Bundel - Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen van 7 september 2023

1 Opening

2 Vaststellen van de agenda van 7 september 2023

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen (Procedure)
Deze punten worden alleen procedureel behandeld. De leden van de commissie bespreken of, op welke wijze en voor hoe lang zij deze raadsvoorstellen en onderwerpen willen bespreken. Na vaststelling van dit behandeladvies, wordt het stuk voor een volgende vergadering geagendeerd.
- Behandelvoorraad PROCEDUREEL Commissie EDVW 7 september 2023
- Ingekomen agenderingen Commissie EDVW PROCEDUREEL 7 september 2023

3.1 Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie Utrecht
- Startnotitie klimaatvisie gemeente Utrecht
- Raadsvoorstel Startnotitie Klimaatvisie Utrecht

3.2 Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU
- Dossier 3574 voorblad
- Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU
- Concept-Wijzigingsbesluit GR-AVU
- Notitie vervolgprocedure wijziging GR AVU
- Was-wordt gewijzigde artikelen GR AVU 2018
- Notitie zienswijzen gemeenteraden wijziging GR AVU

3.3 Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject OcK-Zon
- Dossier 3510 voorblad
- Raadsvoorstel 'Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE) gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming algemene verklaring van geen bedenkingen (AVVGB) voor zonne-energieproject OcK-Zon'
- IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen
- Bijlagenbundel IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen.pdf
- Besluit tot wijziging AVVGB zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon) - DROP (3)
- Reactienota Ockhuizen vaststelling IPvE
- Bijlage Zienswijzen
- Verslag bijeenkomst direct omwonende 120420022.pdf
- Beantwoording vragen gebiedsontwikkeling Ockhuizen bewonersbijeenkomst 12 april.docx
- Verslag meedenksessie gebiedsinrichting Ockhuizen 19 april.pdf

3.4 Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht
- Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht
- Wijzigingsbesluit Verordening Leegstand gemeente Utrecht - DROP
- Verordening leegstand gemeente Utrecht (Wijzigingen bijgehouden)

3.5 Het kraakbeleid in Utrecht, met als specifieke aanleiding de kraak aan de Croeselaan

3.6 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven
- Raadsbrieven cie EDVW 26 mei tm 31 augustus

4 Verslagen
Ter vaststelling:
Conceptverslag vergadering 1 juni 2023
Conceptverslag geheime vergadering 1 juni 2023
Conceptverslag vergadering 15 juni 2023
- 2023.06.01 Conceptverslag commissie EDVW
- 2023.06.15 Conceptverslag commissie EDVW

5 Toezeggingen/Moties
Ter vaststelling.
- Toezeggingenlijst cie EDVW 31 augustus 2023

6 Ingekomen stukken
Geen.

Wethouder: Oosters, beleidsterrein: Milieu en Emissieloos vervoer
Indicatieve behandeltijd: 120 minuten
Initiatiefnemers zijn Rachel Heijne (GroenLinks) en Anne Sasbrink (PvdD, vanwege verlof vervangen door Louise de Vries)
In de huidige Algemene Plaatselijke Verordening is in artikel 5:17 een verbod opgenomen om in de open lucht ('buiten inrichtingen') vuur te stoken. Daarbij zijn uitzonderingsbepalingen opgenomen, voor kaarsen, fakkels, sfeervuren en vuur voor koken, bakken en braden. Door in artikel 5:17 de uitzonderingen (lid 2) aan te passen, wordt het daarin genoemde verbod om buitenshuis te stoken uitgebreid. Deze verbreding is noodzakelijk om de luchtkwaliteit te verbeteren en daarmee de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers in Utrecht te beschermen tegen de schadelijke uitstoot van de genoemde verbrandingsvormen.
Tevens wordt met dit voorstel besloten over de aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening te communiceren met een communicatiecampagne gericht op bewustwording van de schade van houtstook in de buitenruimte voor gezondheid en milieu.

Wijzigingsbesluit behorende bij initiatiefvoorstel 1 juni DEF.docx.pdf
Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook de volgende stap naar schone lucht.docx.pdf
Raadsbrief Initiatiefvoorstel aanpak houtstook

8 Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag
Wethouder: Oosters, beleidsterrein: Milieu en Emissieloos Vervoer
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door Jantine Zwinkels (CDA), Charlotte Passier (Volt), Maarten van Heuven (PvdD)
Vorig jaar is de motie van CDA Utrecht rondom het instellen van een Groene Verantwoordingsdag, gekoppeld aan de begrotingscyclus, overgenomen door de wethouder. In de eerste helft van 2023 heeft overleg plaatsgevonden tussen enkele raadsleden, de griffie en ambtenaren om na te gaan hoe zo'n dag eruit kan zien en wanneer de eerste editie georganiseerd kan worden. De agenderende fracties (CDA Utrecht, PvdD Utrecht en Volt Utrecht) zijn in afwachting van een initiatief (stap naar voren van) de wethouder, maar de gemeenteraad ontving vlak voor het reces een teleurstellende raadsbrief van het college waarin de bal wederom bij de raad wordt gelegd. De partijen snappen niet goed waar deze houding en reactie van het college vandaan komt. Om die reden willen zij in debat gaan over de stand van zaken en de plannen van het college om invulling te geven aan de motie, zodat snel meer duidelijkheid komt (over de planning), voorbereidingen gestart gaan worden en we verdere vertraging voorkomen. Zij willen weten welke voorbereidingen tot nu toe ook al getroffen zijn door het college. Tot slot is ook nog bij de laatste Voorjaarsnota een motie ingediend door bovengenoemde fracties om een startbudget vrij te maken en zo nóg een extra aanmoediging én financiële mogelijkheden te geven aan het college.

Dossier 3515 voorblad
Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag.pdf

9 Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon
Wethouder: De Vries, beleidsterrein: Vastgoed
Indicatieve behandeltijd: 90 minuten
Geagendeerd door Gertjan te Hoonte (VVD)
Met de voorjaarsnota heeft de raad geld gereserveerd voor Magazijn de Zon. De wethouder heeft toegezegd de raad in staat te stellen het voorstel ook inhoudelijk te bespreken. In de commissie wil de fractie van de VVD in gesprek over de businesscase, de investeringskostenraming, het inhoudelijke plan en de financiële effecten op de begroting van de gemeente Utrecht. Op basis hiervan zullen partijen zich uitspreken of zij zich kunnen vinden in de voorgenomen plannen of (op punten) nog aanpassingen wensen.

Dossier 3588 voorblad
Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon

10 Makkelijker maken om warmtepompen te plaatsen
Wethouder: Van Hooijdonk, beleidsterrein: Energie en Klimaat
Indicatieve behandeltijd: 60 minuten
Geagendeerd door Ralph Peters (D66), Gertjan te Hoonte (VVD), Kirsten Alblas (ChristenUnie), Veerle Smit (Volt), Gert Dijkstra (EenUtrecht)
Steeds meer Utrechters gaan voortvarend aan de slag om hun woningen te verduurzamen met een warmtepomp. De agenderende fracties krijgen het signaal dat inwoners regelmatig tegen allerlei obstakels in regelgeving aanlopen, waar ze op voorhand niet goed van op de hoogte waren. Tijdens dit debat willen de agenderende fracties met elkaar en het college in gesprek om te kijken hoe en of we deze belemmeringen zoveel mogelijk weg kunnen nemen en het voor inwoners zo makkelijk mogelijk kunnen maken om een warmtepomp te plaatsen.

Behandelvoorraad Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid Vastgoed en Wonen

PROCEDUREEL te bespreken bij de commissie van 7 september 2023

Energie en Klimaat, Circulaire Economie, Milieu en Emissieloos vervoer, Vastgoed, Wonen en Volkshuisvesting, Wijk- en Buurtaanpak, Samen voor Overvecht

Wethouder Streefland		
	Raadsbrief Voortgangsrapportage Samen voor Overvecht (CDA, mede geagendeerd GL, PvdA, VVD, Denk, D66, Utrecht Solidair, Volt, PvdD en CU). Op 26 september wordt er op verzoek van CDA en D66 een RIB van 90 minuten op locatie georganiseerd.	RIB 26 september op locatie en agendering cie 5 oktober met een voorgestelde behandeltijd van 90 min. Aangekondigd in de veegcie van 15 juni.

Wethouder Oosters		
	Herontwikkeling Thomas à Kempisplantsoen (D66)	Aangekondigd door raadslid Vasters in de cie van 1 juni. Raadsbrief ontvangen op 5 juli. Is er (nog) behoefte aan agendering?

Wethouder Schilderman		
	Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU	Agendering cie 5 oktober met een voorgestelde behandeltijd van 15 min.

Wethouder Van Hooijdonk		
	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE) gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming algemene verklaring van geen bedenkingen (AVVGB) voor zonne-energieproject OcK-Zon	Agendering cie 5 oktober met een voorgestelde behandeltijd van 30 min.

Wethouder Van Hooijdonk		
	Raadsvoorstel startnotitie klimaatvisie Utrecht	Agendering cie 5 oktober met een voorgestelde

		behandeltijd van 60 min.

Wethouder De Vries		
	Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht.	Agendering cie 5 oktober met een voorgestelde behandeltijd van 15 min.

Wethouder De Vries en burgemeester Dijksma		
	Het kraakbeleid in Utrecht, met als specifieke aanleiding de kraak aan de Croeselaan. Geagendeerd door Tess Meerding (VVD), David Bosch (PVV), Miraç Usta (DENK), Xenia Minnaert (PvdD), Cees Bos (SBU), Jantine Zwinkels (CDA), Maarten Koning (D66), Yvonne Hessel (US), Pepijn Zwanenberg (GL), Rik van der Graaf (CU), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Annemarijn Oudejans (S&S) en Myrthe Minnaert (BIJ1).	Agendering cie 5 oktober met een voorgestelde behandeltijd van 120 min.

Commissie EDVW 2023

- 5 oktober
- 23 november
- 21 december

RIB EDVW 2023

- 26 september: 1 RIB op **locatie** ingepland.
- 14 november
- 12 december

Dagdelen commissie
Ochtend 10.00 - 13.00 uur (180 min - 30 min opening = 150 min beschikbaar)
Middag 14.00 uur - 16.45 uur (165 min beschikbaar)
Avond 20.00 - 23.00 uur (180 min beschikbaar)

Agenderingen Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen
Vast te stellen op 7 september 2023

Stukken afkomstig van het college		
Datum: 7-7-2023 Soort stuk: Raadsvoorstel startnotitie klimaatvisie Utrecht Wethouder: Lot van Hooijdonk Beleidsterrein: Energie en Klimaat Commissiegriffier: Mariska de Vos	Met het vaststellen van de startnotitie klimaatvisie geeft de raad de opdracht aan het college voor het uitwerken van een klimaatvisie binnen de kaders die in de startnotie klimaatvisie zijn opgenomen.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 5 oktober 2023 2. Tijd: 60 minuten
Datum: 29-8-2023 Soort stuk: Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU Wethouder: Susanne Schilderman Beleidsterrein: Circulaire economie Commissiegriffier: Mariska de Vos	Met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling AVU (GR AVU) wordt voldaan aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarnaast worden wijzigingen doorgevoerd n.a.v. de uittreding van de gemeente Vijfherenlanden, het ingaan de nieuwe rechtspositie van ambtenaren per 1 januari 2020 en het van kracht worden van de Wet Open Overheid per 1 mei 2022.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 5 oktober 2023 2. Tijd: 15 minuten NB. Gelet op de beperkte reikwijdte van het voorstel wordt de commissie in overweging meegegeven het raadsvoorstel rechtstreeks als A-punt door te geleiden naar de raadsvergadering.

Datum: 30-8-2023 Soort stuk: Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject OcK-Zon Wethouder: Lot van Hooijdonk Beleidsterrein: Energie Commissiegriffier: Mariska de Vos	Voorgesteld wordt om het zonne-energieproject OcK-Zon in Ockhuizen op te nemen in de Algemene verklaring van geen bedenkingen. Voor dit zonneveldproject kan daardoor besluitvorming plaatsvinden via de procedure voor een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan (ook bekend als afwijkingsbesluit). Hierdoor is de omgevingsvergunningenprocedure voor het project -dat binnen het voorgestelde IPvE past- sneller te behandelen en draagt bij aan de realisatie van de energieambities van de gemeente Utrecht.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 5 oktober 2023 2. Tijd: 30 minuten
Datum: 5-9-2023 Soort stuk: Raadsvoorstel Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht Wethouder: Dennis de Vries Beleidsterrein: Wonen en Volkshuisvesting Commissiegriffier: Mariska de Vos	Met het raadsvoorstel wordt voorgesteld om in de leegstandverordening de boetebedragen voor het overtreden van de meldplicht te verhogen conform de overgenomen motie M2023/206. De intentie is dat de boetebedragen worden gewijzigd voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 5 oktober 2023 2. Tijd: 15 minuten NB. Gelet op de beperkte reikwijdte van het voorstel wordt de commissie in overweging meegegeven het raadsvoorstel rechtstreeks als A-punt door te geleiden naar de raadsvergadering.

Stukken afkomstig van commissieleden		
Datum: 1-9-2023 Soort stuk: Bespreken kraakbeleid in Utrecht Wethouder: Dennis de Vries Beleidsterrein: Wonen en Volkshuisvesting Commissiegriffier: Mariska de Vos	Geagendeerd door Tess Meerding (VVD), David Bosch (PVV), Mirac Usta (DENK), Xenia Minnaert (PvdD), Cees Bos (SBU), Jantine Zwinkels (CDA), Maarten Koning (D66), Yvonne Hessel (US), Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Rik van der Graaf (ChristenUnie), Gert Dijkstra (EenUtrecht), Annemarijn Oudejans (Student & Starter) en Myrthe Minnaert (BIJ1) Op 13 augustus jl. zijn 4 panden aan de Croeselaan gekraakt. De panden zijn in eigendom van de gemeente en zijn bestemd om statushouders te huisvesten. De kraakactie is veelvuldig in de media geweest, ook is er op 18 augustus en 23 augustus een raadsbrief naar de gemeenteraad gestuurd en hebben verschillende politieke partijen vragen gesteld. Het college heeft in de eerste instantie op deze kraakactie gereageerd door met de krakers in gesprek te gaan, uiteindelijk is er aangifte gedaan en is een rechtszaak opgestart. De krakers hebben inmiddels aangegeven de panden vrijwillig te zullen verlaten. De fracties willen in debat over deze kraakactie in het bijzonder en het kraakbeleid van de gemeente Utrecht naar de toekomst toe. Daarbij willen zij onder andere ingaan op het verloop van deze kraakactie, de rol van de gemeente Utrecht hierin en de informatievoorziening vanuit het college. Vanwege de overlap in portefeuilles wordt gevraagd om zowel de aanwezigheid van wethouder De Vries als van burgemeester Dijksma.	Voorstel: 1. Agenderen voor de commissie EDVW van 5 oktober 2023 2. Tijd: 120 minuten

Gemeente Utrecht

Startnotitie klimaatvisie

26 juni 2023

Inhoudsopgave

1. Inleiding....2
2. De opgave....2
3. Uitgangspunten en leidende principes....4
4. Scope van de klimaatvisie....4
5. Scoring van maatregelen, monitoring en sturing....5
6. Opbouw klimaatvisie....8
7. Zoekgebieden duurzame energie opwek....8
8. Participatie....9

1. Inleiding

Achtergrond en context

In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de gemeente Utrecht een klimaatvisie gaat opstellen waarin zij ambities en doelstellingen formuleert en kaders stelt en richting geeft hoe daartoe te komen. De klimaatvisie laat zien op welke wijze de gemeente, bewoners en bedrijven samenwerken om zo snel en zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren. Klimaatneutraliteit kunnen we daarbij binnen de stadsgrenzen niet bereiken, we zullen de regio nodig hebben om bijvoorbeeld voldoende opwek van duurzame energie (met name elektriciteit) te realiseren. Deze startnotitie beschrijft de uitgangspunten om te komen tot de klimaatvisie. Met het vaststellen ervan geeft de Raad de bestuurlijke opdracht om te komen tot de klimaatvisie binnen de kaders zoals in deze startnotitie beschreven.

Doelstelling klimaatvisie

Werken aan klimaatdoelstellingen omvat een breed palet aan beleidsonderwerpen – van energie, tot voedsel en van mobiliteit tot materiaalgebruik – en raakt daarmee vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie; het fysieke, economische en sociale domein, de inkoop, het gemeentelijk vastgoed en de eigen bedrijfsvoering. Daarnaast heeft de gemeente via haar beleidsinstrumentarium invloed op de werkwijzen van partijen in de stad en daarmee op het realiseren van klimaatdoelstellingen.

Met de klimaatvisie willen we de ambitie vaststellen en via transitiepaden de klimaatroute uitstippelen en daarmee richting geven aan de gezamenlijke klimaatinspanning die de gemeente kan, wil en moet leveren binnen deze onderwerpen en domeinen. De klimaatvisie heeft een verbindende werking voor de verschillende beleidsonderwerpen, partijen in de stad en gemeentelijke organisatieonderdelen en geeft kaders en leidende principes waarbinnen- en waarlangs activiteiten verder worden vormgegeven en uitgevoerd.

> visie of beleidsnota
>
> De uitwerking van startnotitie naar een klimaatvisie wordt gebaseerd op de Handleiding Beleidsnota standaard voor de beleidscyclus (sturen en verantwoorden).
>
> Op grond daarvan wordt bepaald of de uitwerking van de leidende principes en uitgangspunten volledig valt onder een visie of dat delen daarvan landen in een beleidsnota.

2. De opgave

Ambitie

De gemeente werkt aan reductie van broeikasgassen via een eerlijke en inclusieve klimaattransitie die rekening houdt met de mogelijkheden en beperkingen van alle betrokkenen. Daarbij is de focus gericht op het zoveel en zo snel mogelijk reduceren van CO_2 en CO_2 equivalenten omdat dat de belangrijkste veroorzaker van klimaatverandering is. Er zijn beperkingen omdat de invloed van de gemeente niet overal even groot is en omdat de fysieke ruimte en mogelijkheden voor duurzame energiebronnen binnen de gemeentegrenzen beperkt zijn. We werken daarom samen met bewoners, bedrijven, ondernemers, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen (door te participeren in onderzoeksprogramma's) en de regio. We zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn, en we streven naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot. Dit kan in directe zin, bijvoorbeeld door de vermindering van gebruik van fossiele brandstoffen, of in indirecte zin door het verminderen van gebruik van producten of grondstoffen waarbij bij de productie ervan (veel) CO_2 vrijkomt. De focus op CO_2 en CO_2 equivalenten stelt ons in staat om op een eenduidige wijze monitoring en sturing op de ambitie in te richten.

CO_2-uitstoot in de stad

In 2022 was de CO_2-uitstoot in scope 1 en 2 (zie kader) in de stad 1,1 mln. ton (duurzaamheidsverslag). In die uitstoot zitten elektriciteit-, gas- en warmtegebruik en uitstoot door mobiliteit, exclusief snelwegen (zie onderstaande grafiek). We verkennen of er nog sectoren of emissies toegevoegd moeten worden waardoor dit getal moet worden bijgesteld. We analyseren wat de bijdragen vanuit de

verschillende sectoren aan deze uitstoot is en welke effecten maatregelen hebben om tot reductie te komen.

CO_2-uitstoot gemeentelijke organisatie

De eigen organisatie van de gemeente heeft een jaarlijkse CO_2-uitstoot (scope 1 en 2) van in totaal rond de 4.000 ton (duurzaamheidsverslag). Hierin zit o.a. het energieverbruik in gemeentelijk vastgoed. De scope 3-emissies zijn lastig te berekenen en zijn geen onderdeel van het duurzaamheidsverslag. Uitgaande van het bedrag aan ingekochte producten en diensten in 2022 van € 750 mln. komen we bij benadering op een uitstoot van 200.000 ton CO_2 voor scope 3-emissies (RIVM, milieu impact van inkoop door Nederlandse overheden). Ook voor scope 3-emissies verkennen we of we dit getal kunnen aanscherpen en verbreden naar andere sectoren in de stad.

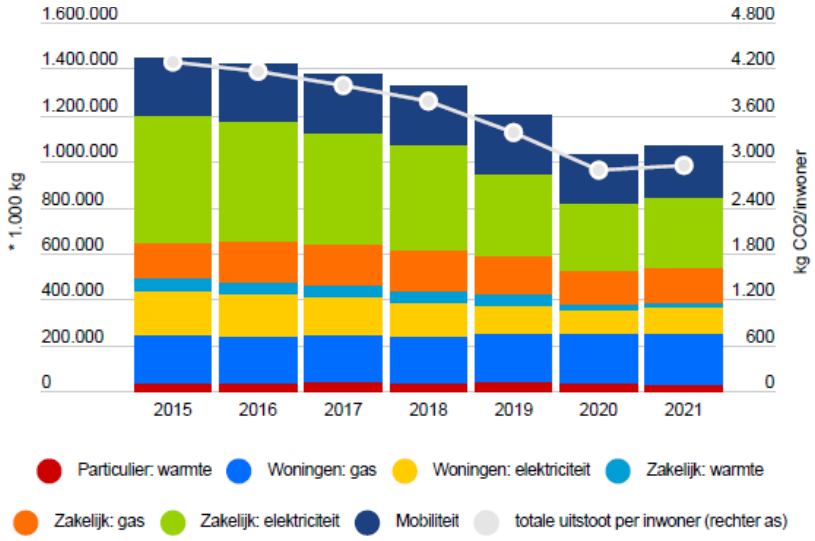
Definitie van scope 1, 2 en 3 emissies

Scope 1-emissies zijn directe emissies die ontstaan door de activiteiten van een organisatie. Een voorbeelden hiervan is de uitstoot van verbranding van fossiele brandstoffen in bedrijfsvoertuigen.

Scope 2-emissies zijn indirecte emissies die ontstaan door de opwekking van bijvoorbeeld elektriciteit, warmte en koeling in installaties die níet tot de eigen onderneming behoren, maar die door de organisatie worden ingekocht en gebruikt.

Scope 3-emissies zijn de indirecte emissies die ontstaan door activiteiten die buiten de operationele controle van een organisatie vallen. Deze emissies hebben betrekking op de hele waardeketen van de organisatie en omvatten onder andere emissies van toeleveringsketens, afvalverwijdering, en transport en distributie van producten.

Vanuit de uitstoot in de stad en uitstoot door de gemeentelijke organisatie kijken we welke maatregelen (op hoofdlijnen) we als stad willen treffen. In de klimaatvisie werken we uit hoever we kunnen komen binnen de stadsgrenzen en wat er elders moet gebeuren om de doelstellingen te bereiken en hoe we de omgeving hierin gaan betrekken.

Verdeling van CO_2-uitstoot in de stad over verschillende toepassingen (bron: duurzaamheidsverslag 2022 gemeente Utrecht)

3. Uitgangspunten en leidende principes

Bij de totstandkoming van de klimaatvisie gebruiken we de volgende leidende principes en uitgangspunten:

Leidende principes

1. Klimaatdoelen realiseren we met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en de regio.
2. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, we maken de ambitie concreet en versnellen waar mogelijk.

3. Maximale CO_2-reductie vindt plaats tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, we zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen aanvaardbare kosten hebben en maatschappelijk aanvaardbaar zijn.
4. We geven invulling aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO_2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën.
5. Bij de weging van maatregelen houden we rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geven we daar waar relevant richting aan hoe we ongelijk kunnen investeren voor gelijke kansen[1].

Uitgangspunten

1. Bij de totstandkoming van de visie horen we de belangen en voorkeuren van partijen in de stad.
2. Om geen dingen dubbel te doen sluiten we aan bij bestaand beleid, waar aanscherpingen nodig zijn doen we daarvoor voorstellen.
3. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie laten we parallel lopen met het vaststellen van de klimaatvisie. De resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie.

4. Scope van de klimaatvisie

De klimaatvisie is afgebakend op klimaatmitigatie, er is al een Visie Klimaatadaptatie. Dat betekent dat de klimaatvisie is gericht op CO_2-reductie, inclusief CO_2 equivalenten en op die onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO_2-uitstoot in de stad. We kijken daarbij naar scope 1- en scope 2 emissies en waar mogelijk ook scope 3 emissies. Deze onderwerpen werken we in de klimaatvisie uit in transitiepaden. Het gaat dan in ieder geval om:

1. **Energie**: het transitiepad Energie baseren we op de energievisie die wordt opgesteld. Onderwerpen die daarin zijn opgenomen zijn duurzame opwek, infrastructuur op orde, aardgasvrije gebouwde omgeving en energiezuinige gebouwen. We bouwen voort op bestaand beleid zoals de Transitievisie Warmte, Aanpak Zon op Dak en Energiebesparing. De bevindingen uit het reeds voltooide participatietraject voor Energie nemen we mee in de klimaatvisie. Parallel aan het opstellen van de klimaatvisie wordt gewerkt aan een visie voor het energiesysteem van de toekomst; hoe ziet dit systeem er fysiek uit en welke partijen spelen daarin welke rol? We verkennen de mogelijkheden om beide visie elkaar te laten versterken.

   In het transitiepad Energie verwerken we ook eerdere toezeggingen aan de Raad: 1) zoekgebieden opwek duurzame energie (zie hoofdstuk 7), 2) zon- en wind energie ten minste 50% lokaal eigendom, 3) energieopslag en 4) CO_2-uitstoot door grote bedrijven.
2. **Mobiliteit**: op 15 juli 2021 heeft de Raad het Mobiliteitsplan 2040 vastgesteld. Dit plan voorziet met name in een visie op duurzame bereikbaarheid binnen de groeiende stad. Klimaat is niet expliciet opgenomen in het beleidsplan. In de klimaatvisie bekijken we dit onderwerp vanuit klimaatperspectief en geven we aan welke maatregelen vanuit Mobiliteit aanvullend nodig zijn om zoveel en zo snel mogelijk CO_2 emissies te reduceren.
3. **(Voedsel)consumptie**: we sluiten aan bij de Utrechtse Voedselagenda, een visie in wording, en verkennen de mogelijkheden van CO_2-reductie binnen die agenda. Ook kijken we naar consumptie in bredere zin en wat de gemeente kan doen om het consumerend gedrag en de leefstijl van bewoners en partijen te beïnvloeden. We beseffen dat op dit terrein nog veel te doen is, maar we zetten in de klimaatvisie hiervoor de eerste stappen.

[1] Sommige bewoners of buurten zijn kwetsbaarder en ondervinden meer nadelige gevolgen van maatregelen of profiteren minder van de kansen die de klimaattransitie biedt. We zetten ons in voor een zo rechtvaardig mogelijke overgang naar een klimaatneutrale stad waarin alle Utrechters mee kunnen en hebben daarbij oog voor een verdeling van de lasten naar draagkracht.

4. **Luchtkwaliteit**: de beleidsnota luchtkwaliteit is in ontwikkeling en wordt volgens planning in Q4 2023 door de Raad vastgesteld. We stemmen de klimaatvisie af op de beleidsnota luchtkwaliteit zodat deze elkaar versterken en we voorkomen dat maatregelen elkaar tegenwerken.
5. **Circulaire economie**: op dit moment wordt de Visie Utrecht Circulair ontwikkeld. We trekken parallel op met deze visie en borgen dat beide visies op elkaar aansluiten. We kijken met name naar de CO_2-impact van maatregelen (bijvoorbeeld reduceren van gebruik primaire grondstoffen en hergebruik van materialen) in de circulaire economie.
6. **Gemeentelijke organisatie**: in de klimaatvisie geven we aan op welke wijze de verschillende organisatieonderdelen van de gemeente kunnen bijdragen aan CO_2-reductie. We kijken daarbij breed: naar het fysieke, economische, sociale domein maar ook naar ICT, facilitair, eigen vastgoed, maatschappelijke ondersteuning, inkoop etc. Het gaat daarbij om maatregelen die de gemeente zelf kan nemen en om het beïnvloeden van partijen in de stad via haar beleidsinstrumentarium. Daarnaast kan beïnvloeding plaatsvinden van partijen waarmee de gemeente nauw samenwerkt zoals bij Maatschappelijke Ondersteuning.
7. **Sectoren**: Belangrijke uitstoters van CO_2 nemen we mee in de klimaatvisie en we verkennen de omvang van hun bijdrage en de maatregelen die kunnen worden genomen. We denken op dit moment aan de bouwsector, de industrie en de landbouw.

Verschillende maatregelen hebben niet direct of in beperkte mate invloed op het reduceren van CO_2 maar hebben er wel een relatie mee zoals klimaatadaptatie of de vergroeningsambities. In de visie verkennen we ook deze maatregelen en leggen verbinding met de maatregelen die wel direct invloed hebben.

De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen botsen met doelstellingen uit andere belangrijke thema's, bijvoorbeeld woningbouw. We brengen deze conflicten in beeld zodat er afwegingen gemaakt kunnen worden. Ook gevolgen voor bijvoorbeeld de ondergrond worden in beeld gebracht. We komen met een voorstel waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's.

De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen van invloed zijn (positief of negatief) op doelstellingen uit omgevingsvisies. In de klimaatvisie brengen we deze invloeden in beeld. De ruimtelijk relevante onderwerpen vanuit de klimaatvisie zullen een vertaling moeten krijgen in omgevingsvisies. We brengen in beeld wanneer hier sprake van is.

5. Scoring van maatregelen, monitoring en sturing

Scoring van maatregelen

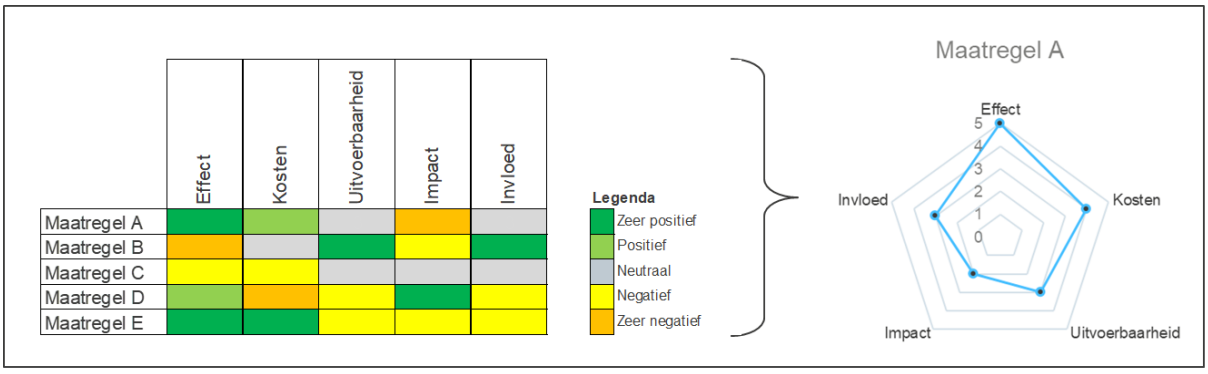
De gemeente heeft niet altijd grip op de CO_2-emissies in de stad, de invloed van de gemeente op het energieverbruik en verduurzaming door bewoners en partijen in de stad is beperkt. Ook zit er een beperking aan de beschikbare middelen. Het effect op CO_2-reductie van de ene maatregel is groter dan de andere en de impact die een maatregel heeft op bewoners en partijen in de stad kan verschillen. Dit maakt het afwegen van maatregelen van belang om tot een maatregelenpakket te komen dat zoveel en zo snel mogelijke CO_2 reduceert tegen acceptabele kosten en met acceptabele maatschappelijke impact. Er zal een afweging moeten plaatsvinden over wat wanneer op welke manier gedaan wordt. We scoren daarvoor de maatregelen op de volgende elementen:

1. Het effect van de maatregel op de CO_2-reductie, gericht op scope 1- en scope 2 emissies en waar mogelijk scope 3 emissies;
2. De kosten van de maatregel;
3. De uitvoerbaarheid van de maatregel;
4. De impact van de maatregel op bewoners en bedrijven en welke sociale indicatoren we daarbij kunnen hanteren;
5. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel.

Naast deze vijf elementen brengen we ook kwalitatief in beeld welke invloed de maatregel heeft op belangrijke ontwikkelingen en beleidskeuzes in de stad zoals woningbouw zodat dit meegewogen kan worden bij de samenstelling van het maatregelenpakket. De scoring van maatregelen gebruiken we om te komen tot een maatregelenpakket in de klimaatvisie:

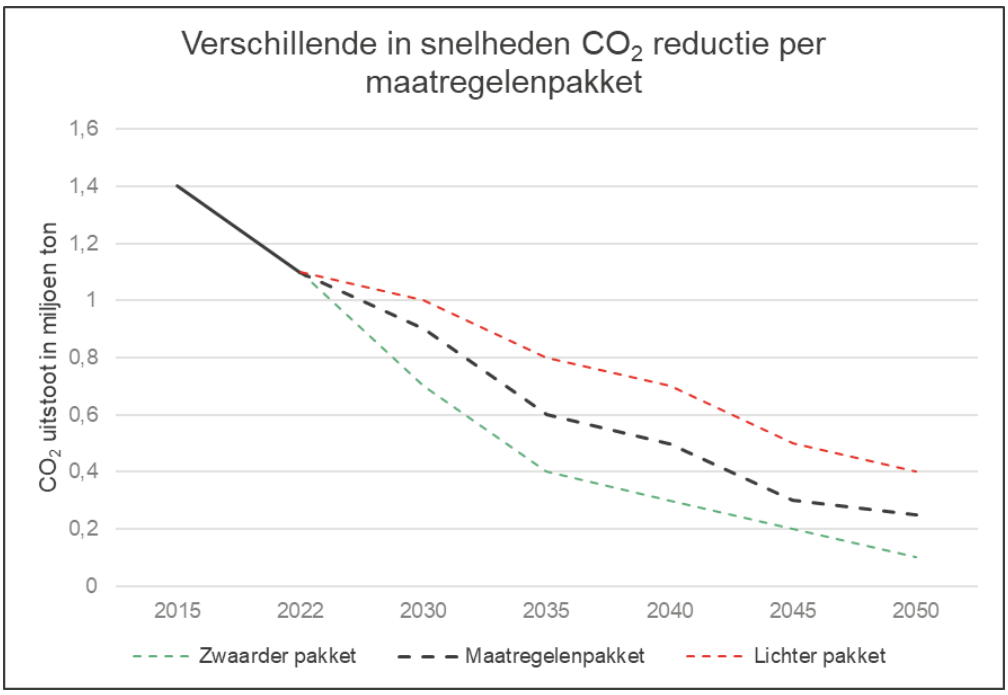
- We ordenen de scoring van maatregelen in een tabel;
- We visualiseren de scoring van een maatregel in een spiderweb diagram;
- Op basis van het maatregelenpakket geven we aan hoeveel CO_2 dat pakket reduceert.

Hieronder is daarvan een voorbeeld gegeven. Daarbij wordt opgemerkt dat de scoring van maatregelen een momentopname is. Het kan zijn dat door innovaties of door wijziging in regelgeving de scoring kan veranderen. Zo stijgt naar verwachting de invloed van de gemeente in het warmtedossier door de wijziging in de warmtewet en kunnen maatregelen voor warmtetransitie een andere plek in het web krijgen. Dit vereist dus een regelmatige actualisatie van de scoring van maatregelen. In de visie komen we met een voorstel voor de frequentie waarmee de visie wordt geactualiseerd.

Voorbeeld van scoringstabel en visuele weergave in een spiderweb diagram

Vanuit de optelsom van maatregelen in een pakket, brengen we het CO_2 reducerende effect van het maatregelenpakket in beeld (zie onderstaande voorbeeldgrafiek). Daarin zijn scenario's denkbaar waarbij de samenstelling van maatregelen in het pakket en de snelheid van uitvoering van maatregelen de CO_2-reductie kunnen versnellen of vertragen (steilheid van de grafiek). Vanuit deze grafiek wordt zichtbaar snel hoeveel CO_2-uitstoot gereduceerd kan worden binnen de stadsgrenzen en welk effect extra maatregelen kunnen hebben. Ook kan onderweg de klimaatroute worden bijgestuurd om extra te versnellen. Het college doet in de klimaatvisie een ambitieus voorstel voor een maatregelenpakket. We gaan daarin zover als maatschappelijk acceptabel is. In dit voorstel geven we 'knoppen' mee waar de Raad aan kan draaien, en daarmee de 'zaaglijn' tussen wat maatschappen acceptabel/onacceptabel is hoger of lager kan zetten. De Raad geeft daarmee richting aan de snelheid van CO_2-reductie en de manier waarop dat wordt bereikt.

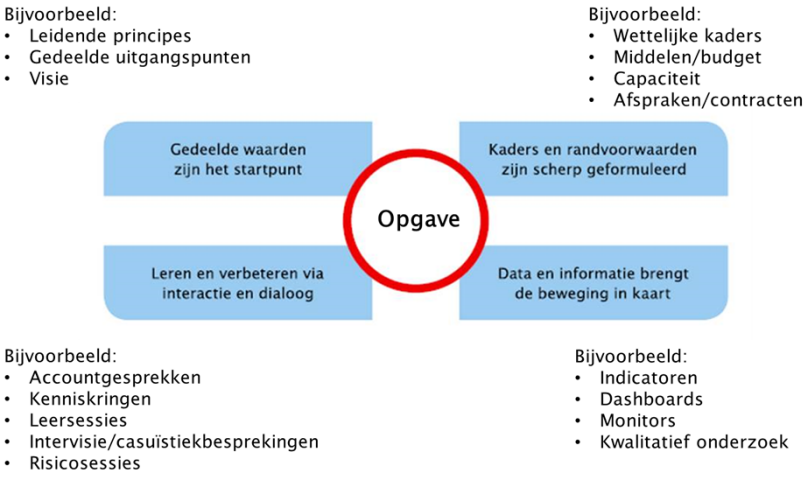

Voorbeeld van CO_2-reductie per maatregelenpakket

Monitoring en sturing

Met het vaststellen van de klimaatvisie zetten we de stip op de horizon en geven we richting aan hoe daar te komen. Vervolgens is monitoring van de voortgang en een systeem voor bijsturingsmogelijkheden van belang om blijvend te koersen op zoveel en zo snel mogelijke reductie van CO_2-uitstoot. Vanuit de klimaatvisie richten we een passend monitoringsinstrument in en werken we een sturingsmodel uit, gebaseerd op het Utrechts Sturingsmodel. We verkennen daarbij op welke wijze we stakeholders in het sturingsmodel kunnen betrekken zodat we in gezamenlijkheid op maximale CO_2-reductie blijven sturen.

In het sturingsmodel staat de opgave centraal. Sturing en beheersing van de opgave krijgt vorm in balans tussen vier kwadranten (zie onderstaande figuur). In de klimaatvisie werken we dit sturingsmodel verder uit en zetten we de kaders voor een monitoringsinstrument neer. CO_2 is de grootste veroorzaker van klimaatverandering en we monitoren daarom op CO_2 en CO_2 equivalenten en we zorgen dat resultaten eenvoudig interpretabel zijn op een overzichtelijk dashboard.

De vier kwadranten van het Utrechts Sturingsmodel met de opgave centraal gesteld

6. Opbouw klimaatvisie

Op basis van wat is beschreven in hoofdstuk 1-5 kent de klimaatvisie de volgende opbouw:

1. Schets van de klimaatopgave in de stad uitgedrukt in de jaarlijkse CO2-uitstoot. We brengen duidelijk in beeld waar nu de CO_2 emissie plaatsvindt en hoe verschillende uitstoters zich tot elkaar verhouden. Dit geplaatst in regionaal, landelijk en internationaal perspectief.
2. Visie van de gemeente op de doelstelling en de inzet ten aanzien van de klimaatproblematiek.
3. Beschrijven van de thematische transitiepaden en de impact op het reduceren van CO_2.
4. Per transitiepad definiëren we maatregelen op hoofdlijnen waarin we beschrijven in welke richting de gemeente handelen (handelingsperspectief) om tot CO_2-reductie te komen.
5. Beschrijven van de scoringstabel en het scoren van de maatregelen.
6. Ontwikkelen van een voorstel voor een afgewogen maatregelenpakket en de rol van de gemeente, de verschillende gemeentelijke organisaties en de partners in en om de stad.
7. Uitwerking van leidende principes zoals participatie, klimaatrechtvaardigheid, financiering en regelgeving.
8. Eerste aanzet voor de manier van monitoring en governance van de klimaatvisie zodat de uitgangspunten voor verdere uitwerking helder zijn. Deze uitwerking vindt plaats na vaststelling van de visie.
9. Duiding van onderwerpen die na vaststelling van de visie verder moeten worden uitgewerkt in beleidsdocumenten en uitvoeringsprogramma's (zoals verdere concretisering van maatregelen en een investeringsstrategie).

Het college legt met de klimaatvisie een voorstel voor een ambitieus maatregelenpakket voor aan de Raad en laat een aantal 'knoppen' zien waaraan gedraaid kan worden. We vragen de Raad hierin een keuze te maken die de richting van de klimaatvisie bepaalt. De Raad neemt daarbij geen beslissing over het uitvoeren van maatregelen.

De Klimaatvisie wordt ontwikkeld in de tweede helft van 2023 en is begin 2024 afgerond. De visie komt tot stand door het verzamelen van gegevens, expert judgement en door het voeren van gesprekken met diverse partijen. In de periode augustus-oktober vindt er een participatietraject plaats. De uitkomsten ervan worden verwerkt in de klimaatvisie evenals uitkomsten van eerder participatietrajecten over onderwerpen die de klimaatvisie raken.

7. Zoekgebieden duurzame energie opwek

Als we als stad onze klimaatambities willen realiseren, dan is het noodzakelijk dat we ook meer duurzame energie opwekken binnen onze eigen grenzen. We weten dus nu al dat duurzame opwek een maatregel zal zijn binnen het transitiepad Energie van de klimaatvisie. Tevens is in het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht' en de RSU 2040 vastgesteld dat de gemeente een stevig streven heeft naar het opwekken van duurzame energie binnen de gemeentegrenzen. In de zoekgebieden die gunstig uit het planMER komen, gaan we aan de slag met het opwekken van duurzame energie. Vandaar dat we "zoekgebieden" gelijktijdig bespreken met de klimaatvisie, maar niet als een onderdeel ervan. Daarvoor gelden de volgende uitgangspunten en principes (vastgesteld in coalitieakkoord en RSU 2040):

- We schuwen geen middelen om het maximaal aantal mogelijke windmolens te verwezenlijken binnen de kaders van het zoekgebied. We zetten als gemeente een stap naar voren en zijn bereid actief deel te nemen in energieprojecten.
- Bij de inpassing van windmolens beperken we de overlast (geluid en slagschaduw) voor omwonenden.
- Bij zonnevelden zoeken we naar zoveel mogelijk dubbelgebruik (recreatie, agrarisch, waterberging) en ecologische waarde.
- We streven naar minimaal 50% eigenaarschap van bewoners, het liefst uit de directe omgeving. Bij onvoldoende inschrijvingen uit de buurt kijken we breder binnen de stadsgrenzen van Utrecht en omstreken.

- We willen met alle energieproductielocaties uit de RSU die gunstig uit de MER komen aan de slag. Voor de geschikte locaties doorlopen we een zorgvuldig ruimtelijk proces, waarbij diverse ruimtelijke belangen gewogen worden. Bij dit proces betrekken we bewoners.

Op dit moment zijn verschillende zoekgebieden voor de opwek duurzame energie (hierna zoekgebieden) in beeld, maar deze zijn nog niet vastgesteld. Om verder invulling te kunnen geven aan de ambitie voor het opwekken van duurzame energie is het nodig zoekgebieden vast te stellen. Het vaststellen van de zoekgebieden loopt parallel aan de vaststelling van de klimaatvisie. De vastgestelde zoekgebieden en de daaruit voortvloeiende hoeveelheid duurzame energie opwek levert een belangrijke bijdrage aan CO_2-reductie. Het proces om te komen tot vaststelling van de zoekgebieden ziet er op hoofdlijnen als volgt uit:

- Voor en in de zomer werken we met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau het participatietraject in detail uit en bereiden we dit voor. De uitvoering gebeurt eveneens met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau.
- De uitvoering van het participatieproces vindt plaats gelijktijdig en in nauwe afstemming met het participatieproces voor de klimaatvisie (eind augustus – half oktober). De uitvoering gebeurt eveneens met ondersteuning van een extern gespecialiseerd bureau.
- De ambitie is om begin 2024 een voorstel voor vaststellen van zoekgebieden tegelijk met de klimaatvisie aan de Raad voor te leggen met beoogde vaststelling in Q2 2024.

In het coalitieakkoord is afgesproken dat de gemeente met alle zoekgebieden die gunstig uit de beoordeling komen aan de slag gaat. Dit roept de vraag op wat 'gunstig' is, en welke zoekgebieden verder worden uitgewerkt. De manier om te bepalen wat 'gunstig' is en waar de 'knip' komt te liggen tussen zoekgebieden die wel/niet gunstig uit de beoordeling komen, behandelen we in het participatietraject.

8. Participatie

Participatie op maat

De doelstelling van de Klimaatvisie staat vast: "zo veel mogelijk en zo snel mogelijk CO_2 reduceren". Participatie is een leidend principe in de totstandkoming van de Klimaatvisie en de vaststelling van de zoekgebieden duurzame energie. Onder participatie verstaan we "het in een vroeg stadium en op interactieve wijze betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de totstandkoming en/of evaluatie van beleid en kaders, met als doel zeggenschap, eigenaarschap en betrokkenheid in Utrecht te vergroten".

We hebben daarbij oog voor de doelen uit het actieprogramma Samen stad maken: participatie. Namelijk: inclusiviteit (meer verschillende Utrechters mee laten doen aan participatietrajecten), betrokkenheid (de betrokkenheid van inwoners bij de stad vergroten) en samen wijzer worden (plannen worden beter door de inbreng van inwoners en andere deelnemers). Daarbij nemen we ook de aanbevelingen van het Rekenkamer-rapport "Horen, zien en samen door: een onderzoek naar de ervaringen met en resultaten van inwonerparticipatie in de gemeente Utrecht".

Het succes van participatie valt niet af te meten aan consensus. Bij de uitdagingen waar de stad voor staat wat betreft CO_2-reductie, gaan wensen en belangen botsen. Het doel van het participatietraject is ook om dit in beeld te brengen, zodat het college en de gemeenteraad deze onderling kunnen wegen en een besluit kunnen nemen. Bij die weging wil het college de raad inzicht geven in de verschillende belangen, wensen en zorgen die in het participatietraject naar voren komen. Samen met een gespecialiseerd bureau wordt een participatieplan uitgewerkt.

Een scherpe afbakening van de beïnvloedingsruimte geeft mensen helderheid over de reikwijdte van de participatiemogelijkheden en duidelijkheid over de start van de belangenafweging. Als dat helder is, volgt de keuze voor een aanpak en de participatie-instrumenten. Daarbij nemen we alle beschikbare participatie-instrumenten in overweging, zoals stadsgesprekken, het klimaatpanel, online participatie, klankbordgroepen, burgerberaden, expertsessies en enquêtes. We maken duidelijk hoe het traject eruit komt te zien, waar het inhoudelijk om gaat en welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben.

We maken de resultaten van de participatietrajecten zichtbaar, zowel tussentijds als achteraf, door dit vast te leggen in participatieverslagen. We beargumenteren waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid na besluitvorming in het college en/of raad. Resultaten uit relevante eerdere participatietrajecten nemen we mee.

Bevindingen uit eerdere participatietrajecten

In 2021 is het Mobiliteitsplan 2040 vastgesteld en in 2022 is een concept energievisie (niet vastgesteld) opgesteld. Op dit moment wordt de visie Utrecht Circulair opgesteld en er is een voedselagenda ontwikkeld. Voor deze onderwerpen zijn al belangen, wensen, zorgen en ideeën uit de omgeving opgehaald. We nemen waar mogelijk bevindingen uit deze eerdere trajecten mee in de klimaatvisie.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Startnotitie Klimaatvisie Utrecht

Beleidsveld	Energie en Klimaat
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Roelof Kooistra en Wouter Tettero
Kenmerk	11371968
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De Startnotitie Klimaatvisie vast te stellen als kadergevend document en daarmee het college van B&W opdracht te geven voor het opstellen van een raadsvoorstel voor de Klimaatvisie, waarbij
   a) de gemeente Utrecht streeft naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot;
   b) het college maatregelen op hoofdlijnen scoort, op in ieder geval de volgende elementen, en daarmee 'draaiknoppen' definieert waar de Raad keuzes mee kan maken:
      i. Het effect van de maatregel op de CO_2-reductie (het college bekijkt of zij scope 3 emissies kan meenemen);
      ii. De kosten van de maatregel;
      iii. De uitvoerbaarheid van de maatregel;
      iv. De impact van de maatregel op inwoners en bedrijven en welke sociale indicatoren het college daarbij kan hanteren;
      v. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel;
   c) het college parallel optrekt met het traject van het vaststellen van zoekgebieden voor opwek duurzame energie, en waar mogelijk/nodig verbinding legt met dit traject, en de resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie;
   d) de klimaatvisie is gericht op CO_2-reductie, inclusief CO_2 equivalenten, en op die sectoren en onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO_2-uitstoot in de stad;
   e) het college
      i. inzichtelijk maakt waar de doelstelling van de klimaatvisie de doelstellingen uit andere belangrijke thema's zoals woningbouw (positief of negatief) beïnvloedt;
      ii. met een voorstel komt waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's;
   f) het college
      i. een voorstel doet voor een maatregelenpakket dat maximaal ambitieus is;
      ii. met een uitwerking komt waarin de Raad de scheiding tussen wat maatschappelijk acceptabel / onacceptabel is kan bepalen;
   g) het college de volgende leidende principes en uitganspunten voor het opstellen van de klimaatvisie hanteert:
   i. Klimaatdoelstellingen raken vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie. Klimaatdoelen realiseert de gemeente daarom met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en in de regio;

ii. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, de gemeente maakt de ambitie concreet en versnelt waar mogelijk;
iii. Maximale CO_2-reductie tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, het college zoekt in haar voorstel van de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn;
iv. De gemeente invulling geeft aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO_2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën;
v. Bij de weging van maatregelen houdt het college rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geeft de gemeente daar waar relevant richting aan hoe zij ongelijk investeert voor gelijke kansen;
vi. Bij de totstandkoming van de visie hoort de gemeente de belangen en voorkeuren van partijen in de stad;
vii. Om geen dingen dubbel te doen sluit het college aan bij bestaand beleid en bij thematisch beleid in ontwikkeling, waar aanscherpingen nodig zijn doet zij daarvoor voorstellen;
viii. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie loopt parallel met het vaststellen van de klimaatvisie.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting
Met het vaststellen van de startnotitie klimaatvisie geeft de Raad de opdracht aan het college voor het uitwerken van een klimaatvisie binnen de kaders die in de startnotie klimaatvisie zijn opgenomen.

Context
Aanleiding
De steeds snellere opwarming van de aarde heeft grote gevolgen voor de volksgezondheid, economie en samenleving. De verandering van het klimaat is het gevolg van menselijk handelen. Het besef dat er wereldwijd meer en sneller actie nodig is om verandering van het klimaat te beperken, is de afgelopen jaren gegroeid. Het Klimaatakkoord van Parijs is in 2015 getekend door 197 landen. In het Akkoord is de bovengrens van 2 graden opwarming ten opzichte van het pre-industriële tijdperk mondiaal vastgelegd. Ook is het streven vastgelegd om de opwarming beperkt te houden tot 1,5 graad en dat er snel een eind moet komen aan het gebruik van fossiele brandstoffen, de belangrijkste veroorzaker van CO_2-uitstoot.
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat de gemeente Utrecht een klimaatvisie gaat opstellen waarin zij laat zien op welke wijze de gemeente, inwoners en bedrijven samenwerken om zo snel en zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren.

Proces
In het proces zijn twee hoofdproducten benoemd, waarover de raad een besluit gaat nemen: 1) een startnotitie en 2) een klimaatvisie. In dit voorstel wordt de startnotitie met een richtinggevend kader met uitgangspunten voorgelegd voor besluitvorming. Begin 2024 wordt aan de raad de klimaatvisie ter besluitvorming voorgelegd. De klimaatvisie en de stukken die hieruit volgen (beleidsnota's en/of actieprogramma's) worden zo opgesteld, dat deze in lijn zijn met 'sturen en verantwoorden' (conform de handleiding Beleidsnota standaard voor de beleidscyclus).

Juridische context
In het coalitieakkoord 2022-2026 staat dat er een Klimaatvisie wordt opgesteld waarin ambities en doelstellingen worden geformuleerd en kaders en richting wordt gegeven hoe daar te komen. Er is al een Visie Klimaatadaptatie, als thematisch onderdeel van de Omgevingsvisie Utrecht. De op te stellen Klimaatvisie beperkt zich tot klimaatmitigatie. Bij de evaluatie van de startnotities voor de omgevingsvisies voor de deelgebieden, is een werkwijze met de raad afgesproken (raadsbrief van 1 november 2021 met kenmerk 9085224). Hierin is aangegeven dat het college eerst een startdocument opstelt, daarna de raad een uitgangspuntennotitie alvorens de visie zelf op te stellen. Voor de thematische visies is dit niet zo afgesproken. Om recht te doen aan eerdere afspraken met de raad en het coalitieakkoord, waarin het opstellen van deze Klimaatvisie is afgesproken, worden de twee stappen (startdocument en uitgangspuntennotitie) samengevoegd tot één startnotitie dat gelijk aan de raad wordt voorgelegd. De Klimaatvisie zelf gaat onderdeel uitmaken van de Omgevingsvisie Utrecht. Ook daarover beslist de raad. Eventuele uitvoeringsmaatregelen die voortkomen uit de Klimaatvisie zijn ter besluitvorming aan het college. Het kan zijn dat bij de Klimaatvisie sprake is van een plan-m.e.r.-plicht.

Beslistermijn
Er is geen specifieke beslistermijn voorzien.

Beoogd effect
Richting geven aan de manier waarop de gemeente de CO_2-uitstoot in de stad gaat reduceren en zorgen dat de stad Utrecht ten minste voldoen aan de landelijke en internationale klimaatdoelstellingen.
De klimaatvisie heeft een verbindende werking voor de verschillende beleidsonderwerpen, partijen in de stad en gemeentelijke organisatieonderdelen en geeft kaders en overkoepelende ambities over de programma's heen waarbinnen activiteiten verder worden vormgegeven en uitgevoerd.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Jaarplanbrief Energie

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	De Startnotitie Klimaatvisie vast te stellen als kadergevend document en daarmee het college van B&W opdracht te geven voor het opstellen van een raadsvoorstel voor de Klimaatvisie, waarbij a) de gemeente Utrecht streeft naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO2-uitstoot; b) het college maatregelen op hoofdlijnen scoort op in ieder geval de volgende elementen, en daarmee 'draaiknoppen' definieert waar de Raad keuzes mee kan maken: i. Het effect van de maatregel op de CO2-reductie, het college bekijkt of zij scope 3 emissies kan meenemen; ii. De kosten van de maatregel; i. De uitvoerbaarheid van de maatregel; ii. De impact van de maatregel op inwoners en bedrijven en welke sociale indicatoren het college daarbij kan hanteren; iii. De beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente op de maatregel; c) het college parallel optrekt met het traject van het vaststellen van zoekgebieden voor opwek duurzame energie, en waar mogelijk/nodig verbinding legt met dit traject, en de resultaten uit het traject van vaststellen zoekgebieden worden verankerd in de klimaatvisie; d) de klimaatvisie is gericht op CO2-reductie, inclusief CO2 equivalenten, en op die sectoren en onderwerpen die een belangrijke bijdrage hebben in de CO2-uitstoot in de stad; e) het college i. inzichtelijk maakt waar de doelstelling van de klimaatvisie de doelstellingen uit andere belangrijke thema's zoals woningbouw (positief of negatief) beïnvloedt; ii. met een voorstel komt waarin de Raad een keuze kan maken in de afweging tussen doelstellingen uit verschillende thema's; f) het college i. een voorstel doet voor een maatregelenpakket dat maximaal ambitieus is; ii. met een uitwerking komt waarin de Raad de scheiding tussen wat maatschappelijk acceptabel / onacceptabel is kan bepalen; g) het college de volgende leidende principes en uitganspunten voor het opstellen van de klimaatvisie hanteert: i. Klimaatdoelstellingen raken vele partijen in de stad en de meeste geledingen van de gemeentelijke organisatie. Klimaatdoelen realiseert de gemeente daarom met alle geledingen van de gemeente en met inwoners, bedrijven en organisaties in de stad en in de regio; ii. De klimaatvisie sluit ten minste aan bij nationale doelstellingen, de gemeente maakt de ambitie concreet en versnelt waar mogelijk; iii. Maximale CO2-reductie tegen acceptabele kosten en acceptabele maatschappelijke impact, het college zoekt in haar voorstel van de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn; iv. De gemeente invulling geeft aan randvoorwaarden die cruciaal zijn om onze doelen te behalen ook al resulteren deze niet direct in CO2-reductie. Denk aan draagvlak en samenwerking, kennisontwikkeling en kennisuitwisseling, capaciteit en financiën; v. Bij de weging van maatregelen houdt het college rekening met de impact op kwetsbare inwoners en buurten in de stad en geeft de gemeente daar waar relevant richting aan hoe zij ongelijk investeert voor gelijke kansen;

	vi. Bij de totstandkoming van de visie hoort de gemeente de belangen en voorkeuren van partijen in de stad; vii. Om geen dingen dubbel te doen sluit het college aan bij bestaand beleid, waar aanscherpingen nodig zijn doet zij daarvoor voorstellen; viii. Het vaststellen van de zoekgebieden opwek duurzame energie loopt parallel met het vaststellen van de klimaatvisie.
Argumenten	
1.1	Hoe sneller er in de stad CO_2 wordt gereduceerd, hoe kleiner de gevolgen van klimaatverandering
	Natuurrampen, weerextremen en alarmerende IPCC-rapporten buitelen over elkaar heen. De energiekosten stijgen en steeds meer Utrechters kijken tegen een onbetaalbare energierekening aan. Het is van belang om zo snel zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren om de gevolgen van klimaatverandering te beperken.
1.2	Het scoren van maatregelen maakt het mogelijk keuzes te maken
	Door maatregelen te scoren op de 5 genoemde elementen kunnen keuzes worden gemaakt in welke maatregelen wanneer worden uitgevoerd. Er ontstaat dan een maatregelenpakket waarbij kan worden aangegeven in welke mate dat pakket de doelstelling realiseert. Verder brengen we kwalitatief in beeld wat de invloed is van maatregelen op de doelstellingen van andere beleidsterreinen zoals de woningbouw omdat dat belangrijk is voor de weging van maatregelen en de afwegingen in het maatregelenpakket.
1.3	De uitkomst van het vaststellen van zoekgebieden duurzame energie is voor een belangrijk deel bepalend voor de CO_2-reductie binnen de stad
	Op hoofdlijnen weten we dat het opwekken van duurzame elektriciteit een belangrijke bijdrage levert aan het halen van de doelstelling om zoveel mogelijk CO_2-uitstoot te reduceren. Met de nog vast te stellen zoekgebieden kan in theorie tot 85% van de huidige elektriciteitsvraag in de stad worden verduurzaamt. En uit het duurzaamheidsverslag 2022 blijkt dat circa 40% van de directe CO_2-emissies in de stad voortkomt uit het gebruik van elektriciteit. De uitkomst van het vaststellen van zoekgebieden opwek duurzame energie en de daaruit voortvloeiende hoeveelheid opwek van duurzame energie is daarmee mede richtinggevend aan de andere maatregelen die voortkomen uit de klimaatvisie.
1.4	Klimaat raakt een breed palet aan thema's en sectoren en we willen de focus leggen op die thema's en sectoren die het meest CO_2 uitstoten.
	Door de focus te leggen op die thema's en sectoren die samen zorgen voor het grootste deel van de CO_2-uitstoot in de stad komen we tot een maatregelenpakket dat richting geeft aan het doel van zo snel en zoveel mogelijk reduceren van CO_2-uitstoot. Onderwerpen die binnen deze focus liggen zijn in ieder geval: Energie, Mobiliteit, (Voedsel)consumptie, Luchtkwaliteit, Circulaire economie. Verder de sectoren industrie, landbouw, de bouwsector etc..Tenslotte ook de gemeentelijke organisatie. Voor Circulaire economie is de Visie Utrecht Circulair (nog in voorbereiding) leidend.
1.5	We willen voorkomen dat doelstellingen uit verschillende thema's elkaar tegenwerken
	De doelstellingen uit de klimaatvisie kunnen van invloed zijn (positief of negatief) op doelstellingen uit omgevingsvisies en andere belangrijke thema's, zoals woningbouw. In de klimaatvisie brengen we deze invloeden in beeld zodat er afwegingen gemaakt kunnen worden.
1.6	Een maatregelenpakket op hoofdlijnen geeft de Raad de mogelijkheid richting te geven aan de klimaatvisie
	Vanuit de optelsom van maatregelen op hoofdlijnen in een pakket, brengen we het CO_2 reducerende effect van het maatregelenpakket in beeld. Daarin zijn scenario's denkbaar waarbij de samenstelling van maatregelen in het pakket en de snelheid van uitvoering van maatregelen de CO_2-reductie kunnen versnellen of vertragen. Vanuit het maatregelenpakket wordt zichtbaar hoe snel we hoeveel CO_2-uitstoot kunnen

	reduceren binnen de stadsgrenzen. Het college doet een ambitieus voorstel voor een maatregelenpakket en laat de raad ‘knoppen’ zien waaraan men kan draaien. De Raad maakt geeft een keuze in de snelheid van CO_2-reductie en de manier waarop dat wordt bereikt.
1.7	De invloed van de gemeente is beperkt
	De invloed de gemeente op de reductie van CO_2 in de stad is beperkt. Om te werken aan een zo snel mogelijke reductie van CO_2-uitstoot zullen inwoners en partijen in de stad ook hun bijdrage moeten leveren. Wel kunnen verschillende onderdelen van de gemeentelijke organisatie bijdragen aan de doelstellingen o.a. door binnen het beleid dat gemaakt wordt en de contacten binnen de stad de doelstellingen uit te dragen.
1.8	We hebben de regio nodig om voldoende opwek duurzame energie te realiseren
	Binnen de stadsgrenzen lijkt het niet haalbaar om voldoende duurzame elektriciteit op te wekken om aan de vraag binnen de stad te voldoen. We zullen de regio nodig hebben om over voldoende ruimte te beschikken voor opwek van duurzame elektriciteit.
1.9	Aansluiten bij de landelijke ambitie is het minimale wat we moeten doen
	Klimaatverandering is een probleem van iedereen, en iedereen zal zich maximaal moeten inzetten om de effecten van klimaatverandering zoveel mogelijk in te perken. De landelijke doelstellingen zijn daarbij een belangrijk streven. Om daartoe te komen zijn verschillende scenario’s mogelijk. Hoe sneller we CO_2 reduceren hoe groter het effect op het inperken van gevolgen van klimaatverandering.
1.10	Om tot handelingsperspectief te komen is het noodzakelijk om doelstellingen concreet te maken voor de stad Utrecht
	Nationale doelstellingen zijn voor heel Nederland geformuleerd. Elke regio, stad en dorp moet hier vervolgens zijn eigen invulling aan geven. In de klimaatvisie willen we de doelstelling voor de gemeente Utrecht concreet maken zodat dat handelingsperspectief biedt.
1.11	Versnellen is nodig om effecten van klimaatverandering in te perken
	De opwarming van de aarde lijkt sneller te gaan dan verwacht. Hoe de opwarming zich verder ontwikkeld is onzeker. Versnellen van CO_2-reductie helpt om klimaatverandering en de effecten daarvan in te perken.
1.12	We willen maximaal CO_2 reduceren en tegelijk voorkomen dat maatregelen daarvoor maatschappelijk onacceptabel zijn
	De mogelijkheden om CO_2 te reduceren worden beperkt door o.a. kosten en de impact die maatregelen hebben inwoners en partijen in de stad. We zoeken in de klimaatvisie de grens op van welke maatregelen maatschappelijk aanvaardbaar zijn, en we streven naar een zo groot en snel mogelijke reductie van de CO_2-uitstoot. Het mag daarbij af en toe schuren.
1.13	Iedereen moet mee kunnen doen in de klimaattransitie
	We willen werken aan de reductie van broeikasgassen via een eerlijke en inclusieve klimaattransitie die rekening houdt met de mogelijkheden en beperkingen van alle betrokkenen. Sommige inwoners of buurten zijn kwetsbaarder en ondervinden meer nadelige gevolgen van maatregelen of profiteren minder van de kansen die de klimaattransitie biedt. We zetten ons in voor een zo rechtvaardig mogelijke overgang naar een stad met zo min mogelijk CO_2-uitstoot waarin alle Utrechters mee kunnen doen. We hebben daarbij oog voor een verdeling van de lasten naar draagkracht.
1.14	Conflicten tussen beleidsvelden voorkomen
	Klimaat is een breed thema dat overlapt met andere thema’s waar al beleid voor is of waar visies of beleidsnota’s voor ontwikkeling zijn (bijvoorbeeld Utrecht Circulair, Luchtkwaliteit, Mobiliteit en Voedselconsumptie). Het kan zijn dat zaken die we in de klimaatvisie willen adresseren al zijn afgedekt in andere onderwerpen. In dat geval gaan we daarnaar verwijzen. Indien we zien dat aanscherping nodig is omdat we

	anders de doelstelling van de klimaatvisie niet halen, dan doen we daarvoor voorstellen.

Financiën
De kosten van het opstellen van de klimaatvisie worden gedekt uit het programma duurzaamheid, onderdeel energietransitie. In de klimaatvisie wordt de dekking van activiteiten na het vaststellen van de klimaatvisie, verder in beeld gebracht.

Vervolg
Planning van de visie:
- In de zomer deelonderwerpen van de klimaatvisie op inhoud uitwerken en contouren van de klimaatvisie opstellen.
- Direct na het zomerreces en tot aan de herfstvakantie participatietraject uitvoeren.
- Tot eind 2023 bevindingen uit participatie traject verwerken en definitief concept klimaatvisie opstellen.
- Q1 2024: collegevoorstel klimaatvisie
- Klimaatvisie ter inzage
- Q2 2024: vaststellen klimaatvisie door gemeenteraad

Participatie
De doelstelling van de Klimaatvisie staat vast: “zo veel mogelijk en zo snel mogelijk CO_2-uitstoot reduceren”. Participatie is een leidend principe in de totstandkoming van de Klimaatvisie en de vaststelling van de zoekgebieden duurzame energie. Onder participatie verstaan we “het in een vroeg stadium en op interactieve wijze betrekken van ingezetenen en belanghebbenden bij de totstandkoming en/of evaluatie van beleid en kaders, met als doel zeggenschap, eigenaarschap en betrokkenheid in Utrecht te vergroten”.

We hebben daarbij oog voor de doelen uit het actieprogramma Samen stad maken: participatie. Namelijk: inclusiviteit (meer verschillende Utrechters mee laten doen aan participatietrajecten), betrokkenheid (de betrokkenheid van inwoners bij de stad vergroten) en samen wijzer worden (plannen worden beter door de inbreng van inwoners en andere deelnemers). Daarbij nemen we ook de aanbevelingen van het Rekenkamer-rapport “Horen, zien en samen door: een onderzoek naar de ervaringen met en resultaten van inwonerparticipatie in de gemeente Utrecht”.

Het succes van participatie valt niet af te meten aan consensus. Bij de uitdagingen waar de stad voor staat wat betreft CO_2-reductie, gaan wensen en belangen botsen. Het doel van het participatietraject is ook om dit in beeld te brengen, zodat het college en de gemeenteraad deze onderling kunnen wegen en een besluit kunnen nemen. Bij die weging wil het college de raad inzicht geven in de verschillende belangen, wensen en zorgen die in het participatietraject naar voren komen. Samen met een gespecialiseerd bureau wordt een participatieplan uitgewerkt.

Een scherpe afbakening van de beïnvloedingsruimte geeft mensen helderheid over de reikwijdte van de participatiemogelijkheden en duidelijkheid over de start van de belangenafweging. Als dat helder is, volgt de keuze voor een aanpak en de participatie-instrumenten. Daarbij nemen we alle beschikbare participatie-instrumenten in overweging, zoals stadsgesprekken, het klimaatpanel, online participatie, klankbordgroepen, burgerberaden, expertsessies en enquêtes. We maken duidelijk hoe het traject eruit komt te zien, waar het inhoudelijk om gaat en welke beïnvloedingsruimte deelnemers hebben.

We maken de resultaten van de participatietrajecten zichtbaar, zowel tussentijds als achteraf, door dit vast te leggen in participatieverslagen. We beargumenteren waarom de inbreng wel of niet tot wijzigingen in het eindproduct heeft geleid na besluitvorming in het college en/of raad. Resultaten uit relevante eerdere participatietrajecten nemen we mee.

Communicatie
Er is geen aanvullende communicatie voorzien.

(Niet)Referendabel
De referendumverordening is van toepassing op dit raadsvoorstel.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Startnotitie klimaatvisie

Bijlagen informatief

-

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3574
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2023
Agendapunt	3.2
Titel	Raadsvoorstel Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU
ID	3775
Behandelend ambtenaar	Anneke Buijze
Telefoon	
E-mail	anneke.buijze@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Stad Utrecht
Thema	
Portefeuillehouder	Wethouder Schilderman
Beleidsveld	Circulaire Economie
Referendabel	Nee
Reden niet referendabel	Sub i: Raadsvoorstel over stukken van een gemeenschappelijke regeling.
Raadsadviseur (lijst)	Mariska de Vos/Cie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen/06 38628458
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Toestemming wijziging Gemeenschappelijke Regeling AVU

Beleidsveld	Circulaire Economie
Organisatieonderdeel	Stadsbedrijven
Opsteller	Anneke Buijze
Kenmerk	11551536
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Nee (artikel 3 lid 2 onder i Verordening raadgevend referendum)
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het college toestemming te geven voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Afval Verwijdering Utrecht (GR AVU) conform bijgevoegd concept-wijzigingsbesluit, met als belangrijkste wijzigingen:

    a. aanpassingen aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waardoor termijnen worden aangepast en de uittredingsregels zijn aangepast;

    b. verwijdering van de naam ‘Vijfheerenlanden’ uit de GR, n.a.v. uittreding van de gemeente Vijfherenlanden;

    c. aanpassingen n.a.v. het ingaan de nieuwe rechtspositie van ambtenaren per 1 januari 2020, waardoor de medewerkers een arbeidsovereenkomst hebben naar burgerlijk recht en de CAO-sgo van toepassing is;

    d. aanwijzing van de directeur als contactpersoon in het kader van de Woo, n.a.v. het van kracht worden van de Wet Open Overheid per 1 mei 2022.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

Met de wijziging van de Gemeenschappelijke Regeling AVU (GR AVU) waarvoor nu toestemming wordt gevraagd, wordt voldaan aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr). Daarnaast worden wijzigingen doorgevoerd n.a.v. de uittreding van de gemeente Vijfherenlanden, het ingaan de nieuwe rechtspositie van ambtenaren per 1 januari 2020 en het van kracht worden van de Wet Open Overheid per 1 mei 2022. Op 6 oktober 2022 is het ontwerp-wijzigingsbesluit naar de colleges gestuurd, die het voorstel vervolgens voor zienswijzen aan de gemeenteraden hebben voorgelegd. De raad heeft AVU een zienswijzebrief gestuurd. Op 31 mei 2023 heeft AVU een reactie op de ingediende zienswijzen naar de colleges gestuurd en vervolgens het aangepaste concept-wijzigingsbesluit GR AVU op 6 juli toegestuurd. De zienswijzebrief van de Utrechtse gemeenteraad heeft niet tot wijzigingen in het concept wijzigingsvoorstel geleid. Naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Veenendaal worden de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden wel aangepast en uitgebreid in het concept-wijzigingsbesluit. Het college heeft toestemming nodig van de gemeenteraad voor deze wijziging.

Context

Aanleiding

Per brief van 30 juni 2023 heeft het dagelijks bestuur van de AVU het concept-wijzigingsbesluit GR AVU (bijlage A) aan het college van B&W aangeboden. Daarbij is het college in de gelegenheid gesteld om uiterlijk 1 november 2023 een besluit te nemen over de voorgestelde wijziging van de gemeenschappelijke regeling.

De aanleiding voor wijziging van de GR AVU is vierledig:

- Op 14 december 2021 heeft de Eerste Kamer ingestemd met een wijziging van de Wgr en de Gemeentewet met betrekking tot de gemeenschappelijke regelingen. Deze wijziging is op 1 juli 2022 in werking getreden. Per 1 juli 2024 dient de GR AVU te zijn aangepast. Het moment om de GR n.a.v. de wetswijziging aan te passen, wordt gelijk aangegrepen om ook de volgende wijzigingen door te voeren;
- Het van kracht worden van de Wet Open Overheid per 1 mei 2022, met als doel om als overheid opener en toegankelijker te worden door meer overheidsinformatie dan voorheen sneller openbaar en gemakkelijker toegankelijk te maken;
- De nieuwe rechtspositie van ambtenaren en de invoering van het arbeidscontract per 1 januari 2020;
- De uittreding van de gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2021, als gevolg van de gemeentelijke herindeling. De gemeente Vijfheerenlanden is per 1 januari 2019 ontstaan uit een fusie van de gemeenten Leerdam, Zederik en Vianen. Vianen maakte deel uit van AVU; de voormalige gemeenten Leerdam en Zederik participeerden voor de afvalverwerking in de GR Gevudo. Het is niet mogelijk om in twee gemeenschappelijke regelingen te participeren. De gemeente Vijfheerenlanden heeft na onderzoek gekozen voor deelname aan GR Gevudo en het uittreden bij GR AVU.

Voorgeschiedenis/proces

Op 6 oktober 2022 heeft het dagelijks bestuur van de AVU het ontwerp-wijzigingsbesluit naar de colleges gestuurd, die het besluit vervolgens voor zienswijzen aan de gemeenteraden hebben voorgelegd. In de zienswijzebrief van de Utrechtse gemeenteraad, heeft de raad aangegeven zich te kunnen vinden in de voorstellen voor de wijzigingen die AVU gedaan heeft. De raad heeft in haar zienswijzebrief aangegeven AVU aan te moedigen ook in de toekomst de raden te blijven betrekken bij de aanbestedingen van hoofdstromen. Op 31 mei 2023 heeft AVU een reactie op de ingediende zienswijzen naar de colleges gestuurd en vervolgens het aangepaste concept-wijzigingsbesluit GR AVU op 6 juli toegestuurd.

Reactie op zienswijze Utrecht

De zienswijzebrief van de Utrechtse gemeenteraad heeft niet tot wijzigingen in het concept-wijzigingsbesluit geleid. De AVU geeft in haar reactie aan dat AVU een collegeregeling is en een beleidsarme organisatie is. In de GR is vastgelegd dat de begroting aan de gemeenteraden wordt voorgelegd voor het indienen van zienswijzen en de concept-jaarstukken slechts ter informatie met de raden worden gedeeld. Wanneer het Algemeen Bestuur van mening is dat andere informatie met de

gemeenteraden dient te worden gedeeld of dat de gemeenteraden dienen te worden betrokken in het besluitvormingsproces, zal dit bestuur daartoe besluiten. Afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur kunnen volgens artikel 15 lid 7 om informatie verzoeken. Dit hoeft niet nader in de GR AVU te worden omschreven. Aanbestedingen behoren tot de uitvoerende taken van AVU. Hierin worden keuzes gemaakt over duurzaamheid, circulariteit, logistieke efficiëntie en sociale inzet. Ambtenaren worden in werkgroepen betrokken bij de aanbesteding en de nodige te maken keuzes. Voor de grote aanbestedingen van de verwerkingscontracten van fijn en grof restafval en gft is het gebruikelijk dat de marktoriëntatie en de aanbestedingsstrategie worden behandeld in het Algemeen Bestuur van de AVU. De gemeenteraden worden over deze aanbesteding geïnformeerd via notities. Het Algemeen Bestuur van de AVU kan daarnaast besluiten een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraadsleden te laten organiseren door de AVU.

Overige zienswijzen
Naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Veenendaal worden de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden aangepast en uitgebreid in het concept-wijzigingsbesluit. Het uittreden van een deelnemer uit de AVU brengt kosten voor de achterblijvers met zich mee. Het is redelijk dat daar een bedrag tegenover staat: een uittreed- of uittredingssom om de schade die de uittreding veroorzaakt, te compenseren. Om aan de Wgr te voldoen wordt niet alleen in de GR verwezen naar de uittredingsregeling, maar wordt ook de wijze van bepaling van de uittredingssom opgenomen. De uittredingssom zal bestaan uit een vergoeding ter compensatie van de frictiekosten en de desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. Wij vinden dit een goede verandering aan het concept-wijzigingsbesluit.

Juridische context
Conform artikel 41 GR AVU stelt het dagelijks bestuur voor om de GR AVU te wijzigen. Voor wijziging van een gemeenschappelijke regeling heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toestemming nodig van de raad. Volgens de Wgr kan de raad deze toestemming weigeren op grond van strijd met het recht of strijd met het algemeen belang.

Beslistermijn
AVU heeft de colleges gevraagd voor 1 november a.s. in te stemmen met het concept-wijzigingsbesluit GR AVU. Deze termijn is niet haalbaar. In overleg met AVU vragen wij uw raad toestemming te geven voor op de eerstvolgende raadsvergadering van 2 november 2023, alvorens het college van 7 november het besluit tot wijziging kan nemen. De GR AVU wordt dan per 1 januari 2024 gewijzigd.

Beoogd effect
Met het wijzigen van de GR voldoet de GR AVU aan alle wettelijke eisen volgens de Wgr en de WOO en is het uittreden van gemeente Vijfheerenlanden volledig afgerond.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
- De GR AVU is voor het laatst aangepast in 2018 aan de Wgr die in 2015 in werking is getreden. Met deze aanpassing is AVU een collegeregeling geworden en zijn tevens de doelstellingen van AVU aangescherpt waardoor deze beter aansluiten bij de ambities rondom hergebruik van grondstoffen. Op 1 juni 2022 is de gewijzigde Wgr in werking getreden waarna er een overgangstermijn geldt tot 1 juli 2024.
- Op 2 februari 2023 heeft de raad een instemmende zienswijze gegeven op het ontwerp-wijzigingsbesluit omdat geconstateerd is dat de werkwijze van de AVU en het voorgestelde ontwerp voor wijziging van de gemeenschappelijke regeling in overeenstemming zijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het college toestemming te verlenen voor het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling Afval Verwijdering AVU (GR AVU) conform bijgevoegd concept-

	wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling AVU, met als belangrijkste wijzigingen: a. aanpassingen aan de per 1 juli 2022 gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), waardoor termijnen worden aangepast en de uittredingsregels zijn aangepast; b. verwijdering van de naam 'Vijfheerenlanden' uit de GR, n.a.v. uittreding van de gemeente Vijfherenlanden; c. aanpassingen n.a.v. het ingaan de nieuwe rechtspositie van ambtenaren per 1 januari 2020, waardoor de medewerkers een arbeidsovereenkomst hebben naar burgerlijk recht en de CAO-sgo van toepassing is; d. aanwijzing van de directeur als contactpersoon in het kader van de Woo, n.a.v. het van kracht worden van de Wet Open Overheid per 1 mei 2022.
Argumenten	
1.1	Er is geen strijd met het recht of met het algemeen belang.
	Voor wijziging van een gemeenschappelijke regeling heeft het college op grond van artikel 1, vierde en vijfde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) toestemming nodig van de raad. Volgens de Wgr kan de raad deze toestemming alleen weigeren wegens strijd met het recht of het algemeen belang. De raad heeft op 2 februari 2023 een instemmende zienswijze gegeven op het Ontwerp Wijzigingsbesluit GR AVU, omdat geconstateerd is dat de werkwijze van de AVU en het ontwerp-wijzigingsbesluit in overeenstemming zijn met de eisen uit de Wet gemeenschappelijke regelingen. Met de aanpassingen die na de zienswijzeperiode op het ontwerp-wijzigingsbesluit zijn genomen in het voorliggende concept wijzigingsbesluit wordt tegemoetgekomen aan de ingediende zienswijze van 1 gemeente met betrekking tot uitbreiding van de regels bij uittreding. Met het in lijn brengen van de GR AVU met de Wgr en de WOO, het verwerken van de nieuwe rechtspositie van ambtenaren en het uittreden van de gemeente Vijfherenlanden wordt bijgedragen aan het algemeen belang.

Financiën
De uitvoering van dit voorstel heeft geen financiële gevolgen.

Vervolg
Na toestemming van de raad kan het college definitief besluit nemen om in te stemmen met de wijziging van de GR AVU. De wijziging van de GR AVU komt tot stand indien 2/3 van de colleges van de deelnemende gemeenten in de GR AVU instemmen met het concept wijzigingsbesluit. Zodra alle colleges definitief hebben besloten, zal het dagelijks bestuur van de AVU bepalen of de wijziging tot stand is gekomen en voor bekendmaking (door de gemeente Utrecht) zorgdragen.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
Nadat alle colleges hebben besloten en geconstateerd is of de wijziging tot stand gekomen is, zal de gemeente Utrecht op grond van artikel 26 Wet gemeenschappelijke regelingen de wijziging bekendmaken in het Gemeenteblad van Utrecht.

(Niet)Referendabel

De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is niet van toepassing omdat dit een raadsvoorstel betreft over stukken van een gemeenschappelijke regeling (artikel 3 lid 2 onder 1 Verordening raadgevend referendum Gemeente Utrecht).

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Concept-wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke regeling AVU (bijlage A)

Bijlagen informatief

- Notitie vervolgprocedure wijziging GR AVU
- Was-wordt gewijzigde artikelen GR AVU 2018
- Notitie zienswijzen gemeenteraden op het ontwerp-wijzigingsvoorstel GR AVU

Concept-Wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling AVU

De colleges van burgemeester en wethouders van de gemeenten:

Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Wijk bij Duurstede, Woudenberg en Zeist;

ieder voor zover voor de eigen gemeente bevoegd;

overwegende:

- dat de Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht laatstelijk per 1 januari 2019 is aangepast in verband met het in werking treden van de gewijzigde Wet gemeenschappelijke regelingen per 1 januari 2015 ;
- dat een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen op 1 juli 2022 in werking is getreden, welke het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling AVU noodzakelijk maakt;
- dat de Wet Open Overheid die op 1 mei 2022 van kracht is geworden het wijzigen van de Gemeenschappelijke Regeling AVU noodzakelijk maakt;
- dat de gemeente Vijfheerenlanden per 1 januari 2021 de gemeenschappelijke regeling heeft verlaten;

gelet op:

- de Wet gemeenschappelijke regelingen,
- de Gemeentewet;
- de toestemming van de gemeenteraden van Amersfoort, Baarn, Bunnik, Bunschoten, De Bilt, De Ronde Venen, Eemnes, Houten, IJsselstein, Leusden, Lopik, Montfoort, Nieuwegein, Oudewater, Renswoude, Rhenen, Soest, Stichtse Vecht, Utrecht, Utrechtse Heuvelrug, Veenendaal, Woerden, Wijk bij Duurstede, Woudenberg en Zeist, overeenkomstig artikel 1, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen;

besluiten:

de Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht als volgt te wijzigen:

Artikel I

De Gemeenschappelijke Regeling Afvalverwijdering Utrecht wordt als volgt gewijzigd:

Actieve informatieplicht en zienswijzen

Artikel 15 lid 7 wordt gewijzigd in:

7 Het algemeen bestuur verstrekt aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen, die door een of meer leden van de colleges worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Na artikel 15 lid 7 worden twee leden ingevoegd die luiden:

8 Het Algemeen Bestuur verstrekt de raden alle inlichtingen die de raden voor de uitoefening van hun taak nodig hebben.

9 Er zijn geen besluiten van het Algemeen Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

Na artikel 23 lid 3 worden twee leden ingevoegd die luiden:

4 Het Dagelijks Bestuur verstrekt de raden alle inlichtingen die de raden voor de uitoefening van hun taak nodig hebben.

5 Er zijn geen besluiten van het Dagelijks Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.

Burgerparticipatie en Evaluatie

Na artikel 15 worden ingevoegd (waaruit volgt vernummering van de artikelen 16 e.v.) een artikel dat luidt:

Artikel 16 Burgerparticipatie
Ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van besluiten op grond van deze regeling slechts betrokken, voor zover dat bij of krachtens wet is vereist, of voor zover door het Algemeen Bestuur bepaald.

En een artikel dat luidt:

Artikel 17 Evaluatie
Het initiatief tot evaluatie van de gemeenschappelijke regeling is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur.

Termijnen

Artikel 33, vernummerd 35, wordt als volgt gewijzigd:
In het derde lid wordt 'acht' vervangen door: 'twaalf'.

Na het derde lid wordt, onder vernummering van het vierde tot vijfde lid en het vijfde tot zesde lid, een lid ingevoegd dat luidt:

4. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt.

Artikel 34, vernummerd 36, wordt als volgt gewijzigd:
In het tweede lid wordt '1 augustus' vervangen door: 15 september.

Artikel 35, vernummerd 37, wordt als volgt gewijzigd:
In het tweede lid wordt '33 lid 3 en 34 lid 3' vervangen door '36 lid 3 en 37 lid 3'.

Artikel 36, vernummerd 38, wordt als volgt gewijzigd:
In het vijfde lid wordt '15' vervangen door '30';

Toe- en uittreding, wijziging en opheffing

Artikel 39, vernummerd 41, wordt als volgt gewijzigd:
Na het eerste lid wordt, onder vernummering van het tweede tot derde lid en het derde tot vierde lid, een lid ingevoegd dat luidt:
2 Een ontwerptoetredingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerptoetredingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.

Artikel 40, vernummerd 42, wordt als volgt gewijzigd:
Na het tweede lid wordt, onder vernummering van het derde en vierde lid tot vierde en vijfde lid, een lid ingevoegd dat luidt:
3 Een ontwerpuittredingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerpuittredingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.

Na het vernummerde vijfde lid worden, onder vernummering van het zesde en zevende lid tot elfde en twaalfde lid, vijf leden ingevoerd die luiden:

6. Het openbaar lichaam brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten, in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.

7. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting.

8. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het openbaar lichaam die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.

9. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.

10. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van 5 jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding.

Een lid wordt toegevoegd, dat luidt:
13. De Uittredingsregeling AVU 2020, dan wel hierop volgende uittredingsregelingen zijn van toepassing.

Artikel 41, vernummerd 43, wordt als volgt gewijzigd:
Na het eerste lid wordt, onder vernummering van het tweede tot derde lid, een lid ingevoegd dat luidt:
2 Een ontwerpwijzigingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerpwijzigingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.

Overige wijzigingen

Artikel 9 wordt als volgt gewijzigd:
In het tweede lid sub. d wordt '30' vervangen door '32';
In het tweede lid sub. e wordt '39' vervangen door '41' en '42' vervangen door '44';

Artikel 25, vernummerd 27, wordt als volgt gewijzigd:
Twee leden worden toegevoegd:
8 De directeur is contactpersoon conform het bepaalde in art. 4.7 Woo.
9 De directeur kan in zijn plaats een medewerker benoemen als contactpersoon conform het bepaalde in art. 4.7 Woo.

Artikel 26, vernummerd 28, leden 1 en 2 worden gewijzigd in:
1 De medewerkers hebben een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.
2 De CAO-sgo is van toepassing op de arbeidsovereenkomst.

Een lid wordt toegevoegd:
3 Organisatie-specifieke regelingen worden vastgelegd in een personeelshandboek.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking de dag na bekendmaking daarvan, onverminderd het bepaalde in artikel 26, derde lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Aldus vastgesteld te Leusden d.d. 28 juni 2023.

Notitie vervolgprocedure wijziging GR AVU en verzoek

Aan de Colleges van Burgemeester en Wethouders
van de AVU-gemeenten

Bijlagen: Concept-wijzigingsbesluit GR AVU
"Was-wordt" gewijzigde artikelen GR AVU 2018

Soest, 30 juni 2023

Geacht College,

Na het per 1 juli 2022 in werking treden van de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr), moet de Gemeenschappelijke Regeling AVU hieraan worden aangepast. Hiertoe is in 2022 de procedure opgestart en zijn we thans in de laatste fase hiervan aangekomen: de goedkeuring en de vaststelling.

De procedure tot nu toe

Op 6 oktober 2022 heeft het Dagelijks Bestuur het ontwerp-wijzigingsbesluit GR AVU aan de colleges van de deelnemende gemeenten toegezonden met de vraag hiermee in te stemmen en het ontwerp-wijzigingsbesluit vervolgens voor te leggen aan de gemeenteraden voor het indienen van zienswijzen. Van deze mogelijkheid hebben de raden van de gemeenten Houten, Utrecht en Veenendaal gebruik gemaakt. De reactie van het Dagelijks Bestuur op de zienswijzen van deze gemeenten is middels de "Notitie zienswijzen gemeenteraden wijziging GR AVU" op 14 juni 2023 aan de colleges verzonden met het verzoek deze ter kennisname aan de raden aan te bieden. Aanpassingen welke zijn voortgekomen uit de zienswijzen zijn in het concept-wijzigingsbesluit GR AVU verwerkt dat vervolgens door het Dagelijks Bestuur aan het Algemeen Bestuur is aangeboden en op 28 juni 2023 door het Algemeen Bestuur is vastgesteld.

Wijziging van het ontwerp-wijzigingsbesluit GR AVU

In essentie betroffen de ingediende zienswijzen 2 aspecten van de gemeenschappelijke regeling, namelijk 1) het informeren van gemeenteraden en de betrokkenheid van de gemeenteraden bij belangrijke besluitvorming zoals de aanbesteding van de "hoofd"-afvalstromen (huishoudelijk restafval, grof huishoudelijk restafval en gft-afval) en 2) afspraken omtrent uittreding uit de regeling. Voor wat betreft het informeren van gemeenteraden en de betrokkenheid bij besluitvorming zijn deze zaken naar de mening van het Dagelijks Bestuur voldoende geborgd in de huidige gemeenschappelijke regeling en in het ontwerp-wijzigingsbesluit en zijn naar aanleiding van de ingediende zienswijzen geen aanpassingen gedaan in het ontwerp-wijzigingsbesluit. Ten aanzien van de voorwaarden waaronder kan worden uitgetreden, is het betreffende artikel in het ontwerp-wijzigingsbesluit aangepast en uitgebreid. De wijzigingen zijn uitgebreid uiteengezet en toegelicht in de "Notitie zienswijzen gemeenteraden wijziging GR AVU". Het gewijzigde ontwerp-wijzigingsbesluit is aldus op 28 juni 2023 als concept-wijzigingsbesluit GR AVU door het Algemeen Bestuur vastgesteld. In de bijlage '"Was-wordt" gewijzigde artikelen GR AVU 2018' zijn de wijzigingen per artikel weergegeven.

Het vervolg van de procedure

Thans ligt voor aan de colleges het concept-wijzigingsbesluit GR AVU, waarvoor aan de colleges instemming wordt gevraagd en waarbij tevens aan de colleges wordt verzocht toestemming te vragen van de gemeenteraden om de gemeenschappelijke regeling AVU te wijzigingen op basis van dit

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

concept-wijzigingsbesluit. Vervolgens zal het Dagelijks Bestuur de reacties van de colleges en de gemeenteraden betrekken in het wijzigingsvoorstel van de gemeenschappelijke regeling AVU dat op 13 december 2023 door het Algemeen Bestuur wordt behandeld. Wanneer het Algemeen Bestuur het wijzigingsbesluit vaststelt, is de wijziging van de gemeenschappelijke regeling een feit. De gemeenteraden kunnen in deze fase geen zienswijzen indienen. Wel kan tegen het besluit dat het Algemeen Bestuur op 13 december 2023 neemt, bezwaar worden ingediend bij Gedeputeerde Staten van de provincie Utrecht. Na de bezwaartermijn zal, indien er geen bezwaar is ingediend, de administratieve fase starten: het ondertekenen, publiceren en archiveren van de gewijzigde gemeenschappelijke regeling AVU. Wanneer er wel bezwaar wordt ingediend zal dit eerst worden afgehandeld.

Verzoek aan de colleges van de deelnemende gemeenten

Het Dagelijks Bestuur van de AVU verzoekt de colleges van de deelnemende gemeenten:

1. Om voor 1 november 2023 aan het Algemeen Bestuur van de AVU schriftelijk kenbaar te maken of de colleges instemmen met het bij deze notitie gevoegd concept-wijzigingsvoorstel GR AVU;
2. Om de gemeenteraden om toestemming te verzoeken voor het wijzigen van de gemeenschappelijke regeling AVU op basis van het bij deze notitie gevoegd concept-wijzigingsvoorstel GR AVU;
3. Om voor 1 november 2023 aan het Algemeen Bestuur van de AVU schriftelijk kenbaar maken of de gemeenteraden toestemming hebben verleend voor de wijziging van de gemeenschappelijke regeling AVU op basis van het bij deze notitie gevoegd concept-wijzigingsvoorstel GR AVU.

Vragen?

Indien er vragen zijn over deze notitie inhoudelijk, over het concept-wijzigingsvoorstel of over de procedure, dan kan contact worden opgenomen met de directeur van de AVU.

Het Dagelijks Bestuur van de AVU,
namens hen,

Hoogachtend,

Was getekend

Frans van Dijk,
directeur

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

Bijlage: “Was-wordt” gewijzigde artikelen GR AVU 2018

30 juni 2023

GR AVU 2018	Nieuw GR AVU 2022
Artikel 9 Openbaarheid vergadering	**Artikel 9 Openbaarheid vergadering**
1. Het algemeen bestuur vergadert in het openbaar. Op grond van het bepaalde in artikel 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de deuren worden gesloten.	1. Het algemeen bestuur vergadert in het openbaar. Op grond van het bepaalde in artikel 23 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de deuren worden gesloten.
2. In een besloten vergadering wordt niet beraadslaagd, noch een besluit genomen over: a. het vaststellen of wijzigen van de begroting; b. het voorlopig vaststellen van de rekening; c. het instellen van commissies als bedoeld in artikel 14 van deze regeling, alsmede hun samenstelling en bevoegdheden; d. het vaststellen of wijzigen van tarieven als bedoeld in artikel 30 van deze regeling; e. het toetreden tot, uittreden uit, wijzigen van of opheffen van de regeling overeenkomstig de artikelen 39 tot en met 42 van deze regeling; f. het reglement van orde van de vergadering van het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 12 van deze regeling.	2. In een besloten vergadering wordt niet beraadslaagd, noch een besluit genomen over: a. het vaststellen of wijzigen van de begroting; b. het voorlopig vaststellen van de rekening; c. het instellen van commissies als bedoeld in artikel 14 van deze regeling, alsmede hun samenstelling en bevoegdheden; d. het vaststellen of wijzigen van tarieven als bedoeld in artikel 32 van deze regeling; e. het toetreden tot, uittreden uit, wijzigen van of opheffen van de regeling overeenkomstig de artikelen 41 tot en met 44 van deze regeling; f. het reglement van orde van de vergadering van het algemeen bestuur als bedoeld in artikel 12 van deze regeling.
3. In een besloten vergadering wordt geen besluit genomen over: a. het treffen, wijzigen, verlengen of opheffen van een gemeenschappelijke regeling tussen het openbaar lichaam en andere lichamen, alsmede het toetreden en uittreden; b. het oprichten van of het deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve of andere verenigingen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming; c. het aangaan van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten; d. het uitlenen van gelden en het waarborgen van geldelijke verplichtingen door andere aan te gaan; e. het vervreemden of bezwaren van goederen van het openbaar lichaam; f. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van goederen van het openbaar lichaam; g. het onderhands aanbesteden van werken of leveranties;	3. In een besloten vergadering wordt geen besluit genomen over: a. het treffen, wijzigen, verlengen of opheffen van een gemeenschappelijke regeling tussen het openbaar lichaam en andere lichamen, alsmede het toetreden en uittreden; b. het oprichten van of het deelnemen in stichtingen, maatschappen, vennootschappen en coöperatieve of andere verenigingen dan wel het ontbinden daarvan of het beëindigen van deelneming; c. het aangaan van geldleningen en van rekening-courantovereenkomsten; d. het uitlenen van gelden en het waarborgen van geldelijke verplichtingen door andere aan te gaan; e. het vervreemden of bezwaren van goederen van het openbaar lichaam; f. het onderhands verhuren, verpachten of in gebruik geven van goederen van het openbaar lichaam; g. het onderhands aanbesteden van werken of leveranties;

h. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd; i. de regeling van de rechtspositie van het personeel.	h. het doen van een uitgaaf, voordat de begroting of begrotingswijziging, waarbij deze uitgaaf is geraamd, is goedgekeurd; i. de regeling van de rechtspositie van het personeel.
Artikel 15 Politieke controle algemeen bestuur 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar heeft aangewezen, alle inlichtingen die door dat college of door een of meer leden daarvan worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van dat college. 2. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan het college van burgemeester en wethouders, dat geen lid van het algemeen bestuur aanwijst, doch namens welk college hij of zij mede in het bestuur zitting heeft, alle inlichtingen die door dat college of een of meer leden daarvan worden verlangd. Het reglement van orde als bedoeld in artikel 12 van deze regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. 3. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording schuldig aan het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar heeft aangewezen, voor het door hem of haar in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van dat college. 4. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar weliswaar niet heeft aangewezen, doch namens welk college hij of haar wel mede in het algemeen bestuur zitting heeft. 5. Het reglement van orde als bedoeld in artikel 12 van deze regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd en de daaraan in overleg met het college dat verantwoording heeft gevraagd te verbinden gevolgen. 6. Het college van burgemeester en wethouders dat een lid in het algemeen bestuur heeft aangewezen, heeft de bevoegdheid dit lid te ontheffen van deze taak, indien dit lid het vertrouwen van het desbetreffende college niet meer heeft.	**Artikel 15 Politieke controle algemeen bestuur** 1. Een lid van het algemeen bestuur verschaft het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar heeft aangewezen, alle inlichtingen die door dat college of door een of meer leden daarvan worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van dat college. 2. Een lid van het algemeen bestuur verschaft aan het college van burgemeester en wethouders, dat geen lid van het algemeen bestuur aanwijst, doch namens welk college hij of zij mede in het bestuur zitting heeft, alle inlichtingen die door dat college of een of meer leden daarvan worden verlangd. Het reglement van orde als bedoeld in artikel 12 van deze regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop de inlichtingen worden verstrekt. 3. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording schuldig aan het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar heeft aangewezen, voor het door hem of haar in dat bestuur gevoerde beleid en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van dat college. 4. Een lid van het algemeen bestuur is verantwoording verschuldigd aan het college van burgemeester en wethouders dat hem of haar weliswaar niet heeft aangewezen, doch namens welk college hij of haar wel mede in het algemeen bestuur zitting heeft. 5. Het reglement van orde als bedoeld in artikel 12 van deze regeling houdt bepalingen in omtrent de wijze waarop verantwoording wordt afgelegd en de daaraan in overleg met het college dat verantwoording heeft gevraagd te verbinden gevolgen. 6. Het college van burgemeester en wethouders dat een lid in het algemeen bestuur heeft aangewezen, heeft de bevoegdheid dit lid te ontheffen van deze taak, indien dit lid het vertrouwen van het desbetreffende college niet meer heeft.

7. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen, die door een of meer leden van de colleges worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur.	7. Het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur verstrekken aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen, die door een of meer leden van de colleges worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur. 8 Het Algemeen Bestuur verstrekt de raden alle inlichtingen die de raden voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. 9 Er zijn geen besluiten van het Algemeen Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.
	Artikel 16 Burgerparticipatie Ingezetenen van de deelnemende gemeenten en belanghebbenden worden bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van besluiten op grond van deze regeling slechts betrokken, voor zover dat bij of krachtens wet is vereist, of voor zover door het Algemeen Bestuur bepaald.
	Artikel 17 Evaluatie Het initiatief tot evaluatie van de gemeenschappelijke regeling is voorbehouden aan het Algemeen Bestuur.
Artikel 23 Politieke controle dagelijks bestuur 1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. 2. De leden van het dagelijks bestuur geven, tezamen dan wel afzonderlijk, aan het algemeen bestuur, wanneer dat bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen en wel op de in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur te bepalen wijze. 3. Het dagelijks bestuur verstrekt aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen, die door een of meer leden van de colleges worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur.	**Artikel 25 Politieke controle dagelijks bestuur** 1. De leden van het dagelijks bestuur zijn, tezamen en ieder afzonderlijk, aan het algemeen bestuur verantwoording verschuldigd voor het door hen gevoerde bestuur. 2. De leden van het dagelijks bestuur geven, tezamen dan wel afzonderlijk, aan het algemeen bestuur, wanneer dat bestuur of een of meer leden daarvan hierom verzoekt, alle gevraagde inlichtingen en wel op de in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur te bepalen wijze. 3. Het dagelijks bestuur verstrekt aan de colleges van burgemeester en wethouders van de deelnemende gemeenten alle inlichtingen, die door een of meer leden van de colleges worden verlangd en wel op de wijze, te bepalen in het reglement van orde op de vergaderingen van het algemeen bestuur.

	4 Het Dagelijks Bestuur verstrekt de raden alle inlichtingen die de raden voor de uitoefening van hun taak nodig hebben. 5 Er zijn geen besluiten van het Dagelijks Bestuur, waarvoor aan de raden vooraf een zienswijze dient te worden gevraagd, zoals bedoeld in artikel 10, vijfde en zesde lid, Wet gemeenschappelijke regelingen.
Artikel 25 Benoeming en taken 1. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur. Benoeming van de directeur geschiedt uit een door het dagelijks bestuur opgemaakte aanbeveling, bevattende de namen van tenminste twee personen. 2. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij alles wat de hun opgedragen taken betreft, terzijde. 3. De directeur is tevens secretaris en draagt zorg voor het verslag van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur. 4. Door de secretaris worden alle stukken die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan, mede ondertekend. 5. De directeur heeft de dagelijkse leiding over het openbaar lichaam. 6. De directeur kan in zijn werkzaamheden worden bijgestaan door één of meer functionarissen. 7. Bij of krachtens het directiestatuut kunnen op te dragen taken en bevoegdheden nader worden geregeld.	**Artikel 27 Benoeming en taken** 1. Het algemeen bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeur. Benoeming van de directeur geschiedt uit een door het dagelijks bestuur opgemaakte aanbeveling, bevattende de namen van tenminste twee personen. 2. De directeur staat het algemeen bestuur, het dagelijks bestuur en de voorzitter bij alles wat de hun opgedragen taken betreft, terzijde. 3. De directeur is tevens secretaris en draagt zorg voor het verslag van de vergaderingen van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur. 4. Door de secretaris worden alle stukken die van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur uitgaan, mede ondertekend. 5. De directeur heeft de dagelijkse leiding over het openbaar lichaam. 6. De directeur kan in zijn werkzaamheden worden bijgestaan door één of meer functionarissen. 7. Bij of krachtens het directiestatuut kunnen op te dragen taken en bevoegdheden nader worden geregeld. 8 De directeur is contactpersoon conform het bepaalde in art. 4.7 Woo. 9 De directeur kan in zijn plaats een medewerker benoemen als contactpersoon conform het bepaalde in art. 4.7 Woo.
Artikel 26 Rechtspositie De rechtspositieregeling van de gemeente Utrecht is van toepassing op de medewerkers met uitzondering van de medewerkers met een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht.	**Artikel 28 Rechtspositie** 1 De medewerkers hebben een arbeidsovereenkomst naar burgerlijk recht. 2 De CAO-sgo is van toepassing op de arbeidsovereenkomst. 3 Organisatie-specifieke regelingen worden vastgelegd in een personeelshandboek.
Artikel 33 Ontwerpbegroting 1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks voor 15 april voorafgaande aan het begrotingsjaar de ontwerpbegroting vast.	**Artikel 35 Ontwerpbegroting** 1. Het dagelijks bestuur stelt jaarlijks voor 15 april voorafgaande aan het begrotingsjaar de ontwerpbegroting vast.

2. In de ontwerpbegroting zijn de bedragen, die voor iedere deelnemer afzonderlijk worden geraamd aan de hand van de door de deelnemer op te geven geraamde te leveren hoeveelheden afvalstoffen, voor iedere deelnemer afzonderlijk opgenomen. 3. De ontwerpbegroting wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur de begroting vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op de ontwerpbegroting ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. 4. De bij de ontwerpbegroting behorende toelichting bevat voor elke begrotingspost de gronden waarop de raming van inkomsten en uitgaven berust en wijst, ingeval van aanmerkelijk verschil met de raming van het vorige jaar, de oorzaak daarvan aan. 5. De ontwerpbegroting wordt samengesteld op de grondslag, dat de exploitatiekosten van het openbaar lichaam volledig moeten worden bestreden, op basis van het daarbij jaarlijks vast te stellen, door de deelnemers geschatte, totaal van de te ontvangen hoeveelheden afvalstoffen.	2. In de ontwerpbegroting zijn de bedragen, die voor iedere deelnemer afzonderlijk worden geraamd aan de hand van de door de deelnemer op te geven geraamde te leveren hoeveelheden afvalstoffen, voor iedere deelnemer afzonderlijk opgenomen. 3. De ontwerpbegroting wordt ten minste twaalf weken voordat het algemeen bestuur de begroting vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op de ontwerpbegroting ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. 4. Het dagelijks bestuur stelt de raden van de deelnemende gemeenten voorafgaande aan het vaststellen van de begroting schriftelijk en gemotiveerd in kennis van zijn oordeel over de zienswijze, bedoeld in het derde lid, alsmede van de eventuele conclusies die het daaraan verbindt. 5. De bij de ontwerpbegroting behorende toelichting bevat voor elke begrotingspost de gronden waarop de raming van inkomsten en uitgaven berust en wijst, ingeval van aanmerkelijk verschil met de raming van het vorige jaar, de oorzaak daarvan aan. 6. De ontwerpbegroting wordt samengesteld op de grondslag, dat de exploitatiekosten van het openbaar lichaam volledig moeten worden bestreden, op basis van het daarbij jaarlijks vast te stellen, door de deelnemers geschatte, totaal van de te ontvangen hoeveelheden afvalstoffen.
Artikel 34 Begroting 1. Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 1 augustus van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft, aan gedeputeerde staten. 3. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling aan de gemeenteraden van de deelnemers, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijzen naar voren kunnen brengen. 4. Het begrotingsjaar is het kalenderjaar.	**Artikel 36 Begroting** 1 Het algemeen bestuur stelt de begroting vast in het jaar voorafgaande aan dat waarvoor zij dient. 2. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 september van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft, aan gedeputeerde staten. 3. Het algemeen bestuur zendt de begroting binnen twee weken na de vaststelling aan de gemeenteraden van de deelnemers, die ter zake bij gedeputeerde staten hun zienswijzen naar voren kunnen brengen. 4. Het begrotingsjaar is het kalenderjaar.
Artikel 35 Begrotingswijziging	**Artikel 37 Begrotingswijziging**

1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen. 2. Op besluiten tot wijziging van de begroting zijn de artikelen 33 lid 3 en 34 lid 3 van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdrage van de deelnemers. Het algemeen bestuur is bevoegd die begrotingswijzigingen vast te stellen zonder de gemeenteraden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te brengen.	1. Besluiten tot wijziging van de begroting kunnen tot uiterlijk het eind van het desbetreffende begrotingsjaar worden genomen. 2. Op besluiten tot wijziging van de begroting zijn de artikelen 35 lid 3 en 36 lid 3 van overeenkomstige toepassing, met uitzondering van die wijzigingen waarbij geen verandering wordt gebracht in de bijdrage van de deelnemers. Het algemeen bestuur is bevoegd die begrotingswijzigingen vast te stellen zonder de gemeenteraden in de gelegenheid te stellen een zienswijze in te brengen.
Artikel 36 Jaarrekening en jaarverslag 1. Het algemeen bestuur legt over elk begrotingsjaar verantwoording af aan de colleges van de deelnemers over het gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. 2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening en het jaarverslag vast in het jaar volgende op het jaar waarop ze betrekking hebben. De jaarrekening betreft alle baten en lasten van het samenwerkingsverband. 3. In de jaarrekening wordt voor elk van de deelnemers het over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde aandeel opgenomen. Dit aandeel wordt bepaald aan de hand van de werkelijke exploitatiekosten van het openbaar lichaam en de aangeleverde hoeveelheden afvalstoffen. 4. Binnen twee maanden na vaststelling van de jaarrekening vindt verrekening plaats van het verschil tussen het, op grond van de begroting betaalde en het op basis van de rekening verschuldigde bedrag. 5. Het dagelijks bestuur zendt voor 15 april van het jaar na afloop van dat waarvoor de jaarrekening dient, de voorlopige jaarrekening ter kennisneming aan de gemeenteraden van de deelnemers. 6. Het algemeen bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten. 7. De vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte	**Artikel 38 Jaarrekening en jaarverslag** 1. Het algemeen bestuur legt over elk begrotingsjaar verantwoording af aan de colleges van de deelnemers over het gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. 2. Het algemeen bestuur stelt de jaarrekening en het jaarverslag vast in het jaar volgende op het jaar waarop ze betrekking hebben. De jaarrekening betreft alle baten en lasten van het samenwerkingsverband. 3. In de jaarrekening wordt voor elk van de deelnemers het over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde aandeel opgenomen. Dit aandeel wordt bepaald aan de hand van de werkelijke exploitatiekosten van het openbaar lichaam en de aangeleverde hoeveelheden afvalstoffen. 4. Binnen twee maanden na vaststelling van de jaarrekening vindt verrekening plaats van het verschil tussen het, op grond van de begroting betaalde en het op basis van de rekening verschuldigde bedrag. 5. Het dagelijks bestuur zendt voor 30 april van het jaar na afloop van dat waarvoor de jaarrekening dient, de voorlopige jaarrekening ter kennisneming aan de gemeenteraden van de deelnemers. 6. Het algemeen bestuur zendt de jaarrekening binnen twee weken na de vaststelling, doch in ieder geval vóór 15 juli van het jaar volgende op het jaar waarop de jaarrekening betrekking heeft, aan gedeputeerde staten. 7. De vaststelling van de rekening strekt het dagelijks bestuur tot decharge, behoudens later in rechte

gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.	gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.
Artikel 39 Toetreding 1. Het college van een gemeente dat wenst toe te treden, dient hiertoe een verzoek in bij het algemeen bestuur. Het college voegt hierbij het besluit tot toestemming van de gemeenteraad als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 2. Toetreding kan geschieden nadat de colleges van de deelnemers en het toetredende college hiertoe eensluidend hebben besloten. 3. Het algemeen bestuur kan algemene en specifieke regels stellen omtrent toetreding. Het besluit hiertoe wordt genomen met een meerderheid van ten minste twee derde gedeelten van de uitgebrachte stemmen.	**Artikel 41 Toetreding** 1. Het college van een gemeente dat wenst toe te treden, dient hiertoe een verzoek in bij het algemeen bestuur. Het college voegt hierbij het besluit tot toestemming van de gemeenteraad als bedoeld in artikel 1, tweede lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen. 2 Een ontwerptoetredingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerptoetredingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. 3. Toetreding kan geschieden nadat de colleges van de deelnemers en het toetredende college hiertoe eensluidend hebben besloten. 4. Het algemeen bestuur kan algemene en specifieke regels stellen omtrent toetreding. Het besluit hiertoe wordt genomen met een meerderheid van ten minste twee derde gedeelten van de uitgebrachte stemmen.
Artikel 40 Uittreding 1. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één jaar in acht genomen. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is uittreding niet mogelijk. 2. Het college dat wil uittreden brengt zijn voornemen daartoe bij aangetekende schrijven ter kennis van het algemeen bestuur. 3. Alle kosten die de uittreding met zich meebrengt zijn voor rekening van het uittredende college. 4. Het algemeen bestuur bepaalt de hoogte van de uittredingssom bij besluit genomen met een meerderheid van ten minste twee derde gedeelten van de uitgebrachte stemmen. 5. Het algemeen bestuur kan zich bij het bepalen van de uittredingssom laten adviseren door een extern deskundige. 6. Het algemeen bestuur regelt de overige gevolgen van de uittreding.	**Artikel 42 Uittreding** 1. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één jaar in acht genomen. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is uittreding niet mogelijk. 2. Het college dat wil uittreden brengt zijn voornemen daartoe bij aangetekende schrijven ter kennis van het algemeen bestuur. 3 Een ontwerpuittredingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerpuittredingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. 4. Alle kosten die de uittreding met zich meebrengt zijn voor rekening van het uittredende college. 5. Het algemeen bestuur bepaalt de hoogte van de uittredingssom bij besluit genomen met een meerderheid van ten minste twee derde gedeelten van de uitgebrachte stemmen. 6. Het openbaar lichaam brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele

	baten, in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom. 7. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting. 8. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het openbaar lichaam die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer. 9. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding. 10. Het vierde lid is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van 5 jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding. 11. Het algemeen bestuur kan zich bij het bepalen van de uittredingssom laten adviseren door een extern deskundige. 12. Het algemeen bestuur regelt de overige gevolgen van de uittreding. 13. De Uittredingsregeling AVU 2020, dan wel hierop volgende uittredingsregelingen zijn van toepassing.
Artikel 41 Wijziging 1. Het algemeen bestuur kan op eigen initiatief of op verzoek van één of meer colleges van de deelnemers wijziging van deze regeling voorstellen. 2. Het algemeen bestuur zendt het wijzigingsvoorstel aan de colleges van de deelnemers. 3. Wijziging van de regeling vindt plaats indien daartoe wordt besloten door ten minste twee derde van de colleges van de deelnemers.	**Artikel 43 Wijziging** 1. Het algemeen bestuur kan op eigen initiatief of op verzoek van één of meer colleges van de deelnemers wijziging van deze regeling voorstellen. 2 Een ontwerpwijzigingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen

	op het ontwerpwijzigingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur. 3. Het algemeen bestuur zendt het wijzigingsvoorstel aan de colleges van de deelnemers. 4. Wijziging van de regeling vindt plaats indien daartoe wordt besloten door ten minste twee derde van de colleges van de deelnemers.

Notitie zienswijzen gemeenteraden op het ontwerp-wijzigingsvoorstel GR AVU

Aan de Colleges van Burgemeester en wethouders
van de AVU-gemeenten

Soest, 31 mei 2023

Geacht College,

Per 1 juli 2022 is de nieuwe Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. In deze wet is onder andere vastgelegd welke procedure moet worden gevolgd ten aanzien van ingediende zienswijzen op het ontwerp-wijzigingsvoorstel GR AVU. Het Dagelijks Bestuur reageert op de ingebrachte zienswijzen en stuurt deze reacties uit naar alle colleges, met het verzoek deze aan te bieden aan de gemeenteraden. Tevens worden de reacties van het Dagelijks Bestuur gevoegd bij het voorstel aan het Algemeen Bestuur betreffende het vaststellen van het wijzigingsvoorstel GR AVU en wordt in het voorstel aangegeven hoe de zienswijzen zijn verwerkt.

Reacties van de gemeenten

De gemeenteraden zijn verzocht om zienswijzen op het ontwerp-wijzigingsvoorstel voor 1 februari 2023 in te dienen dan wel te laten weten geen zienswijze te zullen indienen. In een enkel geval is uitstel gevraagd met één maand. Van de 25 deelnemende gemeenten hebben er 16 van deze mogelijkheid gebruik gemaakt, te weten Amersfoort, Baarn, Bunschoten, De Bilt, Houten, Leusden, Lopik, Oudewater, Soest, Stichtse Vecht, Renswoude, Utrechtse Heuvelrug, Utrecht, Veenendaal, Woerden en Wijk bij Duurstede. De reacties van de genoemde gemeenten zijn instemmend. De gemeenten Houten, Utrecht en Veenendaal hebben behalve de instemmende reactie ook zienswijzen ingediend.

Zienswijzen

Houten en Utrecht

De raden van de gemeenten Houten en Utrecht onderstrepen met de ingediende zienswijze de door de AVU voorgestelde wijzigingen inhoudelijk en de gevolgde procedure. Wel benadrukken de raden dat de betrokkenheid van de gemeenteraden bij belangrijke besluiten zoals de aanbesteding van de hoofdstromen of besluiten met een groot effect op de transitie naar de circulaire economie, ook in de toekomst moet zijn gewaarborgd.

Veenendaal

De Raad van de gemeente Veenendaal wenst:

a. in de artikelen 15 en 23 een nadere invulling van de afspraken over de wijze waarop informatie wordt aangeleverd;
b. in artikel 40, vernummerd 42, een nadere invulling van de afspraken over de gevolgen van uittreding.

Voorstel:

De Raad van de gemeente Veenendaal stelt voor:

a. om de artikelen 15 en 23 aan te vullen met de tekst uit de model-raadsbrief “Informeel organiseert de AVU raadsinformatiebijeenkomsten wanneer er belangrijke besluiten moeten worden genomen

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

en voorziet de AVU de raden ongevraagd en desgewenst van informatie door middel van notities en presentaties.

b. te onderzoeken of het voldoende is om de uittredingsregeling AVU 2020 als bijlage bij de GR AVU te voegen waardoor afspraken vastliggen over de gevolgen van uittreding.

Reactie op de zienswijzen

Ten aanzien van de zienswijzen van de gemeenteraden van Houten en Utrecht;
In essentie is de AVU een collegeregeling en informeert de raden via de colleges van de deelnemende gemeenten. In de GR is tevens vastgelegd dat de begroting voor het indienen van zienswijzen en de concept-jaarstukken ter informatie aan de raden dienen te worden voorgelegd. Wanneer het Algemeen Bestuur van mening is dat andere informatie met de gemeenteraden dient te worden gedeeld c.q. de gemeenteraden dienen te worden betrokken in het besluitvormingsproces, zal dit bestuur daartoe besluiten.

- Omdat de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur zoals is vastgelegd in artikel 15 lid 7 om informatie kunnen verzoeken, hoeft dit niet nader in de GR AVU te worden omschreven. De wijze waarop de informatie wordt verstrekt, kan door de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur worden voorgesteld, doch wordt bepaald door het Algemeen Bestuur.
- Aanbestedingen behoren tot de uitvoerende taken. Dat hierbij keuzes voor wat betreft duurzaamheid, circulariteit, logistieke efficiency en sociale inzet gemaakt moeten worden, is een gegeven. Sinds 2013 worden de gemeenten middels werkgroepen van ambtenaren betrokken bij aanbestedingen en komen deze keuzes aan de orde. Voor de grote aanbestedingen van de verwerkingscontracten van fijn en grof restafval en gft is het gebruikelijk dat de marktoriëntatie en de aanbestedingsstrategie worden behandeld in het Algemeen Bestuur van de AVU. De gemeenteraden worden over deze aanbesteding geïnformeerd via notities. Het Algemeen Bestuur van de AVU kan daarnaast besluiten een informatiebijeenkomst voor de gemeenteraadsleden te laten organiseren door de AVU.

Ten aanzien van de zienswijze van de gemeenteraad van Veenendaal lid:

a. In essentie is de AVU een collegeregeling en informeert de raden via de colleges van de deelnemende gemeenten. In de GR is tevens vastgelegd dat de begroting voor het indienen van zienswijzen en de concept-jaarstukken ter informatie aan de raden dienen te worden voorgelegd. Wanneer het Algemeen Bestuur van mening is dat andere informatie met de gemeenteraden dient te worden gedeeld c.q. de gemeenteraden dienen te worden betrokken in het besluitvormingsproces, zal dit bestuur daartoe besluiten.

- Omdat de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur zoals is vastgelegd in artikel 15 lid 7 om informatie kunnen verzoeken, hoeft dit niet nader in de GR AVU te worden omschreven. De wijze waarop de informatie wordt verstrekt, kan door de afzonderlijke leden van het Algemeen Bestuur worden voorgesteld, doch wordt bepaald door het Algemeen Bestuur.

b. De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat zowel gemeenschappelijke regelingen voor onbepaalde tijd als gemeenschappelijke regelingen voor bepaalde tijd regels moeten bevatten over uittreding. Niet alleen de gevolgen van uittreding moeten worden vastgelegd, ook de voorwaarden waaronder een deelnemer kan uittreden moeten in de gemeenschappelijke regeling zelf zijn opgenomen. De bepalingen over uittreding omvatten in ieder geval bepalingen over de gevolgen

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

voor het vermogen van de gemeenschappelijke regeling voor de deelnemende gemeenten, overigens is een eigen vermogen bij de AVU niet aan de orde.
Een deelnemend bestuursorganen aan een gemeenschappelijke regeling neemt zelf het besluit tot uittreding. Het algemeen bestuur bepaalt wat de gevolgen zijn van uittreding. Meestal is in de gemeenschappelijke regeling geregeld per welke datum uittreding mogelijk is. Als sprake is van een collegeregeling, besluit het college van de uittredende deelnemer tot uittreding en is toestemming van de raad vereist.
Uittreding brengt uiteraard kosten voor de achterblijvers met zich mee en het is redelijk dat daar een bedrag tegenover staat: een uittreed- of uittredingssom om de schade die de uittreding veroorzaakt, te compenseren. De uittredingsregeling voorziet in de gevolgen van uittreding van een deelnemende gemeente. Het verwijzen naar deze regeling is bij nadere beschouwing van de Wgr niet voldoende. Om aan de Wgr te voldoen, zal naast de verwijzing naar de uittredingsregeling, ook de wijze van bepaling van de uittreedsom worden opgenomen.
De Wgr kent een geschillenregeling voor geschillen tussen deelnemers aan een gemeenschappelijke regeling of tussen een deelnemer en het bestuur van de gemeenschappelijke regeling over de uitvoering van de regeling. Deze geschillen worden voorgelegd aan Gedeputeerde Staten. Een geschil over de hoogte van een uittreedsom valt bij uitstek onder deze geschillenregeling. De regeling is een vorm van administratief beroep. Dit betekent dat geen plaats is voor toepassing van de bezwaarprocedure.

Ten gevolge van de overwegingen onder b. naar aanleiding van de zienswijze van de gemeente Veenendaal, wordt artikel 40, vernummerd 42 in het ontwerp-wijzigingsbesluit aangepast.

- Artikel 40, vernummerd 42, zal als volgt worden aangepast:

Artikel 42 Uittreding

1. Voor uittreding uit de regeling wordt een opzegtermijn van ten minste één jaar in acht genomen. Gedurende drie jaar na de datum van toetreding tot de regeling is uittreding niet mogelijk.
2. Het college dat wil uittreden brengt zijn voornemen daartoe bij aangetekende schrijven ter kennis van het algemeen bestuur.
3. Een ontwerpuittredingsbesluit wordt ten minste acht weken voordat het algemeen bestuur dit vaststelt aan de gemeenteraden van de deelnemers toegezonden. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld hun zienswijzen op het ontwerpuittredingsbesluit ter kennis te brengen van het algemeen bestuur.
4. Alle kosten die de uittreding met zich meebrengt zijn voor rekening van het uittredende college.
5. Het algemeen bestuur bepaalt de hoogte van de uittredingssom bij besluit genomen met een meerderheid van ten minste twee derde gedeelten van de uitgebrachte stemmen.
6. Het algemeen bestuur kan zich bij het bepalen van de uittredingssom laten adviseren door een extern deskundige.
7. Het algemeen bestuur regelt de overige gevolgen van de uittreding.
8. De Uittredingsregeling AVU 2020 is van toepassing.

Vernummerd wordt lid 6 naar lid 11;
Vernummerd wordt lid 7 naar lid 12;
Vernummerd wordt lid 8 naar lid 13;

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

Ingevoegd wordt lid 6:

6. Het openbaar lichaam brengt alle frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten, in rekening bij de uittredende deelnemer. De uittredende deelnemer is verplicht tot betaling van de definitieve uittreedsom.

Ingevoegd wordt lid 7:

7. De voorlopige respectievelijk definitieve uittreedsom bestaat uitsluitend uit een vergoeding ter compensatie van frictiekosten en desintegratiekosten, onder aftrek van eventuele baten. De frictiekosten en desintegratiekosten worden berekend op basis van de principes van goed koopmanschap en de principes van accounting.

Ingevoegd wordt lid 8:

8. Onder frictiekosten worden verstaan alle incidentele kosten te maken door het openbaar lichaam die het directe gevolg van de beslissing tot uittreding van een deelnemer.

Ingevoegd wordt lid 9:

9. Onder desintegratiekosten worden verstaan alle kosten direct dan wel toekomstig te maken dan wel te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan als direct gevolg van de uittreding.

Ingevoegd wordt lid 10:

10. Het derde lid is van overeenkomstige toepassing op kosten te dragen door het openbaar lichaam die samenhangen met de afbouw van overcapaciteit in personele en materiële sfeer en andere verplichtingen, de afbouw van risico's daarbij inbegrepen, ontstaan binnen een periode van 5 jaar vanaf het moment van uittreding als direct gevolg van de uittreding.

Gewijzigd wordt lid 13 vernummerd:

13. De Uittredingsregeling AVU 2020, dan wel hierop volgende uittredingsregelingen zijn van toepassing.

Het Dagelijks Bestuur van de AVU,
namens hen,

Hoogachtend,

Was getekend

Frans van Dijk,
directeur

Lange Brinkwerk 81
3764 AB Soest
tel. 035-6032303

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3510
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2023
Agendapunt	3.3
Titel	Raadsvoorstel Vaststelling Integraal Programma van Eisen gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor zonne-energieproject OcK-Zon
ID	3710
Behandelend ambtenaar	Schipper, Anne
Telefoon	06 5709 5007
E-mail	anne.schipper@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Leidsche Rijn
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder Van Hooijdonk
Beleidsveld	Energie en Klimaat
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023

Voorgesteld besluit

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

‘Vaststelling Integraal Programma van Eisen (IPvE) gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming algemene verklaring van geen bedenkingen (AVVGB) voor zonne-energieproject OcK-Zon’

Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Anne Schipper/Carlijn van Leeuwen
Kenmerk	11020784/20230307/SA
Vergaderdatum Raad	volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Integraal Programma van Eisen (IPvE) voor de gebiedsontwikkeling Ockhuizen vast te stellen, met als belangrijkste kenmerken:
    a. Ontwikkeling en inrichten van 5 hectare ecologische corridor geschikt voor de doelsoorten otter en bever en leefgebied voor de blauwborst;
    b. Aanleg van twee fiets- en wandelpaden: één door het noorden met 4 hectare recreatieve corridor en één door het zuiden met 4 hectare landschappelijke zone;
    c. Het als gemeente mogelijk maken van de realisatie van een tijdelijk zonneveld door een externe initiatiefnemer (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto, ingepast in het cultuurhistorische landschap);
    d. De percelen van de initiatiefnemers van het zonneveld (47,5 hectare) zijn na de exploitatietermijn van het zonneveld beschikbaar voor natuur en recreatie en ook zo bestemd;
    e. Behoud en versterking van de belangrijke cultuurhistorische kenmerken van het gebied: de openheid en de verkavelingsstructuur;
    f. Realisatie van circa 5 hectare nieuw bos verspreid over het gebied.

2. Het wijzigingsbesluit 'Besluit tot wijziging AVVGB Ockhuizen’ vast te stellen, en daarmee de ‘Algemene verklaring van geen bedenkingen’ van gemeente Utrecht uit te breiden met het zonne-energieproject OcK-Zon, en daarbij:
    a. Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonne-energieproject; en
    b. Het besluit van de verruiming van de avvgb-lijst in werking te laten treden op het moment van bekendmaking.

3. Dit raadsbesluit in werking te laten treden op de dag van bekendmaking, op grond van artikel 5 lid 1 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

De gemeente Utrecht heeft opgaven op het gebied van natuur, recreatie en opwek van duurzame energie. Met de vaststelling van dit IPvE is de definitiefase afgerond. Het creëert de mogelijkheid voor initiatiefnemers om met concrete projecten de ontwerpfase te doorlopen. In Ockhuizen breidt de gemeente recreatiemogelijkheden uit, ontstaat de mogelijkheid om duurzame energie met zonnepanelen op te wekken, verhoogt de biodiversiteit in het gebied en stelt de gemeente dit veilig voor de toekomst. Daarbij koestert de gemeente het rijksbeschermde dorpsgezicht Haarzuilens.

Voorgesteld wordt om het zonne-energieproject OcK-Zon in Ockhuizen op te nemen in de Algemene verklaring van geen bedenkingen, zodat de omgevingsvergunningenprocedure voor het zonneveldproject -dat binnen dit IPvE past- sneller te behandelen is en daarmee bijdraagt aan de realisatie van de energieambities van de gemeente Utrecht. In 2010 heeft de raad het college de mogelijkheid gegeven om voor een specifiek aantal categorieën afwijkingen van het bestemmingsplan, zonder tussenkomst van de raad, een omgevingsvergunning te kunnen verlenen. Als een initiatief niet binnen deze categorieën past, is een aanpassing van het bestemmingsplan nodig via de ‘algemene verklaring van geen bedenkingen‘.

Context

Aanleiding

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking en voor de uitbreiding van groen, met name op schaalniveau 4 en 5 (groene scheggen die stad en landschap verbinden en groen om de stad). De opgave voor groen betekent concreet de doorontwikkeling van het Landinrichtingsplan Haarzuilens tot een Landinrichtingsgebied Haarzuilens (100 hectare groen, waaronder natuur, recreatie, landschap en cultuurhistorie) en het veranderen van het landschappelijk raamwerk bij Ockhuizen, door de agrarische productie om te zetten naar het opwekken van zonne-energie. In deze opgave past Ockhuizen ook als locatie voor het realiseren van nieuw bos in het kader van natuurontwikkeling. Het gehele gebied is onderdeel van de stedelijke groenstructuur (Actualisatie Groenstructuurplan 2018).

Vier lokale grondeigenaren uit het gebied hebben samen met de lokale energiecoöperatie het initiatief genomen om in dit gebied een zonneveld te ontwikkelen. Hierdoor is het balletje gaan rollen om ook de andere opgaven voor dit gebied te ontwikkelen.

Ockhuizen ligt in het rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens, waarvan openheid en verkaveling van het landschap twee van de belangrijkste cultuurhistorische waarden zijn. De huidige functie is grotendeels agrarisch en de percelen zijn ook zo in gebruik. Een deel is in eigendom van Natuurmonumenten en is als natuur of recreatie bestemd.

Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) stelt de voorwaarden vast voor de integrale ontwikkeling van het gebied rond Ockhuizen. In het Utrechts Planproces (UPP) is namelijk vastgelegd dat bij een ontwikkeling in de buitenruimte eerst een IPvE nodig is voordat de ontwikkeling kan plaatsvinden. In het Startdocument voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen is afgesproken dat de raad beslist over dit IPvE.

Het voorstel is een nieuwe categorie toe te voegen aan de Algemene verklaring van geen bedenkingen voor het zonneveldproject Ockhuizen (OcK-Zon). Voor dit zonneveldproject kan daardoor besluitvorming plaatsvinden via de procedure voor een omgevingsvergunning met afwijking van het bestemmingsplan (ook bekend als afwijkingsbesluit). De strekking van het toevoegen van een nieuwe categorie is dat de raad het college vooraf aangeeft (onder bepaalde voorwaarden) geen bedenkingen te hebben over omgevingsvergunningen voor zonnevelden in de stad. De voorwaarden worden bepaald door vigerend beleid voor ruimtelijke ontwikkelingen. Concreet betekent dit dat het energieproject OcK-Zon moet worden aangewezen als project dat in overeenstemming is met het door de gemeenteraad aanvaard beleid en door de raad is goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring op grond van paragraaf II onder a.
Inspraak voor de omgeving op de omgevingsvergunning blijft onveranderd en is mogelijk via de zienswijzenprocedure van de omgevingsvergunning zoals wettelijk is vastgelegd in de Wabo. Ook staat rechtstreeks beroep open.

Juridische context
Dit besluit is niet gericht op rechtsgevolgen. Na vaststelling van het IPvE is er geen bezwaar of beroep mogelijk. De maatregelen uit het IPvE voldoen aan regelgeving voor cultuurhistorische- en natuurwaarden.
Conform het raadsbesluit van maart 2018 over de Actualisatie Groenstructuurplan moet de gemeente groencompensatie uitvoeren wanneer ontwikkelingen de stedelijke groenstructuur (kwalitatief of kwantitatief) aantasten. De integrale maatregelen uit het IPvE geven invulling aan die groencompensatie.
De bevoegdheid tot vaststelling van een IPvE is niet in de Gemeentewet geregeld. Het college heeft vanwege de gevoeligheid en combinatie van verschillende ruimtelijke opgaven, de omvang van het gebied en het raakvlak met de stedelijke groenstructuur, de bevoegdheid voor het vaststellen van dit IPvE aan de raad gelaten. Dit wijkt af van (de interne werkinstructie) UPP 4 en is in het Startdocument (collegebesluit) vastgelegd.

In het IPvE zijn randvoorwaarden opgenomen waaraan de gemeente vergunningaanvragen van initiatiefnemers kunnen toetsen. Ook biedt het IPvE een kader om een wijziging van het bestemmingsplan (Omgevingsplan) op te starten. Voor uitvoering van dit IPvE zijn afspraken tussen de verschillende grondeigenaren nodig. De grondeigenaren hebben door het ondertekenen van een intentieovereenkomst aangegeven voornemens te zijn om zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen.

In artikel 2.27 van de Wabo staat dat het college de vergunning waarbij wordt afgeweken van het bestemmingsplan kan verlenen dan nadat de raad heeft aangegeven daartegen geen bedenkingen te hebben. Het college kan zonder tussenkomst van de raad de vergunning verlenen als de raad van tevoren heeft aangegeven over bepaalde gevallen geen bedenkingen te hebben. Het college heeft de raad vaker voorgesteld om deze lijst uit te breiden, bijvoorbeeld over tijdelijke woningen en studentenhuisvesting. Deze lijst is vervolgens uitgebreid, juridisch gezien is dit mogelijk.
Als de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking treedt, komt de verklaring van geen bedenkingen te vervallen. Daarvoor in de plaats komt het zogeheten bindend advies. Het college bereidt een voorstel hierover voor de raad. Voor vergunningaanvragen die voor inwerkingtreding van de Omgevingswet zijn ingediend, is het huidige (straks oude) recht van toepassing. Dat betekent dat op de vergunning voor het zonneveld die voor deze datum wordt ingediend, nog de huidige (uitgebreide) verklaring van geen bedenkingen van toepassing is. Voor nieuwe aanvragen voor zonnevelden die na 1 januari 2024 worden ingediend, kan deze verklaring niet meer worden gebruikt.

Beslistermijn
Om de beoogde ontwikkelingen te realiseren zijn de betrokkens stakeholders en samenwerkingspartners afhankelijk van verschillende subsidiestelsels (SDE++, SKNL en SNL). De SDE++ subsidie kan in Q2 2024 aangevraagd worden, hiervoor is een verleende vergunning voor het zonneveld nodig. Om op tijd een (niet onherroepelijke) vergunning te hebben moeten de initiatiefnemers voor het einde van 2023 een vergunning hebben ingediend bij de gemeente. Het IPvE en de intentieovereenkomst moeten hiervoor definitief zijn. We zouden u daarom willen verzoeken om besluitvorming over dit voorstel uiterlijk in de raadsvergadering van 2 november 2023 plaats te laten vinden.

Beoogd effect
Natuurontwikkeling:
Na de exploitatietermijn van het zonneveld is minstens 47,5 hectare (in eigendom van particuliere grondeigenaren) beschikbaar voor natuur en recreatie en is de bestemming ook gewijzigd van agrarisch naar natuur. De bestemmingswijziging draagt bij aan de toekomstige natuur- en recreatieontwikkeling van Landgoed Haarzuilens.
Allereerst komt er een ecologische gang (corridor) van 5 hectare, geschikt voor de doelsoorten otter en bever en met leefgebied voor de blauwborst. Deze corridor bestaat uit moeras en moerasbos en kruidenrijk grasland. Ook de bestemming van het gebied tussen de woningen in Ockhuizen en het zonneveld (8,8 hectare) verandert direct naar natuur, met extensief agrarisch medegebruik. De bestemmingswijziging van de gronden onder het zonneveld kan ofwel direct plaatsvinden ofwel na de

doorlooptijd van het zonneveld. Hierdoor zijn de percelen, na de doorlooptijd van het zonneveld, niet meer agrarisch te gebruiken.
Onderdeel van de natuurontwikkeling, is ook het realiseren van nieuw bos. Dat gebeurt door 1) boomgroepen toe te voegen, naar het voorbeeld van Klein Limburg (het gebied tussen de kasteeltuin en de Polderweg), 2) historische bomensingels achter Ockhuizen terug te brengen en 3) het ontwikkelen van het moerasbos in de ecologische corridor.

Recreatie:
Er komt ruimte voor twee fiets- en wandelpaden. Door de omvang van de recreatieve corridor in het noorden van 4 hectare (naast de ecologische corridor van 5 hectare) ontstaat ruimte voor zowel een ongestoord leefgebied voor de blauwborst als een fiets- en wandelpad (op 150 meter afstand van de ecologische corridor) door de noordpunt. Door de recreatieve corridor blijft de voedingsroute die herten nu gebruiken bestaan. Ten zuiden van het zonneveld komt ook een fiets/wandelpad. De nieuwe routes zorgen voor een verbinding van Maarssen en Maarssenbroek met het Groene Hart en nieuwe wandel-fietsrondjes door het gebied.

Duurzame energieopwekking:
Er is ruimte voor een tijdelijk zonneveld (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto), ingepast in het cultuurhistorisch landschap. Het zonneproject OcK-Zon draagt met circa 40 GWh bij aan de nationale doelstelling uit het Klimaatakkoord van 35TWh duurzame energie in 2030 en aan de doelstelling van de RES U16 om 1,8 TWh duurzame energie in de regio op te wekken in 2030. De verkavelingsstructuur en daarmee ook de karakteristieke openheid van het gebied blijven behouden door de zonnepanelen op maximaal 80 centimeter hoogte te plaatsen en met de richting van de verkavelingsstructuur mee te plaatsen. Er is afstand gehouden tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen doordat het zonneveld begint achter de eerste wetering, gezien vanuit Ockhuizen. Landschappelijke inpassing van het zonneveld gebeurt met gebiedseigen, jaarrond groene vegetatie en sloten met natuurvriendelijke oevers.
Na de exploitatietermijn van het zonneveld zijn de percelen in gebruik als natuurrijk, recreatief gebied. We gaan ervan uit dat er tegen die tijd andere technieken zijn met minder ruimtebeslag die op een andere plek in/nabij de gemeente duurzame energie kunnen opwekken.

Cultuurhistorie:
Het behoud en versterking van belangrijke cultuurhistorische kenmerken is onderdeel van dit IPvE. Dat gebeurt door de openheid zo veel mogelijk te behouden en voor nieuwe ontwikkelingen de bestaande verkavelingsstructuur leidend te laten zijn. Het terugbrengen van de verloren historische boomsingels direct achter Ockhuizen gebeurt in overleg met de bewoners.

Het concept IPvE heeft ter inzage gelegen en eenieder heeft een zienswijze kunnen indienen. Op een aantal punten heeft dit geleid tot aanpassingen van het IPvE.

- Aanvullende eisen over de type panelen voor het zonneveld
- Opnemen van een eis over de verantwoordelijkheid voor het opruimen van het zonneveld
- Aanvullende eisen voor de aanleg van de fiets- en wandelpaden

Uitbreiding avvgb:
Vanwege de noodzaak voor het aanvragen van een subsidie voor het zonneveld, is snelheid nodig bij de vergunningverlening. Naar verwachting gaat de subsidieronde volgend jaar in april 2024 open. Op dat moment dient er een omgevingsvergunning verleend te zijn. Om deze termijn te halen vragen we de raad de algemene verklaring van geen bedenkingen uit te breiden, zodat het college bevoegd is om een omgevingsvergunning te verlenen voor een zonneveld conform (de voorwaarden uit) dit IPvE.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Februari 2021: Startdocument vastgesteld door het college
Maart 2022: Programmatisch vertrekpunt vastgesteld door het college
Mei 2022: Raadsinformatiebijeenkomst
Mei 2023: Terinzagelegging concept IPvE door het college

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het Integraal Programma van Eisen (IPvE) voor de gebiedsontwikkeling Ockhuizen vast te stellen, met als belangrijkste kenmerken: a. Ontwikkeling en inrichten van 5 hectare ecologische corridor geschikt voor de doelsoorten otter en bever en leefgebied voor de blauwborst; b. Aanleg van twee fiets- en wandelpaden: één door het noorden met 4 hectare recreatieve corridor en één door het zuiden met 4 hectare landschappelijke zone; c. Realisatie van een tijdelijk zonneveld (oppervlakte 35 tot 40 hectare netto, ingepast in het cultuurhistorische landschap; d. De percelen van de initiatiefnemers van het zonneveld (47,5 hectare) zijn na de exploitatietermijn van het zonneveld beschikbaar voor natuur en recreatie en ook zo bestemd; e. Behoud en versterking van de belangrijke cultuurhistorische kenmerken van het gebied: de openheid en de verkavelingsstructuur; f. Realisatie van circa 5 hectare nieuw bos verspreid over het gebied.
Argumenten	
1.1	Het concept Integraal Programma van Eisen (IPvE) is een uitwerking van de ambities uit de RSU 2040 en het coalitieakkoord 'Investeren in Utrecht'
	In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040) is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking en voor de uitbreiding van groen. In het coalitieakkoord is Ockhuizen genoemd als gebied om een landschap van groter formaat te ontwikkelen, met een combinatie van natuur, recreatie en duurzame energieopwekking. Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) stelt de voorwaarden vast voor de integrale ontwikkeling van het gebied rond Ockhuizen. Daarmee krijgen initiatiefnemers en gemeente de mogelijkheid met concrete projecten de ambities uit beide beleidsdocumenten te realiseren.
1.2	De gebiedsontwikkeling waar dit IPvE randvoorwaarden aan stelt, past bij de ligging in de stedelijke groenstructuur (Omgevingsvisie Utrecht)
	Het plangebied in Ockhuizen is bij de actualisatie van het groenstructuurplan (2018) opgenomen in de stedelijke groenstructuur, omdat het is aangewezen als Beschermd Dorpsgezicht (2013) en omdat het is opgenomen in het Landinrichtingsplan Haarzuilens (2006) als gebied waar extensieve recreatie mogelijk is. Voor ontwikkelingen in de stedelijke groenstructuur is het nodig dat een afweging wordt gemaakt tussen de verschillende stedelijke belangen (zie afwegingskader in het Groenstructuurplan, p. 33) en is er bij aantasting van de huidige kwaliteiten groencompensatie noodzakelijk: een verbetering van de groene kwaliteiten. Daarom is gekozen voor een Integraal Programma van Eisen met een integrale gebiedsaanpak, waarbij concrete maatregelen zijn opgenomen om de groene

		kwaliteiten voor wat betreft natuur en recreatie te verbeteren.
1.3	Het IPvE biedt de meest mogelijke ruimte voor nieuwe aanplant van bomen, dat voor ontwikkelingen in de gemeente waar bomen verloren gaan ingezet kan worden als compensatie, namelijk 5 ha	
	In de 'Bestuursovereenkomst A12/A27 Ring Utrecht ("BOK Ring Utrecht")' is afgesproken dat 15,4 hectare van de boscompensatie voor de verbreding bij voorkeur in Haarzuilens een plek krijgt. In geen van de onderzochte scenario's is ruimte voor de gehele onderzochte opgave voor boscompensatie. Dat komt doordat bos/bomen nauwelijks tot niet te combineren zijn met de cultuurhistorische waarde van openheid in dit gebied. Dit IPvE biedt de meeste ruimte die mogelijk was, namelijk circa 5 hectare. Mocht meer boscompensatie nodig zijn, gaan we met Rijkswaterstaat in gesprek over waar dit een plek kan krijgen.	
1.4	De grondeigenaren hebben een intentieovereenkomst getekend, waarmee ze verklaren zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen.	
	Na een intensief en complex proces is dit voorstel tot stand gekomen voor een nieuwe inrichting van het gebied, die zowel voldoet aan de opgaven van de gemeente en waar ook de grondeigenaren enthousiast over zijn. Alle partijen hebben zich bereid verklaard om de plannen van dit IPvE, met gestelde randvoorwaarden, te realiseren. Tussen de grondeigenaren en de gemeente zullen nog vervolgovereenkomsten worden gesloten waarin de afspraken in detail worden uitgewerkt.	
1.5	In dit IPvE is zoveel als mogelijk rekening gehouden met de wensen en zorgen van bewoners over de gebiedsontwikkeling	
		In de vorm van keukentafelgesprekken en bijeenkomsten hebben bewoners hun wensen en zorgen kunnen uiten over de gebiedsontwikkeling. De gemeente heeft de bewoners laten weten wat ze met de ideeën heeft gedaan aan de hand van een tweekolommenstuk (zie bijlage IPvE). Deze ideeën zijn waar mogelijk overgenomen in het IPvE. Een voorbeeld daarvan is dat het IPvE probeert recht te doen aan de behoefte van de direct omwonenden in Ockhuizen om de huidige rust en ruimte zoveel mogelijk te behouden. Dit geldt ook voor het behoud van de openheid van het gebied, wat ook benoemd is door omwonenden als belangrijke wens. Het onderwerp waar de meeste zorgen over zijn uitgesproken, is het zonneveld. De grootste zorgen zijn: • de invloed van het zonneveld op de openheid/beleving van het gebied; • de gevolgen door de aanwezigheid van het zonneveld op de waarde van de woningen in het gebied; • de toekomstige plannen van het gebied ná het zonneveld In dit IPvE ligt hier een goed en uitgebalanceerd ontwerp voor. De zonnepanelen liggen onder ooghoogte (max 80 cm) en worden 'ingepakt' met gebiedseigen groen, waardoor het zonneveld niet dominant wordt ervaren in het gebied. Voor de invloed van het zonneveld op de waarde van woningen moet in het kader van de

		omgevingsvergunning door de initiatiefnemers een planschade-onderzoek worden gedaan. Het planschaderisico ligt bij de initiatiefnemers. Met de bestemmingswijziging naar natuur is duidelijk hoe het gebied na het zonneveld gebruikt wordt. Overige aandachtspunten die door de bewoners zijn meegegeven voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE), hebben betrekking op de beleving van het gebied. Dit varieert van een open en een passende natuurvriendelijke inrichting van het landschap tot het waarborgen van het gevoel van veiligheid en voorkomen van overlast in het gebied. Ook zijn veel bewoners begaan met de biodiversiteit. In het IPvE zijn hierover ook eisen opgenomen. Analyses van externe experts laten zien dat de invloed op bepaalde dieren aanwezig is, maar dat de natuurontwikkeling in dit IPvE ook kansen biedt voor nieuwe dieren. De recreatiemogelijkheden die toegevoegd zijn, zijn extensief en op 300 meter van de woningen in Ockhuizen. Alle informatie is op de website te vinden en reageren is telefonisch of via het mailadres ockhuizen@utrecht.nl altijd mogelijk.
1.6	De initiatiefnemers van het zonneveld hebben een instemmingsbrief van Stedin ontvangen, wat betekent dat zij verzekerd zijn van voldoende aansluit- en transportcapaciteit en dus kunnen terugleveren, ondanks netcongestie	
	Het zonneveld waarvoor dit IPvE kaders meegeeft, is één van de weinige duurzame energieprojecten die nu in ontwikkeling zijn dat een aansluiting heeft op het elektriciteitsnet. Het initiatief hoeft niet te wachten op de grootschalige netverzwaring van TenneT (voorzien in 2029) en kan dus vanaf het moment van oplevering duurzame elektriciteit leveren. De netaansluiting voor dit duurzame energieproject concurreert niet met de netcongestie voor elektriciteitsvraag.	
1.7	Dit IPvE past in de constructieve zonneladder bij het realiseren van duurzame energieopwekking, waar de gemeente Utrecht zich met het vaststellen van de RES 1.0 aan gecommitteerd heeft	
		De constructieve zonneladder van de Natuur en Milieufederaties (NMF's) helpt regio's en gemeenten die samen met de lokale gemeenschap willen sturen op de locatiekeuze en inpassing van zon-initiatieven. De constructieve zonneladder bestaat uit vier treden van (voorkeurs)locaties voor zon: 1) no regret op daken, onbenutte bebouwde locaties en infrastructurele werken, 2) zorgvuldig inpassen langs infrastructuur, op industriële plassen en in pauzelandschappen, 3) combineren op gevoelige locaties langs stads- en dorpsranden, minder efficiënte landbouwgrond, andere plassen, buffer rondom natuurgebieden en recreatiegebieden en 4) grootschalig enkelvoudig op productieve landbouwgrond. De gemeente Utrecht heeft beleid vastgesteld en/of projecten in gang op alle treden van deze

	constructieve zonneladder: 1) programma zon op dak en netoplossingen (o.a. ambitie van 168 GWh op grote daken in 2030), 2) zonnevelden Meijewetering en Geluidswal A12 Veldhuizen, OER-projecten RWS en solar carports pilot, 3) Ockhuizen, Haarrijnseplas en Nedereindse Plas, 4) mogelijke zonnevelden in het Voordorpse Veld, Noorderpark en bij USP.
1.8	Provincie, Natuurmonumenten en particuliere grondeigenaren bereiden met de gemeente een aanvraag voor om het gebied op te nemen in de ambitiekaart van de provincie, waardoor middelen voor afwaardering, inrichting en beheer van de zones ten zuiden, noorden en westen van het zonneveld (en daarmee de groencompensatie) beschikbaar komen
	De gemeente bereidt met de grondeigenaren een verzoek tot uitbreiding van de Groene Contour en NatuurNetwerk Nederland voor, waardoor waarschijnlijk (subsidie)middelen beschikbaar kunnen worden gesteld. Gemeente Utrecht en provincie zien reële kansen, en werken nu met diverse partijen, waaronder alle grondeigenaren, de afspraken uit. Als er geen (Provinciale) subsidie mogelijk blijkt, is de terugvaloptie dat de gemeente dit bekostigt vanuit de voorziening (zie financiën).
Kanttekeningen/Risico's	
1.1	Een deel van de bewoners is tegen de aanleg van zonnepanelen in het gebied
	Een deel van de bewoners van Ockhuizen vinden het aanleggen van een zonneveld een sterke aantasting van hun leefomgeving. Zij zijn tegen het zonneveld. Als er dan tóch een zonneveld aangelegd moet worden, stellen zij voor om de zonnepanelen langs de A2 te leggen en het nieuwe natuurgebied aan te leggen tussen de zonnepanelen en hun woningen. Ze willen het natuurgebied dan ook inrichten voor soorten die al in het gebied voorkomen, zoals weidevogels, in plaats van nieuw te ontwikkelen voor nieuwe soorten. Deze wens is niet overgenomen in het voorliggende IPvE omdat: 1) het moerasbos voor nieuwe soorten juist in dit gebied veel doet voor natuurontwikkeling en biodiversiteit in de gemeente, 2) een natuurgebied in het midden van het gebied te veel zou interfereren met de cultuurhistorische waarden van openheid en verkavelingsstructuur en 3) het wandel- en fietspad door de noordpunt niet meer mogelijk zou zijn, wat juist een belangrijke recreatieve verbinding is. Mocht de raad besluiten de wens van bewoners wel over te willen nemen, dat bestaat het risico dat de grondeigenaren niet meer willen meewerken en de gehele gebiedsontwikkeling niet door kan gaan, of dat daarmee de status van Rijksbeschermd dorpsgezicht in gevaar kan komen.
1.2	Het is nog niet duidelijk hoe de bestemmingswijziging na de exploitatietermijn van het zonneveld het best publiek- en/of privaatrechtelijk vastgelegd moet worden.
	In de intentieovereenkomst is opgenomen dat na de looptijd van het zonneveld de percelen onder het zonneveld ook worden ingericht en bestemd als natuur- en recreatiegebied. We onderzoeken met elkaar op welk moment de huidige agrarische bestemming gewijzigd moet worden naar natuur, op welk moment de gronden worden overgedragen en wanneer de daarmee samenhangende financiële transacties dienen plaats te vinden. Op het moment dat er een vergunning verleend wordt voor het zonneveld moet de beoogde bestemmingswijziging naar natuur juridisch voldoende geborgd zijn. De manier waarop dit gaat gebeuren is duidelijk wanneer de raad dit raadsvoorstel behandelt.
1.3	De realisatie van de integrale gebiedsontwikkeling van dit IPvE is afhankelijk van medewerking van grondeigenaren.

	Met de grondeigenaren is een intentieovereenkomst gesloten waarmee ze verklaren zich in te zetten om de plannen conform het IPvE tot uitvoering te brengen. De uitwerking van de afspraken zal in vervolgovereenkomsten moeten worden vastgelegd. Indien één of meerdere eigenaren zich terugtrekt, loopt de uitvoering van de integrale gebiedsontwikkeling gevaar. We beraden ons dan of een andere manier van ontwikkeling van het gebied wel mogelijk is. Op dit moment zijn alle grondeigenaren enthousiast en bereid tot medewerking, zoals vastgelegd in de intentieovereenkomst, dus schatten we dit risico laag in.
Beslispunt	
2.	De algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 en 19 december 2013 uit te breiden met het zonne-energieproject OcK-Zon dat minimaal voldoet aan de eisen uit het IPvE, en daarbij: a. Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonne-energieproject; en b. Het besluit van de verruiming van de avvgb-lijst in werking te laten treden op het moment van bekendmaking.
Argumenten	
2.1	<u>Hierdoor kan tijdig over een omgevingsvergunning voor het zonneveld worden beschikt, wat nodig is om de benodigde SDE++-subsidie aan te kunnen vragen</u>
	Een gebruikelijke besluitvormingsprocedure voor het realiseren van een zonneveld is met een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan. De vergunning kan niet worden verleend, dan nadat de raad een verklaring van geen bedenkingen heeft gegeven. Tenzij de raad vooraf al gevallen heeft aangewezen die niet aan de raad voorgelegd hoeven te worden. In Utrecht is een aantal gevallen aangewezen, alleen niet voor de initiatieven zoals bedoeld in dit raadsvoorstel. Om de vergunningsprocedure sneller te kunnen doorlopen, wordt de raad vooraf gevraagd om een verklaring van geen bedenkingen te verlenen, zodat het college bevoegd is om een omgevingsvergunning te verlenen voor een zonneveld conform (de voorwaarden uit) dit IPvE. Meer zekerheid over een bestuurlijk akkoord op realisatie vergroot de kans dat de initiatiefnemers het beoogde zonneveld kunnen realiseren, omdat snelheid geboden is vanwege de aanvraagtermijn van de benodigde SDE++-subsidie. Naar verwachting kan deze subsidie in april 2024 aangevraagd worden. Het is onduidelijk of daarna nog een SDE++-ronde komt. Dit project heeft deze subsidie nodig omdat het anders niet uitvoerbaar is.
2.2	<u>De raad houdt grip op de ruimtelijke ontwikkeling door met het vaststellen van het IPvE te beslissen of zij een kader wil vaststellen waarbinnen de ontwikkeling van een zonneveld, dat voldoet aan de eisen uit het IPvE, mogelijk is.</u>
	Binnen het door de raad vastgestelde kader kan het college ruimtelijke ontwikkelingen verder brengen. Met de eisen uit het IPvE is duidelijk hoe de ontwikkeling van een zonneveld in dit gebied eruit ziet. De raad stelt daar het kader voor door dit IPvE vast te stellen. De raad kan dus op basis van de te verwachten ruimtelijke impact een

	gedegen afweging maken of zij voor deze ruimtelijke impact de avvgb wil verruimen. Daarmee blijft de raad het kaderstellende orgaan.
2.3	Om te voorkomen dat de avvgb alsnog niet bruikbaar is voor het zonneproject OcK-Zon, is het wenselijk om Onderdeel III onder c van de algemene verklaring van geen bedenkingen van 9 december 2010 niet van toepassing te verklaren op dit zonneveld.
	Het artikel is in 2010 opgenomen om expliciet te maken dat de raad beslist over gebiedsontwikkelingen (dit om te voorkomen dat majeure afwijkingen van het bestemmingsplan mogelijk zouden zijn op grond van de avvgb-lijst). Het realiseren van zonnevelden zou vanwege de grote oppervlakte daarvan uitgelegd kunnen worden als “gebiedsontwikkeling”. Hierdoor zou de uitbreiding van de avvgb-lijst op grond van dit artikel-lid onbruikbaar zijn (en vergunningverlening op grond hiervan juridisch kwetsbaar). Om de hierboven genoemde redenen is dat onwenselijk. In dit specifieke geval wordt de raad daarom verzocht om dit artikel niet van toepassing te verklaren op dit zonneveldproject.
Kanttekeningen/risico’s	
2.1	Eventuele andere zonneveldprojecten kunnen niet meeliften op het uitbreiden van de avvgb
	Door de uitbreiding te beperken tot dit ene bovengenoemde project, heeft dit als nadeel dat eventuele andere projecten niet kunnen meeliften op de uitbreiding van de avvgb. Voor andere projecten moet de gewone procedure doorlopen worden. Dat betekent dat een separate verklaring van geen bedenkingen aan de raad moet worden gevraagd, omdat deze niet vooraf al afgegeven is. Dat nadeel moet echter worden gerelativeerd omdat de Omgevingswet op 1 januari 2024 in werking zal treden. Vanaf die datum kan de gemeenteraad categorieën van gevallen aanwijzen waarvoor het college advies moet vragen aan de raad. Dat advies is bindend. Op deze datum vervalt de avvgb. Voor vergunningaanvragen die voor 1 januari 2024 zijn ingediend, blijft het huidige (straks oude) recht van toepassing. Er is ambtelijk een voorstel in voorbereiding dat via het college aan de raad wordt aangeboden over de wijze waarop het bindend advies kan worden vormgegeven. Als de raad zonneveldprojecten niet aanwijst voor bindend advies, dan kan het college straks (zonder tussenkomst van de raad) de vergunning verlenen. Daarnaast is voor bijna alle vergunningaanvragen straks de reguliere procedure van 8 weken van toepassing is (met een mogelijkheid om deze met 6 weken te verlengen), in plaats van de uitgebreide procedure van 26 weken die nu geldt.
Beslispunt	
3	Dit raadsbesluit in werking te laten treden op de dag van bekendmaking, op grond van artikel 5 lid 1 Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht
Argument	Dit is nodig om op tijd subsidie voor het zonneveld aan te kunnen vragen en daarmee de gebiedsontwikkeling uit het IPvE uit te voeren.
	Op dit voorstel is de Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht van toepassing. Dit betekent dat het raadsbesluit in werking treedt 5 weken na bekendmaking (artikel 4 lid 2 Referendumverordening). Om op tijd de SDE++-subsidie voor het zonneveld aan te kunnen vragen, dat minimaal voldoet aan de eisen uit het IPvE en daarmee samenhangend de gehele gebiedsontwikkeling uit het IPvE uit te kunnen voeren, is het noodzakelijk dat het raadsbesluit direct na vaststelling in werking treedt. Bij toepassing van artikel 5.1 blijft de mogelijkheid bestaan over het raadsbesluit een raadgevend referendum te houden. Op basis van de uitkomst van een eventueel referendum kan worden voorgesteld het raadsbesluit in te trekken.

Financiën

Voor de uitvoering van het IPvE zijn afspraken in de vorm van vergoedingen voor bestemmingswijziging en/of grondaankoop nodig. Daarnaast zijn kosten verbonden aan het inrichten van de gronden voor natuur en recreatie en het beheer daarvan. Om de maatregelen uit het IPvE te bekostigen, is in totaal een indicatief budget van €7,2 miljoen nodig.

De grondvergoedingen vragen een budget van ongeveer € 5,2 miljoen. Dat is bedoeld voor de gronden ten noorden van het zonneveld, onder het zonneveld en ten zuiden van het zonneveld. De kosten voor het inrichten en (structureel) beheren van nieuwe natuur en recreatiemogelijkheden komen neer op circa 2 miljoen euro. Het gaat hierbij om het inrichten en beheren van de ecologische en recreatieve corridor, het terugbrengen van cultuurhistorische singels en het aanleggen van 2 fiets- en wandelpaden.
Dit bedrag heeft de volgende dekkingsbronnen:

- € 1,5 miljoen uit het aankoopbudget Groen en Sport uit het programma Ruimtelijke Ontwikkeling, Wonen en Erfgoed dat direct ingezet wordt om percelen aan te kopen. Dit gebruikt de gemeente hoofdzakelijk om de percelen voor de ecologische en recreatieve corridor in het noorden nu aan te kopen en van bestemming te wijzigen.
- € 5,7 miljoen (het restant) spaart de gemeente gedurende 25 jaar door jaarlijks circa € 228.000 (€ 5,7mln / 25 jaar) in een voorziening te storten. Dit deel is bestemd voor de toekomstige functiewijziging/aankoop van percelen onder het zonneveld en overig nog agrarisch gebied en voor de inrichting en het beheer van nieuwe natuur. De dekking van de voorziening is opgenomen in de programmering in het het Meerjaren Groen Programma 2023- 2026 (MGP), onderdeel van programma Openbare Ruimte en Groen. Het MGP wordt door het college vastgesteld en gaat als bijlage van het MPR 2023 ter info naar de Raad.

In de financiële bijsturing ruimtelijke investeringen in het MPR 2023 is ruimte bestemd voor Ockhuizen (in MGP). Dit komt uit het budget van de bij de programmabegroting 2023 opgenomen middelen schaalsprong Groen in MGP. Deze middelen worden voor dit sparen naar voren gehaald. Bij de integrale afweging van de Voorjaarsnota besluit de raad over deze voorgestelde programmering. Daarmee is de programmering binnen de huidige middelen van het MGP 2023-2026 een voorfinanciering.

De gemeente bereidt met de provincie Utrecht en de grondeigenaren een aanvraag voor om het gebied op te nemen op de ambitiekaart van de provincie.
Indien de percelen met de huidige bestemming agrarisch opgenomen kunnen worden op de provinciale ambitiekaart, dan is het mogelijk dat percelen een functieverandering ondergaan van agrarisch naar natuur. Dit opent de mogelijk om in aanmerking te komen voor de Subsidie Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap, waarmee subsidie beschikbaar is om de afwaardering van de percelen te bekostigen. De gemeente komt niet in aanmerking voor subsidie functieverandering omdat zij een overheidsorgaan is. De huidige eigenaren en/of Natuurmonumenten komen daar wel voor in aanmerking. Na de functieverandering is het mogelijk om de Investeringssubsidie natuur en landschap aan te vragen waarmee inrichting en beheer van de nieuwe natuur bekostigd kan worden. Het in aanmerking komen voor deze subsidies betekent dat de te sparen voorziening lager uitvalt. Wanneer de percelen niet opgenomen worden op de provinciale ambitiekaart, is de gehele voorziening nodig om de functiewijziging, inrichting en beheer van de gebiedsontwikkeling te bekostigen.

De initiatiefnemers van het zonneveld zijn verantwoordelijk voor de kosten voor het landschappelijk en natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Denk hierbij aan de eisen uit het IPvE die door de gemeente gesteld zijn, zoals het aanleggen van een landschappelijke zone en natuurvriendelijke oevers, het zonneveld aankleden met gebiedseigen vegetatie en het zo biodivers mogelijk beheren van de bodem onder de zonnepanelen. Dit zal in een anterieure overeenkomst worden vastgelegd bij de aanvraag Omgevingsvergunning voor het zonneveld.

In en rondom het gebied is ruimte voor 5 hectare boscompensatie. De middelen hiervoor komen uit projecten waar boscompensatie nodig is of uit de middelen van het Strategisch Bosbeleid van de provincie. Mocht de verbreding van de A27/A12 Ring Utrecht toch doorgaan, dan komt de bekostiging vanuit Rijkswaterstaat vanwege de boscompensatieregeling.

Vervolg
Bewoners hebben kunnen meedenken over waar en onder welke randvoorwaarden de gemeente de opgaven uit het programmatisch vertrekpunt in het gebied kon inpassen. Met die input heeft de gemeente het IPvE gemaakt, vanuit het algemeen belang van het gebied en de inwoners van de gemeente Utrecht.
Na vaststelling van het IPvE gaan de volgende processen lopen:

- Aanvraag van (tijdelijke) Omgevingsvergunning met afwijking bestemmingsplan voor het zonneveld door de initiatiefnemers van het zonneveld. De raad krijgt het voorstel voorgelegd hiervoor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven. Na de ter inzage termijn van de ontwerp omgevingsvergunning (na het afgeven van de vvgb) kan het college de vergunning verlenen (doorlooptijd na vaststelling IPvE: +/- 3 maanden).
- Aanleg van het zonneveld zal in 2025 of 2026 beginnen en een jaar duren. De ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en slimme oplossingen spelen mee in de planning.
- Eerste fase Omgevingsplanwijziging. Hieronder vallen de ecologische en recreatieve corridor tussen de snelweg en het zonneveld, de gronden tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen en de gronden van Natuurmonumenten. Dit proces duurt een jaar tot anderhalf jaar, startend begin 2024. Op de gebruikelijke momenten voor een Omgevingsplanwijziging informeert de gemeente de raad. De raad stelt het nieuwe Omgevingsplan vast.
- Tweede fase Omgevingsplanwijziging. Hieronder vallen alle gronden in het gebied, inclusief de gronden van het zonneveld. Wanneer de exploitatietermijn van het zonneveld ten einde loopt, start dit proces op. Dat zal rond 2047 zijn. De raad stelt dan het nieuwe Omgevingsplan vast.

Participatie
Gedurende het proces hebben verschillende participatiebijeenkomsten plaatsgevonden. Hierbij heeft de gemeente een onderscheid gemaakt tussen de directe omwonenden (bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp) en de bewoners van Haarzuilens en omgeving (Vleuten, Maarssen, buitengebied).

De directe omwonenden heeft de gemeente om advies gevraagd. Dit heeft de gemeente in meerdere bijeenkomsten en in één-op-één gesprekken gedaan. Op alle zorgen en vragen is een reactie gecommuniceerd (zie reactienota en andere bijlagen).

Ook de bewoners van Haarzuilens en omgeving heeft de gemeente geraadpleegd. Zij konden per thema uit het programmatisch vertrekpunt hun inbreng leveren.
De inbreng van de directe bewoners en bewoners van Haarzuilens en omgeving heeft de gemeente meegenomen in het concept-IPvE in de vorm van extra eisen, maatregelen of ontwerpprincipes. Een paar voorbeelden:

- Afstand van ongeveer 300 meter tussen het zonneveld en de huizen in Ockhuizen
- De ecologische corridor achterin het gebied (o.a.) omdat daar de huidige voedingsroute van herten loopt
- Het zonneveld zal landschappelijk worden ingepast, met gebiedseigen beplanting. Het zicht op het zonneveld vanaf Ockhuizen en de recreatieroutes zal zoveel mogelijk worden onttrokken.
- Er komt geen fietspad over de Ockhuizerweg, dat blijft een doodlopende weg
- Er komt geen ontsluiting naar het tankstation Haarrijn om de toeloop te beperken en daarmee de veiligheid te behouden

Het scenario in het IPvE is uitgewerkt in samenwerking met de grondeigenaren, waaronder private eigenaren, Natuurmonumenten en de provincie Utrecht. Samen met deze partijen is gekeken wat kon, welke randvoorwaarden alle partijen hadden en hoe de gemeentelijke ambities daarin zo goed mogelijk een plek kregen. Daar is dit IPvE uit gekomen, dat in grote mate voldoet aan de gemeentelijke ambities en dat uitvoerbaar is omdat de grondeigenaren eraan meewerken.

Het concept IPvE heeft ter inzage gelegen. Bewoners konden een zienswijze indienen. Het definitieve IPvE is aangepast op de volgende punten:

- Aanvullende eisen over de type panelen voor het zonneveld
- Openen van een eis om de verantwoordelijkheid voor het opruimen van het zonneveld op te nemen
- Aanvullende eisen voor de aanleg van de fiets- en wandelpaden

Na de vaststelling van het definitieve IPvE, starten werkgroepen met de bewoners om invulling te geven aan de verschillende onderdelen van het plan. Dat gebeurt in het kader van de Omgevingsplanwijziging en het inrichtingsplan van het gebied dat daarvoor moet worden opgesteld. Dit doen we in de vorm van een ontwerpproces met belanghebbenden en bewoners.

Communicatie

De website www.utrecht.nl/ockhuizen is continue up-to-date gehouden. De bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp zijn regelmatig via de mail op de hoogte gehouden van de laatste ontwikkelingen. Met hen zijn ook individuele en gesprekken in een kleine groep gevoerd. De bewoners uit Haarzuilens en omgeving zijn geïnformeerd over bijeenkomsten middels wijkberichten.

Na de vaststelling van de raad, wordt de communicatie richting de bewoners voortgezet door de eerder genoemde website bij te houden. Ook worden de bewoners van Ockhuizen per mail op de hoogte gehouden van de voortgang van de realisatie. Met de initiatiefnemers is er voorgenomen een communicatiewerkgroep op te zetten om op deze manier gedurende het realisatieproces de omwonenden te betrekken en op de hoogte te houden.

Referendabel

De Verordening raadgevend referendum is van toepassing.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming
- IPvE en bijlagen gebiedsontwikkeling Ockhuizen
- Wijzigingsbesluit 'Besluit tot wijziging AVVGB Ockhuizen’

Bijlagen ter informatie:
- Concept intentieovereenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen
- Reactienota zienswijzen concept IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Integraal Programma van Eisen
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

utrecht.nl/ockhuizen

Samenvatting

De gemeente Utrecht heeft met de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) de ambitie uitgesproken om van Utrecht een stad te maken die groener en gezonder is met rustige plekken. Dit betekent: een goede balans tussen de hoeveelheid woningen, groen, werkgelegenheid, voorzieningen en infrastructuur. Intussen werken we in de gemeente Utrecht ook aan de energietransitie om de klimaat- en energiecrisis tegen te gaan. Dit doen we door te zoeken naar duurzame oplossingen om minder afhankelijk te zijn van fossiele brandstoffen.

Het beeld van hoe we de stad en haar directe buitengebied (stedelijk uitloopgebied) in de toekomst voor ons zien staat in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU). Hierin is het gebied rond Ockhuizen als stedelijk uitloopgebied aangewezen voor meer, beter en beleefbaar groen en duurzame energieopwekking.

Over dit document

In dit Integraal Programma van Eisen (IpvE) presenteren we de plannen die zijn gemaakt voor Ockhuizen. De afgelopen maanden is er veel overleg geweest tussen betrokken partijen in het gebied en de initiatiefnemers van het zonneveld. Dit heeft gezorgd voor een inrichting waarbij het gebied wordt gebruikt voor het opwekken van duurzame energie en het verbeteren van de natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Hiervoor zijn er randvoorwaarden en eisen opgesteld waar de verschillende veranderingen in het gebied aan moeten voldoen. Het doel van dit IPvE is om inzicht te geven in deze eisen en kan vervolgens gebruikt worden voor het wijzigen van bestemmingen en aanvragen van vergunningen.

Er heeft een projectgroep met beleidsadviseurs van de gemeente Utrecht, in samenwerking met verschillende stakeholders, intensief samenwerkt om te komen tot een passende invulling van het gebied. Het gepresenteerde scenario is tot stand gekomen doormiddel van een aantal bestuurlijk tussentijdse keuzes. Hierbij is het programmatisch vertrekpunt leidend geweest. In het proces is er ook input opgehaald bij omwonenden en zijn bewoners op de hoogte gehouden over de ontwikkelingen en het proces omtrent de gebiedsontwikkeling via verschillende kanalen.

Programmatisch vertrekpunt

Om richting te geven aan de opgaven en ambities heeft het college van de gemeente Utrecht de volgende uitgangspunten vastgesteld als programmatisch vertrekpunt voor de gebiedsontwikkeling in Ockhuizen:

- Behoud circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;
- 15,4 hectare boscompensatie[1];
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling;
- 35-40 hectare netto[2] zonneveld;
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Na het ophalen van kansen en bedreigingen bij een grote groep belangrijke partijen hebben we als gemeente Utrecht een integrale afweging gemaakt.

Onderzoek naar inrichting gebied Ockhuizen

Om de inrichting van het gebied rondom Ockhuizen te bepalen, hebben we zorgvuldig gekeken naar de kansen en mogelijkheden van het gebied. Was het mogelijk om ruimte maken voor de ontwikkeling van natuur, bos, wandel- en fietspaden? Hoe passen deze ontwikkelingen op het gebied van natuur, bos en recreatie binnen het plangebied? En lukt het om een zonneveld voor de opwek van duurzame energie in het gebied te realiseren? Het behoud van de cultuurhistorische landschappelijke waarden en het behoud van het open zicht stonden centraal bij dit onderzoek.

Toekomstbeeld Ockhuizen

De toekomstige inrichting van Ockhuizen en het gebied gaat er nu als volgt uitzien:

Zonneveld

Voor 30 jaar komt er een zonneveld, het zonneveld is hiermee tijdelijk. Om het vrije uitzicht te behouden, komt dit zonneveld op een maximale hoogte van 80 cm. Het veld heeft een bruto oppervlakte van van 42,7 hectare. Door de landschappelijke inpassing van het zonneveld, valt het aantal netto hectare lager uit. De minimale nette oppervlakte 35 tot 40 ha wordt wel behaald, hiermee wordt de komende jaren duurzame energie opgewekt. Door op deze grote schaal duurzame energie op te wekken draagt de gemeente Utrecht bij aan de doelstellingen uit de Regionale Energie Strategie (RES). Met de aanleg van het zonneveld wordt rekening gehouden met de historische waarden, zoals de verkavelingsstructuur van het gebied en het karakteristieke open landschap.

Tussen de woningen in Ockhuizen en het zonneveld is er afstand. De eerste panelen van het zonneveld beginnen achter de eerste watergang. De grond onder het zonneveld wordt zo natuurvriendelijk

mogelijk beheerd en het zonneveld wordt ingepast met gebiedseigen vegetatie. Deze vegetatie mag iets boven de 80 centimeter van het zonneveld uitkomen wanneer dit langs de randen nodig is om het zonneveld uit het zicht te houden voor omwonenden en recreanten.

Na de genoemde periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied als natuur beheerd en ingericht voor groene recreatie en natuur. De gronden van het zonneveld zijn van bestemming gewijzigd van agrarisch naar natuur, waardoor na de looptijd van het zonneveld deze grond ook tot het natuurgebied van

1 Voorheen boscompensatie, op basis van afspraken uit het Tracébesluit voor de verbreding van de A27/A12. Vanwege het door de regio gepresenteerde alternatief voor die verbreding, wordt boscompensatie niet ingezet voor de verbreding. Gezien voor andere projecten in de gemeente en provincie Utrecht soms ook boscompensatie nodig is, is het wel wenselijk om ruimte te reserveren voor boscompensatie.

2 Netto houdt in: panelen van het zonneveld + technische inpassing. Bruto hectaren zijn hoger door o.a. landschappelijke inpassing.

landgoed Haarzuilens gaat behoren. Deze percelen zijn in totaal 47,5 hectare. Hierdoor draagt deze bestemmingswijziging bij aan de groene Schaalsprong in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 waarbij uitbreiding van natuur- en recreatieontwikkeling is opgenomen in het gebied rond Haarzuilens.

Natuur en recreatie

Er komt een nieuw fiets- en wandelpad, langs de zuidelijke rand van het zonneveld. Ook met de dieren in het gebied is rekening gehouden: tussen het zonneveld en de snelweg komt een ecologische corridor van minimaal 8 hectare voor de doelsoorten otter, bever en blauwborst. Door de omvang van de corridor kan er ook in het noorden een fiets- en wandelpad aangelegd worden.

Om bos te compenseren, worden aan de historische singels direct achter Ockhuizen bomen teruggeplaatst. Ook wordt er in een deel van het gebied zogeheten boomclumps, groepen bomen, geplaatst. Deze “clumps” zijn terug te vinden op de percelen aansluitend aan Klein Limburg. In de ecologische corridor, in de noordpunt van het gebied, worden naast een aantal boomclumps ook bos en bosschages gerealiseerd die mee tellen voor de boscompensatie en bijdragen aan de natuurlijke kwaliteit van het gebied. Als laatste wordt het gebied ten westen van de Thematerkade in de toekomst natuurvriendelijk en recreatief ingericht en beheerd.

Uit ons onderzoek is gebleken dat een deel van de gestelde 15,4 hectare boscompensatie kan plaatsvinden in het gebied. De overige hectares uit het vertrek punt passen niet in het toekomstbeeld voor het gebied bij Ockhuizen. Dit is al in eerdere ambtelijke afwegingen naar voren gekomen en op bestuurlijk niveau kenbaar gemaakt.

Inhoud

Samenvatting 2
Over dit document 2
Programmatisch vertrekpunt 3
Onderzoek naar inrichting gebied Ockhuizen 3
Toekomstbeeld Ockhuizen 3
Natuur en recreatie 4

1. Waar gaat dit Integraal Programma van Eisen over? 6
1.1 Het plangebied 6
1.2 Aanleiding 6
1.3 Doel gebiedsontwikkeling 7
1.4 Werkwijze 7
1.5 Leeswijzer 7

2. Huidige situatie Ockhuizen 8
2.1 Landschap van Ockhuizen 8
2.2 Cultuurhistorische waarden 9
2.3 Natuurwaarden 9
2.4 Recreatie 10

3. Bestaande beleidskaders 11
3.1 Rijksbeleid 11
3.2 Provinciaal beleid 11
3.3 Gemeentelijk beleid 13

4. Ambities voor Ockhuizen 16
4.1 Cultuurhistorie 16
4.2 Groenontwikkeling 16
4.3 Duurzame energie 17
4.4 Programmatische vertrekpunten 17

5. Hoe komt Ockhuizen eruit te zien? 18
5.1 Toekomstbeeld Ockhuizen 18
5.2 Inrichting Ockhuizen 19
5.3 Integraal Programma van Eisen 19

6. Uitvoerbaarheid 22
6.1 Samenwerking grondeigenaren 22
6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid: reactie bewoners 23
6.4 Technische uitvoerbaarheid: beheer 23
6.5 Juridische uitvoerbaarheid 23

7. Hoe ziet het proces eruit 25
7.1 Participatieproces 25
7.2 Planning en planologisch proces 25

1. Waar gaat dit Integraal Programma van Eisen over?

Dit Integraal Programma van Eisen (IPvE) gaat over Ockhuizen en het gebied rondom Ockhuizen. In dit eerste inleidende hoofdstuk staat wat onder dit gebied valt, wat de aanleiding is voor het onderzoek naar de ontwikkeling in dit gebied en welke punten we hebben meegenomen in het onderzoek.

1.1 Het plangebied

Ockhuizen in dit IPvE is het plangebied ten noorden van Haarzuilens; zie figuur 1. Dit gebied wordt omsloten door de A2 aan de noordkant, recreatiegebied Wielrevelt en de Haarrijnseplas aan de oostkant, het gebied heeft op dit moment grotendeels een agrarische functie (kleur lichtgeel in figuur 2) en is bereikbaar vanaf de Polderweg/Ockhuizerweg, Thematerkade en het Rijneveldsche Boschpad. Een deel van de grond in dit gebied is opgenomen in het natuurbeheerplan van de provincie Utrecht en maakt onderdeel uit van het Natuurnetwerk Nederland (NNN). De gronden die nu door het bestemmingsplan worden aangegeven als recreatie of natuur, worden niet meegenomen in de plannen voor dit gebied. Ze behoren wel tot het plangebied, maar hier zijn geen veranderingen gewenst. De gele kleur in figuur 2 geeft de bestemming wonen in het gebied aan.

1.2 Aanleiding

Een aantal agrariërs gebruiken en bezitten of pachten op dit moment de meeste grond in Ockhuizen. Zij willen hun grond beschikbaar stellen voor het opwekken van duurzame energie. In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is het gebied rondom Ockhuizen aangewezen om een landschappelijk raamwerk aan te leggen ten behoeve van natuur en recreatie en als zoekgebied voor duurzame

Figuur 1: Plangebied Ockhuizen

Figuur 2: Bestemmingsplan Ockhuizen, het plangebied heeft voornamelijk een agrarische bestemming

In de Regionale Energie Strategie (RES U16) is voor dit gebied een doelstelling voor het opwekken van duurzame energie opgenomen. Belangrijk bij het maken van de plannen is dat dit gebied een Rijks beschermd dorpsgezicht is vanwege de karakteristieke kenmerken: de openheid van het gebied, de relatie met kasteel De Haar en de unieke, middeleeuwse verkavelingsstructuur.

De gemeente Utrecht wil versnippering en gescheiden ontwikkeling van dit gebied voorkomen en zorgen voor een toekomstplan dat past in het beschermde dorpsgezicht. Daarom is afgesproken dat het hier nadrukkelijk om een ontwikkeling van het gebied gaat, dat zoveel

mogelijk rekening houdt met alle wensen en eisen. Dat betekent dat we kijken vanuit verschillende opgaven naar een volledig en gefaseerde (her)inrichting van het gebied. De toekomstige inrichting is daarom breder dan alleen het ontwikkelen van een zonneveld om duurzame energie op te wekken en bevat ook plannen voor natuurontwikkeling en nieuwe mogelijkheden voor recreatie in het gebied.

1.3 Doel gebiedsontwikkeling

Het belangrijkste doel van de ontwikkeling bij Ockhuizen is om de kernwaarden van het rijksbeschermd dorpsgezicht te combineren met de wens om bij te dragen aan 'groei in balans'. In de RSU is opgenomen aan deze wens bij te dragen door middel van duurzame energieopwekking en de ontwikkeling van recreatie en natuur.

Voor de ontwikkeling bij Ockhuizen, waarin we verschillende ruimtelijke ontwikkelingen, opgaven en waarden combineren, is één Integraal Programma van Eisen (IPvE) opgesteld. Dit IPvE geeft kaders en richtlijnen voorde investeringen die moeten worden gedaan door de gemeente, initiatiefnemers 'Ock-Zon' en andere betrokken partijen in het gebied. Het IPvE bevat daarom eisen over:

- Hoe zonnevelden gerealiseerd kunnen worden;
- Hoe de historische waarden van het gebied (de landschappelijke structuur) behouden blijven;
- Hoe de recreatie verder ontwikkeld kan worden;
- En hoe de natuurwaarden van het gebied worden verhoogd.

Het IPvE biedt een kader om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven te toetsen. Op basis van het IPvE wordt er een nieuw bestemmingsplan voor dit gebied gemaakt[3]. Dit is de juridische vertaling van het IPvE. De eisen uit het IPvE zijn leidend bij het wijzigen van het bestemmingsplan en het afgeven van vergunningen om in eerste instantie af te mogen wijken van het nu geldende bestemmingsplan.

1.4 Werkwijze

We hebben een aantal stappen doorlopen om te komen tot dit IPvE:

- Oprichten projectgroep met inhoudelijke experts vanuit de gemeente: vanuit de domeinen Groen, Recreatie, Cultuurhistorie, Landschap, Stedenbouw en Energie is er gezamenlijk gekeken naar de ambities van de gemeente, de kansen en de mogelijkheden in het gebied.
- Betrekken van bewoners: inwoners en omwonenden van Ockhuizen zijn per mail en tijdens bijeenkomsten geïnformeerd over de plannen. Daarnaast was er een omgevingsmanager, die de zorgen en wensen van bewoners gedeeld heeft met de projectgroep. Hierdoor konden we deze zorgen en wensen meenemen in het definitieve ontwerp van het gebied. (In de bijlagen is de inbreng van de bewoners terug te vinden.)
- Gesprekken met overige betrokkenen: gedurende het proces zijn we steeds in gesprek geweest met verschillende belangrijke stakeholders. We hebben regelmatig gesprekken gevoerd met Natuurmonumenten, de provincie Utrecht en de initiatiefnemers van het zonneveld. Met hen hebben we nauw samengewerkt om praktische zaken met elkaar afstemmen en tot een goed realistisch plan voor ontwikkeling van het gebied te komen.

1.5 Leeswijzer

Hoofdstuk 2 gaat in op de huidige situatie in Ockhuizen. Hoofdstuk 3 beschrijft de kaders vanuit beleid. Hoofdstuk 4 behandelt de ambities voor het gebied in en om Ockhuizen. In hoofdstuk 5 staande eisen voor de herinrichting, opgesteld vanuit verschillende beleidsterreinen en rekening houden met de bestaande historische waarden in het gebied. Hoofdstuk 6 gaat in op de economische, maatschappelijke, technische en juridische haalbaarheid van het voorstel. Tot slot geeft hoofdstuk 7 een toelichting op het vervolg voor de ontwikkeling van het gebied Ockhuizen.

In de bijlagen staan de verschillende onderzoeken naar bestaande natuur- en cultuurhistorische waarden en zijn verslagen van de participatiebijeenkomsten toegevoegd.

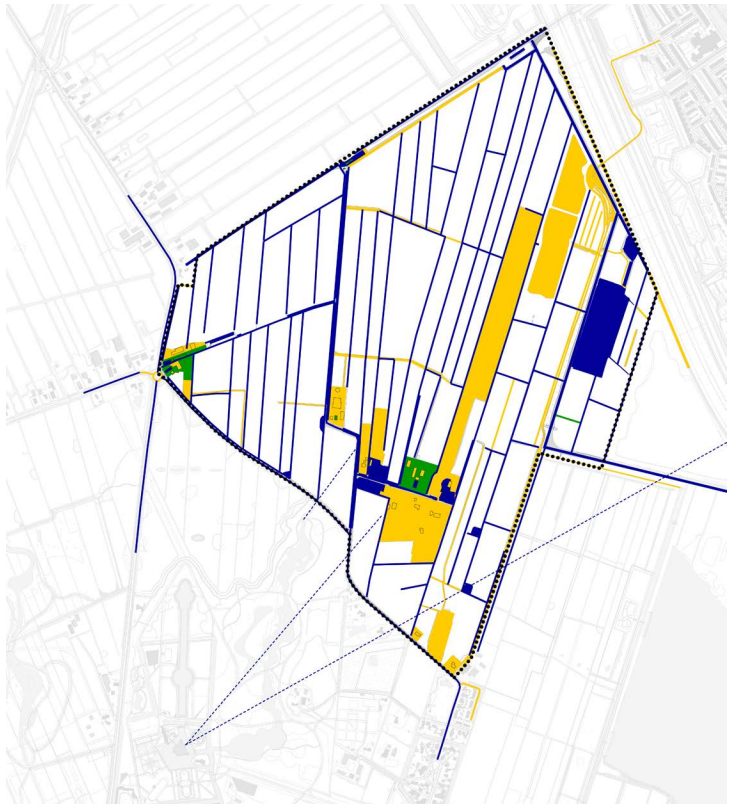
3 Na de invoering van de Omgevingswet wordt het bestemmingsplan een Omgevingsplan.

2. Huidige situatie Ockhuizen

Ockhuizen is onderdeel van een rijksbeschermd dorpsgezicht, met belangrijke cultuurhistorische waarden. In dit hoofdstuk staat hierover meer geschreven in onder andere de context van de stedelijke groenstructuur. Ook wordt aandacht besteed aan de andere waarden van de stedelijke groenstructuur in en rondom Ockhuizen en hun betekenis voor natuur en recreatie.

2.1 Landschap van Ockhuizen

De polder rondom Ockhuizen is onderdeel van Landgoed Haarzuilens. Het landgoed heeft als kern Kasteel de Haar en het dorp Haarzuilens (zie figuur 3). Tot het landgoed behoren het park, bos, bosschages, boomgaarden, akkers en weiden en een eendenkooi. Al 2.000 jaar wonen er mensen in dit gebied. Natuurmonumenten brengt op het landgoed kleine akkers met historische gewassen terug in het landschap, bijvoorbeeld Wielrevelt en rondom de eendenkooi. De stukken grond die bij Natuurmonumenten in eigendom zijn in het gebied, hebben als doel om natuur in dit gebied voor de toekomst veilig te stellen. Een deel van het landgoed, ten noorden van Ockhuizen, is in particulier bezit, in bezit van de Provincie Utrecht of wordt verpacht door Natuurmonumenten. De meeste percelen in het landschap achter Ockhuizen hebben een agrarische bestemming en vindt er op dit moment (intensieve) akkerbouw, veeteelt en fruitteelt plaats.

Figuur 3: Cultuurhistorische waardenstellingsplattegrond door onderzoeksbureau SB4, maart 2022

Landbouw was oorspronkelijk economisch de belangrijkste functie van het gebied, maar staat nu onder druk. Onder meer door het gebrek aan bedrijfsopvolging, stikstofcrisis en ontwikkeling van de natuur. Nu functioneert het gebied ook als stedelijk uitloopgebied voor de stad Utrecht en kan deze functie richting de toekomst worden verstevigd. Dit is nodig voor het zeker stellen van voldoende groen, in de groeiende stad Utrecht. Om de cultuurhistorie van het landschap goed te benadrukken, is het van cultuurhistorische waarde dat in het landschap zichtbaar blijft dat dit gebied werd gebruikt voor het leven op het landgoed, met gebruiksfuncties voor kasteel en dorp.

2.2 Cultuurhistorische waarden

Doormiddel van een cultuurhistorische waardenstelling, uitgevoerd door onderzoeksbureau SB4, zijn de cultuurhistorische waarden van dit gebied vastgesteld. De polder rondom Ockhuizen is onderdeel van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens. Dit is hoofdzakelijk vanwege de architectuur en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden. Figuur 3 laat zien welke cultuurhistorische waarden er in Ockhuizen zijn. De blauwgekleurde waarden zijn de elementen met de hoogste en daarbij belangrijkste waarden.

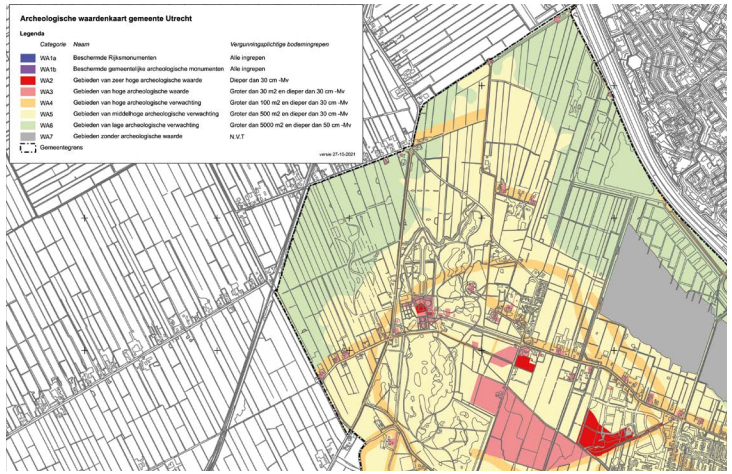
Voor de polder Ockhuizen zijn de volgende culturele waarden van belang (zie ook de cultuurhistorische waardenstelling in de bijlage):

- De middeleeuwse ontginningsstructuren: de verkavelingen, de ontginningsassen, de zij- en achterkaden, de waterlopen en de doorgaande wegen. Deze zijn in het kasteelpark deels opgenomen in de nieuwe aanleg en in de omliggende polders nog grotendeels intact en onderling visueel herkenbaar;
- De in het gebied aanwezige historische bebouwing en bijzondere elementen, zoals de eendenkooi;
- Het uitzicht in verschillende richtingen vanuit Kasteel De Haar over het weidegebied. Een voorbeeld van een voor Nederland grootschalige particuliere 19e-eeuwse ontwikkeling;
- De bijzondere ruimtelijk-historische samenhang tussen het kasteel, het park en het dorp in een landschappelijke omgeving. Deze onderdelen zijn onlosmakelijk aan elkaar verbonden;
- De archeologische terreinen. Figuur 4 laat zien dat wanneer er in de ondergrond gegraven wordt de kans groot is dat er archeologische vondsten worden gedaan.

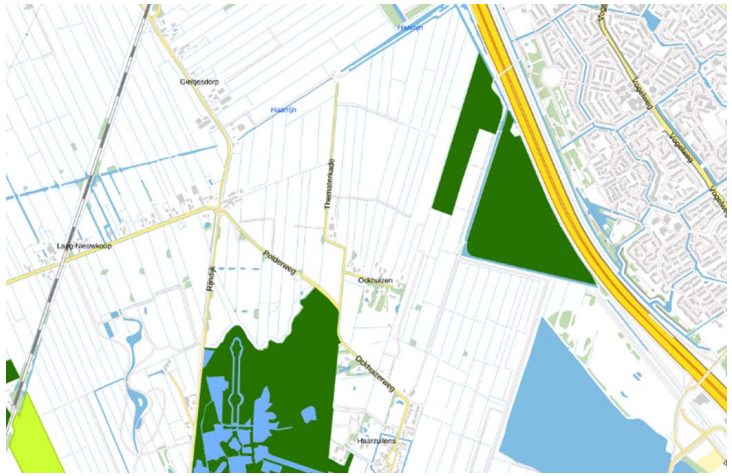
De belangrijkste cultuurhistorische waarden volgens het onderzoeksbureau zijn: de verkavelingsstructuur, het slotenpatroon en de eendenkooi.

2.3 Natuurwaarden

Doormiddel van een natuurtoets, uitgevoerd door onderzoeksbureau Viridis, zijn de natuurwaarden van dit gebied vastgesteld. Een deel van het gebied Ockhuizen functioneert als verbinding tussen de natuurgebieden de Haarrijnseplas en Het Groene Hart. Een deel hiervan is onderdeel van het NNN (Natuurnetwerk Nederland, figuur 5). Dit netwerk aangegeven met donkergroen in figuur 5 heeft ook een recreatieve waarde. Veel natuurgebieden binnen dit netwerk zijn bereikbaar door wandel- en fietspaden. Rond de stad heeft het netwerk daarmee een belangrijke functie voor behoud van cultuurhistorische waarden, natuur en recreatie. Een groot deel van de grond rondom Ockhuizen is al lang agrarisch. Het agrarische gebruik heeft invloed gehad op de bestaande natuurwaarden en de bodemkwaliteit van het gebied.

Figuur 4: Uitsnede van de Archeologische waardenkaart van de Gemeente Utrecht, okt. '21

Figuur 5: Natuurnetwerk Nederland in en rond Ockhuizen, bron: provincie Utrecht

In Ockhuizen zijn de volgende waarden met betrekking tot de natuur aanwezig (zie natuurtoets (Zwerver, 2021) in bijlage):

- De eendenkooi en kleinere bospercelen in het noordoosten van het gebied hebben een hoge biodiversiteit. Dit gebied dient als leefgebied voor onder meer wezels, reeën en de ringslang;
- In en rondom de bomenlanen en in het oosten van het gebied leven vleermuizen;
- In en langs de sloten leven kleine watersalamander, weidebeekjuffer, veenmol en kleine karekiet;
- Verschillende weidevogels, waaronder de kievit, scholekster en tureluur, broeden er;
- Op de weilanden en akkers leven de wezel, bunzing, ree en haas;
- Een kenmerkende soort voor het oosten van het gebied is de veenmol. Dit is een krekelachtig dier, die voornamelijk leeft in veengronden en in het voorjaar 's avonds en 's nachts te horen is.

2.4 Recreatie

Het recreatiegebied Haarzuilens is een groen recreatiegebied, bestemd voor gebruikers uit de omliggende dorpen en wijken en de bewoners van het gebied zelf. De vorige pararaaf 2.3. benoemt de recreatieve waarden in het gebied. In figuur 6 staan de huidige fietspaden, aangegeven met een grijze stippellijn en wandelbaden met een rode stippellijn, ook is de fietsbrug over de snelweg goed zichtbaar. De recreatiemogelijkheden binnen het gebied zijn beperkt. Mede omdat niet alle plannen voor het gebied in het verleden zijn uitgevoerd (zie paragraaf 3.2.5 voor verdere uitleg). Hierdoor zijn erop dit moment minder fiets- en wandelpaden dan wat in het gebied mogelijk is en wat wenselijk is, gezien de vraag naar recreatie in de gemeente Utrecht.

De recreatieve waarden in dit deel van het gebied zijn:

- Het beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens.
- Het beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens.
- De recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht.
- De fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/ Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens.
- De beleefbaarheid van rust en ruimte.

Figuur 6: Landgoed Haarzuilens en Ockhuizen, bron: Natuurmonumenten

3. Bestaande beleidskaders

Bij het maken van de plannen voor Ockhuizen houden we rekening met bestaand beleid. Dit kan beleid zijn dat is vastgesteld door de Rijksoverheid, de provincie of de gemeente. Het beleid zegt iets over de huidige situatie van het gebied Ockhuizen en de verhouding met andere gebieden in de omgeving.

3.1 Rijksbeleid

3.1.1 Rijksbeschermd dorpsgezicht

Bij nieuwe ontwikkelingen in Ockhuizen willen we de waarden van het rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens in stand houden of versterken. Dit vloeit voort uit de aanwijzing Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens (2013). Deze aanwijzing door de Rijksoverheid geeft aan dat de karakteristieke structuur en ruimtelijke kwaliteit van het gebied, die samenhangt met de historische ontwikkeling, het uitgangspunt moet zijn bij toekomstige ontwikkelingen binnen het gebied. Dit is verankerd in het huidige gemeentelijke bestemmingsplan.

Woning in Haarzuilens die valt onder het beschermde dorpsgezicht

3.2 Provinciaal beleid

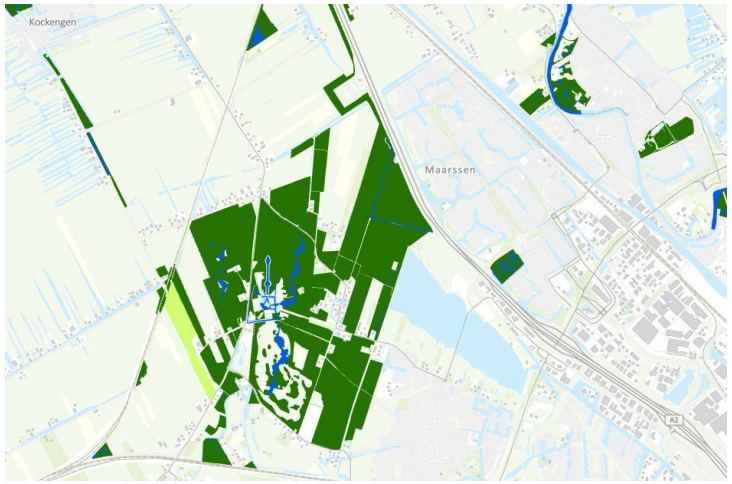
3.2.1 Regionale Energiestrategie (RES)

Utrecht is onderdeel van de RES-regio U16 (Regionale Energie Strategie). De regio U16 bestaat uit 16 gemeenten, vier waterschappen en de provincie. Met de RES hebben deze partijen afspraken gemaakt over het opwekken van duurzame energie. De afspraken bevatten onder meer het aantal gigawatt uur (GWh), locaties voor de opwerk van duurzame energie en het volgen van de constructieve zonneladder van de Milieufederatie. De gemeente Utrecht levert ook een bijdrage in deze RES. Ockhuizen is in de RES aangewezen als zoekgebied voor het opwekken van duurzame energie.

3.2.2 Omgevingsvisie Provincie Utrecht

Met de omgevingsverordening heeft de provincie Utrecht een aantal kernkwaliteiten van het gebied rondom Ockhuizen benoemd. In de Omgevingsvisie van de Provincie Utrecht (2021) is het gebied rond Ockhuizen aangewezen voor de ontwikkeling van een groen-blauwe en recreatieve structuur. Dit houdt in dat er in dit gebied natuur en water en recreatiemogelijkheden ontwikkeld kunnen worden. Ook heeft de Provincie Utrecht uitgangspunten voor uitbreiding en versterking van het bos opgenomen in de Omgevingsvisie. Deze uitgangspunten hebben betrekking op het beschermen van de bestaande bossen en het verbeteren van verbindingen tussen de bestaande bossen in de provincie. Ook bestaan er uitgangspunten voor nieuwe bossen, met aandacht voor vernieuwende ideeën voor nieuw bos en de ontwikkeling van recreatie en opwek van duurzame energie.

Figuur 7: Kaart Natuurbeheerplan 2022

3.2.3 Natuurnetwerk Nederland

NNN heeft in de omgevingsverordening een beschermde status. Dit houdt in dat nieuwe plannen geen activiteiten of wijzingen aan de natuur mogelijk maakt binnen NNN die nadelige gevolgen kunnen hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van NNN. Natuurmomenten heeft, vanuit het van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) en het programma Recreatie om de Stad (RodS), een groot deel van het gebied al ingericht voor natuur en recreatie. Het overige deel van het gebied wordt nog verpacht voor agrarisch gebruik. Voor de toekomst is de ambitie om het Natuurnetwerk Nederland in dit gebied uit te breiden en ook dit deel in te richten als natuur en toe te voegen aan het netwerk. Deze ambitie is opgenomen in Natuurbeheerplan 2023 (zie figuur 7).

3.2.4 Strategisch bosbeleid

In het Strategisch Bosbeleid van de Provincie heeft de Provincie Utrecht een vertaling gemaakt van de landelijke Bossenstrategie uit 2020. Deze strategie voortgekomen uit het Klimaatakkoord (2019). Hierin is afgesproken dat er 10% meer bos komt in Nederland in 2030. In de Omgevingsvisie Provincie Utrecht (2021) staan ook de uitgangspunten om het bos uit te breiden, belangrijke verbindingen te behouden en versterken en de natuurkwaliteit te verbeteren. De Provincie Utrecht ambieert om tot 2040 het huidige gebied aan bos in de provincie met 1.500 hectare te vergroten. Dit staat beschreven in Bosbeleid (mei 2022). Haarzuilens is aangewezen als een gebied waar mogelijk een deel van deze ambitie ontwikkeld kan worden.

3.2.5 Landinrichtingsplan

Met het Landinrichtingsplan uit 2006, is de doelstelling voor een openbaar toegankelijk recreatiegebied met doorgaande recreatieverbindingen voor wandelaars en fietsers vastgesteld. Een deel van dit plan is uitgevoerd in het kader van het voormalige programma Recreatie om de Stad (RodS). Het overige deel van het Landinrichtingsplan uit 2006 is niet geheel uitgevoerd door de keuze van de Rijksoverheid om te bezuinigen op de financiering van het programma RodS. De ambities uit het Landinrichtingsplan blijven bestaan en zijn overgenomen in de Omgevingsvisie van het deelgebied Vleuten de Meern.

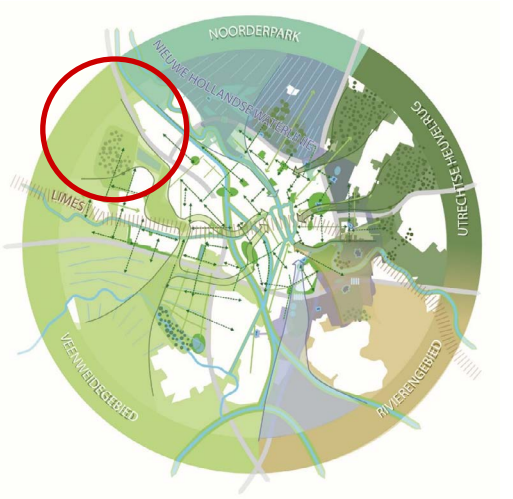
Figuur 8: Ockhuizen in de RSU (2021)

3.3 Gemeentelijk beleid

3.3.1 Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU)

In de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is het gebied Ockhuizen als ‘nieuw’ groen aangeduid. Het gebied is volgens de RSU 2040 geschikt voor een landschappelijke inrichting. Hiermee moet de gewenste extra 100 hectare voor groen in het landgoed Haarzuilens voor 2040 gerealiseerd worden. Daarnaast is Ockhuizen aangewezen als zoekgebied voor het opwekken van duurzame energie, door middel van windturbines en/of zonnepanelen. De gele en groene kleur in figuur 6 laat het zoekgebied voor duurzame energie en ‘nieuw groen’ zien. In de RSU is tevens vastgelegd dat Utrecht een natuur inclusieve stad wil zijn. Dit betekent dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit worden versterkt.

Ockhuizen maakt deel uit van een van de groene Scheggen. Dit zijn groengebieden die in de RSU zijn benoemd om de ambitie ‘verbonden stad en stad van de toekomst met ruimte voor Utrechtse inwoners om te recreëren en te ontspannen in het groen’ uit te drukken. Groene Scheggen zijn gebieden waar flora en fauna floreren en de biodiversiteit toeneemt. Figuur 9 toont goed hoe Ockhuizen is gelegen in één van deze groene Scheggen. De dikke pijlen richting het centrum geven aan hoe inwoners van de stad via een groene Scheg naar het groen om de stad kunnen komen.

Figuur 9: Groene Scheggen van Utrecht

3.3.2 Omgevingsvisie Vleuten- de Meern

In de Omgevingsvisie, deelgebied Vleuten- de Meern (2018) is aangegeven dat het gebied Ockhuizen moet bijdragen aan de recreatievraag van de omgeving en de wens uit de wijk om onder meer het cultuurhistorisch landschap rond Haarzuilens te koesteren. In deze visie is opgenomen om de nog niet gerealiseerde delen met betrekking tot recreatie mogelijkheden van het Landinrichtingsplan uit 2006 alsnog uit te voeren.

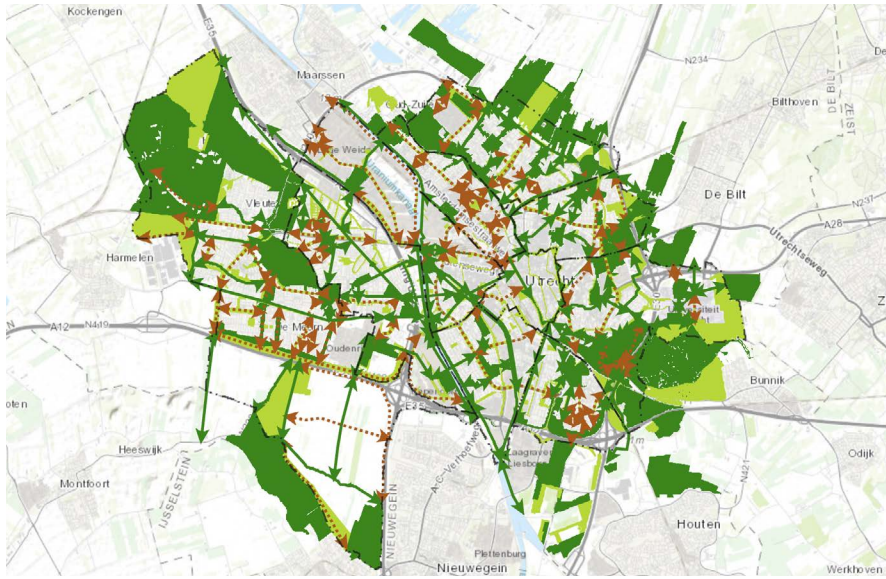

3.3.3 Groenstructuurplan (2018)

In het Groenstructuurplan Utrecht ‘Stad en land verbonden’ is beschreven hoe de gemeente Utrecht de ecologische, recreatieve en landschappelijke kwaliteit van het groen in de stad wil vergroten, de biodiversiteit wil versterken en de stad door middel van meer groen weerbaarder wil maken tegen de gevolgen van de klimaatverandering. In het plan zijn de bestaande en wenselijke stedelijke groenstructuren aangeduid. De stedelijke groenstructuur is gebaseerd op de ruimtelijke samenhang van het groen in en om de stad en bestaat uit gebieden en verbindingen met een landschappelijke, cultuurhistorische, recreatieve en/of ecologische waarde of potentie. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de stedelijke groenstructuur (zie fig 10) vanwege de waarden zoals beschreven in hoofdstuk 2 en de behoefte aan de ontwikkeling van groen uitloopgebied voor recreatie die nodig is vanwege de groei van de stad.

Ontwikkeling die niet bijdraagt aan of ten koste gaat de doelstellingen van de stedelijke groenstructuur moet gecompenseerd worden in vierkante meters of in verbetering van de groene kwaliteit in of nabij het gebied of op een andere plek binnen de gemeentegrenzen. Hoe deze groencompensatie gerealiseerd moet worden is per gebied verschillend en is ook afhankelijk van de type ontwikkeling waarvoor er compensatie moet plaats vinden. In hoofdstuk 5 zijn een groot deel van de groencompensatie eisen voor deze ontwikkeling verwerkt , in de laatste paragraaf van hoofdstuk 6 wordt een globale opsomming gegeven van welke wat we onder groencompensatie beschouwen.

Figuur 10: Groenstructuurplan uit 2018

Figuur 10: Groenstructuurplan uit 2018

3.3.4 Utrechtse Soortenbeleid (2018)

Bij ruimtelijke ontwikkelingen houdt de gemeente extra rekening met een aantal dier- en plantsoorten in Utrecht. Welke soorten dit, naast de soorten uit de Wet Natuurbescherming, zijn staat in de nota Utrechtse soortenlijst. Om erachter te komen om welke dier- en plantensoorten het Ockhuizen gaat, hebben we een natuurtoets uitgevoerd. De uitkomsten hiervan staan in de bijlagen.

4. Ambities voor Ockhuizen

Het doel van de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU) is om ervoor te zorgen dat iedereen in de stad gezond kan leven. Met de verwachte groei naar ongeveer 455.000 inwoners in 2040 groeit ook de vraag naar groen, voorzieningen, banen, mobiliteit en (duurzame) energie. Aan de hand van zogenoemde barcode[4] brengt de gemeente Utrecht balans tussen de groei van de stad en de ruimte om die stad leefbaar en gezond te houden. Dit noemen we: verdichten en vergroenen in balans.

In het gebied rondom Ockhuizen wil de gemeente Utrecht meerdere ambities samenbrengen. Dit is niet alleen technisch een uitdaging, maar ook maatschappelijk gezien soms lastig. Het gebied heeft echter genoeg mogelijkheden en kansen om de komende jaren te verbeteren. In dit hoofdstuk staat welke ambities de gemeente heeft voor Ockhuizen en omgeving.

4.1 Cultuurhistorie

De uitgangspunten voor ontwikkeling zijn dat het cultuurhistorisch landschap van Haarzuilens, de verkavelingsstructuur, openheid, het slotenpatroon en de bestaande zichtlijnen van het gebied Ockhuizen zoveel mogelijk intact moeten blijven, én waar mogelijk verbeterd moeten worden. Dit kan onder andere door een aantal historische landschapselementen terug te brengen. Denk aan een perenlaantje en oude wilgensingels.

4.2 Groenontwikkeling

Door dit gebied natuurvriendelijk te ontwikkelen, draagt het bij aan de kwaliteit van het stedelijk groen van de gemeente Utrecht. Met de integrale plannen wordt het gebied rondom Ockhuizen een aantrekkelijk groen gebied voor mensen uit de stad. We maken de plannen zo dat het gebied beter openbaar toegankelijk wordt en aantrekkelijk blijft voor fietsers en wandelaars. De ontwikkeling van de natuur in dit gebied draagt ook bij aan het herstel van biodiversiteit.

4.2.1 Natuur versterken

De gemeente Utrecht wil de natuur van de Haarrijnseplas met het Groene Hart verbinden. Daarom is er de behoefte om een ecologische corridor te ontwikkelen, die bij voorkeur net als in het verleden voornamelijk bestaat uit bos, moerasbos en rietland. Zo zorgen we ervoor dat bijzondere dieren zoals de otter, de bever en de blauwborst zich goed tussen de gebieden kunnen bewegen. Bovendien versterkt de corridor ook het leefgebied van vele

4 De Utrechtse barcode laat zien wat er per 10.000 woningen moet komen aan andere voorzieningen zoals groen, recreatie, energie, etc.

andere soorten dieren. Bijvoorbeeld de kleine watersalamander, de bittervoorn, de waterspitsmuis de kleine karekiet. En rondom het bos de wezel, de egel, de ringslang, de koekoek en de staartmees.

4.2.2 Recreatie versterken

De ambitie is om Ockhuizen en omgeving aantrekkelijk te maken voor recreatie voor inwoners van de gemeente Utrecht, maar ook voor inwoners van Vleuten, Haarzicht en Haarzuilens en de nieuw te realiseren wijk Haarrijn. Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelroutes. Daarbij verbeteren we de groene scheg Maximapark – Haarzuilens. Met een fiets- en wandelverbinding tussen Utrecht/Maarssenbroek en het Groene Hart lossen we een regionaal ontbrekende schakel op.

4.2.3 Boscompensatie

Boscompensatie voor Ockhuizen is opgenomen als vertrekpunt door de mogelijke verbreding van de A27/A12. Door het gepresenteerde alternatief hoeft boscompensatie voor de verbreding niet meer plaats te vinden in Ockhuizen. Toch zijn er in de gemeente Utrecht en provincie Utrecht voldoende andere projecten die vragen om boscompensatie. Ockhuizen leent zich het beste voor bosschages en niet goed voor een aaneengesloten bos, waardoor niet alle vormen van compensatie hier passen.

4.3 Duurzame energie

Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking met behulp van windturbines en/of zonnepanelen. In de Regionale Energiestrategie van de regio U16 (RES U16) heeft de gemeente Utrecht de ambitie opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. Voor de ambities die daarin zijn vastgelegd is er een zonneveld nodig met een oppervlakte van 35 tot 40 ha netto.

4.4 Programmatische vertrekpunten

Met de verschillende ambities willen we in het gebied verschillende doelen bereiken. Omdat het gaat om een integrale gebiedsontwikkeling waarbij we alle genoemde opgaven willen meenemen, is het van belang dat we elke ambitie even goed onderzoeken en opnemen in de ontwikkelplannen. Daarom heeft het College een aantal uitgangspunten voor het realiseren van de ambities gesteld:

- Behoud circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;
- 15,4 hectare boscompensatie;
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling;
- 35 tot 40 hectare netto zonneveld;
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Deze uitgangspunten geven richting aan de ambities uit de Regionale Strategie Utrecht 2040, waarbij ook uitgegaan wordt van het combineren van de verschillende opgaven. Het volgende hoofdstuk geeft aan hoe de ambities zijn onderzocht en afgewogen voor een toekomstbeeld, ook bevat het hoofdstuk de eisen voor de inrichting van het gebied.

5. Hoe komt Ockhuizen eruit te zien?

Hoe komt het gebied rondom Ockhuizen eruit te zien? We hebben hierbij gekeken naar onze ambities en de huidige waarden van het gebied. Dat hebben we gedaan op basis van onderzoeken, gesprekken met bewoners, belanghebbenden en grondeigenaren en met adviseurs vanuit de verschillende thema's die een rol spelen in het gebied. Het resultaat hiervan lichten wij hieronder toe.

5.1 Toekomstbeeld Ockhuizen

Ockhuizen is in de toekomst een aantrekkelijk en goed toegankelijk landschap dat bestaat uit velden en hooilanden, sloten, moerasjes en kleine bosjes, waarin een grote diversiteit aan planten en dieren leeft. Het gebied wordt in fasen ontwikkeld en onderdeel van Landgoed Haarzuilens, dat op basis van het Landinrichtingsplan uit 2006 is ingericht.

We verbeteren de toegankelijkheid van het gebied door nieuwe wandel- en fietsverbindingen te realiseren. Hierdoor is de rust en ruimte in dit gebied beter te beleven. Ook verbeteren we de natuurkwaliteiten door een ecologische gang (corridor), het verschralen van de grond en het natuurvriendelijke maken van oevers om het zonnepark. Hierdoor verwachten we dat er nieuwe diersoorten in het gebied komen, zoals de blauwborst, otter en bever. We behouden de kwaliteiten van het beschermde dorpsgezicht, waarbij de huidige verkavelingsstructuur en de openheid van het gebied leidend zijn. Daarom blijven de zonnepanelen onder ooghoogte (80cm hoog), komen hoge bomen langs randen van het plangebied en is de begroeiing in het open gebied maximaal 3 meter hoog. Ook houden we het bestaande slotenpatroon intact. Voor een periode van 30 jaar, maken we de productie van duurzame energie op grote schaal mogelijk. Daarna komt deze ruimte beschikbaar voor natuurontwikkeling en recreatief groen. Uiteindelijk is het hele plangebied volledig onderdeel van het Landgoed Haarzuilens en is er in het gebied meer kwalitatief beleefbaar groen aanwezig. Zo werken we aan een mooi natuur- en recreatiegebied voor omwonenden van Ockhuizen, bewoners uit de stad en omliggende dorpen en wijken.

5.2 Inrichting Ockhuizen

In de ontwerpfase hebben we gekeken naar hoe we de verschillende ambities op het gebied van recreatie, boscompensatie, duurzame energieopwekking en natuurontwikkeling kunnen combineren. De basis voor de nieuwe inrichting is het behouden van de openheid en de verkavelingsstructuur.

Omschrijving van de inrichting

30 jaar produceren we op grote schaal duurzame energie met een zonneveld achter Ockhuizen. Dit zonneveld heeft een bruto oppervlakte van 42,7 hectare. Om het vrije uitzicht te behouden, komt het zonneveld op een hoogte van maximaal 80 centimeter. Ook wordt het zonneveld aangelegd aan de hand van de bestaande verkavelingsstructuur van het gebied. Door de landschappelijke inpassing blijft er netto 35 tot 40 hectare over voor het zonneveld. Er komt een afstand tussen het zonneveld en de woningen in Ockhuizen, door het zonneveld achter de eerste watergang te laten beginnen, zodat het zonneveld zoveel mogelijk uit het zicht van de bewoners is. Daarnaast zorgen we ervoor dat de grond onder het zonneveld en tussen de zonnepanelen zo natuurvriendelijk mogelijk wordt beheerd. Het zonneveld wordt ingepakt met gebiedseigen vegetatie (rietkragen).

Na de periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied natuurvriendelijk en recreatief beheerd en ingericht. De gronden die nu een agrarische bestemming hebben krijgen gefaseerd de bestemming natuur. Deze percelen zijn in totaal 47,5 hectare. Hierdoor draagt deze bestemmingswijziging bij aan de toekomstige natuur- en recreatieontwikkeling van Landgoed Haarzuilens. Dit stellen we nu veilig door nu al afspraken te maken over de aankoop van deze gronden.

Er komt een nieuw fiets- en wandelpad, langs de noordelijke en zuidelijke rand van het zonneveld. Ook met de dieren in het gebied is rekening gehouden: tussen het zonneveld en de snelweg komt een ecologische corridor van minimaal 5 hectare met leefgebied voor de doelsoorten otter, bever en blauwborst. Daaraan vast komt een recreatieve corridor van 100 meter breed waar een fiets- en wandelpad aangelegd wordt. Als laatste worden de gronden ten westen van de Thematerkade, die niet zijn opengesteld door Natuurmonumenten voor wandelaars, ook natuurvriendelijk en recreatief ingericht en beheerd.

Om nieuwe bomen te realiseren, in totaal zo'n 5 hectare, worden aan de singels direct achter Ockhuizen bomen teruggeplaatst. Ook worden in een deel van het gebied groepen bomen geplaatst. Deze groepen zijn terug te vinden op de percelen aansluitend aan Klein Limburg en in de ecologische corridor in de noordpunt van het gebied in de vorm van moerasbos.

5.3 Integraal Programma van Eisen

Per onderdeel van het programmatisch vertrekpunt (toelichting hierover in paragraaf 4.5) beschrijven we hier de kwalitatieve eisen die gelden voor nieuwe ontwikkelingen in het gebied Ockhuizen.

5.3.1 Cultuurhistorie

We behouden circa 50 hectare openheid en willen het historische karakter van de omgeving en de beleving voor bewoners en bezoekers van het gebied garanderen. Daarom moeten nieuwe ontwikkelingen aan de volgende eisen voldoen:

- Herstellen van historische landschapselementen: perenlaantje ten westen van de Thematerkade en wilgensingels achter Ockhuizen. Voor het perenlaantje en de wilgensingels geldt geen maximumhoogte.
- Aanbrengen van gebiedseigen boomclumps (groepen bomen) in het gebied tussen het perenlaantje en de Polderweg van in totaal 2 hectare. Hiervoor geldt geen maximumhoogte.
- Behouden van het huidige slootprofiel van het gebied, want deze sloten vormen de kenmerkende verkavelingsstructuur. Een uitzondering geldt voor sloten die in het verleden al eens zijn aangepast en voor sloten die nodig zijn voor de buitenranden van het zonneveld. Die krijgen natuurvriendelijke oevers.
- Het zonneveld mag maximaal 80 cm boven het maaiveld uitkomen. Dat is onder zichthoogte. Zo behouden we de beleving van de openheid van het gebied.
- Het zonneveld wordt geplaatst in een oost-westopstelling. Hiermee volgen we de lijnen van de kenmerkende verkavelingsstructuur in het gebied.
- Binnen de open gebieden mag begroeiing maximaal 3 meter hoog zijn. Langs de randen van dit gebied is het mogelijk om hogere begroeiing aan te brengen (zie bijlage voor kaartmateriaal. Op het zonneveld wordt schaduw voorkomen doordat de hoogte van de begroeiing langs de randen van het zonneveld wordt beperkt.).
- We doen eventueel archeologisch onderzoek, afhankelijk van hoe diep gegraven moet worden.

5.3.2 Boscompensatie

In het plan bleek het niet haalbaar om 15,4 hectare aan bos te compenseren. Een bos van deze omvang past namelijk niet bij de wens om de openheid van het gebied te behouden.
Het is wel mogelijk om een deel hiervan (ongeveer 5 hectare) te realiseren in het gebied. Boscompensatie betekent dat er minimaal 100 vierkante meter aan bomen bij elkaar staan of dat er 20 bomen in een rij staan. Het terugbrengen van verloren cultuurhistorische elementen in het gebied kan meetellen als boscompensatie, en moet daarom ook voldoen aan de eisen voor bos:

- Aan te planten bomen die bijdragen aan het boscompensatie moeten passen binnen de gedefinieerde cultuurhistorische en landschappelijke kenmerken van het gebied. Zie hiervoor de cultuurhistorische eisen over de hoogtebeperking etcetera in de bijlagen.
- Er mogen alleen bomen geplant worden die geschikt zijn en passen bij de bodemgesteldheid en waterpeil van het gebied. Hierbij zijn belangrijke uitgangspunten dat de bomen inheems zijn en dat ze zijn gekweekt op een vergelijkbare ondergrond.
- Minimaal de helft van het oppervlak boscompensaties bestaat uit bos dat zichzelf ontwikkelt. Wel begeleiden en sturen we deze ontwikkeling, om te voorkomen dat er ingewaaide niet-inheemse soorten komen.

5.3.3 Duurzame energie

Er wordt duurzame energie geproduceerd met een zonneveld, ter grootte van 35 tot 40 hectare netto. Dit betekent dat het veld in praktijk bruto groter uitvalt doordat het zonneveld landschappelijk moet worden ingepast en ook de techniek van het zonneveld in het gebied terecht komt. Om te zorgen dat de duurzame productie van energie past binnen het landschap en de overige ambities, zijn de volgende eisen gesteld:

- Onder en rond de zonnepanelen moet kruidenrijk grasland gerealiseerd worden. Mocht dit niet haalbaar zijn, moet de begroeiing onder de zonnepanelen van een zo hoog mogelijke kwaliteit zijn. Deze begroeiing moet natuurvriendelijk beheerd worden.
- Het noodzakelijke inkoopstation moet worden ingepast door middel van gebiedseigen klimplanten/bosschage. Op deze manier gaan ze op in de omgeving. Ook moeten ze voorzien worden van nestkasten en vleermuisverblijfplaatsen. Waar mogelijk worden dezelfde maatregelen doorgevoerd voor de transformatoren en accu's, rekening houdend met onderhoud- en veiligheidseisen.
- Rondom de zonnevelden komt een afscheiding die zo natuurlijk mogelijk wordt gerealiseerd, bij voorkeur middels een sloot en/of natuurvriendelijke oever. Waar nodig wordt gebruik gemaakt van hagen, hekken en/of camerabeveiliging zodat de afscheiding voldoet aan de verzekeringseisen.
- Er moet onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor de begroeiing die het gehele jaar groen is rondom het zonneveld en de dichtheid hiervan.
- De zonnepanelen liggen in een oost-westopstelling van maximaal 80 cm hoog boven maaiveld (onder zichthoogte, zie cultuurhistorische eisen). Dat betekent dat de zonnepanelen worden geplaatst in de richting van het landschap, dus aflopend richting het noorden. De zonnepanelen volgen hierbij de glooiing van het landschap.
- Zonnepanelen moeten worden ingepast met gebiedseigen vegetatie, hierbij wordt rekening gehouden met het voorkomen van schaduw op het zonneveld. In combinatie met de maximale hoogte van de zonnepanelen is het zonneveld daardoor zoveel als mogelijk uit het zicht voor zowel bewoners als recreanten van het gebied.
- Na de doorlooptijd van het zonneveld (30 jaar) moeten de zonnepalen op een dan zo goed mogelijk beschikbare manier hergebruikt of gerecycled worden.
- Bij het ontwerp van het zonneveld wordt rekening gehouden met licht, water en zuurstof onder het zonneveld, zodat de bodemkwaliteit verbetert.
- Er moet onderzocht worden of het mogelijk is om waterinsectvriendelijke zonnepanelen te gebruiken.
- Er moet gestreefd worden naar panelen die zo min mogelijk schittering geven.
- Het zonneveld en de bijbehorende techniek mat niet de wettelijke normen met betrekking tot geluid en straling overschrijden.
- Alle techniek dat hoort bij het zonneveld moet worden ingepast in het landschap.
- Er moet een plan in geval van brand opgesteld worden.
- De initiatiefnemers/eigenaar van het zonneveld, is ook verantwoordelijk voor het opruimen van het zonneveld en de bij behorende techniek.

5.3.4 Natuurontwikkeling

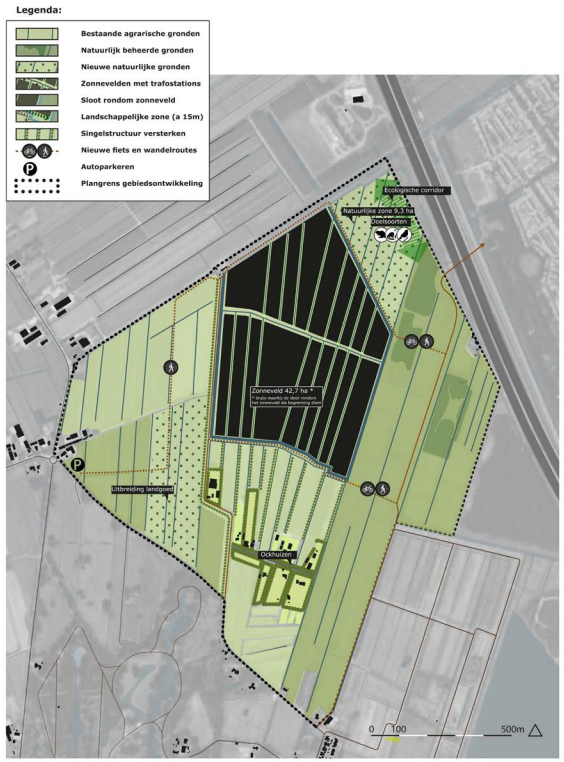
In het gebied wordt, gedurende een termijn van 30 jaar, nieuwe natuur ontwikkeld. Hierdoor is de natuur in dit gebied over 30 jaar in totaal circa 80 hectare. Hiervoor zijn de volgende eisen opgesteld:

- Minimaal 5 hectare moeras en moerasbos als leefgebied voor de blauwborst:
  - Ongestoorde natuur.
  - Verschillende lagen vegetatie (maaiveld, struiken en bomen).
  - Watergang met natuurvriendelijke oever voor dieren, waaronder de kleine watersalamander en kleine karekiet.
  - De bestemming wijzigt naar natuur
  - Ook geschikt voor de diersoorten otter en bever.
- Minimaal 3 hectare als toegankelijke natuur ten noorden van het zonneveld:
  - Op 100m afstand van het moeras een recreatieve route.
  - Soortenrijk (vochtig of droog) grasland.
  - Landschappelijk en natuurvriendelijk beheerd.
  - Gebied waar onder andere hazen en reeën van het Wielrevelt naar het Groene Hart kunnen.
  - Natuurbestemming.
- Na de doorlooptijd van het zonneveld wordt de grond onder het zonneveld ook soortenrijk (vochtig of droog) grasland. In totaal is er na 30 jaar sprake van 47,5 hectare ontwikkelde natuur. Dit is de

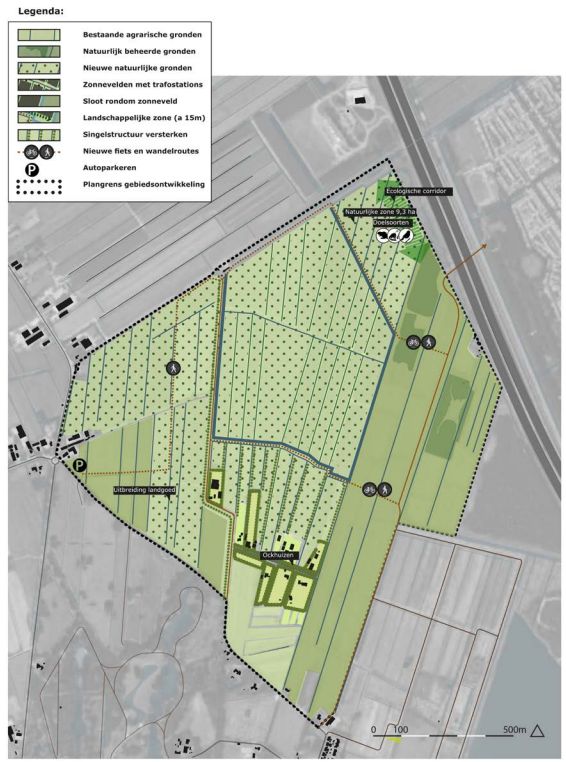
ecologische corridor, de gronden van het zonnepark en de gronden ten zuiden van het zonneveld samen.
- Het gebied ten westen van de Thematerkade ontwikkelt gedurende 30 jaar richting soortenrijk (vochtig of droog) grasland. Samen met de al opengestelde gronden in dit gebied, is dit gebied in totaal 37 hectare.
- De gronden bestemd als natuur moeten worden beheerd als natuur. Hierdoor is het mogelijk dat er meerdere beheer partijen in het gebied komen.
- De oevers om het zonneveld worden natuurvriendelijk ingericht zodat verschillende diersoorten er kunnen leven. De begroeiing is maximaal 3 meter hoog, zodat schaduw op het zonneveld wordt voorkomen, (zie cultuurhistorische eisen).
- Aan de randen van de sloten moet er voldoende afstand worden gehouden tot de panelen, aan de ene kant 1 meter een aan de andere kant 3 meter.
- Alle gerealiseerde natuur, boscompensatie, landschappelijke inrichting en afwerking, en recreatieve voorzieningen blijven bestaan, ook als het zonneveld wordt weggehaald.
- In het hele gebied geldt een aanlijnplicht voor honden. Zo verstoren ze onder andere de reeën, vogels en hazen niet.
- Inpassing van recreatie in de verdere uitwerking van het ontwerp dient in samenhang uitgevoerd te worden met ecologie.
- Voor het beheer van het zonneveld wordt een beheerplan opgesteld. Geen gemeentelijke gelden, buiten gemeente om.

5.3.5 Recreatie

De recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid van het gebied worden uitgebreid. Hiervoor zijn de volgende eisen opgesteld:
- Er komt een fiets- en wandelpad door de noordpunt van het gebied. Deze loopt van de fietsbrug naar het gemaal en naar de Schenkeldijk. Zo lossen we een ontbrekende schakel in het recreatieve netwerk op. Bij de keuze van het tracé dient rekening te worden gehouden met de natuurwaarden en de ligging van het Natuurnetwerk Nederland.
- Er komt een fiets- en wandelpad ten zuiden van het zonneveld. Deze verbindt het gebied Haarzuilens en het Groene Hart met elkaar.
- De paden moeten breed genoeg zijn zodat er ruimte is voor verschillende snelheden van gebruikers (wandelen, hardlopen, fietsen, etc.).
- Voor de recreatieve en natuurgebieden geldt een aanlijnverplichting voor honden.
- Het gevoel van veiligheid van de bewoners wordt behouden doordat extensieve recreatie wordt gerealiseerd.
- Er moet in de ontwerpfase onderzoek gedaan worden naar verschillende typen verharding voor de fiets- en wandelpaden.

Overzichtskaart Ockhuizen met zonneveld

Ambitie Ockhuizen, volledige ontwikkeling van het gebied na het zonneveld

6. Uitvoer-baarheid

Er spelen verschillende factoren mee bij de uitvoering van dit project. Hieronder lichten we de economische, maatschappelijke, technische en juridische uitvoerbaarheid van het project toe.

6.1 Samenwerking grondeigenaren

Belangrijk voor de uitvoerbaarheid van dit IPvE is de samenwerking en onderlinge afspraken tussen de grondeigenaren in het plangebied. Hier zijn zowel publieke als private grondeigenaren aanwezig, met ieder verschillende belangen. Elke grondeigenaar heeft uitgesproken voornemens te zijn om samen te werken om de plannen uit dit IPvE te realiseren. De eerdergenoemde onderlinge afspraken en de daaraan verbonden overeenkomsten moeten nog opgesteld worden. Een realistisch verhaal over de uitvoerbaarheid van dit IPvE moet ook benoemen dat deze afspraken tussen grondeigenaren veranderingen teweeg kunnen brengen, waardoor het plan zoals in dit IPvE omschreven niet uitgevoerd kan worden. Vooralsnog is dit niet de verwachting.

6.2 Economische uitvoerbaarheid: kosten

De meeste kosten van dit plan gaan naar het herbestemmen, c.q. aankopen van gronden, het aanleggen van nieuwe natuur het beheer van daarvan, het terugbrengen van cultuurhistorische landschapselementen en het aanleggen van nieuwe recreatieroutes.

De kosten van het plan voor de eerste fase hebben betrekking op de ecologische en recreatieve corridor, de aankoop en herbestemming van de percelen, het beheer hiervan, nieuwe recreatieroutes en het herstellen van cultuurhistorische landschapselementen. Deels wordt dit gedekt door gemeentelijke budgetten, deels wordt er nog gezocht voor de inrichting van cultuur, landschap en recreatie. Hiervoor wordt onderzocht of er aanspraak gemaakt kan worden op subsidie vanuit de provincie Utrecht voor de inrichting van het landschap en de aankoop van percelen. Dit vanwege de ambitie van de provincie om het Natuurnetwerk Nederland (NNN) uit te breiden.

Voor de kosten voor de tweede fase van het plan, de herbestemming en ontwikkeling van de gronden onder het zonneveld, wordt bij de gemeente een meerjarig spaarprogramma opgezet. We zijn in gesprek met de provincie over het inzetten van verschillende subsidieregelingen voor de ontwikkeling van dit gebied. Het te sparen bedrag kan hierdoor lager uitvallen.

De kosten voor het aanleggen en beheren van het zonneveld en de bijbehorende maatregelen (het voldoen aan de eisen uit dit IPvE) liggen bij de initiatiefnemers.

6.3 Maatschappelijke uitvoerbaarheid: reactie bewoners

De inwoners van Ockhuizen zijn merendeels geen voorstander van de verwachte veranderingen in het gebied. Men ziet liever geen grootschalig zonneveld op deze locatie en ook een toename van recreatieroutes vindt men onnodig. Via verschillende kanalen hebben we contact met de bewoners van Ockhuizen en lokale grondeigenaren. We hebben duidelijk gemaakt dat de wens om het gebied integraal te ontwikkelen voortkomt uit de gemeente brede behoefte aan meer recreatie en groen rond de stad. Dit is nodig vanwege de groei van het aantal inwoners.

Voor de inrichting van het gebied is input opgehaald bij de bewoners en de lokale grondeigenaren op de vijf verschillende thema's: cultuurhistorie, boscompensatie, energieproductie, natuurontwikkeling en recreatie. Deze input hebben we meegenomen in het opstellen van het Integrale Programma van Eisen. Hieronder een aantal voorbeelden hoe we dat hebben gedaan:

1. We proberen recht te doen aan de behoefte van de direct omwonenden in Ockhuizen om de huidige rust en ruimte zoveel mogelijk te behouden. Dit geldt ook voor het behoud van de openheid van gebied, wat ook benoemd is door omwonenden als belangrijke wens.
2. Overige aandachtspunten die door de bewoners zijn meegegeven voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE), hebben betrekking op de beleving van het gebied. Dit varieert van een open en een passende natuurvriendelijke inrichting van het landschap tot het waarborgen van het gevoel van veiligheid en voorkomen van overlast in het gebied. Ook zijn de bewoners begaan met de biodiversiteit. In het IPvE zijn daarom hierover ook eisen opgenomen.
3. Het onderwerp waar de meeste zorgen over zijn uitgesproken, is het zonneveld. De grootste zorgen zijn:
   - de invloed van het zonneveld op de openheid/beleving van het gebied;
   - de gevolgen door de aanwezigheid van het zonneveld op de waarde van de woningen in het gebied;
   - de toekomstige plannen van het gebied ná het zonneveld.

Met deze zorgen is rekening gehouden bij het opstellen van het IPvE. Denk aan het laag houden van de zonnepanelen en deze 'inpakken' met gebiedseigen groen. Daarnaast is er met de lokale deelname van Zon op Ockhuizen geprobeerd de lokale stem een plaats te geven. Door de bestemming te wijzigen naar natuur, waarborgen we het toekomstige gebruik van de grond, wat in lijn ligt met de wens van bewoners.

6.4 Technische uitvoerbaarheid: beheer

Natuurmonumenten is een grote partij in het gebied. Zij bezit veel grond die zij natuurvriendelijk beheert. De nieuw te bestemmen en in te richten percelen in het gebied moeten ook als natuur beheerd worden. Hiervoor wordt er beheerovereenkomst afgesloten met een partij die deze taak kan uitvoeren.

De initiatiefnemende grondeigenaren zorgen ervoor dat alle werkzaamheden voor het zonneveld uitgevoerd worden. Zij maken afspraken met een beheerpartij die het zonneveld in technisch beheer neemt. De toegangswegen voor inspectie zijn het hele jaar door toegankelijk. Tijdens de bouw worden extra maatregelen genomen om de bouw veilig te laten verlopen, zowel in het gebied zelf als langs aanvoerroutes.

6.5 Juridische uitvoerbaarheid

De eisen die in dit IPvE zijn opgenomen, worden uitgewerkt in bestuursrechterlijke en privaatrechterlijke overeenkomsten:

- In een intentie- en plankostenovereenkomst (IPOK) maakt de gemeente afspraken met de initiatiefnemer over de verdeling van verantwoordelijkheden bij het verdere besluitvormingsproces en het verhaal van de kosten hiervan door de gemeente op de initiatiefnemer.
- In koopovereenkomsten wordt vastgelegd onder welke voorwaarden de gemeente grond koopt van de grondeigenaren. Het gaat hierbij om de grond die voor natuur en recreatie wordt ingericht ten noorden en zuiden van het zonneveld.
- In een omgevingsvergunning voor afwijking van het bestemmingsplan (of vergelijkbaar besluit onder de Omgevingswet) wordt publiekrechterlijk vastgelegd van welke eisen de zonneveldontwikkeling moet voldoen. Door een vergunning voor afwijken van het bestemmingsplan te verlenen, garanderen we de tijdelijkheid van het zonneveld beter dan wanneer we de bestemming wijzigen naar 'onderdeel van de nog te sluiten onderlinge overeenkomst(en)' met betrekking tot de inrichting en grondgebruik in het gebied met de initiatiefnemers en grondeigenaren.

De wijziging van het bestemmingsplan (of: Omgevingsplan) kan worden verdeeld in twee fasen. De eerste fase is de bestemmingswijziging voor de ecologische en recreatieve corridor van samen minimaal 8 hectare en de gronden tussen het zonneveld. De tweede fase heeft betrekking op de overige gronden van het gebied, ook die onder het zonneveld. Wanneer de exploitatietermijn van het zonneveld ten einde loopt, starten we dit proces op.

Vanwege de ontwikkeling in de stedelijke groenstructuur is een Groencompensatieplan onderdeel van de regels van het bestemmingsplan. In het groencompensatieplan staan de maatregelen opgesomd die in het plan zijn opgenomen ter verbetering van de groene kwaliteiten. De ontwikkeling van een zonneveld tast de stedelijke groenstructuur aan, maar omdat dit IPvE een integrale gebiedsontwikkeling omvat is groencompensatie aanvullend op dit IPvE niet nodig. De belangrijkste eisen uit het IPvE die een verbetering van de groenkwaliteiten in dit gebied met zich meebrengen, zijn:

- Het herbestemmen van de percelen waar het zonneveld op komt, van agrarisch naar natuur;
- De realisatie van een ecologische corridor, van minimaal 5 hectare in het noorden voor o.a. de blauwborst.
- De realisatie van twee nieuwe fiets- en wandelmogelijkheden in het gebied met minimaal 3 hectare toegankelijke natuur aan de noordzijde, en extensief gebruikte grond ten zuiden van het zonneveld.
- Het herstellen van historische landschapselementen.
- De doorontwikkeling van het gebied ten westen van de Thematerkade naar soortenrijk grasland.
- Het aanbrengen gebiedseigen boomgroepen.

7. Hoe ziet het proces eruit

Bij deze gebiedsontwikkeling spelen verschillende processen een rol. We geven een kort inzicht in het planproces, het participatieproces, het planologische juridische proces en de vergunningsaanvragen. Ook geven we een overzicht van de planning.

7.1 Participatieproces

Het participatieproces gaat over het betrekken van inwoners bij de plannen. Het participatieproces rond het Integraal Programma van Eisen voor Ockhuizen is gegaan over hoe de gebiedsontwikkeling in dit gebied vorm kon krijgen. Bewoners konden hun kennis over het gebied delen en aangeven waar in het gebied ze bepaalde opgaven wilden realiseren. Dit participatieproces vond plaats voor de formulering van het IPvE. Na het versturen van het raadsvoorstel is bewoners gevraagd te reageren op het IPvE. De raad kan deze reacties meenemen in haar afweging om het IPvE vast te stellen.

In de uitwerking van het IPvE naar een voorlopig ontwerp, een definitief ontwerp en een Omgevingsplan, onderzoeken we op welke manier participatie met bewoners een waardevolle toevoeging kan zijn en stellen we daar een participatieplan voor op. De participatieleidraad is daarvoor het uitgangspunt. Veel beslissingen over hoe we het gebied inrichten zijn in het participatieproces van dit IPvE al beantwoord en bewoners zijn daarbij betrokken.

Met de direct omwonenden van het plangebied houden we tijdens het gehele proces contact. We zorgen dat de aangedragen aandachtspunten zo goed mogelijk juridisch worden vastgelegd. Daarnaast hebben de direct omwonenden ook gepaste invloed op de inrichting van het gebied direct achter hun woonkavels, het gebied tussen de woningen en het zonneveld.

7.2 Planning en planologisch proces

Wanneer de gemeenteraad het IPvE vast stelt, dan worden de volgende processen in gang gezet:

- Aanvraag van omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemminsplan voor het zonneveld door de initiatiefnemers van het zonneveld. De raad zal gevraagd worden hiervoor een verklaring van geen bedenkingen (vvgb) af te geven. Na de ter inzage termijn van de ontwerp omgevingsvergunning (na het afgeven van de vvgb) kan het college de vergunning verlenen (doorlooptijd na vaststelling IPvE: +/- 3 maanden).
- Eerste fase bestemmingsplanwijziging. Hieronder vallen de ecologische en recreatieve corridor tussen de snelweg. Dit proces duurt een jaar tot anderhalf jaar, dit wordt naar verwachting gestart begin 2024. Op de gebruikelijke momenten voor een bestemmingsplanwijziging informeren we de raad. De raad stelt het nieuwe bestemmingsplan/omgevingsplan vast.
- Na deze eerste bestemmingswijziging kunnen de plannen met betrekking tot de inrichting van het gebied, zoals natuurontwikkeling en de aanleg van fiets- en wandelpaden en beheer voor deze percelen uitgevoerd worden.
- Aanleg van het zonneveld begint naar verwachting in 2025 of 2026 en gaat ongeveer een jaar duren. De ontwikkelingen op het gebied van netcongestie en slimme oplossingen hebben invloed op de planning.
- Tweede fase bestemmingsplanwijziging. Hieronder vallen alle overige gronden in het gebied, waaronder dus ook de percelen van het zonneveld.
- Als het zonneveld na de exploitatietermijn is verwijderd, kunnen de plannen om de percelen van het zonneveld te betrekken bij het gehele natuurgebied uitgevoerd worden. De percelen worden dan natuurvriendelijk ingericht en beheerd.

Colofon

Bestuurlijk opdrachtgever
College van burgemeester en wethouders

Betrokken wethouders
Eelco Eerenberg, Ruimtelijke Ordening
Linda Voortman, Groen
Lot van Hooijdonk, Energie
Rachel Streefland, Erfgoed

Projectgroep
Alice Gut, Erfgoed
Andrea Klerks, Erfgoed
Andrea Lion, Recreatie
Arjen Spijkerman, Landschap
Dik Bouman, Omgevingsmanager
Erik Graafstal, Archeologie
Floris Brekelmans, Ecologie
Hans Kraaij, Energie
Henk Jansen, Erfgoed
Hessel Rasch, Landschap
Jan den Boer, Omgevingsmanager
Marlon Mintjes, Communicatie
Mieke Span, Recreatie
Pascalle Dekker, Ecologie
Pieter van Zwet, Planeconomie
Saskia Koen, Grondzaken/taxatieteam
Tonia Koops, Groen
Vera Mast, Communicatie

Met medewerking van
Gert-Jan Rijksen, Grondzaken
Willem Adelaar, Grondzaken
Jan-Peter Stoker, Stadsingenieurs

In samenwerking met
Initiatiefnemers van OcK-Zon
Grondeigenaren in Ockhuizen
Provincie Utrecht
Natuurmonumenten

Projectmanagement
Anne van Eck, Projectmanagement ruimte
Carlijn van Leeuwen, Projectmanagement Ruimte
Marije Arah, Projectmanagement Ruimt
Michelle Kuylenburg, Projectondersteuning

Opdrachtgever
Saskia Nieuwenhuizen, Gebiedscoördinator
Vleuten-de Meern

Grafische realisatie
Enof creatieve communicatie

Status
Concept

Versiedatum
28 juli 2023

Bestuurlijke besluitvorming
Startdocument: 8 februari 2021
Programmatisch vertrekpunt: 8 maart 2022
Collegebesluit ter inzage legging concept IPvE:
9 mei 2023

Bijlagenbundel IPvE Ockhuizen

Bevat:

Natuurtoets Ockhuizen	Blz. 2
Cultuurhistorische waardenstelling Ockhuizen	Blz. 55

Viridis
Onderzoeksbureau
voor natuur en landschap

November 2021

Natuurtoets
Ockhuizen, Gemeente Utrecht

In opdracht van: Gemeente Utrecht
Projectnummer: 2021-086

© 2021 Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, Culemborg

Ecologisch Adviesbureau Viridis bv
Randweg 30
4104 AC Culemborg
T 0345 753 275
E info@bureau-viridis.nl
W www.bureau-viridis.nl
KvK 110 557 87
Btwnr NL 820598215B01
IBAN NL46 TRIO 0198 4486 00

Tekst: S. (Susan) Zwerver
Veldonderzoek: O.C. (Olivier) Horiot, M. (Marco) Snijder, V. (Vera) Praet, E. (Ewoud) van der Ploeg, F. (Ferdy) Timmerman

Foto voorblad: Ockhuizen

Projectnummer: 2021-086
Wijze van citeren: Zwerver, S., 2021. Natuurtoets Ockhuizen, Gemeente Utrecht. Ecologisch Adviesbureau Viridis, Culemborg, PRNR-2021-086.

In opdracht van: Gemeente Utrecht
Contactpersoon: C. (Cecile) van Dijck

Datum: 11-11-2021
Ondertekening: P. (Pascalle) Dekker
Paraaf:

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever zoals hierboven aangegeven en is zijn eigendom. Niets uit deze rapportage mag worden vermenigvuldigd of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, druk, internet, fotokopie of andere wijze zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Ecologisch Adviesbureau Viridis bv, noch mag het zonder deze toestemming voor een ander doel gebruikt worden dan waarvoor het vervaardigd is.

Ecologisch Adviesbureau Viridis is niet aansprakelijk voor vervolgschade, alsmede schade die voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van de werkzaamheden, kaartmateriaal inclusief getoonde begrenzingen of andere gegevens verkregen van Ecologisch Adviesbureau Viridis. De opdrachtgever vrijwaart Ecologisch Adviesbureau Viridis voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Omdat ecologisch onderzoek een momentopname is, kan de aanwezigheid van beschermde soorten soms niet worden uitgesloten of bevestigd. Daarnaast is de natuurwetgeving aan verandering en jurisprudentie onderhevig. Ecologisch Adviesbureau Viridis is mede om die redenen lid van het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging van ecologische adviesbureaus. Hierdoor zijn wij zo goed mogelijk op de hoogte van de nieuwste ontwikkeling op het gebied van ecologie en wetgeving. Door de inzet van conform de wet ter zake kundige ecologen, waarborgen wij onze onderzoekskwaliteit. Wij zijn echter niet aansprakelijk voor de gevolgen van onverwacht verschijnende of verdwijnende flora of fauna, noch voor de gevolgen van veranderende wetgeving of jurisprudentie.

S. (Susan) Zwerver

Natuurtoets
Ockhuizen, Gemeente Utrecht

In opdracht van: Gemeente Utrecht

Inhoudsopgave

1 Inleiding 5
1.1 Aanleiding en context 5
1.2 Onderzoeksvragen 5
2 Onderzoeksgebied 6
2.1 Beschrijving van het gebied 6
2.2 Beschrijving van de plannen 6
3 Onderzoeksmethode 10
3.1 Literatuuronderzoek 10
3.2 Veldonderzoek 10
3.2.1 Vaatplanten 10
3.2.2 Vleermuizen 10
3.2.3 Grondgebonden zoogdiersoorten 12
3.2.4 Weidevogels 13
3.2.5 Vissen 13
3.2.6 Amfibieën 14
3.2.7 Reptielen 14
3.2.8 Ongewervelden 14
3.2.9 Overige soortgroepen 14
4 Resultaten 17
4.1 Vaatplanten 17
4.2 Grondgebonden zoogdieren 19
4.2.1 Kleine marterachtigen 19
4.2.2 Waterspitsmuis 21
4.2.3 Overige grondgebonden zoogdieren 22
4.3 Vleermuizen 24
4.4 Weidevogels 29
4.5 Vissen 30
4.6 Amfibieën 31
4.7 Reptielen 32
4.8 Ongewervelden en weekdieren 33
4.9 Invasieve exoten 36
5 Conclusie en advies 37
5.1 Huidige natuurwaarden 37
5.2 Advies 37
5.2.1 Ontwikkeling zonnepark 37
5.2.2 Toename recreatie 38
5.2.3 Algemeen beheer 38
5.2.4 Vleermuizen 38
6 Bronnen 39
6.1 Literatuur 39
6.2 Websites 40
Bijlage A. Vegetatiekartering 41
Bijlage B. Locaties materiaal marteronderzoek 45
Bijlage C. Locaties raaien muizenonderzoek 46
Bijlage D. Wettelijk kader 47
Wettelijk kader 47
Wet natuurbescherming 47
Zorgplicht 47
Natura 2000-gebieden 47
Soortbescherming 48
Vogellijst 50
Beschermde houtopstanden 50
Ontheffing, vergunning of vrijstelling 50
Bijlage E. Overzicht algemene vrijstellingen 52
Bijlage F. Ter zake kundige 53

1 Inleiding

1.1 Aanleiding en context

Het gebied Ockhuizen is een agrarisch gebied gelegen in de gemeente Utrecht. De gemeente is voornemens een nieuwe visie op te stellen voor dit gebied waarin ruimte wordt geboden voor de ontwikkeling van zonneparken en natuur. Bij deze ontwikkeling dient er rekening te worden houden met de huidige natuurwaarden van het gebied en de aanwezige kansen voor natuur.

De verandering van het gebied van grotendeels agrarisch naar een combinatie van zonnepark en natuur kan negatieve effecten veroorzaken op ter plaatse voorkomende (beschermde[1]) soorten. Mogelijk worden daarbij verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden.

In dit kader heeft de Gemeente Utrecht aan Bureau Viridis gevraagd om een onderzoek naar wettelijk beschermde (Wet natuurbescherming) en beleidsmatig beschermde (Utrechtse soortenlijst) soorten conform de geldende onderzoeksprotocollen uit te voeren. Hiermee wordt de huidige natuurwaarde van het gebied in kaart gebracht.

1.2 Onderzoeksvragen

Het onderzoek heeft zich met name gericht op de in het gebied voorkomende flora, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, weidevogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden (libellen, dagvlinders, sprinkhanen en krekels). In het onderzoek worden de volgende vragen beantwoordt:

- Welke wettelijk of beleidsmatige beschermde soorten (Utrechtse soortenlijst, Rode Lijst) zijn in het gebied aanwezig?
- Welke kwaliteit indicatieve soorten zijn in het gebied aanwezig?
- Wat zijn de huidige en potentiële natuurwaarden van het gebied?
- Wat zijn de mogelijke effecten van de voorgenomen ontwikkelingen op de huidige natuurwaarden?

[1] Beschermde soorten: alle onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten in de provincie Utrecht.

2 Onderzoeksgebied

2.1 Beschrijving van het gebied

Het onderzoeksgebied bestaat uit het agrarisch gebied Ockhuizen, gelegen in de wijk Leidsche Rijn te Utrecht. De oppervlakte van het gebied beslaat ongeveer 170ha. Het gebied ligt ten westen van de A2 en grenst aan Landgoed Haarzuilens (zuidoostelijk), Kasteel de Haar (zuidzijde) en de Haarrijnse plas (oostelijk). Westelijk wordt het gebied begrenst door de spoorlijn en agrarisch land. Het gebied is in verdeeld eigendom van particuliere grondeigenaren, Gemeente Utrecht, Natuurmonumenten en waterschap (bron: Geo-point Utrecht).

Centraal gelegen in het onderzoeksgebied ligt de woonkern van Ockhuizen. Het grootste deel van het omliggende gebied bestaan uit landbouwgronden die gebruikt worden voor akkerbouw (gras, mais), veeteelt en boomteelt (appels, peren). De overige gebieden bestaan uit recreatief natuurgebied, niet openbaar toegankelijke natuurgebieden en de eendenkooi 'Haarzuilens'. De verschillende percelen in het gebied worden begrensd door een groot aantal watergangen, een aantal van deze watergangen zijn in beheer van het waterschap Hoogheemraadschap Stichtse Rijnlanden.

In Figuur 2.1 is de ligging van het onderzoeksgebied weergegeven en in Figuur 2.1 en Afbeelding 2.1 t/m 2.12 is een impressie van het plangebied en de directe omgeving te zien.

2.2 Beschrijving van de plannen

In de op te stellen visie wordt ruimte geboden voor natuurontwikkeling en de aanleg van een zonnepark van maximaal 20 hectare. De in het gebied voorziene natuurontwikkeling bestaat onder andere uit de mogelijke aanleg van 15 hectare bos, en het aanplanten van heggen en struiken rondom locaties van de zonnevelden. Ook zal er in het gebied meer ruimte komen voor recreatie, waarbij er aansluiting zal worden gezocht met het naastgelegen Haarzuilens.

Welke exacte ingrepen op welke locatie uitgevoerd worden is ten tijde van het opstellen nog niet bekend.

Figuur 2.1 | Overzicht onderzoeksgebied, de nummers in de kaart verwijzen naar de impressiefoto's.

Afbeelding 2.1 | Watergang met ruige oevers

Afbeelding 2.2 | Watergang met regelmatig gemaaide oevers

Afbeelding 2.3 | Oever langs rietzone natuurmonumenten

Afbeelding 2.4 | Appel en perenboomgaarden

Afbeelding 2.5 | Kortgemaaid perceel met kleine bosschage

Afbeelding 2.6 | Het merendeel van de percelen wordt tot aan de oever gemaaid

Afbeelding 2.7 | Maisvelden

Afbeelding 2.8 | Percelen met zeer weinig oevervegetatie

Afbeelding 2.9 | Tot aan de oever kortgemaaide percelen.

Afbeelding 2.10 | Perceel van natuurmonumenten

Afbeelding 2.11 | Eendenkooi

Afbeelding 2.12 | In het door Natuurmonumenten beheerde deel is een kruidenrijke oevervegetatie aanwezig

3 Onderzoeksmethode

Om antwoord te kunnen geven op de onderzoeksvragen is het gebied onderzocht door middel van een uitgebreid natuurwaardenonderzoek. Hiermee is de ecologische waarde van het gebied door middel van een literatuuronderzoek en soortspecifieke inventarisaties onderzocht op flora, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, weidevogels, vissen, amfibieën, reptielen en ongewervelden (libellen, dagvlinders, sprinkhanen en krekels). Daarnaast zijn waarnemingen van andere in het veld waargenomen soorten ook genoteerd. Op basis van de verkregen informatie wordt de potentie van het gebied bepaald. De gebruikte onderzoeksmethoden worden hieronder beschreven.

3.1 Literatuuronderzoek

Voor het literatuuronderzoek is gebruik gemaakt van bekende verspreidingsgegevens van beschermde soorten uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF), verspreidingsatlassen van relevante soorten, het archief van Bureau Viridis en vrij beschikbare verspreidingsgegevens. De resultaten van het literatuuronderzoek hebben uitgewezen welke soorten in de omgeving van het onderzoeksgebied verwacht kunnen worden. Tijdens het veldbezoek is speciale aandacht besteed aan het mogelijke voorkomen van deze soorten.

3.2 Veldonderzoek

Naast het literatuuronderzoek heeft Bureau Viridis soortspecifieke inventarisaties uitgevoerd. Tijdens het veldonderzoek is het voorkomen van de soortgroepen flora, ongewervelden (libellen, dagvlinders en veenmol), reptielen, amfibieën, grondgebonden zoogdieren, vissen, broedvogels en vleermuizen onderzocht. De onderzoeksdata zijn weergegeven in Tabel 3.2 aan het einde van dit hoofdstuk.

Als gedurende een onderzoek naar een specifieke soortgroep andere beschermde of bijzondere soorten zijn waargenomen, zijn deze soorten ook meegenomen in de resultaten. Alle waarnemingen zijn digitaal vastgelegd met behulp van de software WrnPro en worden na afloop toegevoegd aan de NDFF.
De inventarisaties zijn uitgevoerd conform de door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) ontwikkelde inventarisatieprotocollen, de BMP-W methode voor weide en akkervogelmonitoring van SOVON en de richtlijnen voor het uitvoeren van kleine marteronderzoek (Bouwens, 2017). Onderstaand volgt per soortgroep een uitleg over de gebruikte methodiek.

3.2.1 Vaatplanten

Het projectgebied is vlakdekkend geïnventariseerd op het voorkomen van beschermde soorten, Rode lijst soorten, en andere waardevolle planten en plantengemeenschappen. Doordat het veldonderzoek verspreid is uitgevoerd over het gehele groeiseizoen van planten, ontstaat hierdoor een compleet beeld. Het plangebied is lopend onderzocht. De locatie van de groeiplaatsen zijn per monsterpunt ingevoerd. Voor het bemonsteren van waterplanten (fonteinkruiden, kranswieren) is gebruik gemaakt van een harkje.

3.2.2 Vleermuizen

Ecologie

Gedurende het jaar maken vleermuizen gebruik van verschillende verblijfplaatsen die verschillende functies vervullen. Vleermuizen hebben een vaste cyclus die gedurende het jaar wordt gevolgd, waarbij deze verblijfplaatsen afhankelijk van het moment in het jaar worden gebruikt. Afhankelijk van het weer houden vleermuizen van half oktober tot maart hun winterslaap in een winterverblijfplaats. Na de winterslaap verblijven vleermuizen vaak tijdelijk in kleine groepen in tussenverblijven. Vanaf mei verzamelen de vrouwtjes zich in kraamverblijfplaatsen en worden de jongen geboren en gezoogd. De mannen leven dan gezamenlijk of solitair in zomerverblijfplaatsen. De keuze van verblijfplaatsen is soortspecifiek. Sommige soorten, bijvoorbeeld de rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*) en de watervleermuis (*Myotis daubentoni*), verblijven vaak in holten of spleten in bomen en achter loshangende schors. Andere soorten, zoals laatvlieger (*Eptesicus serotinus*) en gewone dwergvleermuis

(*Pipistrellus pipistrellus*), verblijven bijna altijd in gebouwen. Ook zijn er (in Nederland) soorten die regelmatig zowel in gebouwen als bomen worden aangetroffen, zoals de ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en de gewone grootoorvleermuis (*Plecotus auritus*). In augustus, wanneer de jongen min of meer zelfstandig zijn, breekt de paartijd aan. De kraamkolonies vallen dan uiteen. Mannetjes van een aantal soorten zoals rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en gewone dwergvleermuis bezetten tijdens de paartijd één of meerdere paarverblijfplaatsen binnen een territorium, van waaruit ze vrouwtjes aantrekken om mee te paren. Hierbij maken ze gebruik van een paarroep. Afhankelijk van het weer en de soort zet dit door tot september of oktober. De rosse vleermuis overwintert in grote of kleine groepjes in boomholtes met dikke wanden. Watervleermuis en gewone grootoorvleermuis vertrekken na het zomerseizoen uit hun boomholtes en overwinteren in forten, bunkers of ijskelders. Dwergvleermuizen overwinteren op de meest uiteenlopende plaatsen, vaak in gebouwen of boomholtes.

Onderzoeksmethode

Onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen is uitgevoerd volgens de richtlijnen van het vigerende Vleermuisprotocol (Netwerk Groene Bureaus, 2017). Het Vleermuisprotocol is ontwikkeld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB) en de Zoogdiervereniging in samenwerking met het toenmalige Dienst Landelijk Gebied (DLG) en de Gegevensautoriteit Natuur (GaN). Het protocol wordt jaarlijks in het Vleermuisvakberaad geëvalueerd door deskundigen van het Netwerk Groene Bureaus, de Zoogdiervereniging en de Rijksdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO). Bureau Viridis is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en hanteert de richtlijnen zoals beschreven in het protocol voor het uitvoeren van het onderzoek naar (verblijfplaatsen van) vleermuizen.

Het onderzoek naar vleermuizen heeft plaatsgevonden met behulp van een batdetector met geluidsopnameapparatuur (Pettersson D240, M500-384 en Batlogger M). Daarnaast is tijdens alle vleermuisonderzoeken gebruik gemaakt van een warmtebeeldcamera (Pulsar Helion XP28). Dit type camera registreert al kleine temperatuurverschillen (vanaf een halve graad) tussen verschillende objecten, waardoor de warmere vleermuizen makkelijk te onderscheiden zijn van de koelere lucht en bomen of gebouwen. Het opsporen en tellen van zwermende en foeragerende vleermuizen op donkere locaties is veel effectiever met een warmtebeeldcamera. Daarnaast lichten holtes die in gebruik zijn door warmbloedige dieren op waardoor deze goed zijn te vinden.

Als een soort niet in het veld op naam gebracht kon worden, zijn digitale opnames gemaakt. Deze opnames zijn vervolgens met BatSound v.4.1 gedetermineerd op soort.

Op basis van het vleermuisprotocol moet een gebied voldoende dekkend onderzocht worden. Als vuistregel voor een voldoende dekkend onderzoek in de kraam- en zomerperiode geldt het volgende: wanneer in de kritische periode van in- of uitvliegen meer dan een kwart van het plangebied niet valt te overzien of te beluisteren dient er een extra waarnemer te worden ingeschakeld (75% overzichtsregel). Voor elke extra waarnemer geldt dezelfde vuistregel, totdat het hele plangebied goed in beeld is. In de praktijk betekent dit dat het gehele plangebied in een ongeveer 10 minuten tijd onderzocht moet kunnen worden, waardoor het mogelijk is om in de kritische periode van in- en uitvliegen (± 30 minuten) elke locatie binnen het plangebied minimaal driemaal aan te doen (Limpens & Regelink, 2017). Dit betekent dat de onderzoeker niet aan één stuk door loopt, maar juist de tijd heeft om regelmatig stil te staan. Zodoende kunnen de meest veelbelovende plekken vaker dan drie keer worden aangedaan. Op deze manier kan een goed beeld worden gevormd van de verblijfplaatsen binnen het gebied.

Onderzoek naar verblijfplaatsen

Voorafgaand aan het onderzoek zijn de locaties met de meeste potentie in kaart gebracht waarna er gericht onderzoek uitgevoerd is. Dit onderzoek is deels per voet en deels per fiets uitgevoerd om voldoende dekking te hebben. Hierbij is het gehele gebied meermaals doorkruist.

Kraam- en zomerverblijfplaatsen

Het vleermuisonderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen in het onderzoeksgebied heeft plaatsgevonden middels twee ochtendbezoeken. De ochtendbezoeken startte ongeveer 3 uur voor zonsopkomst en liep door tot zonsopkomst. Onderzoek naar kraam- en zomerverblijfplaatsen heeft enkel plaatsgevonden wanneer de weersomstandigheden daarvoor geschikt

waren. De ochtendonderzoeken zijn uitgevoerd op ochtenden waarop het droog en minimaal 12°C was, met een maximale windkracht van 5 Bft.

Paar- en winterverblijfplaatsen
Het vleermuisonderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen in het plangebied heeft plaatsgevonden middels twee avondbezoeken. De bezoeken twee uur na zonsondergang en duurden minimaal twee uur. Rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en ruige dwergvleermuis laten hun baltsroep horen vanaf een vaste plaats; de gewone dwergvleermuis doet dat echter vliegend. Hierdoor is voor deze soort veelal geen duidelijke paarverblijfplaats aan te wijzen. Tijdens de paarperiode zwermen vleermuizen ook rond middernacht bij plekken waar ze massaal kunnen overwinteren. De dieren vliegen gedurende enige tijd (half uur) rondom de openingen waarbij deze steeds even een opening aantikken en dan weer verder vliegen. Hierbij kunnen meerdere dieren door elkaar vliegen.
Onderzoek naar paar- en winterverblijfplaatsen heeft enkel plaatsgevonden wanneer de weersomstandigheden daarvoor geschikt waren. Dit houdt in dat het onderzoek is uitgevoerd op avonden waarop het droog en minimaal 8°C was, met een maximale windkracht van 5 Bft

Foerageergebieden en vliegroutes
Tijdens het vleermuisonderzoek zijn belangrijke foerageerplaatsen in beeld gebracht. In de analyse is onderzocht of het hierbij gaat om essentiële foerageergebieden. Vleermuizen verplaatsen zich in het landschap via oriëntatiepunten. In bepaalde gevallen wordt een bepaalde route steeds weer opnieuw gebruikt en spreekt men van een vliegroute. Om inzicht te krijgen in de voor vleermuizen belangrijke foerageergebieden vliegroutes is er gebruik gemaakt van batdetectoren, maar zijn ook batloggers gebruikt zodat er geen dieren gemist konden worden en een beeld kon worden gekregen van activiteit.

3.2.3 Grondgebonden zoogdiersoorten
Het onderzoek naar grondgebonden zoogdieren heeft zich voornamelijk gericht op de mogelijke aanwezigheid van waterspitsmuis en kleine marterachtigen. De onderzoeksmethoden voor deze soorten worden hieronder uiteengezet.

Waterspitsmuis
Het onderzoek naar de waterspitsmuis is uitgevoerd met zogenaamde Heslinga inloopvallen volgens de standaard gebruikte IBN-methode (Instituut voor Bos- en Natuurbeheer). Tijdens de eerder uitgevoerde onderzoeken is een potentiebepaling voor de waterspitsmuis uitgevoerd. Hieruit bleek dat slechts een klein deel van het onderzoeksgebied geschikt biotoop voor de waterspitsmuis bevat. Het geschikte biotoop bevindt zich voornamelijk in het gebied rondom de eendenkooi. Uiteindelijk zijn vijf raaien noodzakelijk geacht alle geschikte locaties goed in beeld te krijgen. De locaties van de raaien zijn weergeven in Bijlage A.

Gebruik van inloopvallen
De vallen zijn in raaien geplaatst. Per raai zijn op tien plaatsen ongeveer 10 meter uit elkaar steeds twee vallen geplaatst. Hierdoor is voor elke raai steeds een traject van ca 100 meter bemonsterd. Doordat de vallen twee aan twee geplaatst zijn is voorkomen dat (territoriale) bosmuizen en bosspitsmuizen steeds weer alle vallen bezetten.

De vallen zijn gevuld met hooi waardoor de gevangen muizen warmte en beschutting hebben. De vallen zijn geaasd met een standaard mix van appel en winterwortel, graan en meelwormen om gevangen dieren in de vallen in leven te houden.

Afbeelding 3.1 I Heslinga inloopval.

Controleregime
De vallen zijn uitgezet op vrijdagochtend 29 oktober, hiermee is de prebait periode gestart: het valmechanisme staat tijdens deze periode nog uit waardoor de dieren niet gevangen worden.

Tabel 3.1 | Planning van het onderzoek naar de aanwezigheid van de waterspitsmuis

Datum	Dag	Dagdeel	Activiteit
29-10-2021	Vrijdag	overdag	uitzetten
30-10 t/m 1-11-2021			prebait periode
2-11-2021	Dinsdag	ochtend	scherp stellen
2-11-2021	Dinsdag	avond	controle
3-11-2021	Woensdag	ochtend	controle
3-11-2021	Woensdag	avond	controle
4-11-2021	Donderdag	ochtend	controle
4-11-2021	Donderdag	avond	controle
5-11-2021	Vrijdag		controle en opruimen

De muizen kunnen gedurende de prebait periode aan de vallen wennen als onderdeel van hun leefgebied zonder dat dit personele inspanning vergt door de noodzaak om ze periodiek te controleren en muizen vrij te laten. Op dinsdag 2 november zijn de vallen op scherp gesteld en is de vangperiode van start gegaan. De vangperiode liep tot en met vrijdag 5 november. Op vrijdagochtend zijn de vallen voor de laatste keer gecontroleerd, verwijderd en schoongemaakt.

Het onderzoek naar muizen vindt bij voorkeur plaats in het najaar, wanneer de populatiedichtheden van muizen het grootst zijn, hierdoor is de kans om een soort daadwerkelijk te vangen maximaal.

Tijdens dit onderzoek is er tevens gebruik gemaakt van een drietal Struikrovers. Struikrovers zijn buizen met cameravallen die voor een periode van een week op voor waterspitsmuizen geschikte locaties in het veld gelegd worden waarna vervolgens de beelden geanalyseerd zijn. Onderzoek van Bureau Viridis wijst erop dat deze methode de waterspitsmuis vrij gemakkelijk vastlegt op camera (bron: recent onderzoek Bureau Viridis, publicatie volgt).

Kleine marterachtigen

Voor het onderzoek naar kleine marterachtigen zijn er gedurende zes weken vier struikrovers met lokstof (opengeprikt blikje sardines) op geschikte locaties geplaatst in de meest gunstige periode (maart – augustus). Daarnaast zijn er verspreid over het gebied 23 sporenbuizen geplaatst op geschikte locaties.

Tijdens alle veldbezoeken is gezocht naar (sporen van) alle grondgebonden zoogdieren, verblijfplaatsen en looproutes. Alle zichtwaarnemingen en sporen van zoogdieren zijn vastgelegd. Tevens is tijdens het onderzoek naar vleermuizen waarbij er gebruik is gemaakt van een warmtebeeldcamera gelet op de aanwezigheid van grondgebonden zoogdieren.

3.2.4 Weidevogels

Het onderzoek naar weidevogels is uitgevoerd volgens de BMP-W-methode van SOVON (Vergeer et al 2016). Er zijn in totaal drie bezoeken uitgevoerd in de periode april- juni, waarbij het hele onderzoeksgebied is onderzocht. Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd. Tussen de verschillende bezoeken dient minimaal 10 dagen te zitten. De waarnemingen tijdens de weidevogelbezoeken zijn geregistreerd in AVIMAP (SOVON), hierdoor kunnen alle broedterritoria op een eenvoudige manier in kaart worden gebracht.

3.2.5 Vissen

In en rondom het plangebied komen verschillende wateren voor. Tijdens het veldonderzoek zijn de wateren bemonsterd met een schepnet (70 x 55 cm) om te onderzoeken welke beschermde vissoorten aanwezig zijn. Hierbij is het net 1,5 à 2 meter ver in het water gestoken en met kracht vlak boven de bodem in de richting van de oever binnengehaald.
Daarnaast is op 29 oktober een onderzoek uitgevoerd met behulp van een elektro-vis apparaat. Tijdens de inventarisaties naar andere soorten is een selectie gemaakt van watergangen die het meest geschikt leken voor grote modderkruiper. Uit deze voorverkenning bleek dat slechts een klein aantal watergangen in het gebied zijn voor de grote modderkruiper. Deze soort heeft maar een kleine trefkans met een schepnet,

maar zijn betrouwbaar te onderzoeken met behulp van elektro-visserij.

Bij deze methode wordt een stroomkring in het water aangebracht die de vissen dwingt naar de pluspool (de schepnetrand) te zwemmen. De vissen raken hierbij soms voor korte tijd verdoofd, maar zwemmen daarna al gauw weer weg. Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van gelijkstroom. Het visonderzoek is uitgevoerd met twee personen (bij gebruik van elektrovisserij is dat wettelijk verplicht) en conform de gedragscode Veilig Werken van het Netwerk Groene Bureaus (NGB).

3.2.6 Amfibieën

Het veldonderzoek naar beschermde amfibieën heeft zich voornamelijk gericht op geschikte voortplantingswateren. De wateren zijn bemonsterd met het standaard RAVON-net bemonsterd op de aanwezigheid van eieren, larven en adulten van padden, kikkers en salamanders.

Daarnaast zijn de oevers afgezocht naar juveniele amfibieën als bewijs van voortplanting en is ook onder geschikte schuilplaatsen (stenen, planken e.d. langs wateren en vooral bij weilanddammen) van amfibieën op het land gezocht naar (sub)adulte dieren. Met name tijdens regen na een droge periode zijn de dieren goed te vinden.

Het onderzoek naar amfibieën is uitgebreid met drie avondbezoeken op geschikte zwoele zomeravonden om roepactiviteit van rugstreeppadden en zo voortplantingswateren van deze soort in kaart te brengen.

3.2.7 Reptielen

In de omgeving van het onderzoeksgebied is het voorkomen van ringslang bekend. Met name in het voorjaar, direct na de overwintering zijn ringslangen langdurig zonnend aan te treffen. Het onderzoek naar reptielen is uitgevoerd door langzaam lopend gunstige zonplaatsen in de ochtend of late middaguren of op dagen met zon maar met lage temperaturen af te zoeken. Zo worden voor de ringslang structuurovergangen en slootkanten in de periode april – september tijdens vier inventarisatierondes onderzocht. Deze onderzoeken vinden plaats onder ideale weersomstandigheden in de ochtend. Tevens worden aanwezige objecten zoals stronken, planken, boomstammen e.d. omgedraaid om eventueel er zich onder verschuilende dieren, te vinden.

Andere reptielen worden op basis van de geografische ligging en de inrichting van het plangebied niet verwacht, hier is daarom geen specifiek onderzoek naar uitgevoerd.

3.2.8 Ongewervelden

Tijdens het onderzoek naar vaatplanten, vissen en amfibieën zijn de watergangen met een schepnet bemonsterd, tijdens deze onderzoeken is ook specifieke aandacht besteed aan het voorkomen van de platte schijfhoren.
De platte schijfhoren wordt overwegend aangetroffen in ondiepe onbeschaduwde wateren met voldoende onderwatervegetatie. Wanneer een mogelijk exemplaar is aangetroffen zal determinatie in het veld plaatsvinden, bij twijfel zal één individu meegenomen worden voor determinatie.

Het onderzoek naar dagvlinders, sprinkhanen en libellen is uitgevoerd tijdens twee inventarisatierondes in de periode van juli-september met voldoende spreiding tussen de bezoeken. Libellen en dagvlinders zijn op zicht geïnventariseerd. Indien noodzakelijk zijn individuen met vlindernet gevangen, gedetermineerd en weer vrijgelaten. Wanneer larven of larvenhuidjes van libellen en rupsen van (dag)vlinders waargenomen zijn, zijn ook deze meegenomen in de inventarisatie.

Naast de twee specifieke bezoeken voor deze soortgroepen zijn ook bij alle andere onderzoeken naar de overige soorten ook de waarnemingen van de ongewervelden genoteerd. En tijdens het onderzoek naar rugstreeppad en vleermuizen is daarbij ook geluisterd naar de aanwezigheid van de veenmol.

3.2.9 Overige soortgroepen

Er is geen soortgericht onderzoek naar andere dan hierboven genoemde soortgroepen uitgevoerd. Echter is tijdens alle andere bezoeken wel gelet op de aanwezigheid van bijzondere soorten. Deze soorten zijn genoteerd en worden meegenomen in de resultaatbeschrijving.

Tabel 3.2 | Onderzoeksdata

Bezoekdata	Soort(groep)
22-4-2021	Weidevogels
20-5-2021	Weidevogels
11-6-2021	Weidevogels
17-6-2021	Vleermuizen
08-7-2021	Vleermuizen
14-7-2021	Flora
20-7-2021	Diverse soortgroepen
29-7-2021	Diverse soortgroepen
30-7-2021	Flora, diverse soortgroepen
5-8-2021	Diverse soortgroepen
11-8-2021	Diverse soortgroepen
17-8-2021	Zoogdieren, diverse soortgroepen
19-8-2021	Zoogdieren, diverse soortgroepen
30-8-2021	Vleermuizen
21-9-2021	Vleermuizen
29-10-2021	Vissen, muizen
2-11-2021	Muizen
3-11-2021	Muizen
4-11-2021	Muizen
5-11-2021	Muizen

4 Resultaten

Hierna worden de resultaten van het literatuur- en veldonderzoek per soortgroep besproken. Er wordt aangegeven welke soorten vaatplanten, vleermuizen, grondgebonden zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen en ongewervelden in het gebied aanwezig zijn en wat de functie en waarde is van het gebied voor deze soorten.

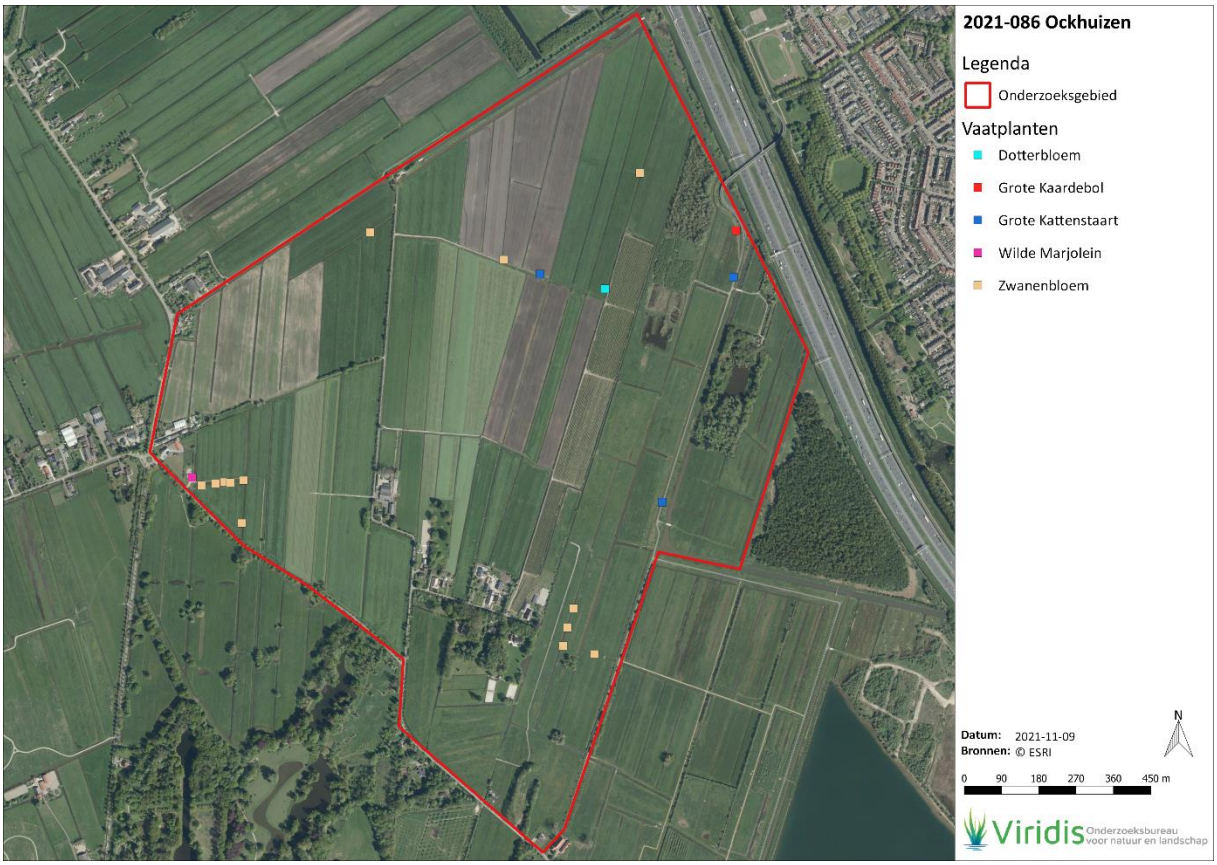
4.1 Vaatplanten

In het onderzoeksgebied zijn geen beschermde soorten vaatplanten aangetroffen. Beschermde plantensoorten worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het plangebied. Over het algemeen is het gebied goed ontwaterd. Wel zijn er een aantal soorten van de Utrechtse soortenlijst gevonden en een soort die op de rode lijst staat als gevoelig

Wat betreft de natuurwaarden in het gebied kan het onderzoeksgebied globaal worden verdeeld in een westelijke deel, ten westen van de boomgaard, waar de landbouw vrij intensief uitgevoerd wordt, en een oostelijke deel dat meer extensief onderhouden wordt en waar de vegetatie meer gevarieerd is. In het westen wordt daarbij langs watergangen bijna de gehele oever gemaaid terwijl in het oosten minder vaak wordt gemaaid en er daardoor een veel meer ontwikkelde vegetatie ontstaat. Echter is de oevervegetatie in het westen langs sloten nog plaatselijk vrij interessant met bij voorbeeld de tweerijige zegge (*Carex disticha*) en de moerasrolklaver (*Lotus pedunculatus*), twee soorten die op een niet te voedselrijke situatie wijzen.

Verspreid door het gebied zijn een aantal groeilocaties van vaatplanten vermeld die op de Utrechtse soortenlijst staan. Over het algemeen zijn deze planten langs de watergangen in het gebied te vinden. Zo zijn Dotterbloem (*Caltha palustris subsp. palustris*), grote kaardebol (*Dipsacus fullonum*), grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*), en zwanenbloem (*Butomus umbellatus*) in het gebied te vinden. De wilde marjolein (*Origanum vulgare*) is waargenomen op een zoom in het uiterst westen dichtbij huizen. Deze soort kan ook uit een tuin komen en daar verwilderd zijn.
De rode lijst soort betreft kamgras (*Cynosurus cristatus*). Deze soort is aanwezig op de berm langs het fietspad.

In Figuur 4.1.1 zijn de groeilocaties van de soorten van de Utrechtse soortenlijst weergegeven. Een lijst met de in het gebied vastgesteld (bijzondere) flora soorten is in Bijlage A te vinden.

Figuur 4.1.1 | Groeilocaties vaatplanten van de Utrechtse soortenlijst

4.2 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat binnen het onderzoeksgebied de volgende soorten verwacht kunnen worden: ree (*Capreolus capreolus*), mol (*Talpa europaea*), woelrat (*Arvicola amphibius*), haas (*Lepus europaeus*), konijn (*Oryctolagus cuniculus*), wezel (*Mustela nivalis*). Daarnaast is de aanwezigheid van een groot aantal muizensoorten bekend en zijn net buiten het onderzoeksgebied sporen van bever (*Castor fiber*) vastgesteld.

4.2.1 Kleine marterachtigen

Marterachtigen hebben een verborgen levensstijl en zijn daarom moeilijk waar te nemen. Daarom is er specifiek onderzoek gedaan naar deze soorten met behulp van sporenbuizen en struikrovers voorzien van een lokmiddel. In Bijlage B zijn de locaties van het onderzoeksmateriaal weergegeven.

Het onderzoek heeft waarnemingen van wezel (*Mustela nivalis*), steenmarter (*Martes foina)* en bunzing (*Mustela putorius*) opgeleverd. Tijdens het onderzoek met de struikrover en sporenbuizen zijn meerdere waarnemingen gedaan van wezel en één waarneming van steenmarter (enkel struikrover). Bunzing is daarnaast op zicht en op basis van sporen vastgesteld in het gebied. In Tabel 4.1 zijn de waarnemingen van de marterachtigen middels struikrovers en sporenbuizen weergegeven.

Enkel in struikrover 3 en 5 zijn marterachtigen aangetroffen, de andere struikrovers hebben geen waarnemingen van marters opgeleverd. Deze struikrovers met waarnemingen zijn geplaatst in het noordoostelijk deel van het onderzoeksgebied, in de bos/rietvelden van natuurmonumenten (3) en langs een vangarm van de eendenkooi (5).

Tabel 4.1 | Waarnemingen van marterachtigen middels sporenbuis (SB), struikrover (SR) en inloopval (IV), de nummers geven het volgnummer van het materiaal aan.

Type	Nummer	Soort	Datum*
SB	2	wezel	20-7-2021
SB	2	wezel	19-8-2021
SB	12	wezel	5-8-2021
SB	22	wezel	20-7-2021
SB	22	wezel	19-8-2021
SB	25	wezel	5-8-2021
SB	26	wezel	17-8-2021
SB	27	wezel	20-7-2021
SR	3	wezel	2-8-2021 t/m 9-8-2021**
SR	5	steenmarter	24-7-2021
SR	5	wezel	4-8-2021
SR	5	wezel	6-8-2021
SR	5	steenmarter	7-8-2021
IV***		wezel	4-11-2021

* datum sporenbuis is moment van controle
** gedurende deze periode is de struikrover dagelijks meermaals bezocht (133 fotomomenten).
*** tijdens muizenonderzoek

Wezel

Op basis van de waarnemingen kan met grote zekerheid gesteld worden dat in de directe omgeving van struikrover 3 een vaste verblijfplaats van een wezel bevindt. Twee weken na plaatsing van de struikrover in het gebied is de eerste waarneming van de wezel geweest, waarna het individu dagelijks de struikrover heeft bezocht. Tegen het einde van de onderzoeksperiode was het dier zo vertrouwd met de struikrover dat deze in gebruik is genomen als slaapplaats.
Tenminste tweemaal in dezelfde periode is de struikrover bezocht door een tweede wezel. De individuen zijn op diverse foto's eenvoudig te onderscheiden door het formaat en een kenmerkende keelvlek. Gezien het verschil in formaat gaat het hier met grote zekerheid om een mannetje en vrouwtje wezel.

De wezel is ook tweemaal waargenomen op struikrover 5, langs de eendenkooi. Het gaat hier om een wat kleiner exemplaar, echter is het op basis van de foto's niet vast te stellen of het hier gaat om hetzelfde individu als bij struikrover 3. Zekerheidshalve wordt er daarom vanuit gegaan dat dit een derde individu is.

Naast de waarnemingen uit de struikrovers zijn er ook in de in het gebied verspreide sporenbuizen diverse prenten van wezel vastgesteld. Het gaat hierbij om sporenbuis 2, 12, 22, 25, 26, 27. Op basis van de afmeting van de prenten gaat het om tenminste drie verschillende individuen. De desbetreffende sporenbuizen zijn verspreid over het gebied geplaatst, er is daarmee vastgesteld dat wezels van het gehele gebied gebruik maken.

Tenslotte is ook bij het muizenonderzoek een wezel aangetroffen in een van de inloopvallen en is er een wezel gefotografeerd in een van de struikrovers (nabij raai 1). De in de inloopval gevangen wezel betreft vermoedelijk een vierde exemplaar, de markeringen in de vacht komen niet overeen met de op de struikrovers vastgestelde exemplaren.

Afbeelding 4.1 | Wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.2 | Tweede wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.3 | Slapende wezel in struikrover 3

Afbeelding 4.4 | Wezel uit inloopval in raai 1

Afbeelding 4.5 | Wezel in struikrover 5

Gezien de spreidingen van de waarnemingen en de geschiktheid van tenminste een deel van het gebied kan geconcludeerd worden dat er meerdere verblijfplaatsen van wezel zich binnen het onderzoeksgebied bevinden. De oppervlakte van het gebied biedt zeker voldoende plaats voor meerdere territoria, zeker gezien de hoge dichtheid aan muizen. Qua schuilmogelijkheden is voornamelijk het oostelijk deel zeer geschikt. Wezel heeft een voorkeur voor structuurrijk kleinschalig landschap, dit is in dit deel voldoende aanwezig.

Ondanks dat de wezel slechts een beperkt formaat heeft, dient voldoende dekking aanwezig te zijn om te schuilen voor eventuele predatoren In het overig deel van het onderzoek ontbreekt beschutting op veel locaties. Er zijn hier in mindere mate bosschages en structuurrijk terrein aanwezig, ook ontbreken voldoende jaarrond aanwezige structuurrijke elementen die verbindingen vormen tussen de bosschages. Vooral het schonen van de diverse watergangen en de maaibeurten, waarbij er tot aan de oever afgemaaid wordt, zorgt ervoor dat de verbindingen niet meer functioneel zijn. Vermoedelijk doet het westelijke deel daarom voornamelijk dienst als foerageergebied, maar zijn rustlocaties toch ook hier niet uit te sluiten. Een wezel kan bijvoorbeeld al gebruikmaken van muizenholletjes als rustplaats, deze zijn veel aanwezig zijn binnen het gehele onderzoeksgebied.

Steenmarter en bunzing

De steenmarter is tweemaal met een tussenperiode van 2 weken waargenomen op de struikrover (5) gelegen in de eendenkooi. Een steenmarter kan in een nacht 3 tot maximaal 15 kilometer afleggen (afhankelijk van geslacht en formaat territorium). Een verblijfplaats binnen het onderzoeksgebied kan niet met zekerheid uitgesloten of vastgesteld worden. Er zijn voldoende mogelijkheden voor de soort om een schuilplaats te vinden; zo kunnen takkenhopen, schuren of dichte struwelen al voldoende mogelijkheden bieden om als schuil of rustplaats te dienen.

De bunzing is op basis van uitwerpselen langs de maisvelden en op basis van een zichtwaarneming in de omgeving van de eendenkooi vastgesteld in het gebied. Op basis van deze sporadische waarnemingen is voor de bunzing eveneens niet vast te stellen of thans uit te sluiten dat er ergens in het onderzoeksgebied een verblijfplaats aanwezig is. Ook voor deze soort zijn er voldoende mogelijkheden in het gebied; een (oud) hol van een mol of onder boomwortels kan als verblijfplaats gebruikt worden.

4.2.2 Waterspitsmuis

De waterspitsmuis komt voor in en langs schoon, niet te voedselrijk, al dan niet stromend water met een rijke onderwatervegetatie en ruig begroeide oevers maar ook in rietlanden en moerasvegetaties en vochtig elzenbroekbos. Voorwaarde is een, ook in de winter aanwezige dekkende vegetatie van onder andere grove grassen en veel schuilgelegenheid (Koelman 2011, Twisk 2010, Rychlik 2000, De Jong et al. 2008 & Broekhuizen 2016).

Structuur en dekking in de oever in de vorm van uitgebreide oevervegetatie is in het plangebied slechts zeer matig aanwezig. De locaties van de inloopvallen zijn gekozen op basis van biotoopgeschiktheid. Uit de vooraf uitgevoerde biotoopanalyse bleek dat slechts zes locaties geschikt waren voor de waterspitsmuis. Ten tijde van het onderzoek bleek dat op een van de locaties de aanwezige oevervegetatie geheel was afgemaaid, waardoor deze locatie is afgevallen. Uiteindelijk zijn er vijf raaien uitgezet in het noordoostelijke deel van het onderzoeksgebied, rondom de eendenkooi. De locaties van de raaien worden weergegeven in Bijlage C

Bij het onderzoek is waterspitsmuis niet aangetroffen. Wel zijn er andere soorten veelvuldig gevangen. De meest gevangen soort betreft de aardmuis en de veldmuis, deze soorten zijn respectievelijk 92 en 80 keer gevangen (Zie Tabel 4.2). Ten aanzien van bosspitsmuizen is telkens bosspitsmuis spec. (*Sorex sp.)* geregistreerd (Figuur 4.1 en Tabel 4.1). De gewone bosspitsmuis (*Sorex araneus*) en de tweekleurige bosspitsmuis (*Sorex coronatus*) komen beide in deze regio voor en zijn levend niet van elkaar te onderscheiden.

De struikrovers die uitgezet zijn in het kader van het waterspitsmuizenonderzoek hebben eveneens geen waarnemingen opgeleverd van de waterspitsmuis. Op de beelden zijn meerdere malen bosmuis, woelmuis (spec), en andere spitsmuissoorten zien.

Tabel 4.2 | Aantal* vangsten van soorten per raai. Voor locaties van raaien zie Bijlage B. Sterfte van muizen (aantal) is aangegeven tussen haakjes onder totalen.

raai	1	2	3	4	5	totaal
Aardmuis		11	3	75	3	**92**
Bosmuis	5					**5**
Bosspitsmuis Spec.	11	4	12	1	22	**50**
Dwergmuis	2	1		2	13	**18**
Dwergspitsmuis			1	1		**2**
Rosse Woelmuis				1	3	**4**
Veldmuis	7	23	30	12	8	**80 (1)**
Wezel	1					**1**
Eindtotaal	**26**	**39**	**46**	**92**	**49**	**252**

**Gevangen soorten zijn niet gemarkeerd, er is niet gecorrigeerd voor hervangst.*

4.2.3 Overige grondgebonden zoogdieren

Bij alle onderzoeken is er gelet op de aanwezigheid van overige grondgebonden zoogdieren, hierbij zijn er verspreid over het gebied diverse soorten waargenomen. Deze waarnemingen zijn weergegeven in Figuur 4.2.2.

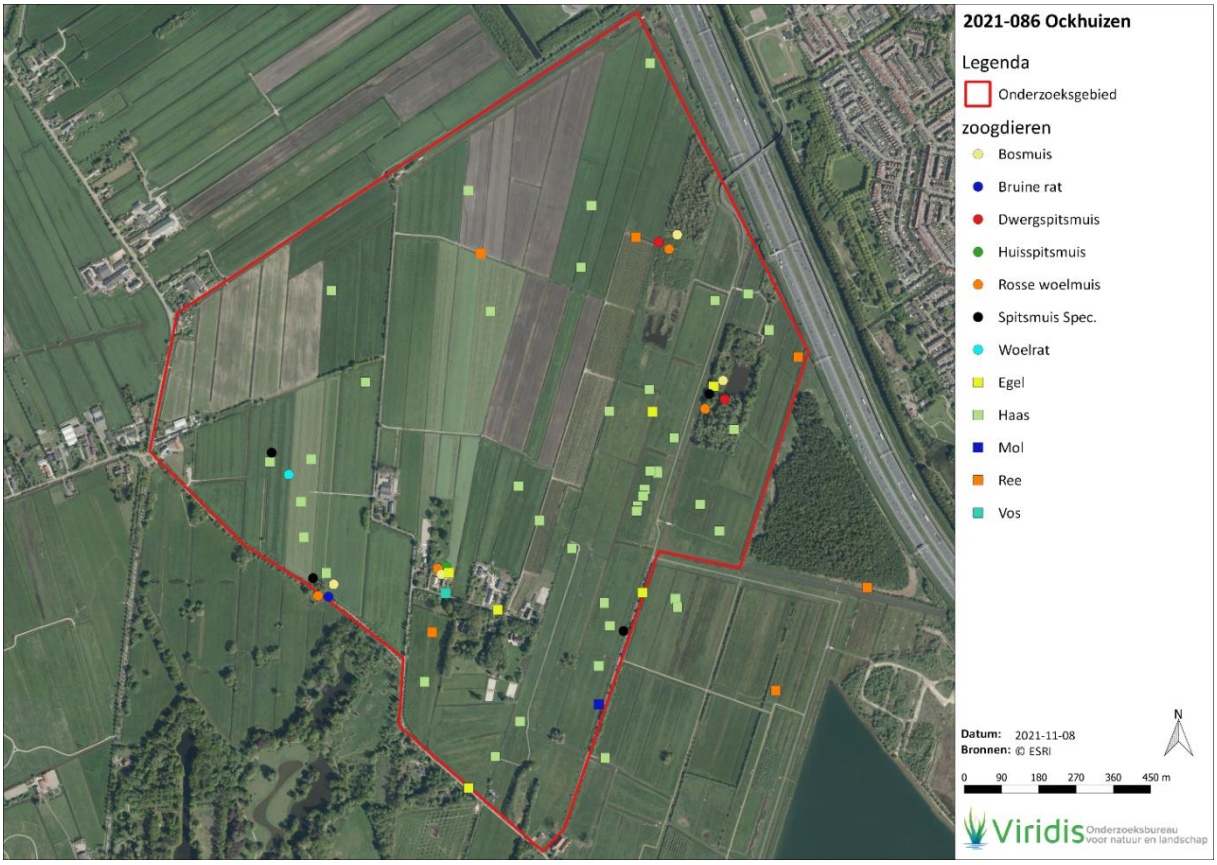
De meest kenmerkende soort voor het gebied is de haas, deze soort komt verspreid over het hele onderzoeksgebied in grote aantallen voor. Om een goed beeld te geven van de aantallen in het gebied zijn in Figuur 4.2.2 de dubbele waarnemingen eruit gefilterd. Ockhuizen voldoet in vele opzichten aan de habitateisen van de haas, die een voorkeur heeft voor kleinschalige graslanden, akkers en weilanden.

Ook ree en egel (*Erinaceus europaeus*) komen verspreid over het gebied voor, deze soorten zijn echter vaker waargenomen aan de oostelijke zijde van het gebied, mogelijk heeft dit te maken met de mate van beschutting die in het oostelijk deel hoger is. Langs een boerderij in het dorp Ockhuizen zijn sporen gevonden van een vos (*Vulpes vulpes*), er zijn echter geen andere waarnemingen van deze soort in het gebied.

Anders soorten die zijn waargenomen middels camerabeelden of op basis van sporen in het veld of sporenbuizen zijn bosmuis (*Apodemus sylvaticus*), bosspitsmuis spec. (*Sorex araneus/coronatus*), bruine rat (*Rattus norvegicus*), dwergspitsmuis (*Sorex minutus*), huisspitsmuis (*Crocidura russula*), rosse woelmuis (*Myodes glareolus*) en woelrat.

Figuur 4.2.1 | Waarnemingen marterachtigen

Figuur 4.2.2 | Waarnemingen overige grondgebonden zoogdieren (exclusief resultaten inloopvallen).

4.3 Vleermuizen

Op basis van het literatuuronderzoek is het bekend dat in de directe omgeving van het plangebied vleermuizen verwacht kunnen worden. Uit de NDFF is het voorkomen van tenminste zes vleermuissoorten bekend: baardvleermuis (*Myotis mystacinus*) of brandts vleermuis (*Myotis brandtii*), gewone dwergvleermuis (Pipistrellus pipistrellus), laatvlieger (*Eptesicus serotinus*), rosse vleermuis (*Nyctalus noctula*), ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*) en watervleermuis (*Myotis daubentoni*). De aanwezigheid van al deze soorten is bij het onderzoek in 2021 vastgesteld in het gebied, tevens is de gewone grootoorvleermuis (Plecotus auritus) vastgesteld. In Figuur 4.3.1 t/m 4.3.5 zijn de kaarten met waarnemingen van vleermuizen weergegeven. Bij het gebruik van het landschap door vleermuizen wordt onderscheid gemaakt in verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebied.

Verblijfplaatsen

Binnen de grenzen van het onderzoeksgebied zijn een aantal verblijfplaatsen aangetroffen, dit betreft verblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en een mogelijke verblijfplaats van een gewone grootoorvleermuis.

Van de gewone dwergvleermuis zijn twee kraamlocaties vastgesteld bij een woning aan de Ockhuizerweg 20C in Ockhuizen, één van de verblijfplaatsen (15 individuen) bevindt zich achter een luik aan de woning, de ander (20 individuen) is aanwezig in één van de bijgebouwen achter de woning.

Bij de woning aan de Thematerkade 2 is een paarverblijfplaats aanwezig, deze bevindt zich vermoedelijk in de betreffende woning zelf. Daarnaast zijn op diverse locaties in totaal negen paarterritoria van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Bij deze paarterritoria kon de exacte locatie van de verblijfplaats niet vastgesteld worden. De territoria bevinden zich bij de woningen aan de Ockhuizerweg, en rondom bomen aan de Thematerkade, eendenkooi en de Ockhuizerweg langs de zuidelijke grens van het onderzoeksgebied.

Van de ruige dwergvleermuis zijn vier paarverblijfplaatsen aangetroffen, alle verblijfplaatsen bevinden zich in bomen, langs de Ockhuizerweg, Thematerkade en de eendenkooi. De exacte locaties in de bomen konden niet worden vastgesteld, i.e. er zijn geen holtes of andere openingen vastgesteld waar de vleermuizen zich in konden bevinden. Een van de redenen hiervoor is dat bij het opstarten van de onderzoek de bomen al volledig in de bladeren zaten en niet de gehele boom geïnspecteerd kon worden.

Afbeelding 4.3.1 | Locatie kraamverblijfplaats

Tenslotte is bij de Ockhuizerweg, bij de woningen met nr. 53 en 55 een gewone grootoorvleermuis vastgesteld, deze soort vloog rond tussen de bomen in de tuinen van de woningen. Omdat de tuinen niet direct toegankelijk waren is een potentiële verblijfplaats niet vastgesteld, wel wordt verwacht dat deze zich ergens in de directe omgeving van deze woningen bevindt.

Vliegroutes

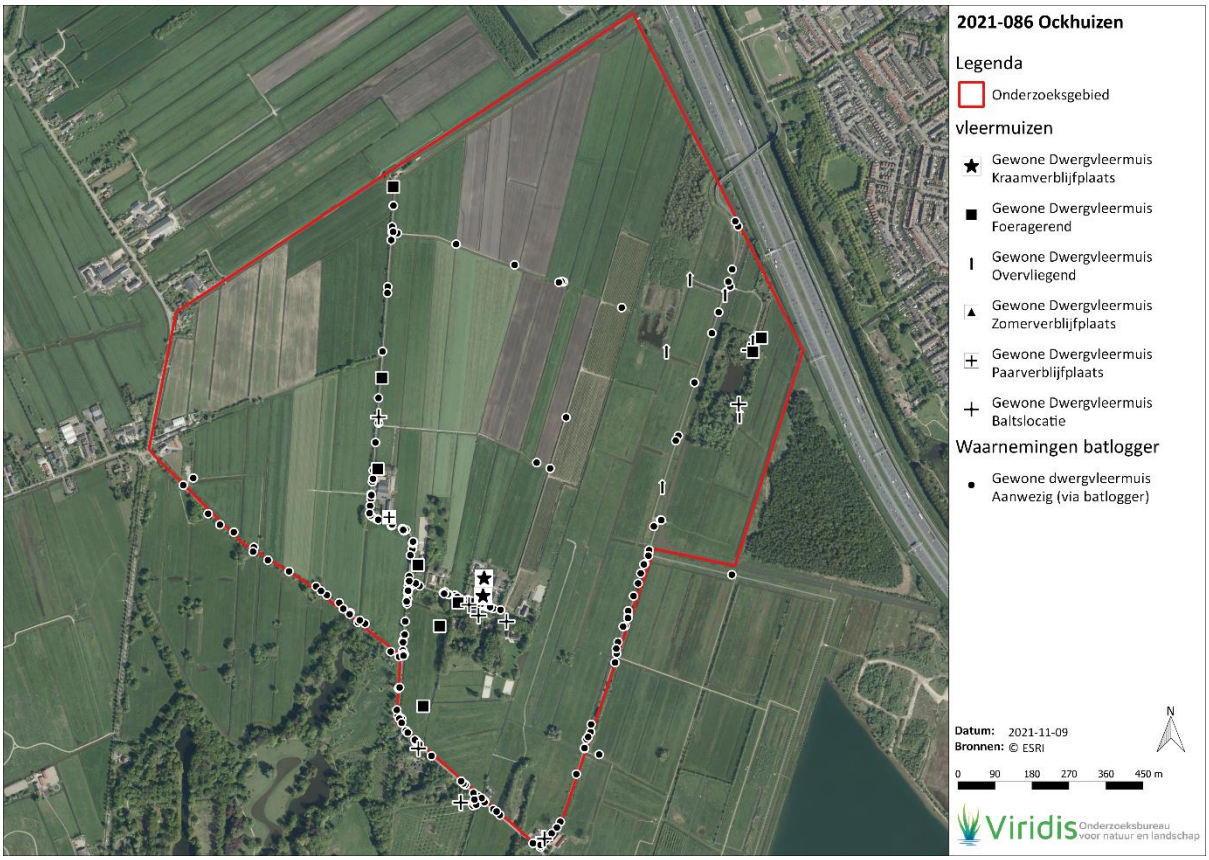
Essentiele vliegroutes zijn niet of nauwelijks aanwezig binnen het onderzoeksgebied. Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat er voornamelijk gebruik wordt gemaakt van de bomenrij langs het fietspad tussen Haarzuilens en de eendenkooi en de bomenrij langs de Thematerkade.

Foerageergebied

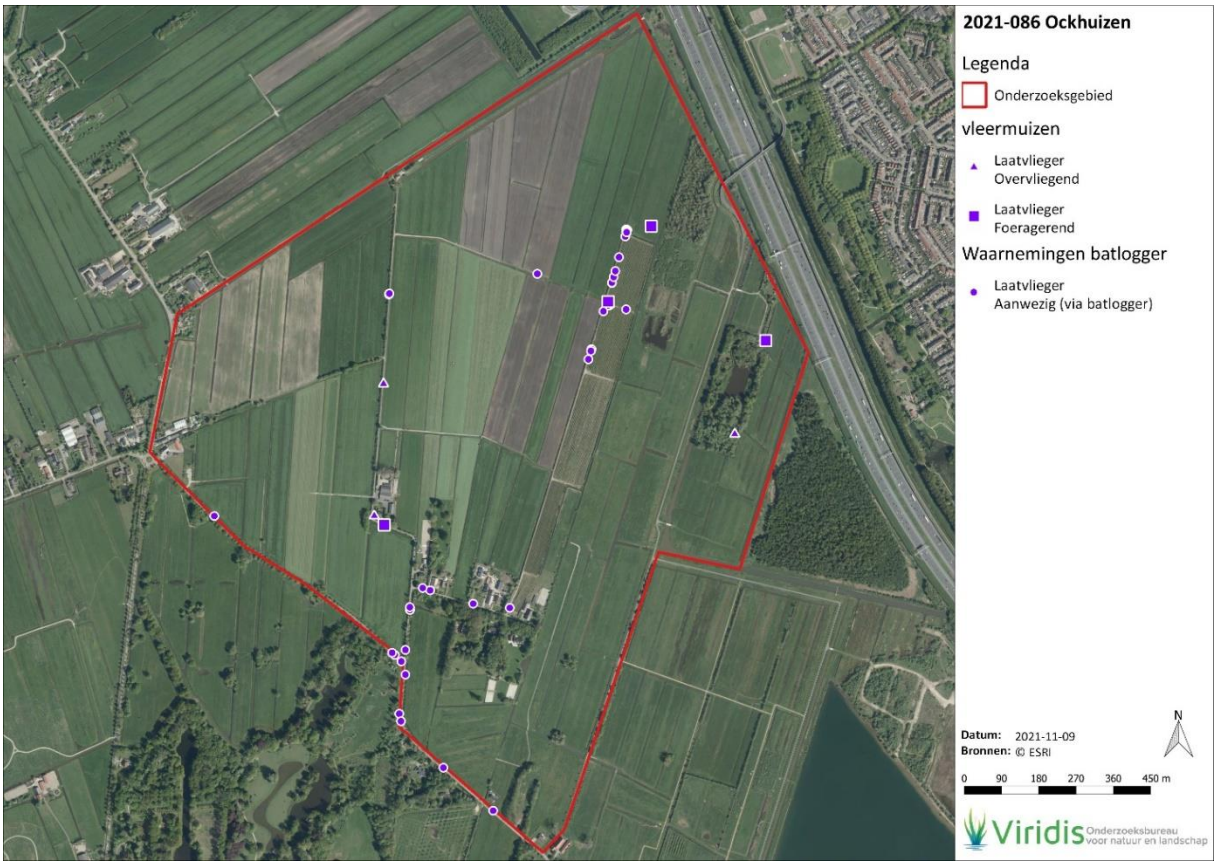
Het onderzoeksgebied wordt door vrijwel alle aanwezige soorten gebruikt als foerageergebied, echter zijn

echt essentiële gebieden niet aan te wijzen. De voornaamste locaties waar door de diverse soorten gefoerageerd wordt liggen rondom de eendenkooi, Thematerkade en Ockhuizen. Deze locaties worden gebruikt door de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. De omgeving van de boomgaard en maisvelden wordt sporadisch gebruikt door laatvlieger en rosse vleermuis. De watervleermuis en baardvleermuis zijn ook waargenomen in het onderzoeksgebied, maar dit betroffen enkel overvliegende individuen. Het belangrijkste foerageergebied voor deze soorten ligt naast het onderzoeksgebied bij de Haarrijnse plas.

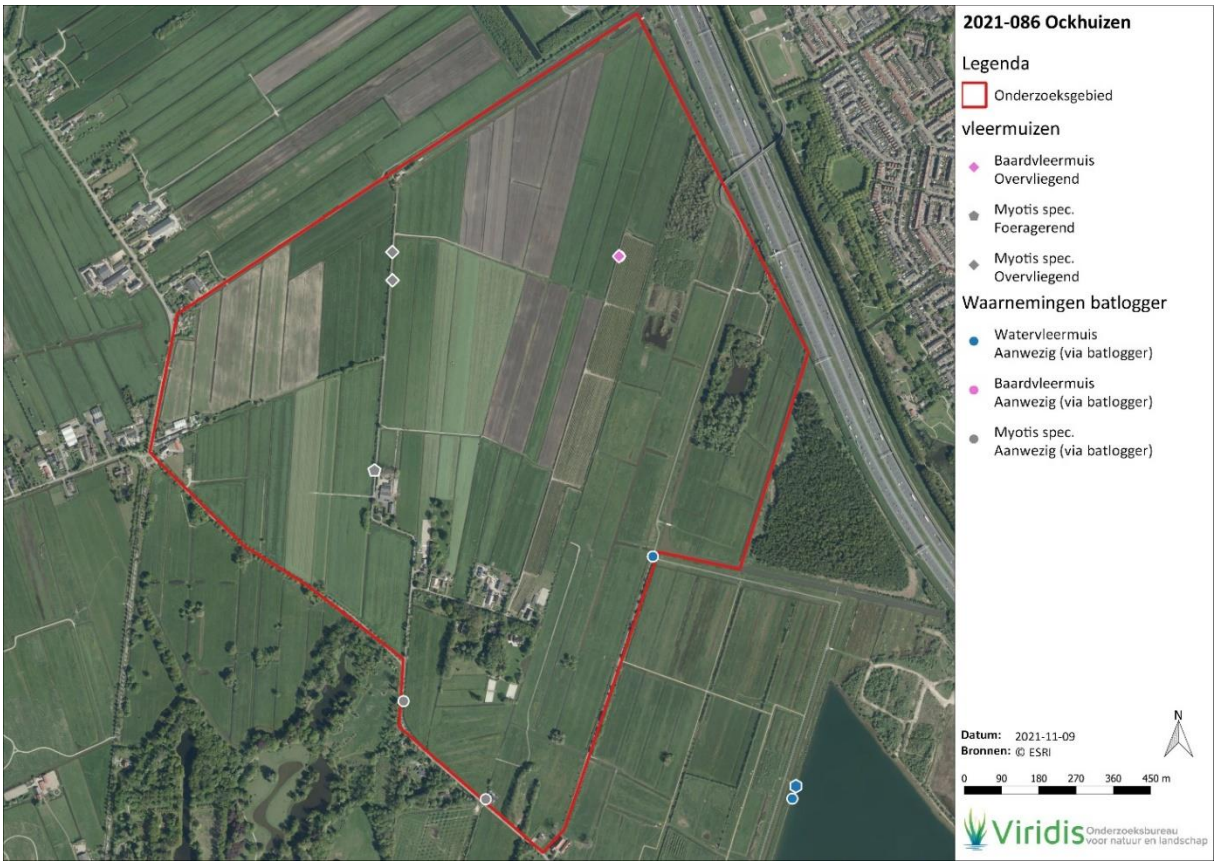
Uit de onderzoeksgegevens blijkt dat er boven de landbouwgronden weinig tot geen vleermuizen aanwezig zijn, enkel een aantal passerende individuen zijn waargenomen. Waarnemingen van vleermuizen zijn vooral gebonden aan de in het gebied aanwezige structuren.

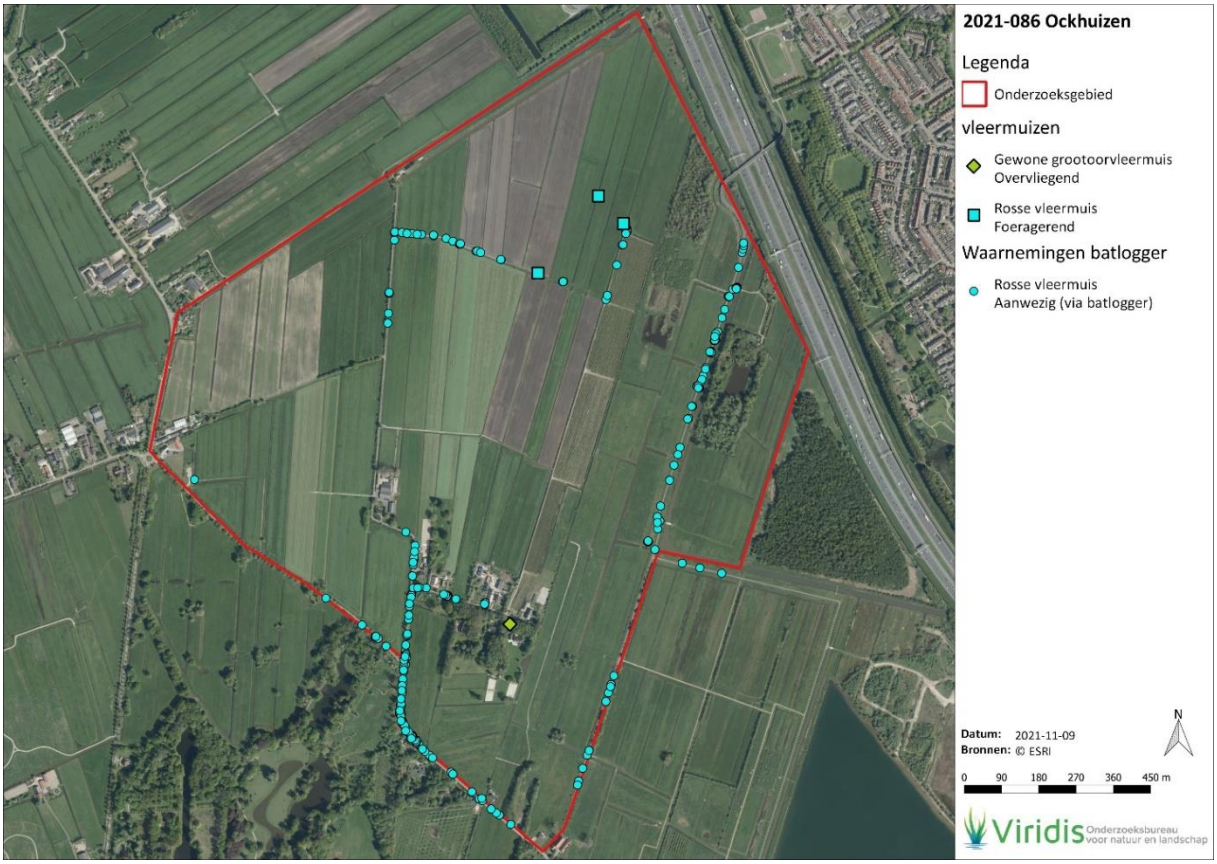
Figuur 4.3.1. | Waarnemingen gewone dwergvleermuis

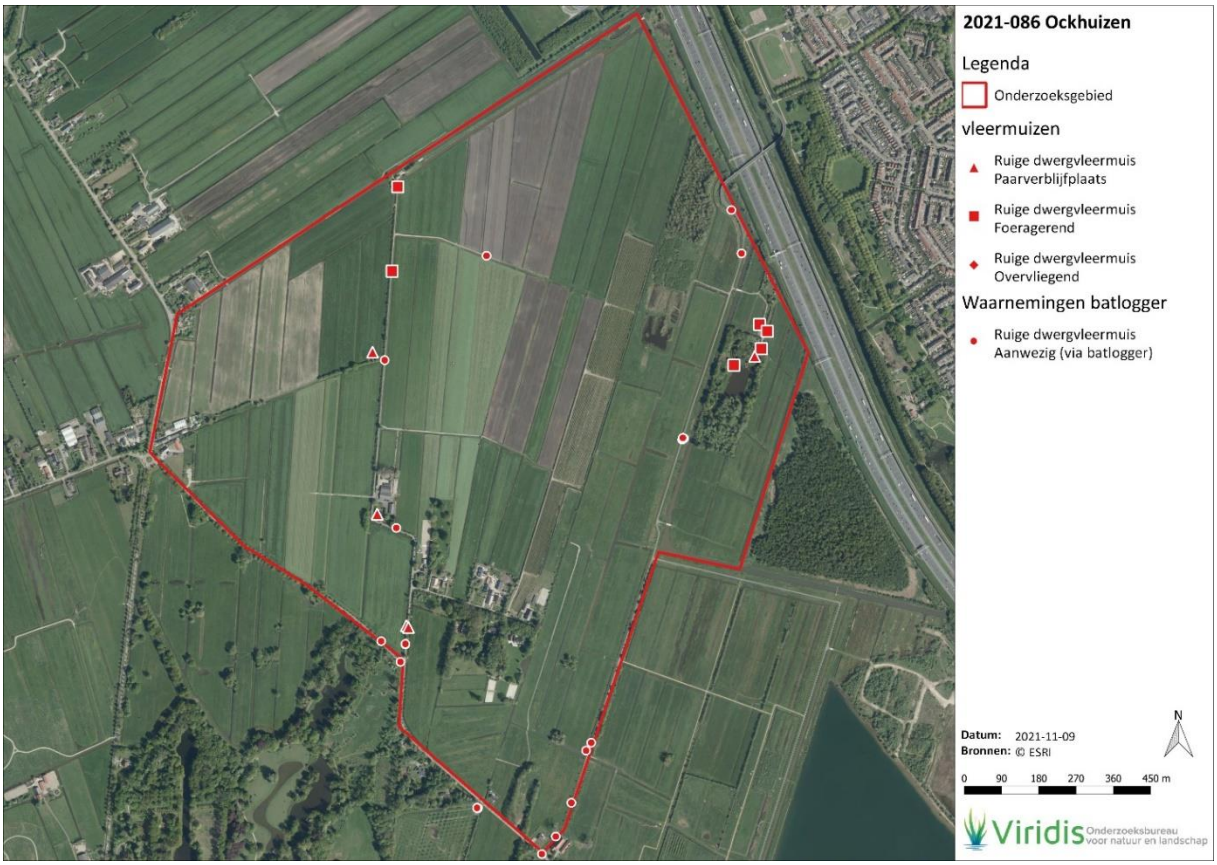
Figuur 4.3.2. | Waarnemingen laatvlieger

Figuur 4.3.3. | Waarnemingen baardvleermuis, watervleermuis en *Myotis onbekend.*

Figuur 4.3.4. | Waarnemingen gewone grootoorvleermuis en rosse vleermuis

Figuur 4.3.5. | Waarnemingen ruige dwergvleermuis

4.4 Weidevogels

In het onderzoek is specifiek aandacht besteed aan de aanwezigheid van weidevogels omdat deze soorten de grootste negatieve effecten kunnen ondervinden van de aanleg van het zonnepark. Gezien de oppervlakte van het gebied zijn er maar een klein aantal soorten in lage dichtheid vastgesteld. Enkel kievit (*Vanellus vanellus*), scholekster (*Haematopus ostralegus*) en tureluur (*Tringa totanus*) zijn aanwezig en komen voornamelijk centraal in het gebied voor. Zie Figuur 4.4.1 voor de locaties.

Naast de weidevogels komen verspreid over het gehele gebied een groot aantal algemene broedvogels voor. Zo zijn alle bosschages, rietvelden en de eendenkooi geschikt als broedlocatie en kunnen in en langs de watergangen diverse watervogels tot broeden komen. Tenslotte kunnen in de woningen en op de erven van de woningen broedvogels tot broeden komen, waaronder de merel (*Turdus merula*), een soort van de Utrechtse soortenlijst.

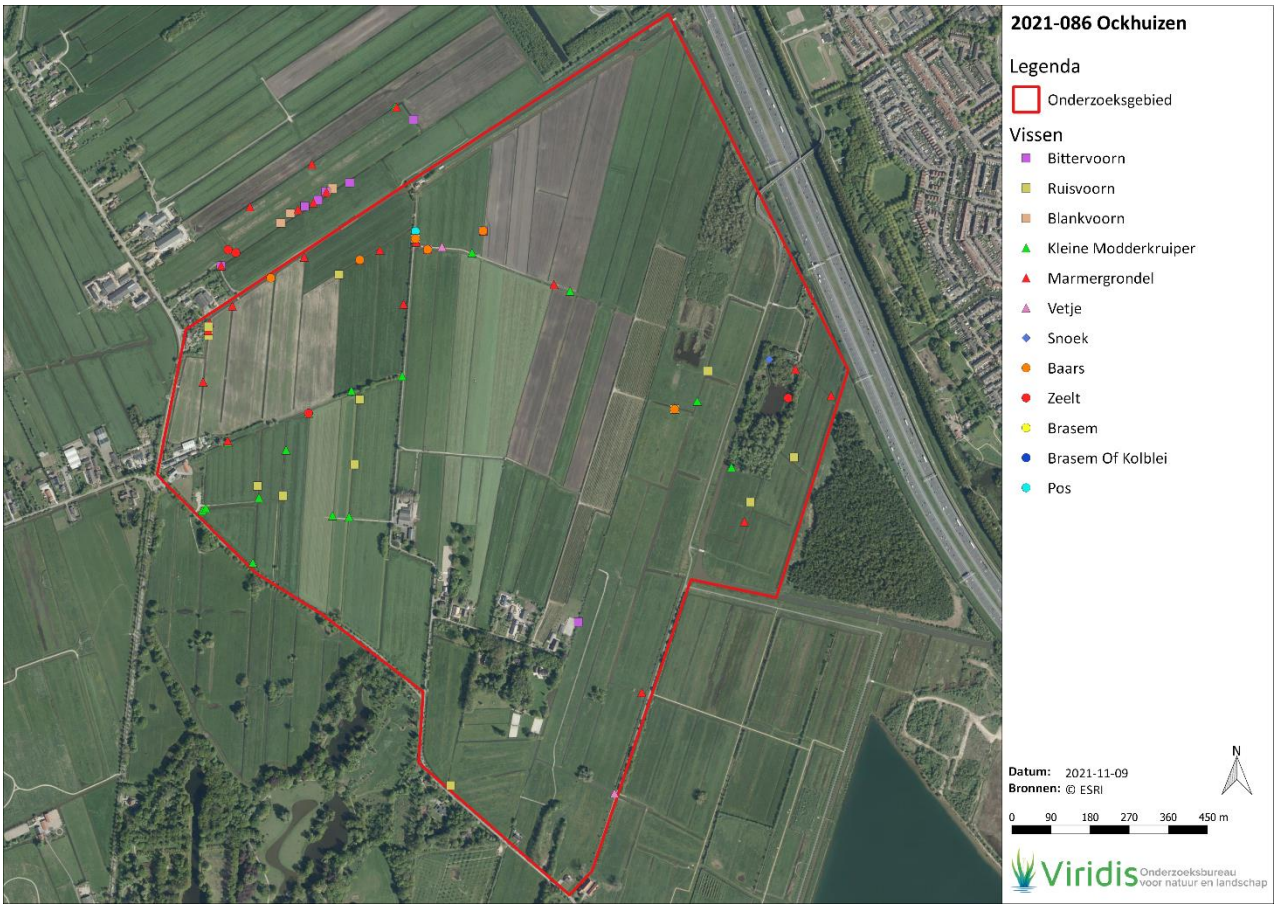

4.5 Vissen

Het onderzoek naar vissen is uitgevoerd met behulp van een schepnet en een elektrisch visapparaat met gelijkstroom.

Voorafgaand aan het onderzoek met het elektrisch vis apparaat zijn alle in het gebied aanwezige watergangen beoordeeld op de geschiktheid voor grote modderkruipers (*Misgurnus fossilis*) zodat er gericht onderzoek uitgevoerd kon worden. Deze geschikte watergangen bestaan in het agrarisch gebied uit met kwelwater gevoede sloten met een rijke (onder)watervegetatie en een gevarieerde oevervegetatie. De bodem bestaat uit zand of stevige klei met een tot 30 cm dikke sliblaag. Daarbij lijkt de soort een voorkeur te hebben voor 'oude' polderlandschappen, waar weinig aan de verkaveling of het waterregiem is veranderd (BIJ12, De Jong & van Bochove, 2016; Brouwer et al., 2008; Brouwer et al., 2010). In Ockhuizen zijn deze type watergangen of landschappen niet of nauwelijks aanwezig, echt geschikt biotoop voor de grote modderkruiper is niet aanwezig binnen het plangebied. Toch zijn verspreid door het gebied een aantal watergangen onderzocht op het voorkomen van de soort. Tijdens geen van deze onderzoeken is de modderkruiper aangetroffen.

Wel zijn een aantal andere vissoorten aangetroffen in het gebied, waaronder bittervoorn (*Rhodeus amarus*) en kleine modderkruiper (*Cobitis taenia*), twee soorten van de Utrechtse soortenlijst. Ook de pos (*Gymnocephalus cernua*) is in een van de watergangen nabij een stuw vastgesteld. In Figuur 4.5.1 zijn deze soorten weergegeven.

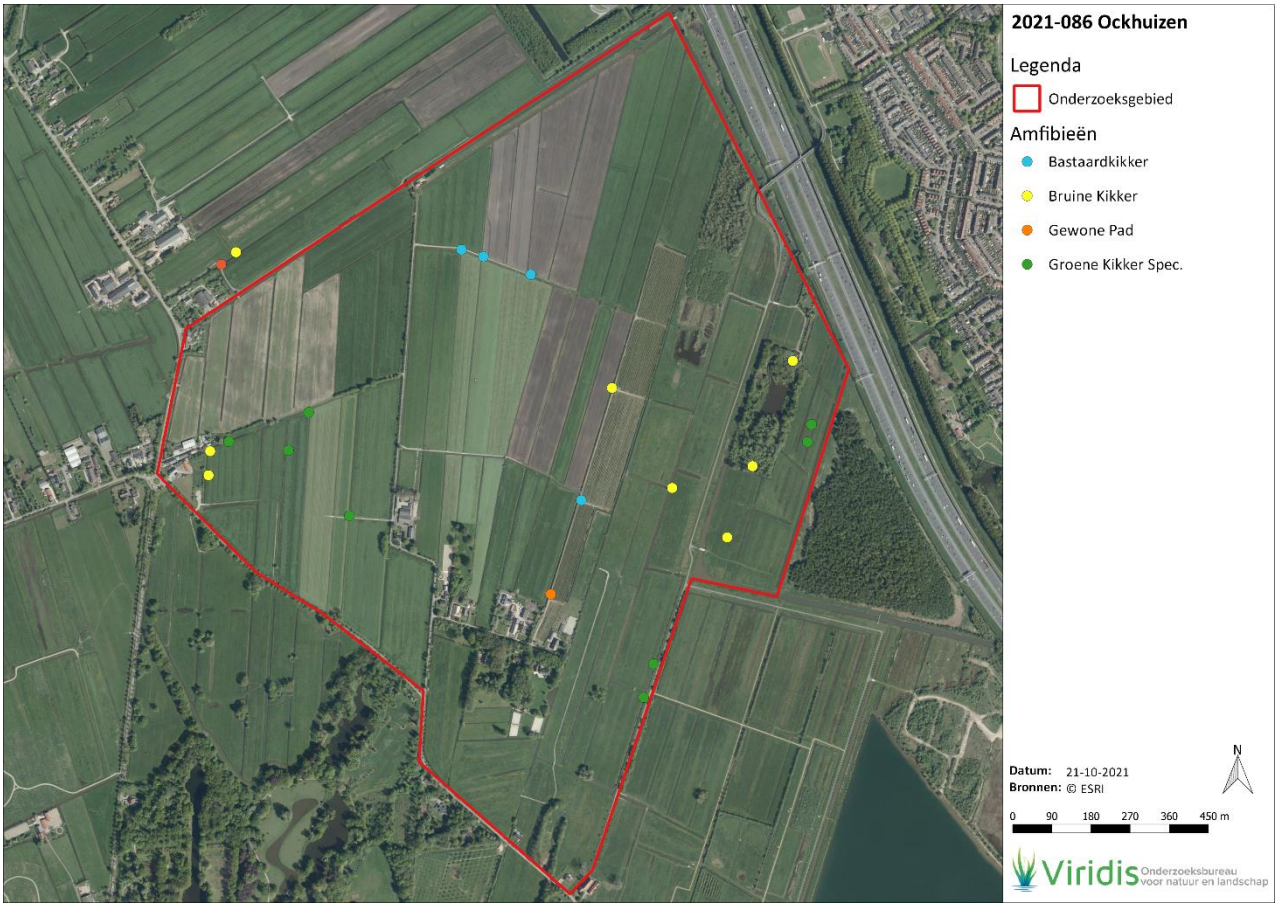

Figuur 4.5.1 | Waarnemingen van vissen in het gebied. Ten noorden van het gebied is per abuis een sloot buiten het onderzoeksgebied bemonsterd, op deze locatie zijn een groot aantal bittervoorns (Utrechtse soortenlijst) aangetroffen.

4.6 Amfibieën

Op basis van het literatuur- en veldonderzoek is niet te verwachten dat beschermde amfibieën (met uitzondering van enkele vrijgestelde soorten) in het onderzoeksgebied voorkomen. Uit de NDFF zijn waarnemingen van onder andere bastaardkikker (*Pelophylax kl. esculentus*), bruine kikker (*Rana temporaria*), gewone pad (*Bufo bufo*), kleine watersalamander (*Lissotriton vulgaris*) en meerkikker (*Pelophylax ridibundus*) bekend. In de directe omgeving van het onderzoeksgebied, op een locatie bij het dorp Haarzuilens, zijn waarnemingen van de rugstreeppad (*Epidalea calamita*) uit 2017 bekend. De rugstreeppad is een pioniersoort die vrij snel nieuwe locaties bezit mits deze aan de habitateisen voldoen. Er is op drie zwoele avonden, en voorafgaan aan de vleermuisonderzoeken daarom specifieke aandacht besteed aan het voorkomen van de soort binnen het onderzoeksgebied.

De rugstreeppad is voor zijn voortplanting afhankelijk van onbeschaduwd, ondiep water (5 -30 cm) zoals tijdelijke poeltjes en plassen, maar ook in (recent geschoonde) slootjes, vennen en ondiepe delen van grotere wateren. Voorwaarde is dat het water snel opwarmt en geen of nauwelijks vegetatie bevat (Creemers et al., 2009; Spitzen-Van der Sluijs et al., 2007; Spitzen-Van der Sluijs et al., 2008). Hoewel op een aantal locaties wateren aanwezig zijn die tenminste deels aan deze eisen voldoen zijn er geen rugstreeppadden vastgesteld in het gebied.

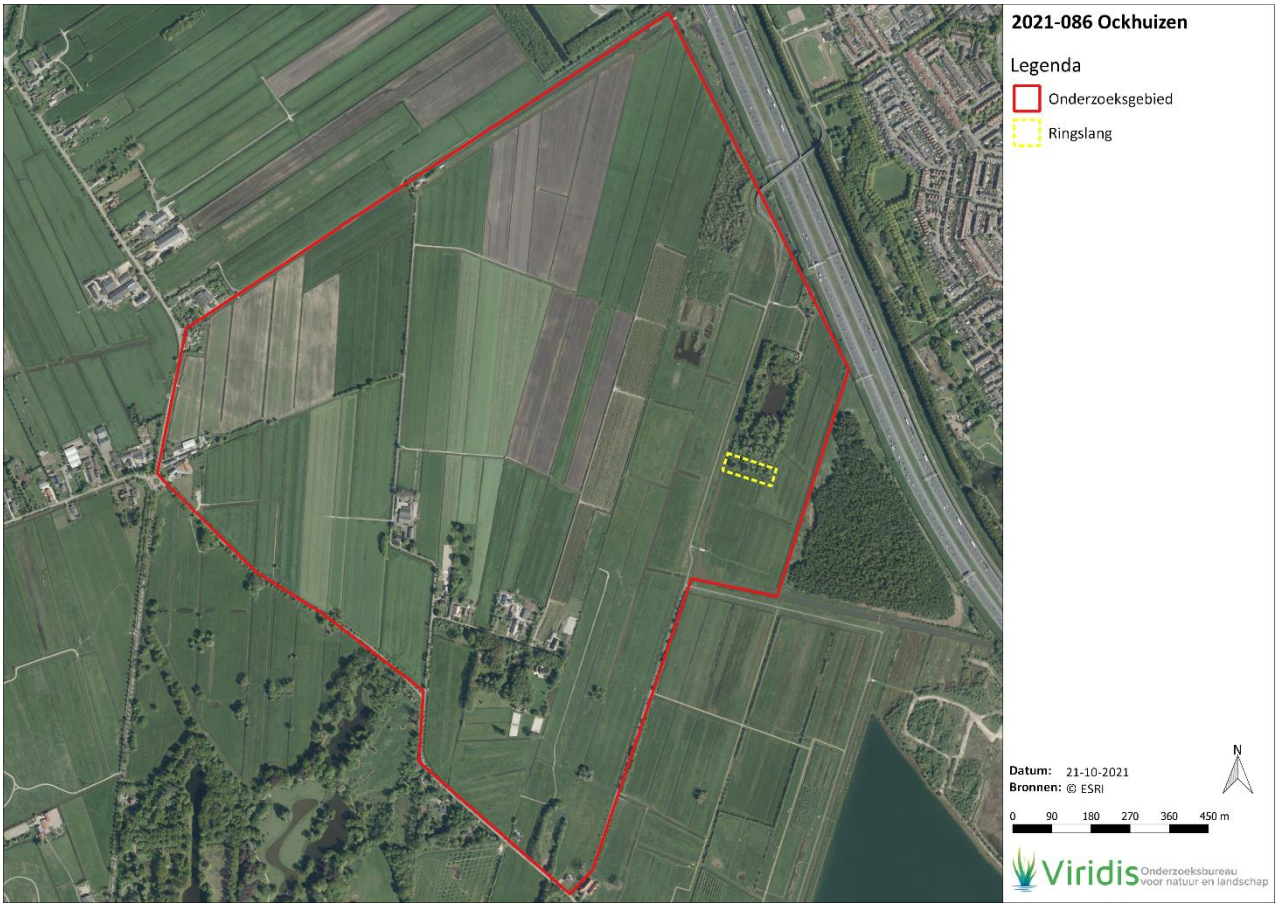
Figuur 4.6.1 | Waarnemingen van amfibieën.

4.7 Reptielen

Vanuit de NDFF zijn geen waarnemingen van reptielen bekend in de directe omgeving van het onderzoeksgebied, wel ligt de locatie binnen het verspreidingsgebied van de ringslang (*Natrix helvetica*).

Er is op tenminste vier momenten gezocht naar de aanwezigheid van ringslang in het gebied. Daarnaast is er bij elk bezoek gelet op de aanwezigheid van de ringslang. Er zijn hierbij geen individuen vastgesteld Op basis van habitatgeschiktheid worden voortplantingslocaties in het grootste deel van het gebied uitgesloten. Enkel aan de zuidzijde van de eendenkooi (Figuur 4.7.1) is een zeer geschikte locatie vastgesteld, echter zijn er ook hier tijdens de veldbezoeken geen waarnemingen geweest.

Hoewel er geen individuen zijn waargenomen tijdens het veldonderzoek is het is nog steeds mogelijk dat de ringslang sporadisch gebruik maakt van het gebied, dit zullen dan voornamelijk zwervende exemplaren betreffen. De trefkans van zwervende exemplaren van de ringlang is vrij laag, het gaat hier voornamelijk om toevalstreffers.

Figuur 4.7.1 | Het geel gemarkeerde deel geeft een zeer geschikte locatie voor ringslang aan, er zijn echter geen individuen vastgesteld.

4.8 Ongewervelden en weekdieren

In het plangebied zijn geen beschermde soorten ongewervelden of weekdieren aangetroffen. Ongewervelden worden op basis van bekende verspreidingsgegevens en de terreingesteldheid niet verwacht in het onderzoeksgebied (NDFF, 2021). Strikt beschermde ongewervelden als dagvlinders en libellen stellen specifieke eisen aan hun biotoop. In het plangebied zijn in het geheel geen geschikte biotopen voor deze soorten aanwezig. De vastgestelde soorten ongewervelden zijn weergegeven in Figuur 4.8.1 t/m 4.8.3.

Bij dit onderzoek is er wel aandacht besteed aan het voorkomen van de veenmol (*Gryllotalpa gryllotalpa*) (rode lijst) en de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*).

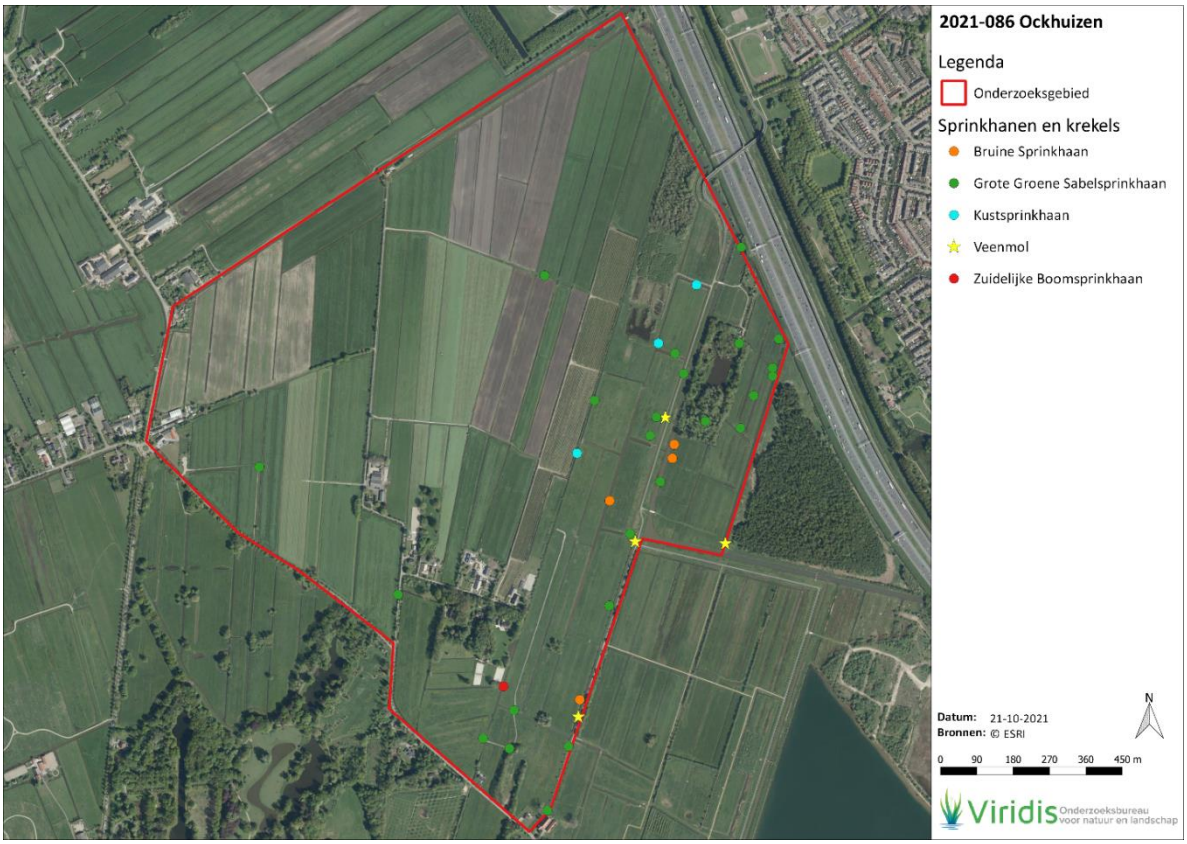
Veenmol

Bij dit onderzoek is er speciale aandacht besteed aan het voorkomen en de verspreiding van de veenmol in het onderzoeksgebied. Hierbij is er tijdens de onderzoeken naar vleermuizen gelet op de aanwezigheid van deze soort. De veenmol is een krekelachtige met een ondergrondbestaan die voornamelijk voorkomt op de veengronden, maar ook op enkele locaties daarbuiten. De soort is eenvoudig te herkennen aan zijn geluid, waarbij er wel voor gewaakt moet worden dat er geen verwarring optreedt met de gelijkende rugstreeppad. Tijdens het onderzoek is de veenmol op vier locaties in het onderzoeksgebied vastgesteld. Deze locaties bevinden zich allen in het oostelijke deel van het gebied, op de grens van het onderzoeksgebied.

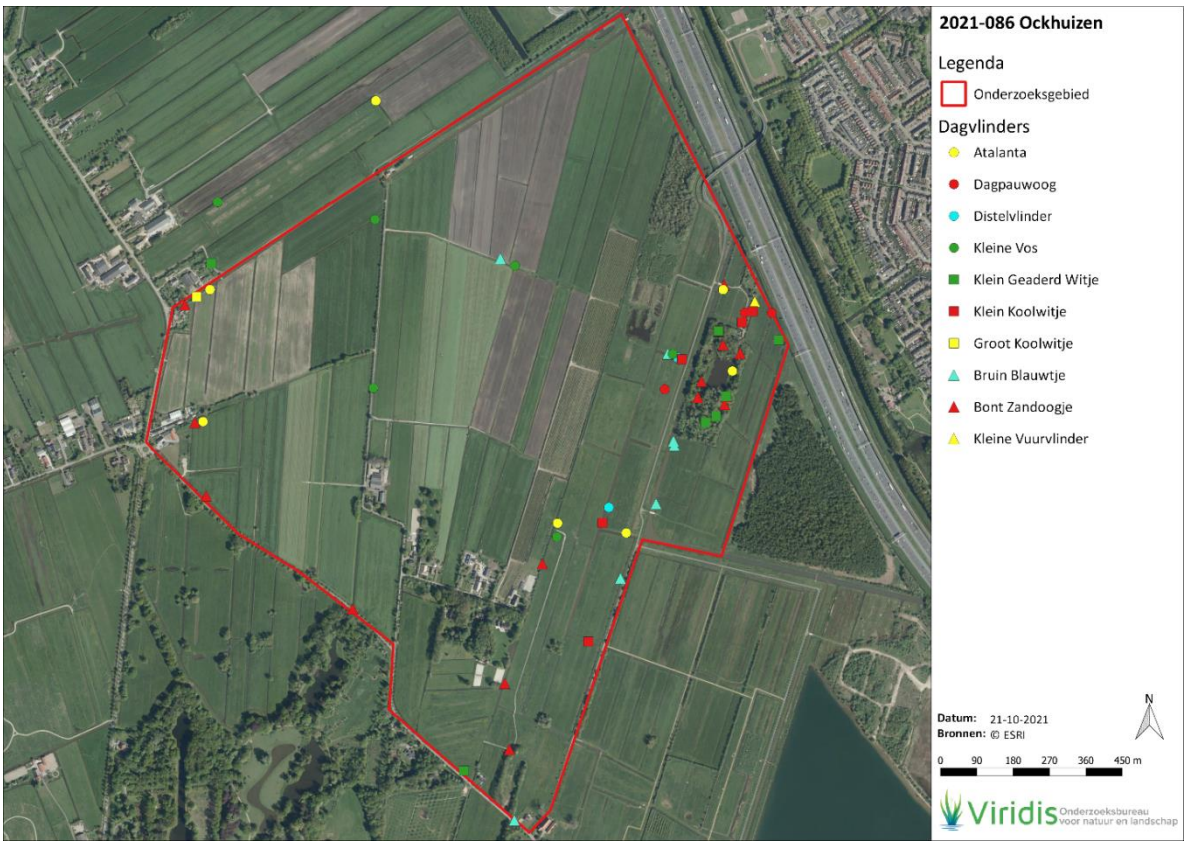
Platte schijfhoren

Tijdens de dagbezoeken is er met behulp van het schepnet gezocht naar de aanwezigheid van de platte schijfhoren. Hoewel het voorkomen van de soort niet bekend is in de NDFF is het een soort die allereerst eenvoudig over het hoofd gezien kan worden en daarnaast lastig te determineren is, verwarring met andere soorten treedt makkelijk op. Ockhuizen ligt binnen het verspreidingsgebied van de soort, daarom is in voor de soort geschikte watergangen gezocht naar de aanwezigheid van de soort.

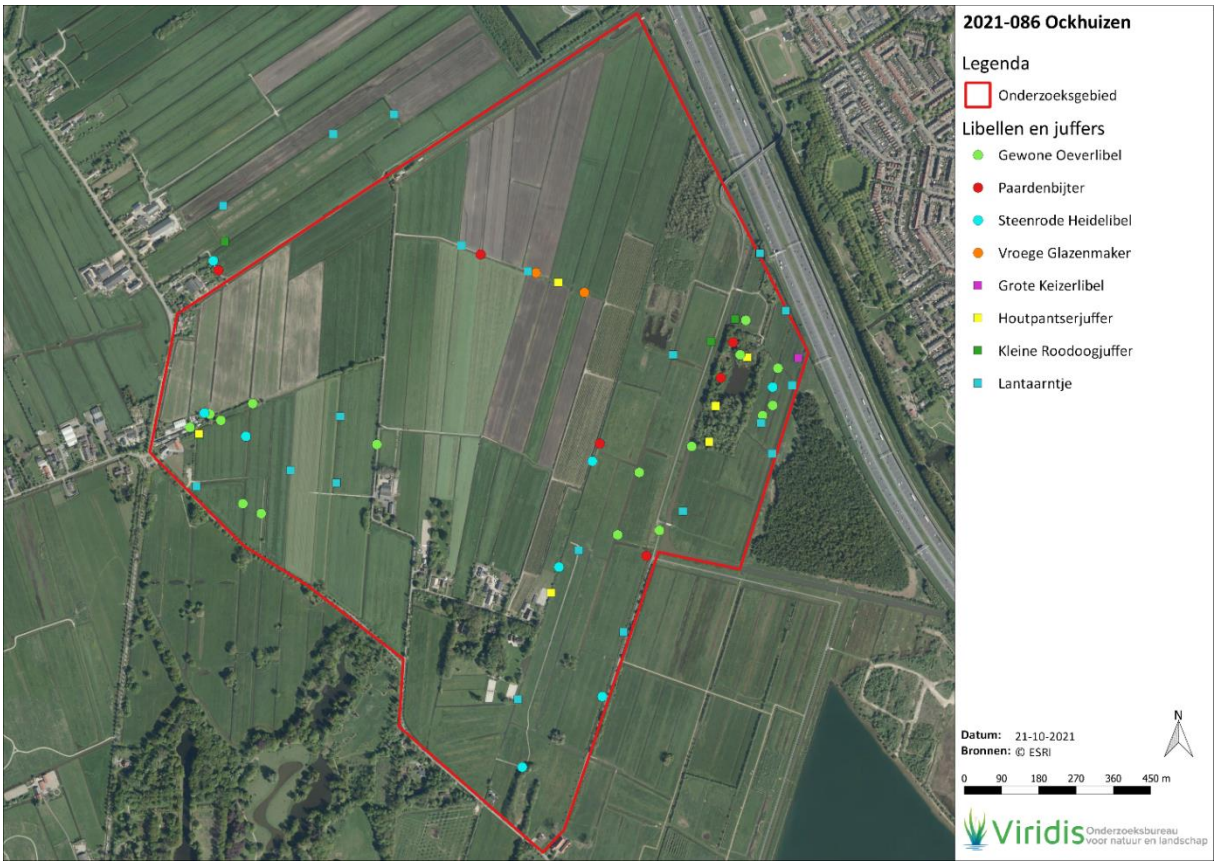
In Nederland leeft de platte schijfhoren overwegend in ondiepe, onbeschaduwde wateren met een uitbundige onderwatervegetatie. Jonge exemplaren worden veel in draadwierenvegetaties aangetroffen. In voedselrijke poldersloten komt platte schijfhoren voor in vegetaties met soorten als smalle waterpest, grof hoornblad, kikkerbeet, puntkroos en drijvende kroossoorten. In minder voedselrijke wateren komt de platte schijfhoren in vegetaties met brede waterpest, krabbenscheer of glanzig fonteinkruid (Boesveld 2008; Boesveld 2011). In geen van de watergangen zijn platte schijfhorens vastgesteld. De aanwezigheid binnen het onderzoeksgebied kan daarom uitgesloten worden.

Figuur 4.8.1 | Waarnemingen sprinkhanen en krekels.

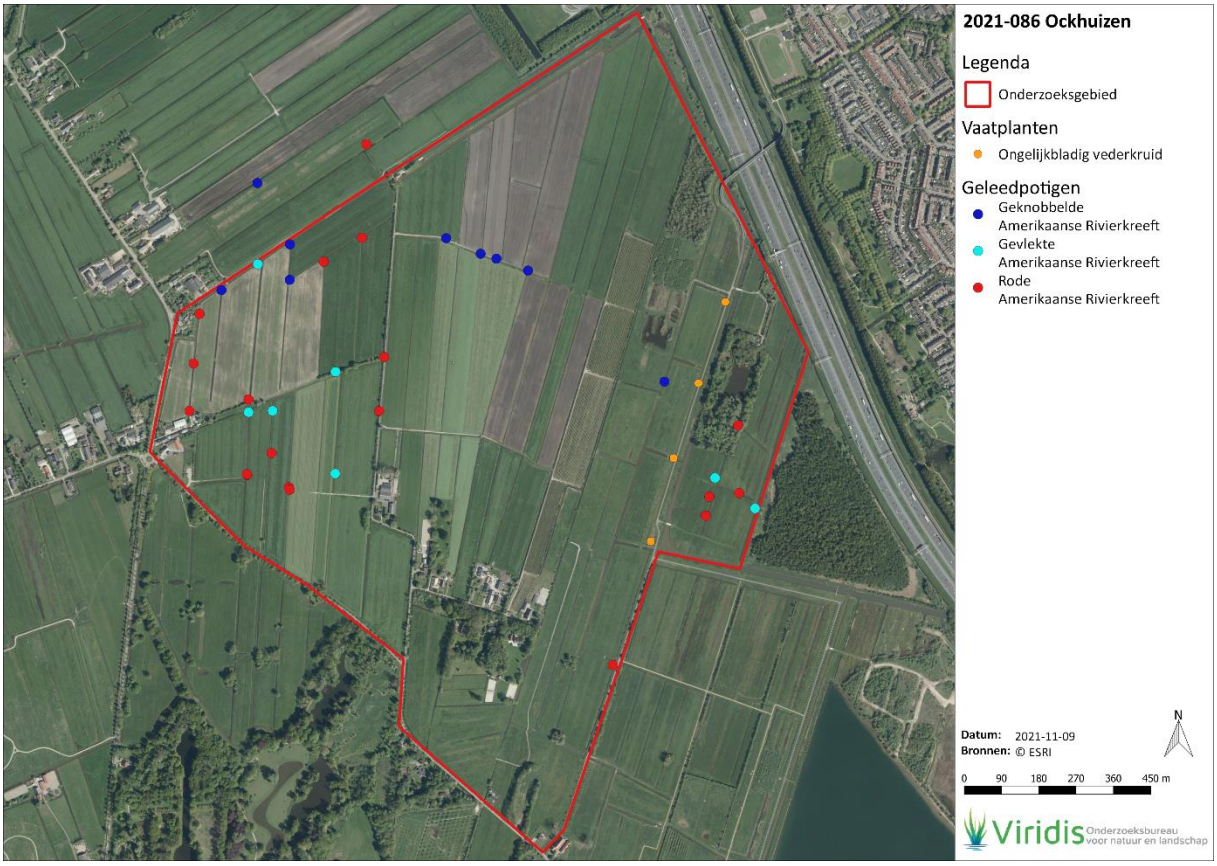
Figuur 4.8.2 | Waarnemingen dagvlinders

Figuur 4.8.3 | Waarnemingen libellen en juffers

4.9 Invasieve exoten

Op diverse locaties (Figuur 4.9.1) zijn in het gebied invasieve exoten vastgesteld. Het gaat voornamelijk om de aanwezigheid van Amerikaanse rivierkreeften die verspreid in de watergangen door het hele gebied verspreid zijn. Ook is langs het fietspad vanuit Haarzuilens in de richting van de eendenkooi een watergang aanwezig waar het ongelijkbladig vederkruid over de gehele lengte van de watergang aanwezig.

Figuur 4.9.1 | Invasieve exoten in het onderzoeksgebied

5 Conclusie en advies

5.1 Huidige natuurwaarden

De huidige natuurwaarde van het gebied ligt nu vooral in het oostelijke deel van het gebied (ten oosten van de boomgaarden). Dit gebied is grotendeels in beheer van Natuurmonumenten. Op deze percelen vindt een minder intensief gebruik van de gronden plaats waardoor er meer ruimte is voor natuur. Uit de resultaten van het onderzoek blijkt dan ook dat hier de hoogste biodiversiteit aanwezig is, waaronder de rode lijst soort veenmol. In de bosschages en rietvelden bevinden zich mogelijke verblijfplaatsen van wezel en rondom de eendenkooi wordt veel gefoerageerd door diverse soorten vleermuizen.

In het overige gebied zijn tevens interessante locaties aanwezig maar deze zijn voornamelijk gelegen langs de watergangen. De landbouwgronden zelf worden bijna uitsluitend gebruikt door grondgebonden zoogdieren als ree, en haas en muizen. Voor andere soorten hebben deze gronden te weinig te bieden in de vorm van voedselaanbod of beschutting en is het gebruik te intensief.

5.2 Advies

De effecten van de voorgenomen ontwikkeling op de huidige natuurwaarden is ten tijde van het opstellen van het rapport lastig te bepalen. De reden hiervoor is dat het nog niet bekend is waar welke plannen uitgevoerd worden. Wel kan er een globaal advies worden gegeven betreffende de huidige natuurwaarden en de ontwikkeling van het zonnepark op de natuurwaarden in het gebied.

5.2.1 Ontwikkeling zonnepark

De huidige landbouwgronden in het gebied worden vrij intensief beheerd. Op dit type landbouwgronden kan veel potentie zijn voor een toename van de biodiversiteit wanneer er een goed beheerplan wordt opgesteld voor het gebied én er rekening wordt gehouden met de plaatsing van zonnepanelen. Wanneer er op de voormalige landbouwgronden geen bemesting of gebruik van bestrijdingsmiddelen meer plaatsvindt wordt de potentie van de gronden voor een verhoging van de biodiversiteit hoger dan wanneer er een intensief gebruik plaatsvindt.

In Ockhuizen liggen de meest waardevolle locaties in het oostelijk deel en langs de watergangen in het overige deel van het gebied. De ontwikkeling van een zonnepark in het oostelijk deel wordt daarom sterk afgeraden. In het noordwestelijk deel zijn een aantal landbouwgronden waar de ontwikkeling van een zonnepark de huidige natuurwaarde niet zal verlagen, mits de watergangen ontzien worden en de oevervegetaties versterkt worden Het aanleggen van natuurvriendelijke oevers met een ontwikkelde oevervegetatie wordt geadviseerd.

In conceptplannen wordt aangegeven dat het zonnepark door middel van bomen/struiken uit het zicht van bewoners en recreanten komen te liggen. Hoewel een goed ontwikkelde houtwal grote voordelen kan opleveren voor zowel de nu in het gebied aanwezige soorten (o.a. broedvogels en kleine marterachtigen), is het ook belangrijk om dat deel wat buiten het zicht wordt gehouden goed te beheren. Juist de ruimtes tussen de zonnepanelen bieden veel mogelijkheden voor de (uiteindelijke) ontwikkeling van kruidenrijke graslanden waar veel kansen liggen voor ongewervelden. Voor de ontwikkeling van een vegetatie is de plaatsing van de panelen van belang. Zo blijkt uit onderzoek van Wageningen University (Schotman, 2021) dat een zuid-opstelling (*plaatsing:* …/…./…./…./….) beter is voor de ontwikkeling van vegetatie dan een oost-west opstelling (*plaatsing:* /\./\./\./\.).

Meer ruimte tussen de panelen biedt meer kansen voor de vegetatie, bij de oost-west opstelling bereikt weinig tot geen zonlicht de bodem en wordt het regenwater niet meer gelijk verdeeld over de bodem. Hierdoor kan een verdichting van de bodem optreden en krijgt vegetatie geen kans om tot ontwikkeling te komen of kan er een verschuiving optreden van het type vegetatie. Van zonminnende vegetatie met veel

grassen, naar vegetatie die wel kan gedijen in de verminderde licht- en watercondities. Door deze verandering in vegetatie zal de toplaag van de bodem onder de zonnepanelen droger en compacter worden, en de groei van de vegetatie verder afnemen. Er ontstaat dan minder voedsel voor bodemorganismen en de vorming van bodemorganische stof neemt af.

Qua beheer van de vegetatie rondom de zonnepanelen wordt geadviseerd om in de ontwikkelingsfase (tenminste 5-10 jaar) gefaseerd te maaien en afvoeren om de voedselrijke bodem te verschralen. Wanneer er een kruidenrijke vegetatie tot stand is gekomen kunnen andere vormen van beheer verkend worden. Gedurende deze ontwikkelingsperiode dienen de locaties gemonitord te worden zodat het beheer bijgestuurd kan worden wanneer dit noodzakelijk is.

5.2.2 Toename recreatie

Een verhoogde recreatiedruk kan negatieve effecten veroorzaken op een aantal in het gebied aanwezige soorten. Er wordt daarom geadviseerd om een groot deel van het gebied afgesloten te houden voor publiek en op andere locaties betreding van gebieden te beperken en het los laten lopen van honden te verbieden. Daarnaast kan er gedacht worden aan het na zonsondergang afsluiten van bepaalde delen van het gebied om zo tijdens de actieve periode van veel soorten de rust te behouden.

5.2.3 Algemeen beheer

Gezien de aanwezigheid van kleine grondgebonden zoogdieren wordt geadviseerd om het maaibeleid aan te passen en rekening te houden met de kwetsbare perioden van soorten. Door de percelen van binnen naar buiten te maaien, kunnen soorten die zich in het gebied schuilhouden op tijd vluchten voor de maaimachines. Tevens kunnen de wat ruigere randen langs de oevers van de gronden ontzien worden, op deze locaties houden soorten als egel zich verborgen en hebben geen kans om te vluchten wanneer er gemaaid wordt. Zo is er tijdens het muizenonderzoek bij raai 5 een dood gemaaide egel aangetroffen in het maaisel langs de oever. Hoewel het niet altijd mogelijk is om dergelijke incidenten te voorkomen kan door het aanpassen van het maaibeleid wel rekening worden gehouden met aanwezige soorten en wordt de kans op doden verlaagd.

5.2.4 Vleermuizen

De huidige waarde van het gebied voor vleermuizen is redelijk laag, vooral met betrekking tot verblijfplaatsen en foerageergebied. Uit het onderzoek blijkt dat het gebied niet veel mogelijkheden voor verblijfplaatsen biedt. Er is weinig bebouwing in het gebied en er zijn maar weinig oude bomen met aantrekkelijke holtes voor vleermuizen. Het is mogelijk om het aanbod van verblijfplaatsen in de loop van de tijd veranderen als dat in het beheer wordt meegenomen. Om de potentie voor verblijfplaatsen te verhogen zouden er ook verspreid door het gebied vleermuiskasten aangebracht kunnen worden, zo zijn bijvoorbeeld bij de eendenkooi veel mogelijkheden voor vleermuiskasten. Ook leent het gebied zich uitstekend voor het plaatsen van een vleermuistoren of meerdere paalkasten.

Verder zal het omvormen van de landbouwgronden naar natuur met een meer ecologisch beheer het gebied aantrekkelijker maken als foerageergebied voor vleermuizen.

6 Bronnen

6.1 Literatuur

BIJ12, 12 juli 2017. Kennisdocument Gewone dwergvleermuis 1.0. Publicatienummer BIJ12-2017-004

BIJ12, 2017. Kennisdocument Grote modderkruiper 1.0, publicatienummer BIJ12-2017-007

Bos, F., M. Bosveld, D. Groenendijk, C. van Swaay, I. Wynhoff, De Vlinderstichting, 2006. De dagvlinders van Nederland, verspreiding en bescherming (Lepidoptera: Hesperioidea, Papilionoidea. – Nederlandse Fauna 7. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Boesveld, A., A.W. Gmelig Meyling, R.H. de Bruyne, 2009. Slakken van de Habitatrichtlijn waarnemen. Stichting Anemoon, Bennebroek.

Boesveld, A., A. Gmelig Meyling & R. de Bruyne, 2011. Natuurbeheer, bescherming en biotoopeisen van drie bijzondere Nederlandse slakken: de Nauwe korfslak, de Zeggekorfslak en de Platte schijfhoren. De Levende Natuur, 112(3): 114 – 119.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & Eis Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Brouwer, T., B. Crombaghs, A, Dijkstra, A.J. Scheper & P.P. Schollema, 2010. Vissenatlas Groningen en Drenthe. Profiel Uitgeverij, Bedum.

Brouwer, T., M. Dorenbosch, R. van Eekelen & J. Spier, 2008. Vissenatlas Noord-Brabant. Profiel Uitgeverij, Bedum.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (RAVON) (redactie) 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. – Nederlandse Fauna 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Jong, Th. de & K. van Bochove, 2016. De Grote modderkruiper, lastig te vangen? De Levende Natuur 117 (2): 65 – 69.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen Alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika. Vertaling en bewerking PHC Lina. De Fontein/Tirion Uitgevers BV, Utrecht.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). - Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Koelman, R.M., 2011. Waterspitsmuis Gemeente Utrecht. Beoordeling van vier gebieden in de Gemeente Utrecht op de kwaliteit als leefgebied voor de waterspitsmuis. Rapport 2010.74. Zoogdiervereniging, Nijmegen

Korsten, E. & Brekelmans, F., 2014, Massaal in winterslaap, Stadswerk Magazine, 07/2014, pp. 40 - 42

Limpens, H. & J. Regelink, 2017. Cursus vleermuizen en Planologie, Zoogdiervereniging.

Nederlandse Vereniging voor Libellenstudie, 2002. De Nederlandse libellen (Odonata). - Nederlandse Fauna 4. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Vleermuisprotocol 2017

Netwerk Groene Bureaus, 2017. Soortinventarisatie-protocollen in het kader van de Wet natuurbescherming (versie juli 2017)

Rychlik L., 2000. Habitat preferences of for sympatric species of shrews. In: evolution in the *Sorex araneus* group: Cytogenetic and molecular aspects. J.B. Searle and J.M. Wójcik, eds.). Acta Theriologica 45, suppl. 1: 173-190.

Schotman, A, F.F. van der Zee, G. Hazeu, J. Bloem, J. Sluijsmans & M. Vittek, 2021. Verkenning van bodem en vegetatie in 25 zonneparken in Nederland; Eerste overzicht van de ligging van zonneparken in Nederland en stand van de kennis over het effect van zonneparken op de bodemkwaliteit. Wageningen, Wageningen Environmental Research, Rapport 3061. 112 b

SOVON Vogelonderzoek Nederland, 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, KNNV Uitgeverij & European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Spitzen – Van der Sluijs, A.M., R. Zollinger & A.C. van Rijsewijk, 2007. Ecologisch onderzoek aan de rugstreeppad in de Noordoostpolder. Stichting RAVON, Nijmegen. • Spitzen – Van der Sluijs, A.M. & A. van Rijsewijk, 2008. Landschapsgebruik van de rugstreeppad in een intensief agrarisch landschap. Tijdschrift RAVON 30: 45-50

Twisk, P., Diepenbeek, A. van, Bekker, J.P., 2010. Veldgids Europese zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Zeist.

6.2 Websites

Geo-point Utrecht
Via: https://geo-point.provincie-utrecht.nl

Verspreidingsatlas planten
Via www.verspreidingsatlas.nl/planten

Nationale Databank Flora en Fauna
Via www.ndff-ecogrid.nl/

Bijlage A. Vegetatiekartering

Tabel A1 | Geïnventariseerde planten langs sloten,

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Locatie	Dichtheid
Gestreepte witbol	*Holcus lanatus*	1	algemeen
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	1	talrijk
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	1	algemeen
Glanzhaver	*Arrhenatherum elatius*	1	schaars
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	1	talrijk
Kruipende boterbloem	*Ranunculus repens*	1	weinig
Lidrus	*Equisteum palustre*	1	talrijk
Liesgras	*Glyceria maxima*	1	weinig
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	1	talrijk
Moeraswalstro	*Galium palustre*	1	weinig
Pitrus	*Juncus effusus*	1	talrijk
Ruige zegge	*Carex hirta*	1	weinig
Scherpe zegge	*Carex acuta*	1	talrijk
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	1	algemeen
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	1	weinig
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	2	talrijk
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	2	talrijk
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	2	weinig
Grote egelskop	*Sparganium erectum*	2	weinig
Liesgras	*Glyceria maxima*	2	weinig
Moerasvergeet-mij-nietje	*Myosotis scorpioides*	2	schaars
Scherpe zegge	*Carex acuta*	2	algemeen
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	2	talrijk
Veldlathyrus	*Lathyrus pratensis*	2	talrijk
Veldzuring	*Rumex acetosa*	2	weinig
Zomprus	*Juncus articulatus*	2	talrijk
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	3	talrijk
Echte koekoeksbloem	*Silene flos cuculi*	3	schaars
Echte valeriaan	*Valeriana officinalis*	3	schaars
Gele lis	*Iris pseudacorus*	3	schaars
Harig wilgenroosje	*Epilobium hirsutum*	3	schaars
Kruipende boterbloem	*Ranunculus repens*	3	schaars
Liesgras	*Glyceria maxima*	3	schaars
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	3	talrijk
Riet	*Phragmites australis*	3	schaars
Scherpe zegge	*Carex acuta*	3	algemeen
Tweerijige zegge	*Carex disticha*	3	algemeen
Veenwortel	*Persicaria amphibia*	3	schaars
Veldzuring	*Rumex acetosa*	3	weinig

Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	3	schaars
Blauw glidkruid	*Scutellaria galericulata*	4	talrijk
Gele lis	*Iris pseudacorus*	4	talrijk
Hoge cyperzegge	*Carex pseudocyperus*	4	talrijk
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	4	schaars
Moerasspirea	*Filipendula ulmaria*	4	schaars
Moeraswalstro	*Galium palustre*	4	talrijk
Pitrus	*Juncus effusus*	4	algemeen
Scherpe zegge	*Carex acuta*	4	algemeen
Watermunt	*mentha aquatica*	4	talrijk
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	4	talrijk
Wolfspoot	*Lycopus europaeus*	4	algemeen
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	4	schaars

Tabel A.2 | Overzicht waarnemingen vaatplanten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	aantal waarnemingen	Bijzonderheid
Aarvederkruid	*Myriophyllum spicatum*	3	
Beekpunge	*Veronica beccabunga*	1	
Biezenknoppen	*Juncus conglomeratus*	2	
Blauw glidkruid	*Scutellaria galericulata*	1	
Dotterbloem	*Caltha palustris*	2	Utrechtse soortenlijst
Echte koekoeksbloem	*Silene flos cuculi*	4	
Echte Valeriaan	*Valeriana officinalis*	2	
Egelboterbloem	*Ranunculus flammula*	5	
Engels Raaigras	*Lolium perenne*	1	
Gele Lis	*Iris pseudacorus*	3	
Gele Plomp	*Nuphar lutea*	1	
Gestreepte witbol	*Holcus lanatus*	1	
Gevleugeld Hertshooi	*Hypericum tetrapterum*	1	
Gewone Bermzegge	*Carex spicata*	1	
Gewone Brunel	*Prunella vulgaris*	2	
Gewone Hennepnetel	*Galeopsis tetrahit*	1	
Gewone hoornbloem	*Cerastium fontanum*	2	
Gewone Rolklaver	*Lotus corniculatus*	1	
Gewone waterbies	*Eleocharis palustris*	2	
Gewoon Reukgras	*Anthoxanthum odoratum*	1	
Glad Walstro	*Galium mollugo*	3	
Glanzhaver	*Arrhenatherum elatius*	1	
Goudgele Honingklaver	*Melilotus altissimus*	2	
Grote Brandnetel	*Urtica dioica*	1	
Grote Egelskop S.l.	*Sparganium erectum*	5	
Grote Kaardebol	*Dipsacus fullonum*	1	Utrechtse soortenlijst
Grote Kattenstaart	*Lythrum salicaria*	3	Utrechtse soortenlijst
Grote Lisdodde	*Typha latifolia*	1	
Grote Ratelaar	*Rhinanthus angustifolius*	1	
Grote Waterweegbree	*Alisma plantago-aquatica*	2	
Haagwinde	*Calystegia sepium*	1	
Harig Wilgenroosje	*Epilobium hirsutum*	2	
Heelblaadjes	*Pulicaria dysenterica*	1	
Heen	*Bolboschoenus maritimus*	1	
Heggenwikke	*Vicia sepium*	1	
Hoge Cyperzegge	*Carex pseudocyperus*	5	
Holpijp	*Equisetum fluviatile*	11	
Jakobskruiskruid	*Senecio jacobaea*	1	
Kale Jonker	*Cirsium palustre*	1	
Kamgras	*Cynosurus cristatus*	1	Rode lijst: gevoelig
Kleine Leeuwentand	*Leontodon saxatilis*	2	
Kleine Lisdodde	*Typha angustifolia*	1	
Knoopkruid	*Centaurea jacea*	1	
Koninginnekruid	*Eupatorium cannabinum*	1	
Kruipende Boterbloem	*Ranunculus repens*	3	

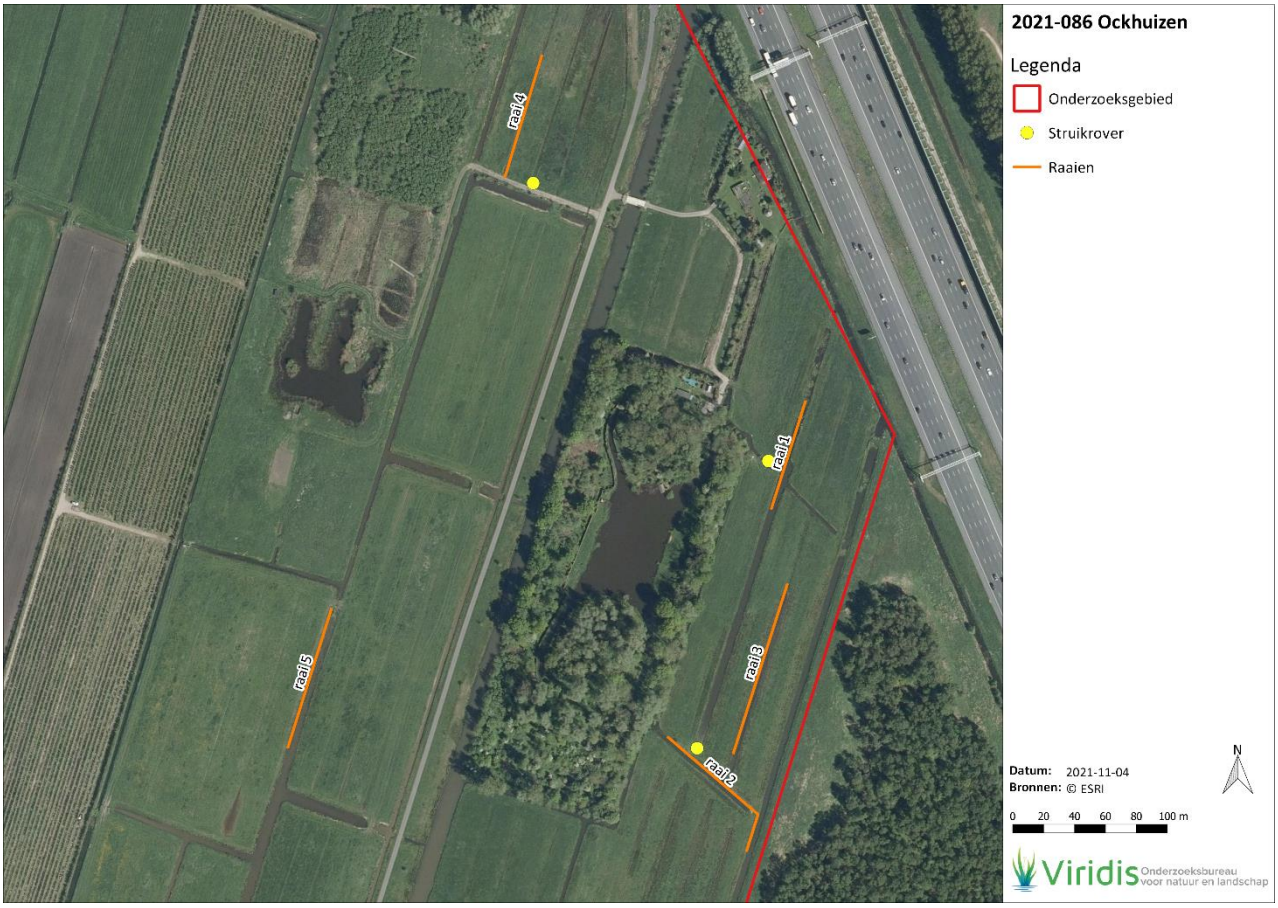
Krulzuring	*Rumex crispus*	1	
Lidrus	*Equisetum palustre*	2	
Liesgras	*Glyceria maxima*	3	
Moerasrolklaver	*Lotus pedunculatus*	8	
Moerasspirea	*Filipendula ulmaria*	5	
Moerasvergeet-mij-nietje	*Myosotis scorpioides*	2	
Moeraswalstro	*Galium palustre*	2	
Moeraswederik	*Lysimachia thyrsiflora*	3	
Muskuskaasjeskruid	*Malva moschata*	1	
Ongelijkbladig vederkruid	*Myriophyllum heterophyllum*	3	invasieve exoot
Pastinaak	*Pastinaca sativa subsp. sativa*	1	
Peen	*Daucus carota*	2	
Pijlkruid	*Sagittaria sagittifolia*	1	
Pijptorkruid	*Oenanthe fistulosa*	5	
Pitrus	*Juncus effusus*	2	
Reuzenbalsemien	*Impatiens glandulifera*	1	
Riet	*Phragmites australis*	1	
Rode Kornoelje	*Cornus sanguinea*	1	
Ruige Zegge	*Carex hirta*	4	
Scherpe Boterbloem	*Ranunculus acris*	3	
Scherpe Zegge	*Carex acuta*	6	
Slanke Waterkers/Witte Waterkers	*Nasturtium microphyllum/Nasturtium officinale*	1	
Slipbladige Ooievaarsbek	*Geranium dissectum*	5	
Timoteegras	*Phleum pratense subsp. pratense*	4	
Tweerijige Zegge	*Carex disticha*	8	
Valse Voszegge	*Carex otrubae*	2	
Veenwortel	*Persicaria amphibia*	2	
Veldlathyrus	*Lathyrus pratensis*	5	
Veldzuring	*Rumex acetosa*	2	
Watermunt	*Mentha aquatica*	2	
Waterzuring	*Rumex hydrolapathum*	3	
Wilde Marjolein	*Origanum vulgare*	1	Utrechtse soortenlijst
Witte Honingklaver	*Melilotus albus*	1	
Wolfspoot	*Lycopus europaeus*	3	
Zomprus	*Juncus articulatus*	1	
Zwanenbloem	*Butomus umbellatus*	13	Utrechtse soortenlijst
Zwarte Bes	*Ribes nigrum*	1	

Bijlage B. Locaties materiaal marteronderzoek

Figuur A.1. | Locaties onderzoeksmateriaal marterachtigen. De rode cirkels geven locaties met waarnemingen aan.

Bijlage C. Locaties raaien muizenonderzoek

Figuur A.1. | Locaties raaien en struikrovers voor het onderzoek naar de waterspitsmuis.

Bijlage D. Wettelijk kader

Wettelijk kader

De natuurwetgeving voor Nederland is per 1 januari 2017 vastgelegd in de Wet natuurbescherming. Deze wet vervangt drie wetten: de Natuurbeschermingswet, de Flora- en Faunawet en de Boswet. De Wet natuurbescherming heeft als doel bescherming, herstel en ontwikkeling van natuur zonder stijging van de lasten voor bedrijven en burgers. Het bevoegd gezag is gedecentraliseerd naar de Provincies. Deze decentralisatie houdt in dat de provincies nu o.a. verantwoordelijk zijn voor het toetsen van ontheffingsaanvragen. RVO blijft wel het bevoegd gezag voor het verlenen van ontheffing of vrijstellingen voor activiteiten en projecten in gebruik, beheer of aanleg door het rijk.

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken.

Wet natuurbescherming

Binnen de wet zijn de beschermingsregimes voor Natura 2000-gebieden, soortbescherming en houtopstanden als afzonderlijke hoofdstukken opgenomen, waardoor de wet via duidelijke en eenvoudige regels voorziet in een heldere implementatie van de Europese natuurbeschermingsrichtlijnen.

Zorgplicht

Voor alle Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurgebieden en voor alle in het wild levende dieren en planten (mét en zonder beschermstatus) is de zorgplicht van kracht (artikel 1.11). De zorgplichtbepaling houdt in dat eenieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen kunnen worden veroorzaakt aan Natura 2000-gebieden, bijzondere natuurmonumenten en in het wild levende planten en dieren, evenals voor hun directe leefomgeving dergelijke handelingen achterwege laat, mitigerende maatregelen neemt of compenserende maatregelen neemt.

Natura 2000-gebieden

De wetgeving met betrekking tot Natura 2000-gebieden is vastgelegd in Hoofdstuk 2 van de Wet natuurbescherming. Natura 2000 is de overkoepelende naam voor gebieden die op Europees niveau worden beschermd vanuit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Vanuit deze richtlijnen worden specifieke diersoorten en hun habitat beschermd om de biodiversiteit te behouden, te herstellen of uit te breiden.

Het ondernemen van projecten, plannen of activiteiten in en in de omgeving van een Natura 2000-gebied kan mogelijkerwijs leiden tot (significant) negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen. Indien het niet mogelijk is om negatieve effecten op voorhand uit te sluiten, dan is er sprake van een vergunningsplicht en moet een habitattoets uitgevoerd worden. In een habitattoets worden de projecten, plannen of activiteiten getoetst op hun invloed op de instandhoudingsdoelstellingen en/of (onder bepaalde voorwaarden) toestemming voor de uitvoering kan worden verleend. Deze toetsing kan bestaan uit drie onderdelen;

- Voortoets;
- Verslechteringstoets of Passende Beoordeling;
- ADC-toets.

<u>Voortoets</u>

Middels een *Voortoets* wordt onderzocht of de ingrepen (significant) negatieve effecten kunnen hebben op de instandhoudingsdoelstellingen binnen de Natura 2000-gebieden. De Voortoets bestaat uit een beschrijving van het plan of project, de te verwachten effecten binnen en buiten het Natura 2000-gebied, en een analyse of daarbij (mogelijkerwijs) sprake is van significante effecten. In deze analyse mogen mitigerende en compenserende maatregelen niet meegenomen worden. Indien niet kan worden uitgesloten dat er significante gevolgen op de instandhoudingsdoelstellingen optreden moet een Passende Beoordeling worden opgesteld. Indien er zeker geen significant negatief effect is te verwachten dan is er geen vergunning nodig, bij het indienen van een aanvraag wordt er

een besluit tot afwijzing genomen door het bevoegd gezag.

Verslechteringstoets
Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een negatief effect, maar dat deze zeker niet significant is, dient er een *Verslechteringstoets* uitgevoerd te worden. In deze toetsing wordt er gekeken of de activiteit werkelijk een verslechtering van de natuurlijke habitats of habitats van soorten tot gevolg heeft. Het bevoegd gezag geeft aan welke gegevens verwacht worden en welke mate van gedetailleerdheid noodzakelijk is. Als uit de Verslechteringstoets blijkt dat er geen negatieve effecten optreden of dat de negatieve effecten aanvaardbaar zijn wordt de vergunning afgegeven, eventueel met voorwaarden of beperkingen. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet (Zie Kader Mitigerende en compenserende maatregelen).

Kader | Mitigerende en compenserende maatregelen

Mitigerende maatregelen zijn maatregelen die de schadelijke gevolgen die rechtstreeks uit een plan of project voortvloeien, voorkomen of verminderen. Het doel van dergelijke maatregelen is het voorkomen van een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied.

Compenserende maatregelen zijn maatregelen die de aantasting (significante effecten) op de aangewezen habitats en -soorten in een natura 2000-gebied als gevolg van een project of plan compenseren.

Passende beoordeling
Indien uit de Voortoets blijkt dat er een kans is op een significant negatief effect, dient er een *Passende Beoordeling* uitgevoerd te worden. De Passende Beoordeling is vergelijkbaar met de Verslechteringstoets, maar is gedetailleerder en uitgebreider. Tijdens het vaststellen van de mogelijk negatieve effecten mogen mitigerende maatregelen wél meegewogen worden in de beoordeling, compenserende maatregelen niet. Indien uit deze toetsing blijkt de natuurlijke kenmerken van het gebied niet aangetast worden kan een vergunning worden verleend en kan het plan vastgesteld worden. Blijkt er echter dat er werkelijk sprake is van mogelijk significante effecten dan wordt een vergunning alleen afgegeven indien er geen **A**lternatieven zijn, er **D**wingende redenen van groot openbaar belang zijn en er **C**ompensatie plaatsvindt: de *ADC-toets*.

ADC-toets
Indien negatieve effecten niet uit te sluiten zijn, kan het plan alleen vastgesteld en vergund worden indien wordt voldaan aan elk van de volgende voorwaarden (art. 2.8-4)

a. Er zijn geen **A**lternatieve oplossingen
b. Het project wordt uitgevoerd onder **D**wingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard
c. Er worden **C**ompenserende maatregelen getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Soortbescherming

Het hoofdstuk 'Soortbescherming' uit de Wet natuurbescherming bestaat uit drie aparte beschermingsregimes, ook wel de passieve soortbescherming genoemd: 1) de Vogelrichtlijn; 2) de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn en; 3) nationaal beschermde soorten. Voor deze drie beschermingsregimes gelden verschillende verboden en wettelijke belangen voor een ontheffingsaanvraag.

Vogelrichtlijn (artikel 3.1)
Voor van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen van vogels;
2. opzettelijk vernielen van nesten, rustplaatsen en eieren;
3. eieren rapen en onder zich hebben;
4. opzettelijk verstoren van vogels;
5. het verbod onder 4 is niet van toepassing indien de verstoring niet van wezenlijk invloed is op de gunstige staat van instandhouding van de populatie.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.1 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de

ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.3, lid 4:

1. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
2. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
3. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
4. ter bescherming van flora en fauna;
5. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten;
6. het selectief vangen, onder zich hebben of verstandig gebruik van bepaalde vogels.

Habitatrichtlijn (artikel 3.5)

Voor in het wild levende dieren van soorten, genoemd in de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern of het Verdrag van Bonn, met uitzondering van de soorten, bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn, gelden de volgende verbodsbepalingen:

1. opzettelijk doden en vangen;
2. opzettelijk verstoren;
3. opzettelijk vernielen of rapen eieren;
4. opzettelijk beschadigen of vernielen voortplantings- of rustplaatsen;
5. opzettelijk plukken of vernielen planten.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.5 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8, lid 5:

1. ter bescherming van flora en fauna, en instandhouding van natuurlijke habitats;
2. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij, wateren of andere vormen van eigendom;
3. in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
4. voor onderzoek of onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten of de daartoe benodigde kweek;
5. op selectieve wijze een aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soort te vangen of onder zich te hebben.

Nationale beschermde soorten (artikel 3.10)

Voor in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A gelden de volgende verbodsbepalingen:

a. opzettelijk doden of vangen;
b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen.

Voor vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B gelden de volgende verbodsbepalingen:

c. in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, ontwortelen of vernielen.

Een ontheffing voor het overtreden van de verbodsbepalingen van artikel 3.10 kan alleen verleend worden als voldaan wordt aan de criteria van de ontheffingsaanvraag (zie paragraaf 2.3) en één of meer van de onderstaande wettelijke belangen uit artikel 3.8 lid 5 en artikel 3.10, lid 2:

a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling;
b. ter voorkoming van schade of overlast;
c. ter beperking van de omvang van populaties;
d. ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden;
e. in het kader van bestendig beheer of onderhoud landbouw of bossen;
f. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
g. in het kader van bestendig beheer of onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied;
h. in het algemeen belang, of
i. bestendig gebruik.

Actieve soortbescherming

Naast de passieve soortbescherming zijn provincies wettelijk verplicht om soorten te beschermen middels de Natuurvisie (artikel 1.7) en de actieve soortbescherming (artikel 1.12). In het kader van deze actieve bescherming kunnen de provincies de lijst met

beschermde soorten uitbreiden en/of gebieden aanwijzen waarvoor een extra inspanning nodig is om de staat van instandhouding van populaties te behouden of te herstellen.

Vogellijst

Alle inheemse vogelsoorten zijn beschermd in het kader van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1). De nesten van vogels zijn beschermd als ze door de vogels in gebruik zijn, zowel in als buiten de gangbare broedperiode (15 maart tot 15 juli). De meeste vogels maken elk jaar een nieuw nest of zijn in staat een nieuw nest te maken. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De nesten van deze vogelsoorten zijn jaarrond beschermd waardoor de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn (zie Kader Jaarrond beschermde vogelnesten). De wetgever verstaat onder verblijfplaatsen van vogels ook nesten en holtes waar de vogels ook buiten de broedtijd regelmatig verblijven.

Beschermde houtopstanden

De bescherming van houtopstanden is geregeld in hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (voorheen Boswet). Het is verboden houtopstanden geheel of gedeeltelijk te vellen of te doen vellen, zonder voorafgaande melding bij de provincie. Een houtopstand is hierbij gedefinieerd als een eenheid van bomen of struiken met een oppervlakte van ten minste 1.000 vierkante meter of een rijbeplanting die meer dan 20 bomen omvat. De wet schrijft verder voor dat wanneer een houtopstand geheel of gedeeltelijk is geveld, de grond binnen drie jaar moet worden herbeplant.

Bovenstaande bescherming geldt niet voor alle houtopstanden. De regels zijn niet van toepassing op houtopstanden op erven of in tuinen, op fruitbomen, op windschermen om boomgaarden, op naaldbomen bedoeld om te dienen als kerstbomen, op kweekgoed, op bepaalde beplantingen van wilgen of populieren, op bepaalde beplantingen bedoeld voor de productie van houtige biomassa en op houtopstanden binnen de, bij besluit van de gemeenteraad, vastgelegde grenzen van de bebouwde kom. Ook voor het dunnen van een houtopstand gelden de regels niet.

De provincie kan regels stellen ten aanzien van de meldingsplicht en de plicht tot herbeplanting. Alle provincies hebben verordeningen vastgesteld waarin is geregeld hoe een kapmelding moet worden ingediend, waaraan herbeplanting moet voldoen en wanneer ontheffing van de herbeplantingsplicht kan worden verleend. Sommige provincies hebben ook beleidsregels vastgesteld waarin bijvoorbeeld is aangegeven wanneer een kapverbod wordt opgelegd.

De Wet natuurbescherming beschermt geen houtopstanden binnen de bebouwde kom. Waar de grens van de “bebouwde kom Wet natuurbescherming” ligt, wordt bepaald door de gemeenteraad. Dit valt vaak min of meer gelijk met de ‘bebouwde kom Verkeerswet’, maar kan afwijken. Binnen de bebouwde kom geldt meestal een kapverbod op grond van de algemene plaatselijke verordening (APV) of een gemeentelijke bomenverordening. Daarnaast kunnen gemeenten ook regels stellen voor bomen buiten de bebouwde kom, bijvoorbeeld in een bestemmingsplan

Ontheffing, vergunning of vrijstelling

Het is mogelijk om voor de in de Wet natuurbescherming vermelde verboden een ontheffing of vergunning aan te vragen. Er kan alleen een ontheffing verleend worden als er aan drie criteria is voldaan:

- Er is geen alternatieve bevredigende oplossing mogelijk;
- Er moet sprake zijn van een wettelijk belang behorend bij het artikel dat overtreden wordt;
- Er mag geen afbreuk aan de staat van instandhouding van de populatie plaatsvinden.

<u>Vrijstelling</u>

Het is niet altijd nodig om een ontheffing aan te vragen wanneer er gevolgen voor beschermde planten- en diersoorten optreden. Er zijn verschillende soorten vrijstellingen van de verboden voor beschermde soorten mogelijk. Er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden indien strikt en aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurde gedragscode. De zorgplicht blijft ook bij het werken via een gedragscode onverminderd van kracht. Naast de gedragscode is ook een vrijstelling in de vorm van een ministeriële regeling te krijgen (artikel 3.11). Deze ministeriële regelingen zijn opgesteld door Gedeputeerde Staten als vrijstellingslijsten. Zie Bijlage E voor een overzicht voor de vrijgestelde soorten. In onderhavige rapportage

wordt niet ingegaan op de voorkomende soorten van de vrijstellingslijst.

Gezien de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten in het plangebied die zich binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden bevinden, zijn negatieve effecten van de werkzaamheden op beschermde soorten niet uit te sluiten. Dit betekent dat er mogelijk verbodsbepalingen van de Wet natuurbescherming overtreden worden. Een Natuurtoets Soortbescherming in het kader van de Wet natuurbescherming is dan ook noodzakelijk.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Naast de Wet natuurbescherming bestaat in Nederland het Natuur Netwerk Nederland, waarvoor de provincies beleid maken (NNN). Het NNN is ruimtelijk in de Provinciale Structuurvisie vastgelegd. Het vormt een robuust netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingszones. Dit netwerk bestaat uit bestaande natuurgebieden, nieuw aan te leggen natuur en verbindingszones tussen deze gebieden. Ook de beheersgebieden voor agrarisch natuurbeheer behoren tot het NNN. De planologische verankering van het NNN vindt plaats in (gemeentelijke) bestemmingsplannen. Wanneer ruimtelijke ontwikkelingen geheel of gedeeltelijk binnen de begrenzing van het NNN plaatsvinden en een bestemmingsplan wijziging moet worden doorgevoerd en/of negatieve effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden dient altijd een 'Nee, tenzij'-toets te worden uitgevoerd. Hierin wordt beoordeeld of er als gevolg van de voorgenomen maatregelen significante effecten op de wezenlijke waarden en kenmerken van het netwerk optreden.

Kader | Jaarrond beschermde vogelnesten

De meeste vogels gebruiken hun nest slechts eenmalig voor de voortplanting. Elk jaar bouwen de dieren een nieuw nest op meestal een andere locatie. Nesten van deze vogels zijn slechts gedurende het broedseizoen beschermd. Er zijn echter ook vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn en waarop de verbodsbepalingen van artikel 3.1 van de Wet natuurbescherming het gehele jaar van toepassing zijn. Er worden 5 categorieën onderscheiden:

1. Vogels waarvan de nesten ook buiten het broedseizoen als rust- en voortplantingsplaats gebruikt worden (voorbeeld: steenuil).
2. Koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk zijn van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: gierzwaluw en huismus).
3. Vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar (voorbeeld: ooievaar en kerkuil).
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen. (voorbeeld: ransuil).
5. De volgende vogelsoorten behoren tot deze categorie: vogels die weliswaar terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of in de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen. De nesten van deze soorten zijn buiten het broedseizoen niet beschermd, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Bijlage E. Overzicht algemene vrijstellingen

Tabel B | Overzicht vrijgestelde soorten per provincie, V = vrijgesteld.

Soortgroep	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Provincie												
			Drenthe	Flevoland	Friesland	Gelderland	Groningen	Limburg	N-Brabant	N-Holland	Overijssel	Utrecht	Zeeland	Z-Holland	LNV
Zoogdieren	Aardmuis	*Microtus agrestis*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bosmuis	*Apodemus sylvaticus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Bunzing	*Mustela putorius*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Dwergmuis	*Micromys minutus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Dwergspitsmuis	*Sorex minutus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Egel	*Erinaceus europaeus*	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V	V	V
Zoogdieren	Eekhoorn	*Sciurus vulgaris*						V [1]							
Zoogdieren	Gewone bosspitsmuis	*Sorex areneus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Haas	*Lepus europeus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Hermelijn	*Mustela erminea*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Huisspitsmuis	*Crocidura russula*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Konijn	*Oryctolagus cuniculus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Ondergrondse woelmuis	*Pitymys subterraneus*	V	V	V	V	V	V	V	V		V	V		V
Zoogdieren	Ree	*Capreolus capreolus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Rosse woelmuis	*Clethrionomys glareolus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Steenmarter	*Martes foina*						V [2]							
Zoogdieren	Tweekleurige bosspitsmuis	*Sorex coronatus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V		V
Zoogdieren	Veldmuis	*Microtus arvalis*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Vos	*Vulpes vulpes*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Zoogdieren	Wezel	*Mustela nivalis*	V		V		V	V				V		V	V
Zoogdieren	Wild zwijn	*Sus scrofa*						V							
Zoogdieren	Woelrat	*Arvicola terrestris*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Reptielen	Hazelworm	*Anguis fragilis*						V [3]							
Reptielen	Levendbarende hagedis	*Zootoca vivipara*						V [4]							
Amfibieën	Bruine kikker	*Rana temporaria*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Gewone pad	*Bufo bufo*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Kleine watersalamander	*Lissotriton vulgaris*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Meerkikker	*Pelophylax ridibundus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V
Amfibieën	Bastaardkikker	*Pelophylax* kl. *esculentus*	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V	V

[1] *alleen vrijgesteld in de periode tussen maart t/m april en juli t/m november*

[2] *alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m februari*

[3] *alleen vrijgesteld in de periodes juli, augustus en september*

[4] *alleen vrijgesteld in de periode tussen 15 augustus t/m 15 oktober*

Bijlage F. Ter zake kundige

TER ZAKE KUNDIGE
Het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit verstaat onder een kundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de kundige:

- op HBO-, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of;
- op mbo-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Flora- en faunawet, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of;
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of;
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties.
- Alle medewerkers van Bureau Viridis voldoen aan de eisen van het ministerie en zijn ter zake deskundig.

Cultuurhistorische waardenstelling

Ockhuizen

te Haarzuilens

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Cultuurhistorische waardenstelling

Ockhuizen

te Haarzuilens

Opdrachtgever:

Gemeente Utrecht

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Costerweg 1- K 6702 AA Wageningen 0317 424 167 www.sb4.nl info@sb4.nl

Colofon

© 2022, SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen BV

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij op papier of digitaal, zonder voorafgaande toestemming van de opdrachtgever, in overleg met SB4. In geval van publicatie, geheel of gedeeltelijk, van dit als intern rapport bedoelde document, kan het noodzakelijk zijn om auteursrechten, copyright, publicatierechten en/of andere rechten te regelen met SB4 of andere partijen.

De afbeeldingen in dit rapport zijn gemaakt door de auteurs en de kaarten zijn noordwaarts georiënteerd, tenzij anders aangegeven.

Cultuurhistorisch en tuinhistorisch onderzoek, tekst en opmaak:
SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen
ir. C.H.P.M. (Kees) van Dam, ir. E.M.J. (Eric) Blok bnt
Costerweg 1-K
6702 AA Wageningen
www.sb4.nl

Projectnummer: 10810

Opdrachtgever: Gemeente Utrecht
Contactpersoon: A. (Anne) Schipper
Versie: 2 maart 2022

INHOUD

INLEIDING..... 5

1. INTRODUCTIE..... 7

2. BEKNOPTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING..... 11
2.1. Ontginning 11
2.2. Kasteel De Haar 11
2.3. Woonwijk Leidsche Rijn 11

3. RELICTEN EN HUN HISTORISCHE ACHTERGROND..... 13
3.1. Sloten- en kavelpatroon 13
3.2. Kasteel De Haar 19
3.3. Landgebruik en landschapselementen 21
3.4. Bebouwing 27
3.5. Infrastructuur 29
3.6. Resume: datering huidige situatie 31

4. WAARDERING..... 37
4.1. Waarderingsmethode 37
4.2. Cultuurhistorische waarden en karakteristiek van het gebied 39
4.3. Waardering van deelgebieden 43
4.4. Waardekaart met elementen 45

5. AANBEVELINGEN..... 47
5.1. Algemeen 47
5.2. Boscompensatie 47
5.3. Zonnepanelen 48

BRONNEN..... 49

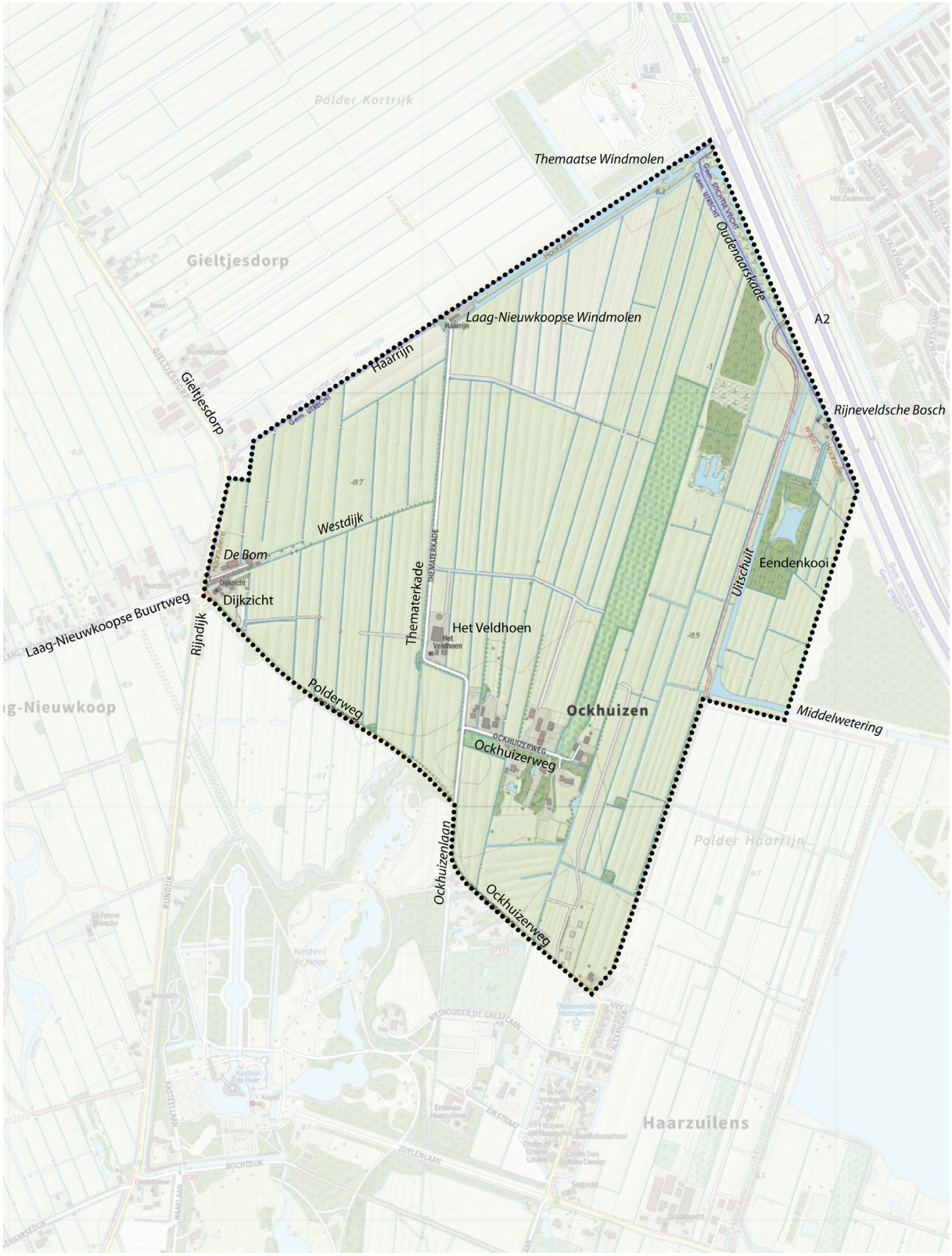
INLEIDING

Binnen de gemeentegrenzen van Utrecht ligt één van de kleinste buurtschappen van de provincie: Ockhuizen. De tegenwoordige situatie wordt in belangrijke mate bepaald door de middeleeuwse ontginning, de parkaanleg rondom Kasteel De Haar en de recente recreatieve voorzieningen in relatie tot de nieuwbouw van Leidsche Rijn.

Aanleiding voor het voorliggendonderzoek zijn de plannen voor inpassing van een zonneveld en boscompensatie. Deze ontwikkelingen zijn gepland binnen het noordelijke deel van het rijksbeschermde stads- en dorpsgezicht van Haarzuilens, op het gebied tussen A2, Haarijn, Polderweg, Ockhuizerweg en Rijnveldsche Boschpad. Vanwege deze status is door de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed geadviseerd om een cultuurhistorische waardestelling te maken, om mee te nemen in de verdere afwegingen in de planvorming.
Hierbij is door de gemeente Utrecht verzocht om in ieder geval aandacht te besteden aan de historische verkaveling, zichtlijnen in relatie tot het beschermd dorpsgezicht en Kasteel de Haar, bijzondere elementen zoals de eendenkooi, buurtschap Ockhuizen en mogelijke historische bossen, bosschages of boomgaarden in het gebied, en grondgebruik in het verleden. Op basis van de historische aspecten wordt inzicht verkregen in de aanwezigheid en ligging van de belangrijkste cultuurhistorische kernwaarden. Ten slotte is gevraagd enkele aanbevelingen te doen wat betreft de inpassing van een zonnepark en boscompensatie, rekening houdend met de cultuurhistorische waarden.

Voorliggend onderzoek is gebaseerd op een literatuur-, bronnen- en kaartenstudie en terreinbezoek. Het onderzoek is uitgevoerd door Kees van Dam (landschapsarchitect en historisch onderzoeker), met medewerking van Eric Blok (landschapsarchitect en tuinhistoricus), beiden werkzaam bij bureau SB4.

SB4 Bureau voor Historische Tuinen, Parken en Landschappen
Wageningen, 2021.

Actuele situatie van het onderzoeksgebied (bolletjeslijn). (Bron ondergrond: J.W. van Aalst, www.opentopo.nl.)

1. INTRODUCTIE

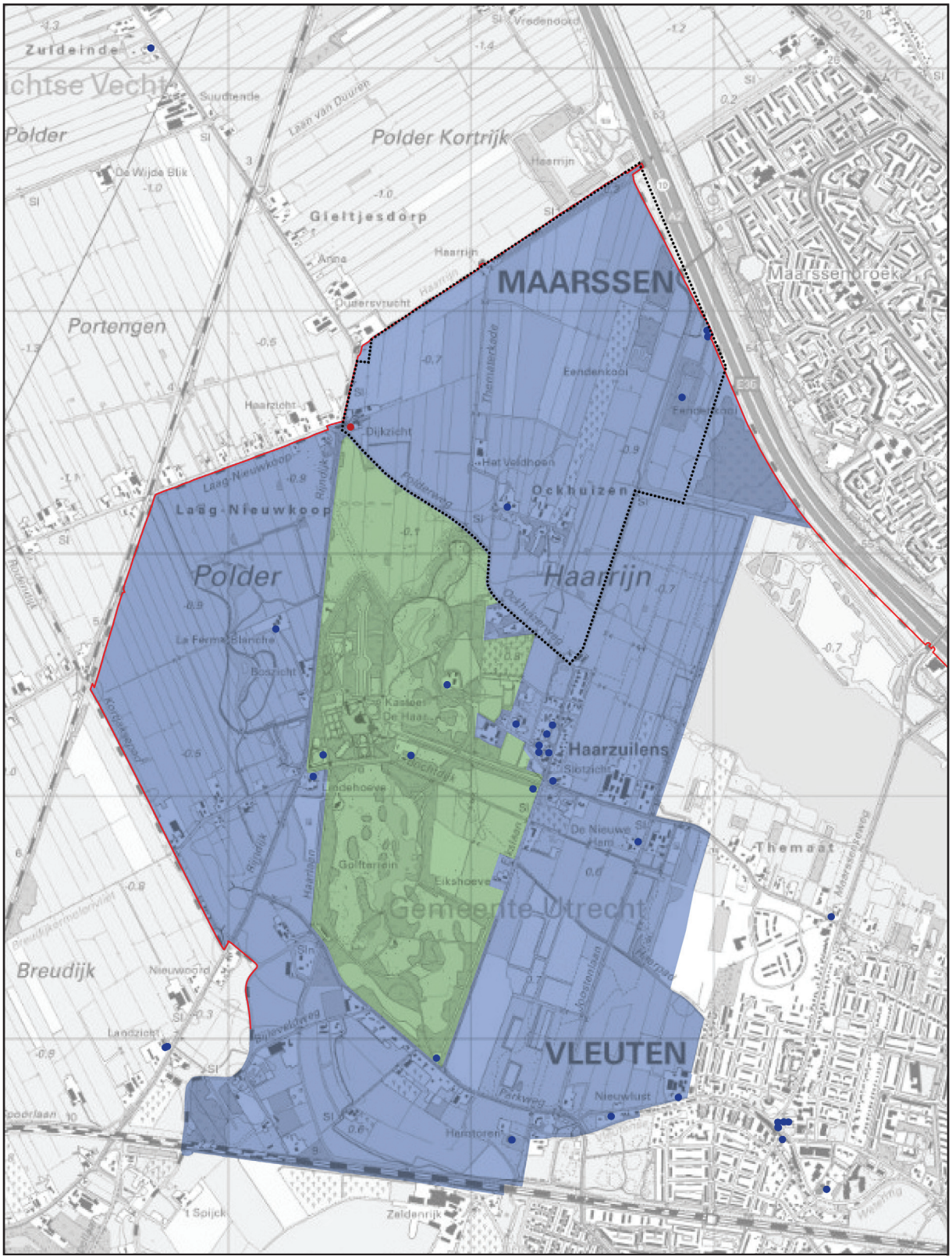
Locatiegegevens
Hoofdadres: Thematerkade z.n., 3455 RX Haarzuilens
Kadastraal: Gemeente Vleuten (VTN00), sectie D, diverse percelen.

Onderzoeksgebied
Het onderzoek richt zich op het landelijk gebied binnen de gemeente Utrecht, ten noorden van het park van Kasteel De Haar en ten westen van rijksweg A2. Het gebied wordt verder begrensd door de Haarijn, Schenkeldijk/Gieltjesdorp, Polderweg, Ockhuizerweg en het Rijnveldsche Boschpad. Het terrein omvat ca. 170 hectare. De ruimtelijke context en wijdere omgeving is waar nodig en relevant meegenomen in het onderzoek en de beschrijvingen.

Huidig gebruik
Het gebied kent een overwegend landelijk karakter met gronden in agrarisch gebruik. Aan de westzijde zijn twee (voormalige) boerderijen langs de Polderweg en Gieltjesdorp gelegen, namelijk 'De Bom' en 'Dijkzicht'. Het buurtschap Ockhuizen bestaat uit vier (voormalige) boerderijen en een woning aan de noordzijde van de Ockhuizerweg/Thematerkade en drie woningen aan de zuidzijde. De erven en tuinen zijn omgeven door beplanting. Bij en achter nr. 24 ligt een grote fruitboomgaard. Aan de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied liggen twee bungalows aan de Ockhuizerweg en zijn enkele woningen in ontwikkeling (nr. 39). Aan de noordoostzijde van het onderzoeksgebied zijn nabij de eendenkooi en (voormalige) kooikerswoning (Thematerweg 4) enkele natuurontwikkelingsprojecten en recreatieve voorzieningen (wandel- en fietspaden). Aan de noordzijde vormt de Haarrijn, met daaraan een (voormalig) de afwatering van de polders en de wijk Leidsche Rijn naar het Amsterdam-Rijnkanaal. Bij het gemaal 'Haarrijn' is een (voormalige) dienstwoning gelegen.

Status
Het gebied valt geheel binnen het van rijkswege Beschermd Dorpsgezicht Haarzuilens, zoals aangewezen op 4 december 2013.[1]
Kasteel De Haar is aangewezen als rijksmonumentale Complex Historische Buitenplaats en ligt ten zuiden en net buiten het onderzoeksgebied.[2] Binnen het onderzoeksgebied zijn vier rijksmonumenten aangewezen: Ockhuizerweg 20 (boerderij Het Klaverblad)[3] en het complex van de eendenkooi bij Thematerweg 4 met kooikerswoning en tuinpaviljoen.[4]
De pand aan Polderweg 2 (Dijkzicht) is aangewezen als gemeentelijk monument.[5] In het bestemmingsplan zijn tevens Ockhuizerweg 24 en 35 benoemd als waardevol of karakteristiek pand.[6]
Voor het gebied is tevens nadere regelgeving van toepassing, onder meer vanuit provinciale ruimtelijke verordeningen. Verdere beleidsanalyse is in het kader van dit cultuurhistorisch onderzoek niet uitgevoerd.

1 RCE, Beschermd Gebied nr. 223; https://archisarchief.cultureelerfgoed.nl/Beschermde_Gezichten/BG223/; RCE, *Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens, Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens gemeente Utrecht (Utrecht) ex artikel 35 Monumentenwet 1988*, 2013.
2 RCE, Complexnr. 527891; https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/527892
3 RCE, Obj.nr. 37537 (aangewezen in 1977),
4 RCE, Complexnr. 514789 en onderdelen eendenkooi (510856), kooikerswoning (514790) en tuinpaviljoen (514791), allen aangewezen in 2000.
5 https://www.utrecht.nl/wonen-en-leven/wonen/uw-koopwoning/monument/monumentenlijst/; https://gemu.maps.arcgis.com/apps/webappviewer/index.html?id=50733b9f9ade426794da5f83b8b1f1ad
6 Overzicht waardevolle panden Haarzuilens en overig monumenten versie 15 febr 2013, https://www.ruimtelijkeplannen.nl/documents/NL.IMRO.0344.BPHAARZUILENS-0401/tb_NL.IMRO.0344.BPHAARZUILENS-0401_5.pdf. Nr. 35 ligt buiten het onderzoeksgebied.

Aanwijzing van beschermde gezichten, complexen en monumenten in en rond het onderzoeksgebied (zwarte bolletjeslijn). De rijksmonumenten zijn aangeduid met een blauwe stip, het gemeentelijke monument binnen het onderzoeksgebied met een rode stip. De dunne rode lijn geeft de gemeentegrens van Utrecht aan. (Bron ondergrond: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Beschermd dorpsgezicht
Complex Historische Buitenplaats

Archeologie

Archeologie is als afzonderlijk beleidsterrein in onderhavig onderzoek niet nader onderzocht. Binnen het onderzoeksgebied bevinden zich geen archeologische rijksmonumenten.[7] Op de gemeentelijke archeologische beleidskaart uit 2009 zijn twee gebieden aangeduid als 'hoge archeologische waarde' (de historische erven) en een zone als gebied met archeologische verwachting (crevasses).[8] In een actualisatie van de archeologische waardenkaart in 2022 blijft voor de rood aangeduide erven aan de Ockhuizerweg een hoge archeologische waarde gelden (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 30 m^2 en dieper dan 30 cm), waarbij het aangeduide vlak op de kruising van de Polderweg-Rijndijk vervalt. De ontginningsbasissen (Ockhuizerweg) en de kade (Westdijk) krijgen een hoge archeologische verwachting (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 100 m^2 en dieper dan 30 cm); de groen gearceerde zone op de waardenkaart uit 2009 wordt op de geactualiseerde waardenkaart uitgebreid en krijgt een middelhoge archeologische verwachting (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 500 m^2 en dieper dan 30 cm). Wit gebied op de huidige waardenkaart uit 2009 krijgt een lage archeologische verwachting op de geactualiseerde waardenkaart (vergunningsplicht bij bodemingrepen groter dan 5000 m^2 en dieper dan 30 cm).[9]

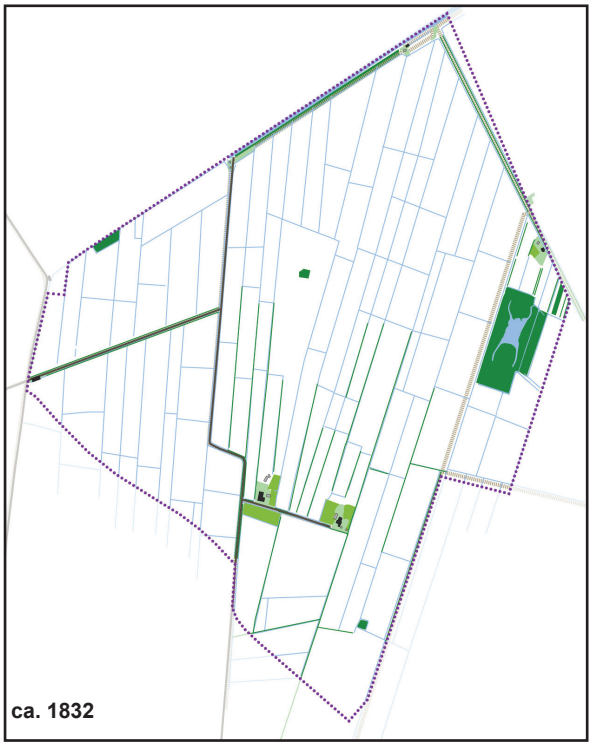

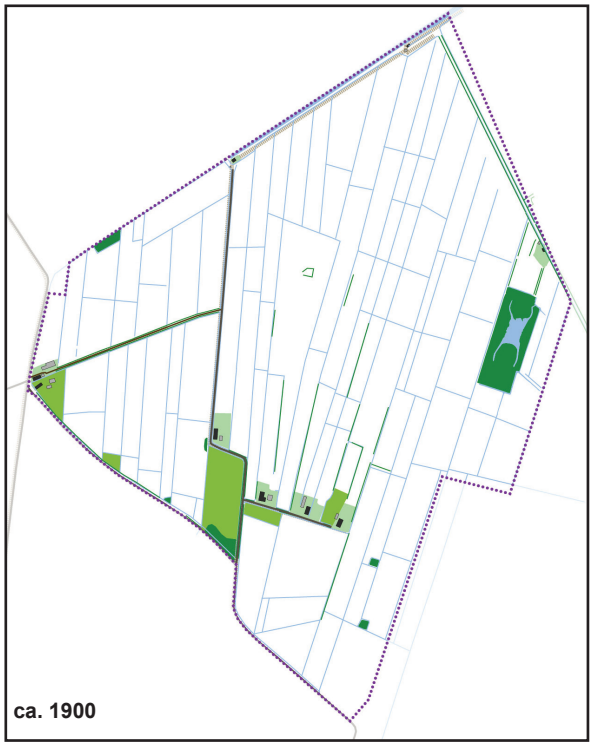
Uitsnede gemeentelijke archeologische waardenkaart 2009.
(Bron: Afdeling Erfgoed, gemeente Utrecht.)

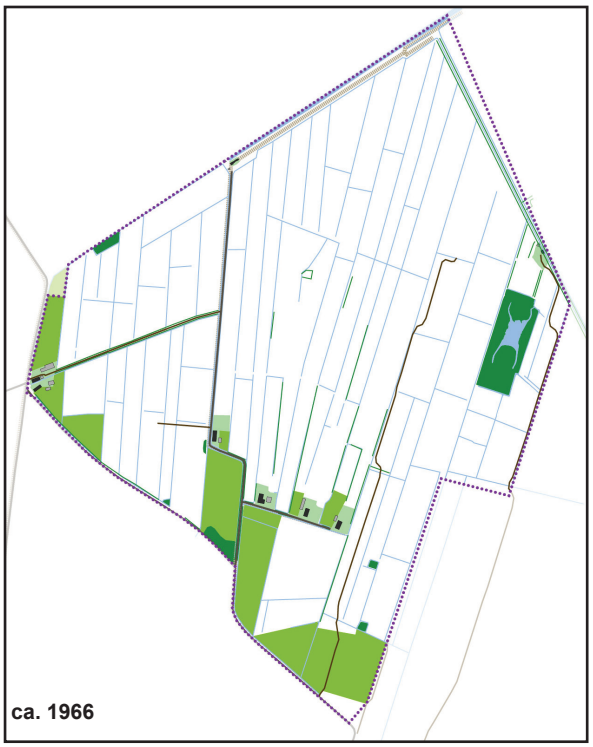
7 https://www.cultureelerfgoed.nl/onderwerpen/bronnen-en-kaarten/overzicht/archeologie-in-nederland-amk-en-ikaw; https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Archeologie%2Din%2DNederland

8 https://pki.utrecht.nl/Loket/product/19096562313d34964b6ae3244ec42f9b

9 Bron: Wink, K., Kok, R.S. en R.A.C. Kroes, 2022: Toelichting op de Archeologische Beleidskaart gemeente Utrecht, RAAP-Rapport 3072, Weesp (in prep.); Afdeling Erfgoed, gemeente Utrecht.

Ruimtelijke ontwikkeling van het onderzoeksgebied aan de hand van vier fases.

- hoofdgebouw
- bijgebouw
- erf/tuin
- boomgaard
- bos
- water
- sloot
- weg
- pad
- kade

2. BEKNOPTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

In deze samenvattende schets van de gebiedsgeschiedenis worden de drie meest bepalende ontwikkelingen aangestipt: de grote veenontginningen omstreeks 1100-1200, de herbouw van kasteel De Haar in pakweg 1900 en de aanleg van woonwijk Leidsche Rijn vanaf circa 2000.

2.1. Ontginning

Bewoning van de oeverwal van de (Oude) Rijn vond al vroeg plaats, waaronder in de romeinse tijd. Enkele gunstig hoger gelegen terreinen werden relatief vroeg geschikt gemaakt voor vestiging en agrarisch gebruik, zoals de voormalige stroomruggen tussen Vleuten en Haarzuilens.
Na de afdamming van de Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 nam de ontginning van de uitgestrekte veengebieden een vlucht. Hierbij werden ook de polders Themaat, De Haar, Haarveld en Ockhuizen ontgonnen, vanuit zuidelijke richting en met een opstrekkende strokenverkaveling. Dit gebeurde in opdracht van de bisschop van Utrecht, die de gronden bij kasteel De Haar in bezit had. De ontginning vond echter later plaats dan die vanaf de Vecht, zodat men op de achter- en zijgrenzen van de blokken van Maarssenbroek en Gieltjesdorp stuitte. De Rijndijk (westzijde onderzoeksgebied) en Eikslaan (oostzijde onderzoeksgebied) vormden zijgrenzen van de blokken. De Thematerkade en Ockhuizerdijk, waaraan twee boerderijen kwamen te liggen, vormden een iets latere begrenzing en aanpassing van het polderblok, naar aanleiding van een wijziging in de afwatering.

2.2. Kasteel De Haar

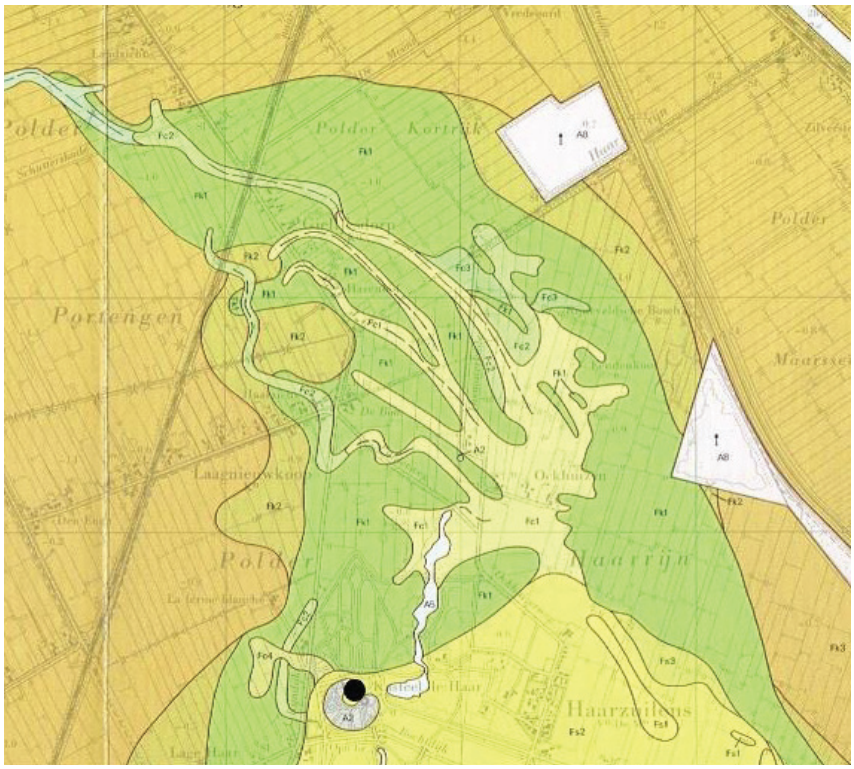
In de periode tussen de 12e en 15e eeuw zou er een versterking per plekke van Kasteel De Haar gebouwd worden. Naast enkele nabijgelegen huizen als Den Ham, Den Eyck en Ter Mey groeide De Haar uit tot een residentie van invloedrijke families Van de Haar en later Van Zuylen. Tijdens de Hoekse en Kabeljauwse twisten werd in 1482 het kasteel verwoest. Hoewel het weer zou worden hersteld verviel het kasteel vanaf de 17e eeuw tot een ruïne. Pas na de vererving op Etiènne baron van Zuylen van Nyevelt in 1890 volgde een herleving. Mede door zijn huwelijk met Hélène barones de Rothschild kon het kasteel via een zeer ambitieus bouwprogramma worden hersteld. Tezamen met de verschillende parkdelen, verplaatsing van het dorp naar een nieuw Haarzuilens en aankoop van vele gronden in de omgeving zou het één van de grootste ontworpen ensembles worden in Nederland.

2.3. Woonwijk Leidsche Rijn

In het begin van de jaren 90 werd het gebied ten westen van Utrecht door het Rijk aangewezen als uitbreidingslocatie: met meer dan 30.000 woningen de grootste Vinex-locatie in Nederland.[10] Het grondgebied van de gemeente Vleuten-De Meern (waar in 1954 onder meer gemeente Haarzuilens in was opgenomen) werd daarbij toegevoegd aan gemeente Utrecht.
In dezelfde periode werden rond Utrecht vier groengebieden aangewezen, als recreatievoorziening dichtbij de stad, waaronder Haarzuilens en omgeving. Om deze voorzieningen te realiseren, bestaande uit ca. 450 hectare openbaar toegankelijk recreatiegebied en ca. 15 kilometer aan paden, werd gekozen voor het instrument ‘herinrichting’, uitgevoerd door Dienst Landelijk Gebied. Daarnaast speelde een verdubbeling van de snelweg A2, waarover een nieuw viaduct kwam dat het gebied met Maarssenbroek zou gaan verbinden. Natuurmonumenten heeft in 2000 389 hectare van landgoed Haarzuilens verworven en is daarmee één van de belangrijkste grondeigenaren in het gebied geworden.

Naaststaande schema’s geven een beeld van de ontwikkeling van het onderzoeksgebied in de laatste 200 jaar. Tot op de dag van vandaag overheerst een agrarisch karakter. De aanleg van het park bij kasteel De Haar had een zekere invloed in de vorm van de aanleg van de Polderweg en enkele bosjes ten noorden hiervan. Ook kwam omstreeks 1900 tijdelijk de fruitteelt op, waartoe enkele percelen werden omgevormd tot boomgaard. In de jaren 70 vond een uitbreiding van bebouwing plaats door de bouw van enkele woonhuizen. Vanaf ca. 2010 is gewerkt aan recreatieve voorzieningen.

10 De vinex-locaties werden aangewezen in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening Extra uit 1991,

Uitsnede van de geomorfogenetische kaart, waarop crevasses bij Ockhuizen zijn aangegeven. (Bron: Huiting, 2020, p. 64; Berendsen, *Genese*.)

Uitsnede van de actuele hoogtekaart (AHN4), waarin het hoogteverloop van het maaiveld zich aftekent: van hoger gelegen (rood naar oranje en geel) naar lager gelegen (groen naar blauw). (Bron: www.AHN.nl)

3. RELICTEN EN HUN HISTORISCHE ACHTERGROND

3.1. Sloten- en kavelpatroon

Door de afdamming van de Rijn bij Wijk bij Duurstede in 1122 werd een betere waterbeheersing mogelijk van de gronden die benedenstrooms lagen. Eerder waren de gronden direct langs de Oude Rijn al in gebruik genomen (A, *zie kaart volgende pagina*), waarbij de Thematerweg en Bochtdijk de (globale) achtergrens van de oude ontginningen vormde.[11] Vanaf de Vecht was men begonnen met een systematische verkaveling van het Otterspoorbroek en Maarssenbroek (B) volgens een cope-ontginning van ca. 1250 meter diep. Maarssenbroek werd in 1174 voor het eerst vermeld.[12] De achtergrens van deze ontginning was de Oude(n)aarskade. Aansluitend op Otterspoorbroek werd een zelfde systematische ontginning uitgezet, namelijk het blok van Kortrijk, Vijfhoeven en Gieltjesdorp (F). De (latere) Haarrijn vormde de zuidelijke zijdwende (zijkade) van deze ontginning.[13]
In het gebied ten westenvan De Haar werd een ontginning gestart vanaf de Breudijk. In een vervolg op deze ontginning zal de regelmatige cope-ontginning van Gerverscop zijn gerealiseerd, waarbij de Gerverscopse dijk en wetering haaks werden uitgezet op een grens met De Haar. Vanaf de Lagehaarsedijk werden het Haarveld of De Haar uitgezet met regelmatige kavelindeling (D). Op de achtergrens van het ontginningsblok De Haar werd een nieuwe ontginning gestart: Laag-Nieuwkoop (K). Deze laatste moet na Gieltjesdorp (F) en vóór Portengen (M) en Kockengen (N) zijn gerealiseerd.

De gronden die behoorden tot Themaat (E, G, in het oostelijke deel van het onderzoeksgebied) bestonden hoofdzakelijk uit zwaarder te bewerken grondsoorten zoals fijne klei op veen, hetgeen de reden zal zijn geweest dat deze relatief laat werden ontgonnen. De ontginning van het blok in copen zou volgens Storm van Leeuwen geruime tijd vóór 1220 moeten hebben plaatsgevonden, mogelijk zelf vóór 1100, maar nadat de blokken van Maarssenbroek (B) en Gieltjesdorp (F) in het terrein waren uitgezet.[14] De naam ‘Themaat’ duidt op een aanvankelijk gemeenschappelijk gebruik als gras- of hooiland van de bewoners van Vleuten. De Thematerdijk diende als ontginningsbasis en hieraan kwamen de boerderijen te liggen. De oorspronkelijke westgrens van de polder lag op de Eikslaan (globaal het huidige fietspad westelijk langs de eendenkooi). Aan de westzijde was voldoende ruimte om percelen van ca. 1250 à 1300 meter diep te maken, zodat hier een dwarssloot werd gegraven die (later) de naam Middelwetering kreeg. Het resterende driehoekige gebied (G) werd afzonderlijk verkaveld en kreeg later een eendenkooi.[15]

Het ontginningsblok van Ockhuizen (H, I,J) zal afzonderlijk zijn ontgonnen, mogelijk pas na Themaat. Het vormde een eigen tiendblok en viel gerechtelijk onder Themaat. In 1285 is sprake van ‘*woninghen tOechusen*’.[16] Het land in het blok viel onder vier hoeves: twee aan de Eiksstraat (zuidzijde) en twee aan de Ockhuizerdijk (midden). Deze laatste werd relatief diep in de ontginning gelegd, hetgeen mogelijk was door de aanwezigheid van crevasses (doorbraaksediment) in de ondergrond.
Het gebied ten noorden van De Haar (C) betrof vermoedelijk een relatief late ontginning, die uitging van de bisschop van Utrecht zelf.[17] De kavels direct ten noorden van het kasteel vielen onder het gebruik van het kasteel, de vier stroken ten oosten daarvan waren in gebruik bij de hoeves aan de Haardijk en de gronden nog verder naar ten oosten (tot aan de Thematerkade/Ockhuizerlaan) behoorden tot de

11 Blijdenstijn, R., *Tastbare tijd 2.0, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht*, vierde druk, Amsterdam 2015, p. 279.
12 Gaasbeek, F., et al., *Maarssen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2007, p. 25.
13 Manten, A.A., M. Laméris, *Breukelen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2008, p. 21.
14 Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (I), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 1, p. 18-25. Zie ook: Hartog, C.M.W. den, e.a., *Terug naar Themaat, Het archeologisch onderzoek LR50 en LR52 naar drie huisplaatsen aan de Thematerweg, Basisrapportage archeologie 29*, Gemeente Utrecht, 2009.
15 Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (II), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 2, p. 29-36. Binnen deze ‘driehoek werd bij de aanleg van Rijksweg 2 (A2) een depot opgeworpen van veen uit het wegcunet, waarop spontaan berken opkwamen uit fossiel zaad.
16 Huiting, 2020, p. 131.
17 Huiting, 2020, p. 331.

Indicatieve volgorde van ontginningen rondom Haarzuilens, op basis van de vorm en richting van het ontginningsblok en literatuur (Huiting, 2020, p. 51; Storm van Leeuwen, 1998). De rode bolletjeslijn geeft het onderzoeksgebied aan.
A. Het oude land langs de Oude Rijn, o.a. Wielerveld (of Wilderveld) en Goystraat
B. Maarssenbroek (vanaf de Vecht)
C. De Haar ten oosten van de Rijndijk: De Haar
D. De Haar ten westen van de Rijndijk: polder Haarveld/De Haar of Lage Haar
E. Themaat
F. Gieltjesdorp (vanaf de Vecht)
G. Uitbreiding van Themaat aan noordzijde
H. Uitbreiding van Themaat aan westzijde
I. Ockhuizen
J. Uitbreiding van De Haar aan oostzijde
K. Laag-Nieuwkoop
L. Uitbreiding van De Haar aan noordzijde, gerelateerd aan Laag-Nieuwkoop
(Bron ondergrond: Hisgis; KNAW, Fryske Akademie.)

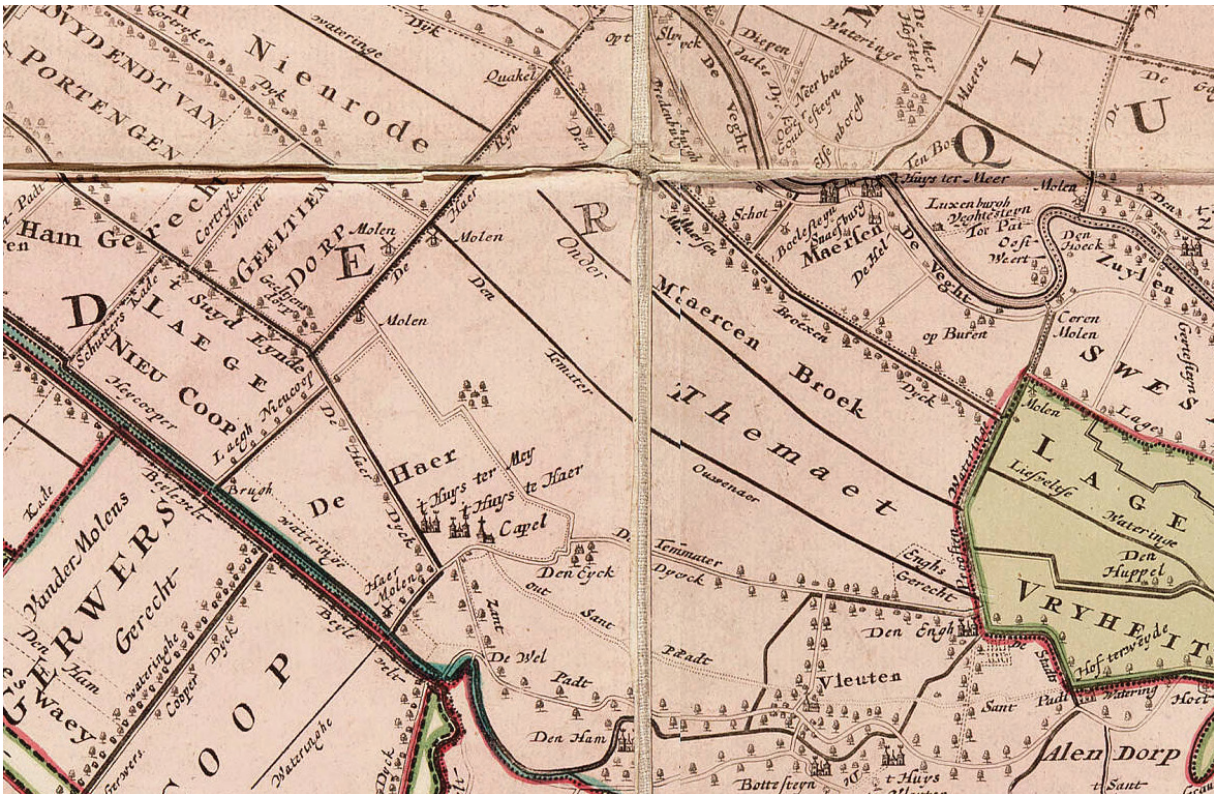

De boerderij aan de Ockhuizerweg 20 in 1971.
(Bron: HUA, nr. 89021 en 89023.)

Een sloot met stuw langs de Thematerkade, 1971.
(Bron: HUA, nr. 91943.)

Uitsnede van de ´Nieuwe Caerte van den lande van Utrecht´ door Bernard de Roy, 1743. Ockhuizen is door middel van een symbool van een door bomen omgeven huis aangeduid. Langs de Haarrijn zijn drie molen aangegeven: één aan de zijde van Gieltjesdorp, één aan het eind van de Thematerkade en één op de samenkomst van 'Den Themater Ouwenaer'. Ter plekke van boerderij De Bom (aan het westelijk eind van de Westdijk) is een gebouw aangegeven. (Bron: WUR, Spec.Coll., RKk.I,370; https://images.wur.nl/digital/collection/coll21/id/526#.YekiYs0th4Y.link.)

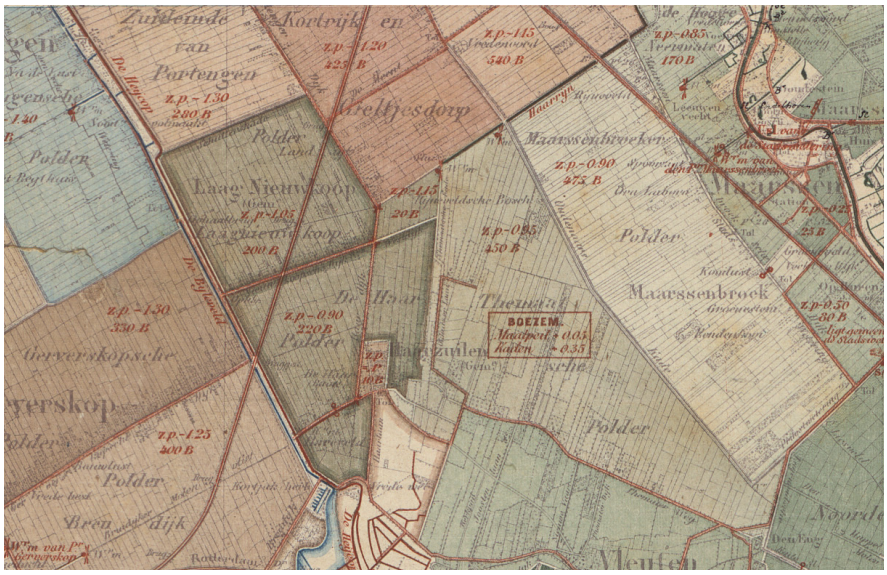
Rode Hoeve.[18] De percelen ten noorden van de Westdijk (L) werden mogelijk afzonderlijk ontgonnen of in samenhang met Laag-Nieuwkoop (K). Tot de gemeentegrensherzieningen in 1942 en 1963 behoorde dit blok namelijk tot de zelfstandige gemeente en heerlijkheid Laag-Nieuwkoop. Het is ook mogelijk dat de ontginning pas in de 13e eeuw plaatsvond, na de aanleg van de Haarrijn en Thematerkade, waarbij de Laag-Nieuwkoopse Dijk in verband met de waterhuishouding richting het oosten werd doorgetrokken. Deze kade werd de Westdijk (of Werfdijk) genoemd.

Vanwege een afspraak tussen de graaf van Holland en de bisschop van Utrecht in 1226 om wateroverlast vanuit de Oude Rijn tegen te gaan, werd ten zuiden van kasteel De Haar een dam gelegd (bij hofstede De Wel). Hierdoor konden de polders onder Vleuten en Haarzuilens niet meer afwateren op de Oude Rijn. Er werd een alternatieve mogelijkheid gezocht in afwatering op de Vecht. Deze werd gevonden in de aanleg van de Haarrijn, die het water uit de polders Themaat, De Haar en Laag-Nieuwkoop ging afvoeren. Mogelijk werd na die wijziging van de afwateringsrichting pas het blok van Ockhuizen (H, I, J) ontgonnen. Op het oostelijke deel van dit blok, tegen de Eikslaan, werd de hofstede De Koningshof gevestigd (H).[19] Het westelijke deel werd overdwars in tweeën gesplitst door de Ockhuizerdijk, die min of meer parallel aan de Eikstraat werd gelegd en waar twee boerderij aan werden gevestigd (I). Deze Ockhuizerdijk werd ontsloten via de Thematerkade/Ockhuizerlaan, die als kunstmatige grens tussen de afwateringsgebieden van polder De Haar en polder Themaat werd getrokken.[20] De stroken waarover

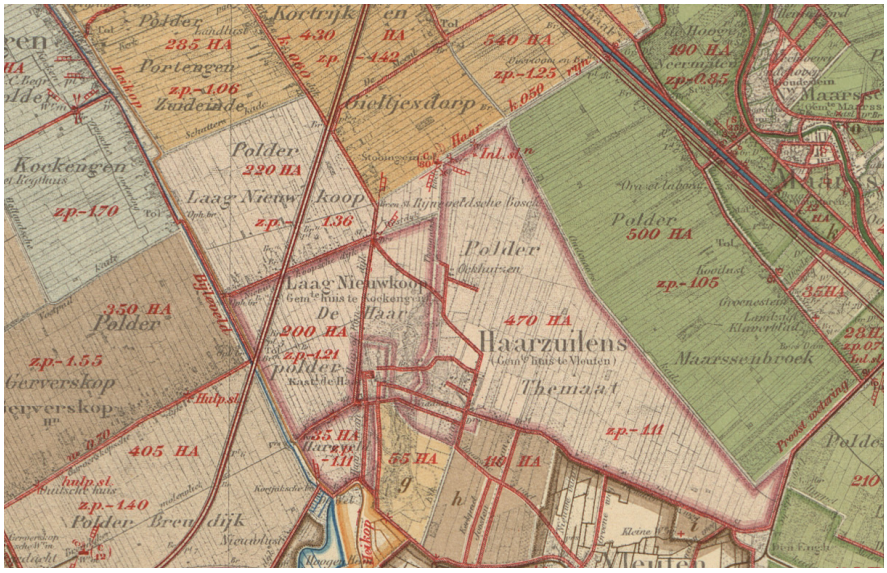
18 Huiting, 2020, p. 141-142. De Rode Hoeve betrof de hofboerderij, ter plaatse van de huidige dienstwoningen op Wethouder de Greeflaan 15/17.

19 De Koningshof (Eikslaan 9) kwam tussen de nieuwe nederzetting Haarzuilens en het kasteelpark te liggen. Het is aangewezen als rijksmonument, zie: https://monumentenregister.cultureelerfgoed.nl/monumenten/37514.

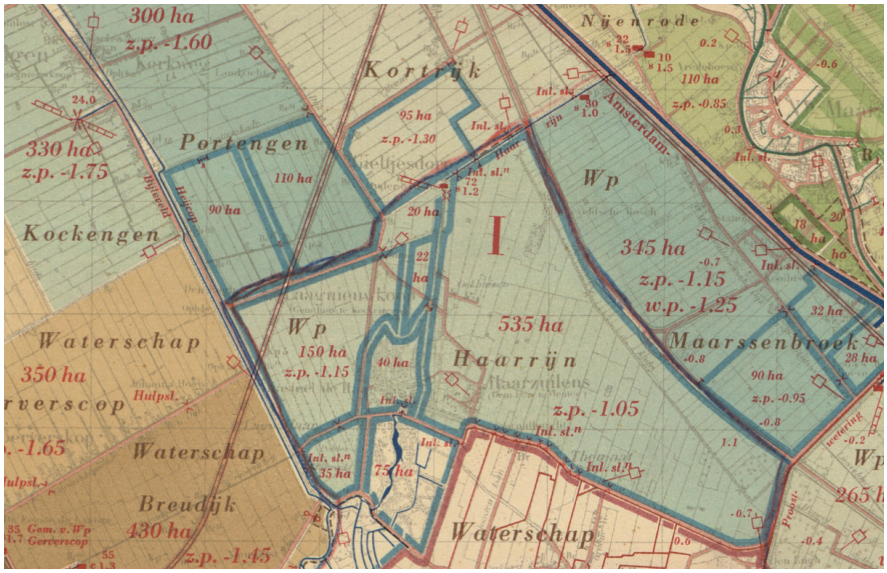
20 Huiting, 2020, p. 462: reeds de hoevenlijst van 1307 wijst op de Thematerkade als westgrens; in 1405 werd deze als zijdwende benoemd.

Waterstaatskaart, bewerkt in 1869. Binnen het onderzoeksgebied zijn nog drie verschillende waterschappen actief: Themaat, Laag Nieuwkoop en de Haar. Via de Haarrijn, door middel van twee molens, wordt het water afgevoerd naar de Vecht. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht, nr. 4; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

Waterstaatskaart, herzien in 1920. Er is nog steeds sprake van gescheiden waterschappen. De Polderweg is aangelegd, maar fungeert niet als waterscheiding. De molens zijn vervangen door een gemaal aan het eind van de Thematerkade. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht, nr. 4; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

Waterstaatskaart, herzien in 1950, ged. bijgewerkt in 1952. De waterschappen zijn samengevoegd tot waterschap Haarrijn. Het is onderdeel van de Amstellandsboezem, waarbij de polders binnen het onderzoeksgebied afwateren op het Amsterdam-Rijnkanaal. (Bron: Rijkswaterstaat, krt. 31 Utrecht-Oost; www.rijkswaterstaat.nl/apps/geoservices/geodata/dmc/waterstaatskaart/.)

de Ockhuizerlaan en Thematerkade werden gelegd (J) liggen nog in lijn met de verkaveling achter De Haar (C) en de daarbij aangelegde Rode Hoeve. Het zuidelijke deel van deze kade werd Ockhuizerlaan genoemd, zoals de uitgang '-laan' als aanduiding van een uitweg voor een polder ook in de Eikslaan en Joostenlaan voorkwam.[21]

Bij een ontginning was aanvankelijk sprake van een gesloten waterhuishouding, waarbij elke polder verantwoordelijk was voor de afvoer van eigen water. De afwatering vond met name op de natuurlijke waterlopen plaats: op Oude Rijn en Vecht. De maaiveldsdaling, als gevolg van inklinking en oxidatie van het veen, dwong de polderingezetenen om de afwatering telkens te verbeteren. Dit gebeurde onder meer door het bouwen van poldermolens en aanleg van middenweteringen. Poldermolens stonden oorspronkelijk onder meer op de Haarrijn. De Laag-Nieuwkoopse molen ten noorden van Ockhuizen werd in 1478 gebouwd.[22] Na 1870 vond bemaling veelal plaats met stoomgemalen. Na 1930 zijn deze geleidelijk vervangen door elektrische gemalen. Een polder werd aan alle zijden omgeven door kades, veelal met een begeleidende sloot. Aan de voorkades lagen de boerderijen, terwijl de zijkades en achterkade onbebouwd waren. Deze werden veelal beplant met geriefhout (elzen, wilgen), zodat ookwel wordt gesproken over houtkades. Deze 11e- of 12e-eeuw landscheidingen vinden we nog terug in het gebied als Thematerkade, Westdijk, Rijndijk en Oudenaarskade.[23]

De Haarrijn is een wetering die loopt van de Oude Rijn in het zuiden, langs de Haar- of Rijndijk, aan de zuidgrens van de ontginning van Gieltjesdorp (F) afbuigend naar het noordoosten, om in de Vecht uit te monden. De Haarrijn is waarschijnlijk, net als de Proostwetering, in het begin van de 13e eeuw gegraven om het gebied aan weerszijden van de verzandende Oude Rijn af te laten wateren richting de Vecht.[24] Uit de kadastrale kaart van ca. 1832 blijkt dat het noordelijke deel van de Haarrijn dan fungeert om de omliggende polders als Laag-Nieuwkoop en de Themaatsche Polder af te wateren. Hiertoe waren ter hoogte vanhet onderzoeksgebied twee molens op de Haarrijn geplaatst: de Laag-Nieuwkoopse windmolen aan het einde van de Themaatse Kade, en de Themaatsche windmolen aan het eind van de Oudenaars Kade. Vóór 1890 werd de windmolen aan het eind van de Themaatsche kade vervangen door een stoomgemaal, dat in 1949 zou zijn vervangen door een elektrisch gemaal.[25] Het gemaal, dat in 2014 uit gebruik werd genomen, en een dienstwoning zijn nog aanwezig.

21 Storm van Leeuwen, 1998 nr. 2, p. 29-36. Het betrof dus geen met laanbomen beplante weg.
22 Huiting, 2020, p. 66.
23 Haartsen, A., *Ontgonnen Verleden, Regiobeschrijvingen provincie Utrecht*, Bureau Lantschap / Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, november 2009, p. 114.
24 Blijdenstijn, 2015, p. 284.
25 Topografische kaart, uitgegeven in 1890; Utrechtse stichting voor Industrieel erfgoed (Usine), Lijst industrieel erfgoed per gemeente, Utrecht gemeente, juni 2020. Zie: RHCR, Inleiding op inventaris van waterschap Bijleveld; https://archief.rhcrijnstreek.nl/httphandler/icoon.ico/HttpHandler/file.pdf?file=9261586. Waterschappen Themaat en De Haar werden in 1949-1950 samengevoegd tot waterschap Haarrijn. In 1959 werd dit opgenomen in waterschap Vleutense Wetering, in 1980 in waterschap Leidse Rijn en in 1994 in Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (https://rhcrijnstreek.nl/bronnen/lokale-historie/hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/beknopte-geschiedenis-van-hoogheemraadschap-de-stichtse-rijnlanden/).

Uitsnede van het ontwerp ´Domaine de Haarzuylens´, ca. 1900. De Polderweg, boerderij Dijkzicht, de zichtlijnen en de bosjes ten westen van Ockhuizen zijn aangegeven (rode contour).
(Bron: Het Nieuwe Instituut (coll. NAi), archief Cuypers; Bulletin KNOB; RCE, 2013.)

Presentatietekening van het uiteindelijke ontwerp, door Hendrik Copijn, 1909; gerelateerd aan de huidige topografie en het onderzoeksgebied (bolletjeslijn). In rood zijn onder meer enkele zichtlijnen aangegeven.
(Bron: WUR, Spec. Coll., tuinprojectimages_i28610_002; ondergrond: Kadaster, pdok.)

3.2. Kasteel De Haar

Kasteel De Haar in de 18e eeuw.
(Bron: HUA, nr. 201348.)

In de 12e of uiterlijk in de tweede helft van de 14e eeuw zou er een versterkte woontoren zijn gebouwd, die later uitgroeide tot kasteel De Haar.[26] In de 19e eeuw was het kasteel vervallen tot ruine, die een bezienswaardigheid was geworden. In de omgeving lagen enkele lanen, boomgaarden en een bos. De bezittingen strekten zich in die tijd ten noorden van het kasteel uit tot aan de Westdijk en lagen in de polderblokken ten westen van het kasteel. Omstreeks 1892 werd door de toenmalige eigenaar, Etiènne baron Van Zuylen van Nyevelt, begonnen met de herbouw van het kasteel, waarbij de bouw van bijgebouwen en de aanleg van het park tot in de 20e eeuw zou voortduren. Kasteel De Haar zou het centrum van een grootse landschappelijke parkaanleg worden, met diverse deeltuinen en zichtlijnen die tot ver buiten het park reikten. De gebouwen werden ontworpen door Pierre Cuypers en zijn zoon Jos (of Joseph) Cuypers. Kasteel, park, kapel, boerderijen en bijgebouwen vormen met het naastgelegen 'brinkdorp' Haarzuilens een onlosmakelijk ensemble, dat volgens de visie van architect Cuypers naar middeleeuws ideaalbeeld werd vormgegeven.[27] Het kasteel werd op de 15e-eeuwse fundamenten herbouwd, maar het dorp werd enkele kilometers naar het oosten verplaatst, zodat het huis in het centrum van het uitgestrekte park kwam te liggen. Vanwege verbroken verbindingen werden nieuwe wegen aangelegd: de Ockhuizerweg vanuit het nieuwe dorp Haarzuilens met een bocht naar de Ockhuizerlaan en de Polderweg tussen Ockhuizerlaan en Rijndijk. Op de kruising van de Polderweg en Rijndijk werd in 1896 een nieuwe boerderij gebouwd: Dijkzicht.[28] De Ockhuizerweg ging de entree tot het dorp aan de noordzijde vormen, met een dierenweide, details in de bebouwing die verwijzen naar de kleurstelling van De Haar (rood-wit) en markant in de bocht gesitueerde boerderij op nr. 35.

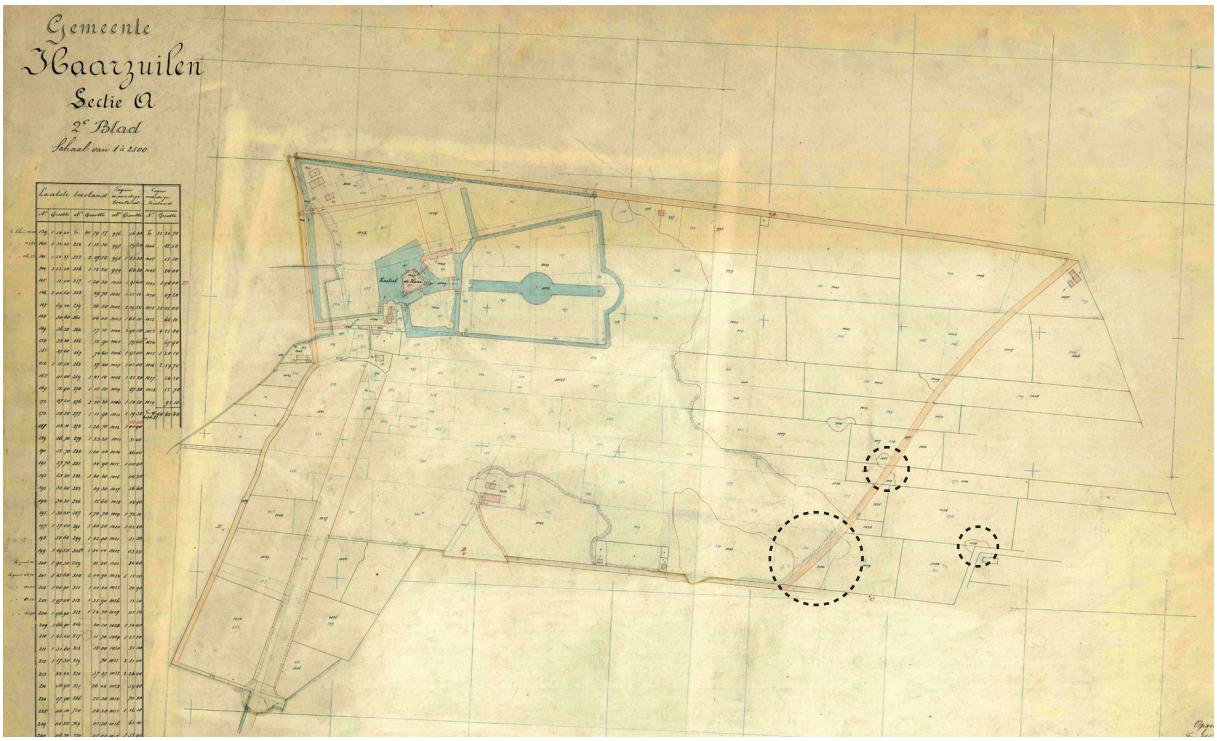
De parkaanleg was naar ontwerp van Hendrik (of Henri) Copijn en betrof een samenkomst van de ideeën van vader en zoon Cuypers, opdrachtgever Van Zuylen, rentmeester Luyten en Copijn. De kern van het park bestond uit verschillende deeltuinen, die verwezen naar het middeleeuwse karakter van het kasteel en de hoogtijdagen van de familie. Ten noorden van het kasteel werd een classicistisch parkdeel aangelegd met 'grand canal' (langgerekte vijver). Aan de oostzijde kwam een uitgestrek landschapspark, waarin een slingerende waterpartij verwees naar de (verdwenen) rivierarm waar het kasteel ooit aan zou zijn ontstaan.[29] Aan de noordzijde, met een duiker onder de Polderweg door, werd het water van deze vijver afgevoerd naar een wetering langs de Thematerkade. Vanaf het kasteel waren door het park verschillende zichtlijnen naar de omgeving uitgezet, soms op een zichtpunt dat vele kilometers verderop lag. Zo was er een zichtlijn vanaf het kasteel op de kerktoren in Maarssen (door het zuidoostelijk deel van het onderzoeksgebied). In het noordwestelijke parkdeel tussen Rijndijk en Polderweg kwam een meer eenvoudige landschappelijke aanleg, waarbij tussen de rechte kavelsloten verschillende boomgroepen (clumps) werden aangeplant. De ambitieuze plannen voor uitbreiding van het park in de westelijk gelegen copeverkaveling werd vooralsnog niet gerealiseerd. Wel kwamen noordelijk van de Polderweg diverse bosjes te liggen die aansloten op de parkaanleg. Zo behoorde ook het bosje op de hoek van de Thematerkade hiertoe, vermoedelijk om het aanzicht van boerderij Het Veldhoen in te kleden.

26 Zie: HUA, 1139 Huis en heerlijkheid De Haar te Haarzuilens, inleiding op: Louise Adrienne von Uslar-Gleichen-van Asch van Wijck, T.L.H. van de Sande (ed.), *Inventaris van het archief van huis en heerlijkheid De Haar te Haarzuilens (1359) 1381-1933*, 2004; Olde Meierink, B., et al., *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Uitgeverij Matrijs/Stichting Utrechtse Kastelen, Utrecht, 1995, p. 218-224. Zie ook: Landheer, H., De restauratie van kasteel De Haar: van droom tot obsessie, in: *Bulletin KNOB*, 2004, nr. 5, p. 183-190.

27 Zie: Loeff, Karel, Haarzuilens, dorp uit de schaduw van het kasteel, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 54-66; Tromp, Heimerick, Cuypers, Copijn en het park van kasteel De Haar, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 67-74.

28 Polderweg 2, in 1991 door gemeente Vleuten-De Meern aangewezen als gemeentelijk monument.

29 Zie: Kamphuis, M., *Met levend materiaal, Copijn 1763-2013,* Uitgeverij De Hef, 2014, p. 98-121.

Kadastrale hulpkaart, opgenomen in 1902, verwerkt in dienstjaar 1903. De nieuw aangelegde bosjes ten noorden van de Polderweg zijn met cirkels gemarkeerd. De tekening is gedraaid: het noorden is rechts.
(Bron: Kadaster, HK_HZL99_A_69.)

Foto op de eendenkooi, 1960.
(Bron: HUA, X15879 - 89599.)

Luchtfoto vanuit het oosten op de noordelijke uitbreidingswijk van Haarzuilens en de bebouwing aan de Ockhuizerweg (zuidoostelijk deel van het onderzoeksgebied), 2001.
(Bron: HUA, X157584 - L 8648.)

Luchtfoto met het park bij kasteel De Haar, gezien richting het noordoosten, op de in aanbouw zijnde wijk Maarssenbroek, 1979.
(Bron: HUA, X9596 - L293.)

Luchtfoto met het park bij kasteel De Haar, gezien richting het noorden, 1979.
(Bron: HUA, X9556 - L253.)

3.3. Landgebruik en landschapselementen

Direct na de ontginning in de 12e of 13e eeuw zal het mogelijk zijn geweest om plaatselijk graangewassen te verbouwen. Door inklinking en oxidatie van het veen in de ondergrond vond geleidelijk een vernatting van de gronden plaats, waardoor ook het landgebruik wijzigde. Vanaf de 14e eeuw was het grasland dominant geworden, met hooilanden op de meer naar achteren en lager gelegen terreinen.[30] De veeteelt ging overheersen en een aanvullende verdienste werd gevonden in het vangen van watervogels, met name in de winter om te verkopen als voedsel in de steden. Hiertoe werden kooibossen ingericht, die meestal bestonden uit een rechthoekig bos met daarbinnen een centrale waterplas met vier vangpijpen. De kooien lagen vaak afgezonderd, zowel vanuit de benodigde rust om de eenden te lokken als gebruik van percelen die voor landbouw minder geschikt waren. Met name in het Utrechtse weidegebied kwamen veel eendenkooien: in de Lopikerwaard waren bijvoorbeeld aan het einde van de 18e eeuw zo'n 40 à 50 eendenkooien.[31] Ten noorden van de Oude Rijn lijken er minder aanwezig te zijn geweest.[32]
De eendenkooi bij Ockhuizen werd aangeduid als het 'Rijneveldsche Bosch' en zou reeds in een huurovereenkomst uit 1711 genoemd zijn als 'vervallen vogelkoij'.[33] Gezien de genoemde vervallen staat zal de kooi in ieder geval van vóór 1700 dateren. Ten noorden van de kooi werd een (dienst)woning gebouwd voor de kooiker. Een smal pad aan weerszijden verdekt met geriefhout verbond het erf met de eendenkooi.[34] Aan het begin van de 19e eeuw was de eendenkooi met kooikerswoning eigendom van Diederik baron van Tuijll van Serooskerken, heer van Maarssen en eigenaar van Huis ter Meer. Mogelijk liet deze bij de woning een theekoepel aanleggen als 'recreatief' onderkomen tijdens de jacht.[35] In 1930 werd de kooi verkocht aan de eigenaar van kasteel De Haar, baron Van Zuylen van Nyevelt. In 2000 werd het eigendom van Natuurmonumenten.[36]

Naast de eendenkooi kende het onderzoeksgebied enkele kleinere bosjes. Zo lagen in 1832 twee kleine bosjes midden in het veld: één achter De Koningshof en één achter Ockhuizerweg 20.[37] De laatste is na

30 Haartsen, 2009, p. 113.
31 Blijdenstijn, 2015, p. 342; Haartsen, A., B. Olde Meierink, R. de Groot, J. Dam, *Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Lopik, Lantschapsstudies 148*, 2017, p. 37-38; http://www.hetbelokenland.com/over-ons/historie/; https://www.eendenkooien.nl/
32 In de directe nabijheid van Ockhuizen is thans nog de eendenkooi in Maarssenbroek aanwezig en was er in de 17e eeuw een kooi ten zuidoosten aanwezig (kad.perc. Haarzuilens A522 in 1832), zie Den Hartog, 2009, p. 15.
33 De naam 'Rijneveldsche Bosch' komt al voor op de topografische kaart uit midden 19e eeuw. Mogelijk betreft het een oud toponiem (bos op het veld aan de (Haar)rijn). Zie ook: Margreet Staal-Spekman, Het 'Rijneveldse Bos', in: *Rond Leidsche Rijn & Vleutensche Wetering: tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 31, 2011, nr. 1, p. 7-12.
34 In 1832 werd dit pad geregistreerd als 'laan als bosch' (A434).
35 In 1832 kadastraal geregistreerd als 'plaisierbosch als koepel' (A432)
36 https://www.eendenkooien.nl/ockhuizen. Zie ook: Paul Minkjan, deel III, 2010, p. 68-73.
37 Kadastrale percelen A404 en A337.

612b
613b

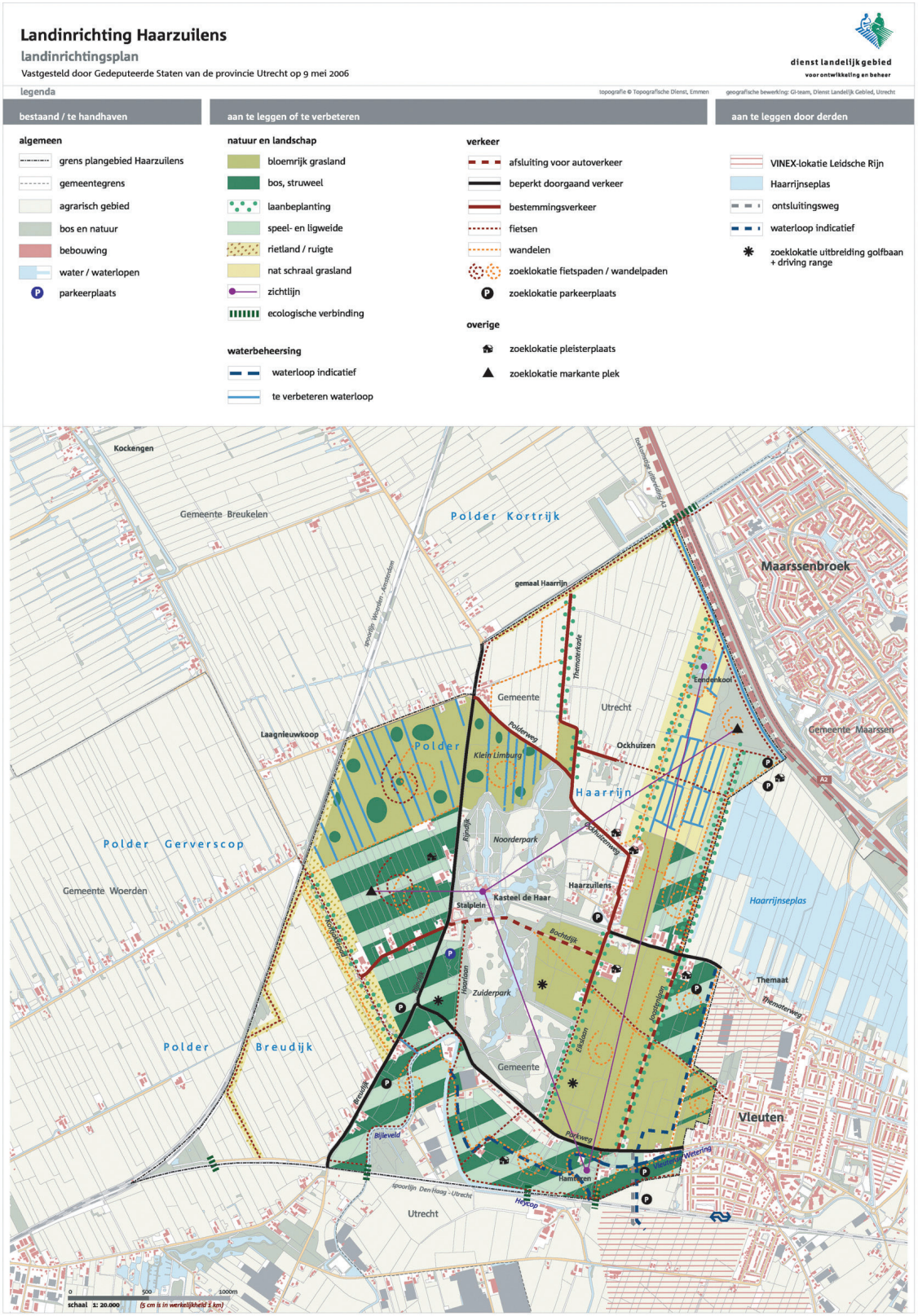

Loodrechte luchtfoto, 1936.
(Bron: Kadaster, 1936-31-X-616.)

1945 verdwenen. In de tweede helft van de 19e eeuw kwam er achter De Koningshof een bosje bij. Mogelijk betreffen het pestbosjes, aangezien deze door een sloot zijn omgeven. In pestbosjes werden door ziekte overleden dieren begraven. Deze liggen vaak aan een wetering, op enige afstand van de boerderij en rondom voorzien van een sloot om verspreiding van ziektes te voorkomen.
Een andere mogelijkheid is dat het koebochten betroffen. Dit is een plek op enige afstand van de boerderij, waar de boer zijn koeien kon melken in de beschutting van beplanting. De plekken zijn herkenbaar aan hun afgezonderde ligging in de weilanden, beplanting op de kavelrand en rondom gelegen watergang.[38]
Op de kades zal eveneens geriefhout aanwezig zijn geweest, zoals op de Ouwenaarskade, Thematerkade, Westdijk en langs de Haarrijn. Deze beplanting zal hebben bestaan uit elzen- en berkenhakhout of knotwilgen en -essen. Restanten van de beplanting op de Westdijk zijn thans nog markant aanwezig in de vorm twee rijen met hoogstam-appelbomen. Daarnaast waren perceelsgrenzen soms voorzien van beplanting, zoals de luchtfoto uit 1936 goed laat zien. Dit betroffen onder andere rijen knotwilgen en elzen. Een fraaie rij knotwilgen staat nog langs de boomgaard achter Ockhuizerweg 24.
De Polderweg is na aanleg omstreeks 1900 beplant als laan (thans eiken). Opvallend zijn de meidoornhagen die onregelmatig aan weerszijden van de weg zijn aangebracht.

Om in het eigen gebruik te voorzien of als extra verdienste naast het (melkvee)bedrijf kende het erf van een boerderij vrijwel altijd fruitbomen. Deze van oorsprong hoogstambomen werden in de vorm van een boomgaard, maar ook langs de toegangsweg of als randbeplanting aangebracht. Bij grotere boomgaarden of boomgaarden in de open ruimte is vaak een randbeplanting (van bijvoorbeeld els) aangebracht om het fruit te beschermen tegen de wind. Een fraai voorbeeld hiervan is de boomgaard met hoogstamfruitbomen en elzensingel op de hoek van de Ockhuizerweg, die reeds vóór 1832 dit landgebruik kende. Ook zijn er nog fruitbomen te vinden op onder meer het erf van Ockhuizerweg 20, langs de Ockhuizerweg (als wegbeplanting), op de voormalige Westdijk en in de eendenkooi. Een kleine boomgaard tegen de Haarrijn, achter Gieltjesdorp 33, verdween in de jaren 80 van de 20e eeuw.

38 Zie ook: Paul Minkjan, deel III, 2010, p. 74-83.

Ontwerp-landinrichtingsplan, 2004. De uitbreiding van recreatieve voorzieningen rondom De Haar is aangegeven, alsmede enkele belangrijke zichtlijnen, zoals van kasteel De Haar richting Maarssen en tussen de eendenkooi en de Hamtoren. Het viaduct over de A2 is nog op een andere locatie aangegeven dan dat deze zou worden gerealiseerd. (Bron: DLG, 2004.)

Mede in verband met een toenemende vraag nam het areaal van fruitteelt in het begin van de 20e eeuw toe. Diverse percelen werden geheel beplant als fruitboomgaard, waaronder enkele ten noorden van de Polderweg. Ook binnen het noorderpark van De Haar werden enkele velden volgeplant met fruitbomen. Hoewel al deze boomgaarden thans weer zijn verdwenen, verwijst de boomgaard bij Ockhuizerweg 24, die pas na 1990 werd aangeplant, naar deze ontwikkeling.

In het kader van ontwikkeling van het gebied vanuit natuur en recreatie werd omstreeks 2005 het natuurgebied 'Wielrevelt' door Natuurmonumenten aangelegd ten westen van de eendenkooi, in de naam gelijk aan het gehele beheergebied ten oosten van De Haar. Het bestaat van noord naar zuid uit een wilgen-haagbeuken-essenbos (met voornamelijk wilg, als buffer naar de snelweg), drie blokken griend en een moeras met wilgenopschot en centrale waterplas. Het perceel zou in het verleden door het waterschap zijn gebruikt als baggerdepot. Bij oplevering aan Natuurmonumenten werd afgesproken het terrein natuurlijk af te werken en in te richten als natuur. Het wordt beheerd als hakgriend, geïnspireerd op de in het zuidoosten aanwezige griendcultuur aan de toenmalige Huppeldijk, die met de aanleg van de woonwijk Terwijde en bedrijventerrein De Wetering is verdwenen. In 2008-2009 is het bos voor het eerst 'gehakt'.[39]
Ook in 'Klein-Limburg', het gebied tussen De Haar, de Polderweg en de Rijndijk, werden paden gerealiseerd, waterhuishouding aangepast en bomen bijgeplant. In 2010-2013 werden fiets- en wandelpaden gerealiseerd (vanaf de parkeerplaats aan de Polderweg en het 'Rijnveldsche Pad' westelijk langs de eendenkooi) en kwam er een fietsbrug over de A2.

Luchtfoto van de eendenkooi, vanuit het noorden gezien, 2021. Rechtsonder het griendbos met waterplas.
(Bron: Gemeente Utrecht.)

39 Vr. mededeling mevr. S. van Lochem, Specialist erfgoed en landschap Natuurmonumenten.

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1874.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1911.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1950.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1981.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 1950.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

Uitsnede van de topografische kaart, uitgave 2008.
(Bron: Kadaster, topotijdreis.nl.)

3.4. Bebouwing

De naam van Ockhuizen is vermoedelijk een samenstelling van ‘husen’ (huizen, nederzetting) en ‘ooc’. Dit laatste zou zijn afgeleid van ‘oken’, in de betekenis van vermeerderen of uitbreiden. Ockhuizen betrof namelijk een (latere) uitbreiding van het ontginningsblok Themaat.[40]

Het onderzoeksgebied kent enkele clusters van bebouwing, die naar ouderdom en functie verschillen. De oorspronkelijke agrarische bebouwing, gelieerd aan de middeleeuwse ontginning van het gebied, ligt aan de Ockhuizerweg. De oudste bewoningsplekken zijn nrs. 20 en 24, waar in 1832 reeds bebouwing aanwezig is. De huidige boerderij op nr. 20 zou uit de 18e eeuw dateren, de huidige boerderij op nr. 24 zou omstreeks 1850 zijn gebouwd. In circa. 1878 werd de boerderij op nr. 22 toegevoegd. Omstreeks 1900 werd boerderij Het Veldhoen aan Thematerkade 2 gebouwd.

Andere vroege bebouwing is aan de randen van het onderzoeksgebied te vinden: de kooikerswoning bij de eendenkooi (Thematerweg 4) uit de 18e eeuw en boerderij De Bom (Polderweg 4) op de Westdijk waar in 1832 reeds bebouwing aanwezig is. Bij het voormalige gemaal is een dienstwoning aanwezig (Thematerkade 4), die vermoedelijk gelijktijdig (in 1949) werd vernieuwd, als voortzetting van de molen met ‘molenhuis’ die hier vanaf de 15e eeuw aanwezig was.

Vanuit kasteel De Haar werd in ca. 1896 boerderij Dijkzicht gebouwd aan Polderweg 2. Een laatste boerderij werd in de tweede helft van de 20e eeuw gebouwd aan Ockhuizerweg 39, die in 2008-2009 is gesloopt en thans wordt herontwikkeld tot enkele woningen.

In de jaren 70 van de 20e eeuw werden verschillende woningen in het gebied gebouwd. Dit betroffen de woningen ten zuiden van de Ockhuizerweg (nrs. 51, 53 en 55), Thematerkade 2-1 en twee bungalows aan de Ockhuizerweg (nrs. 37 en 41). Deze laatste twee woningen liggen bij Haarzuilens en zijn te beschouwen als onderdeel van de geleidelijke uitbreiding van het dorp aan de noordzijde.

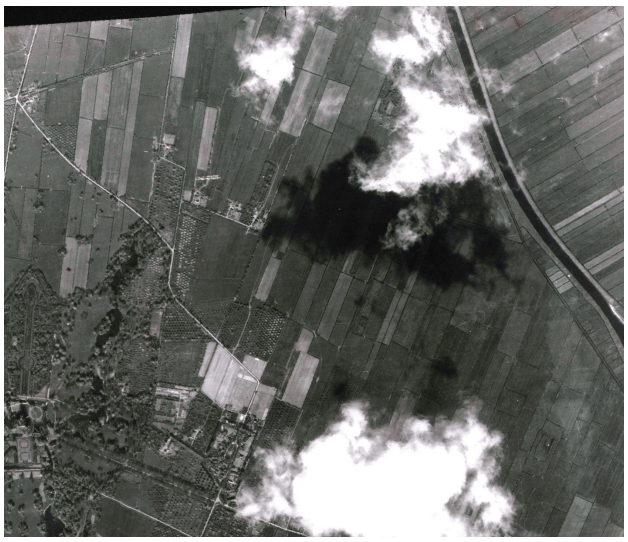

Luchtfoto van het bebouwingslint aan de Ockhuizerweg-Thematerkade, alsmede de Polderweg en aansluiting op de Rijndijk, vanuit het noorden gezien, 2021. (Bron: Gemeente Utrecht.)

40 Huiting, 2020, p. 131, 462.

Uitsnedes van loodrechte luchtfoto's door de R.A.F. uit 1945. De Polderweg is duidelijk zichtbaar, losliggend van de historische kavelstructuur. Er zijn meerdere boomgaarden langs de Polderweg aanwezig. Aan de oostzijde is het cunet voor de A2 uitgegraven, waarbij de grond onder meer ter plekke van de latere verzorgingsplaats 'Haarrijn' werd opgebracht.
(Bron: WUR, Spec.Coll., nrs. 3171 [9 april 1945], 3141 [9 april 1945] en 4068 [19 april 1945].)

3.5. Infrastructuur

De wegenstructuur was nauw verbonden met de ontginning van het gebied. De hoofdroutes lagen veelal ter plaatse van de ontginningsbasis, waar ook de boerderijen aan gelegen waren, zoals de Thematerweg en Ockhuizerdijk. De zijkades vormden verbindingen tussen de dorpslinten en kenden meestal geen bebouwing, zoals de Rijndijk. Daarnaast waren er 'uitwegen' ter ontsluiting van ontginningsblokken, zoals de Ockhuizerlaan en Eikslaan. Achterkades zoals langs de Haarrijn, Westdijk of de Oudenaarskade kenden veelal wel een voetpad, maar lijken geen belangrijke verbindingen te hebben gevormd.

De Haarrijn had naast de waterstaatkundige functie ook betekenis voor het vervoer over water. Zo zou bij de aanleg van het park van Kasteel De Haar aan het einde van de 19e eeuw nog bouw- en plantmateriaal over de Haarrijn zijn aangevoerd.[41] En bij de aanleg van het Merwedekanaal werd de verbinding met de Haarrijn in ieder geval van zodanige importantie bevonden dat deze werd behouden door de aanleg van een overtoom om kleine transportschepen over de kade te 'tillen'.[42]

Buiten deze middeleeuwse ontsluitingsstructuur werd er aan het eind van de 19e eeuw één belangrijke route gerealiseerd in het onderzoeksgebied. Deze vormde een soort 'rondweg' van kasteel De Haar. Gezien de oriëntatie van boerderij Dijkzicht op deze weg (Polderweg 2) en de datering ervan op 1896, zullen de Polderweg en de Ockhuizerweg kort vóór dit jaar zijn aangelegd. Deze nieuwe wegen vormden een verbinding vanuit het dorp richting het noorden en compensatie voor (o.a.) afsluiting van het zuidelijk deel van de Ockhuizerlaan.

Als onderdeel van het Rijkswegenplan werd omstreeks 1954 ter hoogte van Utrecht de 2x2-baans autosnelweg A2 als verbinding tussen Amsterdam en 's-Hertogenbosch geopend voor autoverkeer. In 2012 werd met de opening van de tunnel bij Leidsche Rijn de verbreding van de A2 naar 2+3+3+2 rijstroken afgerond. Ten noorden van de Haarrijn kwam een verzorgingsplaats met tankstation dat naar de oude wetering werd vernoemd. Meer zuidelijk langs de A2 ontstond in de jaren 2000 de Haarrijnse Plas, waaruit zand werd gewonnen voor onder meer de ophoging van de nieuwbouwwijk Leidsche Rijn.

41 Het zuidelijke deel van de Haarrijn diende aan het begin van de 19e eeuw nog ter ontsluiting van Kasteel De Haar langs de Lagehaarsedijk, verbonden met de Heycop. Tussen kasteel De Haar en de Westdijk lijkt aan het begin van de 19e eeuw geen sprake meer van een bevaarbare wetering langs de Haar- of Rijndijk, maar zal via de Heycop een verbinding moeten zijn gevonden.

42 Bemmel, H. van, *Het Amsterdam-Rijnkanaal – een streep door het landschap*, juli 2014; Es, Henk J. van, Gravers, grondeigenaren en gevolgen van het Merwedekanaal bij Breukelen, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jg. 7 (1992), nr. 3, p. 121-137; SB4 en Arcx, *Inventarisatie van historische vaarwegen in de provincie Utrecht*, 2017.

Datering van diverse elementen binnen het onderzoeksgebied. (Bron ondergrond: PDOK.)

3.6. Resume: datering huidige situatie

Een belangrijk deel van het onderzoeksgebied gaat qua tijd van ontstaan terug op de middeleeuwse ontginning. Hieraan verbonden zijn het open polderlandschap, de verkaveling, het agrarisch landgebruik en de wegenstructuur. Enkele landschapselementen waren in hun huidige vorm vóór 1800 reeds aanwezig, zoals het bosje in het zuidoosten, de eendenkooi, de Thematerkade en de beplanting op de waterkanten van de Haarrijn.

De sporen uit de 19e en begin van de 20e eeuw zijn relatief beperkt. Het betreft met name de toevoeging van de Polderweg-Ockhuizerweg tussen Haarzuilens en de Rijndijk, twee erven en enkele bosjes. Voor de ontsluiting van het gebied en daarmee de verdere ontwikkeling was de aanleg van de Polderweg-Ockhuizerweg wel zeer bepalend, net als later de aanleg van de A2 cruciaal was en lange tijd een grens vormde tussen stad en Groene Hart.

Beeldbepalende wijzigingen van het landgebruik van meer recente datum zijn de woningen met tuinen in het zuidelijk deel van Ockhuizen, de grote boomgaard achter Ockhuizerweg 24, het natuurgebied ten westen van de eendenkooi en het fietspad vanaf de Ockhuizerweg met viaduct over de A2.
Hierbij is te constateren dat het zuidelijke deel een grotere dynamiek kent en heeft gekend, hetgeen logischerwijs een gevolg is van de ligging van de bebouwing met erven en de toegankelijkheid via de Polderweg-Ockhuizerweg.

Enkele elementen zijn in de loop van de tijd verdwenen, bijvoorbeeld enkele bosjes, boomgaarden, dwarssloten en kavelrandbeplantingen. Ook de naoorlogse boerderij aan Ockhuizerweg 39 is thans niet meer aanwezig.

Als belangrijkste relicten binnen het onderzoeksgebied zijn te noemen, naar periode van ontstaan of dominante verschijningsvorm:

- Van vóór ca. 1830:
  1. verkaveling en slotenstelsel
  2. eendenkooi met kooikerswoning Rijnveldsche Bosch
  3. Thematerkade-Ockhuizerdijk
  4a. Haarrijn met molenplaatsen
  4b. Ouwenaarskade
  4c. Uitschuit en Middelwetering
  4d. Restanten Westdijk
  5a. erven Ockhuizerweg 20 en 24
  5b. boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20
  6. erf De Bom (Rijndijk 4)
  7. bosje (I) in zuidoosten

- Van vóór ca. 1900:
  8. Polderweg-Ockhuizerweg
  9. boerderij Dijkzicht (Rijndijk 2)
  10. parkbosjes ten noorden van Polderweg
  11. zichtlijnen vanaf kasteel De Haar
  12. erf Ockhuizerweg 22
  12. erf Het Veldhoen (Thematerkade 2)
  13. bosje (II) in zuidoosten

- Van vóór ca. 1966:
  14. Gemaal met dienstwoning (Thematerkade 4)

- Van na ca. 1966:
  15. woningen met tuin Ockhuizerweg 51, 53, 55 en Thematerkade 2-1
  16. woningen met tuin Ockhuizerweg 37, 41
  17. fruitboomgaard achter Ockhuizerweg 24
  18. natuurontwikkeling ten westen van de eendenkooi
  19. fietspad vanaf Ockhuizerweg met viaduct over de A2

Verkaveling en slotenstelsel (1).

De eendenkooi (2) vanuit het zuidoosten.

Kooikerswoning ‘Rijnveldsche Bosch’ (2).

Eén van de vangpijpen op de eendenkooi (2).

Knotessen en -wilgen langs één van de vangpijpen.

Knotbomen in de eendenkooi (2).

Pad tussen kooikerswoning en eendenkooi (2).

Thematerkade, gezien richting het noorden (3).

Zuidelijk deel van de Thematerkade (3).

De voormalige Ockhuizerdijk (thans Ockhuizerweg) (3).

Zicht op de kade langs de Haarrijn, richting oosten (4a).

Zicht naar de Haarrijn, richting westen (4a).

Achterwetering polder, rechts de Ouwenaarskade (4b).

De ‘Uitschuit’ (4c), richting A2.

Markering van rijen bomen van de vml. Westdijk (4d).

Ockhuizerweg 20 (5a).

Ockhuizerweg 20 (5b).

Boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20 (5b).

Boerderij De Bom (6)

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (7).

Polderweg met haag en laanbeplanting (8).

Boerderij Dijkzicht (9).

Bosje aan de Polderweg (10).

Bosje aan de Thematerkade (10).

Doorzicht vanaf bruggetje over Polderweg (11).

Zichtlijn vanaf De Haar richting Ockhuizerweg (11).

Boerderij Ockhuizerweg 22 (12)

Boerderij Het Veldhoen (13).

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (14).

Geriefhoutbosje in het zuidoosten (14).

Gemaal met dienstwoning aan het eind van de kade (15).

Voormalig gemaal op de Haarrijn (15).

Thematerkade 2-1 (15).

Bungalow op Ockhuizerweg 37 (16).

Bungalow op Ockhuizerweg 41 (16).

Knotwilgen aan de rand van de boomgaard (17).

Fruitboomgaard bij Ockhuizerweg 24 (17).

Natuurontwikkeling (18).

Viaduct voor langzaam verkeer over de A2 (19).

Fietspad, gezien richting eendenkooi (19)

4. WAARDERING

4.1. Waarderingsmethode

De in onderliggend rapport gevolgde waarderingsmethode is afgestemd op de 'Richtlijnen Tuinhistorisch Onderzoek' en richtlijnen 'Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening'.[43] Hierin wordt onder meer nadruk gelegd op het belang van goede doorgronding van de ontwikkelingsgeschiedenis van een plek en een heldere en verifieerbare methode om te komen tot een duidelijke representatie van de waarden in beschrijvingen en tekeningen.

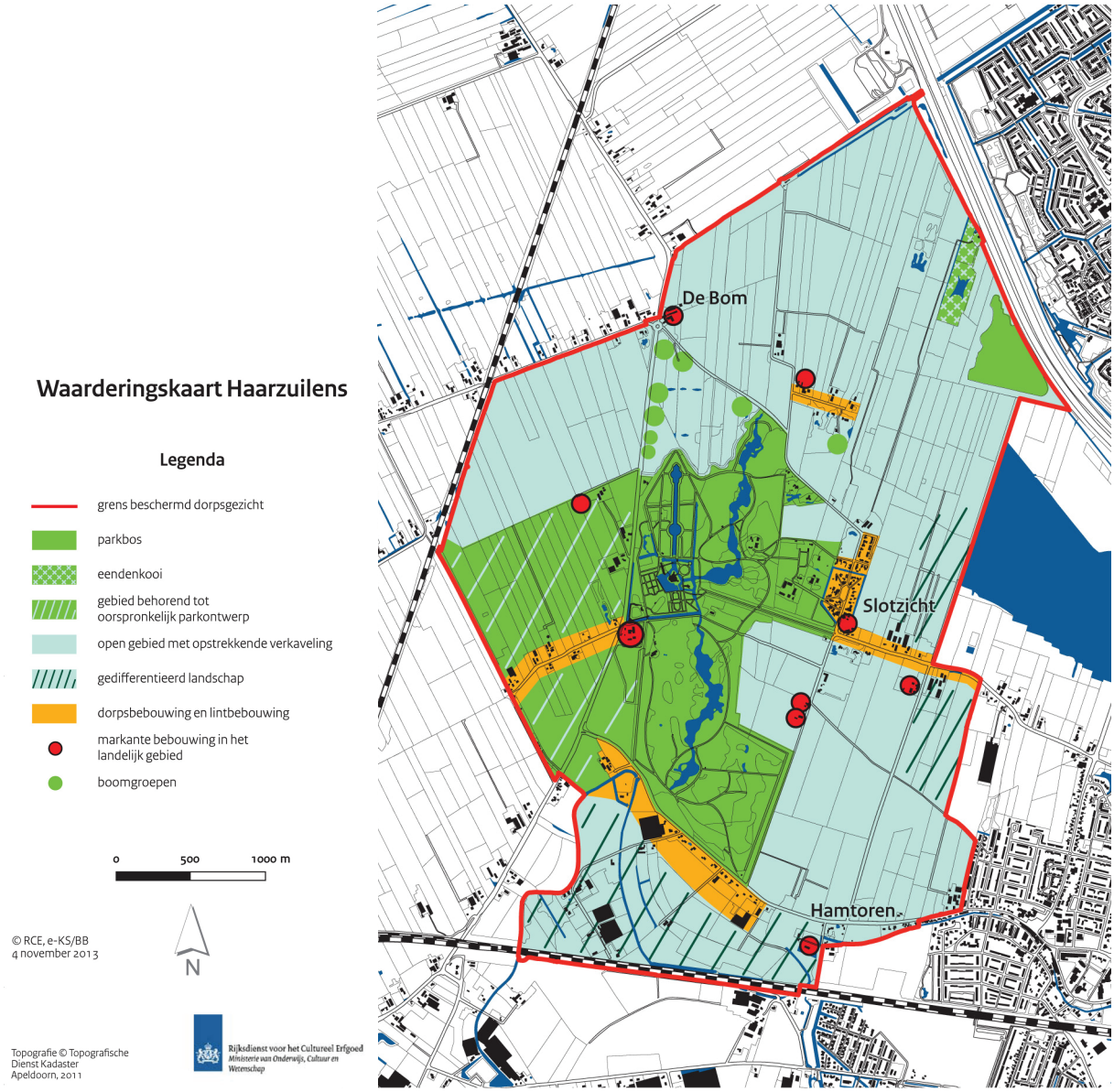
Bij een waardebepaling kan zowel sprake zijn van een externe als van een interne waardestelling. Bij de externe waardestelling wordt het onderzoeksgebied als geheel gerelateerd aan de nationale of regionale betekenis en de positie ten opzichte van vergelijkbare gebieden in Nederland of de regio. Wat betreft de rijksmonumenten die zijn aangewezen, heeft er reeds een externe waardering plaatsgevonden en zijn van nationaal of lokaal hoge waarde beoordeeld.

De interne waardestelling vindt plaats op deelgebied- en elementsniveau, waarmee wordt bedoeld dat de waarden van deelgebieden en elementen op het terrein in relatie tot het onderzoeksgebied als geheel worden afgewogen, en dus in principe niet gerelateerd worden aan vergelijkbare elementen in andere gebieden. Een nadere waardering op deelgebied- of elementsniveau geeft inzicht in de specifiek aan een plek of element toe te kennen betekenis, waarbij oudere, meer gave en meer in samenhang verkerende zaken een hogere verwachtingswaarde kennen. Welke elementen zijn in de loop der tijd ongewijzigd en behoren tot de kern of het karakter van het gebied? Of welke elementen zijn later ingevoegd, maar op zorgvuldige wijze waarbij een nieuwe samenhang met de oudere situatie is ontstaan? Zo ontstaat ook een onderscheid tussen hoofdstructuren, bijzonderheden en bijzaken: wat kan zonder impact worden verwijderd of wat draagt bij tot de essentie van dit gebied.

In de waardestellingen zijn de volgende aspecten in ogenschouw genomen:

- algemeen historische waarde: deze waarde wordt bepaald door representatie van culturele, sociaaleconomische en/of geestelijke ontwikkeling, representatie van geografische, landschappelijke en/of bestuurlijke ontwikkeling, representatie van technische en/of typologische ontwikkeling, of te typeren als innovatief, vroeg of pionier. In dezen is met name het ontstaan en de ontwikkelingsgeschiedenis van belang, niet (enkel) het huidig aanzien. In deze is de ouderdom op zich niet bepalend voor de waarde, maar wel een belangrijke graadmeter voor de beleving, bijzonderheid (zeldzaamheid) en continuïteit in vorm en functie (gaafheid). Te meer omdat groen erfgoed een grotere vergankelijkheid kent (ten opzichte van 'rode elementen'), zijn oudere elementen in de regel ook zeldzamer.
- ensemblewaarde: deze waarde wordt bepaald door de context of samenhang: een object kan onderdeel zijn van een structuur of patroon, dat ruimtelijk/fysiek of in betekenis met elkaar in verbinding staat. Een dergelijke relatie kan bijvoorbeeld bestaan uit een logisch en als geheel gerealiseerd ontwerp waarbij een object dient als onderdeel van een groter geheel (ontginning, tuin) of bijvoorbeeld als begeleiding van een weg of perceelsgrens.
- tuinhistorische waarde: deze waarde volgt uit een belang voor de geschiedenis van de (tuin)architectuur en/of tuinhistorie, voor het oeuvre van de (tuin- en landschaps)architect, wegens het idee achter de aanleg en/of motief van de opdrachtgever, vanwege de afleesbaarheid van de historische gelaagdheid, vanwege de esthetische en ruimtelijke kwaliteiten (van het ontwerp), ornamentiek en/of afwerking, vanwege de compositie, onderlinge samenhang en/of ordening van onderdelen, of vanwege het (innovatieve) materiaalgebruik, horticulturele traditie, gebruikte beplanting en/of dendrologische aspecten. Hierin spelen onder meer de tuinstijlen een rol.
- gebruikshistorische waarden: Gebruikshistorische waarde komt voort uit een belang vanwege (de

43 Hendriks, L., R. van Immerseel, *Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek, Voor waardestellingen van groen erfgoed*, 2012; Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, Aanwijzingen en aanbevelingen,* Amersfoort, 2013.

'Waarderingskaart Haarzuilens' uit de toelichting bij het Beschermd Dorpsgezicht. (Bron: RCE, 2013.)

ordening, samenhang of inrichting van onderdelen, passend bij) een (historisch) gebruik, functie of productie, of als herinnering aan een historische gebeurtenis of prominente bewoner (herinneringswaarde), gebruiker of opdrachtgever. Hierbij speelt ook de gaafheid ten opzichte van de primaire vorm: in de loop der tijd kunnen vorm en functie gewijzigd zijn, waarbij de primaire vorm is aangetast in fysieke staat en/of herkenbaarheid. Er wordt waarde toegekend aan een element of structuur die in het verleden nadrukkelijk een functionele rol heeft gespeeld (die thans nog herkenbaar is), bijvoorbeeld een wal of bomenrij, pad of waterloop.
- belevingswaarde: Hier speelt het belang van afleesbaarheid van (historisch) gebruik, continuïteit, verhaal en gelaagdheid, van ruimtelijke kwaliteit en verzorgdheid, en van aanzicht, beeld of silhouet. Ook de ouderdom van bomen kan bijdragen aan de belevingswaarde. Belevingswaarde is in principe niet gerelateerd aan openbaarheid of toegankelijkheid van plekken.

De waardering wordt uitgedrukt in de volgende kwalificaties:
- hoog (blauw): essentieel en onlosmakelijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde;
- positief (groen): belangrijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde, bijvoorbeeld vanwege de instandhouding en afleesbaarheid van de ontwikkelingsgeschiedenis;
- indifferent (geel): geen wezenlijk onderdeel in de cultuurhistorische waarde.

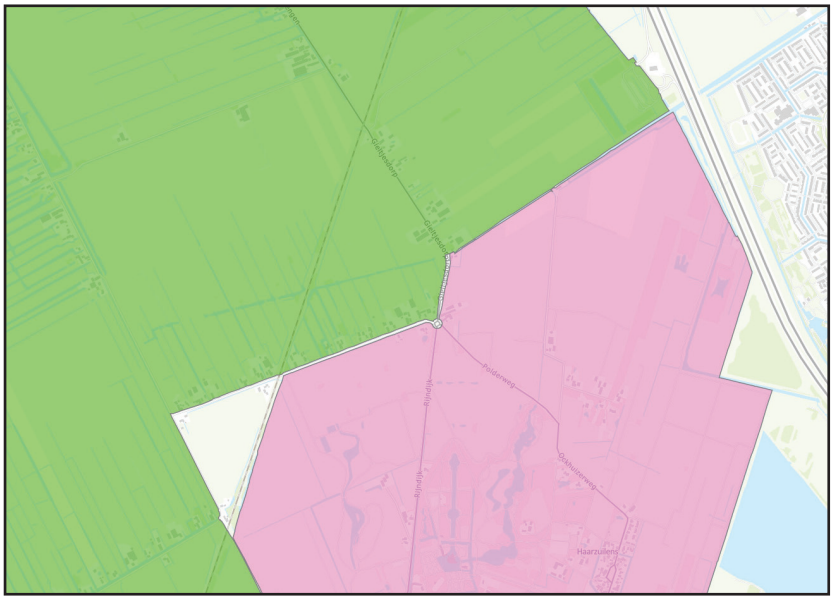
Een waardestelling is geen absoluut gegeven, maar dient om een gewicht (of weging) toe te kennen en om met elkaar in gesprek te gaan over unieke of bijzondere kenmerken. Naarmate een hogere waarde is toegekend, zal een meer krachtig argument benodigd zijn om deze waarde aan te tasten.
De waardering die in navolgende hoofdstukken is toegekend (in tekst, tabel of kaart), is het resultaat van gevolgde methode.

4.2. Cultuurhistorische waarden en karakteristiek van het gebied

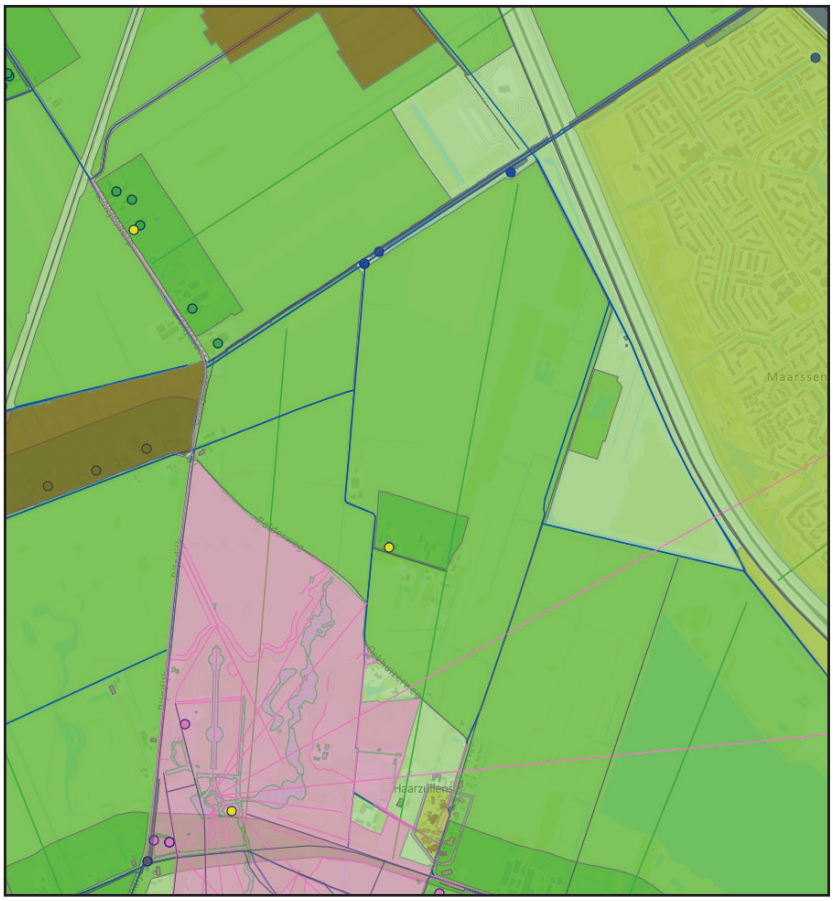
Beschermd Dorpsgezicht
"*Het beschermd gezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege het vanuit één concept ontworpen ensemble van kasteel, park en dorp te midden van het bijbehorende agrarische open polderland. Deze voor Nederland unieke grootschalige aanleg heeft zowel ideologisch als fysiek gebruikgemaakt van een middeleeuws verleden, waarbij de oude bestaande structuren en restanten uit die periode respectievelijk zijn aangepast, aangevuld en intact gelaten*".[44]

In het onderzoeksgebied zijn de volgende aangeduide waarden van belang:
- de landschappelijke parkaanleg rond kasteel De Haar naar ontwerp van H. Copijn als cultuurhistorisch en landschappelijk zeer waardevolle groenstructuur te midden van en in contrast met het vlakke en open polderland;
- kasteel De Haar als kern van deze aanleg met diverse zichtassen over het weidegebied richting Maarssen, Breukelen en Utrecht en als voorbeeld van een voor Nederland grootschalige particuliere 19e-eeuwse ontwikkeling;
- de bijzondere, vanuit één concept ontwikkelde ruimtelijkhistorische samenhang tussen kasteel, park en dorp in een geheel landschappelijke omgeving;
- de historisch-functionele relatie tussen het kasteel, het park en de omringende agrarische gronden als onlosmakelijke onderdelen van het gehele multifunctionele landgoed;
- de middeleeuwse ontginningsstructuren betreffende de verkavelingen, de ontginningsassen, de zij- en achterkaden, de waterlopen en de doorgaande wegen, in het kasteelpark deels geïncorporeerd in de nieuwe aanleg en in de omringende polders nog grotendeels gaaf en onderling visueel herkenbaar;
- de in het gebied aanwezige historische bebouwing, archeologische terreinen en bijzondere elementen als de bij het kasteel behorende eendenkooi en de Hamtoren.[45]

44 RCE, 2013, p. 13.
45 RCE, 2013, p. 12.

Uitsnede van de Cultuurhistorische Atlas van provincie Utrecht, met provinciaal erfgoedbeleid naar speerpunt: historische buitenplaatsen (roze) en agrarisch cultuurlandschap (groen).
(Bron: Provincie Utrecht, CHAT.)

Uitsnede van de Cultuurhistorische Atlas van provincie Utrecht, ingedeeld naar thema: wonen (geel), bedrijvigheid (bruin), infrastructuur (grijs), kastelen en buitenplaatsen (roze), waterbeheersing (blauw) en agrarisch cultuurlandschap (groen).
(Bron: Provincie Utrecht, CHAT.)

Complex Kasteel De Haar

In het onderzoeksgebied zijn de volgende aangeduide waarden van belang:

- als voorbeeld van een voor Nederland uniek complex van Kasteel of hoofdgebouw, Châtelet, bij- en dienstgebouwen, historische tuinen, tuinsieraden en parkaanleg, dat naar omvang, gevarieerde samenstelling en verscheidenheid van de onderdelen, tot stand is gekomen tijdens één restauratie- en herbouwperiode. Dit complex kan alleen vergeleken worden met enkele internationale voorbeelden.
- vanwege de bij de buitenplaats behorende parkaanleg in landschapsstijl, die een representatief voorbeeld is van het werk van de tuin- en landschapsarchitect Hendrik [Henri] Copijn.[46]

De historische tuin- en parkaanleg van Kasteel De Haar is in cultuurhistorisch opzicht van algemeen belang:

- vanwege de ontstaansgeschiedenis;
- als zeldzaam gaaf bewaard voorbeeld van een aanleg in landschapsstijl van Hendrik Copijn, aansluitend op de geometrische delen van de aanleg en liggend in het landgoed van De Haar;
- vanwege het belang van de aanleg voor de geschiedenis van de tuin- en landschapsarchitectuur;
- vanwege de, ook in detail, gaaf bewaarde structuur;
- vanwege de voor Nederland ongebruikelijke omvang;
- vanwege de esthetische kwaliteit van het ontwerp.[47]

Landschap

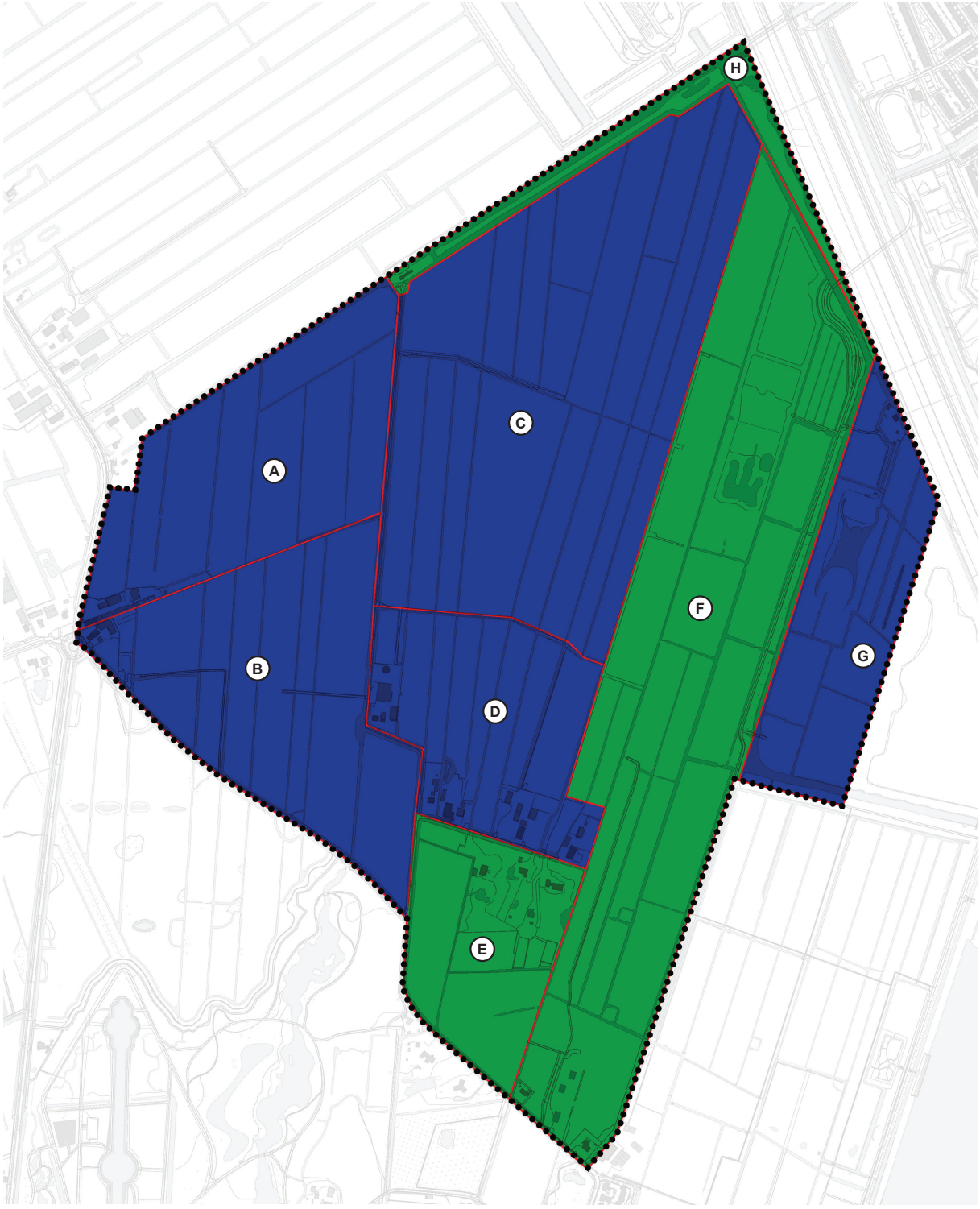
Het onderzoeksgebied wordt in belangrijke mate bepaald door het rurale karakter van open gebied met grasland, opstrekkende percelen, rechte sloten en een handvol erven. Het ligt in het overgangsgebied van de oeverwallen en stroomruggen van de Oude Rijn (met de dorpen Vleuten, De Meern en Harmelen) naar het open veenweidelandschap (met lintdorpen als Gerverscop, Portengen of Kamerik). Voor het Utrechtse deel van het Groene Hart zijn door de provincie de volgende kernkwaliteiten aangegeven:

- openheid;
- (veen)weidekarakter, inclusief strokenverkaveling, lintbebouwing, etc.;
- landschappelijke diversiteit;
- rust en stilte.[48]

Voor het onderzoeksgebied geldt dat de verkavelingsstructuur van Ockhuizen nog relatief gaaf aanwezig is. De occupatiegeschiedenis met de relatief kleinschalige ontginningsbasis van Ockhuizen is nog herkenbaar en karakteristiek voor de relatief late ontginning van het gebied, of in ieder geval in contrast met de aanliggende grootschalige cope-ontginningen. Daartoe behoren enkele typische landschapselementen, zoals de eendenkooi, geriefhoutbosjes, hoogstamboomgaard, (voormalige) houtkades en knotwilgenrijen; sommige van hoge ouderdom.

Hierin tekent zich tevens een gradiënt in het landschap af, als gevolg van de natuurlijke ondergrond. Namelijk een geleidelijke wijziging van het landgebruik van zuid naar noord, waarbij de openheid van het gebied toenam. Daarbij kwam dat het van oudsher een relatief geïsoleerd gebied betrof met doodlopende insteekwegen. De aanleg van de Polderweg heeft hier omstreeks 1900 al een belangrijke wijziging in gebracht. De wandel- en fietspaden creëren een meer ontsloten en doorgaanbaar gebied.

46 RCE, complexnr. 527891.
47 RCE, mon.nr. 527893.
48 https://www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/natuur/landschap?PagClsIdt=1257376#groene_hart; OKRA landschapsarchitecten, *Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Groene Hart*, Provincie Utrecht, 2011.

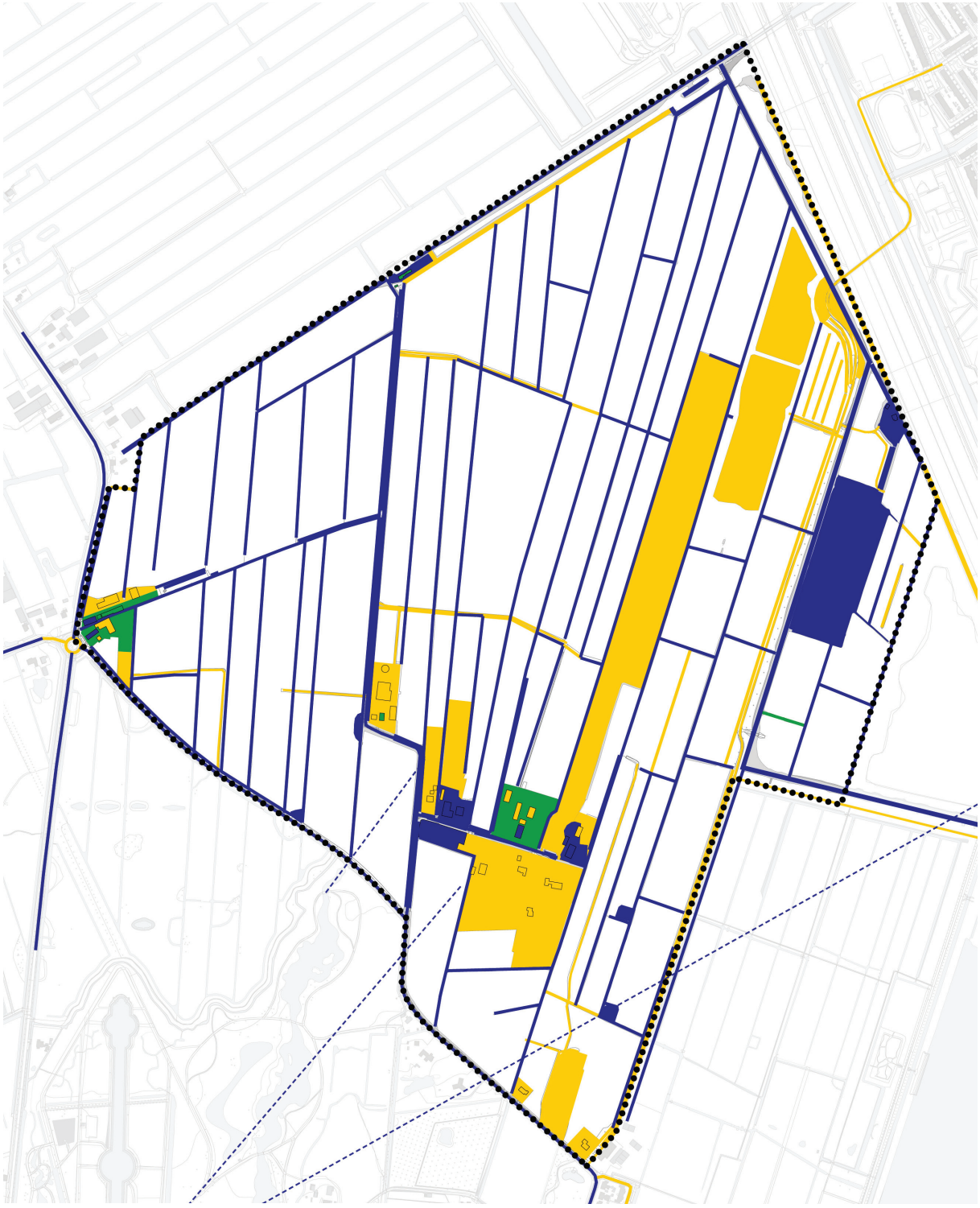

Waardering: beoordeling per deelgebied van de cultuurhistorische waarde.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

4.3. Waardering van deelgebieden

Per deelgebied is gekeken naar het 'totaalbeeld' van cultuurhistorische waarden voor betreffend terrein, beoordeeld naar de verschillende deelwaarden.

Deelgebied	*Toelichting*	*Waardering*	*Waarde*
A.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, herkenbaar als afzonderlijk ontginningsblok.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
B.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, doorsneden door de Polderweg. Beïnvloed door de parkaanleg op De Haar door aanleg bosjes (en bouw boerderij Dijkzicht).	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, onderdeel van het ontworpen landschap rondom Kasteel De Haar, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
C.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
D.	Bebouwingslint van Ockhuizen, bepaald door de oorspronkelijke boerderijerven, aansluitend op de in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling, met enkele (restanten van) kavelrandbeplanting.	Ontginningsbasis met historische boerderijen, van waarde door oude bebouwingslocaties en herkenbaar lint, mede bijzonder vanwege de geringe omvang, met enkele oudere en karakteristieke agrarische (onderdelen op de) erven, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
E.	In oorsprong open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Later met tijdelijk gebruik als boomgaard en invoeging van enkele woonhuizen met grote tuinen, beïnvloed door de ligging nabij dorp Haarzuilens.	Van waarde in relatie tot het oorspronkelijke landschap, als onderdeel van het ontginningsblok, doch minder herkenbaar door later ingevoegde bebouwing met tuinen	Positief
F.	In oorsprong open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Relatief recent in aanzicht en gebruik gewijzigd door fruitteelt, natuurontwikkeling, bebouwing aan de Ockhuizerweg en recreatieve voorzieningen.	Van waarde in relatie tot het oorspronkelijke landschap, als onderdeel van het ontginningsblok, doch minder herkenbaar door later ingevoegde functies	Positief
G.	Open weidelandschap, met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. Met historische eendenkooi (16e of 17e eeuw). Lichtelijk beïnvloed aan noordzijde door de A2.	Relatief gaaf historisch landschap, van waarde door ouderdom van landschapsstructuren en continuïteit van landgebruik, in samenhang met omliggende ontginningen, met hoge landschappelijke belevingswaarde	Hoog
H.	Randen van ontginningsblokken: achterzijde van de ontginning van Ockhuizen, met de Haarrijn met voormalige molenplaatsen; achterzijde van de ontginning Maarssenbroek (Oudenaarskade), aangesneden door de A2	Van waarde als randzone, in samenhang met de ontginningsblokken en de bijzondere functie in de waterhuishouding, doch aangetast door het verdwijnen van de molens en aansnijding door de A2, waardoor de historische context minder herkenbaar is geworden.	Positief

Waardering: beoordeling per element van de cultuurhistorische waarde.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

4.4. Waardekaart met elementen

Op de kaart zijn aangeduid als elementen van hoge cultuurhistorische waarde:
- De eendenkooi met (erf van de) kooikerswoning en verbindingspad (RM)
- De Ockhuizerdijk
- De Thematerkade
- Het oorspronkelijke tracé van de Westdijk met beplantingsrijen
- De kavelsloten (vóór 1832 aanwezig)
- De Haarrijn, wetering langs de Oudenaarskade, Uitschuit en Middelwetering
- Het erf van Ockhuizerweg 20 (Het Klaverblad) (RM)
- Het erf van Ockhuizerweg 24
- De boomgaard tegenover Ockhuizerweg 20
- De 2 geriefhoutbosjes aan de zuidoostzijde
- De 2 parkbosjes aan Polderweg en Thematerkade
- De 3 zichtlijnen vanaf Kasteel De Haar
- Voormalige boerderijen Polderweg 2 (Dijkzicht) en Polderweg 4 (De Bom) en Ockhuizerweg 22
- Voormalige 2 molenplaatsen aan de Haarrijn

De volgende elementen zijn onder meer aangeduid met een positieve cultuurhistorische waarde:
- De erven van voormalige boerderijen Polderweg 2 (Dijkzicht) en Polderweg 4 (De Bom) en Ockhuizerweg 22
- Het gemaal aan het einde van de Thematerkade, met dienstwoning

De overige, niet aangeduide elementen en structuren behoren niet tot de essentie of uitzonderlijke aspecten van Ockhuizen en zijn als zodanig ondergeschikt. Indifferent beoordeelde elementen en structuren zijn in het algemeen relatief recent of verkeren buiten de samenhang.

De waardering van bebouwing is indicatief vanuit een algemene historische invalshoek. Een nadere waardenstelling zou op architectuur- en bouwhistorische gronden moeten plaatsvinden.

Verdwenen elementen.
(Bron ondergrond: Kadaster, pdok.nl.)

5. AANBEVELINGEN

5.1. Algemeen

Bij elke ontwikkeling die van invloed kan zijn op de cultuurhistorische waarden geldt dat een zorgvuldige afweging gemaakt moet worden, waarin (ook) de cultuurhistorische waarde van het betreffende onderdeel wordt meegewogen. Achter de aanduiding van de cultuurhistorische waarde in voorliggende rapportage schuilt tevens een richtlijn voor de omgang:

- hoog (blauw): dit betreft een essentieel en onlosmakelijk onderdeel van het complex, dat gerespecteerd dient te worden en waarvan aantasting effect heeft op het gebied als geheel;
- positief (groen): dit betreft een belangrijk onderdeel van het complex, dat beschermenswaardig is, maar dat aanpassing of verandering kan verdragen, zolang het als (oorspronkelijk) onderdeel herkenbaar blijft;
- indifferent (geel): dit betreft een ondersteunend onderdeel van het complex en voegt (thans) geen (cultuurhistorische) waarde toe, zodat zowel versterking als vernieuwing tot de mogelijkheden behoort.

Het streven naar behoud van hoog gewaardeerde historische objecten geldt eveneens voor diens directe omgeving of invloedszone. Een effect binnen de omgeving van een monument, bijvoorbeeld doorsnijding, wijziging van (land)gebruik of een (bouw)volume, kan een aantasting van de historische waarde tot gevolg hebben.

Behoud en versterking van de thans aanwezige, historisch belangwekkende onderdelen, welke behoren tot de essentie van het gebied en/of overgebleven zijn van de vroege periode, strekken tot aanbeveling:

- verkavelingsstructuur met slotenstelsel, afwateringssysteem (o.a. Haarrijn) en ontsluiting (Thematerkade, Ockhuizerweg);
- bebouwingslint van Ockhuizen met erven en boomgaard;
- de eendenkooi met kooikerswoning en omgeving.

Vanuit de historische achtergrond en kenmerken van deelgebieden en structuren verdient het aanbeveling om in te zetten op:

- behoud van de openheid;
- behoud (en waar mogelijk versterking) van de compositorische en visuele relaties met De Haar.

5.2. Boscompensatie

Het aanbrengen van grote oppervlakten bos is in principe een vorm van landgebruik die niet aansluit bij het historisch karakter van het gebied, waar openheid en grasland het kenmerkende beeld bepalen.

Vanuit de opgave om binnen het onderzoeksgebied te zoeken naar mogelijkheden waar wél bos kan worden gerealiseerd, kunnen de volgende handreikingen worden gedaan. Voor het aanplanten van nieuw bos zou kunnen worden gekeken naar locaties waar in het verleden bos of beplanting aanwezig is geweest, maar thans is verdwenen. Hiervoor komen in ieder geval enkele verdwenen kleinere boslocaties en perceelrandbeplantingen in aanmerking, zoals in rood aangegeven op naaststaande kaart.

Daarnaast kan de natuurlijke gradiënt in het gebied als richtlijn worden genomen, waarbij het aanbrengen van bos of beplanting meer geëigend is aan de zuidzijde van het onderzoeksgebied dan in het open noordelijke deel. De aanwezigheid van boomgaarden in het verleden in het zuidelijk deel vormt hiertoe een indicatie. Hierbij moet wel worden opgemerkt dat de boomgaarden in de loop der tijd zijn verdwenen, maar dat andere opgaande beplantingen in de vorm van tuinen bij de huizen uit de jaren 70, de jonge boomgaard achter nr. 24 en het natuurbos ten westen van de eendenkooi nadien zijn toegevoegd.

Ook dient de karakteristieke vorm van de eendenkooi - als afzonderlijk, rechthoekig bos - herkenbaar

te blijven. In de zuidoostzijde van het onderzoeksgebied is rekening te houden met de zichtlijnen vanuit kasteel De Haar. Aan de zuidwestzijde (tegen de Polderweg) biedt de aansluiting op het kasteelpark kans om (op eigentijdse wijze) in te spelen op de voortzetting van het parklandschap door middel van kleine bosjes (clumps) of hoekbosjes.

Ten slotte vormt de oriëntatie in het gebied een richtinggevend principe, waarbij het voor de hand ligt om langgerekte, smalle stroken bos in (globaal) noord-zuidrichting te situeren; dus geen brede blokken bos of bosstroken in oost-westrichting.

5.3. Zonnepanelen

Het plaatsen van velden met (liggende) zonnepanelen betreft een eigentijdse, niet-historische activiteit, welke is ingegeven vanuit een actuele maatschappelijke opgave.

Liggende zonnepanelen hebben gewoonlijk een beperkte hoogte, waardoor de ruimtelijke werking in het landschap gering is en daarmee de impact op de openheid van het landschap, als één van de historische waarden, relatief beperkt is. De plaatsing kan in principe als een reversibele ingreep worden beschouwd: wanneer de zonnepanelen op termijn worden verwijderd, is het open grasland terug.

Plaatsing van zonnepanelen heeft wel invloed op de beleving van het historische landschap met de karakteristieke groene weilanden. Dit speelt des te meer wanneer de panelen in het directe zicht liggen van bewoners of bezoekers van het gebied.

Vanuit behoud van cultuurhistorische landschapswaarden volgt dat locaties voor zonnepanelen bij voorkeur binnen de minder hoog gewaardeerde deelgebieden worden gezocht. Dit betreffen echter gebieden waar juist de recreatieve paden liggen, waar beleving een rol speelt.
Vanuit de beleving van bewoners en bezoekers kan worden gedacht aan bijvoorbeeld de meest noordelijke percelen tegen de Haarrijn en A2, welke gelegen zijn op afstand van wegen en bebouwing. Dit zijn echter juist vanuit cultuurhistorie hoog gewaardeerde gebieden.

Mogelijk dat toevoeging van beplantingsstroken of hagen (in aansluiting op thans verdwenen historische beplantingen) het zicht op de beoogde velden met zonnepanelen kan verminderen en tot een aanvaardbare inpassing leidt.

BRONNEN

Literatuur

Akkerman, F. (red.), *Ontwerp landinrichtingsplan Haarzuilens*, Dienst Landelijk Gebied, 2004.

Bemmel, H. van, *Het Amsterdam-Rijnkanaal – een streep door het landschap*, juli 2014.

Blijdenstijn, R., *Tastbare tijd 2.0, cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht, vierde druk*, Amsterdam 2015.

Dekker, C., *Afwatering en scheepvaart ten westen van de stad Utrecht tot de 14e eeuw*, 1990.

Es, Henk J. van, Gravers, grondeigenaren en gevolgen van het Merwedekanaal bij Breukelen, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jg. 7 (1992), nr. 3, p. 121-137

Gaasbeek, F., et al., *Maarssen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2007.

Gemeente Utrecht, *Bestemmingsplan Haarzuilens*, vastgesteld 13-1-2014.

Haartsen, A., *Ontgonnen Verleden, Regiobeschrijvingen provincie Utrecht*, Bureau Lantschap / Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, november 2009.

Haartsen, A., B. Olde Meierink, R. de Groot, J. Dam, *Cultuurhistorische waardenkaart van de gemeente Lopik, Lantschapsstudies 148*, 2017.

Hartog, C.M.W. den, e.a., *Terug naar Themaat, Het archeologisch onderzoek LR50 en LR52 naar drie huisplaatsen aan de Thematerweg, Basisrapportage archeologie 29*, Gemeente Utrecht, 2009.

Hendriks, L., R. van Immerseel, *Richtlijnen tuinhistorisch onderzoek, Voor waardestellingen van groen erfgoed*, 2012.

Huiting, Jan, *Domeinen in beweging: Samenleving, bezit en exploitatie in het West-Utrechtse landschap tot in de Nieuwe Tijd,* proefschrift Rijksuniversiteit Groningen, 2020.

Kamphuis, M., *Met levend materiaal, Copijn 1763-2013*, Uitgeverij De Hef, 2014.

Landheer, H., De restauratie van kasteel De Haar: van droom tot obsessie, in: *Bulletin KNOB*, 2004, nr. 5, p. 183-190.

Loeff, Karel, Haarzuilens, dorp uit de schaduw van het kasteel, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 54-66.

Manten, A.A., M. Laméris, *Breukelen, Geschiedenis en Architectuur, Monumenten-inventarisatie Provincie Utrecht*, Uitgeverij Kerckebosch/SPOU, Zeist/Utrecht, 2008.

Manten, A.A., De oude band van Kockengen en Spengen met kasteel De Haar, in: *Tijdschrift Historische Kring Breukelen*, jrg 11, nr. 5, 1996, p. 249 - 257.

Minkjan, Paul, Henk Baas, Frans Parmentier, Edwin Raap, Marijke van Woerkom, Maarten van der Velden, Hans Renes, Pieter Veen en Floris Bouwman, *Handboek cultuurhistorisch beheer, deel I, II en III*, Landschapsbeheer Nederland, 2010.

OKRA landschapsarchitecten, *Kwaliteitsgids Utrechtse Landschappen - Katern Groene Hart*, Provincie Utrecht, 2011.

Olde Meierink, B., et al., *Kastelen en ridderhofsteden in Utrecht*, Uitgeverij Matrijs/Stichting Utrechtse Kastelen, Utrecht, 1995.

Renes, J., *Historische landschapselementen; een lijst met definities en literatuur, Rapport 201*, DLO-Staring Centrum Wageningen, 1992.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Beschermd dorpsgezicht Haarzuilens, Toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens gemeente Utrecht (Utrecht) ex artikel 35 Monumentenwet 1988*, 2013.

Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, *Cultuurhistorisch onderzoek in de vormgeving van de ruimtelijke ordening, Aanwijzingen en aanbevelingen*, Amersfoort, 2013.

SB4 en Arcx, *Inventarisatie van historische vaarwegen in de provincie Utrecht*, Provincie Utrecht, 2017.

SB4, *Inventarisatie van historische landwegen in de provincie Utrecht*, Provincie Utrecht, 2018.

Steenhuis, Marinke, Paul Meurs, e.a., *Het Groene Hart, Landschapsbiografie en cultuurhistorische waardering*, Bestuurlijk Platform Groene Hart/SteenhuisMeurs, 2021.

Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (I), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 1, p. 18-25.

Storm van Leeuwen, J.A., Themaat, van maat tot polder (II), in: *Tijdschrift van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, jg. 18 1998 nr. 2, p. 29-36.

Storm van Leeuwen, J.A., Oude en nieuwe wegen in de ruilverkaveling Vleuten, in: *Officieel orgaan van de Historische Vereniging Vleuten, De Meern, Haarzuilens*, 8(1988)2, p. 610-621; 8(1988)3, p. 649-659; 9(1989)1, p. 708-713.

Tromp, Heimerick, Cuypers, Copijn en het park van kasteel De Haar, in: *Bulletin KNOB*, 1996, nr. 2/3, p. 67-74.

Wink, K., Kok, R.S. en R.A.C. Kroes, *Toelichting op de Archeologische Beleidskaart gemeente Utrecht, RAAP-Rapport 3072*, Weesp, 2022 (in prep.)

Instanties (archieven)

AHN	- Actueel Hoogtebestand Nederland
CHAT	- Cultuurhistorische Atlas Provincie Utrecht
HUA	- Het Utrechts Archief
Kadaster	- www.topotijdreis, Kadaster Archiefviewer
KB	- Koninklijke bibliotheek (Het Geheugen; www.delpher.nl)
NA	- Nationaal Archief te Den Haag (www.gahetna.nl)
NAi	- Nederlands Architectuurinstituut: Het Nieuwe Instituut, Rotterdam
PDOK	- Publieke Dienstverlening Op de Kaart (Kadaster en Rijksoverheid; www.pdok.nl)
RCE	- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
RHCR	- Regionaal Historisch Centrum Rijnstreek en Lopikerwaard

Websites

www.ahn.nl
www.canonvannederland.nl/nl/utrecht/stad/leidsche-rijn
www.cultureelerfgoed.nl
www.delpher.nl
www.eendenkooien.nl
www.hetbelokenland.com
www.hetutrechtsarchief.nl
www.hisgis.nl
www.kadaster.nl
www.kasteleninnederland.nl
www.kb.nl
www.leestekensvanhetlandschap.nl
www.opentopo.nl
www.pdok.nl
www.planviewer.nl
www.provincie-utrecht.nl
www.rhcrijnstreek.nl
www.ruimtelijkeplannen.nl
www.topotijdreis.nl
www.utrecht.nl

SB4

Specialisten in Groen Erfgoed

Besluit tot wijziging Algemene verklaringen van geen bedenkingen, zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon)

De raad van de gemeente Utrecht
Gelezen het voorstel vaststelling IPvE gebiedsontwikkeling Ockhuizen en verruiming avvgb van burgemeester en wethouders dd. 27 juni 2023

- gelet op artikel 2.12 eerste lid, onder a, sub 3°, artikel 3.11 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht en artikel 6.5, derde lid, Besluit omgevingsrecht;
- Besluit de Algemene verklaringen van geen bedenkingen als volgt te wijzigen:

Artikel 1

Aan II. wordt de volgende categorie toegevoegd:
o) het realiseren van een zonneveld project in gebied nabij Ockhuizen zoals aangegeven in de kaart bijlage

Artikel 2

III. 2a komt te luiden
2.

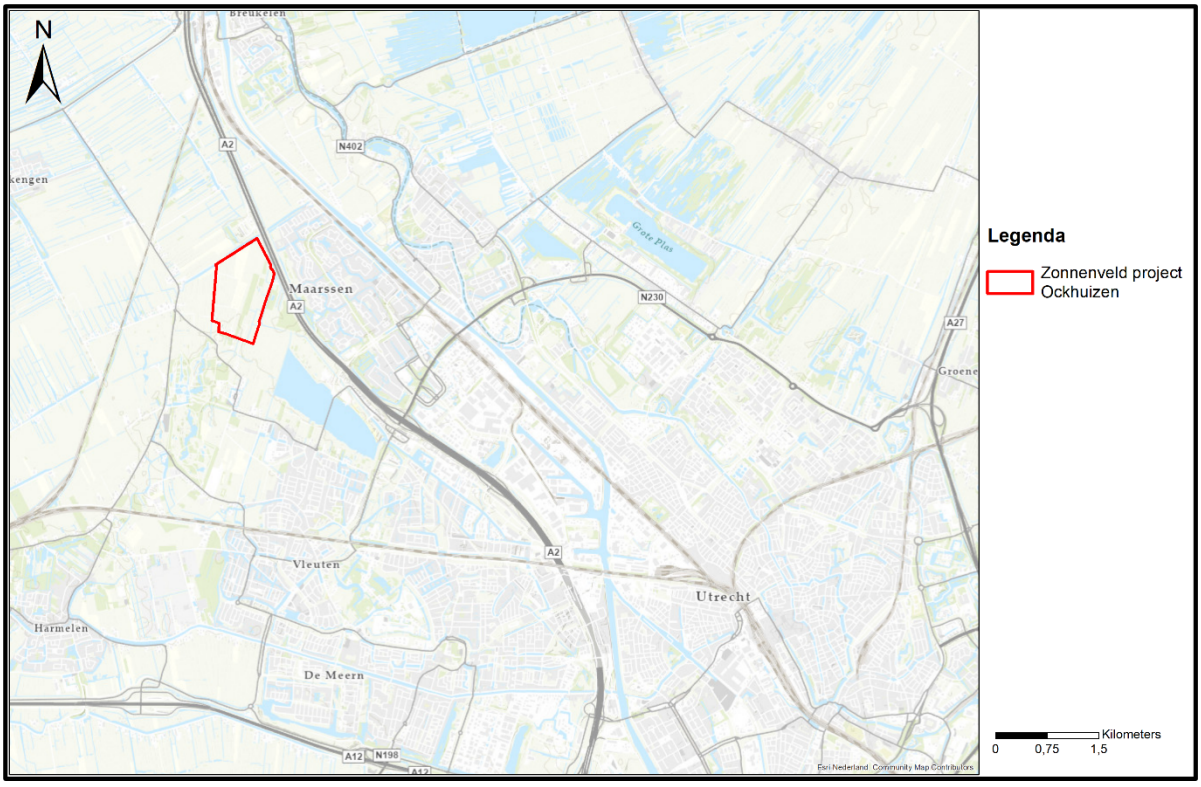
a) Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m, n en o.

Artikel 3 Inwerkingtreding

Dit besluit treedt in werking op de dag na bekendmaking.
Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <Datum>.

De burgemeester,
Sharon A.M. Dijksma
De griffier
Merel van Hall

Kaartbijlage zoekgebied: Zonneveldproject Ockhuizen (Ock-Zon)

Toelichting

Het zonneveldproject is het zonneveld dat past binnen de eisen uit het Integraal Programma van Eisen voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen, OcK-Zon. Het project is gebleken technisch en financieel haalbaar te zijn. Voor het project geldt dat in de aanvraag van de omgevingsvergunning verantwoord moet worden hoe aan alle aspecten van het wettelijk kader en gemeentelijk beleid wordt voldaan.
De percelen van de iniatiefnemers die ingezet gaan worden voor de realisaitie van het project hebben een totaal oppervlakte van 42,7 hectare. Hierbinnen biedt het IPvE de ruimte om een zonneveldproject te ontwikkelen van 35 tot 40 hectare netto. De percelen van de initiatiefnemers bevinden zich tussen het dorp Ockhuizen en de A2. Het zonneveld van deze omvang levert circa 38 GWh aan duurzaam opgewerkte stroom op. De initiatiefnemers van het zonneveld bestaan uit een aantal lokale grondeigenaren, een lokale burger coöperatie en een projectontwikkelaar. Voor het realiseren van het zonneveld bij Ockhuizen wordt een aantal aspecten nog verder uitgewerkt: 1) anterieure overeenkomsten met de betrokken partijen en 2) de omgevingsvergunning voor het zonneveld.

Bijlage

Overzicht van wijzigingen in Algemene verklaringen van geen bedenkingen

De wijzigingen zijn cursief aangepast in de bestaande tekst en onderstreept in de nieuwe tekst.

Bestaande tekst	Nieuwe tekst
II. de algemene verklaring van geen bedenkingen voor de volgende categorieën als volgt vast te stellen: a) projecten, die in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad aanvaard gemeentelijk beleid vastgelegd in een gemeentelijk beleidsdocument,	II. de algemene verklaring van geen bedenkingen voor de volgende categorieën als volgt vast te stellen: a) projecten, die in overeenstemming zijn met door de gemeenteraad aanvaard gemeentelijk beleid vastgelegd in een gemeentelijk beleidsdocument,

waarin specifieke ruimtelijke onderwerpen zijn geregeld en die door de raad zijn goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring. De documenten in die hieraan voldoen zijn opgenomen in bijlage 1; b) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen met bijbehorende bouwwerken, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 100 woningen in de bestaande stad; c) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 250 woningen in Leidsche Rijn; d) realisering van functiewijzigingen van bestaande opstallen met bijbehorende gronden, de daaruit voorkomende bouwactiviteiten alsmede uitbreiding van bestaande functies. In geval van kantoren geldt dat het bruto vloeroppervlak in het voorgestelde project de 1.500 m2 niet te boven mag gaan. Deze categorie is niet van toepassing in geval van volumineuze detailhandel; e) realisering van nieuwe werk- en detailhandelsvoorzieningen, zoals winkel, kantoren en bedrijven. Voor wat betreft kantoren en volumineuze detailhandel geldt hetzelfde als gesteld onder d); f) Realisering, verandering, vervanging en uitbreiding van bouwwerken ten behoeve van sport, maatschappelijke doeleinden, recreatie of cultuur, zoals een school- of kerkgebouw, kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang of een jongerenhangplek met bijbehorende voorzieningen; g) het gebruiken van gronden, wateren en bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van woondoeleinden, parkeren, maatschappelijke voorzieningen, verkeersdoeleinden, tuinen groenvoorzieningen, recreatie, zoals het gebruik	waarin specifieke ruimtelijke onderwerpen zijn geregeld en die door de raad zijn goedgekeurd als basis voor de algemene verklaring. De documenten in die hieraan voldoen zijn opgenomen in bijlage 1; b) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen met bijbehorende bouwwerken, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 100 woningen in de bestaande stad; c) realisering, verandering, vervanging van uitbreiding van woningen/woongebouwen, ongeacht de maatvoering tot een maximum van 250 woningen in Leidsche Rijn; d) realisering van functiewijzigingen van bestaande opstallen met bijbehorende gronden, de daaruit voorkomende bouwactiviteiten alsmede uitbreiding van bestaande functies. In geval van kantoren geldt dat het bruto vloeroppervlak in het voorgestelde project de 1.500 m2 niet te boven mag gaan. Deze categorie is niet van toepassing in geval van volumineuze detailhandel; e) realisering van nieuwe werk- en detailhandelsvoorzieningen, zoals winkel, kantoren en bedrijven. Voor wat betreft kantoren en volumineuze detailhandel geldt hetzelfde als gesteld onder d); f) Realisering, verandering, vervanging en uitbreiding van bouwwerken ten behoeve van sport, maatschappelijke doeleinden, recreatie of cultuur, zoals een school- of kerkgebouw, kinderdagverblijf/buitenschoolse opvang of een jongerenhangplek met bijbehorende voorzieningen; g) het gebruiken van gronden, wateren en bouwwerken geen gebouwen zijnde ten behoeve van woondoeleinden, parkeren, maatschappelijke voorzieningen, verkeersdoeleinden, tuinen groenvoorzieningen, recreatie, zoals het gebruik

van gronden ten behoeve van een kinderdagverblijf; h) het realiseren van antennemasten voor telecommunicatie tot een hoogte van 15 meter vanaf de grond gemeten; i) het verbeteren c.q. aanpassen van bestaande weg-, water-, parkeer-, fiets- en groenvoorzieningen van lokale aard inclusief bijbehorende bouwwerken, waaronder begrepen beschoeiingen en steigers; j) het realiseren van openbare nutsvoorzieningen, mits de bebouwing van beperkte omvang is en het beoogde gebruik in relatie tot de omgeving niet hinderlijk van aard is, of; k) het realiseren van kleinschalige voorzieningen van algemeen belang, zoals bergbezinkbassins, fietstrommels c.q. stallingen, toiletten en voorzieningen voor afvalinzameling. l) het transformeren van niet-woonpanden naar kamers/wooneenheden met een maximum van 200 kamers/wooneenheden. m) het realiseren van zonneveld projecten in de zoekgebieden zoals aangegeven in de kaartbijlage n) realisering, verandering, vervanging van en uitbreiding van tijdelijke woningen/woongebouwen voor de duur van maximaal 15 jaar, ongeacht de maatvoering, tot een maximum van in totaal 1000 tijdelijke woningen te realiseren op de locaties Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid zoals aangeven in de kaartbijlage.	van gronden ten behoeve van een kinderdagverblijf; h) het realiseren van antennemasten voor telecommunicatie tot een hoogte van 15 meter vanaf de grond gemeten; i) het verbeteren c.q. aanpassen van bestaande weg-, water-, parkeer-, fiets- en groenvoorzieningen van lokale aard inclusief bijbehorende bouwwerken, waaronder begrepen beschoeiingen en steigers; j) het realiseren van openbare nutsvoorzieningen, mits de bebouwing van beperkte omvang is en het beoogde gebruik in relatie tot de omgeving niet hinderlijk van aard is, of; k) het realiseren van kleinschalige voorzieningen van algemeen belang, zoals bergbezinkbassins, fietstrommels c.q. stallingen, toiletten en voorzieningen voor afvalinzameling. l) het transformeren van niet-woonpanden naar kamers/wooneenheden met een maximum van 200 kamers/wooneenheden. m) het realiseren van zonneveld projecten in de zoekgebieden zoals aangegeven in de kaartbijlage n) realisering, verandering, vervanging van en uitbreiding van tijdelijke woningen/woongebouwen voor de duur van maximaal 15 jaar, ongeacht de maatvoering, tot een maximum van in totaal 1000 tijdelijke woningen te realiseren op de locaties Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid zoals aangeven in de kaartbijlage. <u>o) het realiseren van een zonneveld project in gebied nabij Ockhuizen zoals aangegeven in de kaart bijlage</u>
III. 1. Dat het gebruik van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor onder II genoemde categorieën is uitgesloten wanneer een van de volgende criteria van toepassing is:	III. 1. Dat het gebruik van de algemene verklaring van geen bedenkingen voor onder II genoemde categorieën is uitgesloten wanneer een van de volgende criteria van toepassing is:

a) het initiatief is niet passend in de gemeentelijke structuurvisie, vastgesteld op 1 juli 2004; b) het is noodzakelijk dat voor het initiatief een milieueffectrapport of een milieueffectbeoordeling op grond van de Wet milieubeheer wordt opgesteld; c) er sprake is van een gebiedsontwikkeling of een deelproject uit een gebiedsontwikkeling; d) er moet op grond van artikel 6.12, eerste lid van de Wet ruimtelijke ordening een exploitatieplan worden opgesteld en er kan geen toepassing worden gegeven aan artikel 6.1 2, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening; e) de ontwikkeling overschrijdt de schaal of de structuur van de buurt of wijk, of; f) uit een analyse van het initiatief blijkt dat de realisering planschade kan veroorzaken als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening en de aanvrager is niet bereid deze schade voor zijn rekening te nemen.	a) het initiatief is niet passend in de gemeentelijke structuurvisie, vastgesteld op 1 juli 2004; b) het is noodzakelijk dat voor het initiatief een milieueffectrapport of een milieueffectbeoordeling op grond van de Wet milieubeheer wordt opgesteld; c) er sprake is van een gebiedsontwikkeling of een deelproject uit een gebiedsontwikkeling; d) er moet op grond van artikel 6.12, eerste lid van de Wet ruimtelijke ordening een exploitatieplan worden opgesteld en er kan geen toepassing worden gegeven aan artikel 6.1 2, tweede lid van de Wet ruimtelijke ordening; e) de ontwikkeling overschrijdt de schaal of de structuur van de buurt of wijk, of; f) uit een analyse van het initiatief blijkt dat de realisering planschade kan veroorzaken als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening en de aanvrager is niet bereid deze schade voor zijn rekening te nemen.
2. *a) Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m en n.* b) b) Dat onderdeel e niet van toepassing is op categorie n.	2. a) <u>Dat onderdeel c niet van toepassing is op categorie m, n en o.</u> b) b) Dat onderdeel e niet van toepassing is op categorie n.

Oplegger reactienota

Van 17 mei tot en met 11 juni 2023 heeft de conceptversie van het Integraal Programma van Eisen (IPvE) Ockhuizen ter inzage gelegen. Een aantal bewoners heeft de gemeente verzocht om meer tijd te bieden om een reactie te kunnen geven en de gemeente is tegemoetgekomen aan dit verzoek. In dit IPvE staan de eisen geformuleerd waar toekomstige plannen en ontwikkelingen voor het gebied bij Ockhuizen aan moeten voldoen. Omwonenden en belangstellenden konden hun reactie op het IPvE geven. In totaal zijn er 19 zienswijzen/reacties ingediend.

Algemene reacties en vragen
Het IPvE is een pakket van eisen en biedt kaders waar de plannen en inrichting van het gebied aan moeten voldoen. De nadere uitwerking van de plannen en inrichting van het gebied vindt nog plaats. Veel reacties gingen over onderwerpen die onder de nadere uitwerking vallen. Zoals keuze voor planten en bomen, verharding van fietspaden of bijvoorbeeld de inpassing van de techniek van het zonneveld. Deze vragen konden we nu nog niet beantwoorden, maar nemen we wel mee in de vervolgstap, hierbij wordt het bestaande beleid gevolgd. Daarnaast waren er vragen over de businesscase of materiaalkeuze voor de zonnepanelen voor het gebied waar de zonnepanelen moeten komen. Hierbij hebben we aangegeven dat dit niet de verantwoordelijkheid is van de gemeente Utrecht, maar van de initiatiefnemers. Zij nemen de opmerkingen uit de zienswijzen mee in de verdere uitwerking. Waar mogelijk, hebben we als gemeente de opmerkingen als aanvullende eisen in het IPvE opgenomen. Ook ging een aantal vragen over het waarom: waarom gaat de gemeente het gebied rondom Ockhuizen ontwikkelen? Waarom hier en niet ergens anders? In het antwoord op deze vragen verwijzen we naar de beleidsdoelstellingen, zoals de ambities beschreven in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Het gebied heeft hierin een rol als zoekgebied voor duurzame energie, natuurontwikkeling en nieuwe recreatiemogelijkheden.

Reacties op aanpassing inrichting gebied
Twee reacties op het IPvE gaan in op een andere inrichting van het gebied, namelijk het 'omdraaien' van het zonneveld en de ecologische corridor. Deze suggesties passen niet binnen het vertrekpunt en de ambities voor het gebied. In beide gevallen is verzocht om de ecologische corridor niet in het noorden van het gebied te realiseren. De ecologische corridor komt juist bewust in het noorden, omdat daar de verbinding met andere natuurgebieden, ook buiten de gemeentegrenzen, het beste te maken is. Tijdens het beantwoorden van de reacties, realiseerden wij ons ook dat de ecologische corridor juist in het noorden ook een belangrijke rol vervult als geluidsbarrière van de snelweg, opname van stikstof en het beperken van het inklinken (verdroging) van de bodem.

Toevoeging eisen aan IPvE
Op basis van de zienswijzen, zijn de volgende eisen extra toegevoegd aan het definitieve IPvE:

1. Aan de randen van de sloten moet voldoende afstand tot de zonnepanelen zijn. Aan de ene kant 1 meter en aan de andere kant 3 meter.
2. We streven naar zonnepanelen die zo min mogelijk schittering geven.
3. Het zonneveld en de bijbehorende techniek mag niet de wettelijke normen met betrekking tot geluid en straling overschrijden.
4. De initiatiefnemers/eigenaren van het zonneveld moeten een noodplan, in geval van brand, opstellen.
5. De initiatiefnemers/eigenaren van het zonneveld, zijn ook verantwoordelijk voor het opruimen van het zonneveld en de bijbehorende techniek.
6. De mogelijke partij voor natuurbeheer in het gebied, wordt verruimd naar meerdere partijen in plaats van één natuurorganisatie. De gronden met de bestemming natuur moeten beheerd worden als natuur, ongeacht wie dit doet.
7. Er moet een monitoringsplan voor de bodemkwaliteit en het bodemleven opgesteld worden.
8. Er moet onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden voor begroeiing rondom het zonneveld en de dichtheid hiervan.
9. Er moet in de ontwerpfase onderzoek gedaan worden naar verschillende typen verharding voor de fiets- en wandelpaden.

We begrijpen dat het definitieve IPvE niet alle zorgen van bewoners wegneemt of aan alle wensen tegemoet komt. We blijven in gesprek om de ontwikkelingen op een zo wenselijk mogelijke manier te laten verlopen. Door het

toevoegen van de extra eisen, vertrouwen we erop dat in ieder geval een deel van de zorgen is weggenomen en het definitieve IPvE een complete set aan eisen omvat voor de beoogde gebiedsontwikkeling in Ockhuizen.

Reactienota
Concept IPvE
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

Utrecht.nl/Ockhuizen

Inhoudsopgave

Oplegger reactienota 1
Cultuurhistorie 6
Natuur 11
Duurzame energie 20
Recreatie 33
Inrichting 41
Overig 46

Inleiding

In dit IPvE staan de eisen geformuleerd waar toekomstige plannen en ontwikkelingen voor de gebiedsontwikkeling bij Ockhuizen aan moeten voldoen. Het IPvE is dus geen plan, maar een pakket van eisen. In totaal hebben 226 adressen hierover een wijkbericht ontvangen, en hebben we een informatiebijeenkomst/inloopavond op 30 mei in het Emmaus in Haarzuilens georganiseerd, waar ongeveer 40 belangstellen op af zijn gekomen. Voor de directe omwonenden van het plangebied hebben we een bijeenkomst georganiseerd op 25 mei, hier waren 15 omwonenden aanwezig.

Op beide bijeenkomsten hebben bezoekers de gelegenheid gehad om informatie over het concept IPvE op te halen en vragen stellen. Daarbij hebben we uitleg gegeven over de wijze waarop men een reactie kon indienen. Het IPvE was ook online via utrecht.nl/ockhuizen in te zien. Deze website is tussen 16 mei en 12 juli door 736 unieke bezoekers bezocht. In totaal hebben wij 19 reacties ontvangen, waarbij de zorgen, verzoeken en vragen uiteenlopen. Er zijn echter een paar terugkerende onderwerpen: netcongestie, Rijksbeschermd dorpsgezicht, veiligheid in het gebied, fietsroutes en de omvang van het zonneveld. Daarnaast zijn er in de reacties en tijdens de bewoners bijeenkomsten ook positieve reacties geweest.

Alle reacties zijn voorzien van een motivatie in deze reactienota, die als bijlage bij het definitieve IPvE hoort. Er wordt ook inhoudelijk ingegaan op suggesties en het verzoek op eventuele aanpassingen aan het IPvE. De reactienota maakt integraal onderdeel uit van het definitieve IPvE en de belangenafweging die is gemaakt bij de besluitvorming hierover.

Leeswijzer
De reacties zijn per thema gebundeld. In de eerste kolom staan de nummers van de binnengekomen reacties. In de tweede kolom staat een samenvatting van de ingediende reacties. In de derde kolom staat de gemeentelijk beantwoording op de reacties.

Reacties op het concept IPvE

Cultuurhistorie

Vragen over de borging van Rijksbeschermd dorpsgezicht.
Het belangrijkste uitgangspunt van de beoogde gebiedsontwikkeling zijn de cultuurhistorische waarden van dit Rijksbeschermd dorpsgezicht Haarzuilens. Met andere woorden alle ontwikkelingen die te maken hebben met de gebiedsontwikkeling kunnen alleen plaatsvinden als de cultuurhistorische waarden behouden blijven, dan wel verbeteren. Voordat de projectgroep startte met het opstellen van een Programma van Eisen van de gebiedsontwikkeling zijn er door externe bureaus twee onderzoeken uitgevoerd: één met betrekking tot de cultuurhistorische waarden (cultuurhistorische waardenstelling) van het gebied en één over de natuurwaarden in het gebied. In de cultuurhistorische waardenstelling zijn de cultuurhistorische kernwaarden die dit gebied typeren en de zones waarin ze voorkomen vastgesteld. Deze kernwaarden zijn opgenomen als belangrijkste uitgangpunten in het IPvE. Elke maatregel die opgenomen is in het IPvE bevat eisen en kaders waarmee deze cultuurhistorische kernwaarden van het gebied behouden blijven. De vier cultuurhistorische kernwaarden zijn: de verkavelingsstructuur, de openheid, het slotenpatroon en de zichtlijnen.

Voor de vier cultuurhistorische kernwaarden zijn verschillende maatregelen en eisen voor de gebiedsontwikkeling geformuleerd, die ervoor zorgen dat de cultuurhistorische waarden behouden blijven, dan wel versterkt worden:

- herstellen van historische landschapselementen zoals het perenlaantje ten westen van de Thematerkade en wilgensingels achter Ockhuizen (hiervoor geldt geen maximumhoogte);
- aanbrengen van gebiedseigen groepen bomen (boomclumps) in het gebied tussen het perenlaantje en de Polderweg van in totaal 2 hectare (hiervoor geldt geen maximumhoogte);
- behouden van het huidige slootprofiel van het gebied dat de kenmerkende historische (middeleeuwse) verkavelingsstructuur bepaalt (een uitzondering geldt voor sloten die in het verleden al eens zijn aangepast en voor sloten die nodig zijn voor de buitenranden van het zonneveld - die krijgen natuurvriendelijke oevers). Het zonneveld wordt daarom geplaatst in een oost-westopstelling, waarmee de lijnen van de verkavelingsstructuur gevolgd worden; het behoud van de kenmerkende openheid van het gebied (het zonneveld mag maximaal 80 cm boven het maaiveld uitkomen,

onder zichthoogte, en de begroeiing binnen de open gebieden mag maximaal 3 meter hoog zijn. Langs de randen van dit gebied is het mogelijk om hogere begroeiing aan te brengen.

Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
01, 03, 04, 05, 12, 13, 15, 16, 17 Zorgen over de grootte van het veld t.o.v. het kleine pittoreske dorpje met een prachtig kasteel en landschap er omheen en het idee dat het zonneveld niet nodig is. Hoe past er in zo'n gebied een zonnepark. Hoe het mogelijk is om zulke ambities voor het gebied te formuleren, terwijl er een Rijksbeschermd dorpsgezicht voor het gebied geldt? Hoe is het mogelijk om zulke vergaande plannen te maken met behoud van de waarden van het Rijksbeschermd dorpsgezicht? Dat zou toch als rode lijn door het IPvE moeten lopen? Op welke manier past hier (het Rijk beschermde dorpsgezicht) de aanleg van een enorm groot zonneveld in? De Gemeente Utrecht heeft jarenlang gewerkt aan een beschermde status voor Haarzuilens en haar omgeving. Uiteindelijk is dit gelukt. In dit gebied een zonneveld realiseren staat haaks op jarenlang hard werken voor deze beschermde status. Zorgen over de cultuurhistorische waarde van het gebied waar de zonnepanelen zouden worden geplaatst is hoog. Wat is de reden om juist in dit gebied deze cultuurhistorische waarde teniet te doen? Onze wens is om het beschermd dorpsgebied te handhaven.	Zie hiervoor ook het algemeen antwoord **Cultuurhistorie**, met als aanvulling: De gemeente Utrecht wil maximaal bijdragen aan de energietransitie om zo klimaatverandering tegen te gaan. Eén van onze ambities is daarom om zoveel mogelijk energie zelf op te wekken, binnen onze gemeentegrenzen Om deze doelen te halen moeten we ook kijken naar de mogelijkheden voor het opwekken van duurzame energie in gebieden met bijzondere cultuurhistorie.

	Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied?	
04, 05	Verzoek om bij de vernieuwingen en wijzigingen in het gebied rekening te houden met behoud van en waar mogelijk uitbreiding van de landbouw. Want zo stelt de opsteller: juist de landbouw zorgt voor het geprezen open cultuurhistorische karakter en staat agrarisch grondgebruik in het gebied onder druk. Verzoek om rekening te houden met het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Daarnaast wordt de van oudsher in het gebied aanwezige landbouw benadeeld en genegeerd. Dat is bizar te noemen omdat juist vanwege vereiste extensivering die van de landbouw gevraagd wordt méér landbouwgrond nodig is, in plaats van minder. Namens cliënt verzoek ik u om het IPvE niet vast te stellen of anders aan te passen aan de eisen van het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de bestaande landbouw te beschermen.	Zie hiervoor het algemeen antwoord **Cultuurhistorie**, met als aanvulling: Het agrarisch grondgebruik in dit gebied is op zichzelf niet gekenmerkt als cultuurhistorische kernwaarde, maar de ‘bouwsporen’ ervan wel: de verkavelingsstructuur, het slotenpatroon en de openheid, en zijn daarom beschermd. Deze elementen blijven daarom voortbestaan, ook als het niet meer in dienst staat van agrarisch grondgebruik.
04, 05	Verzoek om het perenlaantje ten westen van de Thematerkade niet te herstellen en ook geen hoge bomen(rijen) langs de landbouwpercelen te plaatsen vanwege de schaduwwerking, dus verminderde opbrengst;	Het verlengen van het perenlaantje is een maatregel om de cultuurhistorische waarden van het gebied te versterken. Dit geldt ook voor de bomenrijen.
02, 15,	Zorgen over dat het Rijks Beschermd Dorpsgezicht kennelijk niet past in dit deel van de Ockhuizerweg, dus dat kan vervallen. Dit valt ook in het geheel niet uit te leggen.	Voor deze ontwikkeling zijn de cultuurhistorische waarden de belangrijkste uitgangspunten voor de ontwikkeling. Alle ontwikkelingen binnen het gebied moeten voldoen aan de eisen uit het IPvE om deze cultuurhistorische

16, 17	Zorgen over het beschermd dorpsgezicht, de bewoners mogen op hun daken en of tuinen geen zonnepanelen plaatsen, hoe verkoopt u dan wel een zonneveld op weiland in dit gebied? Dit is geen behoorlijk bestuur. Wat is de waarde van een Beschermd dorpsgezicht, dit pas toegekend sinds 2014, als er binnen 10 jaar besloten wordt het laatste stukje groen, zó passend bij het landschap van Haarzuilens op te geven voor een zonnepark van 35 a 40 hectare groot, dat zijn ruim 80 voetbalvelden!	waarden van het gebied te behouden. De gemeente Utrecht heeft een beschermingsplicht voor dit Rijksbeschermd dorpsgezicht, zo staat het in het bestemmingsplan. Daaraan moeten we voldoen en dat doen we door de eisen uit het IPvE te stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Hiermee wordt de waarde van het Rijksbeschermd dorpsgezicht behouden.
15, 17	Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Wij hebben grote twijfel of deze wijze van beperking in relatie tot de vermelde eerder genomen besluiten, rechtsgeldig is. Daarvan zien wij graag een juridische onderbouwing tegemoet. Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden? Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Wij beraden ons op juridische bijstand in deze en vragen u om antwoord op de vraag of deze wijze van handelen rechtsgeldig is en ook landelijk (in kader van jurisprudentie) stand kan houden.	Het beschermde dorpsgezicht bestrijkt een groter gebied dan de bebouwde gebieden in en rondom Haarzuilens. Voor de weilanden van Ockhuizen gelden de openheid, de zichtlijnen, de slotenpatronen als de belangrijkste (eigenlijk de enige) monumentale waarden. Ín het IPvE zijn deze cultuurhistorische waarden als uitgangspunt gebruikt waarmee het Rijksbeschermd dorpsgezicht bij het uitvoeren van toekomstige plannen wordt gewaarborgd.
16	Mogelijk nog meer archeologisch onderzoek, wanneer besluit u nog meer archeologisch onderzoek te doen?	Of en wanneer er archeologisch onderzoek gedaan dient wordt bepaald bij de vergunningsaanvraag van het zonnepark.

15, 16, 17	Zorgen om de boscompensatie. Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van 80 voetbalvelden groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkende kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? Waarom is er geen ruimte meer voor 15,4 hectare bos? Wat wordt er met de zin bedoelt, de bomen in dit bos planten we i.p.v. de bomen die we moeten kappen? Waar worden er dan bomen gekapt? Hoe groot zijn de bomen die u gaat aanplanten?	In maart 2021 is het programmatisch vertrekpunt door de raad vastgesteld. Boscompensatie van 15,4 ha was hierin opgenomen als een van de 5 vetrekpunten. De motivatie voor de 15,4 ha compensatie kwam voornamelijk voort uit de mogelijke verbreding van de A27. Omdat er nog geen concrete plannen zijn voor de verbreding hoeft er ook niet in dit gebied gecompenseerd te worden. In de raadsbrief over het programmatisch vertrekpunt is aangegeven dat als de boscompensatie niet meer nodig was om de verbreding van de A27 te compenseren er een andere invulling gezocht zou worden, dan wel in een andere vorm van natuur. De huidige eisen van boscompensatie in het IPvE voldoen daarom nog aan de vooraf opgestelde eisen.

Natuur

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
04, 05, 16	Graag opheldering over het beeld dat geschetst wordt dat natuurorganisaties zullen zorgen voor beheer van het gebied. Geldt ook voor de gronden die eigendom zijn van cliënt? (Ten westen van de Thematerkade)	Op dit moment worden alleen de gronden van de initiatiefnemers van het zonnepark betrokken voor de te maken afspraken voor de realisatie van de ambities en de eisen van het IPvE. Voor de natuur die gefaseerd gerealiseerd gaat worden, is nu in het IPvE als eis opgenomen dat dit beheerd gaat worden door een natuurterrein beheerorganisatie. In het IPvE wordt aangepast dat de gronden beheerd dienen te worden als natuur, ongeacht wie dit gaat doen. Zodra de bestemming van de grond is gewijzigd naar natuur is deze eis van kracht. Wanneer de bestemming van de grond precies wijzigt, is afhankelijk van nog te maken afspraken.
12	Wat houdt zo natuurvriendelijk mogelijk concreet in en met welke dieren in het gebied is rekening gehouden? Er moet minimaal een MER worden uitgevoerd.	Het natuurvriendelijke beheer van de gronden is een eis in het IPvE. Hoe de initiatiefnemers van het zonneveld hier precies invulling aan gaan geven is nu nog onbekend. Daarvoor moeten zij een inrichting- en beheervoorstel indienen als onderdeel van de vergunningsaanvraag. We verwachten te komen tot een type maaibeheer, waarbij een zo hoog mogelijke diversiteit aan flora en fauna wordt behaald. In 2021 heeft ecologisch adviesbureau Viridis een natuurtoets uitgevoerd. De aanwezigheid van beschermde soorten onder de ‘Wet Natuurbescherming en Utrechtse soorten’ binnen het gebied is onderzocht. In de eisen voor de ontwikkeling van het gebied wordt rekening gehouden met deze soorten. Voor welke dieren er specifiek rekening wordt gehouden verwijzen wij u naar

		de natuurtoets. Daarnaast zijn er in de eisen stimulerende maatregelen opgenomen om het leefgebied van enkele soorten te vergroten. De gemeente heeft een PlanMER (plan-milieueffectrapportage) uitgevoerd voor alle potentiële duurzame energieopwekgebieden. Dit is een onderzoek naar de milieueffecten, zoals geluid, slagschaduw, ecologie en landschap, van verschillende duurzame energieopwektechnieken (wind, zon, geothermie) in specifieke gebieden. Ockhuizen is daar onderdeel van.
12, 16	Wat gebeurt er met de temperatuur in Ockhuizen. Is er onderzocht of de temperatuur van de sloten hoger zal gaan worden? (Dit lijkt mij een logisch gevolg als je sloten gaat inpakken met een zee van glas) Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de zonnepanelen schoongehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden?	Wat er met de temperatuur gebeurt in de omgeving hebben we niet onderzocht. We stellen als voorwaarde dat er voldoende afstand wordt gehouden tussen de zonnepanelen en de watergangen en een aantal watergangen natuurvriendelijke oevers krijgen. Deze afstand, 1 meter aan de ene kant en 3 meter aan de andere kant, wordt opgenomen in het IPvE. Deze afstand tussen de watergang en de zonnepanelen zorgt ervoor dat de watergangen beheerd kunnen worden.
12, 15	Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het bouwen van Leidsche Rijn? Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het continu verkleinen van het leefgebied van de diersoorten in Gemeente Utrecht. Er is veel leefgebied verloren gegaan door Leidsche Rijn, Haarrijnse Plas, Haarrijn, de nog te bouwen waterwoningen, Industrieterrein zuidkant A2 enzovoort enzovoort. Ook door recreatiegebieden worden dieren uit hun territorium gejaagd. Momenteel moeten hier bijvoorbeeld reeën worden afgeschoten aangezien ze uit hun normale territorium	Leidsche Rijn is in verschillende fasen ontwikkeld en daardoor ook in fasen onderzocht. De projecten worden per deelgebied ontwikkeld. Daarom is er nu geen onderzoek aanwezig dat antwoord geeft op de vraag of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen in verband met het bouwen van Leidsche Rijn.

	migreren en gevaar voor verkeer vormen. Waar is rust en ruimte voor de diersoorten?	
07, 19	Zorgen over de rol van natuurmonumenten in het gebied. Hoewel het begrijpelijk is dat een ervaren organisatie als Natuurmonumenten als een logische kandidaat wordt beschouwd, roept de mogelijke versterking van hun machtspositie enkele vragen op over de wenselijkheid van deze positie in het gebied, evenals over de sociale impact van het plan. Het merendeel van de gronden van Natuurmonumenten heeft de bestemming “recreatie” (en dus géén natuur. Bron: ruimtelijke plannen.nl). Even heel zwart-wit gezegd: Hoe voorkom je dat er uiteindelijk geen “natuurhuisjespark” komt (het is immers toch al 30 jaar lang bebouwd met zonnepanelen). Deze zorgen heb ik omdat bij de ontwikkeling van het landgoed Haarzuilens (30 jaar geleden) zijn er andere intenties uitgesproken dan nu wordt uitgevoerd. Een greep uit de voorbeelden zijn onderstaande punten; l Onlangs is de openbare parkeerplaats naast de Geertjeshoeve omgezet in betaald parkeren, zonder de buurt hierbij te betrekken. Vrijwel alle bezoekers zijn voor de Geertjeshoeve. Uit solidariteit verwacht je een andere houding van Natuurmonumenten die deze gronden hebben gekregen; Afgelopen jaar is de erfpacht herzien naar "marktconform". Zelfs voor een organisatie zoals Emmaus. Dit lijkt in strijd te zijn met de doelstellingen van het Utrechtse Ruimtelijke Strategie Uitvoeringsprogramma 2040, waarin wordt benadrukt dat er voldoende betaalbare woningen moeten zijn voor alle inwoners van Utrecht. Natuurmonumenten lijkt deze doelstelling actief tegen te werken door zich te gedragen als een projectontwikkelaar/multinational en alleen luxe villa's te willen bouwen.	Het klopt dat Natuurmonumenten meerdere gronden in het gebied in eigendom heeft en/of beheert. We komen graag in contact om deze reactie verder te bespreken.

	Een oplossing die ik voor ogen zie is dat de grond aan een (lokaal) burger initiatief wordt verkocht. "Land van ons" vind ik een mooi voorbeeld. Maar ik ben er van overtuigd dat zoiets ook met de gemeenschap Haarzuilens kan worden opgetuigd!	
09	Als regio hebben we vorig jaar het IRP vastgesteld en een onderdeel van het IRP zijn de scheggen. Deze Utrechtse scheggen zijn hier onderdeel van. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de Polderscheg Lange Linschoten – Woerden – Breukelen. De polderscheg verbindt stad en land, versterkt de groene buffergebieden tussen de kernen en versterkt onderlinge ecologische relaties. Bij de uitwerking worden de mogelijkheden bestudeerd om de barrières van de A12, het spoor, de A2 en het Amsterdam-Rijnkanaal te slechten. We denken dat de beoogde ontwikkeling prima in deze scheg zou kunnen passen maar het is een gemiste kans dat er bij het plan niet over de grenzen wordt heen gekeken. Er zou namelijk gekeken kunnen worden of er al voorgesorteerd kan worden met de inrichting van het gebied op het moment dat er extra verbindingen komen over de A2. Om zo de barrières te doorbreken.	De Polderscheg Lange Linschoten is één van de redenen om de corridor in het noorden van het gebied te situeren. De ambitie voor de ontwikkeling van deze scheg hebben we meegenomen bij het opstellen van de eisen, het plan houdt rekening met de scheggen voorbij de gemeentegrenzen. De ecologische corridor verbindt de Haarrijnse plas met de Polderscheg. Ook sluit de corridor aan op de al aanwezige faunapassage onder de A2, hierdoor kunnen dieren in de toekomst ook gebruik maken van de ecologische verbinding over het spoor en het Amsterdam-Rijnkanaal.
10	Verzoek om een afbakening van het natuurgebied met snelweg meenemen in de plannen zodat doorkijk wordt opgevuld met bomen en struiken;	We houden de gemeentegrens aan. Deze grens ligt ten zuidwesten van de A2. De gemeente kan geen eisen stellen over de inrichting van gronden die niet binnen de grenzen van de gemeente vallen.
11, 12,	Tijdens de bijeenkomst is ook aangegeven dan de hoeveel stikstof in de grond daarbij leidend is. En dat een daling van de hoeveelheid stikstof aangemerkt zou worden als betere kwaliteit. Echter, door het	In het Integraal Programma van Eisen (IPvE) is opgenomen dat bij het ontwerp van het zonneveld rekening gehouden wordt met licht, water en zuurstof onder het zonneveld, zodat de bodemkwaliteit en het bodemleven

15, 16, 17	niet langer kunnen uitrijden van mest en gebrek aan koeien die op de weilanden poepen zal het stikstofgehalte natuurlijk dalen. En daarmee zal volgens de criteria van de gemeente de bodemkwaliteit uiteraard verbeteren. Dit is echter een erg eenzijdige benadering van verbeterde bodemkwaliteit en voelt als een ‘wassen neus’. Het een is een automatisch gevolg van het ander. De eis zal automatisch gehaald worden en is daarmee geen voorwaardelijke eis voor het realiseren van het zonneveld.; Welke andere criteria gaat de gemeente stellen voor verbetering van de bodemkwaliteit, anders dan minder stikstof? En hoe gaat de gemeente deze criteria meten, incl. grenswaarden?; Ben u het met mij een dat alleen minder stikstof in de grond als criterium om te voldoen aan de eis van bodemverbetering een ‘wassen neus’ is?	verbetert. Het gaat dus niet enkel om de vermindering van stikstof. Bij de keuze voor de te plaatsen zonnepanelen dient rekening gehouden te worden met voldoende doorgang van licht, water en zuurstof naar de bodem, met als doel dat de bodemkwaliteit gelijk blijft, dan wel dat er een verbetering plaats gaat vinden. Dit is ook van kracht voor de oost-westopstelling van 80 centimeter hoog. De initiatiefnemers van het zonneveld zijn verantwoordelijk voor een ontwerp dat aan deze eisen voldoet.
	Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? ? Wederom verzoek om onderbouwing uwerzijds.	Het opstellen van een monitoringsplan naar de bodemkwaliteit en bodemleven wordt als eis opgenomen in het IPvE.
	Welke invloed hebben zonnepanelen in oost-west opstelling van 80 cm hoog op de bodem onder de zonnepanelen?	
	De zogenaamde oost-west opstelling, hoe denkt u dat daar gras onder of tussen kan groeien zonder direct zonlicht en direct water? Hoe gaat u dit zo natuurvriendelijk mogelijk beheren?	Hoe het gras in de toekomst beheerd wordt, is onderdeel van het beheerplan en de vergunningsaanvraag. Dit moet nog uitgewerkt worden.
	Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de zonnepanelen schoon gehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden?	
11	Zorgen over de extra recreatiemogelijkheden in het gebied en dat deze het gebied onaantrekkelijk maakt voor de bestaande lokale	Door het zonneveld kan het gebied minder aantrekkelijk worden voor reeën en hazen. Recreatie draagt daar maar minimaal aan bij. Daarnaast is als eis

	fauna. Hierdoor zullen de hazen en vooral de reeën waarschijnlijk uit het gebied wegtrekken omdat het te onrustig voor ze wordt.	gesteld dat honden aangelijnd moeten zijn. In het IPvE zijn er maatregelen opgenomen om juist de aanwezigheid van fauna in het gehele gebied te versterken. Deze maatregelen zijn ter compensatie van de diersoorten, die mogelijk uit het gebied vertrekken.
13	Om de zonnepanelen zoveel mogelijk uit het zicht te houden, wordt er begroeiing omheen geplaatst. Welke begroeiing betreft dit? We willen graag benadrukken dat dit voor elk seizoen van toepassing moet zijn en pleiten dus voor begroeiing die in de zomer, herfst, winter en lente groenblijvend is.	Door de status van het IPvE is de keuze voor de specifieke plantensoorten nog niet bepaald. Dit gebeurt in een later stadium, namelijk bij vergunningsaanvraag, waar een beheerplan bijzit. Er is wel opgenomen dat de nieuwe begroeiing (gebiedseigen vegetatie) in het gebied maximaal 3 meter hoog mag zijn. De voorwaarde om mogelijkheden te onderzoeken voor begroeiing die het gehele jaar groen is, wordt opgenomen als eis in het IPvE.
13, 15, 16, 17	Op welke manier wordt er gegarandeerd dat de bestemming van dit gebied over 30 jaar echt natuur wordt? Kun je bestemmingen vastleggen voor over 30 jaar?Zorgen over de bestaande dierenpopulatie. Helaas kan ik in het IpvE niet terug vinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan. Opnemen dat dit het leefgebied voor de otter, de bever en de blauwborst moet gaan worden vind ik echt nergens op slaan. Veel liever zien wij maatregelen waarbij de dieren die al in het gebied zijn beschermd worden. Zorgen over het leefgebied van andere bijzondere dieren, zoals weidevogels, als gevolg van het zonneveld verdwijnen. Het enkel alleen aanleggen van de corridor, zou ruimte bieden aan zowel de weidevogels als aan de overige dieren. Onze wens is de natuur te versterken zonder huidige aanwezige bijzondere dieren daarbij uit te	De aanwezige openheid van het gebied is vanuit cultuurhistorisch waarde zeer belangrijk. Daarom is het niet mogelijk om de zonnepanelen op hoogte te plaatsen en het leefgebied voor de weidevogels, hazen en reeën te behouden. Na 30 jaar wordt de grond onder het zonneveld natuur. Door het realiseren van een zonneveld is er de mogelijkheid dat het leefgebied voor weidevogels kleiner wordt. Het is niet mogelijk om dit leefgebied te compenseren binnen de gemeentegrenzen. Daarom is ervoor gekozen om te compenseren door middel van het realiseren van ander type natuur met hoge natuurwaarde. Habitat (moerasbos) dat ook passend is bij het gebied kijkend naar bodemtype en waterstand. Om het moerasbos niet alleen te omschrijven in het IPvE als habitattype hebben is ervoor gekozen om hier doelsoorten aan vast te hangen. Dit zijn de otter, de bever en de blauwborst. Deze drie dieren staan symbool voor het type habitat dat past bij hen, dit type leefgebied zorgt er niet voor dat enkel deze drie soorten een

roeien. De corridor voegt wat voor de natuur toe, het zonneveld daarentegen voegt hier niks aan toe.

Zorgen over de corridor. Deze eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter.

Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kieviet (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz.

nieuw leefgebied krijgen maar ook soorten die graag in een dergelijke habitat leven zoals andere insecten, amfibieën en kleine zoogdieren.

De provincie Utrecht is verantwoordelijk voor het behoud, beheer en ontwikkeling van weidevogelgebieden. Het plangebied maakt geen deel uit van aangewezen weidevogelgebied door de provincie Utrecht.

	Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? Hiervoor verzoeken wij om een heldere onderbouwing. Ruimte voor nieuwe diersoorten, waar blijven de weidevogels, Kieviet, Scholekster, Tureluur en de Grutto? en het wild? De haas de ree en er zijn zelfs vossen in dit gebied gezien! als er een zonnepark komt op een weidegebied?	
12	“Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd.” *Het vereiste aantal van vijf bezoeken is niet uitgevoerd. Bovendien zijn de bezoeken (deels) op afstand gedaan. Waarom heeft de gemeente dit op deze manier gedaan? Onze mening is dat deze onderzoeken alsnog worden uitgevoerd zoals behoord.*	De resultaten van het onderzoek waren nodig in het proces om eisen op te stellen en de compensatie te bepalen. Daarom wilden we de resultaten in 2021 beschikbaar hebben.
16	Groen maximaal 3 meter hoog, wat voor een groen en waar komt dit groen? Graag specificatie.	Het betreft het gebied aan de randen van het zonneveld. We gaan uit van gebiedseigen vegetatie dat voor een groot deel spontaan ontstaat. Daarbij kan gedacht worden aan riet en wilgen.
16	Waarom nieuwe diersoorten, bever, bouwt dammen in watergangen met gebruik van bomen, willen we deze diersoorten in dit gebied, hoe	Bevers bouwen dammen om het waterpeil rondom hun burcht/verblijfplaats gelijk te houden. Aangezien de watergang in de ecologische corridor geen

	is hier over nagedacht? Graag inzage in de studies en effecten die dit met zich meebrengt.	grote peilverschillen kent, is het onwaarschijnlijk dat een bever daar een dam gaat bouwen.
16	Hoeveel jaren zal het gebied nodig hebben onder het zonneveld, na verwijdering van de zonnepanelen, om er weer vruchtbare grond of gras op te laten groeien?	In het IPvE is opgenomen dat onder en rond de zonnepanelen kruidenrijk grasland gerealiseerd moet worden. Mocht dit niet haalbaar zijn, moet de begroeiing onder de zonnepanelen van een zo hoog mogelijke kwaliteit zijn. We gaan ervan uit dat de grond onder het zonneveld direct vruchtbaar is en er vegetatie aanwezig is.

Duurzame energie

Zorgen over de eisen aan de ontwikkeling van het zonneveld:
Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking met behulp van windturbines en/of zonnepanelen. In de Regionale Energiestrategie van de regio U16 (RES U16) heeft de gemeente Utrecht de ambitie opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. Voor de ambities die daarin zijn vastgelegd is er een zonneveld nodig met een oppervlakte van 35 tot 40 hectare netto, anders worden de gemeentelijke ambities voor het opwekken van duurzame energie niet behaald.

Het IPvE voor de gebiedsontwikkeling van Ockhuizen bevat verschillende eisen voor een zonneveld in het gebied:

- onder en rond de zonnepanelen moet kruidenrijk grasland gerealiseerd worden;
- het noodzakelijke inkoopstation moet worden ingepast door middel van gebiedseigen klimplanten/bosschage;
- rondom het zonneveld komt een afscheiding die zo natuurlijk mogelijk wordt gerealiseerd, bij voorkeur middels een sloot en/of natuurvriendelijke oever;
- de zonnepanelen liggen in een oost-westopstelling van maximaal 80 cm hoog boven maaiveld;
- de zonnepanelen moeten worden ingepakt met gebiedseigen vegetatie;
- na de doorlooptijd van het zonneveld (30 jaar) moeten de zonnepalen op een dan zo goed mogelijk beschikbare manier hergebruikt of gerecycled worden;
- bij het ontwerp van het zonneveld wordt rekening gehouden met licht, water en zuurstof onder het zonneveld; Er moet onderzocht worden of het mogelijk is om waterinsectvriendelijke zonnepanelen te gebruiken.

	Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
01, 14	Onderzoeken jullie ook eens hoe ontzettend veel zonnepanelen er op dit moment dagelijks gelegd worden. Nederland is al hard bezig met verduurzamen ! Wil u toch zonneparken. Leg dan de daken van bedrijven en parkeergarages vol maar blijf van het authentieke landschap af.	In Nederland worden er inderdaad dagelijks zonnepanelen geplaatst. We weten ook dat de zonnepanelen op woningen, bedrijven en andere gebouwen niet voldoende zijn om in de energiebehoeften te voorzien. In sommige gevallen zijn de dakconstructies ook niet sterk genoeg om zonnepanelen te dragen. Daarom moeten we ook uitwijken naar zonnepanelen op het land.

15, 17, 19	Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? Hier willen wij graag inzage in, dus bij deze verzoek daartoe. Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE? Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de grond als in de sloten? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage.	De locatie is meegenomen in de integrale afweging om zoekgebieden aan te wijzen voor onder andere de opwek van duurzame energie. De mogelijkheden die zijn onderzocht, zijn ter voorbereiding van dit IPvE geweest. Het IPvE is vervolgens een integraal scenario dat de eisen weergeeft die het beste bij dit gebied passen. Andere schetsen die intern zijn besproken hebben bijgedragen om te komen tot dit IPvE. Of een effectstudie moet worden uitgevoerd moet blijken uit de vergunningsaanvraag en indien de omvang van de effecten in strijd is met wet- en regelgeving mag het zonneveld er uiteraard niet komen.
02, 13, 15, 16, 17	Een laag systeemopbouw van de zonnepanelen, dus maximaal 0,8 meter nokhoogte, dit is meegenomen in het IPVE, waarvoor dank; Het gebruik van ontspiegelde, om zeer ongewenste schittering tegen te gaan. Is er onderzocht of transparante zonnepanelen haalbaar en geschikt zijn? Dit zou storende schittering, weerkaatsing van warmte mogelijk wat verminderen. Bovendien geeft dit meer lichtdoorval naar de grond, wat de grond en bodemkwaliteit ten goede zou kunnen komen. Gezien de lage setting van de zonnepanelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de zonnepanelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna en woongenot? Wij verzoeken u dringend om deze mogelijk schadelijke effecten te onderzoeken en in kaart te brengen. Daarin ontvangen wij vervolgens graag inzage.	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie.** Er wordt gestreefd naar zonnepanelen waarbij de mate van schittering minimaal is, dit wordt opgenomen in het IPvE. De keuze om van een bepaald type paneel gebruik te maken ligt bij de initiatiefnemers. Zij hebben zich te houden aan de eisen die zijn opgenomen in het IPvE. Hierdoor weten we dat de mogelijkheden voor licht doorlatende zonnepanelen/bi-facial zonnepanelen worden onderzocht. Welke het zijn geworden moet blijken in de vergunningsaanvraag. Hoe de constructie voor de zonnepanelen er precies uitziet is aan de initiatiefnemers Dit wordt duidelijk bij het indienen van de vergunningsaanvraag.

	Komt er een constructie onder het zonneveld, de zonnepanelen?	
12, 15, 16, 17	Welke invloed hebben batterijen op de omgeving? Hoe passen containers van 3 m hoog in gebied waar de zichtlijn gehandhaafd zullen worden? Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort? Transformatorhuisjes en accu's; hoeveel en hoe groot en hoe blijven ze uit het zicht van omwonenden?	Batterijen kunnen geluid en elektromagnetisch straling (EMV) produceren. Een onderdeel van de uiteindelijke vergunningsprocedure is om te beoordelen of de effecten van het initiatief niet leiden tot overschrijding van wettelijke normen. De verschillende onderdelen van het zonneveld worden zo ingericht dat er geen overschrijding van de normen plaatsvindt. Dit wordt veelal gedaan door het houden van voldoende afstand tot woningen en/of door de apparatuur goed te isoleren. Hoe, hoeveel en de plaatsing van de containers voor de batterijen, maar ook transformatorhuisjes, gaan passen in het landschap met de gestelde eis van een maximale hoogte van 3 meter is aan de initiatiefnemers. In de vergunningsprocedure wordt er beoordeeld of de landschappelijke inpassing van de techniek van het zonneveld voldoet aan de gestelde eisen uit het IPvE. Het IPvE heeft duidelijke eisen opgenomen hoe de techniek die nodig is voor het zonnevel (transformatorhuisjes, eventuele baterijen) ingepast moet worden in het landschap. Hoe de initiatiefnemers hier vorm aan geeft, wordt duidelijk met de vergunningsaanvraag.
	Kunnen jullie garanderen dat er geen geluiden/stralingen vrijkomen van de zonnepanelen en de batterijen die hinderlijk/ongezond zijn voor mens en dier?	Zonnepanelen genereren geen geluid en bijna geen straling (EMV), dit zijn met name de omvormers en transformators. In de vergunningsfase wordt onder andere geluid en EMV getoetst aan de daarvoor geldende normen. We nemen de eis om de normen met betrekking tot geluid en straling niet te overschrijden op in het IPvE.
	In Haarzuilens en Gieltjesdorp hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer	

	summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage. Hoe gedraagt het geluid van de snelweg A2 zich over het zonneveld, wordt het geen klankbord van geluid? Welke studies heeft u gedaan om dit uit te sluiten en hoe verhoudt dit zich tot alle studies die bewoners hebben moeten doen bij het bouwen van de woning (fora/fauna onderzoek, geluidshinderonderzoek, etc.). Blijft u daar niet in gebreke?	
16	Hoe gezond is een zonnepark? Wat is de schade voor direct omwonenden (fysiek en mentaal)? Welk onderzoek heeft u hierna gedaan en waarom is dit niet inzichtelijk gemaakt?	Uit een onderzoeksrapport Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) over onder andere de toepassing van zonnepanelen, blijkt dat deze nagenoeg geen negatieve effecten op de gezondheid van de mens hebben. Het rapport werd opgesteld in opdracht van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat als onderdeel van het project ‘Veiligheids- en gezondheidseffecten van de energietransitie’.
02	Verzoek voor het opstellen van een zeer goed onderbouwd plan waarin aangegeven wordt wat er gebeurt in geval van brand. Er zijn inmiddels diverse voorbeelden van zeer grote schade door brand, tot vele kilometers rondom de brandhaard. Een stevige westenwind bij brand levert enorm gevaar en schade op voor Maarssenbroek.	De eis om een plan in geval van brand op te stellen, wordt opgenomen in het IPvE.

03	Waarom is het zonnepark nu van zo'n groot belang als we weten dat het over dertig jaar opgeruimd word. Als dat al bekend is kunnen we nu toch ook gebruik maken van de energie bronnen die we dan gaan gebruiken.	Op het moment weten we nog niet hoe onze energiebehoefte er over 30 jaar precies uitziet, daarnaast kunnen we nog niet voorzien over welke technieken en opwekmogelijkheden we tegen die tijd beschikken. We hebben de eisen voor de gebiedsontwikkeling opgesteld aan de hand van de beschikbare kennis en behoeften die er nu spelen.
03	Waarom moet de energie perse uit de gemeente of provincie komen. Ons afval verwerken we ook niet in de provincie. We zouden dit dus ook gewoon buiten de provincie kunnen halen	Als gemeente Utrecht hebben we regionaal, nationaal en daardoor ook internationaal een verantwoordelijkheid. We hebben doelstellingen voor het realiseren van een deel van de energietransitie en daarbij opwek van zoveel mogelijk duurzame energie binnen onze eigen gemeentegrenzen opgesteld. Met deze eisen kunnen wij bijdragen aan deze de ambitie van het behalen van deze doelstellingen.
03, 12, 14	Is er nagedacht over het opruimen van het zonnepark over dertig jaar. Ik krijg nu het idee wie dan leeft wie dan zorgt. Er is nog altijd geen idee of we de nu geproduceerde zonnepanelen over dertig wel kunnen recyclen. Wie haalt de ingegraven kabel weer weg en ruimt het trafo station en batterijen op. Welke eisen worden er gesteld aan het opruimen van het zonneveld aan het einde van de looptijd? Hoe gaat de Gemeente Utrecht in de toekomst de zonneparken saneren? Is hier onderzoek naar gedaan of ontstaat er weer een asbest-gate.	De zonnepanelen worden na afloop op z'n goed mogelijke manier gerecycled, tegenwoordig kan 90 procent van een zonnepaneel direct gerecycled worden. In het IPvE is een eis opgenomen over het recyclen van de zonnepanelen. De verantwoordelijke voor het 'opruimen' van het zonneveld wordt toegevoegd aan het IPvE. Het saneren van het zonneveld is onderdeel van de vergunning.
03, 09, 12,	Kunnen we de energie wel kwijt op het net? Volgens mij moet eerst Kortrijk op orde zijn met de 150kV uitbreiding. Voor die tijd is er in Lageweide ook weinig tot geen ruimte op het net.	De initiatiefnemers hebben contact gehad met de netbeheerder. Zij kunnen het zonnepark aansluiten op het net. De kabel gaat lopen naar

13, 16, 18	Momenteel hebben we te maken met netcongestie. Hoe verhouden deze plannen zich daartoe? Kunnen jullie de stroom kwijt op het net? Waar gaat deze zonne-energie naar toe? Nu Stedin en Tennet alarm slaan over het feit dat het net overvol is geraakt en dit probleem de eerste 10 jaar nog niet is opgelost! Is deze investering ook in dit recente inzicht, te rechtvaardigen. Het elektriciteitsnet is nu al overbelast. Een aantal gerealiseerde zonnevelden staan uit en de evaluaties van gerealiseerde zonnevelden zijn lang niet altijd positief. Heeft de Gemeente Utrecht dit opgevraagd?	Lage Weide. Daar is nog ruimte voor de aansluiting en daarvoor hoeven ze niet te wachten op de verzwaring van Breukelen-Kortrijk. De gemeente heeft nauw overleg met de netbeheerder ook over dit zonneveld, er is op basis van deze contacten geen aanleiding om te verwachten dat het zonneveld in het kader van netinpassing een probleem veroorzaakt. Of er afspraken gemaakt worden met betrekking tot netcongestie en het afschakelen van het zonnepark is iets dat de initiatiefnemers zelf regelen met de netbeheerder.
03	Wat zijn de aansluitkosten op het distributie netwerk van tennet en wanneer is dit terugverdiend?	Dit is een verantwoordelijkheid van de initiatiefnemers van het zonneveld. Als gemeente beschikken wij niet over de informatie om hier een antwoord op te kunnen geven.
03, 15, 17	Hoeveel rijks subsidie is er nodig om het project rendabel te maken? Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? Ook in deze verzoeken wij om inzage.	Het is aan de initiatiefnemers om de *businesscase* voor het zonneveld rond te krijgen. Hoeveel subsidie van de Rijksoverheid zij hiervoor nodig hebben, is aan hen. Als gemeente beschikken wij niet over de informatie om hier een antwoord op te kunnen geven. Voor het programmatisch vertrekpunt is door onze eigen adviseurs geadviseerd om een minimale grote van 35-40 hectare op te nemen om de uitvoerbaarheid van het zonneveld te garanderen.
13, 19	Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen.	De gemeente heeft geen inzicht in de *businesscase* van het zonneveld. Wel voeren we gesprekken met de initiatiefnemers over de businesscase en hebben we er een globaal beeld bij. Met de eisen uit het IPvE is er

	En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld. Ons beeld is dat er besluitvorming plaat moet vinden op basis van feiten. Heeft de Gemeente Utrecht deze feiten concreet in beeld? De business case rammelt aan alle kanten;	zoals het nu lijkt ruimte voor een haalbaar zonneveld, met een rendabele businesscase. Een rendabele *businesscase* is een *businesscase* waarbij de kosten en de baten een positief resultaat opleveren waar de initiatiefnemers mee akkoord gaan. Er zijn verschillende elementen die van invloed zijn op de rendabele *businesscase* van het project. De gemeente heeft enkel invloed op de *businesscase* via de eisen die worden gesteld aan het project. Het is niet aan de gemeente om de financiële afweging te maken om een zonneveldproject te ontwikkelen, dat is aan de initiatiefnemers en eigenaren van het zonneveld. Met de eisen uit het IPvE sturen we op de (ruimtelijke) kwaliteit van het zonneveld, daar zijn we als gemeente verantwoordelijk voor. Die hebben invloed op de businesscase, omdat ze vaak meerkosten met zich meebrengen.
08	Zorgen om de stand / richting van de zonnepanelen i.v.m. met bedrijfswoning bij het gemaal	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie.**
09	Zorgen om de tijdelijkheid van het zonneveld: wat is nu tijdelijk. 30 jaar is voor de volksmond niet tijdelijk. Het verzoek is dan ook om dit mee te nemen als permanent waarbij het de intentie is om deze na een periode van 30 jaar terug te geven aan de natuur.	Voor het zonneveld wordt een vergunning aangevraagd. De vergunning wordt voor de tijdelijke duur van 30 jaar verleend. Het wordt niet opgenomen in het bestemmingsplan dus met het verlopen van de vergunning verloopt ook de mogelijkheid voor en zonneveld in dit gebied.
10	Verzoek om het zonneveld af te bakenen van omgeving middels bijvoorbeeld riet en ervoor instaan dat dit dan ook zo wordt onderhouden, waardoor direct zicht op het zonneveld zoveel mogelijk wordt voorkomen;	Zie hiervoor het algemeen antwoord bij **Duurzame energie**. Deze eis is reeds opgenomen in het IPvE.
10, 12	Verzoek om de toezegging dat het instemmen met een zonneveld inhoudt dat er geen windmolens in het gebied worden geplaatst en dat	Het definitief maken van dit IPvE zorgt ervoor dat de optie om hier windturbines te plaatsen, in plaats van zonnepanelen, voor nu van tafel is.

	de gemeente zich hieraan expliciet committeert een onderdeel moet zijn van het plan. Als dit zonneveld er komt, komt er dan ook de garantie dat er niet nog meer zonnevelden of windmolens kunnen worden geplaatst in dit gebied?	In dit IPvE wordt er namelijk expliciet gesproken over een gebiedsontwikkeling met een zonneveld. De eisen voor de gebiedsontwikkeling zijn daarop ook geformuleerd.
11	Verzoek voor het verkleinen van het zonneveld om de problematiek van energiepieken en overbelasting van het stroomnet te beperken. In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de toekomstige vraag en aanbod van elektriciteit, incl. de onregelmatigheid daarvan?; In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de noodzaak van het zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE om tegemoet te komen aan de toekomstige vraag naar elektriciteit op de momenten dat het veld stroom opwekt?; In hoeverre gaat een zonneveld met de omvang zoals in het IPvE het probleem van energiepieken en overbelasting van het stroomnetwerk verergeren? Rekening houdend met de plannen die al bestaan voor nieuwe zonneparken en parken in aanbouw.	Verkleining van het zonneveld is niet mogelijk. De doelstelling vanuit het vertrekpunt was een zonneveld van 35 tot 40 hectare netto. Het concept IPvE houdt hier rekening mee. Een zonneveld van deze grootte is ook nodig om onze eigen gemeentelijke ambities en doelstellingen op het gebied van het duurzame opwerk te behalen. We hebben de eisen voor de gebiedsontwikkeling opgesteld aan de hand van de beschikbare kennis en behoeften die er nu spelen. Op dit moment is er regionaal, nationaal en internationaal nog steeds vraag naar duurzaam opgewekte energie. Dit zonneveld levert een bijdrage aan de Utrechtse doelstellingen voor de energietransitie.
11	Wat is de zienswijze van de netbeheerder op een nieuw te ontwikkelen zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE?	De netbeheerder heeft geen uitspraken gedaan over deze gebiedsontwikkeling. Wel is er contact geweest over een aansluiting op het net en er is een aansluitmogelijkheid.

12	Waarom wordt er gekozen voor een uitgangspunt van 35-40 ha zonneveld? Is het niet logischer om te willen weten hoeveel stroom er nodig is? Of het elektriciteitsnetwerk deze hoeveelheid aan kan?	De 35 tot 40 hectare netto is opgenomen als vertrekpunt voor deze gebiedsontwikkeling. Samen met andere punten over natuur, recreatie, cultuurhistorie en bos zijn deze vertrekpunten vastgesteld door de gemeenteraad. Daarnaast is een zonneveld van 35 tot 40 hectare nodig om de ambities en doelstellingen te halen die de gemeente heeft op het gebied van duurzame energie. Regionaal, nationaal en internationaal zijn er doelstellingen afgesproken voor duurzame energie die overeenkomt met de behoefte die is er is naar energie. Op het moment wordt er nog energie opgewekt uit niet-duurzame bronnen. We kunnen hier pas in minderen als er voldoende veilige duurzame alternatieven zijn. Het zonneveld in Ockhuizen is een duurzaam en veilig alternatief dat hard nodig is om in de energiebehoeften te blijven voorzien. Het zonneveld van het huidige formaat heeft een optie op aansluiting op het elektriciteitsnetwerk kunnen krijgen.
12, 16	Waarom is er gekozen voor een termijn van 30 jaar? Kunnen zonnepanelen een dusdanige looptijd overbruggen? En kan er worden aangetoond waarom er 30 jaar zonnestroom vanuit dit gebied nodig is? Een zonnepark “tijdelijk” voor 30 jaar. Hoe duurzaam is deze enorme investering ? Hoe kunt u nu al toekomstig rendement bepalen voor over 30 jaar? Na 30 jaar, hergebruik van de zonnepanelen, waarvoor worden deze zonnepanelen dan hergebruikt? Wanneer gaat deze 30 jaar in?	Naast een ambitie voor duurzame energie is dit gebied ook aangewezen voor een ambitie voor natuur en voor recreatie. Door een termijn van 30 jaar te hanteren voor het zonneveld en vervolgens op de plek van het zonneveld natuur te realiseren, kunnen ook de doelstellingen voor natuur en recreatie in dit gebied worden behaald. Wanneer de termijn van 30 jaar ingaat is afhankelijk van de vergunningsaanvraag en de vervolgens te verlenen vergunning. Goede zonnepanelen hebben een levensduur van 25 tot 40 jaar. Het kan zijn dat de hoeveelheid stroom dat wordt opgewekt iets afneemt na 25 jaar door de degradatie van de zonnepanelen, maar ze kunnen nog wel gebruikt worden voor het opwekken van duurzame energie. We willen het maximale uit het materiaal halen voordat de zonnepanelen gerecycled

		worden. Daarnaast verwachten we dat de opgewekte duurzame energie nodig te hebben door de toename in stroomgebruik. De gemeente is niet de initiatiefnemer van het zonnepark. Of de kosten opwegen tegen de baten is een afweging voor de initiatiefnemers.
03, 12, 15, 17, 19	Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het ingraven van de kabel en de aanleg van het zonnepark? Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het verwijderen van het zonnepark?	Dit is op dit moment moeilijk te zeggen omdat dit afhankelijk is van verschillende factoren die bij ons (nog) niet bekend zijn. Daar is op dit moment geen antwoord op te geven omdat deze situatie in de toekomst ligt. Gegeven de duurzame ontwikkelingen, ook op het gebied van duurzaam bouwen, wordt aangenomen dat dit aanzienlijker minder is dan bij de bouw.
	Waar zijn de CO2 berekeningen ? Kunt u deze overleggen.	Op dit moment is er nog geen beschikbare informatie waarmee dergelijke berekeningen gemaakt kunnen worden.
	Is er gerekend met de productie van de frames waar de zonnepanelen op gemonteerd worden? De CO2 uitstoot van tata steel is een van de vervuilendste van Nederland. Ook de CO2 uitstoot die vrijkomt bij de productie van de zonnepanelen, kabel, trafo en batterijen. Hoelang duurt het voor de zonnepanelen werkelijk groene stroom gaan leveren? De isolatie mantel van de kabel kan niet gerecycled worden dus een vrij zware belasting voor het milieu.	De fabricage van de zonnepanelen en bijbehorende parkonderdelen worden niet berekend in termen van CO2-uitstoot. In het algemeen wordt binnen 2 tot3 jaar door het zonneveld de CO2, die is ontstaan tijdens de fabricage van de zonnepanelen, uitgestoten. Voor de overige onderdelen is dit niet bekend. De CO2 van de bouw van het zonnepark wordt wel berekend door middel van de AERIUS-berekening. Deze berekening toetst de uitstoot (CO2) op Natura2000 gebieden. Het hergebruiken en recyclen van onderdelen heeft de voorkeur. Voor verschillende onderdelen is dit (nog) niet mogelijk.

	Kunnen jullie aantonen dat het duurzaam is om zonnevelden te creëren op klei op veen? Hoeveel CO2 komt er vrij als het veen gaat inklinken? Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren?	De eis om de bodemkwaliteit niet te laten verslechteren door de komst van het zonneveld staat in het IPvE. Daarnaast is de waterhuishouding in het gebied van invloed op de mate van inklinking (indroging) van de ondergrond. Wij voorzien geen negatieve gevolgen voor de bodem of biodiversiteit als gevolg van inklinking van de ondergrond en het vrijkomen van CO2. Dit komt omdat een moerasbos met het daar bijbehorende waterpeil wordt gerealiseerd, waardoor de kans op inklinking niet groot is. In het kader van het IPvE is er naar meerdere opgaven gekeken. Het is juist mogelijk om in dit gebied aan meerdere opgaven te werken. Waarbij opgaven gecombineerd zijn, namelijk de opgave voor Natuur, Cultuurhistorie, Recreatie en Opwek.
12	Hoe duurzaam zijn zonnevelden?	Bij het opwekken van zonnestroom komen geen milieuvervuilende stoffen of broeikasgassen vrij. Met een set van 10 zonnepanelen op je dak bespaar je 1.200 kilo CO2 per jaar. Daar staat tegenover dat de productie van de zonnepanelen ook voor CO2-uitstoot zorgt. Voor de productie is namelijk energie nodig, en die komt meestal uit fossiele brandstoffen (bijvoorbeeld aardgas of steenkool). Als je die ‘productie-CO2’ verdeelt over 25 jaar (zolang gaan zonnepanelen mee), kost dat 200 kilo CO2 per jaar. Netto is de CO2-besparing dus 1.000 kilo per jaar. (bron: milieucentraal.nl)
16, 18	Mensen toelaten in en rondom een zonnepark, hoe denkt u (niet wenselijk) publiek uit het zonnepark te weren om e.v. diefstal van koper en fraude te voorkomen? Koperdieven slopen de zonnepanelen om het koper eruit te halen.	Publiek is niet toegelaten op de gronden waar de zonnepanelen komen te liggen. Om diefstal dan wel fraude aan het park te voorkomen moet het veld voldoen aan eisen die door de verzekeraar van het zonneveld worden gesteld om te zorgen dat het zonneveld. In het IPvE is als eis opgenomen om te werken met een brede sloot.

12, 13	Als de windunie failliet gaat, wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? Waarom wordt er niet veel meer ingezet op lokaal opwekken daar waar het nodig is. En waarom het nog steeds is toegestaan dat er nog woonwijken en bedrijventerreinen worden gebouwd, die niet energieneutraal zijn.	De groep initiatiefnemers van het zonneveld bestaat uit meerdere deelnemers. Windunie is hier één van. Mocht het zijn dat Windunie failliet gaat, zijn er nog andere initiatiefnemers die op de hoogte zijn van de afspraken die worden gemaakt. De meerderheid van de initiatiefnemers zijn lokale grondeigenaren. Door dit zonneveld wordt er lokaal, binnen de gemeente Utrecht, bijgedragen aan de energiebehoeften van de gemeente Utrecht. Daarnaast worden nieuwe woonwijken en nieuwe bedrijventerreinen die nu in planvorming zijn energieneutraal. De Nederlandse wet- en regelgeving biedt hiervoor duidelijke kaders. Voor een aantal projecten die nu in de bouwfase zijn kan het zijn dat deze wel energiezuinig zijn, maar nog niet volledig energieneutraal. Dit komt omdat er ten tijde van de planvorming van deze projecten nog andere wet- en regelgeving bestond.
02, 15, 17	Waarom moet een natuurgebied wijken voor energie van een industriegebied? In het IPvE wordt geen inzage geboden in de ‘business case’ van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie ‘invloed kunnen hebben op de planning’. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij	Op dit moment ligt het vaststellen van het IPvE voor. De informatie die hier gevraagd wordt gaan voornamelijk over de vergunning. Of en wanneer de initiatiefnemers deze indienen is aan hen. Zodra deze aangevraagd is wordt deze conform de gebruikelijke procedure ter inzage gelegd. Of de *businesscase* daar onderdeel van is, is aan de initiatiefnemers. Dit is overigens niet heel gebruikelijk. De stroom gaat naar een aansluitstation in Lager Weide, dit betekent niet dat de stroom ook daar gebruikt gaat worden, vanuit daar wordt de stroom min of meer verdeeld. Binnen de gemeente Utrecht is het programma ‘Zon op dak’ opgezet, hierbij wordt er ook gekeken naar het realiseren van zonnepanelen op de bedrijven in Lage Weide.

	hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt.	
16	35 tot 40 hectare, welke afmeting 35 of 40 hectare betreft het precies?	Welke afmetingen het veld van 35 tot 40 hectare heeft is nog niet bekend. Dit wordt duidelijk bij de vergunningsaanvraag.

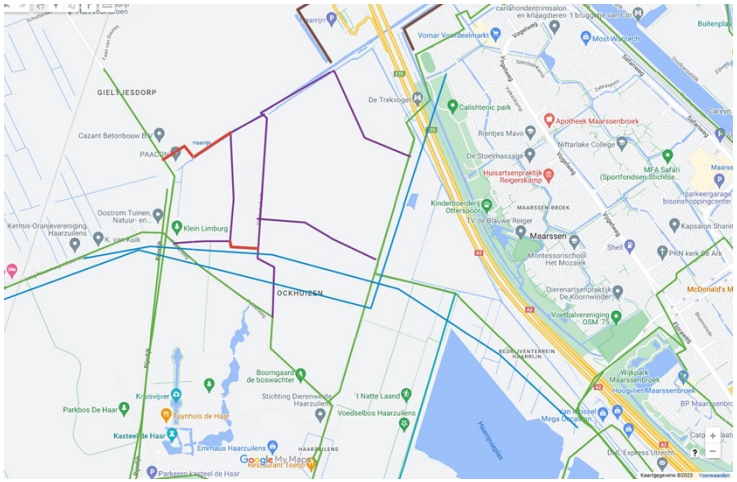
Recreatie

Reactie van belangstellenden op concept IPvE	Antwoord
02, 11, 15, 16, 18, 19 Verzoek om geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen aan de Polderweg en de Ockhuizerweg (t.h.v. huisnummers 20-20c-22-24-51-53-55) en Thematerkade te realiseren. Verzoek om criminele activiteiten te voorkomen. We zien dit inmiddels al toenemen op de huidige pleisterplaatsen en dammetjes langs de bestaande wegen; Maximale veiligheid voor de bewoners van dit deel van de Ockhuizerweg Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Hoe denkt men dit tegen te gaan? Het benoemen dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt is een vreemde redenering. Hoe kan de gemeente Utrecht concreet de veiligheid borgen als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt ? Denk hierbij aan inbraak, drugshandel, afwerkplekken etc.. Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt? Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Er is al bekend, dat men d.m.v. planken over de sloot bij het tankstation aan de A2 dit gebied bereikt.	Binnen deze gebiedsontwikkeling zijn geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen voorzien. Rondom het plangebied zijn al verschillende pleisterplaatsen en parkeerplaatsen voor bezoekers uit het gebied. Met de beoogde extensieve recreatieve ontwikkelingen in het plangebied verwachten we geen grote toename van bezoekers in het gebied dat een nieuwe parkeerplaats of pleisterplaats nodig is. In de verdere uitwerking van de ontwikkelingen gaan we met bewoners in gesprek over hoe we het gevoel van veiligheid voor bewoners kunnen waarborgen.

	In het IPVE wordt benoemd dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt. Echter is deze recreatie er ook ’s nachts?	De recreatiemogelijkheden die gerealiseerd worden in het gebied zijn nieuwe fiets- en wandelpaden. Deze worden overdag door bezoekers in het gebied gebruikt voor recreatie. We verwachten geen recreatie ’s nachts. De paden worden niet afgesloten.
	Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt?	De verbinding is er op dit moment al, alleen komt er een logischere, makkelijkere en snellere route voor recreanten.
	Zorgen dat extra recreatiemogelijkheden afbreuk doen aan het gevoel van rust in het gebied.	In het IPvE zijn twee fiets- en wandelpaden opgenomen en de ambitie om over 30 jaar het gebied in te richten als natuur- en recreatiegebied. Het gaat dan vooral om lokale ommetjes en recreatiemogelijkheden. De verwachting is niet dat daarmee de rust uit het gebied verdwijnt. Al wordt het, gezien de toename van het aantal inwoners en dus de toename van mensen die wandelen en fietsen, drukker dan het nu is.
02, 04, 05, 11	Verzoek om geen fietspaden / wandelpaden / wandelroutes binnen 100 meter naast of 450 meter achter ons perceel aan de Ockhuizerweg te realiseren.	In het IPvE zijn twee nieuwe fiets- en wandelpaden opgenomen. Waar deze precies worden gesitueerd is nog niet duidelijk. Wel zijn in het IPvE eisen geformuleerd, waaraan de routes moeten voldoen.
	Verzoek om de doodlopende weg te handhaven, ook voor fietsers. Verzoek om geen toegankelijkheid naar recreatiemogelijkheden via oostelijke deel van de Ockhuizerweg te realiseren.	Het doortrekken van de Ockhuizerweg richting de Haarrijnse Plas, een idee dat ten tijde van het Landinrichtingsplan Haarzuilens in 2006 aan de orde is geweest, maakt geen onderdeel uit van dit IPvE. Het is ook geen ambitie van de gemeente om dit te realiseren.
	Verzoek om geen fiets-wandelpad over of langs het perceel van cliënt (Thematerkade) te realiseren Verzoek om het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark te schrappen. In hoeverre bent u het met mij eens dat een pad langs de zuidkant van het zonneveld weinig toevoegt aan het lokale recreatienetwerk maar wel zal zorgen voor meer verstoring van de rust van de lokale fauna?	Waar de nieuwe fiets- en wandelpaden precies worden gerealiseerd is op dit moment niet bekend. Dat moet worden bepaald bij de planvorming. Het realiseren van een fiets- of wandelpad op particuliere gronden kan alleen na overleg en in overeenstemming met de grondeigenaar. Omdat de Thematerkade een openbare weg betreft, kan niet worden uitgesloten dat hier fietsers overheen gaan. Het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark voegt een extra mogelijkheid toe om een rondje door het gebied te fietsen of te lopen.

		Vanwege de verwachte toename van vraag naar recreatieroutes is deze extra mogelijkheid gewenst.
02	Maatregelen tegen loslopende honden. De aanlijnplicht is opgenomen in het IPVE, waarvoor dank	Deze eis blijft staan in het IPvE.
03	Verzoek om de extra recreatie te heroverwegen. Verwacht wordt dat er weinig animo is om rond een zonnepark te fietsen. Zeker daar het fietspad nergens naartoe leid.	De fietsverbinding, die is opgenomen als eis in het IPvE, biedt vooral een recreatief rondje met natuur als de zonnevelden weg zijn. Ook dient het als fietsverbinding richting ‘het Groene Hart’. Het zonneveld is tijdelijk. Door de eis voor de fietsverbinding nu al op te nemen in dit IPvE, is deze veiliggesteld voor de toekomst en het toekomstige rondje natuur.
06, 10, 13	We zijn blij met de nieuwe fietsroutes, die de (recreatieve) mogelijkheden voor de fietser in het gebied vergroten. We hebben enkele suggesties voor een aantal extra fietsverbindingen, die de aantrekkelijkheid van de fietsroutes nog verder zullen versterken. We willen u in overweging geven om deze toevoegingen in het plan voor Ockhuizen op te nemen of ten minste op een toekomstige uitvoeringsagenda te plaatsen; **Kortsluiting zuidelijke route naar**	De voorgestelde verbinding richting Gieltjesdorp is al opgenomen als ambitie in het IPvE, maar is per abuis niet opgenomen op de afbeelding/ kaart, dit wordt aangepast. Of we dat deel van de fietsverbinding kunnen realiseren binnen deze gebiedsontwikkeling is nog niet zeker. De verbinding die door u is ingetekend vanaf de Thematerkade is er een die nieuw is voor de gemeente. Daarnaast sluit deze aan op een verbinding richting het noorden die wij niet herkennen en ook niet hebben opgenomen in het IPvE. De ambities voor het gebied ten westen van de Thematerkade zijn om het gebied in te richten met boomclumps om het aan te laten sluiten bij Klein Limburg en hier een struinpad doorheen te laten lopen. Wij hebben geen nieuwe fietsverbindingen opgenomen in het IPvE in dit deel van de gebiedsontwikkeling. Dit past niet bij de ambities voor dit plan, de verbinding loopt deels door het plangebied en deel door een ander gebied. De gemeente wil verkennen of deze suggesties meegenomen kunnen worden bij andere gebiedsontwikkelingen.

rotonde De Bom & Aansluiting noordelijke route op Gieltjesdorp

Verzoek om op te namen in het plan om een fietspad te realiseren naast de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen;

Verzoek om op te nemen om de nieuwe fiets- en wandelpaden aan te laten sluiten op de reeds bestaande fiets- en wandelpaden aan de andere kant van de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen. Zo wordt een reeds bestaande natuurgebied verbonden met het nieuw aan te leggen gebied.

Zorgen over de nieuw aan te leggen wandelen fietspaden sluiten niet goed aan op de huidige wandel- en fietsroutes in het gebied. Een nieuwe eenvoudige oplossing, het aanleggen van een fiets- en wandelpad tussen de rotonde ‘De Bom’ en Haarzuilens, zal een veel grotere positieve impact hebben op het verruimen van de recreatieve mogelijkheden in het gebied en ook nog eens minder negatieve impact hebben op de bestaande natuur en bovendien de verkeersveiligheid verbeteren. Wij vragen ons af waarom de

De gemeente heeft gekozen om bestaande fietspaden beter op elkaar aan te sluiten door de nieuwe verbindingen die zijn opgenomen in het IPvE. Daarnaast is er buiten het IPvE om, een plan om de situatie rondom de Ockhuizerweg te verbeteren.

	Gemeente Utrecht niet heeft gekozen voor de mogelijkheden om bestaande fietspaden te verbeteren en op elkaar aan te sluiten. Verzoek om onderzoek te doen naar de kadastrale en lokale situatie omtrent de fietsontsluiting in het gebied. Er is geen mogelijkheid om langs deze Gemeente Utrecht grens naar de weg Gieltjesdorp de ontsluiten. Hier staan twee woningen! Hier tussendoorgaan is geen optie en passeert de gemeentegrens. Wij verzoeken de gemeente Utrecht hier goed kadastraal en lokaal (feitelijk) onderzoek te doen alvorens dit in een IPvE of ander plan op te nemen.	In deze fase wordt er geen onderzoek gedaan naar de kadastrale situatie, dit gaat plaatvinden in een later stadium, de geschetste fietsverbindingen zijn indicatief. Waar deze precies worden gesitueerd is nog niet duidelijk.
08	Zorgen over de eventuele wandel- en fietspaden die om het zonneveld komen die nu direct langs het object (de bedrijfswoning bij het gemaal).	De precieze route en inrichting van deze fiets- en wandelpaden zijn nog niet bepaald. De huidige eigenaar van de bedrijfswoning van het gemaal is op de hoogte van de eisen voor de gebiedsontwikkeling. Wanneer het pand een nieuwe eigenaar krijgt, wordt deze eigenaar betrokken in de inrichting en route van deze paden.
11, 13	Verzoek om de geplande fiets- en wandelpaden door het gebied bij voorkeur niet te asfalteren maar bijv. schelpenpaadjes of een andere vorm van een onverhard pad te realiseren. Zorgen over dat asfalt zal niet alleen leiden tot meer bezoekers maar ook tot hogere snelheden. Bijv. van brommers, e-bikes en wielrenners.	De exacte inrichting en de keuze voor type verharding is nog niet opgenomen in het IPvE. Dit wordt in een later stadium bepaald. De keuze om de verschillende type verharding te onderzoeken in de ontwerpfase nemen we op in het IPvE. Hierbij wordt het bestaande beleid omtrent fietspaden gevolgd.
12, 16	Hoe worden de fietspaden ontsloten? met name wenselijk is een wandelpad langs de Polderweg richting de Brink. Hoe gaat u dit realiseren?	Op dit moment zijn er twee nieuwe verbindingen opgenomen in het IPvE. De ene indicatieve route loopt vanaf de fietsbrug, door het noorden van het gebied, langs het gemaal en wordt aangesloten op de Thematerkade. Voor deze verbinding is de ambitie om deze door te trekken naar Gieltjesdorp opgenomen. De tweede indicatieve route loopt ten zuiden van het zonneveld langs de eerste wetering vanaf de Thematerkade richting het Rijneveldse Bospad.

11	In hoeverre kunt u onderbouwen dat meer recreatie in het gebied niet zal leiden tot het vertrek van hazen en vooral reeën in het gebied?; In hoeverre is een maatregel als het aanleggen van fiets- en wandelpaden omkeerbaar wanneer blijkt dat de lokale fauna vertrekt als gevolg van verstoorde rust?; In hoeverre bent u bereid maatregelen terug te draaien wanneer blijkt dat hazen en vooral reeën het gebied verlaten hebben?	Door de komst van het zonneveld verwachten wij dat dit onderdeel van de ontwikkeling de meeste invloed heeft op de aanwezigheid van fauna zoals reeën en hazen in dit gebied. Niet de nieuwe recreatie. Daarom hebben wij voor alle ontwikkelingen eisen opgenomen om de flora en fauna in het gebied op andere manieren te versterken en ruimte te bieden voor nieuwe soorten. Doordat het IPvE eisen opneemt voor het versterken van andere flora en fauna en het bieden van ruimte aan nieuwe soorten in het gebied, dekken we hiermee het mogelijke vertrek van verschillende huidige diersoorten in het gebied. De maatregelen hoeven daarom niet teruggedraaid te worden bij het vertrek van hazen en reeën. Voordat de recreatieve fiets- en wandelpaden worden ontworpen wordt er zorgvuldig gekeken om de impact van deze ontwikkelingen op de fauna in het gebied zoveel mogelijk te beperken. Hierbij wordt dan gekeken naar de best passende route, materiaalgebruik en beplanting langs de route.
12, **15,** **17,** **18**	Hoe kun je dit (de recreatieve waarden van het gebied) beleven als er 50 ha zonnevelden liggen? Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden?	De recreatieve eisen die zijn opgenomen in deze gebiedsontwikkeling voorzien in de recreatie behoeften van een bredere doelgroep dan de directe omwonenden en bewoners. Voor recreanten is het gebied beter bereikbaar worden en ook de verbindingen met de andere gebieden wordt verbeterd. De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn opgenomen als een eis in het IPvE daarom verwachten wij dat deze nog steeds goed te beleven zijn. Daarom is het zonneveld van maximaal 35 tot 40 hectare geen grote belemmering worden voor de cultuurhistorische waarden. Daarnaast is het gehele gebied na 30 jaar natuur en wordt dit een stuk natuur nabij de stad om te beleven.

12, **15,** **17,** **18**	Is er onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra groen uitloopgebied voor recreatie? Is er praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Is er onderzoek gedaan naar de behoefte van bewoners uit gemeente Utrecht om te recreëren in een gebied met 80 voetbalvelden aan zonnepanelen dat ook nog eens grenst aan een van de drukste snelwegen van het land?	Met het groeiende aantal inwoners, stijgt ook de behoefte aan groen en recreatie. Om die reden heeft de gemeente in de RSU 2040 opgenomen om het landinrichtingsgebied Haarzuilens uit te breiden. Er zijn verschillende onderzoeken gedaan naar bezoekersaantallen provincie breed. Haarzuilens is daar ook onderdeel van. Het meest recente onderzoek is van de provincie Utrecht. Via de website van de provincie Utrecht zijn er ook eerdere onderzoeken en cijfers te vinden over recreatie en toerisme binnen de provincie Utrecht. In 2019 is uitgebreid onderzoek gedaan naar de recreatiegebieden rond de stad door Bureau Buiten en Track Landscapes. Hierin wordt ook het gebied Ockhuizen beschreven (als onderdeel van Haarzuilens). In dit gebied zien we een kans om naast de ambities voor natuur en duurzame energie ook aan de hand van de bestaande recreatiemogelijkheden in het gebied, ook recreatie uit te breiden door middel van nieuwe fiets- en wandelverbindingen.
16	Er was eerder niet genoeg geld rondom het gebied van het kasteel voor wandel en fietspaden, nu stelt u dat een deel wordt uitgevoerd, hoe ziet dit plan eruit? Wat en wanneer wordt dit plan als eerste uitgevoerd? Verzoek om inzage in het plan en het bijbehorende tijdpad.	Het Landinrichtingsplan uit 2006 werd gefinancierd met middelen uit het Rijksprogramma ‘Recreatie om de Stad’. Het geld dat binnen dit programma beschikbaar was, is in 2011 door het Rijk wegbezuinigd. Hierdoor is het landinrichtingsplan niet afgemaakt. De niet gerealiseerde onderdelen uit het landinrichtingsplan zijn als ambitie blijven bestaan en opgenomen in de Omgevingsvisie Vleuten De Meern (2018), maar er is geen geld gereserveerd om dit los van andere ontwikkelingen te realiseren. De ambities moeten daarom ‘meeliften’ op andere ontwikkelingen in het gebied. Wanneer de andere niet-gerealiseerde onderdelen van het landinrichtingsplan worden ontwikkeld is daarom niet bekend en het is dan ook niet mogelijk om een tijdspad te schetsen.

17	Wat is de reden dat de gemeente ervoor kiest om tegen een advies vanuit de natuurtoets in, toch het gebied grotendeels open te stellen voor recreatie?	Het klopt dat kwetsbare natuur moeilijker samengaat met recreatie, maar over het algemeen kunnen natuur en recreatie goed samen. Door een specifieke ecologische corridor te realiseren waar recreatie niet mogelijk is en een aparte recreatieve corridor, bieden we in het gebied ruimte aan kwetsbare natuur en recreatie.

Inrichting

Verzoek om een andere inrichting van het gebied met een zonneveld meer richting de snelweg A2.
In de aanloop naar het komen van het ambtelijk advies zoals omschreven in het IPvE hebben we meerdere opties bekeken waarbij het zonneveld dichter tegen de A2 aanligt. Het zonneveld zorgt in het gebied voor een barrière voor bepaalde diersoorten, zij kunnen het zonneveld niet oversteken. Door alleen in het zuiden een ecologische corridor aan te leggen wordt deze barrière versterkt. Om dit effect te verkleinen, is het belangrijk dat er ook in het noorden een stevige ecologische verbinding komt waardoor dieren zich makkelijker kunnen verplaatsen door het gebied via beide kanten van het zonneveld (noord en zuid).

Het is belangrijk dat een ecologische corridor aan beide zijden aansluit op een gebied met hoge natuurwaarden. In het oosten van het gebied is grond aangewezen als Natuurnetwerk Nederland (beschermd natuurgebied). Hier zijn hoge natuurwaarden aanwezig (de natuurwaarde van een gebied is de waarde die aan een bepaald gebied wordt toegekend, gezien vanuit het perspectief van natuurbescherming). Door de ecologische corridor door het noorden te laten lopen vormt deze een verbinding tussen het NNN en de verbinding voor dieren onder de A2 door. Daarnaast verbindt deze ecologische corridor de Haarrijnseplas met andere natuurgebieden, zoals de Nieuwkoopse plassen en de Loosdrechtse plassen. Dit is een belangrijke verbinding voor otters en bevers. De grootte van de corridor kan niet verkleind worden omdat het ook nieuw leefgebied is (en dus niet alleen een corridor) voor de blauwborst (vogel) en de verschillende dier- en plantensoorten die ook naar het gebied komen door de nieuwe natuuromstandigheden.

Bij de start van de gebiedsontwikkeling is er door de gemeenteraad een programmatisch vertrekpunt opgesteld voor deze ontwikkeling. Een onderdeel van dit vertrekpunt is de boscompensatie. Niet de gehele 15,4 hectare boscompensatie past in het gebied. Dit komt voornamelijk door het open karakter en de verkavelingsstructuur van het gebied. Aan de randen van het gebied kunnen we wel boscompensatie kwijt, zo ook in het noorden, in totaal zo’n 5 hectare. De boscompensatie kan daar dienen als nieuwe natuur en beïnvloedt de cultuurhistorische waarden niet. Bij het omdraaien van het zonneveld en de corridor, past er helemaal geen boscompensatie in het gebied. Dat is niet wenselijk, ook gezien de gemeentelijke en provinciale opgaven voor boscompensatie en het uitbreiden van het aantal bomen in gemeente en provincie.

Alleen wanneer de corridor in het noorden wordt gerealiseerd, kunnen we de belangrijke regionale fietsverbinding, die al sinds 2006 ingetekend staat, realiseren. Deze is in 2006 met het Landinrichtingsplan Haarzuilens aangekondigd. Vanwege de toenemende recreatiedruk door een groeiend aantal inwoners in Utrecht, Vleuten en Maarssen(broek) is meer behoefte aan fiets- en wandelpaden, ook als verbinding tussen gebieden. Het fietspad zuidelijker in het gebied aanleggen lost dit knelpunt niet op, deze moet echt door de noordpunt. Dit is niet te combineren met het zonneveld in het noorden.

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
01, 02, 11, 16	Verzoek om het zonneveld vanaf het tweede betonpad te realiseren, richting de snelweg A2 (en langs de A2). Wat is de reden om het zonneveld niet geheel tegen de A2 te plaatsen? Zodat het veld zover mogelijk van de bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp ligt? Verzoek om de omvang van het zonneveld te verkleinen.	Zie hiervoor het algemeen antwoord **Inrichting**.
	Verzoek om de voorkant zonnevelden vanaf “het tweede betonpad” te starten, dit is +/- 675 meter noordelijk achter onze perceelsgrens aan de Ockhuizerweg; Ecologische zone voor dieren kan aan de zuidzijde en aan de noordzijde. Deze vinden echt hun weg wel. En er blijft ruimte voor huidige flora en fauna. Sluit ook aan op NNN; Behoud van de huidige gebruik en situatie, grasland en akkerbouw van onze perceelsgrens tot aan ‘’tweede betonpad’’. Er is dan nog steeds een substantieel ‘’open’’ gebied, zoals aangeven in paragraaf 6.3 van het IPVE; Maak het park compact zodat de ruimtelijke impact het laagst is en de exploitatie economisch verantwoord, maximaal 20 ha in het vak van 26 ha; Een compleet ondoorzichtige gesloten groenstrook van dichte beplanting, minimaal 3 meter hoogte, zoals in IPVE beschreven op pagina 18, punt 5.1, op een 4 meter brede strook, vanaf het begin van de aanleg van het project aan de zuidzijde van de velden, zoals in de bijlage groenstrook is aangegeven; De geplande fiets- en wandelpaden bevinden zich aan de noordzijde en oostzijde van de groenstrook.	Het programmatisch vertrekpunt, omvat verschillende uitgangspunten waar we rekening mee dienen te houden bij de gebiedsontwikkeling. Deze uitgangspunten gaan in op de openheid en verkavelingsstructuur van het gebied, boscompensatie, natuurontwikkeling, recreatiemogelijkheden en 35 tot 40 hectare zonneveld. De gebiedsontwikkeling biedt de ruimte voor een zonneveld die voldoet aan dit punt. Een kleiner zonneveld past niet binnen de gemeentelijke ambities voor duurzame energie en leidt ook niet tot de gewenste natuurontwikkeling over 30 jaar. Het verplaatsen van de ecologische zone kan niet. Op de plek waar de ecologische corridor nu is gepland, sluit het aan op een bestaande groene zone in het noorden van het gebied en op de faunapassage onder de A2 door en kan de corridor het beste functioneren als verbindingszone richting de Haarrijnesplas. Daarnaast is er ook een fietsverbinding opgenomen in deze corridor, die verbinding gaat verloren bij een verplaatsing van de corridor en dan blijft een regionaal knelpunt bestaan. De eis voor zo dicht mogelijke beplanting langs de zuidzijde van het zonneveld wordt opgenomen als eis in het IpvE. In het IpvE is de eis van maximaal 3 meter hoge beplanting opgenomen in verband met de cultuurhistorische waarde ‘openheid’ van het gebied.

Bent u het met mij eens dat er nog altijd een zeer laag maatschappelijk draagvlak is voor het IpvE in huidige vorm met een zonneveld van dergelijke omvang?

Bent u het met mij eens dat een halvering van de omvang van het zonneveld wenselijk is vanuit het oogpunt van maatschappelijk draagvlak?

Bent u het met mij eens dat deze verkleining het best kan plaatsvinden aan de oost- en zuidzijde van het door de gemeente voorgestelde zonneveld?

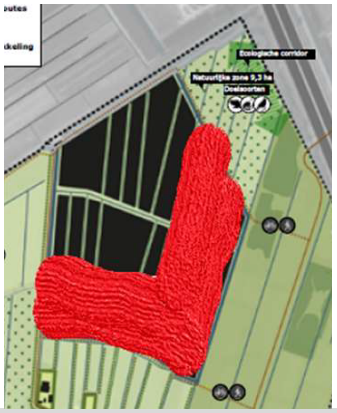
Bent u het met mij eens dat op de plaats van het verkleinde zonneveld het best een strook nieuwe natuurlijke gronden aangelegd kan worden ter bevordering van de leefomgeving van de fauna in het gebied?

Welke alternatieven ziet u voor halvering van het zonneveld aan de oost- en zuidzijde waarmee u wel tegemoet komt aan de wensen, zorgen en bezwaren die er leven m.b.t. de omvang van het zonneveld?

De gemeente denkt niet dat een kleiner zonneveld de oplossing is voor het tegengeluid over het zonneveld. Tijdens de georganiseerde bijeenkomsten is inderdaad gesproken met een groep uit de omgeving waarbij er weinig draagvlak is voor de eisen voor gebiedsontwikkeling of het idee van een mogelijk zonneveld in het gebied. Daarnaast is er ook die bijeenkomst gesproken met omwonenden die zich wel kunnen vinden in eisen voor de gebiedsontwikkeling of delen ervan. De verhoudingen tussen mensen die zich actief uitten tegen de eisen voor de gebiedsontwikkeling en de mensen die eens zijn met de eisen voor de gebiedsontwikkeling of niets laten horen, zijn want ons betreft niet uit verhouding om de grootte van het zonneveld te herzien.
Een verkleining aan de zuid- en oostkant van het zonneveld vinden wij niet passen bij de ambities op het gebied van duurzame energie voor dit gebied.

Wij volgen uw opmerking over de transformatie van de gronden naar natuur. Dit is ook onderdeel van de ambities die horen bij deze gebiedsontwikkeling. Zodra de zonnepanelen verdwijnen wordt het gehele gebied natuur, en ook zo bestemd zijn in het bestemmingsplan.

In de onderzoeksfase is er door de beleidsadviseurs gekeken naar verschillende mogelijkheden voor het zonneveld. Een kleiner zonneveld is toen ook onderzocht, maar hier is van afgezien om voldoende duurzame energie op te wekken om te voldoen aan de ambities en de doelstellingen die de gemeente Utrecht heeft op het gebied van duurzame energie. We zijn tot de conclusie gekomen dat een kleiner zonneveld alleen kan in combinatie met een windturbine. Dit past niet binnen de cultuurhistorische waarden van het gebied.

18	Hoe zou Duurzaamheid op een Duurzame manier er uit kunnen zien. Hoe zou Utrecht zich nationaal en internationaal in de kijker kunnen spelen als er een gedegen en innovatief integraal plan zou liggen. Een plan waarbij alles samenwerkt zoals bijvoorbeeld: - Een geluidswal, van gerecycled afval van windmolens, bedekt met zonnepanelen aan de zuidkant van de A2; - Daarlangs een strook met licht-doorlatende zonnepanelen op hoogte waaronder nog agrarische activiteiten uitgevoerd kunnen blijven worden, zoals bijv het telen van zacht fruit - Goede opslag van energie, al dan niet in containers, in de bodem, of bijvoorbeeld door het omzetten van de zonne energie in waterstof. - Een biogas turbine voor het geval er te weinig energie opwek is.	De gemeente waardeert de ideeën die u naar voren brengt. Het zijn vooral innovatieve ideeën die binnen dit plan niet passen, maar wellicht in de toekomst het onderzoeken waard zijn voor andere duurzame energie ontwikkelingen binnen de gemeente en regio.
03	Verzoek om zonnepark weg te laten, want er is al natuur. En er is al zoveel natuur rondom Haarzuilens verdwenen voor het uitbreiden van de stad. Als we de uitbreidingen nu eens vol leggen met zonnepanelen hebben we meer als 50hA.	Ook in de gebieden waar de gemeente nu woningbouw ontwikkelt, wordt er gekeken hoe duurzame maatregelen getroffen kunnen worden. Een aantal van deze woningen krijgen ook zonnepanelen, maar doordat de stad groeit neemt ook de behoefte aan nieuwe duurzame energie toe. Het zonneveld in Ockhuizen levert een bijdrage aan de Utrechtse behoefte aan energie en de

		regionale, nationale en internationale doelstellingen die er voor duurzame energie zijn geformuleerd.
08	Verzoek om de mogelijkheden te bekijken om tussen het zonnepark en de weg / object nog een groene zone te creëren middels half hoge struiken. Het object (bedrijfswoning bij het gemaal) ligt op de hoek van het zonnepark.	In het IPvE zijn al eisen opgenomen hoe het zonneveld ingepakt moet worden langs de randen. Zo moet er een natuurvriendelijke sloot komen met een talud van 1:10 en moet het zonneveld ingepakt worden met gebiedseigen vegetatie zoals riet.
15, 17	Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd?	Niet alle gronden zijn in beheer van Natuurmonumenten. Met dit plan is het wel mogelijk om uiteindelijk alle gronden natuurvriendelijk te beheren.
16	Een natuurgebied van minimaal 30 hectare met moerasbos langs een A2?	Het streven van natuur is meer dan 30 hectare, inclusief een moerasbos.

Overig

Reactie van belangstellenden op concept IPvE		Antwoord
02, 12, 15, 17	Zorgen over de verkoop van het zonneveld aan een buitenlandse investeerder. Ervaring leert dat de kans is groot dat zonne-park ''verkocht'' wordt aan buitenlandse investeerder, waardoor alle controle weg is op een duurzaam beheer, ook als het park na 30 jaar stopt. Wat is het plan om dit te voorkomen? Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? Wordt er opgenomen in de voorwaarden dat het zonneveld stroom blijft opwekken voor het Nederlandse net en niet in mag worden overgedragen aan bijv. een buitenlandse maatschappij?	Er zijn meerdere initiatiefnemers van het zonneveld. De verkoop naar een buitenlandse partij ligt niet in de lijn der verwachting. In het IPvE kunnen wij geen eisen opnemen over de bedrijfsvoering van de initiatiefnemers van het zonneveld. Bij ons is wel bekend dat er een aansluiting is op het net en dat er wordt gezocht naar een lokale, Utrechtse afnemer.
02	Zorgen over de exploitatie van ons bedrijf.	We horen uw zorgen. In deze fase (IPvE) is nog niet vast te stellen wat de mogelijke gevolgen zijn voor uw bedrijf. Als de zorgen blijven, treden we graag met u in gesprek.
03	Worden de huidige eigenaren uitgekocht of is er overeenkomst dat na het zonnepark alles natuur word? Ik denk niet dat zij een verdien model omzetten naar een natuurgebied en eigenaar blijven.	Er lopen gesprekken met de grondeigenaren van dit gebied. De meeste grondeigenaren van de gronden die betrokken zijn bij deze gebiedsontwikkeling, zijn ook initiatiefnemers van het zonneveld. Zij zijn zich bewust van de geplande bestemmingswijziging naar natuur en begrijpen dat dit een eis is om het zonneveld te kunnen realiseren. Dit is ook opgenomen in het IPvE.

04, 05	Dient het IPvE niet wat te zeggen over de financieel-economische haalbaarheid van alle beoogde plannen?	Omdat het IPvE wordt opgesteld vanuit de gemeente kan enkel de gemeente uitspraken over de financieel-economische haalbaarheid van haar deel van de gebiedsontwikkeling. Dit is opgenomen in hoofdstuk 6 van het IPvE. Over de financieel-economische haalbaarheid van het zonneveld kan de gemeente geen uitspraak doen. Zij beschikt ook niet over de juiste gegevens om hier iets over te zeggen. De gemeente is geen investeerder in het zonneveld en bezit ook geen gronden in het gebied.
04, 05	Paragraaf 6.1 moet ook aangepast worden, mijn cliënt stemt wel in het met zonneveld, maar niet met de beoogde ontwikkelingen als hierbij niet het behoud van de landbouw betrokken wordt.	Paragraaf 6.1 in het IPvE is aangepast op dit punt. De grondeigenaren waarnaar gerefereerd werd in de conceptversie van het IPvE zijn nu anders gedefinieerd. Hierdoor wordt er niet meer verwezen naar uw cliënt.
09	Zorgen over de gesprekken met de omgeving. Er wordt ook aangegeven dat uitgebreid gesproken is met de omgeving. De vraag die we daarbij is, is dit ook met Maarssenbroek? Veel mensen wonende in Maarssenbroek maken gebruik van dit recreatie/ natuurgebied.	De gesprekken met de omgeving hebben plaatsgevonden met bewoners en direct omwonenden van de gebiedsontwikkeling. Bewoners van Maarssenbroek zijn via lokale kranten en social media uitgenodigd voor bijeenkomsten en geïnformeerd over de terinzagelegging van het concept IPvE.
09	Verzoek om samenwerking te zoeken met ons. Ook wij hebben plannen aan onze kant van de gemeentegrens om zonnevelden te realiseren. Uiteraard gaan we niet zo snel als Utrecht, maar we zouden in ieder geval betere samenwerking/afstemming kunnen zoeken om de plannen niet geheel naast elkaar te laten bewegen.	Het was ons niet bekend dat jullie gemeente ook in het aansluitende gebied ambities hebben voor zonnevelden. Dit vraagt inderdaad om een wederzijdse betere communicatie. Gelukkig is dit IPvE nog een document die de kaders biedt om de gebiedsontwikkeling en de planvorming voor het gebied mogelijk te maken. De gebiedsontwikkeling is nog in een vroeg stadium, er is nog alle tijd om samen te werken. We werken graag samen met jullie aan duurzame energie in de regio.

09	Verzoek om in te gaan op het OER-traject. Misschien dat er een zone kan ontstaan van zonnevelden langs de A2, zowel op als naast Rijksgronden.	Binnen de gemeente is een collega betrokken bij het OER-traject (Opwek van Energie op Rijksvastgoed) en we volgen deze ontwikkelingen. Op dit moment staat het OER-traject apart van de ontwikkelingen en de eisen die worden omschreven in dit IPvE omdat de percelen van Rijkswaterstaat waar dit OER-traject betrekking op heeft buiten de gemeente Utrecht vallen.
11	Bent u het met mij eens dat een overheid niet de wil van enkelen behoort door te duwen tegen de wil van de omwonenden? Wat in dit geval betekent dat er een drastische aanpassing nodig is van het IPvE om wel tegemoet te komen aan de zorgen en bezwaren van Haarzuilens en omgeving?	Als gemeente Utrecht maken wij dagelijks verschillende afwegingen die dienen voor het algemeen belang van de gemeente. Dit betekent dat er soms een besluit genomen moet worden die het algemeen belang dient. Dit kan dan als onprettig ervaren worden voor omwonenden die nabij een, in hun ogen niet gewenste, ontwikkeling wonen.
11	Het IPvE zoals het er nu ligt kent de komende 30 jaar vooral lasten voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens en omgeving. Zonder dat er een duidelijk baat tegenover staat, anders dan het grote goed van duurzame energie. De inwoners en omwonenden hebben de wel lasten (zoals hierboven omschreven), maar geen lusten. Alleen de landeigenaren hebben lusten in de vorm van economisch gewin. Hierin zit mijns inziens ook een groot deel van het probleem met het huidige IPvE en de maatschappelijke weerstand tegen de plannen. Een duidelijke baat voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens e.o. kan zorgen voor meer maatschappelijk draagvlak. Vooral omdat de inwoners van Haarzuilens zelf geen zonnepanelen op hun daken mogen plaatsen i.v.m. het beschermd dorpsgezicht. Maar nu komt er net buiten het dorp een enorm zonneveld waar slecht enkele landeigenaren baat bij hebben. Gesteund door provincie en gemeente. Dat is onbegrijpelijk en wringt. De inwoners van Haarzuilens blijven met lege handen en een	Naast het ontwikkelen van het zonneveld zijn er meer maatregelen opgenomen in het IPvE voor de gebiedsontwikkeling. Waaronder ook de creatie van nieuwe natuur en nieuwe recreatieve bevindingen. Wij zien dit ook als een positieve ontwikkeling voor het gebied en de toegankelijkheid en beleefbaarheid voor omwonenden. Bewoners kunnen zich aansluiten bij burgercoöperatie ‘Zon op Ockhuizen’.Hierdoor kunnen zij meedelen in de opbrengsten van het zonneveld en kunnen ze zelf dus ook de economische baten van h zonneveld ervaren.

	ongewenst zonneveld achter. Wat zorgt voor een (nog) grotere kloof tussen bestuur en burgers; En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. Ook in deze stelt u zich onvoldoende transparant en met tegenstrijdige intenties op. Wij vragen u om dit te verklaren	Voor de gehele gebiedsontwikkeling zijn het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de cultuurhistorische waarden van het gebied bepalend voor het wel of niet kunnen plaatsen van zonnepanelen. Het zonneveld dat ontwikkeld wordt, kan alleen gerealiseerd worden als het past binnen de cultuurhistorische waarden van het gebied.
	In hoeverre bent u het met mij eens dat het huidige IPvE een gebrek aan wederkerigheid kent voor de inwoners van Haarzuilens e.o.?; In hoeverre erkent u dat het wringt dat de inwoners van Haarzuilens geen zonnepanelen op hun dak mogen plaatsen maar er wel met steun van gemeente en provincie een enorm zonneveld net buiten het dorp aangelegd gaat worden als de plannen van het IPvE doorgaan?; In hoeverre is de gemeente bereid soepel om te gaan met aanvragen voor zonnepanelen op de daken van de inwoners van Haarzuilens indien er een zonneveld gerealiseerd gaat worden net buiten het dorp?	De mogelijkheden voor zon op de daken van het Rijksbeschermd dorpsgezicht moet eerst intern onderzocht worden. De voordelen en risico’s moeten vervolgens zorgvuldig worden afgewogen en worden gepresenteerd aan het college en de gemeenteraad.
12	Door wie en aan de hand van welke onderzoeken zijn deze vertrekpunten bepaald?	De vertrekpunten zijn opgesteld door de beleidsadviseurs in opdracht van de gemeenteraad met het aanwijzen van dit gebied voor verschillende ambities in de RSU 2040. Na het opstellen van de vertrekpunten zijn deze vastgesteld door het college in maart 2022. De onderzoeken die zijn uitgevoerd zijn uitgevoerd door Viridis en SB4.
12, 15,	Kunnen jullie aantonen dat er volgens de zonneladder wordt gehandeld?	De constructieve zonneladder van de Natuur en Milieufederaties (NMF’s) helpt regio’s en gemeenten die samen met de lokale gemeenschap willen sturen op de locatiekeuze en inpassing van zon-

16, 17 Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert.
Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts in de laatste instantie alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven te zijn bezien.
Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen.
Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op 465 ha daken nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen.
Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere zonnepanelen, verrijdbare zonnepanelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? Wij vragen u om een heldere onderbouwing en inzage in de ondernomen actie uwerzijds om de alternatieven te verkennen.

Is er genoeg onderzoek gedaan naar ander zogenaamde functie combinaties om zonnepanelen te plaatsten? Denk aan de mogelijkheid van de geluidswal langs de A2, zonnepanelen op parkeerplaatsen, op daken ook op gebouwen op de industrieterreinen enz. en nieuwe initiatieven. De constructieve zonneladder bestaat uit vier treden van (voorkeurs)locaties voor zon:

- no regret op daken, onbenutte bebouwde locaties en infrastructurele werken
- zorgvuldig inpassen langs infrastructuur, op industriële plassen en in pauzelandschappen
- combineren op gevoelige locaties langs stads- en dorpsranden, minder efficiënte landbouwgrond, andere plassen, buffer rondom natuurgebieden en recreatiegebieden
- grootschalig enkelvoudig op productieve landbouwgrond.

De gemeente Utrecht heeft beleid vastgesteld en/of projecten in gang op alle treden van deze constructieve zonneladder:

- programma zon op dak en netoplossingen (o.a. ambitie van 168 GWh op grote daken in 2030)
- zonnevelden Meijewetering en Geluidswal A12 Veldhuizen, OER-projecten RWS en solar carports pilot
- Ockhuizen, Haarrijnseplas en Nedereindse Park
- mogelijke zonnevelden in het Voordorpse Veld, Noorderpark en bij Utrecht Science Park.

De gemeente Utrecht heeft aangegeven in 2050 energieneutraal te willen zijn. Dit betekent dat alle energie die in de gemeente Utrecht wordt gebruikt, duurzaam moet worden opgewekt. Om dit doel te behalen moet er worden ingezet op het realiseren van projecten op alle treden van de zonneladder. De gemeente volgt daarmee de huidige RES-doelstelling en afspreken en het eigen bestaande beleid.

	bouwprojecten verplichten helemaal energie neuraal te bouwen. Waarom kiest u voor deze locatie die vanuit het belang van natuurbeheer en behoud niet voldoet en ook conform eerder gemaakte afspraken hierover, niet aangewezen mag worden In het klimaatakkoord van Parijs staat dat pas als allerlaatste instantie de zonnepanelen op land geplaatst mogen worden, voor agrarisch gebied wordt het opwekken van duurzame energie nl niet gezien als positief als dit ten koste gaat van bijvoorbeeld voedselproductie of natuurbeheer. Ook bij steeds meer provincies en gemeenten neemt het animo voor grootschalige zonneweiden al langer af. Waarom wordt hier dan voor een zonnepark op land gekozen?	
12, 16, 19	Hoeveel geluidsoverlast zal er extra komen vanaf de snelweg? En welke invloed is er voor de wijde omgeving als de stikstof van de snelweg niet opgenomen kan worden door gras, maar ronddoolt in het gebied? Zonnepark dicht langs de A2. Hoe verplaatst zich de CO2 uitstoot als er zonnepanelen liggen i.p.v. grasland met een ander absorptievermogen? Er is geen stikstofvergunning verkregen. Hebben wij niets van gezien. Er is geen stikstofberekening gemaakt. Hebben wij niets van gezien. Er zijn geen NOx berekeningen gemaakt. Kunt u mu deze overleggen ? Het verkeer van de snelweg A2 produceert enorm veel NOx en dat wordt nu opgenomen omgezet door de natuur	Door de komst van de ecologische corridor in de noordpunt van het gebied, komt er ook een moerasbos langs de snelweg. Dit bos werkt dan naast ecologische verbinding en leefgebied ook als geluidsbarrière. Bij dit plan is er gekozen voor een integrale aanpak. Vanuit de ecologie zijn er juist keuzes gemaakt die de opname van stikstof en CO2 garanderen. De belangrijkste is de ecologische corridor in het noorden van het gebied, langs de snelweg met bomen. Het IPvE is een voorbereidende fase, namelijk de bestuurlijke en juridische basis van een gebiedsontwikkeling. Van een stikstofvergunning is in deze fase geen sprake.

04, 05, 10, 12, 15, 17	Verzoek om duidelijkheid over het geschetste tijdpad is ook niet helder, wat en wanneer gaat er in uw ogen met de grond van cliënt gebeuren? (Ten westen van de Thematerkade)	De eerste stap in het proces is het vaststellen van het IPvE, dat staat nu gepland voor het najaar 2023. Pas nadat het bestemmingsplan is gewijzigd, kan er een start gemaakt worden met de (her)inrichting van de percelen die bestemd zijn voor natuur, recreatie en cultuurhistorie. Hierbij wordt er als eerste gefocust op de ontwikkeling van de noordpunt met de ecologische en recreatieve corridor.
	Zorgen over de afstemming en tijdpad tussen de verschillende deelplannen. Hoe wordt zekerheid verkregen en gegeven dat niet enkel prioriteit aan het zonneveld wordt gegeven en de rest jaren op zich laat wachten?	De gemeente heeft zelf grote prioriteit bij het ontwikkelen van de natuur, recreatie en herstellen van de cultuurhistorische elementen in het gebied. Zodra de gemeente hiermee kan beginnen, gaan we dit ook doen.
	Wat houden deze fases in? In welke fase worden er fietspaden aangelegd en op welke moment van de uitvoering zal dit dan zijn? In welke fase van het project zal dit (30 ha natuurontwikkeling) ontwikkeld worden?	
	Welke voorwaarden zullen er gesteld worden voor bouwverkeer? Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen?	Binnen de gemeente moet er zorgvuldig omgaan worden met bouwverkeer. Daarom moet er in goed overleg tussen de initiatiefnemers en de betrokkenen in de omgeving een plan komen voor het bouwverkeer. Hoeveel, wanneer en welk type bouwverkeer er mogelijk nodig is, is nu nog niet duidelijk. Daarom kunnen we hier nog niets worden opgenomen in het IPvE.
12	De belangrijkste vraag in dit geheel is: kunnen jullie garanderen dat we over 10 jaar nog steeds blij zijn met de beslissing die nu wordt genomen? Of zullen we ons zelf voor onze kop slaan omdat we zo'n prachtig waardevol gebied hebben verkwanseld. Bezint eer ge begint.	De gemeente kent verschillende beleidskaders, ambities en doelstellingen die samenkomen in dit plan. Hierdoor voldoet het IPvE voor de gebiedsontwikkeling bij Ockhuizen aan de politieke en bestuurlijke wensen van het college en de gemeenteraad..

13, 18	Krantenartikel 6 juli 2023 Nu.nl: ‘Kabinet wil zonnepanelen niet meer in weilanden maar wél op parkeerplaatsen’. Wat gaat de Gemeente Utrecht hier mee doen en welke verantwoordelijkheid nemen jullie als besluitvormers hierin? Krantenartikel 28 februari (jaar onbekend), bron onbekend: ‘Netbeheerders: stopt met zonneparken daar waar nauwelijks vraag naar stroom is’. Hoe borgt de Gemeente Utrecht de afname en gebruik van het zonneveld? Waarom gaat deze stroom naar Lage Weide waar nog veel daken onbenut zijn. Waarom geeft de Gemeente Utrecht geen subsidie aan bedrijven die deze stroom willen afnemen ipv miljoenen investeren in een zonnepark in een natuur en BESCHERMD DORPSGEZICHT. Het kan niet zo zijn dat Utrecht willens en wetens volgas door blijft rennen terwijl nu ook de landelijke politiek aangeeft dat dit geen goed idee (meer) is. En dat geldt voor ‘normaal’ groen, dan hebben we het dus nog niet eens over een stuk groen met cultuurhistorische waarde. Wat is daarop uw visie?	In februari 2021 is het startdocument van het IPvE vastgesteld. De ontwikkeling is al ruim voor de zonnebrief van 6 juli 2023 van minister Jetten gestart. Deze locatie is al eerder aangewezen als zoekgebied. In de brief staat: "wij werken toe naar juridische verankering in provinciale regels met of zonder een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In september zal daarover worden besloten. Tevens zal de impact van de “nee, tenzij” op de RES-doelstellingen voor duurzame opwek middels zon-PV in kaart worden gebracht. Inzet is om de Voorkeursvolgorde Zon, de verplichting tot zon-PV boven nieuwe parkeerplaatsen en de “nee, tenzij” juridisch te verankeren voor 1 juli 2024. Wij werken toe naar juridische verankering in provinciale regels met of zonder een Rijksinstructieregel in het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). In september zal daarover worden besloten. Tevens zal de impact van de “nee, tenzij” op de RES-doelstellingen voor duurzame opwek middels zon-PV in kaart worden gebracht."
15, 17	de Gemeente Utrecht lijkt hier (in Ockhuizen) een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van natuurgebied Haarzuilens en omgeving. Zowel ten aanzien van het gevoerde proces als de onverwachte en niet nader gecommuniceerde wijziging op inhoud is er ons inziens in algemene zin geen sprake van behoorlijk bestuur. Wat is hierop uw reactie?	In juli 2021 zijn de zoekgebieden voor duurzame energie opwek vastgesteld door de gemeenteraad. Met het IPvE wordt invulling gegeven aan deze ambitie. Op de website is te allen tijde gecommuniceerd over het proces, de wijze waarop inspraak mogelijk is (bijvoorbeeld informatiebijeenkomsten en mogelijkheid van geven van reacties op het IPvE) en het programmatisch vertrekpunt. Daarnaast zijn direct omwonenden ook rechtstreeks benaderd.

15, 16, 17	Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren.	In deze fase is er geen sprake van compensatie. Het is immers niet bekend wat de mogelijke negatieve effecten zijn. In een vervolgfase kan het zijn dat u recht heeft op een planschadevergoeding. Of dit zo is blijkt dan uit een onafhankelijke taxatie.
15, 16, 17	Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn.	De voorlopige planning is als volgt: • 7 september: commissievergadering over de agenda • 5 oktober: inhoudelijke commissie over IPvE • 2 november: vaststelling IPvE in raadsvergadering Alle stappen die we tijdens de gebiedsontwikkeling Ockhuizen nemen, vermelden we ook op de webpagina: utrecht.nl/ockhuizen.
16, 18	Is het opgeven van een mooi stuk groen grasland met ver gezichten in een **beschermd dorpsgezicht** Haarzuilens, “Haarzuilens de parel van de stad Utrecht” zoals een bewoner zo mooi verwoorde, het allemaal wel waard? Krijgen we door dit stuk groen op te geven, hier al heel snel geen spijt van? Waar zadelen wij onze kinderen mee op als het zonnepark na	Om de ambities en doelstellingen van de gemeente Utrecht te realiseren zijn de, in het IPvE voorgestelde, maatregelen nodig in dit gebied. Juist ook om onze stad toekomstbestendiger te maken. Na 30 jaar zal het gebied natuur worden, waar men kan recreëren en de natuur kan

	30 jaar opgeruimd moet worden? Wat blijft erover van de bodem? Door het plan van het zonnepark heerst er momenteel een grote verdeeldheid onder de bewoners, niet leuk!	beleven. Voor het behoud van de bodem zijn eisen opgenomen in het IPvE.
	Vraag eens af waar we nu echt mee bezig zijn, zijn 80 voetbalvelden aan zonnepanelen na ruim 2 jaar onderzoek nu echt het beste idee waar Utrecht mee kan komen om de energietransitie vorm te geven? Misschien is het het makkelijkste idee omdat de initiatiefnemers zo makkelijk mee werken? Maar het kan toch niet zo zijn dat er geen betere ideeen zijn?	Gezien de verschillende ambities die gelden voor de gemeente Utrecht en dit gebied, de bestaande cultuurhistorische waarden en positie ten opzichte van aangrenzende gebieden, zijn de eisen uit het IPvE een goede afspiegeling van de invulling van de energietransitie. Doordat we ook te maken hebben met initiatiefnemers die eigenaar zijn van de gronden in het gebied moeten we hier rekening mee houden.
19	Is er wel toestemming van de Provincie verkregen ?	De provincie is op de hoogte van dit plan. Zij bezitten ook een klein deel van de grond in dit gebied.

Zienswijzen
Bijlage bij Reactienota
Concept IPvE
Gebiedsontwikkeling Ockhuizen

Gemeente Utrecht

01	Hierbij laat ik jullie weten niet aanwezig te kunnen zijn morgen 25-05 om 17.30 uur. Ik wil jullie vragen om met dit plan te stoppen. Jullie plan is niet meer van deze tijd. Dit kan en mag de Gemeente Utrecht en de Provincie niet goedkeuren ! Het is namelijk veel te groot in dit kleine pittoreske dorpje met een prachtig kasteel en landschap er omheen en ook niet nodig. Er zijn alle zonneparken vanaf ca.10 hectaren. Onderzoeken jullie ook eens hoe ontzettend veel zonnepanelen er op dit moment dagelijks gelegd worden. Nederland is al hard bezig met verduurzamen ! Als er toch iets moet komen dan aan te passen en wel vanaf het tweede betonpad (zie foto) richting de snelweg A2 (en langs de A2). Zie foto. Ook hebben wij begrepen dat bovenstaande uitwerking en foto gesteund wordt door een aantal grondeigenaren. Zij hebben meerdere malen aangegeven bij jullie ook richting de snelweg te willen. Bespreek dit nogmaals met hen Tot slot voeg ik ook mijn eerder toegezonden email d.d. 03-02-2022 ter informatie nogmaals toe met onze bezwaren. Deze bezwaren / opmerkingen gelden nog steeds. Ik hoor / lees van jullie en reken op jullie meedenken en aanpassingen.
02	Hierbij onze aanvulling m.b.t. de zienswijze per 5 juli 2023. Twee punten; • Deze zienswijze is gebaseerd op de (summiere) info / concept IPVE die we tot op heden ontvangen hebben. Indien er nadere info beschikbaar komt dan houden we ons het recht voor deze zienswijze aan te passen. • Hierbij geven wij toestemming om de gehele zienswijze te delen met de gemeenteraad, zonder enig voorbehoud, geen samenvatting dus. Hierbij onze punten m.b.t. de zonnevelden – 24 mei 2023. Allereerst willen wij nogmaals benadrukken dat wij enorm getroffen worden in onze exploitatie van onze B&B @TheLodge. Het mooie en unieke uitzicht waar onze B&B gasten zo van genieten en van tot rust komen zal grotendeels verloren gaan. Maar ook privé vinden wij en mijn ouders het bijzonder jammer dat dit enige ongerepte natuurgebied van Haarzuilens, aangrenzend aan onze woning, waarschijnlijk bestemd is voor Zonnevelden. We zijn het totaal oneens met het beleid. We begrijpen niet dat een groene coalitie van zowel Provincie als Gemeente dit goedkeurt. We gaan er dan ook vanuit dat door voortschrijdend inzicht dit onzinnige plan van tafel gaat. Er zijn voldoende alternatieven langs de A2, op de geluidswal, bij De Wetering en op Lage Weide. Hier is, naar onze info, nog niet eens onderzoek naar gedaan. Waarom moet een natuurgebied wijken voor energie van een industriegebied? Windmolens en zonneparken in de natuur of op landbouwgrond zijn volledig achterhaald en getuigen niet van gezond beleid. Bovendien staan zonneparken vaak tot meer dan 30% “uit” omdat er teveel energie is.

Het is eeuwig zonde. De huidige gemeenteraad wil immers niet de geschiedenis ingaan als verantwoordelijke voor een nutteloze glas/silicium/metaal plaat van 40 hectare in een van de groenste steden van Nederland. Ik zou dit als college niet op mijn geweten willen hebben. Het is eeuwig zonde.

Als de velden er dan toch komen, wat we niet hopen, dan hebben we op dit moment de volgende wensen en aanbevelingen;

- Voorkant zonnevelden vanaf “het tweede betonpad”, dit is +/- 675 meter noordelijk achter onze perceelsgrens, en dan zoals op de bijgevoegde bijlage aangegeven.
- Ecologische zone voor dieren kan aan de zuidzijde en aan de noordzijde. Deze vinden echt hun weg wel. En er blijft ruimte voor huidige flora en fauna. Sluit ook aan op NNN.
- Behoud van de huidige gebruik en situatie, grasland en akkerbouw van onze perceelsgrens tot aan ‘’tweede betonpad’’. Er is dan nog steeds een substantieel ‘’open’’ gebied, zoals aangeven in paragraaf 6.3 van het IPVE.
- Maak het park compact zodat de ruimtelijke impact het laagst is en de exploitatie economisch verantwoord, maximaal 20 ha in het vak van 26 ha.
- Een compleet ondoorzichtige gesloten groenstrook van dichte beplanting, minimaal 3 meter hoogte, zoals in IPVE beschreven op pagina 18, punt 5.1, op een 4 meter brede strook, vanaf het begin van de aanleg van het project aan de zuidzijde van de velden, zoals in de bijlage groenstrook is aangegeven.
- De groenstrook filtert tevens zeer ongewenst geluid bij noordenwind en van de A2.
- De geplande fiets- en wandelpaden bevinden zich aan de noordzijde en oostzijde van de groenstrook.
- Een laag systeem opbouw van de panelen, dus maximaal 0,8 meter nokhoogte, dit is meegenomen in het IPVE, waarvoor dank
- Het gebruik van ontspiegelde, om zeer ongewenste schittering tegen te gaan.
- Een zeer goed onderbouwd plan waarin aangegeven wordt wat er gebeurt in geval van brand. Er zijn inmiddels diverse voorbeelden van zeer grote schade door brand, tot vele kilometers rondom de brandhaard. Een stevige westenwind bij brand levert enorm gevaar en schade op voor Maarssenbroek.
- Wat gebeurd er tijdens de looptijd? Ervaring leert dat de kans is groot dat zonne-park ‘’verkocht’’ wordt aan buitenlandse investeerder, waardoor alle controle weg is op een duurzaam beheer, ook als het park na 30 jaar stopt. Wat is het plan om dit te voorkomen?

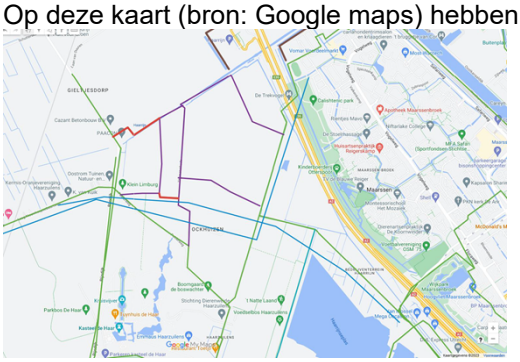
Onze overige punten zijn;

- Geen nieuwe pleisterplaatsen en parkeerplaatsen aan de Polderweg en de Ockhuizerweg (t.h.v. huisnummers 20-20c-22-24-51-53-55) en Thematerkade.
- Geen fietspaden / wandelpaden / wandelroutes binnen 100 meter naast of 450 meter achter ons perceel.
- Maatregelen tegen loslopende honden. De aanlijnplicht is opgenomen in het IPVE, waarvoor dank.
- Voorkomen van criminele activiteiten. We zien dit inmiddels al toenemen op de huidige pleisterplaatsen en dammetjes langs de bestaande wegen.
- Doodlopende weg handhaven, ook voor fietsers.

	• Geen toegankelijkheid naar recreatiemogelijkheden via dit deel van de Ockhuizerweg. • Rijks Beschermd Dorpsgezicht past kennelijk niet in dit deel van de Ockhuizerweg, dus dat kan vervallen. Dit valt ook in het geheel niet uit te leggen. • Maximale veiligheid voor de bewoners van dit deel van de Ockhuizerweg. Uiteraard zijn wij bereid een nadere toelichting te geven.
03	Een aantal twijfels of uitleg gevraagd over de plannen zonnepark Ockhuizen. Waarom is het zonnepark nu van zo'n groot belang als we weten dat het over dertig jaar opgeruimd word. Als dat al bekend is kunnen we nu toch ook gebruik maken van de energie bronnen die we dan gaan gebruiken. Dit lijkt een mooi verhaal als het weg is komt er natuur voor terug? We hebben de natuur al dus laat het zonnepark weg. En er is al zoveel natuur rondom Haarzuilens verdwenen voor het uitbreiden van de stad. Als we de uitbreidingen nu eens vol leggen met zonnepanelen hebben we meer als 50hA. Waarom moet de energie perse uit de gemeente of provincie komen. Ons afval verwerken we ook niet in de provincie. We zouden dit dus ook gewoon buiten de provincie kunnen halen. Is er nagedacht over het opruimen van het zonnepark over dertig jaar. Ik krijg nu het idee wie dan leeft wie dan zorgt. Er is nog altijd geen idee of we de nu geproduceerde zonnepanelen over dertig wel kunnen recyclen. Wie haalt de ingegraven kabel weer weg en ruimt het trafo station en batterijen op. Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het ingraven van de kabel en de aanleg van het zonnepark. Dit word waarschijnlijk niet gecompenseerd door die paar bomen die erbij komen. Hoeveel CO2 uitstoot komt er vrij bij het verwijderen van het zonnepark. Is er gerekend met de productie van de frames waar de panelen op gemonteerd worden. De CO2 uitstoot van tata steel is een van de vervuilendste van Nederland. Ook de CO2 uitstoot die vrijkomt bij de productie van de panelen, kabel, trafo en batterijen. Hoelang duurt het voor de panelen werkelijk groene stroom gaan leveren? De isolatie mantel van de kabel kan niet gerecycled worden dus een vrij zware belasting voor het milieu. Er word nu een mooi presenteerplaatje gemaakt dat er extra recreatie bij komt. Ik denk rond een zonnepark waar je omheen kan fietsen dat daar weinig animo voor is. Zeker daar het fietspad nergens naartoe leid. Kunnen we de energie wel kwijt op het net? Volgens mij moet eerst Kortrijk op orde zijn met de 150kV uitbreiding. Voor die tijd is er in Lageweide ook weinig tot geen ruimte op het net. Wat zijn de aansluitkosten op het distributie netwerk van tennet en wanneer is dit terugverdiend. Hoeveel rijks subsidie is er nodig om het project rendabel te maken. Worden de huidige eigenaren uitgekocht of is er overeenkomst dat na het zonnepark alles natuur word. Ik denk niet dat zij een verdien model omzetten naar een natuurgebied en eigenaar blijven. Ook zitten er in het gebied veel dieren die op de rode lijst staan zoals de Haas vermeld op de Rode Lijst Zoogdieren https://minez.nederlandsesoorten.nl/content/haas-lepus-europaeus. Er is een goede hazen stand in het gebied die met de komst van het zonnepark verloren gaat.

	Het dorp Haarzuilens geniet de status beschermd dorps gebied. Hierdoor zijn wij gebonden aan zeer veel beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Hoe past er in zo'n gebied een zonnepark. Op veel van onze huizen mogen geen zonnepanelen geplaats worden door de status. Ik wil U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.
04 & 05	Hoofdbezwaar van cliënt is dat in dit ontwerp op allerlei manieren gemorreld wordt aan de agrarische bestemming in het gebied, zoals aangewezen in het bestemmingsplan Haarzuilens. Er is geen "bestemmingsplan Ockhuizen" zoals figuur 2 lijkt te suggereren. Cliënt is niet tegen vernieuwingen en wijzigingen in het gebied, maar dan wel met behoud van en waar mogelijk uitbreiding van de landbouw. Juist de landbouw zorgt voor het door u geprezen open cultuurhistorische karakter. Vooraf vraagt cliënt u hoe het mogelijk is om zulke ambities voor het gebied te formuleren, terwijl er een Rijksbeschermd dorpsgezicht voor het gebied geldt. Dit beschermd dorpsgezicht wordt even kort genoemd in § 3.1.1. maar komt verder niet meer aan de orde. Hoe is het mogelijk om zulke vergaande plannen te maken met behoud van de waarden van het Rijksbeschermd dorpsgezicht? Dat zou toch als rode lijn door het IPvE moeten lopen? Het agrarisch grondgebruik in het gebied dat al van oudsher aanwezig is, zoals ook door cliënt uitgevoerd, staat onder grote druk. Dit blijkt ondermeer uit het streven in § 3.2.3 om het hele gebied onder het Natuurnetwerk Nederland te brengen. Ook in de aanleiding van dit IPvE, het collegebesluit van 8 maart 2022 komt landbouw niet eens aan de orde als te beschermen functie van het plangebied: Het college van burgemeester en wethouders stelde op 8 maart 2022 de uitgangspunten vast voor de ontwikkeling van het gebied. Het gebied is ongeveer 170 hectare. De uitgangspunten zijn: • ongeveer 50 hectare openheid en middeleeuwse sloten en stukken grond • 15,4 hectare moet bos blijven • ongeveer 30 hectare van het gebied is voor natuur • 35 tot 40 netto hectare voor een zonneveld (zonnepanelen en transformatorhuisjes) • uitbreiding van mogelijkheden voor bezoekers en toegankelijkheid Deze uitgangspunten worden besproken hoofdstuk 4 Ambities voor Ockhuizen. In dit hoofdstuk komt het woord landbouw of agrarisch grondgebruik niet eens voor. In plaats daarvan worden onderwerpen genoemd die een bedreiging voor de landbouw kunnen zijn zoals terugbrengen van cultuurhistorische landschapselementen, de ontwikkeling van nieuwe natuur en de toename van recreatie (Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelroutes). Ook het stimuleren van een ecologische corridor gaat ten koste van landbouwgrond. Dit zijn beoogde ontwikkelingen die de landbouw in het gebied beperken en belemmeren. Het is niet juist dat uw IPvE geen rekening houdt met de belangen van de landbouwers in het gebied. In hoofdstuk 5 beschrijft u hoe Ockhuizen er volgens u uit komt te zien. Ook in dit hoofdstuk geen aandacht voor agrarisch grondgebruik. In het bijzonder wil mijn cliënt dat u afziet van:

	• geen verlenging van het Perenlaantje ten westen van de Thematerkade en ook geen hoge bomen(rijen) langs de landbouwpercelen vanwege de schaduwwerking, dus verminderde opbrengst; • geen fiets-wandelpad over of langs het perceel van cliënt; • Graag opheldering over het beeld dat geschetst wordt dat natuurorganisaties zullen zorgen voor beheer van het gebied. Geldt ook voor de gronden die eigendom zijn van cliënt? • Het geschetste tijdpad is ook niet helder, wat en wanneer gaat er in uw ogen met de grond van cliënt gebeuren? • Dient het IPvE niet wat te zeggen over de financieel-economische haalbaarheid van alle beoogde plannen? Paragraaf 6.1 moet ook aangepast worden, mijn cliënt stemt wel in het met zonneveld, maar niet met de beoogde ontwikkelingen als hierbij niet het behoud van de landbouw betrokken wordt. In paragraaf 6.5 is de juridische haalbaarheid beschreven. Ondermeer door middel van afwijkingen van het bestemmingsplan te vergunnen en het bestemmingsplan te herzien voor de beoogde nieuwe ontwikkelingen. Nergens in deze paragraaf komt het Rijksbeschermd dorpsgezicht aan de orde. De beschreven juridische haalbaarheid is dus niet erg realistisch omdat de gemeente verplicht is het Rijksbeschermd dorpsgezicht in opvolgende bestemmingsplannen op te nemen en te beschermen. **Conclusie en verzoek** Wat mijn cliënt betreft staat uw hele idee voor de ontwikkeling van het plangebied en dus uw IPvE op losse schroeven zolang u geen rekening houdt met het Rijksbeschermd dorpsgezicht. Daarnaast wordt de van oudsher in het gebied aanwezige landbouw benadeeld en genegeerd. Dat is bizar te noemen omdat juist vanwege vereiste extensivering die van de landbouw gevraagd wordt méér landbouwgrond nodig is, in plaats van minder. Namens cliënt verzoek ik u om het IPvE niet vast te stellen of anders aan te passen aan de eisen van het Rijksbeschermd dorpsgezicht en de bestaande landbouw te beschermen.
06	Vriendelijk dank voor de mogelijkheid om te reageren op het concept IPvE voor de herinrichting van het gebied Ockhuizen. Aanleiding voor het plan van de gemeente is de transitie van het gebied van een agrarische functie naar natuur, recreatie en energieproductie. De gemeente beoogt met de herinrichting de recreatiemogelijkheden uit te breiden, de biodiversiteit te verhogen en duurzame energie op te wekken. Deze doelen spreken ons zeer aan, we zijn er blij mee! Onderdeel van het plan is het verbeteren van de ontsluiting van het gebied, door de aanleg van fietspaden, ten noorden en ten zuiden van het zonneveld. A. Het noordelijke fietspad loopt vanaf de aanlanding van de fietsbrug naar Maarssenbroek om het zonneveld heen. Daarna volgt hij de Thematerkade tot de hoek Ockhuizerweg – Polderweg; B. Het zuidelijke fietspad start op het Rijnveldsepad iets ten zuiden van de eendenkooi en steekt via de perceelsgrensen door naar de Thematerkade. We zijn blij met de nieuwe fietsroutes, die de (recreatieve) mogelijkheden voor de fietser in het gebied vergroten. We hebben enkele suggesties voor een aantal extra fietsverbindingen, die de aantrekkelijkheid van de fietsroutes nog verder zullen versterken. We willen u in overweging geven om deze toevoegingen in het plan voor Ockhuizen op te nemen of ten minste op een toekomstige uitvoeringsagenda te plaatsen.

	Kortsluiting zuidelijke route naar rotonde De Bom Na aanleg van de woonwijk Haarrijn komt er een doorgaande fietsroute vanaf de Rijnkenemerlaan naar het Rijnveldsepad. Het sluit nagenoeg aan op de plek waar de zuidelijke fietsroute (B) aantakt op dat pad. In het huidige voorstel moeten fietsers altijd naar het zuiden afbuigen om via de Polderweg te fietsen. Die is op dit moment niet verkeersveilig. We verwachten dat fietsers vanaf de fietsbrug over de A2 via de fietsroute om de zonnevelden en het voetpad naar de rotonde gaan fietsen. Dat is korter, veiliger en aantrekkelijker dan via de Polderweg. Maar hinderlijk voor de voetgangers die daar lopen. Het zou voor fietsers heel erg handig zijn als ze vanaf de zuidelijke fietsroute een kortsluiting krijgen naar Rotonde De Bom. Wij verzoeken u om deze route toe te voegen, bijvoorbeeld via de bestaande verharding in het weiland. Daarvandaan kun je dan verder fietsen naar Gieltjesdorp, Woerden en Kockengen. Dat past in het beleids voor goede groene fietsroutes naar omliggende natuur- en reccreatiegebieden. Het Groene Hart wordt door deze verbinding veel beter bereikbaar. **Aansluiting noordelijke route op Gieltjesdorp** De route aan de noordkant van het zonneveld zou aansluiting moeten geven op de Gieltjesdorp, daarmee zouden fietsers het voetpad niet gaan gebruiken. We realiseren ons dat deze aansluiting buiten het plangebied van het IPvE valt, maar willen toch vragen om deze aansluiting op te nemen.De kortsluitende route kan eventueel via de bestaande verharding (die nu in een weiland ligt) worden geleid. **Routes op kaart** Op deze kaart (bron: Google maps) hebben we de routes ingetekend: *Legenda* • • In groen zijn in de kaart de huidige, bestaande fietsroutes aangegeven. • • In paars zijn de in het IPvE geplande fiets- en wandelpaden ingetekend. • • In (licht) blauw zijn de gewenste hoofdrichtingen voor het fietsverkeer geschetst. • • In rood zijn de door ons voorgestelde twee toevoegingen aan het fietsnet ingetekend, waarmee de gewenste hoofdrichtingen (blauw) gemakkelijk mogelijk worden. **Conclusie** De beide toevoegingen bieden inwoners van Utrecht betere mogelijkheden om (recreatief) te fietsen in het groene hart. En voor inwoners van Kockengen komt bijvoorbeeld winkelcentrum Bisonspoor veel dichterbij te liggen, waarbij het gemakkelijker wordt om de fiets te nemen om boodschappen te doen. De zuidelijke verbinding is hierbij het belangrijkst. We willen u vragen om de voorgestelde toevoegingen in het IPvE op te nemen, of ten minste op de agenda te zetten. Wij zijn vanzelfsprekend bereid om onze wensen mondeling toe te lichten.
07	Hierbij wil ik graag mijn zienswijze indienen met betrekking tot het plan "zonnepark Ockhuizen". Tijdens de informatiebijeenkomst, die plaatsvond bij de Emmaus in Haarzuilens, werd ons verteld dat het plan inhoudt dat na 30 jaar de grond “natuur” wordt. De

	toekomstige eigenaar van die natuur is echter nog niet bekend en er staat nog een beslissing open in dat opzicht. Met deze zienswijze wil ik mijn bezorgdheid uiten over de mogelijkheid dat Natuurmonumenten de voor de hand liggende eigenaar wordt van de percelen. Hoewel het begrijpelijk is dat een ervaren organisatie als Natuurmonumenten als een logische kandidaat wordt beschouwd, roept de mogelijke versterking van hun machtspositie enkele vragen op over de wenselijkheid van deze positie in het gebied, evenals over de sociale impact van het plan. Het merendeel van de gronden van Natuurmonumenten heeft de bestemming “recreatie” (en dus géén natuur. Bron: ruimtelijke plannen.nl). Even heel zwart-wit gezegd: Hoe voorkom je dat er uiteindelijk geen “natuurhuisjespark” komt (het is immers toch al 30 jaar lang bebouwd met zonnepanelen). Deze zorgen heb ik omdat bij de ontwikkeling van het landgoed Haarzuilens (30 jaar geleden) zijn er andere intenties uitgesproken dan nu wordt uitgevoerd. Een greep uit de voorbeelden zijn onderstaande punten: • Onlangs is de openbare parkeerplaats naast de Geertjeshoeve omgezet in betaald parkeren, zonder de buurt hierbij te betrekken. Vrijwel alle bezoekers zijn voor de Geertjeshoeve. Uit solidariteit verwacht je een andere houding van Natuurmonumenten die deze gronden hebben **gekregen.** • Afgelopen jaar is de erfpacht herzien naar "marktconform". Zelfs voor een organisatie zoals Emmaus. Dit lijkt in strijd te zijn met de doelstellingen van het Utrechtse Ruimtelijke Strategie Uitvoeringsprogramma 2040, waarin wordt benadrukt dat er voldoende betaalbare woningen moeten zijn voor **alle** inwoners van Utrecht. Natuurmonumenten lijkt deze doelstelling actief tegen te werken door zich te gedragen als een projectontwikkelaar/multinational en alleen luxe villa's te willen bouwen. De impact van de machtspositie van Natuurmonumenten heeft diepgaande gevolgen voor het dorp Haarzuilens. De buurtgemeenschap wordt immers vaak aangehaald als het grote voorbeeld voor Utrecht, zoals burgemeester Sharon Dijksma benadrukte tijdens de opening van de Haarse kermis in 2022. Gezien deze zorgen pleit ik voor een grondige en zorgvuldige evaluatie van het voorgestelde plan en de potentiële gevolgen ervan voor de machtspositie van Natuurmonumenten en de sociale impact op de gemeenschap. NB: het is enorm lastig om de onderhuidse zorgen op papier te krijgen. Bovenstaande voorbeelden zie ik als een uiting van een fout systeem waarbij alleen het topje van de ijsberg zichtbaar is. Ik hoop dat met deze zienswijze niet alleen juridisch wordt gekeken naar de twee voorbeelden. En dat die dan helemaal worden uitgekleed naar de feitelijkheden. Dit is een serieus probleem en dat moet worden opgelost. Een oplossing die ik voor ogen zie is dat de grond aan een (lokaal) burger initiatief wordt verkocht. "Land van ons" vind ik een mooi voorbeeld. Maar ik ben er van overtuigd dat zoiets ook met de gemeenschap Haarzuilens kan worden opgetuigd! Graag zie ik uw reactie tegemoet. Ik sta open voor een gesprek als dat nodig is.
08	Als aspirant koper van het object gelegen aan de Thematerkade 4, het gemaal Haariijn (hierna te noemen "object") wil ik graag reageren op de plannen van het zonnepark te Ockhuizen.

	Het object ligt precies op de hoek van het aan te leggen zonnepark. Ik zou graag met jullie in gesprek gaan over de volgende onderwerpen : - de afstand tot het object en start van het zonnepark. - de mogelijkheden bekijken om tussen het zonnepark en de weg / object nog een groene zone te creëren middels half hoge struiken - de eventuele wandel- en fietspaden die om het zonneveld komen die nu direct langs het object zijn ingetekend. - de stand / richting van de zonnepanelen
09	We hebben onlangs kennisgenomen over de verdere ontwikkelingen bij Ockhuizen. Het is jammer dat de inrichting zo gericht is op het grondgebied van Utrecht. We hebben als gemeenten nog nooit echt bij elkaar gezeten om te kijken of het gebied niet uitgebreid kon worden op het grondgebied van Stichtse Vecht of waar haken zitten waar we slim de inrichting op elkaar kunnen aansluiten. Er wordt ook aangegeven dat uitgebreid gesproken is met de omgeving. De vraag die we daarbij is, is dit ook met Maarssenbroek? Veel mensen wonende in Maarssenbroek maken gebruik van dit recreatie/ natuurgebied. Door de fietsbrug zijn ze er namelijk zo. In de stukken worden in ieder geval geen verbindingen gelegd. We verzoeken u dan ook hier meer aandacht aan te schenken. *Groen en recreatie* Als regio hebben we vorig jaar het IRP vastgesteld en een onderdeel van het IRP zijn de scheggen. Deze Utrechtse scheggen zijn hier onderdeel van. Het gebied Ockhuizen is onderdeel van de Polderscheg Lange Linschoten – Woerden – Breukelen. De polderscheg verbindt stad en land, versterkt de groene buffergebieden tussen de kernen en versterkt onderlinge ecologische relaties. Bij de uitwerking worden de mogelijkheden bestudeerd om de barrières van de A12, het spoor, de A2 en het Amsterdam-Rijnkanaal te slechten. We denken dat de beoogde ontwikkeling prima in deze scheg zou kunnen passen maar het is een gemiste kans dat er bij het plan niet over de grenzen wordt heen gekeken. Er zou namelijk gekeken kunnen worden of er al voorgesorteerd kan worden met de inrichting van het gebied op het moment dat er extra verbindingen komen over de A2. Om zo de barrières te doorbreken. *Zonnevelden* Momenteel hebben we te maken met netcongestie. Hoe verhouden deze plannen zich daartoe. En wat is nu tijdelijk. 30 jaar is voor de volksmond niet tijdelijk. Het verzoek is dan ook om dit mee te nemen als permanent waarbij het de intentie is om deze na een periode van 30 jaar terug te geven aan de natuur. Wederom verzoeken we om samenwerking te zoeken met ons. Ook wij hebben plannen aan onze kant van de gemeentegrens om zonnevelden te realiseren. Uiteraard gaan we niet zo snel als Utrecht, maar we zouden in ieder geval betere samenwerking/afstemming kunnen zoeken om de plannen niet geheel naast elkaar te laten bewegen. Ook wordt niet ingegaan op het OER-traject, ons inziens ook een schone kans. Misschien dat er een zone kan ontstaan van zonnevelden langs de A2, zowel op als naast Rijksgronden. Wij zijn benieuwd naar jullie reactie en hopen in de toekomst nader op dit dossier samen te werken.
10	Graag vraag ik hierbij uw aandacht voor de volgende punten: afstemming en tijdpad tussen de verschillende deelplannen. Hoe wordt zekerheid verkregen en gegeven dat niet enkel prioriteit aan het zonneveld wordt gegeven en de rest jaren op zich laat wachten? Ik neem aan dat hier een strak tijdpad voor wordt afgegeven en dat de gemeente zich hieraan expliciet committeert; graag afbakening natuurgebied met snelweg meenemen in de plannen zodat doorkijk wordt opgevuld met bomen en struiken; graag zonneveld afbakenen van omgeving middels bijvoorbeeld riet en ervoor instaan dat dit dan ook zo wordt onderhouden, waardoor direct zicht op het zonneveld zoveel mogelijk wordt voorkomen; onderdeel van het plan zou ook een fietspad moeten zijn naast de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen;

	onderdeel van het plan zou ook moeten zijn om de nieuwe fiets- en wandelpaden aan te laten sluiten op de reeds bestaande fiets- en wandelpaden aan de andere kant van de weg vanuit het dorp naar de rotonde, richting Kockengen. Zo wordt een reeds bestaande natuurgebied verbonden met het nieuw aan te leggen gebied. Onderdeel van het plan zou ook de toezegging moeten bevatten dat het instemmen met een zonneveld inhoudt dat er geen windmolens in het gebied worden geplaatst en dat de gemeente zich hieraan expliciet committeert. In afwachting van uw reactie, verblijf ik,
11	Dank voor de toelich□ng op de inloopbijeenkomst 30 mei jl.. Hieronder vindt u mijn zienswijze als reac□e op het IPvE Gebiedsontwikkeling Ockhuizen. Laag maatschappelijk draagvlak Zoals u gemerkt hee□ □jdens de inloopbijeenkomst is het maatschappelijk draagvlak in Haarzuilens (incl. Ockhuizen e.o.) voor uw IPvE Gebiedsontwikkeling Ockhuizen erg laag. Bewoners van Haarzuilens maken zich grote zorgen over de impact op de flora en fauna in het gebied ten □ jde van het zonneveld en de impact van de door u voorgestelde extra recrea□emogelijkheden op zowel fauna als de beleving van rust in het gebied. U gee□ zelf ook aan op pagina 23 van het IPvE dat het maatschappelijk draagvlak □jdens eerdere gespreksrondes met bewoners laag bleek. Tijdens de bewonersbijeenkomst van 30 mei hee□ u gemerkt dat uw poging om aan de zorgen en bezwaren van de bewoners tegemoet te komen onvoldoende zijn. Er is nog al□jd een zeer laag draagvlak. Het doorze□en van het zonneveld conform de huidige plannen is daarom niet alleen maatschappelijk onverantwoord maar zal naar alle waarschijnlijkheid leiden tot langdurige bestuurlijke (en juridische) procedures. De wens van enkelen ‘doorduwen’ tegen de wil van velen is niet zoals een overheid zich behoort te gedragen en zorgt voor een verdere kloof tussen burger en overheid. Daarom wil ik u met klem verzoeken de plannen dras□sch aan te passen om tegemoet te komen aan de wensen van de bewoners die er (dagelijks) mee geconfronteerd worden. Vraag 1: Bent u het met mij eens dat er nog al□jd een zeer laag maatschappelijk draagvlak is voor het IPvE in huidige vorm met een zonneveld van dergelijke omvang? Vraag 2: Bent u het met mij eens dat een overheid niet de wil van enkelen behoort door te duwen tegen de wil van de omwonenden? Wat in dit geval betekent dat er een dras□sche aanpassing nodig is van het IPvE om wel tegemoet te komen aan de zorgen en bezwaren van Haarzuilens en omgeving? Omvang van het zonneveld moet kleiner De omvang van het zonneveld zoals voorgesteld is te groot. Een halvering zou recht doen aan een

	deel van de wensen, zorgen en bezwaren die er leven. Het veld zou aan de oostzijde en de zuidzijde verkleind moeten worden. Ter illustra□e vindt u hieronder een aangepaste kaart met in het rood het gebied waarmee het zonneveld verkleind zou moeten worden. Mijn voorstel is dat deze gebieden ook nieuwe natuurlijk gronden worden. Hiermee ontstaat een corridor tussen de bestaande natuurlijk beheerde gronden ten oosten van het zonneveld langs beide zijden het Rijnveldschepad en de voorgestelde uitbreiding van het landgoed ten zuidwesten van het zonneveld. Dit komt de leefomgeving van de fauna in het gebied ten goede. Hiermee komt het zonneveld ook verder van het dorp te liggen, wat veel inwoners waarschijnlijk ook als posi□ef zullen ervaren. Vraag 3: Bent u het met mij eens dat een halvering van de omvang van het zonneveld wenselijk is vanuit het oogpunt van maatschappelijk draagvlak? Vraag 4: Bent u het met mij eens dat deze verkleining het best kan plaatsvinden aan de oost- en zuidzijde van het door de gemeente voorgestelde zonneveld? Vraag 5: Bent u het met mij eens dat op de plaats van het verkleinde zonneveld het best een strook nieuwe natuurlijke gronden aangelegd kan worden ter bevordering van de leefomgeving van de fauna in het gebied? Vraag 6: Welke alterna□even ziet u voor halvering van het zonneveld aan de oost- en zuidzijde waarmee u wel tegemoet komt aan de wensen, zorgen en bezwaren die er leven m.b.t. de omvang van het zonneveld? Minder extra recrea□e in het gebied De extra recrea□emogelijkheden die door de gemeente worden voorgesteld in het IPvE zorgen ook voor weerstand onder de inwoners van Haarzuilens e.o.: 1. Extra recrea□emogelijkheden doen a□reuk aan het gevoel van rust in het gebied. 2. Extra recrea□e in het gebied maakt het gebied onaantrekkelijk voor de bestaande lokale fauna. Hierdoor zullen de hazen en vooral de reeën waarschijnlijk uit het gebied wegtrekken omdat het te onrus□g voor ze wordt. Het fiets- en wandelpad door de noordpunt van het gebied kan gehandhaafd blij□ blijven als oplossing voor de ontbrekende schakel in het recrea□eve netwerk. Verstoring van de lokale fauna is hier beperkt doordat het pad door de noordelijke punt loopt. Het fiets- en wandelpad aan de zuidkant van het zonnepark moet geschrapt worden. Dit pad voegt weinig toe als onderdeel van het netwerk van fiets- en wandelpaden. Het zorgt echter wel voor veel meer verstoring van de rust voor de lokale fauna. Fiets- en wandelpaden door het gebied dienen bij voorkeur ook niet geasfalteerd te worden maar

	bijv. schelpenpaadjes of een andere vorm van een onverhard pad. Asfalt zal niet alleen leiden tot meer bezoekers maar ook tot hogere snelheden. Bijv. van brommers, e-bikes en wielrenners. Vraag 7: In hoeverre bent u het met mij eens dat een pad langs de zuidkant van het zonneveld weinig toevoegt aan het lokale recrea□enetwerk maar wel zal zorgen voor meer verstoring van de rust van de lokale fauna? Vraag 8: In hoeverre kunt u onderbouwen dat meer recrea□e in het gebied niet zal leiden tot het vertrek van hazen en vooral reeën in het gebied? Vraag 9: In hoeverre is een maatregel als het aanleggen van fiets- en wandelpaden omkeerbaar wanneer blijkt dat de lokale fauna vertrekt als gevolg van verstoorde rust? Vraag 10: In hoeverre bent u bereid maatregelen terug te draaien wanneer blijkt dat hazen en vooral reeën het gebied verlaten hebben? Verbetering van de kwaliteit van de bodem in het zonneveld Tijdens de inloopbijeenkomst op 30 mei jl. hee□ de gemeente aangegeven dat de kwaliteit van de bodem onder de zonnepanelen verbeterd moet worden t.o.v. de huidige kwaliteit. Dit was een van de eisen voor het realiseren van het zonneveld. Tijdens de bijeenkomst is ook aangegeven dan de hoeveel s□kstof in de grond daarbij leidend is. En dat een daling van de hoeveelheid s□kstof aangemerkt zou worden als betere kwaliteit. Echter, door het niet langer kunnen uitrijden van mest en gebrek aan koeien die op de weilanden poepen zal het s□kstofgehalte natuurlijk dalen. En daarmee zal volgens de criteria van de gemeente de bodemkwaliteit uiteraard verbeteren. Dit is echter een erg eenzijdige benadering van verbeterde bodemkwaliteit en voelt als een ‘wassen neus’. Het een is een automa□sch gevolg van het ander. De eis zal automa□sch gehaald worden en is daarmee geen voorwaardelijke eis voor het realiseren van het zonneveld. Vraag 11: Welke andere criteria gaat de gemeente stellen voor verbetering van de bodemkwaliteit, anders dan minder s□kstof? En hoe gaat de gemeente deze criteria meten, incl. grenswaarden? Vraag 12: Ben u het met mij een dat alleen minder s□kstof in de grond als criterium om te voldoen aan de eis van bodemverbetering een ‘wassen neus’ is? Gebrek aan wederkerigheid en geen zonnepanelen voor de inwoners van Haarzuilens Het IPvE zoals het er nu ligt kent de komende 30 jaar vooral lasten voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens en omgeving. Zonder dat er een duidelijk baat tegenover staat, anders dan het grote

	goed van duurzame energie. De inwoners en omwonenden hebben de wel lasten (zoals hierboven omschreven), maar geen lusten. Alleen de landeigenaren hebben lusten in de vorm van economisch gewin. Hierin zit mijns inziens ook een groot deel van het probleem met het huidige IPvE en de maatschappelijke weerstand tegen de plannen. Een duidelijke baat voor de omwonenden en inwoners van Haarzuilens e.o. kan zorgen voor meer maatschappelijk draagvlak. Vooral omdat de inwoners van Haarzuilens zelf geen zonnepanelen op hun daken mogen plaatsen i.v.m. het beschermd dorpsgezicht. Maar nu komt er net buiten het dorp een enorm zonneveld waar slecht enkele landeigenaren baat bij hebben. Gesteund door provincie en gemeente. Dat is onbegrijpelijk en wringt. De inwoners van Haarzuilens blijven met lege handen en een ongewenst zonneveld achter. Wat zorgt voor een (nog) grotere kloof tussen bestuur en burgers. Vraag 13: In hoeverre bent u het met mij eens dat het huidige IPvE een gebrek aan wederkerigheid kent voor de inwoners van Haarzuilens e.o.? Vraag 14: In hoeverre erkent u dat het wringt dat de inwoners van Haarzuilens geen zonnepanelen op hun dak mogen plaatsen maar er wel met steun van gemeente en provincie een enorm zonneveld net buiten het dorp aangelegd gaat worden als de plannen van het IPvE doorgaan? Vraag 15: In hoeverre is de gemeente bereid soepel om te gaan met aanvragen voor zonnepanelen op de daken van de inwoners van Haarzuilens indien er een zonneveld gerealiseerd gaat worden net buiten het dorp? Toekoms□ge vraag/aanbod van energie, energiepieken en overbelas□ng van het netwerk Realisa□e van het zonneveld zal, zeker in het geval van bestuurlijk en/of juridische procedures, nog enkele jaren op zich laten wachten. Intussen zal de piekbelas□ng van het energienetwerk nog erger worden dan het nu al is op zonnige dagen. Waarbij mensen met een dynamisch energiecontract zelfs geld toe krijgen om stroom te gebruiken. Een pragma□sche, maar in de kern onwenselijke, oplossing. Een zonneveld met de omvang zoals voorgesteld in het IPvE zal de problema□ek van energiepieken en overbelas□ng van het stroomnet waarschijnlijk verder verergeren. Een dras□sche verkleining van het voorgenomen zonneveld maakt dat de plannen het probleem waarschijnlijk minder verergeren. Vraag 16: In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de toekoms□ge vraag en aanbod van elektriciteit,

	incl. de onregelma□gheid daarvan? Vraag 17: In hoeverre is er onderzoek gedaan naar de noodzaak van het zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE om tegemoet te komen aan de toekoms□ge vraag naar elektriciteit op de momenten dat het veld stroom opwekt? Vraag 18: In hoeverre gaat een zonneveld met de omvang zoals in het IPvE het probleem van energiepieken en overbelas□ng van het stroomnetwerk verergeren? Rekening houdend met de plannen die al bestaan voor nieuwe zonneparken en parken in aanbouw. Vraag 19: Wat is de zienswijze van de netbeheerder op een nieuw te ontwikkelen zonneveld zoals voorgesteld in het IPvE?
12	Zienswijze met betrekking tot het integraal Programma van Eisen Gebiedsontwikkeling OckhuizenIk wil graag dat de gehele zienswijze letterlijk wordt opgenomen en zichtbaar is voor de raad. Allereerst wil ik benadrukken dat ik tegen het plan ben om een zonneveld aan te leggen op Ockhuizen en dat ik met klem bezwaar maak tegen de manier waarop de procedure tot nu toe is gevoerd. Ik wil de raad graag vragen om goed na te denken voor dat ze instemmen met de vernietiging van dit unieke stukje Utrecht. Haarzuilens is een klein dorp binnen een grote stad. Ik ben erg bang dat wij onder de voet zullen worden gelopen, omdat we een te kleine speler zijn. We hebben al erg veel vragen gesteld, alternatieven voorgesteld en zorgen geuit. Helaas is hier niets van terug te vinden inhet IpvE. 35-40 ha zonneveld is veel te groot voor in dit gebied. Bij het doornemen van het Integraal Programma van Eisen Gebiedsontwikkeling Ockhuizen zijn er bij mij meer vragen dan antwoorden gekomen. Het stuk begint met: ik citeer: De gemeente Utrecht heeft met de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 de ambitie uitgesproken om van Utrecht een stad te maken die groener en gezonder is met rustige plekken. Dit lijkt mij een prima uitgangspunt om mee door te gaan. De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter. In dit besluit staat opgenomen: Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden. Zie bijlage voor het volledige besluit. De raad geeft hiermee zelf aan dat dit een bijzonder gebied is dat we graag willen bewaren. 1 . Op welke manier past hier de aanleg van een enorm groot zonneveld in? Het college van de gemeente Utrecht heeft uitgangspunten vastgesteld als programmatische vertrekpunten. 2. Door wie en aan de hand van welke onderzoeken zijn deze vertrekpunten bepaald? In het klimaatakkoord is afgesproken dat er gehandeld zal worden volgens de constructieve zonneladder. 3. Kunnen jullie aantonen dat er volgens de zonneladder wordt gehandeld? 4. Waarom wordt er gekozen voor een uitgangspunt van 35-40 ha zonneveld? Is het niet logischer om te willen weten hoeveel stroom er nodig is? Of het elektriciteitsnetwerk deze hoeveelheid aan kan? 5. Waarom is er gekozen voor een termijn van 30 jaar? Kunnen panelen een dusdanige looptijd overbruggen? En kan er worden aangetoond waarom er 30 jaar zonnestroom vanuit dit gebied nodig is? In het IpvE is opgenomen: Na de genoemde periode van 30 jaar gaat het zonneveld weg en wordt het gehele gebied als natuur beheerd en ingericht voor groene

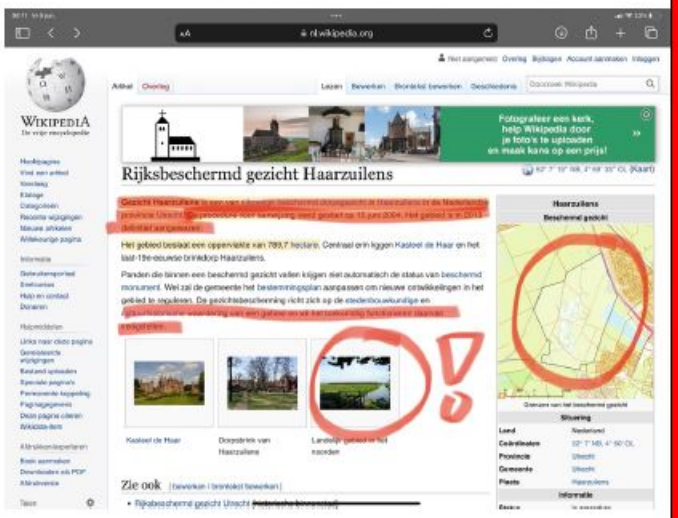
	recreatie en natuur. De gronden van het zonneveld zijn van bestemming gewijzigd van agrarisch naar natuur, waardoor na de looptijd van het zonneveld deze grond ook tot het natuurgebied van landgoed Haarzuilens gaat behoren. Op welke manier wordt er gegarandeerd dat de bestemming van dit gebied over 30 jaar echt natuur wordt? 6. Kun je bestemmingen vastleggen voor over 30 jaar? 7. Welke invloed hebben panelen in oost-west opstelling van 80 cm hoog op de bodem onder de panelen? In het IpvE wordt gesproken over zo natuurvriendelijk mogelijk en met de dieren in het gebied is rekening gehouden.Er wordt verwezen naar een natuurtoets. Zoals al vele malen aangegeven aan het projectteam is dit onderzoek niet goed en niet volledig uitgevoerd. Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terug vinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan. Opnemen dat dit het leefgebied voor de otter, de bever en de blauwborst moet gaan worden vind ik echt nergens op slaan. Veel liever zien wij maatregelen waarbij de dieren die al in het gebied zijn beschermd worden. Helaas kunnen zij niet voor zichzelf opkomen. 8. Wat houdt zo natuurvriendelijk mogelijk concreet in en met welke dieren in het gebied is rekening gehouden? Er moet minimaal een MER worden uitgevoerd. 9. Wat gebeurd er met de temperatuur in Ockhuizen. Is er onderzocht of de temperatuur van de sloten hoger zal gaan worden? (Dit lijkt mij een logisch gevolg als je sloten gaat inpakken met een zee van glas) 10. Welke invloed hebben batterijen op de omgeving? Hoe passen containers van 3 m hoog in gebied waar de zichtlijn gehandhaafd zullen worden? 11. Kunnen jullie garanderen dat er geen geluiden/stralingen vrijkomen van de panelen en de batterijen die hinderlijk/ongezond zijn voor mens en dier? Door de aanleg van geluidschermen aan de kant van Stichtse Vecht is het geluid van de snelweg toegenomen in het gebeid. De snelweg A2 loopt langs het gebied waar de zonnepanelen komen. Het gras in de weilanden nemen nu de stikstof op die vrijkomt van het verkeer op de snelweg. 12. Hoeveel geluidsoverlast zal er extra komen vanaf de snelweg? En welke invloed is er voor de wijde omgeving als de stikstof van de snelweg niet opgenomen kan worden door gras, maar ronddoolt in het gebied? In het IpvE is een stuk opgenomen over recreatie: De recreatieve waarden in dit deel van het gebied zijn: - het beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens -het beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens -De recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht -de fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens - De beleefbaarheid van rust en ruimte. 13. Hoe kun je dit beleven als er 50 ha zonnevelden liggen? 14. Is er onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra groen uitloopgebied voor recreatie? 15. Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het bouwen van Leidsche Rijn? Er wordt gesproken over fases. 16. Wat houden deze fases in? In welke fase

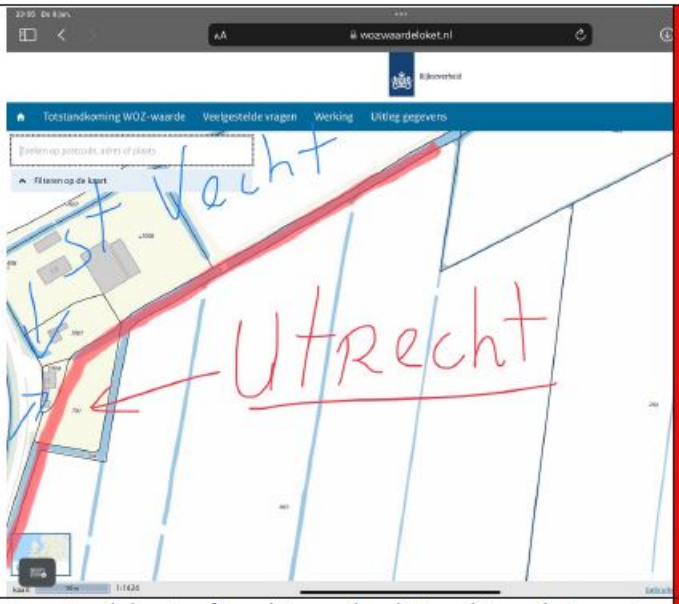
	worden er fietspaden aangelegd en op welke moment van de uitvoering zal dit dan zijn? In het IpvE wordt gesproken over een fietspadroute vanaf het fietspad van Maarssenbroek via het gemaal naar de Schenkeldijk. Op de informatie middag wordt gezegd dat er nog geen fietsroute bekend is. Dit is tegenstrijdig. 17. Hoe worden de fietspaden ontsloten? De ambitie is 30 ha natuurontwikkeling. 18. In welke fase van het project zal dit ontwikkelt worden? In art. 4.3 staat dat de gemeente de ambitie heeft opgenomen om in Ockhuizen duurzame energie op te wekken. 19. Als dit zonneveld er komt, komt er dan ook de garantie dat er niet nog meer zonnevelden of windmolens kunnen worden geplaatst in dit gebied? 20. Welke voorwaarden zullen er gesteld worden voor bouwverkeer? 21. Kunnen jullie aantonen dat het duurzaam is om zonnevelden te creëren op klei op veen? Hoeveel CO2 komt er vrij als het veen gaat inklinken? 22. Hoe duurzaam zijn zonnevelden? 23. Kunnen jullie de stroom kwijt op het net? 24. Welke eisen worden er gesteld aan het opruimen van het zonneveld aan het einde van de looptijd? 25. Wordt er opgenomen in de voorwaarden dat het zonneveld stroom blijft opwekken voor het Nederlandse net en niet in mag worden overgedragen aan bijv. een buitenlandse maatschappij? 26. Als de windunie failliet gaat, wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? 27. De belangrijkste vraag in dit geheel is: kunnen jullie garanderen dat we over 10 jaar nog steeds blij zijn met de beslissing die nu wordt genomen? Of zullen we ons zelf voor onze kop slaan omdat we zo'n prachtig waardevol gebied hebben verkwanseld. Bezint eer ge begint.
13	Geachte mevrouw, heer, Hierbij ontvangt u onze zienswijze op de gebiedsontwikkeling Ockhuizen. Met deze gebiedsontwikkeling wil de Gemeente Utrecht verschillende ruimtelijke ontwikkelingen, opgaven en waarden combineren. Eén van deze opgaven is de opgave met betrekking tot het opwekken van duurzame energie. De Gemeente wil dit doen door middel van het realiseren van een groot zonneveld. Daarnaast wil de Gemeente Utrecht de recreatieve mogelijkheden in het gebied uitbreiden. Wij vragen ons af of een groot zonneveld echt bijdraagt aan duurzaamheid, niet alleen regionaal maar ook nationaal en internationaal gezien. Er zijn veel bedenkingen op dit moment omrent de uitvoerbaarheid en noodzaak van zonneparken (zie bijlage 2). Wij denken dat er betere en duurzamere alternatieven zijn en vragen ons af de Gemeente dit voldoende heeft onderzocht. Een aantal gerealiseerde zonnevelden staan uit en de evaluaties van gerealiseerde zonnevelden zijn lang niet altijd positief. Heeft de Gemeente Utrecht dit opgevraagd? Een zonneveld dat 'uit staat' is niet duurzaam en niet winstgevend. Wat betreft de financiële haalbaarheid van het zonneveld, daarover is bij ons niks bekend. Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen. En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld. Ons beeld is dat er besluitvorming plaat moet vinden op basis van feiten. Heeft de Gemeente Utrecht deze feiten concreet in beeld? Het opofferen van een natuurgebied (cultureel erfgoed) en een besluit zonder de juiste feiten leidt alleen tot verliezers.

	Een tweede punt waar we op in willen gaan, is de uitbreiding van de recreatieve mogelijkheden en het aanleggen van wandel- en fietspaden. De nieuw aan te leggen wandelen fietspaden sluiten niet goed aan op de huidige wandel- en fietsroutes in het gebied. Een nieuwe eenvoudige oplossing, het aanleggen van een fiets- en wandelpad tussen de rotonde 'De Bom' en Haarzuilens, zal een veel grotere positieve impact hebben op het verruimen van de recreatieve mogelijkheden in het gebied en ook nog eens minder negatieve impact hebben op de bestaande natuur en bovendien de verkeersveiligheid verbeteren. Wij vragen ons af waarom de Gemeente Utrecht niet heeft gekozen voor de mogelijkheden om bestaande fietspaden te verbeteren en op elkaar aan te sluiten. De pleisterplaatsen in het gebied trekken 's nachts reeds auto's en personen aan die hier niets te zoeken hebben. Met het toevoegen van verharde wegen bevordert de aanwezigheid van 'hangjongeren' en mogelijkheden voor criminaliteit. (zie inbraak in auto's op parkeerplaatsen rondom Haarzuilens)! Gezien de voor ons vele onduidelijkheden lijkt het ons zeer onverstandig en zeker niet duurzaam om bestaande natuur, weide en beschermd dorpsgezicht hiervoor op te offeren met alle neven effecten zoals criminaliteit van dien. Op de volgende pagina's gaan we inhoudelijk in op een aantal punten uit het IPvE en bijlagen. Wij geven u hierbij toestemming en vragen u om onze gehele zienswijze toe te voegen aan de stukken voor de behandeling in de Gemeenteraad. Onze zienswijze is gebaseerd op de informatie die tot nu toe door de gemeente met ons gedeeld is. Graag behouden wij ons het recht op een later moment en indien er meer informatie beschikbaar is, onze zienswijze aan te vullen en/of bij te stellen. Bijlagen:

1. Bezwaar inhoudelijk op IPVE

BIJLAGE 1:

Nr.	Toelichting, vraag, motivatie	prio
1	Rijksbeschermd gezicht Haarzuilens 	
	De Gemeente Utrecht heeft jarenlang gewerkt aan een beschermde status voor Haarzuilens en haar omgeving. Uiteindelijk is dit gelukt. In dit gebied een Zonneveld realiseren staat haaks op jarenlang hard werken voor deze beschermde status.	

2		
	Bovenstaande kaart geeft aan dat perceel op de Grens ligt van de Gemeente Stichtse Vecht en de Gemeente Utrecht. In de presentatie van het IPVE wordt gesproken over 'het ontsluiten van het fietspad naar Gieltjesdorp'. **LET OP: er is geen mogelijkheid om langs deze Gemeente Utrecht grens naar de weg Gieltjesdorp de ontsluiten.** Hier staan twee woningen! Hier tussendoor gaan is geen optie en passeert de Gemeentegrens. Wij verzoeken de Gemeente Utrecht hier goed kadastraal en lokaal (feitelijk) onderzoek te doen alvorens dit in een IPVE of ander plan op te nemen. Wij gaan hier dan ook bezwaar op maken als deze plannen worden doorgezet.	
3.	**Financiële haalbaarheid** Wat betreft de financiële haalbaarheid van het zonneveld, daarover is bij ons niks bekend. Heeft de Gemeente inzicht in de businesscase van het zonneveld? En is het een rendabele businesscase? Wij vragen ons af hoe de Gemeente een besluit kan nemen, zonder de financiële impact hiervan te kennen. En indien de gemeente deze wel kent, waarom de gemeente deze gegevens niet met ons heeft gedeeld.	
4	**Zonnepanelen transparant** Is er onderzocht of transparante zonnepanelen haalbaar en geschikt zijn? Dit zou storende schittering, weerkaatsing van warmte mogelijk wat verminderen. Bovendien geeft dit meer lichtdoorval naar de grond, wat de grond en bodemkwaliteit ten goede zou kunnen komen.	
5	**Begroeiing**	

	Om de zonnepanelen zoveel mogelijk uit het zicht te houden, wordt er begroeiing omheen geplaatst. Welke begroeiing betreft dit? *Wij willen graag benaderukken dat dit voor elk seizoen van toepassing moet zijn en pleiten dus voor begroeiing die in de zomer, herfst, winter en lente groenblijvend is.*	
6	**IpvE Ockhuizen | 4.2.1 Natuur versterken** ... Zo zorgen we ervoor dat bijzondere dieren zoals de otter, de bever en de blauwborst zich goed tussen de gebieden kunnen bewegen. Bovendien versterkt de corridor ook het leefgebied van vele andere soorten. *Hier wordt achterwege gelaten dat het leefgebied van andere bijzondere dieren, zoals weidevogels, als gevolg van het zonneveld verdwijnen. Het enkel alleen aanleggen van de corridor, zou ruimte bieden aan zowel de weidevogels als aan de overige dieren.* *Onze wens is de natuur te versterken zonder huidige aanwezige bijzondere dieren daarbij uit te roeien. De corridor voegt wat voor de natuur toe, het zonneveld daarentegen voegt hier niks aan toe.* Wij wonen nu bijna 1 jaar op Gieltjesdorp en wij observeren veel weidevogels zoals de Kievit. Het verdwijnen van deze vogels door het aanleggen van zonnepanelen is zeer onwenselijk.	
7a	**IpvE Ockhuizen | 4.2.2 Recreatie versterken** De ambitie is om Ockhuizen en omgeving aantrekkelijk te maken voor recreatie.... Dat kan door een deel van de weilanden te veranderen in bos of andere natuur. En door het aanleggen van aantrekkelijke fiets- en wandelpaden. *Ook hier wordt een wens vanuit de Gemeente aangegeven, waar een zonneveld niks aan toe voegt. Een deel van de weilanden veranderen in bos of andere natuur daar hebben wij geen bezwaar tegen. Ook tegen het aanleggen van onverharde wandelpaden die alleen toegankelijk zijn tussen zonsop en-ondergang hebben wij geen bezwaar.*	
7b	***Wel hebben we bezwaar tegen het aanleggen van door u aangegeven aantrekkelijke verharde fiets- en wandelpaden. Een aantrekkelijk fietspad waar behoefte aan is, is aanleggen van een fietspad langs de polderweg. De huidige aanwezige fietspaden zijn onvoldoende op elkaar aangesloten en daar zit een grote verbetering te halen. De ontsluiting van Maarssen richting Haarzuilens is er al en het doortrekken van een rondje door de weilanden voegt daar functioneel niks aan toe. Zeker niet als bestaande fietspaden ontoereikend zijn.***	

8	**IpvE Ockhuizen | 4.3 Duurzame energie** Het gebied achter Ockhuizen is in de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 aangewezen als zoekgebied voor grootschalige duurzame energieopwekking… *Het aanleggen van grootschalige duurzame energieopwekking in een natuurgebied, een beschermd dorpsgezicht en tussen bewoning is in onze mening volledig achterhaald. De gigantische omvang van het zonneveld is ons allergrootste bezwaar!* *Wij zijn voorstander voor duurzame energie. Initiatieven zoals de coöperatie Haarse Zon steunen wij ook van harte. Hierbij wordt lokaal groene energie opgewekt, waarbij inpassing in bestaande bebouwing optimaal is. Waar de energie nodig is, daar moet het worden opgewekt. Onze vraag aan de gemeente is waarom er niet veel meer wordt ingezet op lokaal opwekken daar waar het nodig is. En waarom het nog steeds is toegestaan dat er nog woonwijken en bedrijventerreinen worden gebouwd, die niet energieneutraal zijn.*	
9	**Natuurtoets | 3.2.4 Weidevogels** …. Door omstandigheden bij de opdrachtgever is pas laat in de onderzoeksperiode voor weidevogels definitief opdracht verleend en toestemming verkregen voor het betreden van de diverse percelen. De eerste bezoeken zijn daarom enkel op afstand vanaf de openbare weg uitgevoerd. Tevens zijn hierdoor slechts drie in plaats van de vereiste vijf bezoeken uitgevoerd. *Het vereiste aantal van vijf bezoeken is niet uitgevoerd. Bovendien zijn de bezoeken (deels) op afstand gedaan. Waarom heeft de gemeente dit op deze manier gedaan?* *Onze mening is dat deze onderzoeken alsnog worden uitgevoerd zoals behoord. Vanuit ons huis nemen wij met veel plezier regelmatig weidevogels waar, waaronder veelvuldig de kievit. Het verbaast ons dat dit in het onderzoek helemaal niet terug te zien is.* *Daarnaast vinden wij het behouden van de weidevogels erg belangrijk. De populatie weidevolgels in Nederland staat onder druk, dus laten we de plekken waar ze voorkomen beschermen. Het plan om ruimte te maken voor andere soorten, die in Nederland toch al meer voorkomen, vinden wij geen toegevoegde natuurwaarde, maar juist een afname hiervan.*	
10	**Natuurtoets | 5.5.5. Toename recreatie** Een verhoogde recreatiedruk kan negatieve effecten veroorzaken op een aantal in het gebied aanwezige soorten. Er wordt geadviseerd om een groot deel van het gebied afgesloten te houden voor publiek en op andere locaties betreding van het gebied te beperken en het los laten lopen van honden te verbieden.	

	Wat is de reden dat de gemeente ervoor kiest om tegen een advies vanuit de natuurtoets in, toch het gebied grotendeels open te stellen voor recreatie? *Onze wens is om, als het zonneveld er onverhoopt toch komt, de natuurwaarde zo veel mogelijk intact te houden. Het aanleggen van verharde fietspaden door het gebied achten wij dan ook zeer onwenselijk.*	
11	**Cultuurhistorische waardenstelling | 4.3 Waardering van deelgebieden** Per deelgebied is gekeken naar het 'totaalbeeld' van cultuurhistorische waarden. De deelgebieden A, B, C en D hebben allemaal een hoge waarde. Open landschap met in hoofdzaak middeleeuwse verkaveling. *De cultuurhistorische waarde van het gebied waar de zonnepanelen zouden worden geplaats is hoog. Wat is de reden om juist in dit gebied deze cultuurhistorische waarde teniet te doen?* *Onze wens is om het beschermd dorpsgebied te handhaven. Het is een uniek gebied, niet alleen voor de regio, maar voor heel Nederland. Het plaatsen van een zonneveld in een beschermd dorpsgebied met hoge cultuurhistorische waarde is in onze ogen ondenkbaar. Het aandeel beschermd dorpsgebied met hoge cultuurhistorische waarde, ten opzichte van de totale oppervlakte van Nederland is klein. Het lijkt ons dan ook zeer zeker mogelijk om een geschikter gebied te vinden, wat niet ten koste gaat van natuur of cultuur.*	
12	**Cultuurhistorische waardenstelling Ockhuizen | 5.3 Zonnepanelen** ... Vanuit behoud van cultuurhistorische landschapswaarden volgt dat locaties voor zonnepanelen bij voorkeur binnen de minder hoog gewaarde deelgebieden worden gezocht. *Het gehele gebied heeft een hoge culturele waarde, dan wel een positieve waarde. Er is geen gebied 'indifferent'. Het gebied met de positieve waarde, is het gebied met de hoogste natuurwaarde. In onze ogen is het dus onhaalbaar om in het aangegeven zoekgebied een geschikte locatie aan te wijzen.*	

2. Recente artikelen uit de media.

Bijlage 2 : Actuele informatie vanuit beleid en media.

Door Jeroen Kraan

06 jul 2023 om 17:25
Update: 4 dagen geleden

936 reacties Delen

Het kabinet wil verplichten dat er zonnepanelen komen boven nieuwe parkeerplaatsen. Verder moeten ze zo veel mogelijk op daken en gevels komen, en niet meer in weilanden.

Dat schrijft minister Rob Jetten (Klimaat en Energie) donderdag aan de Tweede Kamer. Samen met minister Hugo de Jonge (Ruimtelijke Ordening) wil hij dit vanaf 1 juli 2024 wettelijk vastleggen.

Wat gaat de Gemeente Utrecht hier mee doen en welke verantwoordelijkheid nemen jullie als besluitvormers hierin?

	Dinsdag 28 februari, 19:14 **Netbeheerders: stop met zonneparken daar waar nauwelijks vraag naar stroom is** **Ties Keyzer** **Marijn Duintjer Tebbens** verslaggever In een poging het almaar groeiende aanbod van duurzaam opgewekte energie bij te kunnen benen, komt de regionale netbeheerder Enexis met een rigoureuze oplossing. Het bedrijf wil voorlopig stoppen met het aansluiten van grote zonneparken in gebieden waar weinig tot geen afnemers van stroom zijn. Enexis ziet zich gesteund door de collega's van Stedin, Alliander en brancheorganisatie Netbeheer Nederland. Het elektriciteitsnet barst op steeds meer plaatsen uit zijn voegen door de groeiende vraag naar elektriciteit en het sterk stijgende aanbod van wind- en zonne-energie. Netbeheerders als Enexis en Stedin zijn verantwoordelijk voor de uitbreiding en het onderhoud van het net. Ze zijn verplicht iedereen die stroom aanbiedt op het net aan te sluiten, in volgorde van aanmelding. **Hoe borgt de Gemeente Utrecht de afname en gebruik van het zonneveld? Waarom gaat deze stroom naar Lage Weide waar nog veel daken onbenut zijn.** **Waarom geeft de Gemeente geen subsidie aan bedrijven die deze stroom willen afnemen ipv miljoenen investeren in een zonnepark in een Natuur en BESCHERMD DORPSGEZICHT.**
14	Geacht college, Met verontwaardiging heb ik kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling van Ockhuizen. Het college laat zich met het plan volledig gek maken door de Hype die er is ontstaan om het zogenaamde “herstel van de natuur” te bevorderen door het aanleggen van zogenaamde nieuwe natuur. Het gebied rond Haarzuilens was een mooi en authentiek polderlandschap met een enorme biodiversiteit, voordat de geldmachine “Natuurmonumenten” het in handen kreeg. Daarna is het gebied rond Haarzuilens omgevormd met recreatienatuur tot aan het gebied Ockhuijzen. Dat gebied behield haar oorspronkelijke inrichting tot u werd gek gemaakt door de onzalige D66 transitie dat we deze speldeknop op aarde moeten redden met maatregelen die miljarden kosten.

	Laat nu eens een stukje Nederland zoals het was en waardeer de kracht en authenciteit van het buitengebied. Laat onze kinderen over 50 jaar nog eens beleven hoe het vroeger was en zet niet alles op zijn kop, gedreven door pseudo wetenschap en wensnatuur. Besteedt het gemeenschapsgeld aan het welzijn van onze bevolking. Alle zorg is uitgekleed uit oogpunt van bezuiniging en aan de andere kant wordt het geld met scheppen tegelijk uitgegeven aan de grootst mogelijke onzin. Hoe gaat de Gemeente Utrecht in de toekomst de zonneparken saneren ? Is hier onderzoek naar gedaan of ontstaat er weer een asbest-gate. Wil u toch zonneparken. Leg de daken van bedrijven en parkeergarages vol maar blijf van het authentieke landschap af. Ik geef u toestemming om de gehele zienswijze toe te voegen voor discussie in de gemeenteraad. **Disclaimer:** Ik geef deze reactie op basis van de zeer summiere informatie vanuit het huidige concept IPVE. Ik wil het recht voorbehouden, om op een latere termijn wanneer meer informatie voorhanden is, deze bij te stellen en/of aan te vullen.
15	Geachte college, Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Bij nadere lezing bleek tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, dat het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen. Met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen dan wel aan te vullen. **Programmatische vertrekpunten** Het IPVE dient een invulling te geven aan de volgende programmatische vertrekpunten: 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied; 2. 15,4 hectare boscompensatie; 3. Circa 30 hectare natuurontwikkeling; 4. 35-40 hectare netto zonneveld; 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid. **Doelredenering** Alvorens een zienswijze te bieden op de programmatische vertrekpunten constateren wij dat het IPvE voor de ‘Gebiedsontwikkeling Ockhuizen’ de indruk wekt van een volstrekte doelredenering om in het gebied Ockhuizen een zonneveld aan te leggen. De gronden rondom Haarzuilens zijn in 2010 overgegaan van het bezit van de Baron van Zuylen van Nyevelt van de Haar

	naar Natuurmonumenten. Dit is gebeurd om het gebied als natuurgebied met cultuurhistorische waarde te bewaren en te ontwikkelen. Natuurmonumenten is tot op heden nog niet toegekomen aan de realisatie van het gebiedsdeel Ockhuizen, maar de ambitie zou ongewijzigd moeten zijn, en er is feitelijk geen aanleiding om eerdere intenties te wijzigen. Het nu voorliggende plan voor aanleg van een zonneveld (op initiatief van een aantal ondernemers) past helemaal niet bij de oorspronkelijke bedoeling, ambitie en intentie De programmatische vertrekpunten vormen slechts *'windowdressing'* om de impact van een dergelijk grootschalig zonnepark in beschermd dorpsgezicht te verbloemen. De openheid die benoemd wordt is daar reeds aanwezig, net als de benoemde natuur. Een aanzienlijk gedeelte van de gronden zijn namelijk al in bezit van Natuurmonumenten. Het punt recreatie zat al verankerd in het voorgenomen landinrichtingsplan. Nieuw is het zonneveld en de boscompensatie, waarvan de laatste in het concept IPvE aanzienlijk gereduceerd is. Kortweg: de Gemeente Utrecht lijkt hier een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van natuurgebied Haarzuilens en omgeving. Zowel ten aanzien van het gevoerde proces als de onverwachte en niet nader gecommuniceerde wijziging op inhoud is er ons inziens in algemene zin geen sprake van behoorlijk bestuur. Wat is hierop uw reactie? **Participatieproces** Als tweede willen wij onze kanttekening plaatsen bij het participatieproces: Onder participatie wordt verstaan: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (**burgers**, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Daarmee kunnen overheden namelijk op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De gemeente Utrecht heeft eerder aangegeven te streven naar projecten die op steun en draagvlak van de bewoners kunnen rekenen. We zijn een klein dorp met een hechte gemeenschap en in de praktijk is er geen sprake van enig draagvlak voor de plannen onder de bewoners van Haarzuilens, anders dan bij de initiatiefnemers zelf en de stichting Haarse Zon (nu tezamen in een nieuwe coöperatie namelijk Zon op Ockhuizen) die vanuit haar aard een voorstander van zonne-energie is, maar die geenszins kan worden beschouwd als vertegenwoordiging van de bewoners. Slechts een klein gedeelte van het dorp is aangesloten bij de Haarse Zon en van die groep is ook een aanzienlijk gedeelte het niet eens met de intentie vanuit het bestuur vanuit de Haarse Zon om te participeren in een zonneveld. Het uitgangspunt van lokaal draagvlak is hiermee niet ingevuld. Tijdens de informatiebijeenkomsten hebben bewoners van Haarzuilens aan kunnen geven hoe ze een en ander zagen, mocht er toch uiteindelijk een zonneveld komen, hieruit bleek dat als de gemeente een zonneveld zou goedkeuren, men deze het liefst **zo klein mogelijk** en **zoveel mogelijk richting de snelweg** geplaatst zag. Met deze input lijkt niets te zijn gedaan. Het participatieproces ten aanzien van de bewoners rammelt aan alle kanten, we mogen zo langzamerhand wel spreken van **onbehoorlijk bestuur**. Onze zorgen en wensen zijn bijvoorbeeld niet zoals het concept suggereert op enigerlei wijze meegenomen in dit concept IPVE!

Ad 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;

U doet met dit programmatische vertrekpunt en uiteraard daarmee met de invulling daarvan volledig tekort aan het feit dat **Haarzuilens en haar omgeving beschermd dorpsgezicht is.** Niet alleen de gebouwen binnen een beschermd dorpsgezicht zijn van belang, maar ook de directe omgeving waarin deze gesitueerd zijn, dient beschermd te worden voor toekomstige generaties.

De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter.

U als gemeente heeft hier na stemming door de gemeenteraadsleden indertijd bewust voor gekozen om dit landschap tot beschermd dorpsgezicht te verklaren De gemeente heeft hiermee een duidelijke keuze gemaakt en dientengevolge een verantwoordelijkheid genomen ten opzichte van Haarzuilens. In dit besluit staat opgenomen: *Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden.* Op dit moment wordt het beschermd dorpsgezicht binnen het concept IPvE gereduceerd tot slechts een aantal deelaspecten, namelijk de slootjesstructuur, verkavelingsstructuur en het vrije zicht! Een dorpsgezicht is meer dan een paar onderdelen van het uitzicht. Overigens zullen de slootjesstructuur en de verkavelingsstructuur voor het overgrote gedeelte niet eens zichtbaar zijn als de zonnepanelen geplaatst zijn- dan is deze wellicht nog wel aanwezig maar maakt geen deel meer uit van het uitzicht.

Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Wij hebben grote twijfel of deze wijze van beperking in relatie tot de vermelde eerder genomen besluiten, rechtsgeldig is. Daarvan zien wij graag een juridische onderbouwing tegemoet.

Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden? Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Een en ander lijkt op een slimme truc om op detailniveau een plan recht te praten, terwijl als je het bekijkt in de geest van het concept “beschermd dorpsgezicht” een dergelijk plan zeer discutabel is. Daarnaast is het voor ons overduidelijk dat het onderzoek naar de cultuurhistorische waarde van ons gebied tevens onder de eerder aangegeven noemer ‘doelredenering’ kan worden geplaatst en wel met bovenstaande argumentatie. Wij beraden ons op juridische bijstand in deze en vragen u om antwoord op de vraag of deze wijze van handelen rechtsgeldig is en ook landelijk (in kader van jurisprudentie) stand kan houden.

Ad 2. Boscompensatie

	Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van **80 voetbalvelden** groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkende kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? **Ad 3. Circa 30 hectare Natuurontwikkeling** Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd? Ook hier lijkt er sprake te zijn van windowdressing en doelredenering De eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter. Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kievit (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz. Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid

	neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? Hiervoor verzoeken wij om een heldere onderbouwing. We willen hier verder nogmaals benadrukken dat de natuurtoets die namens de Gemeente heeft plaatsgevonden onvolledig en incorrect is. Viridis geeft zelf ook aan dat er beperkingen in het onderzoek zijn. Tevens hebben gemeente en Windunie op de bijeenkomst 25 februari 2022 – waar u ondanks herhaaldelijke verzoeken geen notulen van heeft gemaakt, dan wel verstrekt - aangegeven dat het onderzoek onvolledig is. Er is ook vanuit ons meerdere malen aangegeven, dat deze toets niet voldoet. Een dergelijk beperkt en onvolledig onderzoek kan en mag geen basis vormen voor een dergelijk ingrijpend besluit! *Wij citeren hier uit de zienswijze van een lokale expert van het gebied: "Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terugvinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan"* **Ad 4. 35-40 hectare netto zonneveld** Allereerst willen wij benadrukken dat wij wij fel gekant zijn tegen dit zonnepark en wel om eerdergenoemde en onderstaand uitgewerkte redenen Wel hebben wij meermalen aangegeven mee te willen en kunnen denken over alternatieven om **Duurzaamheid te realiseren op een Duurzame wijze.** Wij worden hierin ook ondersteund door deskundigen op het gebied van de energietransitie. Wat ons betreft moet het, mocht er toch onverhoopt een zonnepark gerealiseerd worden, sowieso significant kleiner, max 20 hectare, tegen de snelweg inclusief gebruikmaking van een aan te leggen geluidswal en op een wijze die in zijn geheel toekomstbestendig is. Wij hebben tevergeefs meermalen getracht hierover in gesprek te treden met grondeigenaren en gemeente. Beloftes van gemeente hieromtrent zijn stelselmatig niet nagekomen. Ook hier vinden wij het niet behoorlijk dat er zo met ons als burgers wordt omgegaan. Daarbij zijn de volgende vragen aan de orde: • Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? Hier willen wij graag inzage in, dus bij deze verzoek daartoe • Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE?

	• Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? Ook in deze verzoeken wij om inzage. *Omvang Zonneveld* Het zonnepark wat u als gemeente wil neerzetten wordt het grootste zonnepark in Nederland in een dusdanig dichtbevolkte gemeente. Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied? En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. Ook in deze stelt u zich onvoldoende transparant en met tegenstrijdige intenties op. Wij vragen u om dit te verklaren *Zonneladder en alternatieven* Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert. Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts in de laatste instantie alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven te zijn bezien. Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen. Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op **465 ha daken** nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen. Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere panelen, verrijdbare panelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? Wij vragen u om een heldere onderbouwing en inzage in de ondernomen actie uwerzijds om de alternatieven te verkennen. *Bodemleven*

	De bodem gaat door het huidige plan aanzienlijke en mogelijk onherstelbare schade oplopen. Zoals het voor ons zeer summiere plan er nu ligt, komt er 42,7 ha bruto zonneveld. Bij navraag is er nog niet bekend hoe groot het veld netto gaat zijn, maar in ieder geval tussen de 35 en de 40 ha. Als men dit vervolgens extrapoleert naar ruimte die zal overblijven tussen en rond om de zonnepanelen, kom je vervolgens uit tussen de 6,3% en 18%. Vanwege de slootjesstructuur die men vanwege het beschermd dorpsgezicht wil beschermen, moet er sprake zijn van meer ruimte rondom de slootjes oplopend tot 3 meter van de slootkant. Deze grond wordt ook in mindering gebracht bij de grond die over zou blijven tussen de panelen. Een korte rekensom geeft aan dat er bar weinig ruimte overblijft tussen de panelen. Het is ook zeer fors lager dan het percentage binnen gedragscode die de brancheverenigingSolar Holland aanhangt, adviezen daaromtrent vanuit de WUR en vanuit Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Niet alleen de afstand tussen de panelen, doch ook de opstelling is bepalend voor de hoeveelheid zon die onder de panelen komt. Er wordt hierbij gekozen voor een oost-west opstelling in tegenstelling tot de noord-zuid opstelling, welke geadviseerd wordt door Wageningen die op dit gebied veel onderzoek doet. Een oost-west opstelling heeft een zeer duidelijk negatief effect op het bodemleven. Om een en ander nog te verergeren, worden de zonnepanelen in dakvorm geplaatst op 80 cm hoogte. De hoogte van het zonnepaneel is ook bepalend voor de hoeveelheid licht die onder de panelen kan komen, des te hoger het zonnepaneel des te meer kan het licht op de bodem komen. Al deze factoren gecombineerd zijn een zeer slechte basis voor de bodem, waar niet allen weinig licht op komt, maar ook zeer weinig regen. Dit heeft effecten op de gezondheid van de bodem en het bodemleven. Naast dit alles bestaat de grond uit klei op veen. Bij beschadiging van het oppervlak is het zeer wel mogelijk en zelfs aannemelijk dat veen aan de buitenlucht blootgesteld wordt, waardoor er veenoxidatie zal plaatsvinden. Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren? Vanuit de RSU2040 geldt het adagium dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit versterkt dient te worden. Vanuit het groenstructuurplan wordt er gepropageerd dat er meer groen moet komen om weerbaarder te zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? ? Wederom verzoek om onderbouwing uwerzijds. *<u>Schittering</u>* Gezien de lage setting van de panelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de panelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna en woongenot? Wij verzoeken u dringend om deze mogelijk schadelijke effecten te onderzoeken en in kaart te brengen. Daarin ontvangen wij vervolgens graag inzage.

Temperatuur (hitteschild)
Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de grond als in de sloten? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage

Geluid
In Haarzuilens en Gieltjesdorp hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? Ook hier verzoek om een effectstudie en inzage.

Onveiligheid door openstellen van gebied Ockhuizen
Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties.
Hoe denkt men dit tegen te gaan? Het benoemen dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt is een vreemde redenering.
Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt?

Business case
In het IPvE wordt geen inzage geboden in de ‘business case’ van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie ‘invloed kunnen hebben op de planning’. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt.

Het IPvE toont weinig ontwikkeling ten opzichte van de eerder gepresenteerde plannen. Er lijkt geen sprake van enig voortschrijdend inzicht, maar van een stug vasthouden aan een nu eenmaal ingezette koers. Het zou van bestuurlijke kwaliteit getuigen als de gemeente zou demonstreren uitgangspunten te kunnen

	heroverwegen, rekening te houden met ontwikkelingen op het gebied van energieopwekking, te luisteren naar gefundeerde bezwaren, alternatieven te overwegen en indien nodig een pas op de plaats te maken. Verder is het concept IPVE op zijn best een zeer mager stuk te noemen. Het is zeer lastig om op een stuk te reageren wat zo summier is opgesteld en weinig concreet is. Doordat we aanwezig zijn geweest bij een RIB weten we dat het plan al veel concreter is en we vragen ons af waarom deze informatie niet eenvoudigweg in dit concept IPvE staat. We blijven uiteindelijk met heel veel vragen zitten, vragen zoals: • Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? • Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen? • Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort? Wij verzoeken u dringend om deze vragen per ommegaande te beantwoorden. **Ad 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid** In het IPvE is een stuk opgenomen over recreatie waarbij benoemd wordt dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? Is er praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Is er onderzoek gedaan of de dieren extra behoefte hebben aan een uitloopgebied in het groen, in verband met het continu verkleinen van het leefgebied van de diersoorten in Gemeente Utrecht. Er is veel leefgebied verloren gegaan door Leidsche Rijn, Haarrijnse Plas, Haarrijn, de nog te bouwen waterwoningen, Industrieterrein zuidkant A2 enzovoort enzovoort. Ook door recreatiegebieden worden dieren uit hun territorium gejaagd. Momenteel moeten hier bijvoorbeeld reeën worden afgeschoten aangezien ze uit hun normale territorium migreren en gevaar voor verkeer vormen. Waar is rust en ruimte voor de diersoorten? **<u>Laatste punt van aandacht; vermindering woongenot en waardevermindering</u>** Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de

	verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren. Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn. Ik verneem graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. Daarbij verzoeken wij u dringend om de door ons gevraagde effectstudies, ontbrekende onderbouwing op verschillende punten, antwoord op nog openstaande vragen en inzage in uwerzijds gemaakte afwegingen, op korte termijn uit te voeren, dan wel te overhandigen en/of inzichtelijk te maken. In afwachting van uw reactie en de beoordeling daarvan onzerzijds zullen wij besluiten om, al dan niet, een jurist in de arm te nemen voor het vervolg. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.**
16	Geacht college, Hierbij geef ik een reactie op de zeer summiere informatie vanuit het huidige concept IPVE en behoud ik mij het voor om op een later moment, wanneer er wellicht meer informatie voorhanden is, deze zienswijze bij te stellen of aan te vullen. Vanuit mijn hoedanigheid als omwonende heb ik grote zorgen en veel vragen bij het concept IPVE dat ik heb ingezien. Om deze reden ga ik niet akkoord met zowel de inhoudelijke kant van het IPVE als de procedure die door u wordt gevolgd. Dit mede vanwege het gebrek aan informatie en communicatie dat ik ervaar, ondanks herhaaldelijk verzoek daartoe. Onderstaand een aantal overwegingen en vragen die ik u wil meegeven op verschillende deelonderwerpen. <u>Specificaties van het Zonneveld;</u> • 35 tot 40 hectare, welke afmeting 35 of 40 hectare betreft het precies? • Transformatorhuisjes en accu’s; hoeveel en hoe groot en hoe blijven ze uit het zicht van omwonenden? • De zogenaamde oost-west opstelling, hoe denkt u dat daar gras onder of tussen kan groeien zonder direct zonlicht en direct water? Hoe gaat u dit zo natuurvriendelijk mogelijk beheren?

	• Komt er een constructie onder het zonneveld, de panelen? • Het betreft een gebied met veel watergangen, hoe worden de watergangen tussen de panelen schoon gehouden? Is er ruimte om de watergangen schoon te houden? • Hoe blijft de kwaliteit van het water gezond langs een zonnepark, is hier al voldoende onderzoeksresultaat van? • Zonnepanelen die vriendelijk zijn voor insecten, hoe werkt dit, graag nadere verklaring. • Een zonnepark “tijdelijk” voor 30 jaar. Hoe duurzaam is deze enorme investering ? Hoe kunt u nu al toekomstig rendement bepalen voor over 30 jaar? Na 30 jaar, hergebruik van de panelen, waarvoor worden deze panelen dan hergebruikt? Wanneer gaat deze 30 jaar in? • Is er genoeg onderzoek gedaan naar ander zogenaamde functie combinaties om zonnepanelen te plaatsten? Denk aan de mogelijkheid van de geluidswal langs de A2, zonnepanelen op parkeerplaatsen, op daken ook op gebouwen op de industrieterreinen enz. en nieuwe bouwprojecten verplichten helemaal energie neuraal te bouwen. Waarom kiest u voor deze locatie die vanuit het belang van natuurbeheer en behoud niet voldoet en ook conform eerder gemaakte afspraken hierover, niet aangewezen mag worden. • Waar gaat deze zonne-energie naar toe? Nu Stedin en Tennet alarm slaan over het feit dat het net overvol is geraakt en dit probleem de eerste 10 jaar nog niet is opgelost! Is deze investering ook in dit recente inzicht, te rechtvaardigen. • Zonnepark dicht langs de A2. Hoe verplaatst zich de CO2 uitstoot als er zonnepanelen liggen i.p.v. grasland met een ander absorptievermogen? • Hoe gedraagt het geluid van de snelweg A2 zich over het zonneveld, wordt het geen klankbord van geluid? Welke studies heeft u gedaan om dit uit te sluiten en hoe verhoudt dit zich tot alle studies die bewoners hebben moeten doen bij het bouwen van de woning (fora/fauna onderzoek, geluidshinderonderzoek, etc.). Blijft u daar niet in gebreke? • In het klimaatakkoord van Parijs staat dat pas als allerlaatste instantie de zonnepanelen op land geplaatst mogen worden, voor agrarisch gebied wordt het opwekken van duurzame energie nl niet gezien als positief als dit ten koste gaat van bijvoorbeeld voedselproductie of natuurbeheer. Ook bij steeds meer provincies en gemeenten neemt het animo voor grootschalige zonneweiden al langer af. Waarom wordt hier dan voor een zonnepark op land gekozen? <u>Rijksbeschermd dorpsgezicht;</u> • Groen maximaal 3 meter hoog, wat voor een groen en waar komt dit groen? Graag specificatie. • Mogelijk nog meer archeologisch onderzoek, wanneer besluit u nog meer archeologisch onderzoek te doen? • Wat is de waarde van een Beschermd dorpsgezicht, dit pas toegekend sinds 2014, als er binnen 10 jaar besloten wordt het laatste stukje groen, zó passend bij

	het landschap van Haarzuilens op te geven voor een zonnepark van 35 a 40 hectare groot, dat zijn ruim 80 voetbalvelden! • Beschermd dorpsgezicht, de bewoners mogen op hun daken en of tuinen geen zonnepanelen plaatsen, hoe verkoopt u dan wel een zonneveld op weiland in dit gebied? Dit is geen behoorlijk bestuur. • Hoe gezond is een zonnepark? Wat is de schade voor direct omwonenden (fysiek en mentaal)? Welk onderzoek heeft u hierna gedaan en waarom is dit niet inzichtelijk gemaakt? <u>Bomen;</u> • wat wordt er met de zin bedoelt, de bomen in dit bos planten we i.p.v. de bomen die we moeten kappen? Waar worden er dan bomen gekapt? Hoe groot zijn de bomen die u gaat aanplanten? • Waarom is er geen ruimte meer voor 15,4 hectare bos? <u>Natuur;</u> • Ruimte voor nieuwe diersoorten, waar blijven de weidevogels, Kieviet, Scholekster, Tureluur en de Grutto? en het wild? De haas de ree en er zijn zelfs vossen in dit gebied gezien! als er een zonnepark komt op een weidegebied? • Waarom nieuwe diersoorten, bever, bouwt dammen in watergangen met gebruik van bomen, willen we deze diersoorten in dit gebied, hoe is hier over nagedacht? Graag inzage in de studies en effecten die dit met zich meebrengt. • Een natuurgebied van minimaal 30 hectare met moerasbos langs een A2? • Wat is de reden om het zonneveld niet geheel tegen de A2 te plaatsen? Zodat het veld zover mogelijk van de bewoners van Ockhuizen en Gieltjesdorp ligt? • Hoeveel jaren zal het gebied nodig hebben onder het zonneveld, na verwijdering van de panelen, om er weer vruchtbare grond of gras op te laten groeien? <u>Wandel en fietspaden;</u> • Er was eerder niet genoeg geld rondom het gebied van het kasteel voor wandel en fietspaden, nu stelt u dat een deel wordt uitgevoerd, hoe ziet dit plan eruit? Wat en wanneer wordt dit plan als eerste uitgevoerd? Verzoek om inzage in het plan en het bijbehorende tijdpad. • met name wenselijk is een wandelpad langs de Polderweg richting de Brink. Hoe gaat u dit realiseren? • Mensen toelaten in en rondom een zonnepark, hoe denkt u (niet wenselijk) publiek uit het zonnepark te weren om e.v. diefstal van koper en fraude te voorkomen? <u>Laatste punt van aandacht; vermindering woongenot en waardevermindering</u> Als direct omwonenden maken wij ons ernstig zorgen over de overlast gevende effecten van een zonneveld van deze omvang op de door u genoemde locatie. Het weerkaatsten van zonlicht in deze omvang en de daardoor te verwachtte felle reflectie, de verstoring van het ritme van mens en dier (bijvoorbeeld huisdieren en

	kleinvee) en de aantasting van het uitzicht, zorgen voor een sterke vermindering van het woongenot van alle betrokkenen. Daarbij komt dat de verwachtte verlaging van de woningwaarde een voor ons niet te overkomen obstakel vormt. Wij verwachten dan ook dat u deze waardevermindering op voorhand meeneemt in uw afweging en voorafgaand aan enige verdere besluitvorming, objectief zult onderzoeken op basis van onafhankelijke taxatie voor en na aanleg. Daarbij vernemen wij graag, eveneens op voorhand, welke compensatie wij per woning kunnen verwachten om, in geval van tenuitvoerlegging van dit voornemen, de waardevermindering te compenseren. Tot slot verzoeken wij u om transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure, met het daarbij behorende tijdpad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en ondernemen stappen. In goed vertrouwen zijn wij er van uitgegaan dat u uwerzijds hierin open communiceert naar betrokken burgers. Nu voor ons het tegendeel is bewezen, verzoeken wij om een helder procesoverzicht op zo kort mogelijke termijn. **Conclusie vraag:** Is het opgeven van een mooi stuk groen grasland met ver gezichten in **een beschermd dorpsgezicht** Haarzuilens, “Haarzuilens de parel van de stad Utrecht” zoals een bewoner zo mooi verwoorde, het allemaal wel waard? Krijgen we door dit stuk groen op te geven, hier al heel snel geen spijt van? Waar zadelen wij onze kinderen mee op als het zonnepark na 30 jaar opgeruimd moet worden? Wat blijft erover van de bodem? Door het plan van het zonnepark heerst er momenteel een grote verdeeldheid onder de bewoners, niet leuk! Vervolg Ik verneem graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. Daarbij verzoeken wij u dringend om de door ons gevraagde effectstudies, ontbrekende onderbouwing op verschillende punten, antwoord op nog openstaande vragen en inzage in uwerzijds gemaakte afwegingen, op korte termijn uit te voeren, dan wel te overhandigen en/of inzichtelijk te maken. In afwachting van uw reactie en de beoordeling daarvan onzerzijds zullen wij besluiten om, al dan niet, een jurist in de arm te nemen voor het vervolg. Hiermee wil ik ook aangeven toestemming te verlenen om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen voor de gemeenteraad Vriendelijke groet,
17	Geacht college, Met belangstelling hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Echter tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij

	andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. **Programmatische vertrekpunten** Het IPVE dient een invulling te geven aan de volgende programmatische vertrekpunten: 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied; 2. 15,4 hectare boscompensatie; 3. Circa 30 hectare natuurontwikkeling; 4. 35-40 hectare netto zonneveld; 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid. **Doelredenering** Alvorens een zienswijze te bieden op de programmatische vertrekpunten constateren wij dat het IPvE voor de 'Gebiedsontwikkeling Ockhuizen' de indruk wekt van een volstrekte doelredenering om in het gebied Ockhuizen een zonneveld aan te leggen. De gronden rondom Haarzuilens zijn in 2010 overgegaan van het bezit van de Baron van Zuylen van Nyevelt van de Haar naar Natuurmonumenten. Dit is gebeurd om het gebied als natuurgebied met cultuurhistorische waarde te bewaren en te ontwikkelen. Natuurmonumenten is tot op heden nog niet toegekomen aan de realisatie van het gebiedsdeel Ockhuizen, maar de ambitie zou ongewijzigd moeten zijn, en er is feitelijk geen aanleiding om eerdere intenties te wijzigen. Het nu voorliggende plan voor aanleg van een zonneveld (op initiatief van een aantal ondernemers) past helemaal niet bij de oorspronkelijke bedoeling, ambitie en intentie. De programmatische vertrekpunten vormen slechts *'windowdressing'* om de impact van een dergelijk grootschalig zonnepark in beschermd dorpsgezicht te verbloemen. De openheid die benoemd wordt is daar reeds aanwezig, net als de benoemde natuur. Een aanzienlijk gedeelte van de gronden zijn namelijk al in bezit van Natuurmonumenten. Het punt recreatie zat al verankerd in het voorgenomen landinrichtingsplan. Nieuw is het zonneveld en de boscompensatie, waarvan de laatste in het concept IPvE aanzienlijk gereduceerd is. Kortweg: de Gemeente Utrecht lijkt hier een kans te zien om een energie-ambitie te realiseren, en voert deze door ten koste van Haarzuilens en omgeving. Wat is hierop uw reactie? **Participatieproces** Als tweede willen wij onze kanttekening plaatsen bij het participatieproces: Onder participatie wordt verstaan: het in een vroegtijdig stadium betrekken van belanghebbenden (**burgers**, bedrijven, maatschappelijke organisaties en andere overheden) bij het proces van de besluitvorming over een project of activiteit. Daarmee kunnen overheden namelijk op tijd belangen, meningen en creativiteit op tafel krijgen. De gemeente Utrecht heeft eerder aangegeven te streven naar projecten die op steun en draagvlak van de bewoners kunnen rekenen. We zijn een klein dorp met een hechte gemeenschap en in de praktijk is er geen sprake van enig draagvlak voor de plannen onder de bewoners van Haarzuilens, anders dan bij de initiatiefnemers zelf en de stichting Haarse Zon (nu tezamen in een nieuwe

	coöperatie namelijk Zon op Ockhuizen) die vanuit haar aard een voorstander van zonne-energie is, maar die geenszins kan worden beschouwd als vertegenwoordiging van de bewoners. Slechts een klein gedeelte van het dorp is aangesloten bij de Haarse Zon en van die groep is ook een aanzienlijk gedeelte het niet eens met de intentie vanuit het bestuur vanuit de Haarse Zon om te participeren in een zonneveld. Het uitgangspunt van lokaal draagvlak is hiermee niet ingevuld. Tijdens de informatiebijeenkomsten hebben bewoners van Haarzuilens aan kunnen geven hoe ze een en ander zagen, mocht er toch uiteindelijk een zonneveld komen, hieruit bleek dat als de gemeente een zonneveld zou goedkeuren, men deze het liefst **zo klein mogelijk** en **zo veel mogelijk richting de snelweg** geplaatst zag. Met deze input lijkt niets te zijn gedaan. Het participatieproces ten aanzien van de bewoners rammelt aan alle kanten, we mogen zo langzamerhand wel spreken van **onbehoorlijk bestuur**. Onze zorgen en wensen zijn bijvoorbeeld niet zoals het concept suggereert meegenomen in dit concept IPVE! **Ad 1. Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied;** U doet met dit programmatische vertrekpunt en uiteraard daarmee met de invulling daarvan volledig tekort aan het feit dat **Haarzuilens en haar omgeving beschermd dorpsgezicht is.** Niet alleen de gebouwen binnen een beschermd dorpsgezicht zijn van belang, maar ook de directe omgeving waarin deze gesitueerd zijn, dient beschermd te worden voor toekomstige generaties. **De Raad van de gemeente Utrecht heeft samen met gedeputeerde staten van de provincie Utrecht, de Rijksplanologische Commissie en de Raad voor Cultuur in 2013 een beschermd dorpsgezicht voor Haarzuilens aangevraagd, overwegende dat het dorp Haarzuilens (met landgoed en Kasteel de Haar) in de gemeente Utrecht van algemeen belang is vanwege zijn historisch-ruimtelijk karakter.** U als gemeente heeft hier na stemming door de gemeenteraadsleden indertijd bewust voor gekozen om dit landschap tot beschermd dorpsgezicht te verklaren De gemeente heeft hiermee een duidelijke keuze gemaakt en dientengevolge een verantwoordelijkheid genomen ten opzichte van Haarzuilens. In dit besluit staat opgenomen: *Nadere typering van te beschermen waarden: Het beschermd dorpsgezicht Haarzuilens is van algemeen belang vanwege de architectuur- en cultuurhistorische, archeologische, stedenbouwkundige en landschappelijke waarden.* Op dit moment wordt het beschermd dorpsgezicht binnen het concept IPvE gereduceerd tot slechts een aantal deelaspecten, namelijk de slootjesstructuur, verkavelingsstructuur en het vrije zicht! Een dorpsgezicht is meer dan een paar onderdelen van het uitzicht. Overigens zullen de slootjesstructuur en de verkavelingsstructuur voor het overgrote gedeelte niet eens zichtbaar zijn als de zonnepanelen geplaatst zijn- dan is deze wellicht nog wel aanwezig maar maakt geen deel meer uit van het uitzicht. Hoe kunt het verklaren dat een beschermd dorps**gezicht** slechts gereduceerd wordt tot deelaspecten? Gaat het bij een dorpsgezicht niet om de algehele aanblik en bij het beschermd dorpsgezicht om de bescherming van dit aangezicht? Of gaat het alleen om simpelweg de onderdelen te behouden?

	Denkt men dat men überhaupt nog iets ziet van deze componenten in een grote donkere zee van glas? Een en ander lijkt op een slimme truc om op detailniveau een plan recht te praten, terwijl als je het bekijkt in de geest van het concept “beschermd dorpsgezicht” een dergelijk plan zeer discutabel is. Daarnaast is het voor ons overduidelijk dat het onderzoek naar de cultuurhistorische waarde van ons gebied tevens onder de eerder aangegeven noemer ‘doelredenering’ kan worden geplaatst en wel met bovenstaande argumentatie. **Ad 2. Boscompensatie** Bij het programmatisch vertrekpunt werd aangegeven dat boscompensatie zou plaatsvinden van 15,4 hectare. In het huidige stuk is dit gereduceerd tot 5 hectare, welke ook voor een gedeelte uit aan te planten bosschages bestaat en de helft spontaan zou moeten ontstaan (=niet geplant-> hoezo is dit compensatie?) Uiteindelijk praten we hier dus over 2,5 hectare maximaal daadwerkelijke compensatie vanuit de gemeente en mogelijk bestaat hier ook nog een gedeelte uit bosschages/struiken. Dat is wel een zeer mager resultaat uitgaande van het programmatisch vertrekpunt. Hoe is dit te rijmen? In het IPVE staan redenen hiervoor benoemd, echter een zonneveld van **80 voetbalvelden** groot in beschermd dorpsgezicht is blijkbaar geen probleem volgens de gemeente, maar bij bomen planten aldaar zouden er ineens wel vigerende contra-indicaties gelden. Ook is hier wat ons betreft de term doelredenering van kracht. Hoe legt u uit dat een punt, waar wij als bewoners juist zeer beperkte kanttekeningen bij geplaatst hebben, juist het enige punt lijkt waarbij van de programmatische vertrekpunten sterk afgeweken wordt? **Ad 3. Circa 30 hectare Natuurontwikkeling** Op korte termijn toont het concept IPvE de intentie slechts een corridor in te richten (8 hectare) en zouden de gronden ten westen van de Thematerkade natuurvriendelijk gaan worden beheerd. Deze gronden zijn al zeer geruime tijd eigendom van Natuurmonumenten, worden deze niet juist al natuurvriendelijk beheerd? Ook hier lijkt er sprake te zijn van windowdressing en doelredenering. De eerdergenoemde corridor lijkt op een vorm van wensnatuur. Wij zijn een zeer sterke voorstander van een robuuste corridor voor de aanwezige dieren in dit gebied. Dieren die door de continue ontwikkelingen in de Gemeente Utrecht steeds verder in het nauw komen te zitten. De beoogde corridor is volgens het IPvE voornamelijk ten behoeve van 3 diersoorten, namelijk de blauwborst, de bever en de otter. Waarom zou de Gemeente voor deze doelsoorten kiezen? Ten eerste gaat het met de Blauwborst bijzonder goed in Nederland, deze diersoort maakt vanaf de jaren ’70 een explosieve groei door en prognose naar de toekomst is gunstig. Ook de verspreiding is in deze regio goed te noemen. Wat betreft de bever en de otter zijn ook kanttekeningen te benoemen. De corridor zou voor de bever en de otter als doel hebben om een doorgang te creëren tussen Kockengen en de Haarrijnse plas. Er is echter al een corridor voor deze diersoorten in de vorm van een brede vaart die tussen de gronden in het noorden en de A2 loopt. Een corridor waardoor de bever zich al beweegt en dientengevolge al in de Haarrijnse plas bevindt. Kortom voor een diersoort welke het uitstekend doet in Nederland en andere diersoorten die al hun weg hebben gevonden, moeten zeer kwetsbare diersoorten met een uiterst onzekere toekomst wijken. Er zitten in dit gebied, wat

	door u aangewezen is met als doel “rust en ruimte”, een veelvoud van diersoorten die vechten om hun voortbestaan en waarvoor de prognose op lange termijn zeer ongunstig is. Diersoorten zoals de grutto (prognose zeer ongunstig), kieviet (prognose zeer ongunstig), patrijs (kwetsbaar), scholekster (prognose zeer ongunstig), tureluur (matig ongunstig) enz. Er is ons gezegd ‘dat deze dieren dan maar naar de Stichtse Vecht moeten gaan’. Waar blijft uw verantwoordelijkheid als gemeente voor bijvoorbeeld de weidevogelstand? En wat als geen enkele gemeente zijn verantwoordelijkheid neemt door dit probleem over de gemeentegrens te gooien? Waarom wordt er niet gekozen voor versterken van de waardes binnen het gebied met als doel de aanwezige diersoorten te ondersteunen? We willen hier verder nogmaals benadrukken dat de natuurtoets die namens de Gemeente heeft plaatsgevonden onvolledig en incorrect is. Viridis geeft zelf ook aan dat er beperkingen in het onderzoek zijn. Tevens hebben gemeente en Windunie op de bijeenkomst 25 februari 2022 – waar u ondanks herhaaldelijke verzoeken geen notulen van heeft gemaakt, danwel verstrekt - aangegeven dat het onderzoek onvolledig is. Er is ook vanuit ons meerdere malen aangegeven, dat deze toets niet voldoet. Een dergelijk beperkt en onvolledig onderzoek kan en mag geen basis vormen voor een dergelijk ingrijpend besluit! *Wij citeren hier uit de zienswijze van een lokale expert van het gebied: “Wij beheren al 25 jaar de velden op Ockhuizen. Als lid van de WBE tussen Vecht en Oudenrijn. Het is een uniek gebied, een voedselrijk gebied, waar op de avondtrek talrijke diersoorten komen foerageren. Ook is het een trekroute van veel vogels, snippen, duiven etc. etc. De trekvogels volgen de A2. Zelfs de patrijs komt hier nog voor. Er wordt verwezen naar een ecologisch rapport. Zoals al eerder aangegeven, wil ik graag nogmaals benadrukken dat het onderzoek niet goed is uitgevoerd. De plannen zoals ze er nu liggen zullen dit gebied verwoesten. 30 jaar zal een verwoestende uitwerking hebben op alle flora en fauna die nu in dit gebied leeft. Het is een bijzonder gebied. Er is een hele mooie hazenstand. De haas is nog geen beschermde diersoort, maar het gaat wel slecht met de haas in Nederland. In Ockhuizen daarentegen is door goed beheer de hazenstand heel goed. Er is een mooie populatie reeën, weidevogels, fazanten en er zijn vele soorten reptielen, amfibieën. In het gebied worden al jaren tellingen gedaan. De rapporten hiervan heb ik al eerder met jullie gedeeld. Helaas kan ik in het IpvE niet terugvinden dat er iets voor de bestaande dierenpopulatie wordt gedaan”* **Ad 4. 35-40 hectare netto zonneveld** Allereerst willen wij benadrukken dat wij wij fel gekant zijn tegen dit zonnepark en wel om eerdergenoemde en onderstaand uitgewerkte redenen Wel hebben wij meermalen aangegeven mee te willen en kunnen denken over alternatieven om **Duurzaamheid te realiseren op een Duurzame wijze.** Wij worden hierin ook ondersteund door deskundigen op het gebied van de energietransitie. Wat ons betreft moet het, mocht er toch onverhoopt een zonnepark gerealiseerd worden, sowieso significant kleiner, max 20 hectare, tegen de snelweg inclusief gebruikmaking van een aan te leggen geluidswal en op een wijze die in zijn geheel toekomstbestendig is. Wij hebben tevergeefs meermalen getracht hierover in gesprek te treden met grondeigenaren en gemeente. Beloftes van gemeente hieromtrent zijn stelselmatig niet nagekomen.

	• Welke alternatieven zijn door de gemeente onderzocht - en dan niet alleen voor de locatie (en richting) van het zonneveld, maar juist voor de omvang en opzet van het veld? • Waarom zijn deze alternatieven en hun argumentatie niet weergegeven in het IPVE? • Tot welke omvang is een kleinschalig veld rendabel in tegenstelling tot het veelgebruikte argument dat het veld minimaal de huidige omvang moet hebben omdat het anders niet rendabel zou zijn? Kunt u berekeningen van diverse onderzochte veldgroottes overleggen als onderbouwing? *Omvang Zonneveld* Het zonnepark wat u als gemeente wil neerzetten wordt het grootste zonnepark in Nederland in een dusdanig dichtbevolkte gemeente. Ontegenzeggelijk wordt het cultuurhistorisch landschap rondom Haarzuilens geweld aangedaan voor een periode van tenminste 30 jaar. Wat is hierop de visie en hoe is dit te rijmen met het beleid van Utrecht op cultuurhistorisch gebied? En voor de goede orde: bewoners in het dorp zijn door het predikaat “beschermd dorpsgezicht”, terecht overigens, gebonden aan zeer strikte beperkingen ten aanzien wat wel en niet mag bij veranderingen aan huis en land. Saillant detail: bij een aanpalend perceel, op enkele meters van het beoogde zonneveld, zijn onlangs nog zonnepanelen geweigerd vanuit de Gemeente onder de noemer “beschermd dorpsgezicht”. *Zonneladder en alternatieven* Naast het zeer belangrijke feit van het beschermd dorpsgezicht voldoet een en ander niet aan de bij het klimaatakkoord vastgestelde zonneladder, die ook vanuit Den Haag wordt onderschreven en waaraan ook de Gemeente Utrecht zich committeert. Hierbij dient plaatsen van zonnepanelen op dit soort gronden slechts als laatste alternatief plaats te vinden. Hiervoor dienen er dan eerst andere alternatieven zijn bezien. Bij de zonneladder worden voorbeelden aangegeven als: zonnepanelen op vuilnisbelten en in bermen van spoor- en autowegen. Binnen de kaders van het plan en de ambitie zou het mogelijk zijn geweest om alternatieven te onderzoeken. De zonnepanelen zouden ook kunnen worden gepositioneerd in een gebied dichtbij of langs de snelweg A2, bijvoorbeeld op aan te leggen geluidswallen. Nog meer alternatieven om de energiedoelstelling te behalen zouden uiteraard kunnen worden gevonden buiten het gebied, op bijvoorbeeld gebouwen of nabij parkeerplaatsen. De Gemeente Utrecht heeft een enorm potentieel aan daken. In de Raadsbrief Ontwikkeling Dakenplan van de gemeente d.d. 9/3/2022 staat letterlijk: In de dakenkansenkaart blijkt dat er op **465 ha daken** nieuwe zonnepanelen zouden kunnen komen. Ook de mogelijkheden voor daken die eerder minder kansrijk leken, ontwikkelen zich met de dag steeds meer opties om dit te realiseren. Lichtere panelen, verrijdbare panelen enz. Tevens zijn er ook door ons alternatieven opgeworpen waarop geen actie is ondernomen. Op geen enkele wijze wordt duidelijk of en hoe dergelijke alternatieven in de afweging zijn meegenomen. Hiermee wordt nogmaals de indruk van een doelredenering bevestigd. Kunt u aangeven welke zinvolle alternatieven zijn beschouwd en waarom deze zijn afgevallen? *Bodemleven*

	De bodem gaat door het huidige plan aanzienlijke en mogelijk onherstelbare schade oplopen. Zoals het voor ons zeer summiere plan er nu ligt, komt er 42,7 ha bruto zonneveld. Bij navraag is er nog niet bekend hoe groot het veld netto gaat zijn, maar in ieder geval tussen de 35 en de 40 ha. Als men dit vervolgens extrapoleert naar ruimte die zal overblijven tussen en rond om de zonnepanelen, kom je vervolgens uit tussen de 6,3% en 18%. Vanwege de slootjesstructuur die men vanwege het beschermd dorpsgezicht wil beschermen, moet er sprake zijn van meer ruimte rondom de slootjes oplopend tot 3 meter van de slootkant. Deze grond wordt ook in mindering gebracht bij de grond die over zou blijven tussen de panelen. Een korte rekensom geeft aan dat er bar weinig ruimte overblijft tussen de panelen. Het is ook zeer fors lager dan het percentage binnen gedragscode die de branchevereniging Solar Holland aanhangt, adviezen daaromtrent vanuit de WUR en vanuit Vereniging Nederlands Cultuurlandschap. Niet alleen de afstand tussen de panelen, doch ook de opstelling is bepalend voor de hoeveelheid zon die onder de panelen komt. Er wordt hierbij gekozen voor een oost-west opstelling in tegenstelling tot de noord-zuid opstelling, welke geadviseerd wordt door Wageningen die op dit gebied veel onderzoek doet. Een oost-west opstelling heeft een zeer duidelijk negatief effect op het bodemleven. Om een en ander nog te verergeren, worden de zonnepanelen in dakvorm geplaatst op 80 cm hoogte. De hoogte van het zonnepaneel is ook bepalend voor de hoeveelheid licht die onder de panelen kan komen, des te hoger het zonnepaneel des te meer kan het licht op de bodem komen. Al deze factoren gecombineerd zijn een zeer slechte basis voor de bodem, waar niet allen weinig licht op komt, maar ook zeer weinig regen. Dit heeft effecten op de gezondheid van de bodem en het bodemleven. Naast dit alles bestaat de grond uit klei op veen. Bij beschadiging van het oppervlak is het zeer wel mogelijk en zelfs aannemelijk dat veen aan de buitenlucht blootgesteld wordt, waardoor er veenoxidatie zal plaatsvinden. Bij veenoxidatie komen er aanzienlijke hoeveelheden CO2 vrij, daarnaast zal de grond inklinken en verzakken en de bodem irreversibel beschadigen. Hoe duurzaam is het zonnepark als dit gebeurt? Hoe denkt men de biodiversiteit te verbeteren met een dergelijk slechte uitgangsituatie qua opzet zonnepark? Hoe denkt men dat men in deze situatie een toekomstbestendige situatie te creëren? Vanuit de RSU2040 geldt het adagium dat bij alle ruimtelijke ontwikkelingen de natuur en biodiversiteit versterkt dient te worden. Vanuit het groenstructuurplan wordt er gepropageerd dat er meer groen moet komen om weerbaarder te zijn tegen de gevolgen van de klimaatverandering. Bij dit plan geeft een zonneveld, gezien de opzet, aanzienlijke schade aan de bodem, wordt er groen opgeofferd en zal de biodiversiteit door de keuzes afnemen. Al deze zaken zijn in contradictie hiermee. Hoe verklaart de gemeente Utrecht dit? *Schittering* Gezien de lage setting van de panelen, de oost-west opstelling en de grootte van het veld waarbij de zonnepanelen dicht op elkaar staan, vragen wij ons af in hoeverre er schittering er zal ontstaan van de panelen? Wat voor effect heeft dat op het dorpsgezicht, op flora en fauna? *Temperatuur (hitteschild)* Ongeveer 16-20 procent van de energie vanuit de zon wordt omgezet in elektriciteit, de rest verwarmt het zonnepaneel. Als gevolg hiervan ontstaat er

	een grootschalige warme oppervlakte bij een zonnepark van deze omvang. Studies hebben aangetoond dat dit ook een verhoging geeft van de omliggende temperatuur. Wat voor effect zal dit hebben op flora en fauna zowel op de gronden als in de sloten? *Geluid* In Haarzuilens hebben wij in toenemende mate last van geluid vanaf de A2. Na het plaatsen van een geluidswal aan de zijde van Maarssenbroek is geluid aanmerkelijk toegenomen door weerkaatsing van het geluid van de snelweg, tevens komt dit vermoedelijk door de verbreding van de A2 waardoor er meer verkeer is/rijdt. In uw zeer summiere plan wordt er gesproken over zonnepanelen in een oost-west opstelling ipv de immer geadviseerde noord-zuid opstelling. Hierdoor ontstaan er halve tunnels met gladde wanden, waardoor er een klankbord ontstaat welke het geluid mogelijk extra zal dragen. U kunt dit vergelijken met het dragen van geluid over een wateroppervlak. Heeft u hier onderzoek naar verricht? Wat voor beleid heeft u om dit tegen te gaan? *Business case* In het IPvE wordt geen inzage geboden in de 'business case' van het zonneveld. Feitelijk ontbreken veel inhoudelijke bijlagen. Zijn alle kosten en milieueffecten van aanleg, operatie en uiteindelijke afvoer daadwerkelijk meegenomen? In hoeverre is rekening gehouden met de discrepantie tussen vraag en aanbod, oftewel het feit dat in toenemende mate de geleverde energie niet aan het net kan worden geleverd, waardoor ofwel dure en inefficiënte opslag noodzakelijk is, ofwel het zonneveld gewoon uit wordt geschakeld? In het IPvE wordt gesteld dat ontwikkelingen op het gebied van netcongestie 'invloed kunnen hebben op de planning'. Ook op de realisatie als zodanig? Is er een economische en milieutechnische onderbouwing over meerdere jaren? Klopt het dat het de intentie is om de opgewekte stroom te leveren aan bedrijven op Lage Weide? Een bedrijventerrein waar het merendeel van de bedrijven nota bene zelf geen zonnepanelen op het dak heeft! Wij hebben in het verleden een WOB-verzoek ingediend bij de gemeente om onder andere een aantal zaken op dit gebied helder te krijgen. Deze gegevens werden aan ons niet verstrekt. Het IPvE toont weinig ontwikkeling ten opzichte van de eerder gepresenteerde plannen. Er lijkt geen sprake van enig voortschrijdend inzicht, maar van een stug vasthouden aan een nu eenmaal ingezette koers. Het zou van bestuurlijke kwaliteit getuigen als de gemeente zou demonstreren uitgangspunten te kunnen heroverwegen, rekening te houden met ontwikkelingen op het gebied van energieopwekking, te luisteren naar gefundeerde bezwaren, alternatieven te overwegen en indien nodig een pas op de plaats te maken. Verder is het concept IPVE op zijn best een zeer mager stuk te noemen. Het is zeer lastig om op een stuk te reageren wat zo summier is opgesteld en weinig concreet is. Doordat we aanwezig zijn geweest bij een RIB weten we dat het plan al veel concreter is en we vragen ons af waarom deze informatie niet eenvoudigweg in dit concept IPvE staat. We blijven uiteindelijk met heel veel vragen zitten, vragen zoals: • Als het park verkocht wordt wie staat er dan garant dat afspraken worden nagekomen? • Hoe denkt men het bouwverkeer te regelen? • Hoe is de invulling van het veld, transformator huisjes/batterijen enzovoort enzovoort?

	Ad 5. Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid In het IPvE is een stuk opgenomen over recreatie waarbij benoemd wordt dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? **Conclusie** Kortom het IPvE zoals het nu op tafel ligt biedt weinig nieuwe gezichtpunten ten opzichte van de start nu ruim 2 jaar geleden en heeft alle kenmerken van een starre tunnelvisie. Onze zienswijze geeft duidelijk aan waarom volgens ons een dergelijk plan op deze wijze en op deze locatie geen bestaansrecht zou moeten krijgen. Wij zijn voor duurzaamheid, maar dan wel op duurzame wijze waarbij kwaliteit en toekomstbestendigheid boven louter snelheid en het zetten van het spreekwoordelijke vinkje zouden moeten gaan. We voelen ons hierin gesteund door het kenterende politieke klimaat ten aanzien van de zonneparken. Nationaal en binnen de EU is er sprake van voortschrijdend inzicht. Niet voor niets schreef demissionair minister Jetten onlangs aan de kamer, dat hij een einde wil maken aan de grootschalige zonneparken op weilanden. Met de schaarse hoeveelheid grond in Nederland moeten overheden zuinig omgaan. Ook de op handen Natuurherstelwet en dan met name het “verslechteringsverbod” zal een duit in het zakje doen op dit vlak. Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en transparant inzage te geven in het vervolg van deze procedure met het daar bijbehorende tijdspad, opdat wij ons zorgvuldig kunnen voorbereiden op de nog te volgen en te ondernemen stappen. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.**
18	Geacht college, Met verbazing hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling van Ockhuizen (IPvE). Echter geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen.

	Wij sluiten ons aan bij de op 11 july 2023 ingediende zienswijze (nr. 17) van de stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. Naast de zienswijze van de stichting welke groot Haarzuilens vertegenwoordigd zijn er nog aanvullende punten waar wij als direct omwonenden onze zienswijze op willen geven. Ook voor deze zienswijze geldt dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. *Onveiligheid door openstellen van gebied Ockhuizen* Haarzuilens heeft o.a. de laatste 10 jaar toenemend te kampen met drugstoerisme. Bepaalde bekende locaties: o.a. parkeerplaats bij Toetje en parkeerplaats bij klein Limburg zijn bekende plaatsen waar drugs verhandeld wordt. Ook zijn er in Ockhuizen relatief veel inbraken of pogingen tot inbraak geweest sinds de nieuwe fietsbrug vanuit Maarssenbroek. Wij maken ons zorgen als het gebied meer opengesteld wordt en er ook meer uitvalswegen zijn voor personen met onzuivere intenties. Er is al bekend, dat men d.m.v. planken over de sloot bij het tankstation aan de A2 dit gebied bereikt. In het IPVE wordt benoemd dat er sprake zal zijn van extensieve recreatie en daardoor rekening wordt gehouden met de veiligheid van de buurt. Echter is deze recreatie er ook ’s nachts? Dit is ons inziens een vreemde redenering. Het gebied wordt meer opengesteld en dit zal dan ook meer ongure partijen kunnen aantrekken, dit staat los van het doel zoals de gemeente het benoemt. Daarnaast is inmiddels bekend dat ook zonnevelden een aanzuigende werking hebben op criminaliteit en onderhavig zijn aan diefstal van materialen. Hoe borgt de gemeente concreet de veiligheid van de directe bewoners als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt? *Recreatie* In het IPvE is opgenomen dat recreatieve waarden in dit deel van het gebied bestaat uit de volgende zaken: • Beleven van de kenmerkende cultuurhistorie van het Landgoed Haarzuilens • Beleven van de natuur van het Landgoed Haarzuilens • Recreatieve wandel- en fietspaden over en langs de percelen van Natuurmonumenten en provincie Utrecht • Fietsbrug als verbinding tussen het gebied en Maarssen/Gemeente Stichtse Vecht met uitzicht op het agrarische deel van het landgoed Haarzuilens • Beleven van rust en ruimte. Onze kanttekeningen hierbij: - Hoe past een recreatiegebied rondom een zee van glas ter grootte van 80 voetbalvelden? - Is er onderzoek gedaan naar de behoefte van bewoners uit gemeente Utrecht om te recreëren in een gebied met 80 voetbalvelden aan zonnepanelen dat ook nog eens grenst aan een van de drukste snelwegen van het land? - Is er daarnaast praktisch onderzoek gedaan of er behoefte is aan extra recreatie? Niet op basis van modellen maar puur op basis van bezoekersaantallen van het omliggende gebied. Onze praktijk ervaring is dat er

van de diverse recreatiegebieden zoals Parkbos en Klein Limburg nog slechts zeer beperkt gebruik wordt gemaakt.

Energietransitie, De kans voor Utrecht

De energietransitie moet, en dat moet op een duurzame wijze. Immers we investeren in de toekomst; van onze kinderen, hun kinderen, etc. Nu lijkt het er op dat de gemeente het alleen maar doet om haar zelfopgelegde doelen te halen, en de initiatiefnemers het alleen maar voor snel geldelijk gewin doen. Vraag de initiatiefnemers of ze het zou doen als het risico, maar ook de winst, beiden 0% zouden zijn, vanuit een ideologisch standpunt. De initiatiefnemers hebben zelf immers op verschillende momenten uitgesproken dat zij het voor het geld doen. En ten koste van wat, ten koste van natuur, cultuurhistorie, leefomgeving, en ga zo maar door.

Vraag eens af waar we nu echt mee bezig zijn, zijn 80 voetbalvelden aan zonnepanelen na ruim 2 jaar onderzoek nu echt het beste idee waar Utrecht mee kan komen om de energietransitie vorm te geven? Misschien is het het makkelijkste idee omdat de initiatiefnemers zo makkelijk mee werken? Maar het kan toch niet zo zijn dat er geen betere ideeen zijn?

Hoe zou Duurzaamheid op een Duurzame manier er uit kunnen zien. Hoe zou Utrecht zich nationaal en internationaal in de kijker kunnen spelen als er een gedegen en innovatief integraal plan zou liggen. Een plan waarbij alles samenwerkt zoals bijvoorbeeld:
- Een geluidswal, van gerecycled afval van windmolens, bedekt met zonnepanelen aan de zuidkant van de A2;
- Daarlangs een strook met licht-doorlatende zonnepanelen op hoogte waaronder nog agrarische activiteiten uitgevoerd kunnen blijven worden, zoals bijv het telen van zacht fruit
- Goede opslag van energie, al dan niet in containers, in de bodem, of bijvoorbeeld door het omzetten van de zonne energie in waterstof.
- Een biogas turbine voor het geval er te weinig energie opwek is.

Al bovenstaande componenten bestaan reeds. En ieder van deze componenten is beter dan het zonder enige visie massaal uitbreiden van de energie opwekcapaciteit doormiddels van zonnevelden op land.

Politiek

Verheugd waren wij dat demissionair minister Jetten onlangs aan de kamer schreef, dat hij een einde wil maken aan de grootschalige zonneparken op weilanden. Met de schaarse hoeveelheid grond in Nederland moeten overheden zuinig omgaan. Ook de op handen Natuurherstelwet en dan met name het “verslechteringsverbod” zal een duit in het zakje doen op dit vlak.

Het kan niet zo zijn dat Utrecht willens en wetens volgas door blijft rennen terwijl nu ook de landelijke politiek aangeeft dat dit geen goed idee (meer) is. En dat geldt voor ‘normaal’ groen, dan hebben we het dus nog niet eens over een stuk groen met cultuurhistorische waarde. Wat is daarop uw visie?

Conclusie

	Wij delen de conclusie in de zienswijze van de Stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. en in aanvulling daarop is onze conclusie dat het concept IPVE niet met zorgvuldigheid tot stand is gekomen, zowel het gevolgde proces als de inhoud van het document zijn verwerpelijk. Het gehele proces dient opnieuw vormgegeven te worden waarbij echte participatie dient plaats te vinden. Gebruik de kennis en kunde welke beschikbaar is, in plaats van het als kip zonder kop door te blijven rennen – immers in 2 jaar tijd is er niets verandert aan het eerste plan. …Het eerste plan waarbij Hans Kooij zei dat het veld niet langs de A2 zou komen omdat dat zo lelijk was om te zien… Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en hopen dat u net als ons tot de conclusie komt dat het document verwerpelijk is op inhoud en op het gevolgde proces. Dit moet en kan beter. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.** Met vriendelijke groet,
19	Geacht college, Met verbazing hebben wij kennisgenomen van het Integrale Programma van Eisen voor de Gebiedsontwikkeling (IPvE) van Ockhuizen. Echter tot onze verbazing, en ondanks dat de titel van het document anders doet vermoeden, geeft het geen integraal beeld van eisen maar slechts een beperkt nadere invulling aan eerder gepresenteerde plannen, voor met name de aanleg van een zonneveld in het gebied Ockhuizen. Wij sluiten ons aan bij de op 11 juli 2023 ingediende zienswijze van de stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o.(nr. 17). Naast de zienswijze van de stichting welke groot Haarzuilens vertegenwoordigd zijn er nog aanvullende punten waar wij als direct omwonenden onze zienswijze op willen geven. Hieronder geven wij een reactie c.q. zienswijze op het IPvE. Vooraf willen wij aangeven dat wij ons te allen tijde het recht voorbehouden om in de toekomst bij andere en of meer volledige informatie onze opmerkingen aan te passen en/of aan te vullen. • Hoe kan de gemeente Utrecht concreet de veiligheid borgen als ons gebied vanuit meerdere kanten ontsloten wordt ? Denk hierbij aan inbraak, drugshandel, afwerkplekken etc.. • Er is geen stikstofvergunning verkregen. Hebben wij niets van gezien. • Er is geen stikstofberekening gemaakt. Hebben wij niets van gezien. • Er zijn geen NOx berekeningen gemaakt. Kunt u mu deze overleggen ? Het verkeer van de snelweg A2 produceert enorm veel NOx en dat wordt nu opgenomen omgezet door de natuur / gras en kan **niet** door zonnepanelen worden opgenomen. • Er zijn geen alternatieve plannen uitgewerkt door de Gemeente Utrecht terwijl dit wel was toegezegd; • De business case rammelt aan alle kanten;

	• De gronden in Nederland zijn hard nodig t.b.v. de voedselvoorziening en met dit plan wordt ca. 40 hectaren topkwaliteit grond verkwanselt; • Waar zijn de CO2 berekeningen ? Kunt u deze overleggen. • Koperdieven slopen de zonnepanelen om het koper eruit te halen; • Het elektriciteitsnet is nu al overbelast; • Is er wel toestemming van de Provincie verkregen ? • Natuurmonumenten is een onbetrouwbare partij gebleken. Zij zeggen over 30 jaar als de zonnepanelen eraf moeten dat de gronden natuur worden, maar in de praktijk nkunnen zij nog niet eens afspraken voor langer dan 3 jaar maken. Hier geloven wij dan ook niets van ! Er zijn tal van voorbeelden in Haarzuilens van dorpsbewoners en bedrijven / boeren waar Natuurmonumenten gefaald heeft en dwars heeft gelegen en nog steeds ligt zowel bij bewoners als bedrijven. **Conclusie** Wij delen de conclusie in de zienswijze van de Stichting Behoud Landschap Haarzuilens i.o. (nr. 17) en in aanvulling daarop is onze conclusie dat het concept IPVE niet met zorgvuldigheid tot stand is gekomen, zowel het gevolgde proces als de inhoud van het document zijn verwerpelijk. Het gehele proces dient opnieuw vormgegeven te worden waarbij echte participatie dient plaats te vinden. Gebruik de kennis en kunde welke thans beschikbaar is, in plaats van door te blijven rennen en drammen – immers in 2 jaar tijd is er niets verandert aan het eerste plan. … Wij vragen u dan ook om zeer kritisch te kijken naar het huidige concept IPvE zoals het nu op tafel ligt en hopen dat u net als ons tot de conclusie komt dat het document verwerpelijk is, er sprake is van onbehoorlijk bestuur en op inhoud en op het gevolgde proces. Dit moet en kan beter. Wij vernemen graag uw reactie op bovenstaande zienswijze. **N.B. Graag willen wij U verzoeken om deze zienswijze in zijn geheel toe te voegen aan** **de stukken welke gezonden zullen worden aan de volledige raad.** Met vriendelijke groet,

Gemeente Utrecht

Verslag bijeenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen met direct omwonende

12 april 2022

Aanwezigen:

- 15 direct omwonenden

Gemeente Utrecht:

- Anne Schipper - projectleider
- Saskia Nieuwenhuizen, gebiedscoördinator
- Dik Bouman, omgevingsmanager
- Arjen Spijkerman, landschapsarchitect
- Hessel Rasch, landschapsarchitect
- Floris Brekelmans, ecoloog
- Renée Midavaine, verslag

Introductie

De gemeente heeft 3 (identieke) meedenksessies georganiseerd om kansen en zorgen op te halen bij omwonenden, betrokkenen en stakeholders over de inrichting rond Ockhuizen. De avond start met een presentatie over de ruimtelijke ambities die voor dit gebied geformuleerd zijn en een toelichting op het collegebesluit van maart jl. Het college heeft ons het volgende programmatisch vertrekpunt meegegeven om mee te nemen naar de ontwerpfase van het Integraal Programma van Eisen (IPvE):

- Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied
- 15,4 hectare boscompensatie
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling
- 35-40 hectare netto zonneveld
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid

Met dit kwantitatieve programmatische vertrekpunt wordt de komende maanden in de ontwerpfase een kwalitatieve afweging gemaakt, waarin we zoeken naar een verhouding waarin alle opgaven en waarden met elkaar in balans zijn.
Vanuit ecologie en landschap wordt een korte toelichting gegeven op de kansen die zij zien.
Daarna worden 5 “kansenkaarten” besproken waarin per thema is gekeken wat er wel en niet zou kunnen. Er is nog geen weging gemaakt van de thema’s om te komen tot een ontwerp/inrichtingsplan voor het gebied. Dit plan zal over circa 2-3 maanden gereed zijn en samen met het Integraal Programma van Eisen ter inzage worden gelegd. Uiteraard zal dit plan eerst ook aan de bewoners worden voorgelegd.

De presentatie is online te vinden.

Er volgen veel vragen die hieronder zijn opgenomen onder de kopjes: Algemeen, Cultuurhistorie, Boscompensatie, Natuurontwikkeling, Zonneveld, Recreatie. De vragen zijn al zo veel mogelijk van een antwoord of reactie voorzien. Op de nog openstaande vragen zal zo spoedig mogelijk een reactie volgen.

Gemeente Utrecht

Algemene vragen

Vragen	Reactie
Is het bestemmingsplan al gewijzigd.	Nee, het bestemmingsplan is niet gewijzigd.
Waarom heet het zoekgebied, het is toch besloten dat het er komt.	We zitten nog in de onderzoeksfase, waarin we onderzoeken hoe we ruimte zouden kunnen maken voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. En aan welke eisen die nieuwe ontwikkelingen dan moeten voldoen. Eind 2022 beslist de raad vanuit dit onderzoek of er ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen.
De presentatie was vorige keer gewijzigd in het verslag. Gaat dat nu weer gebeuren.	Tijdens die vorige bijeenkomst was al geconcludeerd dat het plaatje niet klopte en meer vragen opriep dan dat het antwoorden gaf en dat hebben we vervangen. Deze wijziging hebben we vermeld in het verslag. De presentatie van 12 april maken we ongewijzigd beschikbaar op www.utrecht.nl/ockhuizen en sturen we naar alle aanwezigen van de 3 bijeenkomsten.
Wat doen jullie met onze opmerkingen.	Die gebruiken we als informatie bij het maken van scenario's die als bijlage dienen bij het op te stellen Integraal Programma van Eisen. Bij al jullie vragen, opmerkingen of suggesties zullen we aangeven wat we ermee doen, ook als we suggesties of opmerkingen niet overnemen. De scenario's en het integraal programma van eisen leggen we rond de zomer in concept voor aan bewoners. Hierop kan eenieder een zienswijze indienen.
Vorig jaar waren er 5 scenario's gepresenteerd, zijn die overboord.	Ja die zijn overboord, we zijn wat dat betreft opnieuw begonnen.
Is dit een vaststaand besluit.	Het collegebesluit van 8 maart 2022 is een vaststaand besluit. We onderzoeken nu of en hoe de in dat collegebesluit genoemde oppervlakten vorm te geven zijn in het gebied.
Welke problemen lossen we op met dit plan.	We proberen invulling te geven aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.
Park Rust en Ruimte verdwijnt dan.	Het park Rust en Ruimte bestaat als term niet. Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.
Waarom mogen we niet bij de grondeigenaren aansluiten om mee te denken.	Dat mag wel. Omdat het dezelfde avonden zijn met 3 verschillende groepen is een verdeling gemaakt. Afgesproken wordt dat 2 bewoners ook aansluiten bij de bijeenkomst van 14 april.

Niets onderschrijft dit plan.	De gemeente Utrecht heeft doelstellingen om de groei van de gemeente in balans te houden en bij te laten dragen aan gezond stedelijk leven voor iedereen. Daarvoor moeten we nieuwe ontwikkelingen onderzoeken, zoals het ontwikkelen van dit gebied.
Deze bijeenkomst is alleen een doekje voor het bloeden.	Er is ruimte voor bewoners om mee te denken over de scenario's die we opstellen en de eisen die we stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Daarom organiseren we deze bijeenkomsten, zodat we kansen, zorgen, aandachtspunten en informatie van bewoners mee kunnen nemen in die scenario's.
Het college heeft een besluit genomen op basis van een document, is dat document openbaar.	Het collegebesluit is tot stand gekomen op basis van externe onderzoeken, gesprekken en een eerste ambtelijke analyse van de impact. Deze analyse is op schrift gezet, maar niet vastgesteld en daarom niet als openbaar document op de website te vinden.
We willen zien hoe de verschillende belangen zijn meegeteld.	Als we de scenario's hebben gemaakt, maken we een integrale afweging. Daaruit blijkt hoe de verschillende belangen zijn gewogen. We zullen dan ook per vraag of opmerking een reactie kunnen geven.
Ik heb 12 brieven naar verschillende raadsleden gestuurd maar van geen antwoord gekregen.	Er is ambtelijk een reactie gestuurd op de brief.
Het probleem is dat er geen vertrouwen is.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.
Ik wil dat iedereen bij alles is betrokken	We betrekken de direct omwonenden en grondeigenaren actief. Zij geven input aan ons als gemeente en wij moeten aangeven wat we met hun input doen. De bewoners van Haarzuilens en omstreken raadplegen we. Zij kunnen hun ideeën meegeven. Ook daarvan geven we aan wat we daarmee doen. Alle verslagen zetten we op de website, zodat iedereen kan meelezen.
Wil iedereen deze werkvorm, het moet niet een verdeel- en heerswerkvorm worden. We gaan niet in kleine groepjes praten, maar gezamenlijk	De reden dat we in groepjes uiteen wilden gaan, is om alle aanwezigen de kans te geven hun reactie te geven. En daarover het gesprek aan te gaan met elkaar. De ervaring is dat dit in kleinere groepjes beter werkt. De uitkomsten zouden dan weer plenair gedeeld worden.
Kaartjes zijn niet heel duidelijk	We doen een legenda bij de kansenkaarten.
Is de geschiedenis van het gebied relevant voor ons	Het geeft ideeën over waar wat zou kunnen komen en hoe dat eruit kan komen te zien.
De geschiedenis van het gebied interesseert me niks	Het geeft inzicht in de opbouw van de bodem en welke delen van het gebied waarvoor geschikt kunnen zijn.
De andere opgaven leiden alleen maar af van waar we ons echt zorgen over maken.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de

	mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.
Kennen raadsleden dit gebied, ze zijn hier nooit geweest.	Raadsleden laten zich doorgaans goed informeren en bezoeken regelmatig locaties in de gemeente waar zich ontwikkelingen afspelen.
De straatnaam klopt niet eens. Voor dezelfde straat worden 3 verschillende namen gebruikt. Vroeger was het de Ockhuizerlaan.	Indien u een straatnaam wilt wijzigen raden wij u aan dit bij de gemeente te melden via de website. We kunnen u hierbij helpen
Het gebied heet Rust en Ruimte en dat blijft het dan niet.	Rust en ruimte blijven de leidende principes in dit gebied. We onderzoeken hoe we nieuwe ontwikkelingen zo kunnen vormgeven, dat het past binnen de rust en ruimte.
Ben hier komen wonen vanwege rust en ruimte. Nu gaat mijn buurman opeens een zonneveld aanleggen. Dat wil ik niet.	Daar kunnen we ons iets bij voorstellen. Zie antwoord op de vorige vraag.
Haarzuilens is 800 ha en 450 is voor recreatie. 170 is het kasteel en het dorp. Dan passen deze plannen er toch nooit in.	Het onderzoeksgebied is 170 ha groot en de opgaven uit het collegebesluit tellen op tot ongeveer 135 ha. We onderzoeken of we bepaalde opgaven kunnen combineren.
Mensen kunnen een plank over de sloten leggen en breken dan in	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.
Kunnen jullie dat voor ons tekenen, hoe zien jullie dat voor je.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
We vinden de wandelpaden en recreatie een afleidingsmanoeuvre van het zonneveld. We zijn niet tegen die andere punten.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.
Wat zitten we hier nu te doen.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.
Jullie zitten hier met tegenzin en dat overtuigt mij niet.	Alle projectteamleden en beleidsadviseurs zijn zeer betrokken om te onderzoeken hoe nieuwe ontwikkelingen in het gebied in te passen zijn.
Teken de opties dan kunnen we erover nadenken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.

Waarom ligt er nog geen plan? Het is jullie werk en jullie dagtaak. Jullie staan hier met 7 man	Het klopt dat wij als gemeente ons hiervoor inspannen. Wij gaan de scenario's maken en de eisen op papier zetten. We gaan het gesprek met jullie aan om jullie ideeën daarin mee te nemen. We vragen jullie niet om het werk te doen, maar ons te voeden met ideeën.
We hebben al 2 jaar geleden deze kaarten gekregen en nu dit verhaal.	Dat is 2 maanden geleden, niet 2 jaar. Het kost ons veel tijd om alle informatie te verzamelen en goed te presenteren, dat we daarover met u het gesprek aan kunnen gaan.
Hoe heb je kunnen denken dat je van ons op wel 5 onderwerpen inhoudelijk input krijgt.	Misschien was dit naïef en vooral een wens van ons, om jullie ideeën over alle 5 de onderwerpen mee te kunnen nemen als we met de scenario's aan de slag gaan. Tijdens de avond bleek dat er vooral behoefte was aan gesprek, met name over het zonneveld. We hebben de presentatie nagestuurd met de vraag om via de mail (of op een andere manier) te reageren op de andere thema's, mocht daar behoefte aan zijn.
Teken wat mogelijk is.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
Jullie gaan in gesprek met mensen die buiten dit gebied wonen en die vinden alles vast fantastisch.	Tot nu toe zijn we alleen in gesprek met mensen die wonen in Ockhuizen, Gieltjesdorp, Laag-Nieuwkoop, Haarzuilens en een deel van Vleuten. Alle inwoners van de gemeente krijgen de kans om een zienswijze in te dienen, maar de participatie (het meedenken) is alleen voor mensen die in dit gebied wonen.
De mensen die het werkelijk aangaat, hebben daar geen boodschap aan.	Daarom participeren we met de bewoners van het gebied, en kunnen de andere inwoners van de gemeente alleen inspreken.
2 jaar geleden wilden we ook geen kaarten invullen. We vinden dat die aanpak niet deugt jullie herhalen het kunstje.	Dit was 2 maanden geleden, niet 2 jaar geleden. Het is een vorm om met elkaar in gesprek te gaan. Om de argumenten achter de zorgen boven tafel te krijgen.
Jullie hebben geen medestanders en nu krijgen we huiswerk	Er gaan in het gebied veranderingen plaatsvinden en de gemeente heeft ervoor gekozen de bewoners hierbij te betrekken. Er zijn ook mensen die voorstander zijn van dit plan. We willen graag jullie feedback op onze stukken. Zodat we die feedback mee kunnen nemen als we het Integraal Programma van Eisen en de scenario's gaan uitwerken.
We worden om de tuin geleid.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen juist in overleg met de bewoners de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld. Veel zorgen en vragen gaan daarover.

Ik wil niet meedoen	Dat mag.
Reactie op de plannen vorig jaar ingeleverd en gezien de reactie wil ik me de moeite besparen.	We hebben eerdere inbreng wel meegenomen, maar blijkbaar niet voldoende aan jullie teruggekoppeld. In het vervolg zullen we dit beter doen. Op een vergelijkbare manier zoals dit verslag is opgesteld.
We hebben geen inhoudelijke reactie gekregen.	Zie het antwoord hierboven.
Ik heb geen vertrouwen in de manier in het proces	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.
ik ga niet op de andere punten in want die zijn allemaal goed.	Als hier geen opmerkingen op zijn, gaan we uit van de kansenkaarten zoals we die als gemeente hebben gemaakt. Afhankelijk van opmerkingen die uit dit verslag komen, via de mail nog komen en die door andere bewoners tijdens de bijeenkomsten zijn aangedragen.
We gaan nu toch niet zitten fröbelen. We kunnen dit niet.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.
Waarom is er nu geen tekening.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
We hebben zelf veel inventievere plannen.	Als deze plannen passen binnen het collegebesluit, zijn we benieuwd naar deze plannen.
De landschapsarchitect kan nu toch wel een tekening maken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.
Ik praat niet zonder tekening	De tekeningen die we hebben, zijn de kansenkaarten. Daar vragen we nu jullie reactie op.
Jullie kunnen toch wel in een paar dagen voor een tekening zorgen.	De komende weken gaan we een tekening maken, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.

Als er nu geen tekening komt, ga ik weg	Dit is gebeurd. Later is vanuit een persoonlijk onderhoud wederzijds begrip ontstaan.
Welke alternatieven worden er bekeken	Op dit moment onderzoeken we de punten uit het collegebesluit. Na de participatiebijeenkomsten, als we aan de slag gaan met het maken van scenario's, kan het zijn dat we alternatieven op het collegebesluit gaan bekijken. Die alternatieven passen dan nog wel bij de doelen uit het collegebesluit, namelijk duurzame energie opwekken, natuur ontwikkelen, openheid behouden, boscompensatie en recreatiemogelijkheden uitbreiden. Ook dienen we binnen ons onderzoeksgebied te blijven.
Wiens probleem zijn we hier aan het oplossen	We geven invulling aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.
De boeren kregen een aanbod van Natuurmonumenten maar dat was niet hoog genoeg.	Het is aan de grondeigenaren om die afweging te maken.
Is het bestemmingsplan al gewijzigd	Pas na het raadsbesluit over het IPvE is een wijziging op bestemmingsplan mogelijk.
Als er een paar bewoners reageren worden deze reacties genegeerd. Dan wordt er gezegd dat de rest ermee instemde.	We hopen dat dit verslag laat zien dat dit niet het geval is. We geven per opmerking een inhoudelijke reactie en op een later moment zullen we ook terugkoppelen hoe die opmerking is meegenomen in de afweging en het maken van de scenario's.
Stichting oprichter wil bij de avond zijn met de grondeigenaren	Dit is akkoord.
Jullie walsen over ons heen door een megacomplex vraagstuk over ons uit te storten. Dat heeft mijn wantrouwen vergroot.	Het is inderdaad een complex vraagstuk wat ons is voorgelegd. We willen jullie daarbij betrekken zodat er ook ruimte is voor jullie ideeën in de plannen. Als jullie ideeën hebben over hoe we dat de komende tijd kunnen doen, staan we daarvoor open.
Voor ons gaat het te snel. In het eerste gesprek was het meest duidelijk. Opeens kon daar niet meer over worden gepraat. Dan is 2 uur te snel en dat dat dan het enige moment van inspraak is...	2 uur bleek tijdens de avond inderdaad te kort te zijn om alle inbreng op te halen. Daarom hebben we de presentatie nagestuurd en de mogelijkheid geboden achteraf met feedback te komen.
Jullie kijken zelf hoe je met onze punten omgaat.	We beargumenteren wat we met jullie feedback doen.
We willen serieus worden genomen en dat idee heb ik niet.	We nemen jullie inbreng zeker serieus. We zullen dit beter laten zien door onder andere de manier van verslaglegging, inhoudelijke reactie en onderbouwing wat we met jullie feedback doen.
Verhaal over wat de stad nodig heeft heb ik te vaak gehoord. Gemeenteraad wil makkelijk scoren. Er moet een vervolgtraject komen. Bij de RSU was dat ook.	Het is niet duidelijk welk vervolgtraject van de RSU bedoeld wordt. Wel is het zo dat over deze gebiedsontwikkeling nog niet besloten is. De gemeenteraad beslist eind 2022 of zij ruimte wil bieden voor nieuwe ontwikkelingen. Daarna kunnen pas vergunningen aangevraagd worden of het

	bestemmingsplan gewijzigd worden. Er komt dus nog een vervolgtraject na dit traject.
Ik heb het gevoel dat er veel achter de schermen gebeurt, waar we niets vanaf weten.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen.
Vreselijk dat goede agrarische grond ter ziele gaat. Er is veel vraag naar deze grond.	De gemeente is niet bekend met deze vraag. Wij constateren dat agrariërs hun bedrijf willen beëindigen in dit gebied.
Nu weer veel vraag naar akkerbouw. We hebben alternatieve plannen en voel me nu opgejaagd wild. Doe het kalm aan.	Dit is bij de gemeente niet bekend. We staan open voor alternatieve plannen als deze binnen het collegebesluit passen. We hebben afgesproken dat het concept IPvE voor de zomer ter inzage gaat. Voor die tijd proberen we zo veel mogelijk tijd te maken om het gesprek aan te kunnen gaan en ook daarna duurt het nog enkele maanden tot de gemeenteraad een besluit zal nemen .
We zijn hier komen wonen voor de rust en ruimte.	Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.
We zijn diep teleurgesteld. Er is niemand in de zaal en niemand in de stad die dit wil. En dan deze druppel op de gloeiende plaat in dit natuurgebied, dat is waanzin dan nog liever een woonwijk waar mijn kinderen kunnen wonen. Daar heb ik minder moeite mee, maar een zonneveld is waanzin	Het standpunt van de omwonenden is ons bekend. Als gemeente dienen wij vele belangen af te wegen en ruimte te vinden voor bepaalde opgaven. Woningbouw is voor dit gebied geen opgave, energieopwekking wel en dat onderzoeken wij nu.
Als er weinig reacties zijn dan krijg je een vertekend beeld van de mening van de bewoners.	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.
Bewoners willen eerst ruggenspraak houden en ook met een advocaat.	Dat is goed, we hebben contact nadat deze ruggenspraak heeft plaatsgevonden.
Of iedereen moet reageren of niemand moet reageren, anders krijg je een vertekend beeld	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.
	2 bewoners komen naar de bijeenkomst met de grondeigenaren
	Vervolg is het geven van reacties op de opmerkingen van deze bijeenkomst, de mails en individuele gesprekken. Na de bijeenkomsten deze en komende week, gaat de gemeente aan de slag met het uitwerken van scenario's en het opstellen van concept integraal programma van eisen. Deze leggen we voor aan de direct omwonenden en grondeigenaren. Daarna gaat het concept IPvE ter inzage en kunnen alle bewoners uit de gemeente een zienswijze indienen.

Cultuurhistorische vragen	
Culturele en archeologische aspect is heel belangrijk in dit gebied, waarom is er niemand vanuit die discipline.	Intern zijn 3 personen vanuit cultuurhistorie en archeologie betrokken, omdat dat zo belangrijk is in dit gebied. Die konden helaas niet aanwezig zijn bij de avonden.
Dit cultuurhistorisch gebied is door de gemeente verwaarloosd.	Sinds de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht, hebben we het gebied als gemeente gelaten zoals het was. We zijn nu aan het onderzoeken of we nieuwe ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, binnen de waarden van cultuurhistorie. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed betrekken we daarbij.
Je mag niet aan de verkaveling komen	De verkaveling is één van de hoogst gewaardeerde cultuurhistorische elementen in het gebied. Die gaat niet verdwijnen. We gaan kijken hoe we die verkaveling kunnen versterken.
Het kasteel Haarzuilens – de parel in de kroon van Utrecht.- de zichtlijnen zijn opengemaakt voor miljoenen en dan kijken we nu uit op een glazen meer.	Komende week gaan we in gesprek met het kasteel. We onderzoeken of het zonneveld buiten de zichtlijnen van het kasteel ligt.
Heeft het kasteel gereageerd op dit plan.	Daar gaan we komende week mee in gesprek
Boscompensatie vragen	
Over Amelisweerd er is toch een contract gesloten terwijl niet zeker is dat de verbreding er komt. Dus dan klopt het verhaal niet meer.	Het klopt inderdaad dat het niet zeker is of de verbreding doorgaat. In 2020 heeft het Rijk echter een tracébesluit genomen. De benodigde boscompensatie is hieraan gekoppeld. Daarom hebben we de opdracht om te onderzoeken waar in dit gebied ruimte is voor boscompensatie. Dit omdat we ons aan gemaakte afspraken moeten houden.
De verbreding van de A27 is toch van de baan, waarom gaat die boscompensatie dan door.	Zie hierboven We houden ons aan huidige afspraken.- De A27 is nog niet definitief ‘van de baan’ en we houden de mogelijkheid voor boscompensatie open.
In andere onderzoeken staat dat er alleen bos kan komen op plekken waar vroeger ook bos was.	De waardenstelling (cultuurhistorisch onderzoek) suggereert om verdwenen stukken bos terug te brengen met de boscompensatie.
In een ander onderzoek staat ook dat er bos langs de snelweg komt zodat de snelweg het lelijke zonneveld niet ziet.	We weten niet welk onderzoek dit was, maar dat is hier niet aan de orde. We onderzoeken of de nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, vanuit de beleving van het gebied, niet de beleving van de snelweg.
Er is eerder bos gekapt en dan nu weer bomen planten	Dat zouden we kunnen doen om de verloren bosschages terug te brengen.
Bomen kunnen toch niet tegen een hoge waterstand	Sommige soorten bomen kunnen dat wel. We zouden in de gebieden met een hoge grondwaterstand bomen neerzetten die daar goed tegen kunnen.
Mijn bomen rotten weg. Anderen spreken dit tegen	Dat kan misschien komen door de soort boom en de waterstand en dat de soort boom niet bestand is tegen de hoge waterstand.

Natuurontwikkeling vragen	
Grondeigenaren van agrarische grond en een stuk is van natuurmonumenten. Dus waar is dan nieuwe natuurontwikkeling voor nodig.	Het gebied is in de RSU ook aangemerkt om de groenfuncties te ontwikkelen en zo de groenkwaliteit om de stad en in connectie met de stad te verbeteren. Daar hoort ook het ontwikkelen van nieuwe natuur bij. Sommige gronden van Natuurmonumenten zijn nog niet natuurvriendelijk ingericht. Hier kunnen we nieuwe natuur op ontwikkelen. Natuurmonumenten staat hiervoor open.
Het is een plek waar dieren wonen	Dat klopt, dat blijkt ook uit de natuurtoets die vorig jaar is gemaakt. Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast gaat de natuurontwikkeling ervoor zorgen dat er meer en/of andere diersoorten in dit gebied komen.
Denk aan de hazen en fazanten	Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast willen we met de natuurontwikkeling voor zorgen dat het gebied geschikt wordt voor meer diersoorten, bijvoorbeeld de otter en blauwborst.
Is het natuurgebied dan het gebied dat richting snelweg is.	Dat zou kunnen. Gezien de waterstand is dit gebied het meest geschikt om de ecologische corridor aan te leggen. Voor de otter moet deze namelijk wat moerassig zijn. Als het natuurgebied op een andere locatie komt is een ander type inrichting meer voor de hand liggend.
Weten jullie dat hier hazen hier zijn terwijl hij bijna op de lijst van bedreigde diersoorten staat	Ja, dat is bekend.
Er broeden veel vogels in mijn tuin en er zijn hier wel veel weidevogels, kom maar eens rondkijken.	Er zitten zeker weidevogels, maar in minder grote aantallen dan in andere gebieden.
Veel soorten vogels in mijn tuin, maar dat verdwijnt door de zonnepanelen.	Het kan zijn dat een deel van de soorten verdwijnt, maar er kunnen ook andere soorten voor terugkomen. En sommige soorten trekken zich weinig aan van de komst van een zonneveld.
Ik heb de indruk dat het natuurgebied aan de snelweg moet komen. Dan komt het zonneveld vlakbij te liggen.	Kijkend naar de waterstand en bodemgesteldheid, is het gebied langs de snelweg het meest kansrijk voor de ecologische corridor. Dat wil niet zeggen dat die daar ook komt. De corridor kan ook meer richting het zuiden komen, met een ander type inrichting, en de zonnepanelen meer richting de snelweg.
Wat is het effect op het milieu. Een MER voor nieuwe natuur.	Een MER wordt eigenlijk alleen voor grotere industriële plannen gemaakt, niet voor nieuwe natuur. We zoeken uit of dit mogelijk is.
Zonneveld vragen	
Als de grond niet was aangeboden was dit plan dan ook gekomen.	Ja, dan waren we als gemeente ook gaan onderzoeken of we duurzame energie in dit gebied kunnen opwekken.
De provincie geeft juist 20 ha agrarisch gebied uit. Waarom is hier dan een zoekgebied voor energiebronnen en halen we agrarisch gebied weg.	In de RSU 2040 is dit gebied aangewezen als groengebied en als zoeklocatie voor duurzame energieopwekking. Als gemeente hebben we een visie op dit gebied die anders is dan agrarisch.

Er zijn kleinere zonnevelden, waarom is deze ondergrens er. Is deze omvang dan rendabel.	Dat komt door de grote afstand tot het onderstation waar de stroomkabel naartoe getrokken moet worden. Maar ook omdat we als gemeente Utrecht een grote doelstelling hebben om duurzame energie op te wekken. Daarom onderzoeken of we hier ruimte kunnen maken voor een substantieel zonneveld.
Is deze 30 tot 40 ha nodig voor de dure kabel naar Breukelen.	Ja, maar dus ook om een aanzienlijke bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen van de gemeente Utrecht en de afspraken die we hebben gemaakt met de RES U16.
Kun je een park dichterbij Breukelen aanleggen om de kosten te drukken.	Als gemeente Utrecht hebben we een opgave om (een deel van) de energie die we gebruiken, binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Andere gemeenten hebben ook een dergelijke opgave. Iedere gemeente heeft haar eigen doelstelling en zal daar, in ieder geval ten dele, ruimte voor moeten vinden binnen haar eigen gemeentegrenzen. Dat geldt ook voor de gemeente Utrecht.
Wat gebeurt er als die kabel niet kan worden aangelegd.	We onderzoeken op dit moment ook al andere opties om de stroom af te zetten. Bijvoorbeeld door een kabel te trekken naar Lage Weide, Haarrijn of Haarzuilens, lokale opslag, waterstof maken, etc.
We hebben zelf een heel goed plan en dan krijgen we een reactie stuur het maar per mail.	Hierover zijn we nu in gesprek. Op 21 april is met bewoners en de gemeente gesproken over dit plan. Als het plan duidelijk is, nemen we het mee in het maken van scenario's. Net als de plannen van de grondeigenaren.
Waarom moeten wij dit voor de Utrecht oplossen. Er zijn andere gebieden waar mensen er veel minder last van hebben.	Als gemeente Utrecht willen we een deel van de energie die we gebruiken, binnen onze eigen gemeentegrenzen opwekken. Ook hebben we afspraken gemaakt met andere gemeenten in de regio in de RES U16. Dit zoekgebied is daarin opgenomen om het Utrechtse deel van dat bod te realiseren.
Waarom leggen jullie niet eerst alle daken vol met zonnepanelen.	Daar zijn we ook mee bezig. Maar alleen het vol leggen van alle (geschikte) daken wekt niet genoeg energie op om aan onze doelstellingen te voldoen. Dus het is noodzakelijk om ook naar andere locaties te kijken voor het plaatsen van zonnepanelen.
Waarom de zonnepanelen niet in een strook langs de snelweg.	Daar hebben we als gemeente slechts beperkt invloed op. Dit deel van de A2 en de naastgelegen grondstrook ligt buiten onze gemeentegrens en is eigendom van Rijkswaterstaat. Het zou een optie kunnen zijn om zonnepanelen langs snelwegen te leggen, maar dan nog is dat een aanvulling op de enorme opgave die we als gemeente, regio en land hebben om voldoende duurzame energie op te wekken.
Ik denk niet dat het college weet van onze bezwaren.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.
Van alle zonnevelden is een heel klein gedeelte waarbij de natuur het goed doet. Hoe staan jullie hierin	Het klopt dat bij de bestaande zonneparken nog weinig rekening is gehouden met de natuur. De zonnevelden die nu in ontwikkeling zijn, doen al meer op het gebied van natuurontwikkeling. Direct onder de zonnepanelen kan er niet zoveel groeien. Wij willen het zonneveld zo

	natuurvriendelijk mogelijk maken, bijvoorbeeld door afstand te houden tussen de zonnepanelen en stroken naast de sloten vrij te houden. In het uitnodigingskader van Energielandschap Rijnenburg hebben we hier ook wat over opgenomen. Holland Solar heeft ook een gedragscode Zon op Land gemaakt, waarin ook wat uitgangspunten staan.
Schapen eronder laten lopen is geen oplossing want die eten alles op	Die eten alles op én hun ontlasting zorgt ervoor dat je niet de verschraling krijgt die je voor natuurontwikkeling wil. Hier gaan we als gemeente ook eisen over opnemen, over het beheer van het park.
Ik ben naar Duitsland gegaan om zonneparken te bekijken. Dat ziet er niet goed uit.	Wat er nu staat is eigenlijk old school. Die zijn +/- 5 jaar geleden ontwikkeld op basis van de toen geldende wensen en eisen. Er is veel ontwikkeld in de tussentijd en de vergunningen voor nieuwe zonneparken die nu worden aangevraagd, zien er al heel anders uit dan de zonneparken die er nu staan.
Het zou goed zijn voor de ooievaars. Maar die zitten hier al genoeg	De initiatiefnemers hebben ideeën gedeeld over hoe ze met/binnen hun zonneveld rekening kunnen houden met de natuur. Dat is bijvoorbeeld een ooievaarsnest. Maar ze kunnen ook andere dingen doen. Ze zijn bereid om te doen wat het beste past voor de bestaande of nieuw te ontwikkelen natuur in dit gebied. En wij als gemeente stellen daar ook eisen aan.
In combinatie met een zonneveld is natuur niet aan de orde	In het zonneveld zelf zal dat inderdaad beperkt aan de orde zijn. Tenzij er echt gezocht wordt naar revolutionaire manieren om de twee met elkaar te combineren.
Wat is de invloed van 40 ha zonnepanelen op natuur Want er komt meer ha aan zonnepanelen dan aan natuur	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Als gemeente gaan wij eisen stellen aan het natuurvriendelijk inpassen, dan is de invloed op de natuur te beperken.
In andere gebieden is geconcludeerd dat het helemaal niet goed is om een zonneveld naast een natuurgebied te plaatsen	Dat onderzoek ging om weidevogelgebieden en daarover is inderdaad gezegd dat het aanleggen van een zonneveld naast een weidevogelkerngebied niet goed is voor de weidevogelpopulatie in die gebieden. Het gebied bij Ockhuizen is geen weidevogelkerngebied. Voor ander type natuurgebieden zijn geen vergelijkbare onderzoeken gedaan.
Wat is de schade over 10 jaar of 25 jaar van die zonnepanelen?	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Daarmee blijft de schade beperkt.
Wat doen we na die 25 jaar zonnepanelen.	Dat is onderdeel van dit onderzoek. Het liefst maken we dit gebied dan volledig natuur en recreatie.
Als je zonnepanelen laag zet is het een bouwwerk en dan moet je het bestemmingsplan aanpassen.	Het plaatsen van zonnepanelen past niet binnen het huidige bestemmingsplan. Voor plaatsing moet dus óf het bestemmingsplan aangepast worden, óf er moet een vergunning aangevraagd worden om van het bestemmingsplan te mogen afwijken.
Energie opwekken en dergelijke moet allemaal binnen de gemeentegrenzen plaatsvinden, maar de minder erge, natuurprojecten geeft Utrecht aan Stichtse Vecht.	Elke gemeente heeft zijn taakstellingen voor energieopwekking, ook Stichtse Vecht. De massale weidsheid en openheid van het Groene Hart, die zo geschikt is voor weidevogels, hebben we in de gemeente

	Utrecht in mindere mate dan in de gemeente Stichtse Vecht. Het gebied rond Ockhuizen leent zich goed om andere, nieuwe natuur op te ontwikkelen. We onderzoeken of dit kan samengaan met zonnevelden,
Het zonneveld meer naar de snelweg is dan beter.	Dit zal worden meegenomen in de scenario's.
Er wordt gezegd dat je geen zonnevelden op veen mag plaatsen omdat het dan te veel inklinkt.	Je kan eventueel de grondwaterstand omhoog brengen om dat tegen te gaan. Dit zal worden onderzocht.
Voor ons is duidelijk waar de zonnepanelen moeten komen, precies vlak bij ons.	Als gemeente zoeken we het meest kansrijke gebied, lettend op andere elementen in het landschap.
De grond van de eigenaren is 45 ha, en dus moet er 45 ha komen	In het collegebesluit staat 35-40 hectare netto zonneveld. Afhankelijk van de opstelling betekent dit wellicht 45 hectare. Dat is inclusief landschappelijke inpassing en afscherming met bijvoorbeeld bosschages en de ruimte tussen de sloten en panelen.
Er moet dus 45 ha zonnepanelen komen	Nee, de bruto hectares zijn inclusief afstand tot woningen, natuurvriendelijke inrichting, etc. Zorgvuldige inpassing van alle elementen staat voorop.
De cirkel voor zonnepanelen is om de grond van de grondeigenaren getekend.	Op basis van de beleving van het landschap en de openheid, vooral vanaf de Polderweg, is de cirkel in dit gebied getrokken.
Mag de cirkel ook kantelen. Als die wordt gekanteld is het zonneveld verder bij ons weg.	Dat is een optie die we mee kunnen nemen bij het maken van de scenario's
Waarom hier en niet ergens anders in Utrecht	Naast de polders Rijnenburg en Reijerscop, waar we ook kijken naar grootschalige energieopwekking, zijn er weinig plaatsen in Utrecht waar we ook zoveel duurzame energie kunnen opwekken. Er zijn andere zoekgebieden aangewezen voor duurzame energieopwekking, maar die zijn van een veel kleinere omvang dan Ockhuizen en Rijnenburg/Reijerscop. Mocht het mogelijk zijn om daar duurzame energie op te wekken, leveren die kleinere gebieden een te kleine bijdrage aan de doelstellingen die we als gemeente hebben en die we in de RES U16 hebben afgesproken.
Zoals het nu is ingetekend is de makkelijke weg. Als het veld horizontaal wordt aangelegd moet de gemeente er veel meer voor doen.	Dan zullen partijen mee moeten werken aan grondruil. Dat is lastiger dan wanneer het op de gronden kan van grondeigenaren die graag een zonneveld willen.
Plaats het zonneveld in andere gemeenten waar het minder dichtbevolkt is	Als gemeente Utrecht moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en een deel van de energie die we nodig hebben, zelf duurzaam opwekken. Hierover zijn in U16- verband afspraken gemaakt. Andere gemeenten die minder dichtbevolkt zijn hebben weer andere beperkingen op de ruimte die er voor zonnevelden is, zoals bijvoorbeeld de weidevogelkerngebieden.
Verschillende raadsleden hebben al gezegd dat niemand gaat tegenstemmen vanwege de ambitie op energie. Dan hebben we toch geen invloed?	De invloed die jullie tijdens de bijeenkomsten hebben, gaat over hóe de nieuwe ontwikkelingen plaats mogen vinden. Dus welke eisen we daaraan gaan stellen. Of de nieuwe ontwikkelingen ook mogelijk gemaakt worden, hangt af van de raad.

Als het veld ergens anders moet komen moet de gemeente veel meer moeite doen.	Hier zijn grondeigenaren die graag mee willen werken aan een zonneveld. Dat maakt het eenvoudiger dan dit doen in een gebied waar de grondeigenaren het niet willen.
De gemeente moet niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten.	Als gemeente gaan we een goede belangenafweging maken voor de langere termijn. We zullen niet de makkelijkste optie kiezen omdat die zich nu eenmaal voordoet.
De gemeente moet maar bijleggen om 20 ha rendabel te maken.	Doel is nu om te kijken of we de hectares uit het collegebesluit in het gebied kunnen inpassen.
Ik wil precies weten waar het park komt en hoe groot het wordt en misschien zijn we dan milder over de plannen.	Voor de zomer gaat het concept IPvE ter inzage. Daarbij zal een voorkeursscenario komen. Afhankelijk van de zienswijzen en de wijzigingen die daardoor nodig zijn op de stukken, is rond de zomer al meer duidelijk dan nu. Waar het precies komt, weten we pas als de raad het vaststelt, eind 2022.
Wat betekent rendabel?	Dat het zonneveld een zodanige business case oplevert, dat een partij/bank erin wil investeren en het te realiseren is.
Kunnen de leveranciers dan een kerstfeestje vieren?	Nee, die verdienen wel geld, maar eerst moeten investeringen plaatsvinden voordat ze opbrengsten krijgen. Ze verdienen nu ook geld met de opbrengst van hun grond/boomgaard/etc.
We gaan niet schetsen als jullie al weten waar het zonneveld precies komt.	Als gemeente weten we niet waar het zonneveld precies komt. We kiezen ervoor om eerst ideeën en feedback van bewoners op te halen en dan pas te gaan schetsen.
Mijn buurman is ondernemer die wil alleen verdienen	Een zonneveld kan pas aangelegd worden als de gemeente daarvoor een vergunning heeft verleend. Daar is op dit moment geen sprake van.
We willen geen zonnepanelen	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.
Zonneveld verder weg is beter dus een horizontale cirkel is beter.	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.
Geen boodschap aan de grondeigenaren, de windparkbedrijven of de financiële haalbaarheid.	Wij begrijpen dat het belang van de aanwezigen anders is dan van de grondeigenaren, windparkbedrijven en financiële haalbaarheid. We maken een integrale belangenafweging bij het maken van de plannen.
Die 40 ha past gewoon niet.	Dat moet blijken uit de onderzoeksfase waar we nu in zitten.
Weet een van de collegeleden hoeveel bezwaar er al is gemaakt en ik denk dat het college dat allemaal niet weet.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.
Wie zegt dat Stichtse Vecht daar niet aanhaakt.	Daarover zijn we in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht. Ook is het zo dat een kabel niet zomaar voor een ander zonneveld gebruikt kan worden.
Er moet een haag komen die vanaf dag 1 ondoorzichtig is	Dit is een optie die we zullen beschouwen in het integrale programma van eisen .
Wat is er allemaal nodig voor de aanleg	Er is in elk geval een toegangsweg nodig voor het inkoopstation. Deze moet bereikbaar zijn voor de brandweer. Ook moet er een (tijdelijke) aanrijroute zijn

	voor vrachtwagens voor het op- en afbouwen van het zonneveld.
In hoeverre zit je vast aan de hectares	De initiatiefnemers hebben aangegeven dat er met minder hectares geen rendabel park te bouwen is.
Wat is verschil tussen bruto en netto	We spreken van een netto aantal hectares voor het zonneveld. Daarmee bedoelen we dat dit oppervlakte volledig in gebruik is voor de opstelling van het zonneveld: de panelen, ruimte tussen de panelen, trafohuisjes, omvormers, etc. De sloten, groene ruimte tussen de panelen, (groene) onderhoudspaden tussen de panelen en maatregelen ten behoeve van de landschappelijke inpassing tellen niet mee in deze hectares. Bruto komt daar (afhankelijk van de opstelling) circa 20-30% bij.
In hoeverre kan de gemeente investeren	De gemeente maakt een Integraal Programma van Eisen, een soort visie op het gebied. De uitvoering is afhankelijk van investeringen van grondeigenaren, initiatiefnemers en gemeente. Opbrengsten zullen zo veel mogelijk weer worden geïnvesteerd in het gebied. De gemeenteraad besluit of er voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling extra budget beschikbaar wordt gesteld.
Er komt geen verandering in de hoeveelheid hectares.	Voor deze onderzoeksfase veranderen de hoeveelheid hectares niet.
Wat is er zo duurzaam aan zonnepanelen plaatsen op agrarische grond. Ik krijg er geen antwoord op.	Niet alle agrarische grond die we in Nederland hebben, zal in de lengte der dagen agrarisch in gebruik blijven. Als gemeente Utrecht hebben we andere doelstellingen dan agrarische doelstellingen voor dit gebied. Energie opwekken zonder CO2 uit te stoten, draagt bij aan de verduurzaming van Nederland en de gemeente. Dat agrarische grond hierdoor verdwijnt, draagt daar in dit gebied extra aan bij. Bijvoorbeeld door het kunnen verhogen van de grondwaterstand, waardoor het veen minder inklinkt en het geen CO2 uitstoot.
Wat stoten zonnepanelen aan CO2 uit en hoe vergelijk je dat dan	We gaan hiervoor een onderzoek opvragen. Je kan een life cycle assessment maken van producten. Dus ook van zonnepanelen. We gaan kijken of we deze ergens kunnen vinden en met jullie kunnen delen. Dit valt wel buiten de scope van de gebiedsontwikkeling.
Geluidswal doortrekken en een paar honderd meter ervoor vol zetten met zonnepanelen.	Hierover zijn we in gesprek met een aantal bewoners. We proberen duidelijk te krijgen wat dit idee precies inhoudt en of het past binnen het vertrekpunt van het college.
Het enige wat ik hoor is dat jullie je in de wurggreep hebben laten nemen door de grondeigenaren en de Windunie	We voeren als gemeente ons eigen proces. Ook andere belangen, zoals landschap, openheid en beleving wegen we af om tot een optimale invulling van het gebied te komen. Een eenzijdige invulling vanuit de initiatiefnemers is ongewenst voor de voorgestane integrale benadering.
Waarom is 10 ha zonneveld niet voldoende, ergens anders is het wel voldoende. Anders moet de gemeente het verschil maar bijleggen.	Dat ligt aan de afstand tot een onderstation, de bekabeling is heel prijzig. Het is tot op heden niet gebruikelijk dat de gemeente zelf investeert in een zonneveld. Indien dat nodig blijkt voor de haalbaarheid kan dit als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.

Ga met een andere windpartij in gesprek.	De gemeente realiseert zelf geen zonneveld. De grondeigenaren zijn vrij in hun keuze en die hebben een overeenkomst met Windunie en Pure Energie.
Waarom geen windmolens.	Dat was de vorige keer geen optie voor jullie. Als dit nu anders is, dan kunnen we het meenemen in het onderzoek. Het collegebesluit noemt inderdaad hectares zonneveld, maar het bovenliggende doel is een bepaalde hoeveelheid energie-opbrengst vanuit dit gebied.
Het is een goed idee om onderzoek te doen als dat van provincie Noord-Holland. Dat ging volgens ecologische eisen en over aanleg en beheer	We gaan dit onderzoek opzoeken en kijken of we een vergelijkbaar onderzoek kunnen doen. Dat onderzoek ging specifiek over weidevogelkerngebieden en dat is dit gebied niet.
Hoe zien die zonnepanelen eruit en hoe staan ze op de grond. Ze mogen niet hoger dan 75 cm boven de grond komen.	Hierover kunnen we nog met elkaar in gesprek, dit ligt nog niet vast. We nemen de wens van 75cm hoge panelen mee bij het maken van het integraal Programma van eisen .
Ik vind dit zorgelijk, we zitten in het grensgebied en dit gaat dan in Stichtse Vecht verder. Dit kan betekenen dat dit gaat aansluiten op een ander zonnepanelen-veld en dat kan een lijn worden want die hebben niet veel plek langs de Vecht. Dan wonen we tussen de zonnepanelen.	De verwachting is dat de kabel voor een mogelijk zonneveld in de gemeente Utrecht voldoende ruimte heeft voor dat zonneveld. Dat betekent dat er geen ander zonneveld op aangesloten kan worden. Windmolens zouden wel kunnen, omdat hun opwekpatroon ongeveer tegenovergesteld is van een zonneveld. We zijn hierover in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht.
Ogen openen voor alternatieven daar zijn vast veel mogelijkheden voor.	We staan open voor alternatieven als deze binnen het collegebesluit en dus ook dit onderzoeksgebied passen.
Ik maak me zorgen om de grootte van het veld en wat de mogelijkheden nog zijn. Kunnen we daar nog wat op aangeven en heeft het dan wel zin.	Voor het onderzoek houden we ons aan de vastgestelde grootte. Als aan het eind van het onderzoek blijkt dat dit echt te groot is, dan kan het wellicht wijzigen. Maar voor nu is het wel de onderzoeksopdracht.
Ik heb al gemaild, begin opnieuw met een kleiner ei.	Met het ei wordt de cirkel op de kansenkaart voor zonne-energie bedoeld. De omvang van deze cirkel staat los van de exacte omvang van het zonneveld, het geeft het meest kansrijke gebied aan.
Hier krijgen we spijt van (van het zonneveld)	Als gemeente hebben we de taak om een zorgvuldige afweging te maken tussen alle belangen. Daarom betrekken we bewoners en inhoudelijke experts bij deze afweging.
Wat is er nodig om het zonneveld aan te leggen	Hier is een Omgevingsvergunning voor nodig
Recreatie vragen	
Waarom moet er hier recreatie komen.	Er komen steeds meer mensen in de gemeente Utrecht wonen. Ook in dit gebied, bijvoorbeeld met de nieuwe wijk Haarrijn. De groei van het aantal inwoners zorgt dus voor een groei van de recreatiebehoefte, die met name een plek kan krijgen in het groen rond de stad. Daarbij willen we hier met name de verbindingen tussen fiets-/wandel paden versterken.
De ingetekende fietspaden kloppen niet. Oud fietspad staat nog altijd in de plannen, maar is eigen grondgebied. Er is wel recht van overpad. Het oude fietspad is over de grond van 2 bewoners getekend	De fietspaden zijn indicatief ingetekend, als (het aantal) gewenste oost-west verbindingen. Het is ons bekend dat een fietspad over deze grond van 2 bewoners niet gewenst wordt.

Er komt een overkill aan recreatie en er komt nu al niemand. Wat gaat dat (recreatiegebied) toevoegen. Zijn er onderzoeken gedaan naar hoeveel er gebruik van wordt gemaakt.	Er komen meer bewoners in de hele gemeente, dus dat leidt tot meer behoefte aan recreatie. Er is al veel recreatie in het gebied en om aan de groeiende behoefte te voldoen, willen we de mogelijkheden laten toenemen.
Overdag en ’s avonds is er nooit iemand in het recreatiegebied.	Door een verbetering van de toegankelijkheid en door uitbreiding van de wandel- en fietsmogelijkheden in het gebied verwachten wij dat het meer bezoekers zal trekken. Het gebied is niet bedoeld voor intensieve recreatie, zoals bij de typering rust en ruimte is meegegeven,
Er komen nog meer loslopende honden.	Dit nemen we mee in het integraal programma van eisen. Het is ook beter voor de diersoorten als de honden aan de lijn moeten blijven.
Hoe zit het met de veiligheid als er meer mensen komen	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.
Hoe zit het als de wegen doodlopend zijn en scooters moeten dan weer terugrijden. Daar is geen plaats voor.	De wens is om de nieuwe recreatiemogelijkheden zo aan te leggen, dat ze niet doodlopen.

Bijeenkomst gebiedsontwikkeling Ockhuizen

12 april 2022

Aanwezig:

- 15 direct omwonenden

Gemeente Utrecht:

- Anne Schipper - projectleider
- Saskia Nieuwenhuizen, gebiedscoördinator
- Dik Bouman, omgevingsmanager

- Arjen Spijkerman, landschapsarchitect
- Hessel Rasch, landschapsarchitect
- Floris Brekelmans, ecoloog
- Renée Midavaine, verslag

De gemeente heeft 3 (identieke) meedenksessies georganiseerd om kansen en zorgen op te halen bij omwonenden, betrokkenen en stakeholders over de inrichting rond Ockhuizen. De avond start met een presentatie over de ruimtelijke ambities die voor dit gebied geformuleerd zijn en een toelichting op het collegebesluit van maart jl. Het college heeft ons het volgende programmatisch vertrekpunt meegegeven om mee te nemen naar de ontwerpfase van het Integraal Programma van Eisen (IPvE):

- Behoud van circa 50 hectare openheid en de middeleeuwse verkavelingsstructuur als kernwaarden van dit gebied
- 15,4 hectare boscompensatie
- Circa 30 hectare natuurontwikkeling
- 35-40 hectare netto zonneveld
- Uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid

Met dit kwantitatieve programmatische vertrekpunt wordt de komende maanden in de ontwerpfase een kwalitatieve afweging gemaakt, waarin we zoeken naar een verhouding waarin alle opgaven en waarden met elkaar in balans zijn.
Vanuit ecologie en landschap wordt een korte toelichting gegeven op de kansen die zij zien.
Daarna worden 5 “kansenkaarten” besproken waarin per thema is gekeken wat er wel en niet zou kunnen. Er is nog geen weging gemaakt van de thema’s om te komen tot een ontwerp/inrichtingsplan voor het gebied. Dit plan zal over circa 2-3 maanden gereed zijn en samen met het Integraal Programma van Eisen ter inzage worden gelegd. Uiteraard zal dit plan eerst ook aan de bewoners worden voorgelegd.

De presentatie is online te vinden.

Er volgen veel vragen die hieronder zijn opgenomen onder de kopjes: Algemeen, Cultuurhistorie, Boscompensatie, Natuurontwikkeling, Zonneveld, Recreatie. De vragen zijn al zo veel mogelijk van een antwoord of reactie voorzien. Op de nog openstaande vragen zal zo spoedig mogelijk een reactie volgen.

Vragen	Reactie	Stand van zaken (april 2023)
Algemeen		
Is het bestemmingsplan al gewijzigd.	Nee, het bestemmingsplan is niet gewijzigd.	Bestemmingsplan wordt na vaststelling van het IPvE gewijzigd. Delen worden bestemd als natuur in plaats van agrarisch. Na de doorlooptijd van het zonneveld verandert ook de bestemming van die percelen van agrarisch naar natuur
Waarom heet het zoekgebied, het is toch besloten dat het er komt.	We zitten nog in de onderzoeksfase, waarin we onderzoeken hoe we ruimte zouden kunnen maken voor nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. En aan welke eisen die nieuwe ontwikkelingen dan moeten voldoen. Eind 2022 beslist de raad vanuit dit onderzoek of er ruimte is voor nieuwe ontwikkelingen.	Er ligt nu een voorstel hoe we invulling geven aan de ambities waar ruimte voor is gezocht in dit gebied.
De presentatie was vorige keer gewijzigd in het verslag. Gaat dat nu weer gebeuren.	Tijdens die vorige bijeenkomst was al geconcludeerd dat het plaatje niet klopte en meer vragen opriep dan dat het antwoorden gaf en dat hebben we vervangen. Deze wijziging hebben we vermeld in het verslag. De presentatie van 12 april maken we ongewijzigd beschikbaar op www.utrecht.nl/ockhuizen en sturen we naar alle aanwezigen van de 3 bijeenkomsten.	-
Wat doen jullie met onze opmerkingen.	Die gebruiken we als informatie bij het maken van scenario's die als bijlage dienen bij het op te stellen Integraal Programma van Eisen. Bij al jullie vragen, opmerkingen of suggesties zullen we aangeven wat we ermee doen, ook als we suggesties of opmerkingen niet overnemen. De scenario's en het integraal programma van eisen leggen we rond de zomer in concept voor aan bewoners. Hierop kan eenieder een zienswijze indienen.	In dit document (laatste kolom) geven we aan wat met de opmerkingen is gedaan.

Vorig jaar waren er 5 scenario's gepresenteerd, zijn die overboord.	Ja die zijn overboord, we zijn wat dat betreft opnieuw begonnen.	De scenario's zijn gebruikt om verschillende keuzes met elkaar te vergelijken. Het was een middel om tot een uiteindelijk voorstel te komen.
Is dit een vaststaand besluit.	Het collegebesluit van 8 maart 2022 is een vaststaand besluit. We onderzoeken nu of en hoe de in dat collegebesluit genoemde oppervlakten vorm te geven zijn in het gebied.	-
Welke problemen lossen we op met dit plan.	We proberen invulling te geven aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht 2040 (RSU 2040). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.	Het voorstel bevat maatregelen die de recreatiemogelijkheden uitbreiden, (nieuwe) natuur en groenkwaliteiten ontwikkelen en duurzame energie opwekken.
Park Rust en Ruimte verdwijnt dan.	Het park Rust en Ruimte bestaat als term niet. Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
Waarom mogen we niet bij de grondeigenaren aansluiten om mee te denken.	Dat mag wel. Omdat het dezelfde avonden zijn met 3 verschillende groepen is een verdeling gemaakt. Afgesproken wordt dat 2 bewoners ook aansluiten bij de bijeenkomst van 14 april.	-
Niets onderschrijft dit plan.	De gemeente Utrecht heeft doelstellingen om de groei van de gemeente in balans te houden en bij te laten dragen aan gezond stedelijk leven voor iedereen. Daarvoor moeten we nieuwe ontwikkelingen onderzoeken, zoals het ontwikkelen van dit gebied.	-
Deze bijeenkomst is alleen een doekje voor het bloeden.	Er is ruimte voor bewoners om mee te denken over de scenario's die we opstellen en de eisen die we stellen aan nieuwe ontwikkelingen in dit gebied. Daarom organiseren we deze bijeenkomsten, zodat we kansen, zorgen, aandachtspunten en informatie van bewoners mee kunnen nemen in die scenario's.	-

Het college heeft een besluit genomen op basis van een document, is dat document openbaar.	Het collegebesluit is tot stand gekomen op basis van externe onderzoeken, gesprekken en een eerste ambtelijke analyse van de impact. Deze analyse is op schrift gezet, maar niet vastgesteld en daarom niet als openbaar document op de website te vinden.	-
We willen zien hoe de verschillende belangen zijn meegeteld.	Als we de scenario's hebben gemaakt, maken we een integrale afweging. Daaruit blijkt hoe de verschillende belangen zijn gewogen. We zullen dan ook per vraag of opmerking een reactie kunnen geven.	We laten de onderzochte scenario's zien.
Ik heb 12 brieven naar verschillende raadsleden gestuurd maar van geen antwoord gekregen.	Er is ambtelijk een reactie gestuurd op de brief.	-
Het probleem is dat er geen vertrouwen is.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.	-
Ik wil dat iedereen bij alles is betrokken	We betrekken de direct omwonenden en grondeigenaren actief. Zij geven input aan ons als gemeente en wij moeten aangeven wat we met hun input doen. De bewoners van Haarzuilens en omstreken raadplegen we. Zij kunnen hun ideeën meegeven. Ook daarvan geven we aan wat we daarmee doen. Alle verslagen zetten we op de website, zodat iedereen kan meelezen.	-
Wil iedereen deze werkvorm, het moet niet een verdeel- en heerswerkvorm worden. We gaan niet in kleine groepjes praten, maar gezamenlijk	De reden dat we in groepjes uiteen wilden gaan, is om alle aanwezigen de kans te geven hun reactie te geven. En daarover het gesprek aan te gaan met elkaar. De ervaring is dat dit in kleinere groepjes beter werkt. De uitkomsten zouden dan weer plenair gedeeld worden.	-
Kaartjes zijn niet heel duidelijk	We doen een legenda bij de kansenkaarten.	-

Is de geschiedenis van het gebied relevant voor ons	Het geeft ideeën over waar wat zou kunnen komen en hoe dat eruit kan komen te zien.	De geschiedenis van het gebied is, in de vorm van cultuurhistorische waarden en natuurontwikkeling, opgenomen in het concept IPvE
De geschiedenis van het gebied interesseert me niks	Het geeft inzicht in de opbouw van de bodem en welke delen van het gebied waarvoor geschikt kunnen zijn.	-
De andere opgaven leiden alleen maar af van waar we ons echt zorgen over maken.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.	-
Kennen raadsleden dit gebied, ze zijn hier nooit geweest.	Raadsleden laten zich doorgaans goed informeren en bezoeken regelmatig locaties in de gemeente waar zich ontwikkelingen afspelen.	-
De straatnaam klopt niet eens. Voor dezelfde straat worden 3 verschillende namen gebruikt. Vroeger was het de Ockhuizerlaan.	Indien u een straatnaam wilt wijzigen raden wij u aan dit bij de gemeente te melden via de website. We kunnen u hierbij helpen	-
Het gebied heet Rust en Ruimte en dat blijft het dan niet.	Rust en ruimte blijven de leidende principes in dit gebied. We onderzoeken hoe we nieuwe ontwikkelingen zo kunnen vormgeven, dat het past binnen de rust en ruimte.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
Ben hier komen wonen vanwege rust en ruimte. Nu gaat mijn buurman opeens een zonneveld aanleggen. Dat wil ik niet.	Daar kunnen we ons iets bij voorstellen. Zie antwoord op de vorige vraag.	-
Haarzuilens is 800 ha en 450 is voor recreatie. 170 is het kasteel en het dorp. Dan	Het onderzoeksgebied is 170 ha groot en de opgaven uit het collegebesluit tellen op tot ongeveer 135 ha. We onderzoeken of we bepaalde opgaven kunnen combineren.	Nu 9 ha natuurontwikkeling, 42,5ha zonneveld, 8ha landschappelijke zone. Na doorlooptijd zonneveld wordt de 42,5ha en de 8ha landschappelijke zone ook natuur. Het gebied

passen deze plannen er toch nooit in.		ten westen van de Thematerkade is deels al natuur, verandert 10ha nu naar natuur en nemen we de overige percelen op als ambitie om ook als natuur te ontwikkelen.
Mensen kunnen een plank over de sloten leggen en breken dan in	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.	
Kunnen jullie dat voor ons tekenen, hoe zien jullie dat voor je.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	Bij het IPvE zit een tekening.
We vinden de wandelpaden en recreatie een afleidingsmanoeuvre van het zonneveld. We zijn niet tegen die andere punten.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld.	IPvE laat zien dat aanleg van wandelpaden vanuit recreatie wordt beschouwd als meerwaarde voor het gebied en dat deze te combineren zijn met een zonneveld.
Wat zitten we hier nu te doen.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.	-
Jullie zitten hier met tegenzin en dat overtuigt mij niet.	Alle projectteamleden en beleidsadviseurs zijn zeer betrokken om te onderzoeken hoe nieuwe ontwikkelingen in het gebied in te passen zijn.	-
Teken de opties dan kunnen we erover nadenken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie,	-

	energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	
Waarom ligt er nog geen plan? Het is jullie werk en jullie dagtaak. Jullie staan hier met 7 man	Het klopt dat wij als gemeente ons hiervoor inspannen. Wij gaan de scenario's maken en de eisen op papier zetten. We gaan het gesprek met jullie aan om jullie ideeën daarin mee te nemen. We vragen jullie niet om het werk te doen, maar ons te voeden met ideeën.	Het was een ingewikkeld en precair proces om zo veel mogelijk ambities van de gemeente in te passen op grond die niet van de gemeente is. We hebben daarvoor veel gesprekken moeten voeren met de diverse grondeigenaren..
We hebben al 2 jaar geleden deze kaarten gekregen en nu dit verhaal.	Dat is 2 maanden geleden, niet 2 jaar. Het kost ons veel tijd om alle informatie te verzamelen en goed te presenteren, dat we daarover met u het gesprek aan kunnen gaan.	-
Hoe heb je kunnen denken dat je van ons op wel 5 onderwerpen inhoudelijk input krijgt.	Misschien was dit naïef en vooral een wens van ons, om jullie ideeën over alle 5 de onderwerpen mee te kunnen nemen als we met de scenario's aan de slag gaan. Tijdens de avond bleek dat er vooral behoefte was aan gesprek, met name over het zonneveld. We hebben de presentatie nagestuurd met de vraag om via de mail (of op een andere manier) te reageren op de andere thema's, mocht daar behoefte aan zijn.	-
Teken wat mogelijk is.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	Tekening zit bij het IPvE.
Jullie gaan in gesprek met mensen die buiten dit gebied wonen en die vinden alles vast fantastisch.	Tot nu toe zijn we alleen in gesprek met mensen die wonen in Ockhuizen, Gieltjesdorp, Laag-Nieuwkoop, Haarzuilens en een deel van Vleuten. Alle inwoners van de gemeente krijgen de kans om een zienswijze in te dienen, maar de participatie (het meedenken) is alleen voor mensen die in dit gebied wonen.	Als het concept IPvE ter inzage ligt, kan eenieder een zienswijze indienen. We voeren een aanvullend gesprek met jullie over het concept IPvE.
De mensen die het werkelijk aangaat, hebben daar geen boodschap aan.	Daarom participeren we met de bewoners van het gebied, en kunnen de andere inwoners van de gemeente alleen inspreken.	We voeren een aanvullend gesprek met jullie over het concept IPvE.

2 jaar geleden wilden we ook geen kaarten invullen. We vinden dat die aanpak niet deugt jullie herhalen het kunstje.	Dit was 2 maanden geleden, niet 2 jaar geleden. Het is een vorm om met elkaar in gesprek te gaan. Om de argumenten achter de zorgen boven tafel te krijgen.	-
Jullie hebben geen medestanders en nu krijgen we huiswerk	Er gaan in het gebied veranderingen plaatsvinden en de gemeente heeft ervoor gekozen de bewoners hierbij te betrekken. Er zijn ook mensen die voorstander zijn van dit plan. We willen graag jullie feedback op onze stukken. Zodat we die feedback mee kunnen nemen als we het Integraal Programma van Eisen en de scenario's gaan uitwerken.	-
We worden om de tuin geleid.	Als gemeente hebben we juist willen laten zien dat we meer willen met dit gebied dan alleen maar de mogelijkheden voor een zonneveld onderzoeken. We willen juist in overleg met de bewoners de bestaande kwaliteiten behouden en verbeteren. Die opgaven hebben we als gemeente ook. We begrijpen dat de zorgen vooral zitten op het zonneveld. Veel zorgen en vragen gaan daarover.	-
Ik wil niet meedoen	Dat mag.	-
Reactie op de plannen vorig jaar ingeleverd en gezien de reactie wil ik me de moeite besparen.	We hebben eerdere inbreng wel meegenomen, maar blijkbaar niet voldoende aan jullie teruggekoppeld. In het vervolg zullen we dit beter doen. Op een vergelijkbare manier zoals dit verslag is opgesteld.	Dit hebben we niet voldoende gedaan de afgelopen maanden. We hadden eerder informatie kunnen delen over wat we met jullie opmerkingen hebben gedaan, hoe we die in het concept IPvE hebben verwerkt. Dit hebben we ook niet gedaan omdat we eerst de haalbaarheid van het IPvE voldoende zeker moesten stellen.
We hebben geen inhoudelijke reactie gekregen.	Zie het antwoord hierboven.	-
Ik heb geen vertrouwen in de manier in het proces	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen. Voor deze bijeenkomst is daarom afgesproken een verslag te	Dit hebben we niet voldoende gedaan de afgelopen maanden. We hadden eerder informatie kunnen delen over wat we met jullie

	maken, voorzien van een inhoudelijke reactie op de opmerkingen en vragen. Ook bieden we aan om in gesprek te gaan over onze reacties. Als we de scenario's hebben gemaakt, kunnen we aangeven hoe bepaalde belangen, wensen en zorgen worden meegewogen.	opmerkingen hebben gedaan, hoe we die in het concept IPvE hebben verwerkt.
ik ga niet op de andere punten in want die zijn allemaal goed.	Als hier geen opmerkingen op zijn, gaan we uit van de kansenkaarten zoals we die als gemeente hebben gemaakt. Afhankelijk van opmerkingen die uit dit verslag komen, via de mail nog komen en die door andere bewoners tijdens de bijeenkomsten zijn aangedragen.	-
We gaan nu toch niet zitten fröbelen. We kunnen dit niet.	We hebben jullie ideeën en kennis nodig om een Integraal Programma van Eisen voor de nieuwe ontwikkelingen op te schrijven en mee te denken over een voorbeelduitwerking van dat eisenpakket. Als gemeente hebben we daar ideeën over, maar we horen graag wat jullie wel en niet willen.	-
Waarom is er nu geen tekening.	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	-
We hebben zelf veel inventievere plannen.	Als deze plannen passen binnen het collegebesluit, zijn we benieuwd naar deze plannen.	De bijeenkomst in april 2023 is bedoeld om voor de ter inzage legging van het concept IPvE jullie te informeren. Op basis daarvan kan bekeken worden of de bewoners een alternatief willen uitwerken. Er is dan nog voldoende tijd om een eventueel alternatief mee te nemen richting besluitvorming.
De landschapsarchitect kan nu toch wel een tekening maken	We gaan als gemeente nu niet ter plekke tekenen hoe wij dat voor ons zien. Dat gaan we de komende weken doen, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	-

Ik praat niet zonder tekening	De tekeningen die we hebben, zijn de kansenkaarten. Daar vragen we nu jullie reactie op.	
Jullie kunnen toch wel in een paar dagen voor een tekening zorgen.	De komende weken gaan we een tekening maken, nadat we alle input uit deze bijeenkomsten hebben opgehaald Dat moet een afweging worden tussen alle opgaven (erfgoed, landschap, groen, ecologie, energie) en de verschillende belangen en die afweging hebben we nog niet gemaakt.	
Als er nu geen tekening komt, ga ik weg	Dit is gebeurd. Later is vanuit een persoonlijk onderhoud wederzijds begrip ontstaan.	
Welke alternatieven worden er bekeken	Op dit moment onderzoeken we de punten uit het collegebesluit. Na de participatiebijeenkomsten, als we aan de slag gaan met het maken van scenario's, kan het zijn dat we alternatieven op het collegebesluit gaan bekijken. Die alternatieven passen dan nog wel bij de doelen uit het collegebesluit, namelijk duurzame energie opwekken, natuur ontwikkelen, openheid behouden, boscompensatie en recreatiemogelijkheden uitbreiden. Ook dienen we binnen ons onderzoeksgebied te blijven.	We kunnen de scenario's laten zien.
Wiens probleem zijn we hier aan het oplossen	We geven invulling aan de doelstellingen vanuit de Ruimtelijke Strategie Utrecht (RSU). Door de groei van het aantal inwoners van de gemeente, moeten ook de voorzieningen meegroeien. De recreatiemogelijkheden, het groen en de natuur moeten verder ontwikkeld worden om aan de groeiende behoeften van de inwoners van de gemeente te voldoen. Dat geldt ook voor de energievraag. Die neemt toe en moeten we verduurzamen, en ook dat vraagt ruimte binnen de gemeentegrenzen.	-
De boeren kregen een aanbod van Natuurmonumenten maar dat was niet hoog genoeg.	Het is aan de grondeigenaren om die afweging te maken.	-
Is het bestemmingsplan al gewijzigd	Pas na het raadsbesluit over het IPvE is een wijziging op bestemmingsplan mogelijk.	Bestemmingsplan wordt na vaststelling van het IPvE gewijzigd. Delen worden bestemd als natuur in plaats van agrarisch. Na de doorlooptijd van het zonneveld verandert ook de

		bestemming van die percelen van agrarisch naar natuur
Als er een paar bewoners reageren worden deze reacties genegeerd. Dan wordt er gezegd dat de rest ermee instemde.	We hopen dat dit verslag laat zien dat dit niet het geval is. We geven per opmerking een inhoudelijke reactie en op een later moment zullen we ook terugkoppelen hoe die opmerking is meegenomen in de afweging en het maken van de scenario's.	-
Stichting oprichter wil bij de avond zijn met de grondeigenaren	Dit is akkoord.	-
Jullie walsen over ons heen door een megacomplex vraagstuk over ons uit te storten. Dat heeft mijn wantrouwen vergroot.	Het is inderdaad een complex vraagstuk wat ons is voorgelegd. We willen jullie daarbij betrekken zodat er ook ruimte is voor jullie ideeën in de plannen. Als jullie ideeën hebben over hoe we dat de komende tijd kunnen doen, staan we daarvoor open.	-
Voor ons gaat het te snel. In het eerste gesprek was het meest duidelijk. Opeens kon daar niet meer over worden gepraat. Dan is 2 uur te snel en dat dat dan het enige moment van inspraak is...	2 uur bleek tijdens de avond inderdaad te kort te zijn om alle inbreng op te halen. Daarom hebben we de presentatie nagestuurd en de mogelijkheid geboden achteraf met feedback te komen.	-
Jullie kijken zelf hoe je met onze punten omgaat.	We beargumenteren wat we met jullie feedback doen.	-
We willen serieus worden genomen en dat idee heb ik niet.	We nemen jullie inbreng zeker serieus. We zullen dit beter laten zien door onder andere de manier van verslaglegging, inhoudelijke reactie en onderbouwing wat we met jullie feedback doen.	-
Verhaal over wat de stad nodig heeft heb ik te vaak gehoord. Gemeenteraad wil	Het is niet duidelijk welk vervolgtraject van de RSU bedoeld wordt. Wel is het zo dat over deze gebiedsontwikkeling nog niet besloten is. De gemeenteraad beslist eind 2022 of zij ruimte wil bieden voor nieuwe ontwikkelingen. Daarna kunnen pas vergunningen aangevraagd	Besluitvorming door de raad is verplaatst naar eind 2023 door de complexiteit (o.a. de haalbaarheid) van het voorstel.

makkelijk scoren. Er moet een vervolgtraject komen. Bij de RSU was dat ook.	worden of het bestemmingsplan gewijzigd worden. Er komt dus nog een vervolgtraject na dit traject.	
Ik heb het gevoel dat er veel achter de schermen gebeurt, waar we niets vanaf weten.	Dit is veel benoemd tijdens de avond. Het ontbreken van vertrouwen betreuren wij. Graag gaan we met u een open en transparant proces in. We zullen meer communiceren over wat we met iedereens feedback doen.	Dit gevoel leeft nog steeds. Het concept IPvE dat we nu voorstellen heeft dezelfde status als het concept IPvE dat we een jaar geleden zouden voorstellen. De inhoud is alleen een stuk complexer vanwege meerdere grondeigenaren die meedoen en de afspraken die tussen hen gemaakt moeten worden. Daarom heeft het langer geduurd.
Vreselijk dat goede agrarische grond ter ziele gaat. Er is veel vraag naar deze grond.	De gemeente is niet bekend met deze vraag. Wij constateren dat agrariërs hun bedrijf willen beëindigen in dit gebied.	-
Nu weer veel vraag naar akkerbouw. We hebben alternatieve plannen en voel me nu opgejaagd wild. Doe het kalm aan.	Dit is bij de gemeente niet bekend. We staan open voor alternatieve plannen als deze binnen het collegebesluit passen. We hebben afgesproken dat het concept IPvE voor de zomer ter inzage gaat. Voor die tijd proberen we zo veel mogelijk tijd te maken om het gesprek aan te kunnen gaan en ook daarna duurt het nog enkele maanden tot de gemeenteraad een besluit zal nemen .	-
We zijn hier komen wonen voor de rust en ruimte.	Dit gebied heeft vanuit het vigerende Bestemmingsplan als sfeerbeeld Rust en Ruimte. We onderzoeken hoe de nieuwe ontwikkelingen zo veel mogelijk binnen dat sfeerbeeld passen. Het is dus niet zeker dat dat sfeerbeeld verdwijnt als er nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn.	De rust en ruimte wordt meer beleefbaar door het toevoegen van nieuwe fiets- en wandelpaden. Daarmee verdwijnt de rust en ruimte niet.
We zijn diep teleurgesteld. Er is niemand in de zaal en niemand in de stad die dit wil. En dan deze druppel op de gloeiende plaat in dit natuurgebied, dat is waanzin dan nog liever een woonwijk waar mijn kinderen kunnen	Het standpunt van de omwonenden is ons bekend. Als gemeente dienen wij vele belangen af te wegen en ruimte te vinden voor bepaalde opgaven. Woningbouw is voor dit gebied geen opgave, energieopwekking wel en dat onderzoeken wij nu.	-

wonen. Daar heb ik minder moeite mee, maar een zonneveld is waanzin		
Als er weinig reacties zijn dan krijg je een vertekend beeld van de mening van de bewoners.	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.	-
Bewoners willen eerst ruggenspraak houden en ook met een advocaat.	Dat is goed, we hebben contact nadat deze ruggenspraak heeft plaatsgevonden.	-
Of iedereen moet reageren of niemand moet reageren, anders krijg je een vertekend beeld	We hebben het verslag van deze avond die een duidelijk beeld geeft van de mening van de aanwezigen. Het staat eenieder vrij om daarnaast nog inhoudelijk te reageren op de kansenkaarten.	-
	Concrete acties voor de Gemeente	
	2 bewoners komen naar de bijeenkomst met de grondeigenaren	Dit is gebeurd
	Vervolg is het geven van reacties op de opmerkingen van deze bijeenkomst, de mails en individuele gesprekken. Na de bijeenkomsten deze en komende week, gaat de gemeente aan de slag met het uitwerken van scenario's en het opstellen van concept integraal programma van eisen. Deze leggen we voor aan de direct omwonenden en grondeigenaren. Daarna gaat het concept IPvE ter inzage en kunnen alle bewoners uit de gemeente een zienswijze indienen.	Dit is gebeurd en is nog steeds het plan als het concept IPvE ter inzage gaat.
Cultuurhistorie		
Culturele en archeologische aspect is heel belangrijk in dit	Intern zijn 3 personen vanuit cultuurhistorie en archeologie betrokken, omdat dat zo belangrijk is in dit gebied. Die konden helaas niet aanwezig zijn bij de avonden.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt.

gebied, waarom is er niemand vanuit die discipline.		
Dit cultuurhistorisch gebied is door de gemeente verwaarloosd.	Sinds de aanwijzing als beschermd dorpsgezicht, hebben we het gebied als gemeente gelaten zoals het was. We zijn nu aan het onderzoeken of we nieuwe ontwikkelingen mogelijk kunnen maken, binnen de waarden van cultuurhistorie. De Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed betrekken we daarbij.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt. Door erfgoed adviseurs van de gemeente en de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed is bevonden dat het concept IPvE de cultuurhistorische waarden voldoende waarborgt en versterkt.
Je mag niet aan de verkaveling komen	De verkaveling is één van de hoogst gewaardeerde cultuurhistorische elementen in het gebied. Die gaat niet verdwijnen. We gaan kijken hoe we die verkaveling kunnen versterken.	De cultuurhistorische waarden van het gebied zijn leidend geweest voor het voorstel dat nu voorligt. De zonnepanelen volgen de verkavelingsstructuur en het slotenpatroon blijft intact.
Het kasteel Haarzuilens – de parel in de kroon van Utrecht.- de zichtlijnen zijn opengemaakt voor miljoenen en dan kijken we nu uit op een glazen meer.	Komende week gaan we in gesprek met het kasteel. We onderzoeken of het zonneveld buiten de zichtlijnen van het kasteel ligt.	Het gebied ligt niet in de zichtlijnen van het kasteel.
Heeft het kasteel gereageerd op dit plan.	Daar gaan we komende week mee in gesprek	Ze staan neutraal tegenover deze ontwikkeling en zijn zelf bezig met het verduurzamen van hun energievraag.
Boscompensatie		
Over Amelisweerd er is toch een contract gesloten terwijl niet zeker is dat de verbreding er komt. Dus dan klopt het verhaal niet meer.	Het klopt inderdaad dat het niet zeker is of de verbreding doorgaat. In 2020 heeft het Rijk echter een tracébesluit genomen. De benodigde boscompensatie is hieraan gekoppeld. Daarom hebben we de opdracht om te onderzoeken waar in dit gebied ruimte is voor boscompensatie. Dit omdat we ons aan gemaakte afspraken moeten houden.	Inmiddels is een alternatief voor de verbreding van de A27 gepresenteerd door de regio. Daarom is er in het concept IPvE voor gekozen om de boscompensatie opgave te verkleinen en breder te definiëren, als onderdeel van de

		natuurontwikkeling. Deze kan nu ook aangewend worden voor andere projecten waar boscompensatie voor nodig is.
De verbreding van de A27 is toch van de baan, waarom gaat die boscompensatie dan door.	Zie hierboven We houden ons aan huidige afspraken.- De A27 is nog niet definitief 'van de baan' en we houden de mogelijkheid voor boscompensatie open.	Zie hierboven
In andere onderzoeken staat dat er alleen bos kan komen op plekken waar vroeger ook bos was.	De waardenstelling (cultuurhistorisch onderzoek) suggereert om verdwenen stukken bos terug te brengen met de boscompensatie.	Het terugbrengen van verdwenen stukken bos (historische bomensingels en een perenlaantje) is onderdeel van de boscompensatie. Het heeft er ook toe geleid dat, vanwege de waarde openheid, het grote deel van boscompensatie achterin het gebied (in de noordpunt) is ingetekend.
In een ander onderzoek staat ook dat er bos langs de snelweg komt zodat de snelweg het lelijke zonneveld niet ziet.	We weten niet welk onderzoek dit was, maar dat is hier niet aan de orde. We onderzoeken of de nieuwe ontwikkelingen mogelijk zijn, vanuit de beleving van het gebied, niet de beleving van de snelweg.	Vanwege de cultuurhistorische waarde 'openheid' komt het grote deel van de boscompensatie in de noordpunt, tegen de snelweg aan.
Er is eerder bos gekapt en dan nu weer bomen planten	Dat zouden we kunnen doen om de verloren bosschages terug te brengen.	-
Bomen kunnen toch niet tegen een hoge waterstand	Sommige soorten bomen kunnen dat wel. We zouden in de gebieden met een hoge grondwaterstand bomen neerzetten die daar goed tegen kunnen.	-
Mijn bomen rotten weg. Anderen spreken dit tegen	Dat kan misschien komen door de soort boom en de waterstand en dat de soort boom niet bestand is tegen de hoge waterstand.	-
Natuurontwikkeling		

Grondeigenaren van agrarische grond en een stuk is van natuurmonumenten. Dus waar is dan nieuwe natuurontwikkeling voor nodig.	Het gebied is in de RSU ook aangemerkt om de groenfuncties te ontwikkelen en zo de groenkwaliteit om de stad en in connectie met de stad te verbeteren. Daar hoort ook het ontwikkelen van nieuwe natuur bij. Sommige gronden van Natuurmonumenten zijn nog niet natuurvriendelijk ingericht. Hier kunnen we nieuwe natuur op ontwikkelen. Natuurmonumenten staat hiervoor open.	-
Het is een plek waar dieren wonen	Dat klopt, dat blijkt ook uit de natuurtoets die vorig jaar is gemaakt. Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast gaat de natuurontwikkeling ervoor zorgen dat er meer en/of andere diersoorten in dit gebied komen.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE. Ook wordt er ingegaan op hoe eventuele herinrichting de komst van nieuwe soorten (bever, otter, blauwborst) kan bevorderen.
Denk aan de hazen en fazanten	Door een deel van het gebied open te houden, is de verwachting dat ook voor deze dieren plek blijft bestaan. Daarnaast willen we met de natuurontwikkeling voor zorgen dat het gebied geschikt wordt voor meer diersoorten, bijvoorbeeld de otter en blauwborst.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE.
Is het natuurgebied dan het gebied dat richting snelweg is.	Dat zou kunnen. Gezien de waterstand is dit gebied het meest geschikt om de ecologische corridor aan te leggen. Voor de otter moet deze namelijk wat moerassig zijn. Als het natuurgebied op een andere locatie komt is een ander type inrichting meer voor de hand liggend.	Ja, het natuurgebied komt nabij de snelweg.
Weten jullie dat hier hazen hier zijn terwijl hij bijna op de lijst van bedreigde diersoorten staat	Ja, dat is bekend.	Randvoorwaarden voor de omgang met de dieren in dit gebied zijn opgenomen in het IPvE.
Er broeden veel vogels in mijn tuin en er zijn hier wel veel weidevogels, kom maar eens rondkijken.	Er zitten zeker weidevogels, maar in minder grote aantallen dan in andere gebieden.	De komst van het zonneveld en het moerasbos maakt het gebied minder aantrekkelijk voor weidevogels.
Veel soorten vogels in mijn tuin, maar dat verdwijnt door de zonnepanelen.	Het kan zijn dat een deel van de soorten verdwijnt, maar er kunnen ook andere soorten voor terugkomen. En sommige soorten trekken zich weinig aan van de komst van een zonneveld.	-

Ik heb de indruk dat het natuurgebied aan de snelweg moet komen. Dan komt het zonneveld vlakbij te liggen.	Kijkend naar de waterstand en bodemgesteldheid, is het gebied langs de snelweg het meest kansrijk voor de ecologische corridor. Dat wil niet zeggen dat die daar ook komt. De corridor kan ook meer richting het zuiden komen, met een ander type inrichting, en de zonnepanelen meer richting de snelweg.	Ja, het natuurgebied komt nabij de snelweg.
Wat is het effect op het milieu. Een MER voor nieuwe natuur.	Een MER wordt eigenlijk alleen voor grotere industriële plannen gemaakt, niet voor nieuwe natuur. We zoeken uit of dit mogelijk is.	Vanuit de gemeente is aangeraden een vormvrije m.e.r.-beoordeling te doen. We overleggen met de initiatiefnemers of zij dit in het kader van de vergunningaanvraag gaan doen.
Zonneveld		
Als de grond niet was aangeboden was dit plan dan ook gekomen.	Ja, dan waren we als gemeente ook gaan onderzoeken of we duurzame energie in dit gebied kunnen opwekken.	-
De provincie geeft juist 20 ha agrarisch gebied uit. Waarom is hier dan een zoekgebied voor energiebronnen en halen we agrarisch gebied weg.	In de RSU 2040 is dit gebied aangewezen als groengebied en als zoeklocatie voor duurzame energieopwekking. Als gemeente hebben we een visie op dit gebied die anders is dan agrarisch.	De provincie stelt haar percelen in dit gebied ter beschikking aan de gebiedsontwikkeling.
Er zijn kleinere zonnevelden, waarom is deze ondergrens er. Is deze omvang dan rendabel.	Dat komt door de grote afstand tot het onderstation waar de stroomkabel naartoe getrokken moet worden. Maar ook omdat we als gemeente Utrecht een grote doelstelling hebben om duurzame energie op te wekken. Daarom onderzoeken of we hier ruimte kunnen maken voor een substantieel zonneveld.	-
Is deze 30 tot 40 ha nodig voor de dure kabel naar Breukelen.	Ja, maar dus ook om een aanzienlijke bijdrage te kunnen leveren aan de doelstellingen van de gemeente Utrecht en de afspraken die we hebben gemaakt met de RES U16.	Het lijkt er nu op dat het zonneveld aangesloten gaat worden in Lage Weide, niet in Breukelen zoals eerder bevestigd.

Kun je een park dichterbij Breukelen aanleggen om de kosten te drukken.	Als gemeente Utrecht hebben we een opgave om (een deel van) de energie die we gebruiken, binnen de gemeentegrenzen op te wekken. Andere gemeenten hebben ook een dergelijke opgave. Iedere gemeente heeft haar eigen doelstelling en zal daar, in ieder geval ten dele, ruimte voor moeten vinden binnen haar eigen gemeentegrenzen. Dat geldt ook voor de gemeente Utrecht.	-
Wat gebeurt er als die kabel niet kan worden aangelegd.	We onderzoeken op dit moment ook al andere opties om de stroom af te zetten. Bijvoorbeeld door een kabel te trekken naar Lage Weide, Haarrijn of Haarzuilens, lokale opslag, waterstof maken, etc.	-
We hebben zelf een heel goed plan en dan krijgen we een reactie stuur het maar per mail.	Hierover zijn we nu in gesprek. Op 21 april is met bewoners en de gemeente gesproken over dit plan. Als het plan duidelijk is, nemen we het mee in het maken van scenario's. Net als de plannen van de grondeigenaren.	In juni is hier nogmaals over gesproken. Toen is gekozen te wachten tot het voorstel van de gemeente duidelijk was, voordat bewoners hun alternatief gingen uitwerken. Daarvoor voeren we in april 2023 het gesprek over het concept IPvE.
Waarom moeten wij dit voor de Utrecht oplossen. Er zijn andere gebieden waar mensen er veel minder last van hebben.	Als gemeente Utrecht willen we een deel van de energie die we gebruiken, binnen onze eigen gemeentegrenzen opwekken. Ook hebben we afspraken gemaakt met andere gemeenten in de regio in de RES U16. Dit zoekgebied is daarin opgenomen om het Utrechtse deel van dat bod te realiseren.	-
Waarom leggen jullie niet eerst alle daken vol met zonnepanelen.	Daar zijn we ook mee bezig. Maar alleen het vol leggen van alle (geschikte) daken wekt niet genoeg energie op om aan onze doelstellingen te voldoen. Dus het is noodzakelijk om ook naar andere locaties te kijken voor het plaatsen van zonnepanelen.	-
Waarom de zonnepanelen niet in een strook langs de snelweg.	Daar hebben we als gemeente slechts beperkt invloed op. Dit deel van de A2 en de naastgelegen grondstrook ligt buiten onze gemeentegrens en is eigendom van Rijkswaterstaat. Het zou een optie kunnen zijn om zonnepanelen langs snelwegen te leggen, maar dan nog is dat een aanvulling op de enorme opgave die we als gemeente, regio en land hebben om voldoende duurzame energie op te wekken.	-

Ik denk niet dat het college weet van onze bezwaren.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.	-
Van alle zonnevelden is een heel klein gedeelte waarbij de natuur het goed doet. Hoe staan jullie hierin	Het klopt dat bij de bestaande zonneparken nog weinig rekening is gehouden met de natuur. De zonnevelden die nu in ontwikkeling zijn, doen al meer op het gebied van natuurontwikkeling. Direct onder de zonnepanelen kan er niet zoveel groeien. Wij willen het zonneveld zo natuurvriendelijk mogelijk maken, bijvoorbeeld door afstand te houden tussen de zonnepanelen en stroken naast de sloten vrij te houden. In het uitnodigingskader van Energielandschap Rijnenburg hebben we hier ook wat over opgenomen. Holland Solar heeft ook een gedragscode Zon op Land gemaakt, waarin ook wat uitgangspunten staan.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Schapen eronder laten lopen is geen oplossing want die eten alles op	Die eten alles op én hun ontlasting zorgt ervoor dat je niet de verschraling krijgt die je voor natuurontwikkeling wil. Hier gaan we als gemeente ook eisen over opnemen, over het beheer van het park.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Ik ben naar Duitsland gegaan om zonneparken te bekijken. Dat ziet er niet goed uit.	Wat er nu staat is eigenlijk old school. Die zijn +/- 5 jaar geleden ontwikkeld op basis van de toen geldende wensen en eisen. Er is veel ontwikkeld in de tussentijd en de vergunningen voor nieuwe zonneparken die nu worden aangevraagd, zien er al heel anders uit dan de zonneparken die er nu staan.	In het IPvE is de suggestie voor bi-facial zonnepanelen opgenomen, deze zijn minder verstorend voor het oog dan ‘reguliere’ zonnepanelen zoals deze waarschijnlijk in Duitsland zijn gezien. In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
Het zou goed zijn voor de ooievaars. Maar die zitten hier al genoeg	De initiatiefnemers hebben ideeën gedeeld over hoe ze met/binnen hun zonneveld rekening kunnen houden met de natuur. Dat is bijvoorbeeld een ooievaarsnest. Maar ze kunnen ook andere dingen doen. Ze zijn bereid om te doen wat het beste past voor de bestaande of nieuw te	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente

	ontwikkelen natuur in dit gebied. En wij als gemeente stellen daar ook eisen aan.	geformuleerd. Hierin is niet specifiek iets opgenomen over ooievaarsnesten.
In combinatie met een zonneveld is natuur niet aan de orde	In het zonneveld zelf zal dat inderdaad beperkt aan de orde zijn. Tenzij er echt gezocht wordt naar revolutionaire manieren om de twee met elkaar te combineren.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd. Bijvoorbeeld de bi-facial panelen, het kruidenrijk grasland onder en rond de zonnepanelen, natuurvriendelijke oevers aan de buitenrand van het zonneveld en vleermuiskasten op de transformatorstations.
Wat is de invloed van 40 ha zonnepanelen op natuur Want er komt meer ha aan zonnepanelen dan aan natuur	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Als gemeente gaan wij eisen stellen aan het natuurvriendelijk inpassen, dan is de invloed op de natuur te beperken.	In het IPvE zijn voorwaarden opgenomen over het natuurvriendelijk inrichten en beheren van het zonneveld. Deze voorwaarden zijn samen met de ecologen van de gemeente geformuleerd.
In andere gebieden is geconcludeerd dat het helemaal niet goed is om een zonneveld naast een natuurgebied te plaatsen	Dat onderzoek ging om weidevogelgebieden en daarover is inderdaad gezegd dat het aanleggen van een zonneveld naast een weidevogelkerngebied niet goed is voor de weidevogelpopulatie in die gebieden. Het gebied bij Ockhuizen is geen weidevogelkerngebied. Voor ander type natuurgebieden zijn geen vergelijkbare onderzoeken gedaan.	-
Wat is de schade over 10 jaar of 25 jaar van die zonnepanelen?	Als het natuurvriendelijk wordt ingericht, kan de bodemkwaliteit zoals die nu is behouden blijven. Daarmee blijft de schade beperkt.	-
Wat doen we na die 25 jaar zonnepanelen.	Dat is onderdeel van dit onderzoek. Het liefst maken we dit gebied dan volledig natuur en recreatie.	Na de exploitatietermijn van 30 jaar moet het zonneveld afgebroken worden. De percelen waar he zonneveld op stond, worden dan ook natuur.

Als je zonnepanelen laag zet is het een bouwwerk en dan moet je het bestemmingsplan aanpassen.	Het plaatsen van zonnepanelen past niet binnen het huidige bestemmingsplan. Voor plaatsing moet dus óf het bestemmingsplan aangepast worden, óf er moet een vergunning aangevraagd worden om van het bestemmingsplan te mogen afwijken.	We kiezen nu voor de laatste optie (vergunning) om de tijdelijkheid van het zonneveld nog meer te waarborgen.
Energie opwekken en dergelijke moet allemaal binnen de gemeentegrenzen plaatsvinden, maar de minder erge, natuurprojecten geeft Utrecht aan Stichtse Vecht.	Elke gemeente heeft zijn taakstellingen voor energieopwekking, ook Stichtse Vecht. De massale weidsheid en openheid van het Groene Hart, die zo geschikt is voor weidevogels, hebben we in de gemeente Utrecht in mindere mate dan in de gemeente Stichtse Vecht. Het gebied rond Ockhuizen leent zich goed om andere, nieuwe natuur op te ontwikkelen. We onderzoeken of dit kan samengaan met zonnevelden	Het concept IPvE bevat randvoorwaarden voor zowel een zonneveld als het ontwikkelen van nieuwe natuur en recreatie.
Het zonneveld meer naar de snelweg is dan beter.	Dit zal worden meegenomen in de scenario's.	Tussen het zonneveld en de snelweg zit een ecologische zone en een fiets- en wandelpad
Er wordt gezegd dat je geen zonnevelden op veen mag plaatsen omdat het dan te veel inklinkt.	Je kan eventueel de grondwaterstand omhoog brengen om dat tegen te gaan. Dit zal worden onderzocht.	We zijn in gesprek met het waterschap en de initiatiefnemers hoe het inklinken voorkomen kan worden en hoe we het waterpeil op zo'n manier kunnen aanpassen, dat dit een positieve invloed heeft op de natuurwaarden. Dit is relevant voor de vergunningverlening en staat niet specifiek in het IPvE.
Voor ons is duidelijk waar de zonnepanelen moeten komen, precies vlak bij ons.	Als gemeente zoeken we het meest kansrijke gebied, lettend op andere elementen in het landschap.	Het zonneveld begint achter de eerste wetering gezien vanuit Ockhuizen.
De grond van de eigenaren is 45 ha, en dus moet er 45 ha komen	In het collegebesluit staat 35-40 hectare netto zonneveld. Afhankelijk van de opstelling betekent dit wellicht 45 hectare. Dat is inclusief landschappelijke inpassing en afscherming met bijvoorbeeld bosschages en de ruimte tussen de sloten en panelen.	Het zonneveld wordt 42,7ha bruto.
Er moet dus 45 ha zonnepanelen komen	Nee, de bruto hectares zijn inclusief afstand tot woningen, natuurvriendelijke inrichting, etc. Zorgvuldige inpassing van alle elementen staat voorop.	Het zonneveld wordt 42,7ha bruto.

De cirkel voor zonnepanelen is om de grond van de grondeigenaren getekend.	Op basis van de beleving van het landschap en de openheid, vooral vanaf de Polderweg, is de cirkel in dit gebied getrokken.	Het zonneveld komt in dit gebied.
Mag de cirkel ook kantelen. Als die wordt gekanteld is het zonneveld verder bij ons weg.	Dat is een optie die we mee kunnen nemen bij het maken van de scenario's	Dit is niet overgenomen in het voorstel, het zonneveld komt achter Ockhuizen en ten oosten van de Thematerkade.
Waarom hier en niet ergens anders in Utrecht	Naast de polders Rijnenburg en Reijerscop, waar we ook kijken naar grootschalige energieopwekking, zijn er weinig plaatsen in Utrecht waar we ook zoveel duurzame energie kunnen opwekken. Er zijn andere zoekgebieden aangewezen voor duurzame energieopwekking, maar die zijn van een veel kleinere omvang dan Ockhuizen en Rijnenburg/Reijerscop. Mocht het mogelijk zijn om daar duurzame energie op te wekken, leveren die kleinere gebieden een te kleine bijdrage aan de doelstellingen die we als gemeente hebben en die we in de RES U16 hebben afgesproken.	In andere gebieden kijken we ook naar de mogelijkheden om duurzame energie op te wekken. De raad gaat dit jaar of volgend jaar zoekgebieden vaststellen voor duurzame energie.
Zoals het nu is ingetekend is de makkelijke weg. Als het veld horizontaal wordt aangelegd moet de gemeente er veel meer voor doen.	Dan zullen partijen mee moeten werken aan grondruil. Dat is lastiger dan wanneer het op de gronden kan van grondeigenaren die graag een zonneveld willen.	Dit hebben we overgenomen. Het voorstel dat nu voorligt ligt op gronden van niet alleen de initiatiefnemers. Daar hebben we als gemeente veel meer voor moeten doen en daarom heeft het zoveel langer geduurd voordat we het met jullie konden delen.
Plaats het zonneveld in andere gemeenten waar het minder dichtbevolkt is	Als gemeente Utrecht moeten we onze verantwoordelijkheid nemen en een deel van de energie die we nodig hebben, zelf duurzaam opwekken. Hierover zijn in U16- verband afspraken gemaakt. Andere gemeenten die minder dichtbevolkt zijn hebben weer andere beperkingen op de ruimte die er voor zonnevelden is, zoals bijvoorbeeld de weidevogelkerngebieden.	-
Verschillende raadsleden hebben al gezegd dat niemand gaat tegenstemmen vanwege de ambitie op	De invloed die jullie tijdens de bijeenkomsten hebben, gaat over hóe de nieuwe ontwikkelingen plaats mogen vinden. Dus welke eisen we daaraan gaan stellen. Of de nieuwe ontwikkelingen ook mogelijk gemaakt worden, hangt af van de raad.	Er kunnen zienswijzen ingediend worden en het is ook mogelijk om in te spreken tijdens raadsvergaderingen.

energie. Dan hebben we toch geen invloed?		
Als het veld ergens anders moet komen moet de gemeente veel meer moeite doen.	Hier zijn grondeigenaren die graag mee willen werken aan een zonneveld. Dat maakt het eenvoudiger dan dit doen in een gebied waar de grondeigenaren het niet willen.	-
De gemeente moet niet voor een dubbeltje op de eerste rang willen zitten.	Als gemeente gaan we een goede belangenafweging maken voor de langere termijn. We zullen niet de makkelijkste optie kiezen omdat die zich nu eenmaal voordoet.	Dit hebben we overgenomen. Het voorstel dat nu voorligt ligt op gronden van niet alleen de initiatiefnemers. Daar hebben we als gemeente veel meer voor moeten doen en daarom heeft het zoveel langer geduurd voordat we het met jullie konden delen. Ook moeten we als gemeente meer investeren om het gebied integraal te ontwikkelen en voor de toekomst veilig te stellen als natuur.
De gemeente moet maar bijleggen om 20 ha rendabel te maken.	Doel is nu om te kijken of we de hectares uit het collegebesluit in het gebied kunnen inpassen.	De hectares zonneveld blijven staan, maar de gemeente legt wel bij om de kwaliteit van het gebied nu en in de toekomst te verbeteren. Door nieuwe natuur te ontwikkelen en nieuwe recreatieroutes aan te leggen.
Ik wil precies weten waar het park komt en hoe groot het wordt en misschien zijn we dan milder over de plannen.	Voor de zomer gaat het concept IPvE ter inzage. Daarbij zal een voorkeursscenario komen. Afhankelijk van de zienswijzen en de wijzigingen die daardoor nodig zijn op de stukken, is rond de zomer al meer duidelijk dan nu. Waar het precies komt, weten we pas als de raad het vaststelt, eind 2022.	De planning hebben we niet gehaald. Het concept IPvE delen we nu.
Wat betekent rendabel?	Dat het zonneveld een zodanige business case oplevert, dat een partij/bank erin wil investeren en het te realiseren is.	In het IPvE is dit benoemd onder uitvoerbaarheid.
Kunnen de leveranciers dan een kerstfeestje vieren?	Nee, die verdienen wel geld, maar eerst moeten investeringen plaatsvinden voordat ze opbrengsten krijgen. Ze verdienen nu ook geld met de opbrengst van hun grond/boomgaard/etc.	-

We gaan niet schetsen als jullie al weten waar het zonneveld precies komt.	Als gemeente weten we niet waar het zonneveld precies komt. We kiezen ervoor om eerst ideeën en feedback van bewoners op te halen en dan pas te gaan schetsen.	We hebben met jullie ideeën rekening gehouden door het zonneveld achter de eerste wetering te laten starten en het in te pakken met gebiedseigen groen.
Mijn buurman is ondernemer die wil alleen verdienen	Een zonneveld kan pas aangelegd worden als de gemeente daarvoor een vergunning heeft verleend. Daar is op dit moment geen sprake van.	-
We willen geen zonnepanelen	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.	-
Zonneveld verder weg is beter dus een horizontale cirkel is beter.	Dit standpunt nemen we mee in de afweging.	Dit is niet overgenomen in het voorstel, het zonneveld komt achter Ockhuizen en ten oosten van de Thematerkade.
Geen boodschap aan de grondeigenaren, de windparkbedrijven of de financiële haalbaarheid.	Wij begrijpen dat het belang van de aanwezigen anders is dan van de grondeigenaren, windparkbedrijven en financiële haalbaarheid. We maken een integrale belangenafweging bij het maken van de plannen.	-
Die 40 ha past gewoon niet.	Dat moet blijken uit de onderzoeksfase waar we nu in zitten.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Weet een van de collegeleden hoeveel bezwaar er al is gemaakt en ik denk dat het college dat allemaal niet weet.	We hebben het college geïnformeerd over de weerstand die bij omwonenden bestaat tegen het zonneveld en de sociale onrust die is ontstaan.	-
Wie zegt dat Stichtse Vecht daar niet aanhaakt.	Daarover zijn we in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht. Ook is het zo dat een kabel niet zomaar voor een ander zonneveld gebruikt kan worden.	Gemeente Stichtse Vecht heeft hier geen plannen voor een zonneveld.
Er moet een haag komen die vanaf dag 1 ondoorzichtig is	Dit is een optie die we zullen beschouwen in het integrale programma van eisen .	Wensen voor het ‘verstoppen’ van het zonneveld en transformatorhuisjes zijn ook opgenomen in het IPvE.

Wat is er allemaal nodig voor de aanleg	Er is in elk geval een toegangsweg nodig voor het inkoopstation. Deze moet bereikbaar zijn voor de brandweer. Ook moet er een (tijdelijke) aanrijroute zijn voor vrachtwagens voor het op- en afbouwen van het zonneveld.	-
In hoeverre zit je vast aan de hectares	De initiatiefnemers hebben aangegeven dat er met minder hectares geen rendabel park te bouwen is.	-
Wat is verschil tussen bruto en netto	We spreken van een netto aantal hectares voor het zonneveld. Daarmee bedoelen we dat dit oppervlakte volledig in gebruik is voor de opstelling van het zonneveld: de panelen, ruimte tussen de panelen, trafohuisjes, omvormers, etc. De sloten, groene ruimte tussen de panelen, (groene) onderhoudspaden tussen de panelen en maatregelen ten behoeve van de landschappelijke inpassing tellen niet mee in deze hectares. Bruto komt daar (afhankelijk van de opstelling) circa 20-30% bij.	-
In hoeverre kan de gemeente investeren	De gemeente maakt een Integraal Programma van Eisen, een soort visie op het gebied. De uitvoering is afhankelijk van investeringen van grondeigenaren, initiatiefnemers en gemeente. Opbrengsten zullen zo veel mogelijk weer worden geïnvesteerd in het gebied. De gemeenteraad besluit of er voor bijvoorbeeld natuurontwikkeling extra budget beschikbaar wordt gesteld.	De gemeente investeert in deze gebiedsontwikkeling door ervoor te zorgen dat na de doorlooptijd van het zonneveld het gehele gebied natuur wordt.
Er komt geen verandering in de hoeveelheid hectares.	Voor deze onderzoeksfase veranderen de hoeveelheid hectares niet.	De hoeveelheid hectares uit het voorstel komt overeen met de hectares uit het programmatisch vertrekpunt.
Wat is er zo duurzaam aan zonnepanelen plaatsen op agrarische grond. Ik krijg er geen antwoord op.	Niet alle agrarische grond die we in Nederland hebben, zal in de lengte der dagen agrarisch in gebruik blijven. Als gemeente Utrecht hebben we andere doelstellingen dan agrarische doelstellingen voor dit gebied. Energie opwekken zonder CO2 uit te stoten, draagt bij aan de verduurzaming van Nederland en de gemeente. Dat agrarische grond hierdoor verdwijnt, draagt daar in dit gebied extra aan bij. Bijvoorbeeld door het kunnen verhogen van de grondwaterstand, waardoor het veen minder inklinkt en het geen CO2 uitstoot.	De grondeigenaren hebben ook aangegeven dat het agrarisch gebruik van deze percelen niet toekomstbestendig is vanwege de natuurontwikkeling in de omgeving.

Wat stoten zonnepanelen aan CO2 uit en hoe vergelijk je dat dan	We gaan hiervoor een onderzoek opvragen. Je kan een life cycle assessment maken van producten. Dus ook van zonnepanelen. We gaan kijken of we deze ergens kunnen vinden en met jullie kunnen delen. Dit valt wel buiten de scope van de gebiedsontwikkeling.	Dit hebben we nog niet gedaan. Als hier nog behoefte aan is, gaan we hier achteraan.
Geluidswal doortrekken en een paar honderd meter ervoor vol zetten met zonnepanelen.	Hierover zijn we in gesprek met een aantal bewoners. We proberen duidelijk te krijgen wat dit idee precies inhoudt en of het past binnen het vertrekpunt van het college.	Nu het voorstel van de gemeente bekend is, kunnen bewoners hun idee hierover verder uitwerken.
Het enige wat ik hoor is dat jullie je in de wurggreep hebben laten nemen door de grondeigenaren en de Windunie	We voeren als gemeente ons eigen proces. Ook andere belangen, zoals landschap, openheid en beleving wegen we af om tot een optimale invulling van het gebied te komen. Een eenzijdige invulling vanuit de initiatiefnemers is ongewenst voor de voorgestane integrale benadering.	Dit hebben we overgenomen. Als gemeente wilde we meer ruimte maken voor onze ambities. Dat heeft flexibiliteit gevraagd van de initiatiefnemers. Daarom heeft het zo lang geduurd voordat we het concept IPvE konden delen.
Waarom is 10 ha zonneveld niet voldoende, ergens anders is het wel voldoende. Anders moet de gemeente het verschil maar bijleggen.	Dat ligt aan de afstand tot een onderstation, de bekabeling is heel prijzig. Het is tot op heden niet gebruikelijk dat de gemeente zelf investeert in een zonneveld. Indien dat nodig blijkt voor de haalbaarheid kan dit als voorstel aan de gemeenteraad worden voorgelegd.	-
Ga met een andere windpartij in gesprek.	De gemeente realiseert zelf geen zonneveld. De grondeigenaren zijn vrij in hun keuze en die hebben een overeenkomst met Windunie en Pure Energie.	-
Waarom geen windmolens.	Dat was de vorige keer geen optie voor jullie. Als dit nu anders is, dan kunnen we het meenemen in het onderzoek. Het collegebesluit noemt inderdaad hectares zonneveld, maar het bovenliggende doel is een bepaalde hoeveelheid energie-opbrengst vanuit dit gebied.	Er zijn (voor zover wij weten) een aantal gesprekken geweest met grondeigenaren en bewoners over de mogelijkheid voor windmolens. Hier zijn de handen niet voor op elkaar gekomen.
Het is een goed idee om onderzoek te doen als dat van provincie Noord-Holland. Dat ging volgens ecologische	We gaan dit onderzoek opzoeken en kijken of we een vergelijkbaar onderzoek kunnen doen. Dat onderzoek ging specifiek over weidevogelkerngebieden en dat is dit gebied niet.	In het IPvE zijn ook de randvoorwaarden wat betreft de ecologische randvoorwaarden voor dit gebied opgenomen.

eisen en over aanleg en beheer		
Hoe zien die zonnepanelen eruit en hoe staan ze op de grond. Ze mogen niet hoger dan 75 cm boven de grond komen.	Hierover kunnen we nog met elkaar in gesprek, dit ligt nog niet vast. We nemen de wens van 75cm hoge panelen mee bij het maken van het integraal Programma van eisen .	In het concept IPvE staat dat de zonnepanelen op maximaal 80 centimeter hoogte komen.
Ik vind dit zorgelijk, we zitten in het grensgebied en dit gaat dan in Stichtse Vecht verder. Dit kan betekenen dat dit gaat aansluiten op een ander zonnepanelen-veld en dat kan een lijn worden want die hebben niet veel plek langs de Vecht. Dan wonen we tussen de zonnepanelen.	De verwachting is dat de kabel voor een mogelijk zonneveld in de gemeente Utrecht voldoende ruimte heeft voor dat zonneveld. Dat betekent dat er geen ander zonneveld op aangesloten kan worden. Windmolens zouden wel kunnen, omdat hun opwekpatroon ongeveer tegenovergesteld is van een zonneveld. We zijn hierover in gesprek met de gemeente Stichtse Vecht.	Gemeente Stichtse Vecht heeft hier geen plannen voor een zonneveld.
Ogen openen voor alternatieven daar zijn vast veel mogelijkheden voor.	We staan open voor alternatieven als deze binnen het collegebesluit en dus ook dit onderzoeksgebied passen.	Nu het voorstel van de gemeente bekend is, kunnen bewoners hun idee hierover verder uitwerken.
Ik maak me zorgen om de grootte van het veld en wat de mogelijkheden nog zijn. Kunnen we daar nog wat op aangeven en heeft het dan wel zin.	Voor het onderzoek houden we ons aan de vastgestelde grootte. Als aan het eind van het onderzoek blijkt dat dit echt te groot is, dan kan het wellicht wijzigen. Maar voor nu is het wel de onderzoeksopdracht.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Ik heb al gemaild, begin opnieuw met een kleiner ei.	Met het ei wordt de cirkel op de kansenkaart voor zonne-energie bedoeld. De omvang van deze cirkel staat los van de exacte omvang van het zonneveld, het geeft het meest kansrijke gebied aan.	De hoeveelheid hectares uit het voorstel komt overeen met de hectares uit het programmatisch vertrekpunt.

Hier krijgen we spijt van (van het zonneveld)	Als gemeente hebben we de taak om een zorgvuldige afweging te maken tussen alle belangen. Daarom betrekken we bewoners en inhoudelijke experts bij deze afweging.	42,7 ha bruto is landschappelijk in te passen, binnen de cultuurhistorische waarden en kan gecombineerd worden met natuur- en recreatieontwikkeling. In de toekomst wordt de 42,7ha ook natuur.
Wat is er nodig om het zonneveld aan te leggen	Hier is een Omgevingsvergunning voor nodig	-
Recreatie		
Waarom moet er hier recreatie komen.	Er komen steeds meer mensen in de gemeente Utrecht wonen. Ook in dit gebied, bijvoorbeeld met de nieuwe wijk Haarrijn. De groei van het aantal inwoners zorgt dus voor een groei van de recreatiebehoefte, die met name een plek kan krijgen in het groen rond de stad. Daarbij willen we hier met name de verbindingen tussen fiets-/wandel paden versterken.	-
De ingetekende fietspaden kloppen niet. Oud fietspad staat nog altijd in de plannen, maar is eigen grondgebied. Er is wel recht van overpad. Het oude fietspad is over de grond van 2 bewoners getekend	De fietspaden zijn indicatief ingetekend, als (het aantal) gewenste oost-west verbindingen. Het is ons bekend dat een fietspad over deze grond van 2 bewoners niet gewenst wordt.	Dit hebben we overgenomen. De Ockhuizerweg blijft doodlopend, hier komt geen fietspad. Ten noorden en zuiden van het zonneveld komt wel een fietspad.
Er komt een overkill aan recreatie en er komt nu al niemand. Wat gaat dat (recreatiegebied) toevoegen. Zijn er onderzoeken gedaan naar hoeveel er gebruik van wordt gemaakt.	Er komen meer bewoners in de hele gemeente, dus dat leidt tot meer behoefte aan recreatie. Er is al veel recreatie in het gebied en om aan de groeiende behoefte te voldoen, willen we de mogelijkheden laten toenemen.	-

Overdag en ’s avonds is er nooit iemand in het recreatiegebied.	Door een verbetering van de toegankelijkheid en door uitbreiding van de wandel- en fietsmogelijkheden in het gebied verwachten wij dat het meer bezoekers zal trekken. Het gebied is niet bedoeld voor intensieve recreatie, zoals bij de typering rust en ruimte is meegegeven,	-
Er komen nog meer loslopende honden.	Dit nemen we mee in het integraal programma van eisen. Het is ook beter voor de diersoorten als de honden aan de lijn moeten blijven.	Dit hebben we overgenomen. In het concept IPvE is opgenomen dat honden aangelijnd moeten zijn in het gebied.
Hoe zit het met de veiligheid als er meer mensen komen	Bij de ontwerpen wordt rekening gehouden met de veiligheid van bewoners en bezoekers van het gebied.	Dit hebben we overgenomen. Het gevoel van veiligheid van de bewoners blijft behouden door extensieve recreatie te faciliteren.
Hoe zit het als de wegen doodlopend zijn en scooters moeten dan weer terugrijden. Daar is geen plaats voor.	De wens is om de nieuwe recreatiemogelijkheden zo aan te leggen, dat ze niet doodlopen.	Dit hebben we overgenomen. De nieuwe recreatiewegen lopen niet dood.

Gemeente Utrecht

Verslag meedenksessie gebiedsinrichting Ockhuizen

Inhoud

Introductie 2
Over het gebied 2
Het proces 2
Themakaarten 2
Het vervolg 3
Vragen? 3
Bijlage 1: themakaart en uitkomsten tafelgesprek cultuurhistorie 4
Samenvatting tafelgesprekken 4
Genoteerde ideeën en opmerkingen 4
Bijlage 2: themakaart en uitkomsten tafelgesprek natuurontwikkeling 6
Samenvatting tafelgesprekken 6
Genoteerde ideeën en opmerkingen 6
Bijlage 3: themakaart en uitkomsten tafelgesprek recreatiemogelijkheden 8
Samenvatting tafelgesprekken 8
Genoteerde ideeën en opmerkingen 8
Bijlage 4: themakaart en uitkomsten tafelgesprek boscompensatie 10
Samenvatting tafelgesprekken 10
Genoteerde ideeën en opmerkingen 10
Bijlage 5: themakaart en uitkomsten tafelgesprek energieopwek 12
Samenvatting tafelgesprekken 12
Genoteerde ideeën en opmerkingen 12

Gemeente Utrecht

Op dinsdag 19 april 2022 organiseerde de gemeente Utrecht een meedenksessie met omwonenden over de plannen voor de gebiedsontwikkeling achter Ockhuizen. Er waren rond de 50 bewoners aanwezig. We vertelden over de ideeën per thema, en bewoners konden hun wensen, zorgen en ideeën doorgeven. Deze nemen we mee in het vervolgproces.

Introductie

Saskia Nieuwenhuizen en Anne Schipper van de gemeente vertellen over de ideeën voor dit gebied, het proces tot nu toe en de aanleiding om deze meedenksessie te organiseren. We onderzoeken hoe we het gebied rond Ockhuizen opnieuw kunnen inrichten. We kijken of we ruimte kunnen maken voor de ontwikkeling van natuur, een bos, een zonneveld en wandel- en fietspaden. Ook willen we het open karakter behouden. In maart is er een collegebesluit genomen over het vertrekpunt dat we moeten meenemen bij dit onderzoek. Er moet onderzocht worden of er ruimte kan komen voor:

- ongeveer 50 hectare openheid;
- 15,4 hectare bos;
- ongeveer 30 hectare natuur;
- 35 tot 40 netto[1] hectare voor een zonneveld;
- uitbreiding van recreatiemogelijkheden en toegankelijkheid.

Over het gebied

Landschapsarchitect Arjen Spijkerman van de gemeente vertelt over de ligging van het gebied: hoe zag dit er vroeger uit, en hoe kan het eruit komen te zien? We kijken zorgvuldig naar de (historische) eigenschappen van dit gebied. Daarbij spelen vragen als: welke historische elementen nemen we mee in de gebiedsontwikkeling, kunnen we bijvoorbeeld de otter terugbrengen in het gebied, is er plaats voor een ecologische passage, hoe richten we de sloten natuurvriendelijk in zodat we de biodiversiteit vergroten, waar zouden wandel- of fietsroutes passen, hoe kunnen we bos het best plaatsen en waar is ruimte voor een zonneveld?

Het proces

Aan de hand van vragen van omwonenden lichten Saskia Nieuwenhuizen en Anne Schipper het proces toe. Op dit moment onderzoeken we of het vertrekpunt past in dit gebied, en bekijken we wat de impact hiervan is. We gaan daarbij uit van functiemenging. Gedurende de ontwerpfase moet blijken of het vertrekpunt inpasbaar is, of moet worden bijgesteld. Daarbij maken we de afweging welke onderdelen zwaarder meewegen dan andere. De uitkomsten van het onderzoek en de scenario's die we na deze avond in de komende weken gaan maken, schrijven we op in een Integraal Programma van Eisen (IPvE): een document met eisen waaraan nieuwe ontwikkelingen moeten voldoen.

De aanwezige bewoners vragen zich af of ze nog invloed hebben op de vraag of het plan doorgaat, of dat alles al vastligt. Vanavond gaat het over de vraag *hoe* we de verschillende thema's in het gebied zouden kunnen passen, en krijgen de bewoners de kans hun mening en ideeën door te geven. Deze input nemen we mee in de overwegingen bij het maken van de nieuwe scenario's en in het IPvE. *Of* de plannen uiteindelijk doorgaan beslist de gemeenteraad aan het einde van dit jaar op basis van het plan. We zullen de gemeenteraad ook vertellen dat een deel van de bewoners het oneens is met de plannen.

Themakaarten

De aanwezigen zitten aan verschillende tafels, en op elke tafel ligt een themakaart. Hierop staat in welk deel van het gebied volgens de gemeente ruimte zou zijn voor het betreffende thema. De aanwezigen

[1] Netto betekent hier alles dat nodig is voor een zonneveld: zonnepanelen, transformatorhuisjes en paden ertussendoor. Het bruto oppervlak is groter, omdat we daarin ook bijvoorbeeld het verbreden van sloten en het openhouden van groenstroken tussen de panelen meetellen.

Gemeente Utrecht wordt gevraagd ook te wisselen van tafel, zodat ze kunnen praten over alle thema's die hen interesseren. Per tafel bespreken we wat de aanwezigen vinden van deze themakaarten, en welke vragen of ideeën zij hierbij hebben. De vragen, opmerkingen en discussiepunten die worden besproken, zijn te lezen in de bijlage van dit verslag.

Het vervolg

Na afloop van de tafelgesprekken vertelt Anne Schipper hoe het proces verder zal verlopen:

- De aanwezigen ontvangen het verslag en de presentatie van deze avond. Het verslag zal ook op de website worden gezet.
- We werken scenario's uit op basis van de input die we de afgelopen weken van omwonenden, grondeigenaren en initiatiefnemers hebben ontvangen.
- We werken aan een concept voor het Integraal Programma van Eisen (IPvE). Deze presenteren we rond de zomer aan de betrokkenen en geïnteresseerden. Hierop kunnen mensen hun reactie geven met een zienswijze.
- Eind dit jaar gaat dit IPvE naar de gemeenteraad voor het besluit. Als de raad het IPvE goedkeurt, is het IPvE het kader op basis waarvan vergunningen en bestemmingsplanwijzigingen kunnen worden aangevraagd.
- Als het plan doorgaat, moet er een omgevingsvergunning of bestemmingsplanwijziging worden aangevraagd. Hierop kunnen mensen bezwaar maken en in beroep gaan.
- Als alles doorgaat, zullen de ontwikkelingen gefaseerd worden uitgevoerd. Wanneer dat precies is, is nu nog lastig te zeggen. Mogelijk zijn eind 2023 of begin 2024 de eerste ontwikkelingen te zien.

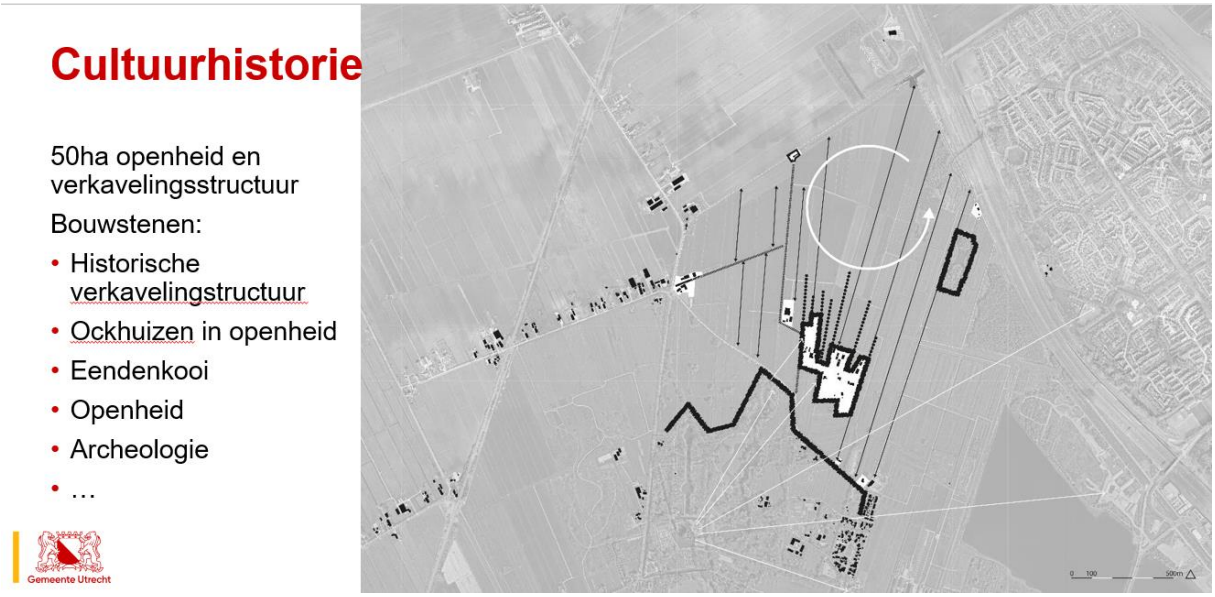
Vragen?

Heeft u vragen over het project of over de meedenksessie? Kijk op utrecht.nl/ockhuizen of neem contact op met projectleider Anne Schipper van gemeente Utrecht.

E-mail: ockhuizen@utrecht.nl
Telefoon: 14 030

Gemeente Utrecht

Bijlage 1: themakaart en uitkomsten tafelgesprek cultuurhistorie

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte blijven voor ongeveer 50 hectare openheid en het behouden van de historische verkavelingsstructuur. Ook moeten we rekening houden met archeologie.

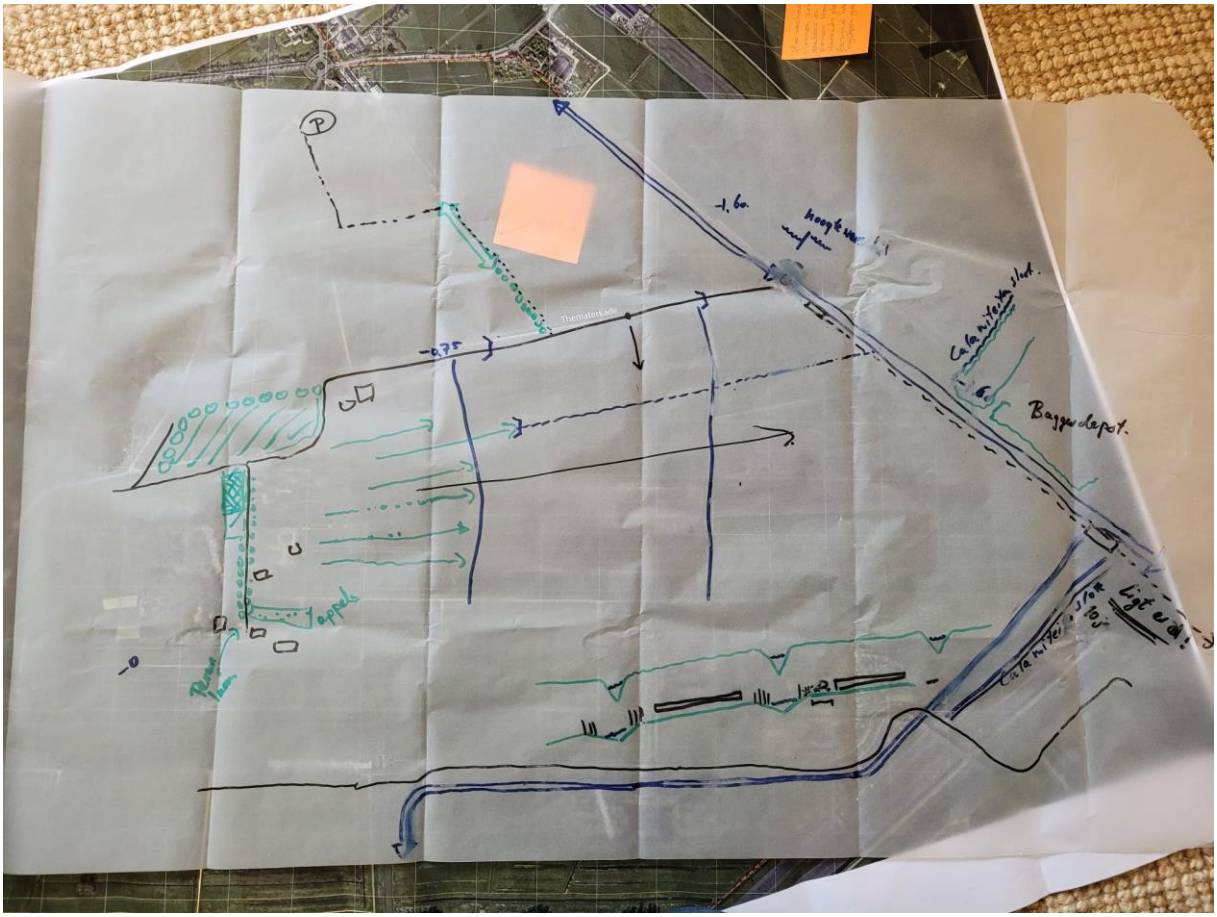
Samenvatting tafelgesprekken

Uit de tafelgesprekken en historische kaarten blijkt dat er vroeger fruitlaantjes liepen die in de loop van de tijd zijn verdwenen. Dit is een aanleiding om te onderzoeken of we wandel- of fietsroutes langs deze oude laantjes te maken. Ook hebben we nu beter inzicht in hoe het watersysteem en de waterpeilen in het gebied werken, zodat we dit ook kunnen meenemen in het ontwerp (bijvoorbeeld door de peilhoogte, waterkwaliteit en waterfunctie mee te nemen). Daarnaast moeten we goed overleggen met onze buurgemeentes, en de plannen als geheel bekijken.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
Overweeg fruitbomen te plaatsen	Breng oorspronkelijke fruitboomgaarden en fruitlanen terug (met boscompensatie).
	Maak een wandelroute langs het oorspronkelijke perenlaantje waarmee de Thematerkade wordt verbonden, door de landerijen tot aan de parkeerplaats bij Klein Limburg. Zet hier extra perenbomen neer (als boscompensatie).
Gebruik bestaande infrastructuur	Maak een doorsteek voor voetgangers vanaf het gemaal aan het eind van de Thematerkade langs het water onder de A2 door.
	Gebruik de bestaande infrastructuur, zoals de kortgeleden aangelegde betonnen bruggen, voor een mogelijke langzaamverkeerroute.
Maak verkavelingsstructuur duidelijker	Breng singelbeplanting, elzen en wilgen in het gebied om de verkavelingsstructuur duidelijker zichtbaar te maken.
Overige opmerkingen	Verbinden van gemaal via een bruggetje langs Maarssenbroek.

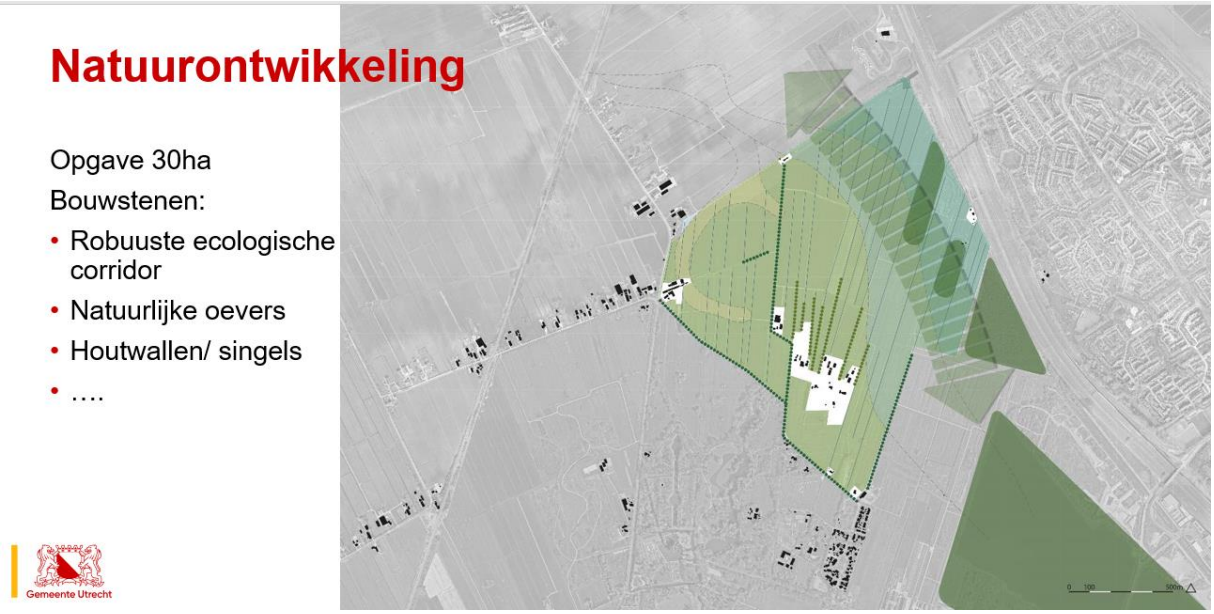
	Hoe verhouden de plannen zich tot de eerdere en bredere plannen van Haarrijn, Haarzicht en plassen? Er zijn al heel veel ingrepen geweest.
	Uitgangspunt 50 ha openheid komt steeds langs als openheid vanaf Ockhuizen gezien. Mensen kunnen vanuit de snelweg ook het gebied in kijken.

Getekende kaart op basis van input aanwezigen

Gemeente Utrecht

Bijlage 2: themakaart en uitkomsten tafelgesprek natuurontwikkeling

We willen de natuur doorontwikkelen, en verschillende plekken met elkaar verbinden via een ecologische corridor (verbinding). Zo kunnen dieren zich vrijuit bewegen, dat is interessant voor bijvoorbeeld een otter. Ook denken we aan bijvoorbeeld natuurlijke oevers en houtwallen/singels.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat de omwonenden de natuur de belangrijkste waarde vinden in dit gebied, en dat er iemand moet zijn die de belangen van de natuur behartigt. Daarnaast vinden ze een corridor of verbindingsfunctie een goed idee. We moeten goed kijken naar wat er al is en dit versterken, of het landschap juist levendiger invullen. Het bestaande Landinrichtingsplan biedt hiervoor inspiratie.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

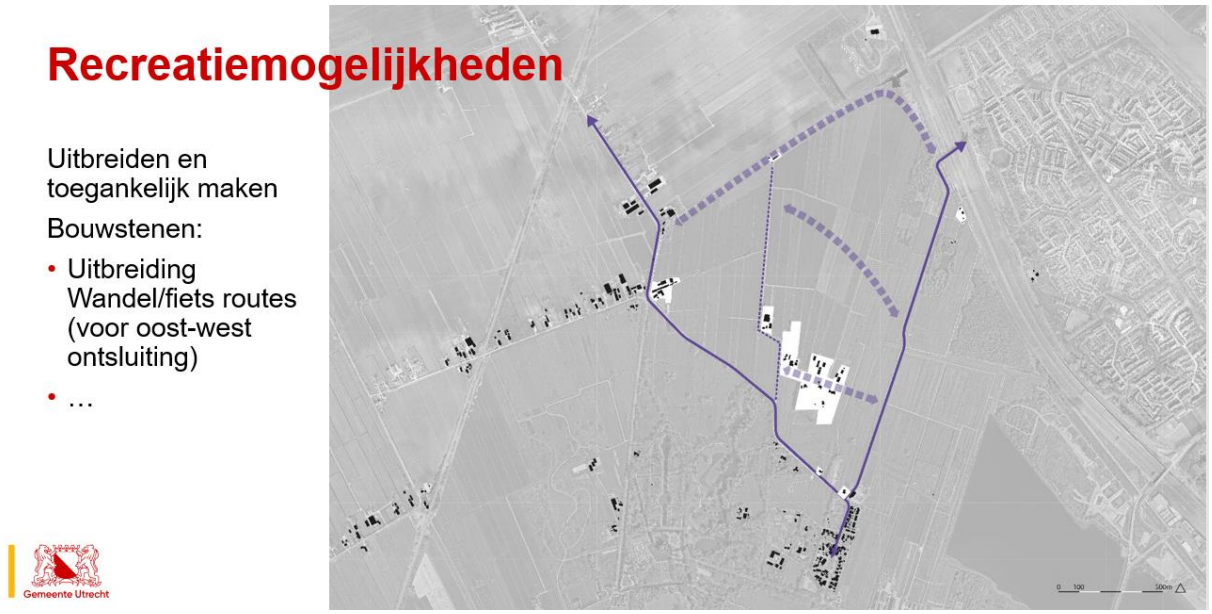
Samenvattend	**Notities**
Geef prioriteit aan de natuurwaarden	Hoe houden we grip op het proces qua natuurwaarden?
	Er moet een belangenbehartiger zijn voor de natuur in dit gebied.
	Waar is de stem van Natuurmonumenten?
	Natuurwaarden.
	Kan het doel van natuurontwikkeling concreet worden gemaakt?
	Sinds 2001 is er een plan voor cultuurhistorische natuur, gaat dat sowieso door?
	Waarom de kwaliteiten van het landschap aanpassen?
Denk goed na over hoe je natuurwaarden combineert met de andere thema's	Hoe verhoudt natuur zich met zonneweide?
	Natuur is combineerbaar met recreatie. Natuurontwikkelingsplan bestaat al 20 jaar. Wordt dit doorgezet als de zonneweide niet door zou gaan?

Gemeente Utrecht

	Natuurherstel & energie.
	Het lijkt erop dat duurzame energie de hoogste prioriteit heeft, terwijl wij als boeren al een milieudelict plegen bij het platrijden van een weidevogelnest.
Het zou mooi zijn als de otter terugkomt	Breng de otter terug in het landschap.
	Otter terug.
Denk ook aan de weidevogels	Weidevogels.
	Waarom geen weidevogel en wel otter?
	Weidevogels & rust
Kan het kaartje ook anders worden getekend?	Zijn er mogelijkheden om de ingetekende plannen te verschuiven?
	Andere plek voor zonneweide: langs A2.
Combineer natuur met zonnevelden	Zonnepanelen achter natuurcorridor (bomen + bosjes).
	Integratie tussen wijk Haarrijn en corridor/zonneweide.
Overige opmerkingen	Levendiger landschap.
	Nieuwbouw Haarrijnseplas i.c.m. Corridorfunctie.
	Afscheiding A2 met bomen en struiken.
	Verbinding Groene Hart met wat?
	Oeverzone Haarrijnseplas bij nieuwe wijk groen houden.
	Versterking van wat is…
	Landbouwgrond.
	Cultuurhistorische natuur.
	Boerenland.
	In hoeverre zijn de aanwezige waarden leidend, en niet de opgaven?
	Wat is de rol van Natuurmonumenten?

Gemeente Utrecht

Bijlage 3: themakaart en uitkomsten tafelgesprek recreatiemogelijkheden

We willen de recreatiemogelijkheden in het gebied uitbreiden en toegankelijk maken. Bijvoorbeeld met fiets- of wandelroutes.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de tafelgesprekken blijkt dat de meningen over dit onderwerp verschillen: sommige bewoners willen bijvoorbeeld graag ruimte voor loslopende honden, terwijl anderen juist rust willen om de broedplaatsen niet te verstoren. Wandelaars willen graag rustig door het gebied lopen, fietsers willen een snellere oost/west-verbinding. Ook is gesproken over ideeën voor kinderen, zoals de mogelijkheid om te skeeleren, net als in het Maximapark.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
We willen graag een fietspad (langs de Polderweg)	Fietspad + wandelpad Polderweg loopt al zeker 1 jaar. Graag dit meenemen in het plan voor de veiligheid.
	In ’65 is beloofd dat er een fietspad zou komen, dit is al toegezegd.
Fietspad aan de noordzijde is denkbaar	Het fietspad dat rondom het gebied loopt kunnen omwonenden zich goed voorstellen.
	Recreatie is niet hetzelfde als fietsen langs de snelweg.
Zorg dat er niet te veel auto’s komen	Liever geen autoverkeer rond het bovenste stippellijntje.
	Waar parkeren bezoekers die in het gebied komen recreëren? Liever niet in het dorp.
	Een openbare route langs de woningen wordt niet gewaardeerd.
De meningen verschillen over honden	Geen loslopende honden of recreatie in ecologische zone.
	Juist wel loslopende honden, geen kleine strook.

Gemeente Utrecht

	Honden verboden in broedgebied.
Denk ook na over opties voor kinderen	Maak speelplekken voor kinderen.
	Kinderen willen skeeleren, zwemmen (geen zwembad) of vissen. OER is een succes.
Overige opmerkingen	Maak bovenin bij de punt een stiltegebied, geen recreatie.
	Maak een verbinding met het Máximapark.
	Onderzoek of een geluidswal kansen biedt.
	Sluit aan bij de nieuwe wijk Haarrijn bij de Haarrijnse Plas.
	Waar maak je de groene zone?
	Denk aan wandelaars (ook uit Vleuten) zoals bij het lint, hou verkeersstromen zoveel mogelijk het gescheiden. Wandelen op de Polderweg is nu gevaarlijk.
	Laat de volgende keer ook hoogteverschillen zien op de kaart.
	Bosgebied elders, bijvoorbeeld andere zijde van Utrecht.
	Voor welke bewoners maken we dit? Voor Haarrijn of Maarsenbroek?
	Maak ruimte voor bijen.
	Natuurbehoud en recreatie gaan slecht samen of zijn zelfs strijdig.
	Plaats prullenbakken; er ligt nu veel rotzooi in het gebied.
	Maak geen rechte weg, maar kronkelend. Liefst zo ver mogelijk richting snelweg.
	Niet recreëren tussen de zonnepanelen.
	Pas de waterstanden aan als de boeren weg zijn.
	Bospaden voor wandelaars.
	Recreatie is slecht combineerbaar met A2.
	Recreatie en ecologische zone gaan niet samen.

Gemeente Utrecht

Bijlage 4: themakaart en uitkomsten tafelgesprek boscompensatie

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte komen voor 15,4 hectare boscompensatie. Bijvoorbeeld door een robuuste ecologische corridor (groot groen stuk land, dat gebieden met elkaar verbindt), houtwallen/singels en boomgaarden of houthakbosjes.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat er vragen leven over het aantal hectares: mensen vragen zich af of het aantal hectares dat in de vertrekpunten staat niet te veel is, omdat het niet past in het gebied of omdat compensatie voor de verbreding A27 niet nodig zal blijken. Ook stellen ze de vraag of hier met boscompensatie automatisch de gelegenheid wordt gecreëerd om de snelweg te verbreden. Ideeën van de bewoners zijn bijvoorbeeld om zonnepanelen achter het bos te plaatsen (richting de snelweg), om aan te sluiten bij al bestaand bos, of Klein Limburg ‘omklappen’ naar het gebied ernaast.

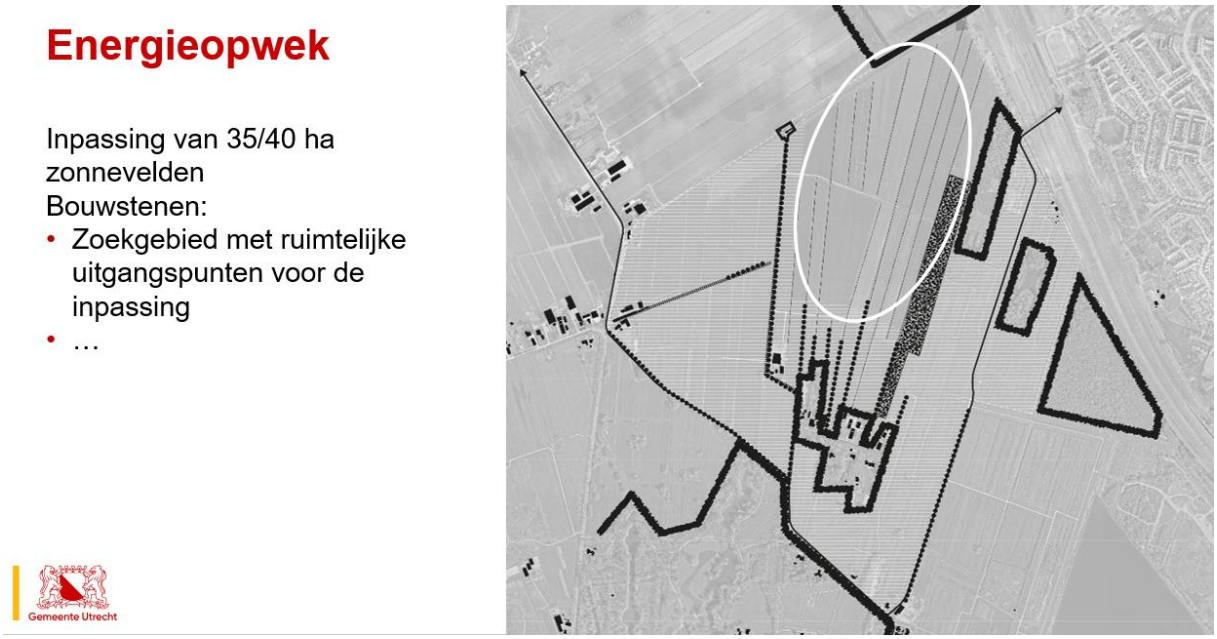
Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	Notities
Klopt het aantal hectares wel?	Klopt het aantal hectares bomen?
	Om 800 bomen van de A27 te compenseren is maar 0,5 ha tot maximaal 1 ha nodig.
We willen niet dat hiermee de gelegenheid wordt gecreëerd om de A27 te verbreden	Als bomen gecompenseerd worden, wordt dan de A27 automatisch breder? Dat willen we niet.
De meningen zijn verdeeld over de vraag waar het bos zou kunnen komen	Op het kaartje staat nu in de punt een cirkel getekend waar bos zou kunnen komen. Bewoners vragen zich af of dit logisch is, zo dicht bij de snelweg waar niemand het ziet.
	Zorg voor een zichtlijn vanaf het dorp op het bos en plaats daarachter zonnepanelen.
	Zonnepanelen juist langs de snelweg achter een bosrand en hoogte variëren voor zoninval op de panelen.
	Zo min mogelijk gesloten blokken.

	Aansluiten bij bos dat er al is.
	Bomen langs fietspaden/nieuwe recreatiepaden plaatsen is prima.
	Rand creëren zoals langs kasteel de Haar.
	Bos rechts naast de Eendenkooi, zodat zicht op de snelweg verdwijnt.
Bos past hier niet	Cultuurhistorisch hoort het bos niet in het landschap.
Singels herstellen	Singels herstellen is een pluspunt.

Gemeente Utrecht

Bijlage 5: themakaart en uitkomsten tafelgesprek energieopwek

Volgens de vertrekpunten moet er ruimte komen voor een zonneveld van 35 tot 40 netto hectare.

Samenvatting tafelgesprekken

Uit de gesprekken blijkt dat een deel van de inwoners tegen dit idee is, maar een deel denkt ook graag mee. Omwonenden willen het zonneveld graag zo dicht mogelijk in de punt tegen de A2 hebben, en bij voorkeur een kleiner zonneveld. Ook kan het zonneveld misschien worden ‘ingepakt’ door bos of begroeiing, zodat het niet zichtbaar is. De grote vraag is hoe dit zonneveld kan samengaan met de andere waarden in het gebied.

Genoteerde ideeën en opmerkingen

Samenvattend	**Notities**
De meningen over een zonneveld zijn verdeeld	Liever natuurgebied dan zonnepanelen.
	Zonnevelden passen niet in dit gebied.
	Waarom geen windmolens?
	Goed mogelijk, door inpassen meerdere opgaves in het gebied.
	De flora en fauna krijgt een betere kans.

Houd het zonneveld zo klein mogelijk	Niet meer dan 35 ha netto.
	Veld niet groter dan 10 ha om ruimte voor openheid/natuur/bossage te behouden.
	Zonnepark zo beperkt mogelijk (max 24 ha bruto).

Gemeente Utrecht

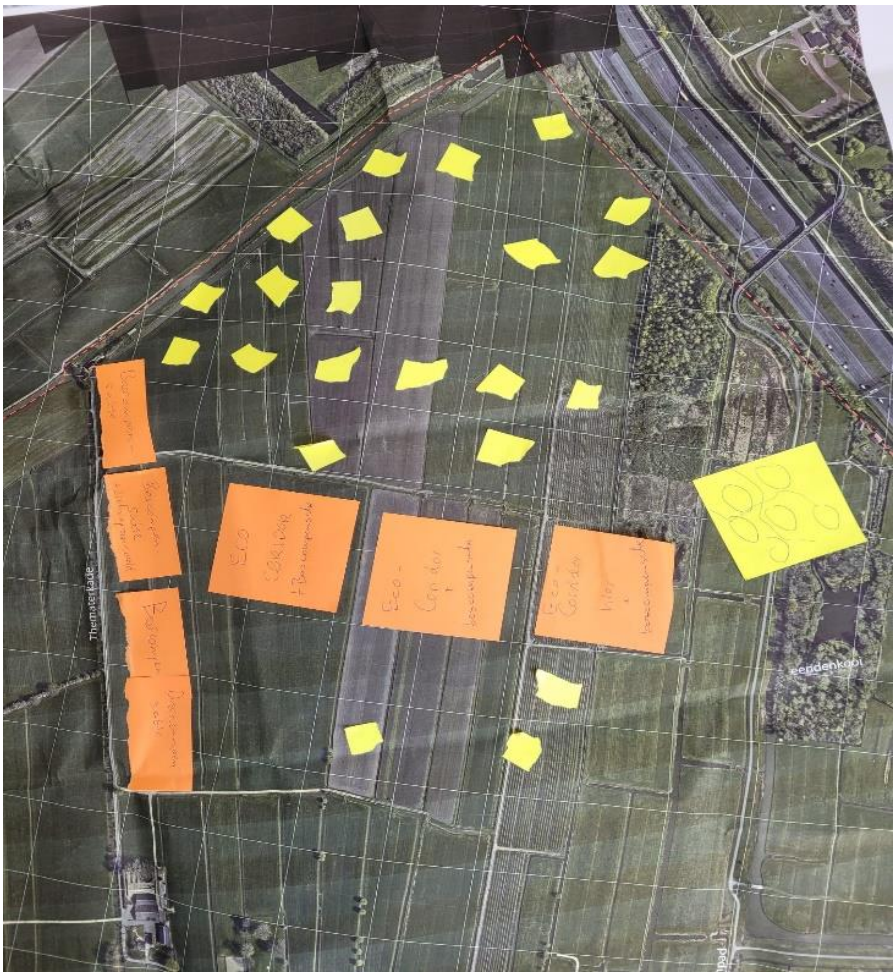
Zorg dat de zonnepanelen ver genoeg bij de omwonenden vandaan staan	Geen zonnepanelen tussen woningen en de blauwe lijn in de kaart hieronder.
	Als aan bepaalde bewoners wordt beloofd dat de zonnepanelen niet dichterbij dan een x bepaald aantal meters van hun huis komen, moet dat voor alle bewoners gelden.
	Bewoners percelen ruime lege buffer geven tot herinrichting gebied, 1e wetering ongeveer 250 meter.
Leg het zonneveld tegen de snelweg aan	Zonnepanelen bij snelweg.
	Zonneveld aangrenzend aan A2.
	Zonnepark zo dicht mogelijk tegen A2 aan.
Lage zonnepanelen hebben de voorkeur	Zo laag mogelijk.
	Lagere panelen.
	Openheid gebied voorop: zonnevelden/panelen lager dan ooghoogte/laag bij de grond.
Een organische indeling van de zonnepanelen is aantrekkelijker	Een organische indeling van zones (i.p.v. rechthoekige zones --. “rechte baan voor corridor”, “rechthoekige zone voor panelen”) maakt het gebied aantrekkelijk voor mens en milieu. Is het erg dat zonnepaneelgebied groter is als het prettig oogt met oog voor de natuur?
	In “organische/speelse indeling” heeft een mix tussen N/Z-oriëntatie en O/W-oriëntatie de voorkeur?
	Een zichtbaar prettige indeling van natuur en techniek (panelen) heeft grote voorkeur boven gemak van makkelijk onderhoud.
Maak de zonnepanelen zo ‘onzichtbaar’ mogelijk	Panelen inpakken met groen.
	Groencorridor tussen woningen en zonneveld.
	Goede inpassing: weinig zichtbaarheid van panelen om landschapsbederf.
	Boscompensatie en inkleding panelen combineren.
	Inpassen door mammoetgras en recreatie.
	Veld moet uit het zicht middels bossages welke vanaf dag 1 volwassen en groenblijvend zijn.

	Bomen/planten rondom de zonnevelden (uit het zicht).
	Grote pv is industrieel, past niet in landschap en de sfeer. Kleiner en opknippen in kleinere onderdelen.
	Wat is inpassing? o Binnen de percelen Hogere plaatsing, beplanting?

Gemeente Utrecht

Houd rekening met de gevolgen van de zonnepanelen voor de natuur en omgeving	Ecologisch verantwoorde aanleg – impact voor plant en dier?
	Zonneveld moet voldoen aan eisen ecologisch verantwoord.
	Hoe combineert de opstelling van de panelen met de natuurwaarden?
	Wat doet het warmteschild met de natuur en met de aanwonenden?
	Zijn zonnepanelen geluidsdragend (i.v.m. snelweg)?
	Let ook op de veiligheid i.v.m. vandalisme.
Houd rekening met wat er na 25 jaar met de zonnepanelen en het gebied gebeurt	Wat gebeurt er met de zonnevelden na 25 jaar?
	Veld moet opgeruimd worden bij faillissement/einde levensduur etc. Dus ook heipalen en andere zooi. Hier moet een fonds voor aangelegd worden.
	Eisen dat zonneveld niet doorverkocht mag worden.
	Houd rekening met de circulariteit van de zonnepanelen
	Hoe groen zijn zonnevelden?
Overleg ook met andere gemeentes	Overleg met andere gemeenten over zonnevelden, bijvoorbeeld net over de gemeentegrens achter Ockhuizen.
	Welk overleg is er met de gemeente Stichtse Vecht? Is er ruimte op het elektrastation?
	Stichtse Vecht ○ Aansluiten elektriciteit ○ Aansluiten ecozone ○ Fietspad Gieltjesdorp
Overige opmerkingen	Watergang.
	Ockhuizerlaan omringd door perenbomen.
	Wie is er verantwoordelijk bij schade bij bijvoorbeeld storm?
	Recreatie past niet in de ecologische buffer.
	Zonde van dit landbouwgebied. Er is behoefte aan voedsel nu.
	Kijk niet alleen naar het zoekgebied voor zon, maar betrek ook de buurgemeentes bij de ideeën; zowel qua landschap als voor energie.

Gemeente Utrecht

Een voorbeeldkaartje dat is gemaakt bij de tafel: de kleine gele vierkantjes zijn zonnepanelen, de oranje post-its onderlangs staan voor een ecologische corridor inclusief boscompensatie, de halve oranje post-its links staan voor boscompensatie. De gele vierkantjes eronder zijn neergelegd om een organische inrichting van het gebied te illustreren, waarbij ecologie, zonneveld, recreatie en openheid elkaar afwisselen.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Wijziging Verordening leegstand, verhogen boetebedragen bij overtreden van de meldplicht

Beleidsveld	Wonen en Volkshuisvesting
Organisatieonderdeel	Ontwikkelorganisatie Ruimte
Opsteller	Inge van Zuilekom/Jamal Belkasmi
Kenmerk	11556874
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. De wijziging van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht vast te stellen, waarin de boetebedragen bij het overtreden van de meldplicht worden verhoogd naar € 9.000 en € 4.500 voor respectievelijk een professional en overige overtreders.

Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Samenvatting

In dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om in de leegstandverordening de boetebedragen voor het overtreden van de meldplicht te verhogen conform de overgenomen motie M2023/206. Het voorstel is om de bedragen, zoals in de overgenomen motie, te verhogen voor professionals van € 5.000 naar € 9.000 en voor overige overtreders van € 2.800 naar € 4.500. De leegstandverordening treedt per 1 oktober 2023 in werking. De intentie van dit raadsvoorstel is dat de boetebedragen worden gewijzigd voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.

Context

Aanleiding

In het coalitieakkoord is afgesproken een leegstandaanpak in te voeren via een leegstandverordening. Op 22 juni 2023 is besloten tot het invoeren van de Leegstandverordening per 1 oktober 2023. De gemeente Utrecht gaat hiermee een meldplicht, een leegstandoverleg en een leegstandbeschikking instellen om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden. In uitzonderlijke situaties kan een verplichtende voordracht nodig zijn. Voor het niet melden van een woning, die langer dan zes maanden leegstaat, kan een boete worden opgelegd.

Tijdens de raadsvergadering is een motie ingediend (M2023/206, hogere boetes) die het college opdraagt in de leegstandverordening de boetebedragen op overtreding van de meldplicht te verhogen. Deze motie is ingetrokken en overgenomen. De boetedagen worden, zoals in de motie staat, voor een professional verhoogd van € 5.000 naar € 9.000 en voor overige overtreders van € 2.800 naar € 4.500.

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	9.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	4.500 euro

Juridische context

Besluitvorming over de invoering en wijziging van de leegstandverordening is een raadsbevoegdheid. De Leegstandverordening Utrecht is gebaseerd op artikel 149 Gemeentewet, artikel 2 van de Leegstandwet en de ‘21e tranche’ van het Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet**.** Utrecht neemt deel aan het experiment op grond van artikel 3.15 Regeling uitvoering Crisis- en herstelwet (zeventiende tranche). Met dit experiment heeft de gemeente een aantal extra mogelijkheden die zij mag toepassen in de bestrijding van leegstand. De extra bevoegdheden voor het verplichten tot in gebruik nemen van de woonruimte met een maximale marktconforme huurprijs geeft de leegstandverordening meer daadkracht.

Beslistermijn

Het is gewenst dat de boetebedragen worden gewijzigd ruim voordat de eerste controles plaatsvinden en de handhaving start in april 2024.

Beoogd effect

Het beoogd effect is dat woningeigenaren hun woning niet lang leeg laten staan. Als er wel sprake is van woningleegstand, dat de woningeigenaar de leegstand op tijd meldt bij de gemeente en indien nodig met de gemeente in overleg treedt om de leegstand op te lossen.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening

- Raadsbesluit Verordening Leegstand gemeente Utrecht (22 juni 2023)
- Motie M206, hogere boetes (22 juni 2023)

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico’s

Beslispunt	
1	De wijziging van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht vast te stellen, waarin de boetebedragen bij het overtreden van de meldplicht worden verhoogd naar € 9.000 en € 4.500 voor respectievelijk een professional en overige overtreders.
Argumenten	
1.1	Hogere boetes vormen een grotere prikkel om leegstand te melden.
	Volgens de leegstandwet mogen er hogere boetebedragen vastgesteld worden. 9.000 euro is de maximale hoogte van de boete volgens de leegstandwet. De Gemeente Amsterdam heeft ook hogere boetebedragen dan voorgesteld in de huidige leegstandverordening Utrecht, namelijk: professionals (twee of meer panden) 9.000 en voor overige overtreders 4.500. Onlangs heeft gemeente Amsterdam bekend gemaakt dat ondanks de hoge boetes veel eigenaren de leegstand niet (op tijd) melden. Bij lagere boetes zoals nu opgenomen in de Leegstandverordening Utrecht is er een kans dat er nog meer eigenaren niet (op tijd) gaan melden. Overigens geven we in Utrecht de eigenaar eerst een waarschuwing en als er dan nog niet wordt overgegaan tot melden volgt de boete. Zo weten we zeker dat de eigenaar op de hoogte is van de meldplicht en de kans gekregen heeft de leegstand te melden. Het toepassen van een lagere eerste boete is dan ook niet nodig.
Kanttekeningen/Risico’s	
1.1	Mogelijk ontstaat er onduidelijkheid over de hoogte van de boetebedragen bij woningeigenaren.
	Op 1 oktober 2023 treedt de Leegstandverordening in werking. Het raadsbesluit over de nu voorliggende wijziging wordt pas later genomen. De boetebedragen worden dus aangepast enige tijd nadat de verordening in werking is getreden. De eerste controles vinden echter plaats in april 2024. Het heeft de nadrukkelijk voorkeur dat hiervoor de gewenste boetebedragen vastgesteld zijn door de raad én gepubliceerd, zodat bij de handhaving van overtredingen de gewenste bedragen opgelegd kunnen worden. In de communicatie zal hier extra aandacht aan besteed moeten worden om onduidelijkheid bij eigenaren te voorkomen.

Financiën
Dit besluit heeft geen financiële consequenties.

Vervolg
De inwerkingtreding van de Verordening Leegstand gemeente Utrecht op 1 oktober 2023. Naar verwachting kan er op zijn vroegst eind 2023 een besluit genomen worden door de raad over dit wijzigingsbesluit. Daarbij heeft het de nadrukkelijke voorkeur dat er een besluit genomen is én de wijziging gepubliceerd is voor de eerste controle en handhaving start in april 2024.

Participatie
Er heeft geen participatie plaatsgevonden over dit voorstel.

Communicatie
De Leegstandverordening is reeds gepubliceerd en hierover is gecommuniceerd naar belanghebbenden. Wijziging van de boetebedragen vraagt nogmaals om aanvullende communicatie naar dezelfde partijen en via de algemene kanalen van de gemeente Utrecht.

(Niet) Referendabel
De Verordening raadgevend referendum gemeente Utrecht is van toepassing.

Bijlage(n)
Bijlagen besluitvorming
- Wijzigingsbesluit Verordening leegstand gemeente Utrecht

Bijlagen informatief
-

Besluit tot wijziging van de Verordening leegstand gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht,

- Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van <datum >
- Gelet op artikel 2 van de Leegstandwet en artikel 149 van de gemeentewet;

Overwegende dat naar aanleiding van de overgenomen motie M206 Hogere boetes

Besluit in bijlage 1, de tabel bij artikel 9 lid 1 als volgt te wijzigen:

Artikel I

De tabel bij artikel 9 lid 1 in bijlage 1 wordt als volgt gewijzigd:

A. De tabel bij artikel 9 lid 1 komt te luiden:

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**9.000 euro**
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**4.500 euro**

Artikel II

Dit besluit treedt in werking vijf weken na bekendmaking in het Gemeenteblad.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Bijlage:

Overzicht van de wijzigingen in Verordening leegstand gemeente Utrecht

Bestaande tekst:

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	**Wettelijke bepaling**	**Boetebedrag**
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	5.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	2.800 euro

Nieuwe tekst

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**9.000 euro**
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	**4.500 euro**

Verordening leegstand gemeente Utrecht

De raad van de gemeente Utrecht;

- gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 4 april 2023:
- gelet op:
  artikel 2 van de Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche), artikel 3.15 Regeling van de Minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening tot wijziging en aanvulling van de Regeling uitvoering Crisis- en herstelwet (zeventiende tranche) en artikel 149 van de Gemeentewet.

Overwegende:

- dat het de ambitie is dat iedereen een (betaalbare) woning kan vinden in Utrecht.
- dat het niet uitlegbaar is dat met de grote schaarste op de woningmarkt, woonruimten nu lang leeg mogen staan.
- dat het wederom in gebruik nemen van leegstaande woonruimten zorgt voor een betere benutting ervan en helpt de druk op de bestaande woningvoorraad te verlichten.

Besluit de volgende verordening vast te stellen:

Verordening leegstand gemeente Utrecht

Artikel 1 Begripsomschrijvingen

1. In deze verordening wordt verstaan onder:
   a. eigenaar: degene die bevoegd is tot het in gebruik geven van woonruimte als bedoeld in artikel 1, onder c, van de Leegstandwet;
   b. leegstaan: het niet of niet krachtens een zakelijk of persoonlijk recht in gebruik zijn dan wel een gebruik dat de kennelijke strekking heeft afbreuk te doen aan de werking van de Leegstandwet of deze verordening. Een woonruimte waar niemand zijn woonadres heeft als bedoeld in artikel 1.1, onder o, onder 1°, van de Wet basisregistratie personen;
   c. tweede woning: één zelfstandige woonruimte, als bedoeld in artikel 1.1 van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019, die naast een hoofdverblijf wordt gebruikt als verblijf mits en zolang deze zelfstandige woonruimte uitsluitend door de eigenaar, of personen die op hetzelfde adres als de eigenaar staan ingeschreven in de Basisregistratie Personen, wordt gebruikt;
   d. wet: de Leegstandwet;
   e. woonruimte: besloten ruimte die, al dan niet tezamen met een of meer andere ruimten, bestemd of geschikt is voor bewoning door een huishouden.

Artikel 2 Aanwijzing werkingsgebied

1. Deze verordening is van toepassing op alle woonruimten in de gemeente Utrecht met uitzondering van woonruimten in eigendom van toegelaten instellingen conform hoofdstuk 4 van de Woningwet.
2. De artikelen 5, 6 en 8 zijn niet van toepassing op woonruimten als bedoeld in artikel 1.1.c van deze verordening.

Artikel 3 Meldplicht

1. De eigenaar is verplicht de leegstand van een in artikel 2 bedoelde woonruimte bij burgemeester en wethouders te melden zodra de leegstand langer duurt dan zes maanden.
2. De eigenaar maakt voor de in het eerste lid genoemde melding gebruik van door burgemeester en wethouders vast te stellen elektronisch formulier.
3. Bij de leegmelding worden in ieder geval de volgende gegevens en stukken overgelegd:
   a. naam, contactgegevens en woonadres van de eigenaar;
   b. adres van de woonruimte;
   c. ingangsdatum van de leegstand;
   d. verwachte duur van de leegstand;
   e. reden voor leegstand;
   f. datum van de akte van levering van de woonruimte.
4. Burgemeester en wethouders kunnen aanvullende gegevens en stukken verlangen.

Artikel 4 Leegstandlijst

1. Burgemeester en wethouders houden een leegstandlijst bij waarin de volgende woonruimten worden opgenomen:
   a. woonruimten waarvoor de eigenaar een leegmelding heeft gedaan als bedoeld in artikel 3, eerste lid;
   b. woonruimten waarvan ambtshalve geconstateerd is dat deze leegstaan en waarvan de leegstand gemeld had moeten worden door de eigenaar als bedoeld in artikel 3, eerste lid. Op de leegstandlijst zijn de gegevens en stukken opgenomen, genoemd in artikel 3, derde lid, voor zover deze beschikbaar zijn, de datum van inschrijving van de woonruimte op de leegstandlijst, bouwjaar van de woonruimte en de BAG-id (Basisregistratie Adressen en Gebouwen) van de woonruimte.

Artikel 5 Leegstandoverleg

Binnen twee maanden na ontvangst van de leegstandmelding voeren burgemeester en wethouders overleg met de eigenaar over het gebruik van de woonruimte als bedoeld in artikel 4 van de Leegstandwet en artikel 6t lid 4 Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche).

Artikel 6 Leegstandbeschikking

1. Burgemeester en wethouders kunnen na het overleg bedoeld in artikel 5 een leegstandbeschikking vaststellen. Ook als de eigenaar geen medewerking verleent aan dit overleg kan een leegstandbeschikking worden vastgesteld als bedoeld in artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche).
2. Burgemeester en wethouders kunnen in de leegstandbeschikking:
   a. indien de woonruimte niet geschikt is voor gebruik als woonruimte en de woonruimte niet is bestemd voor afbraak of vernieuwbouw, bepalen welke voorzieningen door de eigenaar binnen de in de beschikking bepaalde termijn moeten zijn getroffen om de woonruimte geschikt te maken voor gebruik als woonruimte;
   b. indien de woonruimte is bestemd voor verhuur, de maximale marktconforme huurprijs bepalen waartegen de woonruimte te huur wordt aangeboden. De marktconforme huurprijs voor geliberaliseerde woonruimten wordt bepaald door een onafhankelijke taxateur;

c. indien het een woonruimte betreft die is bestemd voor verkoop en als woonruimte kan worden verhuurd op grond van artikel 15, eerste lid, onder b of d, van de Leegstandwet, de eigenaar verplichten de woonruimte te verhuren, met een vergunning als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van die wet;
d. indien het een woonruimte betreft die is bestemd voor afbraak of vernieuwbouw en als woonruimte kan worden verhuurd op grond van artikel 15, eerste lid, onder c, van de Leegstandwet, de eigenaar verplichten de woonruimte te verhuren, met een vergunning als bedoeld in artikel 15, eerste lid, van die wet;
e. een termijn opnemen van ten minste één maand waarbinnen de woonruimte op het moment dat deze geschikt is voor bewoning in gebruik wordt genomen als woonruimte;
f. andere voorwaarden opnemen die noodzakelijk zijn voor het zo spoedig mogelijk in gebruik nemen van de woonruimte.

3. De eigenaar kan gemotiveerd verzoeken om de termijn, bedoeld in het tweede lid, onder e, eenmaal te verlengen met een periode van ten minste één maand.
4. Indien een eigenaar een verzoek doet als bedoeld in het derde lid, kunnen burgemeester en wethouders de voorwaarden, bedoeld in het tweede lid, onder b tot en met f, in de oorspronkelijke leegstandbeschikking wijzigen.

Artikel 7 Leegstandbeheer

Burgemeester en wethouders kunnen kwalitatieve eisen stellen aan een leegstandbeheerder waar de eigenaar een woonruimte door laat beheren.

Artikel 8 Voordracht gebruiker

1. Burgemeester en wethouders kunnen een gebruiker voordragen aan de eigenaar indien de woonruimte in een leegstandbeschikking is aangewezen als geschikt voor gebruik en als de leegstand langer duurt dan twaalf maanden.
2. De eigenaar is verplicht de gebruiker, bedoeld in het eerste lid binnen drie maanden na de voordracht, een overeenkomst aan te bieden tot ingebruikname van de woonruimte.
3. Het tweede lid is niet van toepassing indien de eigenaar binnen drie maanden na de voordracht een overeenkomst is aangegaan met een andere gebruiker, die de woonruimte binnen een redelijke termijn in gebruik neemt.

Artikel 9 Bestuurlijke boete en last onder dwangsom

1. Burgemeester en wethouders kunnen een bestuurlijke boete opleggen bij overtreding van de meldplicht als bedoeld in artikel 3 lid 1 van deze verordening en artikel 7 lid 3 van de Leegstandwet overeenkomstig de tabel in bijlage 1.
2. Burgemeester en wethouders kunnen een last onder dwangsom opleggen bij overtredingen als bedoeld in artikel 3, 6 en 8 van deze verordening.

Artikel 10 Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in werking op 1-10-2023.
2. Deze verordening wordt aangehaald als Verordening leegstand gemeente Utrecht.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 22 juni 2023

De burgemeester,

Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Bijlage 1 Boetetabel

Tabel bij artikel 9.1 - Boete bij overtreding meldplicht

Woonruimten	Wettelijke bepaling	Boetebedrag
Professional (de eigenaar die twee of meer woonruimten in bezit heeft bestemd voor bedrijfsmatige activiteiten)	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	9.000 euro
Overige overtreders	Artikel 18 Leegstandwet, artikel 6t Besluit uitvoering Crisis- en herstelwet (eenentwintigste tranche)	4.500 euro

Ontvangstdatum	Beleidsveld	Portefeuillehouder	Onderwerp	Behandeladvies
28-08-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Initiatiefvoorstel Aanpak Houtstook	
28-08-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Afronding IRIS-project	
23-08-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Aangifte kraakpanden Croeselaan	
18-08-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Kraakpanden Croeselaan	
21-07-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Uitgifte Oudegracht 245 (voormalig Tivoli)	
13-07-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Impact netcongestie en gemeentelijke aanpak	
06-07-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Uitspraak Bo-Ex - Huurdersvereniging STOK	
05-07-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Stand van zaken geuronderzoek Jacobs Douwe Egberts en Thomas à Kempisplantoen	

05-07-2023	Circulaire Economie	Wethouder Schilderman	Raadsbrief Gegrond verklaren bezwaar ondergrondse containers Wijde Doelen	
05-07-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Intentieverklaringen verkenning opwek energie langs A2 Noord en A28	
05-07-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Ontwerp-Beleidsnota luchtkwaliteit vrijgave voor inspraak	
04-07-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Aanpassing Utrechts Energie Protocol	
28-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Uitstel overdracht taken naar RUD	
28-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Voortgang doorontwikkeling Nedereindse Park	
28-06-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda gemeentelijk maatschappelijk vastgoed	
27-06-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Ontwikkelingen in de	

			warmtetransitie - sturen met onzekerheden	
23-06-2023	Circulaire Economie	Wethouder Schilderman	Raadsbrief Upcyclecentrum Utrecht	
23-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Uitvoeringsprogramma Goederenvervoer 2023-2026	
22-06-2023	Wijk- en Buurtaanpak	Wethouder De Vries	Raadsbrief Voortgang buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	
21-06-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Opstellen woonzorgvisie	
21-06-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon	
21-06-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Indexering opkoopbescherming en onderzoek verhoging prijsgrens	
20-06-2023	Circulaire Economie	Wethouder Schilderman	Raadsbrief Voortgang Gemeentebrede inzameling Gft	
20-06-2023	Circulaire Economie	Wethouder Schilderman	Raadsbrief Onderzoek aanbestedingsstrategie	

			verwerking van (grof) restafval en gft en motie ‘Betrokkenheid van de raad bij AVU’	
16-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Ontwerp-Beleidsnota omgevingsveiligheid: vrijgave voor inspraak	
14-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag	
09-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Subsidieregeling slim en duurzaam Goederenvervoer	
07-06-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Marktconsultatie warmtenetten bestaande bouw	
07-06-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Brief Stedin en Tennet over ontwikkelingen netcongestie	
02-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Stand van zaken cluster Goederenvervoer	

02-06-2023	Milieu en Emissieloos Vervoer	Wethouder Oosters	Raadsbrief Ontbinding contract Snelladen - deel 2	
31-05-2023	Wonen en Volkshuisvesting	Wethouder De Vries	Raadsbrief Jaarrapportage Huurteam Utrecht 2022	
31-05-2023	Vastgoed	Wethouder De Vries	Raadsbrief Contract kortlopend leegstandsbeheer voor 0-6 maanden	
31-05-2023	Samen voor Overvecht	Wethouder Streefland	Raadsbrief Voortgangsrapportage Samen voor Overvecht	
26-05-2023	Energie en Klimaat	Wethouder Van Hooijdonk	Raadsbrief Ter inzagelegging Ontwerpbestemmingsplan windpark Rijnenburg en Reijerscop	

Gemeente Utrecht

Verslag openbare ochtend-vergadering Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum	1 juni 2023
Locatie	Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door	C. de Bouter (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag	

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. van Steeg (tot 11.15 uur), dhr. C. Bos (na 11.15 uur), de wethouders mw. L. van Hooijdonk, mw. E. Oosters, dhr. D. De Vries, commissiegriffier mw. M. de Vos, de leden mw. K. Alblas (CU), dhr. H. Bakker (D66), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. R. Brouwer (CDA), dhr. J. Cornielje (PvdA), dhr. G. Dijkstra (EenUtrecht), mw. R. Heijne (GL), mw. T. Meerding (VVD), mw. A. Oudejans (Student & Starter), dhr. M. de Pagter (VVD), mw. C. Passier (VOLT), dhr. R. Peters (D66), mw. A. Sasbrink (PvdD), mw. V. Smit (VOLT), dhr. R. Snijder (Student & Starter), dhr. H. Stellinga (CDA), dhr. M. Usta (DENK), dhr. J. Vasters (D66), dhr. J. Vintges (VVD), dhr. P. Zwanenberg (GL), dhr. R. van der Zweth (PvdA), mw. J. Zwinkels (CDA)

Afwezigen

-.

Verslag ochtendvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen

1. Opening....2
2. Vaststellen van de agenda van 1 juni 2023....3
3. Vaststellen van ingekomen agenderingen....3
3.1 Agendering Makkelijker maken om warmtepompen en zonnepanelen te plaatsen....3
3.2 Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht....4
3.3 Agenderingen ter plaatse op bais van de lijst van ingekomen stukken....4
4. Conceptverslag vergadering 20 april 2023....5
GEHEIM Conceptverslag besloten gedeelte vergadering 20 april 2023
5. Toezeggingen/moties....5
6. Ingekomen stukken....5
7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2024 Regionale Uitvoeringsdienst Utrecht (RUD)....5
8. Raadsvoorstel Coördinatiebesluit windmolenpark energielandschap Rijnenbirg en Reijerscop...8
9.Raadsvoorstel Verordening leegstand gemeente Utrecht....14
LIJST VAN TOEZEGGINGEN....29

Er komt een gele arcering voor op pagina 19

1. Opening

De **voorzitter** opent de vergadering om 10.00 uur. Hij begint met de mededelingen. De commissie-griffier heeft op 24 april 2023 een update over het werkbezoek aan Wenen rondgestuurd met een toelichting over het programma en de kosten. Vraag is of deze activiteit van de commissie centraal moet worden betaald of vanuit de fractiebudgetten. Het voorstel was om dit te financieren uit de fractiebudgetten. Als de commissie daarmee kan leven, dan wordt dat zo gedaan.

Mevrouw **Passier** (VOLT) heeft begrepen dat de commissie is uitgenodigd. Het advies is nu om woensdag overdag te vertrekken. De meeste commissieleden hebben een baan. Zij vraagt daarom of het bezoek in het weekend kan plaatsvinden.

De **voorzitter** weet niet of dat kan. Hij wil hier het principebesluit nemen over de wijze van financiering en de praktische aspecten op een ander moment te bespreken.

Wethouder **De Vries** geeft aan dat het niet in het weekend kan omdat Wenen aangeeft alleen door de week te kunnen. Er is ook gevraagd of hij als wethouder daarheen wil gaan omdat het in het teken staat van volkshuisvesting en sociale woningbouw. Daarom heeft hij gezegd dat het hem fijn leek om dit gezamenlijk te doen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meent dat de commissie wordt uitgenodigd.

De **voorzitter** stelt dan voor dat het als commissieactiviteit wordt beschouwd en niet wordt gefinancierd door de fracties.

De heer **Snijder** (Student & Starter) sluit zich hierbij aan, ook in het kader van de inclusiviteit.

De heer **Bosch** (PVV) vindt dat in het vervolg duidelijker gecommuniceerd moet worden of het iets van de commissie is of dat het uit de fractiebudgetten moet komen. Het is lood om oud-ijzer, het is immers allebei belastinggeld. De PVV steunt het besluit.

De **voorzitter** merkt op dat de commissie er daarom nu over praat. Hij vraagt of de andere fracties hier een mening over hebben. Voorwaarde is wel dat er vier aanmeldingen moeten zijn. Anders gaat het niet door.

De heer **Vasters** (D66) denkt dat het goed is dat het uit het commissiebudget komt. Hij weet dat er vorig jaar vanuit de commissie Mobiliteit een studiereis naar Berlijn is geweest. Dat ging ook uit het commissiebudget. Hij zou hierin één lijn willen volgen.

Mevrouw **Heijne** (GL) overlegt nog met haar fractie, maar zij meent dat de commissie hierin één lijn moet trekken. Het lijkt haar dus logisch om dit ook zo te doen.

De **voorzitter** concludeert dat dit uit het commissiebudget wordt gefinancierd. Misschien moet die ene lijn ook vast worden gelegd. De commissiegriffier gaat het regelen.

Mevrouw **De Vos** meldt dat zij meegaat.

De **voorzitter** dat er dan nog maar drie mensen nodig zijn. Hij deelt mee dat op donderdag 15 juni 2023 ’s middags een extra dagdeel is ingepland voor deze commissie op de portefeuille wonen. De agendering rapportage wonen staat er al voor negentig minuten. Vandaag is wonen voor de ochtend en de middag geagendeerd Vanavond wordt wethouder De Vries verwacht bij de commissie Onderwijs en Economie. Er is dus een uitloop naar 15 juni, maar de commissie heeft ook een krappe agenda. Daarom vraagt hij om vanmiddag de agenda voor wethouder De Vries af te ronden. Het voorstel is dus om 13.45 uur te beginnen. Hij ziet dat de commissie instemt. Hij vraagt of er leden zijn die een mededeling willen doen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een punt van orde. Hij ziet wethouder Van Hooijdonk niet. Straks gaat het over het windmolenpark. Hoe zit dat?

De **voorzitter** is in blijde afwachting van wethouder Van Hooijdonk. Haar bordje staat er al.

Wethouder **De Vries** geeft aan dat tijdens de behandeling van het Rekenkamerrapport motie 86 over meer midden-huur is aangenomen. Daarin wordt gevraagd om de raad voor de zomer te informeren over de verschillen tussen het lokale actieplan midden-huur en het beleid vanuit het Rijk. Het college stelt voor dit te doen in een technische sessie, nog voor het zomerreces. Hij hoort graag of de commissie hiervoor belangstelling heeft.

De **voorzitter** ziet dat er belangstelling is. Hij hoopt dat het lukt dit op een geschikt moment in te plannen. Onder voorbehoud van agenderingen wordt dat dan 4 juli 2023.

De heer **De Pagter** (VVD) lijkt het wel handig dat, als de raad om informatie heeft gevraagd, die voor de archieven vast te leggen in de vorm van een verslag of een brief.

De **voorzitter** ziet dat wethouder De Vries knikt. Het is een goed voorstel. Er wordt in voorzien. Spreker ziet ook een uitnodiging voor een broodje Taskforce.

Wethouder **De Vries** was dat niet van plan, maar het lijkt hem een goed idee. Als dat een vraag vanuit de raad is, dan moet het college dat doen.

De **voorzitter** ziet een verzoek van de heer Van der Zweth om dit te combineren met een technische briefing over locaties en dat in te plannen voor 15 juni 2023. Hij stelt vast dat de commissie instemt.

2. Vaststellen van de agenda van 1 juni 2023

De **voorzitter** zal proberen precies te zijn in de regels voor de spreektijd. Bij het eerste inhoudelijke agendapunt (RUD) heeft een aantal fracties een inbreng. Het gaat dus niet als A-punt door naar de raad. Hij ziet dat de commissie hiermee instemt. Bij agendapunt 10 is er behoefte om dit ook in het geheim te bespreken. Daarvoor is een halfuur gepland. Hij ziet dat een aantal fracties daar inderdaad behoefte aan heeft. De tijd is beperkt. Hij ziet dat de commissie met de agenda instemt en stelt deze vast.

3. Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Agendering Makkelijker maken om warmtepompen en zonnepanelen te plaatsen

De heer **Peters** (D66) brengt naar voren dat bij de bespreking over het gemakkelijker maken van het plaatsen van warmtepompen en zonnepanelen in de whatsapp-groep de wens is geuit om hierover een technische sessie of een RIB te organiseren. D66 en een aantal andere fracties willen dit oppakken. Om de vaart erin te houden wil hij dit onderwerp nu agenderen voor de commissie. De commissie zou zich dan eerst kunnen onderdompelen in alle technische details van het onderwerp. Vermoedelijk zal dan meer dan een fractie bedenken dat hier wel iets aan veranderd zou kunnen worden.

De **voorzitter** geeft aan dat het voorstel dan is om op de RIB-avond van 4 juli 2023, dus voor de zomer, voor dit onderwerp een uur uit te trekken en het op 7 september 2023 in de commissie te behandelen. Hij vraagt of andere fracties deze RIB samen met de heer Peters willen organiseren.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft al eerder aangegeven dat GL die RIB mee wil organiseren. Zij wil afwachten wat uit die RIB komt, alvorens te besluiten of zij het onderwerp mee wil agenderen voor de commissie.

De heer **De Pagter** (VVD**)** deelt mee dat in de appgroep de heer Te Hoonte heeft aangegeven mee te willen denken.

De **voorzitter** begrijpt dat de VVD mee-agendeert. Hij ziet dat ook de CU, VOLT, EenUtrecht en PvdA mee willen agenderen. De bespreektijd in de commissie is ook afhankelijk van de RIB. Hij stelt voor hiervoor voorlopig zestig minuten te reserveren.

Mevrouw **Heijne** (GL) denkt dat, als de commissie na de RIB denkt dat het besproken moet worden, de fracties alle dezelfde punten zullen hebben. Zij hoopt dat zij op elkaar aansluiten.

De **voorzitter** concludeert dat het, ook afhankelijk van de RIB, zestig minuten wordt. Na de zomer is er ruimte om dit aan te passen, als het anders wordt.

De heer **Bosch** (PVV) wil, als dit in de commissie komt, daarover wel het woord voeren, maar hij wil het niet agenderen met deze titel. Hij wil voorkomen dat hij geen bijdrage mag leveren omdat hij geen agenderende fractie is.

De **voorzitter** denkt dat het goed is dat de heer Bosch dit nu zegt. De heer Bosch kan een andere agendering doen en met andere commissieleden bespreken hoe hij dat in de agendering zet. Hij gaat niet over de titel van de RIB.

De heer **Bosch** (PVV) gaat het niet om de RIB, maar om de commissie.

De **voorzitter** stelt dat dit eerst wordt geagendeerd voor de RIB. Daarna is er nog een moment om dit voor de commissie te agenderen.

De heer **Peters** (D66) meent dat het de heer Bosch vrijstaat om een stukje aanvullend te agenderen. Misschien kan er in de titel nog een komma of iets anders worden gezet.

3.2 Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht

Mevrouw **Heijne** (GL) beperkt zich tot het aankondigen van dit voorstel. Het is een initiatief van GL en PvdD. Zij hopen het stuk vandaag naar de griffie te sturen. Zij zouden het voorstel graag zo snel mogelijk na het reces willen behandelen, dus op 7 september 2023. De twee fracties schatten dat hiervoor twee uur nodig is omdat zij verwachten dat de commissie er wel wat van zal vinden. Zij denken dat een RIB niet nodig is, maar als de leden het voorstel hebben gezien, zien zij dat misschien anders.

De heer **De Pagter** (VVD) doet een ordevoorstel. Zijn fractie heeft het stuk nog niet kunnen lezen en nog niet kunnen bepalen hoeveel behandeltijd nodig is. Het stuk wordt vandaag opgestuurd. Er is over twee weken ook nog een commissieagenda. Kan niet dan worden beslist hoeveel tijd nodig is?

De **voorzitter** denkt dat dit een goed voorstel is. Hij ziet dat ook mevrouw Heijne knikt

Volgens mevrouw **Heijne** (GL) is het een grove inschatting. Als fracties een andere inschatting maken, hoort zij dat graag.

De **voorzitter** concludeert dat het op 15 juni 2023 een kort proceduredeel punt wordt. Het wordt een volle agenda.

3.3 Agenderingen ter plaatse op basis van de lijst ingekomen raadsbrieven

De heer **Vasters** (D66) zou graag de herontwikkeling van het Thomas à Kempisplein agenderen. Daar speelt een onderzoek met Jacobs/Douwe Egberts. Hij begrijpt dat er voor de zomer een raadsbrief komt. In verband met de vertraging die dreigt bij dit project wil D66 in de eerste commissievergadering na het reces op een debat op de agenda zetten over dat onderzoek en over hoe die vertraging kan worden beperkt. Ook GL ondertekent deze agendering.

De heer **De Pagter** (VVD) merkt op dat zijn fractie wat moeite heeft met theoretische agenderingen voor het geval dat er in een brief iets staat. Dan kan de commissie bijna alles wel gaan agenderen. Misschien staat er in die brief iets waar iedereen blij mee is. Dan is er geen debat meer nodig. Als die brief er is, kan de commissie bepalen of een debat nodig is. Nu heeft de commissie geen idee hoeveel ruimte nodig is en of een RIB nodig is. Hij roept de commissie op om dit nu niet te agenderen, maar pas wanneer die brief er is.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) sluit zich hierbij aan. Zonder die brief kan zij niet zeggen of zij wel of niet wil mee-agenderen.

De heer **Vasters** (D66) stelt dat het uitgangspunt van zijn fractie is vertraging te voorkomen. Als de commissie het procedurele deel pas in september gaat bespreken, komt het in oktober op de agenda. Daarom wil D66 het nu vast op de agenda zetten. De commissie kan ook afspreken om, zodra die brief er is en daaruit blijkt dat het niet nodig is, het punt weer van de agenda te halen.

De **voorzitter** wijst erop dat er in juni nog een proceduremoment is. Hij weet niet of de brief er dan al is, maar dan kan dit bekeken worden. De normale afspraak is dat, als er tijdens het reces brieven binnenkomen, de voorzitters kunnen bekijken of zij die alsnog op de agenda zetten. Het lijkt hem de juiste procedure om het nu niet op de agenda te zetten, maar ervoor te zorgen dat, als die brief er ligt en er inderdaad behoefte aan is, die brief op de agenda komt.

De heer **Vasters** (D66) kan daarmee leven. Hoe vindt dan het overleg hierover plaats?

De **voorzitter** wil dit via de app doen. Er is in elk geval overleg over de behoefte aan agendering, als die brief er ligt. Dan kan dit alsnog op de agenda worden gezet.

De heer **De Pagter** (VVD) dacht dat kort na de zomer de commissies allemaal bijeenkomsten hebben en dat er dan ook korte, procedurele momenten zijn. Misschien is het iets om door de commissiegriffier te laten uitzoeken.

De **voorzitter** zegt dit niet zoveel. Hij weet wel van vorige recessen dat, als er brieven zijn met politieke urgentie, die op de eerste agenda komen die in het algemeen relatief leeg is.

De heer **Vasters** (D66) gaat akkoord met dit voorstel.

De **voorzitter** besluit het zo te doen.

4. Conceptverslag commissie Energie(transitie), duurzaamheid en wonen d.d. 20 april 2023
GEHEIM conceptverslag besloten gedeelte vergadering 20 april 2023

De **voorzitter** deelt mee dat er geen tekstuele opmerkingen zijn ontvangen. Hij ziet dat iedereen akkoord gaat en stelt de verslagen vast.

5. Toezeggingen/moties

De **voorzitter** ziet dat er geen opmerkingen zijn en stelt de lijst vast.

6. Ingekomen stukken

De **voorzitter** deelt mee dat één stuk op de lijst is geplaatst, petitie Toekomststoel. Het afdoeningsvoorstel staat conform de APG achter een slotje. Voorgesteld wordt om het stuk in handen van het college te stellen ter verdere afdoening. De raad ontvangt dan een afschrift van het antwoord van het college aan de afzender. Hij ziet dat de commissie akkoord gaat en stelt de lijst vast.

7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2024 Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht

De **voorzitter** zet uiteen dat de raad de zienswijze ontwerpbegroting 2024 van de RUD heeft ontvangen. De behandeltijd is vijftien minuten. De RUD stelt de raad in de gelegenheid hierop voor 30 juni 2023 te reageren met een zienswijze. Hij stelt voor het punt in twee termijnen te behandelen.

De heer **Cornielje** (PvdA) stelt dat een goed functionerende milieudienst nodig is, maar dat ook fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden belangrijk zijn. Daar wringt de schoen. De gemeente meent dat de gestegen salariskosten voor een deel door de RUD zelf moeten worden opgevangen. Voor de RUD is het nu al een flinke uitdaging om voldoende personeel te krijgen. De gemeente hoort bereid te zijn om mee te betalen aan fatsoenlijke arbeidsvoorwaarden. Gebeurt dit niet, dan riskeert deze gemeente een slechter functionerende milieudienst, een minder schoon milieu of slechtere arbeidsvoorwaarden.

Mevrouw **Heijne** (GL) vraagt de heer Cornielje wat zijn concrete voorstel is voor deze zienswijze.

De heer **Cornielje** (PvdA) wil dat de passage dat de gestegen kosten voor salaris voor een deel door de organisatie zelf moeten worden opgevangen wordt geschrapt.

Mevrouw **Heijne** (GL) begrijpt dat de heer Cornielje dus voorstelt dat de gemeente Utrecht een hogere bijdrage geeft aan de RUD.

De heer **Cornielje** (PvdA) bevestigt dat dat dan de consequentie is.

Mevrouw **Heijne** (GL) vraagt waaruit de PvdA dan denkt dit te dekken.

De heer **Cornielje (**PvdA) denkt dat het hier begint met een principepunt. Dat is dat de raad erkent dat er fatsoenlijke salarissen moeten worden betaald en dat redelijke arbeidsvoorwaarden worden gegarandeerd. De volgende discussie is dan hoe de gemeente dat moet betalen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) brengt naar voren dat normaal de Kadernota het uitgangspunt is voor de begroting. Op die Kadernota heeft de raad een paar maanden geleden een zienswijze vastgesteld. Nu ziet zij dat in de programmabegroting de uitgangspunten die de commissie heeft meegegeven nog niet allemaal zijn opgenomen. In de zienswijzebrief van het college wordt daarover gezegd dat het vertrouwen er is dat de reactie van de raad op de Kadernota nog komt en tegelijkertijd geeft het college toch een aantal aandachtspunten van die vorige keer opnieuw mee. Van die vier of vijf aandachtspunten worden er drie herhaald. Zij vraagt aan de wethouder waarom een aantal punten uit de zienswijze van de raad van de vorige keer wel wordt herhaald, maar b.v. het aanpakken van milieucriminaliteit niet. Het lijkt er dan immers op dat de gemeente het minder belangrijk vindt om die punten opnieuw te benadrukken. Zij vraagt dan ook aan de wethouder om de zienswijze op de Kadernota en deze naast elkaar te leggen en alle punten die de raad toen had, dus ook milieucriminaliteit, te herhalen.

De heer **Brouwer** (CDA) ziet in de zienswijze dat de stijging van de post ‘Ónvoorzien’ met 100.000 euro niet noodzakelijk is. Hoe weegt de wethouder de argumenten van de RU voor deze stijging, zoals de vele onzekerheden, de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de benodigde doorontwikkelingen? In de Voorjaarsnota is een bedrag van 160.000 euro opgenomen voor de overdracht van taken aan de RUD per 1 januari 2023. Het is hem niet duidelijk over welke taken dit precies gaat. Hij haalt dit ook niet uit de programmabegroting of de zienswijze van het college. Zijn vraag is of Utrecht deze taken over moet dragen of dat de gemeente nog expertise in huis heeft. Zijn derde vraag is hoe de wethouder kijkt naar de veranderde en meer inhoudelijke rol van de RUD. De RUD richt zich nu voornamelijk op beleidsarme processen, maar dit kan veranderen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de meer adviserende rol voor de omgevingsdienst. Zijn vierde punt is dat er wat spelfoutjes in stonden, maar daar komt hij via de mail op terug.

Mevrouw **Heijne** (GL) sluit zich aan bij de punten van de PvdD. Zij sluit zich aan bij de PvdA voor wat betreft de goede arbeidsvoorwaarden. Haar fractie trekt daar echter een andere conclusie uit. GL vindt namelijk wel dat Utrecht de RUD kan vragen om een deel van de kostenstijgingen zelf op te vangen omdat de gemeente daar zelf ook mee te maken heeft. Tenslotte gaat zij in op een brief die de commissie eerder kreeg over de verkenning van het samengaan van de twee omgevingsdiensten RUD en ODRI (Omgevingsdienst Rivierenland). GL Dit sluit ook aan bij de aanbevelingen van de commissie Van Aartsen. GL wil graag op de hoogte blijven van deze ontwikkelingen en vraagt of de oplossingsrichtingen die eind 2023 worden gepresenteerd ook naar de commissie kunnen komen. In de brief stond ook een aanbod om de directeuren van de

omgevingsdiensten uit te nodigen voor een toelichting. Zij zou graag met de wethouder afstemmen wat een goede timing is om daarop in te gaan.

De heer **Vasters** (D66) ziet dat in de programmabegroting van de RU de bijdrage met 1, 9 miljoen euro wordt verhoogd. Dat is 8 à 9% bij gelijkblijvende productie. Alles wordt volledig doorberekend aan de deelnemende overheden. Daar komen nog bedragen bij voor doorontwikkeling, arbeidsmarktcommunicatie en een extra budget voor de post 'Onvoorzien'. De raad heeft onlangs de Voorjaarsnota voor de gemeente zelf ontvangen met ook een flinke uitdaging om de verwachte tekorten op te vangen. Dat vereist harde maatregelen waarover de raad vaak zal spreken. D66 verwacht dan ook dat de RUD eerst bij zichzelf te rade gaat over besparingen in plaats van dat zij de volledige rekening direct bij de deelnemers neerlegt. Hetzelfde ziet zijn fractie bij de GGD Utrecht waarover vandaag in een andere commissie wordt gesproken. Ook hier zijn er veel extra uitgaven en de gemeente krijgt de rekening voor haar kiezen. Spreker vraagt dan ook aan de wethouder wat hier allemaal gebeurt. In de zienswijze worden vragen gesteld over de hier genoemde punten, maar heeft de wethouder er vertrouwen in dat de RUD hiermee aan de slag gaat?

Mevrouw **Alblas** (CU) deelt mee dat de CU zich aansluit bij de PvdD.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 10.30 uur en heropent deze om 10.35 uur.

Wethouder **Oosters** gaat ervanuit dat de commissie in de zienswijze heeft gelezen dat de RUD op geen enkel inhoudelijk punt heeft gereageerd op de zienswijze van de raad op de Kadernota. Wel heeft zij aangegeven dat zij de onderwerpen die de gemeente Utrecht noemt eigenlijk voor alle partijen van belang zijn en met elkaar wil uitwerken. Spreekster heeft er echt vertrouwen in dat de RUD dat wil doen. In het Algemeen Bestuur en in het Dagelijks Bestuur draagt zij vaak aan dat het nodig is om dat op die manier met alle partijen te bespreken. Maar de commissieleden hebben gelijk: op hun zienswijze is nog niet inhoudelijk gereageerd. Daarom stelt het college voor om dat in deze zienswijze te herhalen. Het is mogelijk dat naast de zienswijze op de Kadernota te leggen om het compleet te maken. Een ander voorstel zou zijn om te refereren aan de Kadernota en te vragen het goed uit te werken. Zij zegt toe die aanpassing te leveren.

Mevrouw **Heijne** (GL) denkt dat de wethouder graag wil horen of de commissie er de voorkeur aan geeft om alle punten te herhalen of dat integraal naar de eerdere zienswijze wordt verwezen. Het maakt haar niet uit.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) hoort dat de wethouder iets toezegt, maar het is niet duidelijk welke van de twee smaken het wordt.

Wethouder **Oosters** zou het liefste verwijzen naar de zienswijze van de Kadernota. Dat is het complete verhaal.

De **voorzitter** ziet knikkende gezichten.

Wethouder **Oosters** vindt het fijn dat de raad daar ook op die manier naar kijkt. Zij gaat in op wat de gemeente allemaal kan doen in de richting van de RUD en wat die voor de gemeente kan doen. De arbeidsvoorwaarden waar de heer Cornielje op inging vallen binnen de cao-provincies. Dit is op een goede manier geregeld. Het college zegt hier dat de RUD ook goed met kijken naar haar eigen reserves en naar wat zij zelf kan besparen en vraagt de RUD wel iets te doen aan plannen die zijzelf opschrijft. Dat sluit ook aan op de bijdrage van de heer Vasters. Het is niet alleen voor de RUD, maar ook voor alle deelnemende gemeenten een ingewikkelde tijd. Het is niet zo dat de RUD de rekening zomaar naar de gemeenten kan sturen en dat die dat dan accepteren. Daarom willen de deelnemende gemeenten laten weten dat zij kritisch kijken naar die begroting en dat de RUD eerst moet kijken naar wat zij zelf kan besparen. Dezelfde reactie heeft het college ten aanzien van de post 'Onvoorzien' waar de heer Brouwer op inging. Het college vraagt of die echt zoveel hoger moet. Ook het college voorziet risico's, maar iedereen heeft het nu niet meer even ruim. Utrecht zegt met de ervaring die de gemeente zelf heeft dat het wel een tandje lager kan. Dit jaar zijn de asbesttaken overgegaan. Vanaf 2024 zullen andere taken overgaan. Het college hoopt de commissie voor de zomer te laten weten welke dat precies zijn. D66 vroeg of het college erop vertrouwt dat de RUD hiermee aan de slag gaat. Het college heeft

daarin absoluut vertrouwen, vooral omdat de RUD aangeeft dat het voor verscheidene partijen relevante punten zijn. Als lid van het AB en van het DB zal zij daar goed op letten.

De heer **Vasters** (D66) is blij met de reactie van de wethouder. Zij geeft aan dat de RUD dat zelf ook zo vindt. Heeft zij al een reactie gegeven op de voorlopige zienswijze? Het is hem niet helemaal duidelijk waarom de wethouder ervan overtuigd is dat de RUD er iets mee gaat doen.

Wethouder **Oosters** merkt op dat dit het juist is. Er is geen reactie gekomen en daarom komt het college met deze zin in de zienswijze. Met het akkoord op deze conceptbegroting heeft zij wel gezegd dat zij wil dat er in de komende tijd aan die reactie wordt gewerkt. Daarom heeft zij er vertrouwen in dat er op die manier aan zal worden gewerkt. Tenslotte gaat zij in op de vraag van mevrouw Heijne over de samenwerking en het uitnodigen van de directeuren. Eind 2023 hopen de colleges hierover een besluit te hebben. Daarover zullen zij de gemeenteraden ook informeren, wanneer daar duidelijkheid over is. Dat is dus ook een toezegging. Met elkaar moet nog gezocht worden naar een goede timing, maar het lijkt haar het meest verstandig om de directeuren in Q1 2024 uit te nodigen.

De heer **Brouwer** (CDA) heeft twee gemiste vragen. Hij vroeg nog naar het bedrag van 160.000 euro dat is opgenomen in de Voorjaarsnota voor de overdracht van taken aan de RUD per 1 januari 2023. Ook vroeg hij hoe de wethouder kijkt naar de veranderende, meer inhoudelijke rol van de RUD bij de inwerkingtreding van de Omgevingswet in relatie tot de nu voorliggende zienswijze.

Wethouder **Oosters** had inderdaad niet geantwoord op de laatste vraag. In antwoord op de eerste vraag heeft zij wel gezegd dat Utrecht in 2023 de asbesttaken heeft overgedragen en dat het college de commissie voor de zomer informeert over de rest van de taken. De veranderende, meer inhoudelijke rol van de RUD is zeker een spannend onderwerp. De ene gemeente heeft dat wat meer nodig dan de andere. Het is goed dat er een stevige omgevingsvisie is die dat kan bieden aan partijen. Maar het college zet wel vraagtekens bij hoe goed nu al is onderzocht waar die behoefte precies ligt. Dat punt draagt het college ook constant aan bij vergaderingen, het college vraagt om dat samen met de deelnemende partijen uit te zoeken zonder het meteen op te plussen. Dat is spannend, maar het is evident dat er een stevige omgevingsvisie moet komen en dat dit daaraan bijdraagt.

De **voorzitter** ziet dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. De wethouder heeft de volgende toezeggingen gedaan:

- er komt een stuk ter vervanging voor de raadsvergadering;
- voor de zomer komt er een brief over de andere taken dan de asbesttaken;
- er komt een brief en er komt een bijeenkomst met de bestuurders van de RUD in Q1 2024.

Hij heeft nog niet gehoord wanneer die brief komt.

Wethouder **Oosters** vindt dat ingewikkeld. Die brief komt pas nadat een besluit is genomen. Zij kan het niet exact zeggen, maar zij denkt aan Q 4 2023.

De **voorzitter** noteert dit voor die periode, met begrip voor de onduidelijkheid. Hij denkt dat dit onderwerp als B-punt naar de raad kan, afhankelijk van de verstrekte vervanging. Er zullen weinig punten worden ingebracht. Hij denkt dat het vijf minuten wordt. Uit de griffie komt dan waarschijnlijk het verzoek of het toch een A-punt kan worden, als de verstrekte vervanging er is. Hij stelt vast dat de commissie hiermee instemt.

8. Raadsvoorstel Coördinatiebesluit windmolenpark energielandschap Rijnenburg en Reijerscop

De **voorzitter** licht toe dat, wanneer de raad besluit tot het van toepassing verklaren van de gemeentelijke coördinatie van art. 3.30 van de Wet ruimtelijke ordening, het bestemmingsplan voor het Windpark Rijnenburg en Reijerscop samen met de genoemde uitvoeringsbesluiten wordt voorbereid en bekendgemaakt. Bij de gecoördineerde voorbereiding en bekendmaking wordt de procedure van het bestemmingsplan toegepast. Hierdoor vindt er een samenhangende, overzichtelijke en snellere procedure plaats, waaronder één mogelijkheid tot beroep voor alle

gecoördineerde besluiten bij één rechterlijke instantie. Voor dit agendapunt is een halfuur gepland. Windmolens zijn een gevoelig onderwerp, maar hier gaat het alleen over de procedure. Hij verwacht dat de commissie daar ook op in zal gaan.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) probeert beknopt te zijn, maar dit is een belangwekkend onderwerp en daarom komt hij met een iets uitgebreider reactie. In het coördinatiebesluit komt een viertal besluiten tezamen om vier reuzenwindmolens in dit windmolenpark te plaatsen op nog geen 500 m van geplande nieuwe woningen in Klein Rijnenburg en op 800 m van bestaande woningen in De Meern. Dat is volgens EenUtrecht een heel slecht besluit om drie redenen die ook de procedure raken. In de eerste plaats zet dit opnieuw de bewoners buiten spel. In het voorstel staat ook dat de gang naar de bestuursrechter niet meer mogelijk is en dat beroep of bezwaar alleen nog bij de Raad van State mogelijk is. In het algemeen worden daar inhoudelijke argumenten minder of niet worden meegewogen; de RvS kijkt vooral naar proces en procedure. Bewoners worden dus opnieuw op achterstand gezet, terwijl in het voortraject door de Rekenkamer al was voorgespiegeld dat dit qua participatie het slechtst scorende project is. In een vorig debat over dit onderwerp heeft hij niet kunnen vragen of mensen daadwerkelijk over het wat hebben kunnen participeren. De wethouder betoogde toen dat het alleen over het hoe ging. Hij wil nu bevestigen dat het ook om het wat ging. Aan de bewoners is ook een scenario zonder windmolens voorgelegd. Het project scoorde zo laag bij de Rekenkamer omdat mensen terecht het gevoel hadden dat het ook zou kunnen gaan over wel of geen windmolens. In het voortraject is er ongelofelijk veel misgegaan en daarom zou de gemeente nu wel maximaal ruimte moeten geven. Maar dat gebeurt weer niet. EenUtrecht houdt overigens een keurige participatiemeetlat bij. Daarop zakt wethouder Van Hooijdonk nu van 3 naar 2.

Mevrouw **Heijne** (GL) wil het alleen over het coördinatiebesluit hebben. Zij hoort dat EenUtrecht toch weer probeert de procedure aan te grijpen om de inhoudelijke bezwaren naar voren te brengen. Zij vindt dat jammer. Het komt ook de bewoners ten goede, als er een duidelijke procedure wordt gevolgd. Deelt de heer Dijkstra die opvatting?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat de procedure volstrekt duidelijk is. Dat is zijn punt ook niet. Het punt is dat nu de gang naar de bestuursrechter wordt afgesneden en mensen alleen nog naar de Raad van State kunnen en dat is niet goed.

Mevrouw **Heijne** (GL) vraagt de heer Dijkstra of hij de mening deelt dat het fijn is dat mensen één gerichte zienswijze in kunnen dienen op alle nu voorliggende voorstellen en dat meer niet altijd beter is.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meent dat soms meer wel beter is. De mensen die EenUtrecht spreekt delen de opvatting van zijn fractie volledig. Die vinden dit ook een beperking van het inhoudelijk bezwaar maken op wat hier voorligt omdat dit in het voortraject niet of onvoldoende heeft kunnen plaatsvinden en de bestuursrechter er niet over heeft kunnen oordelen.

Mevrouw **Heijne** (GL) stelt dat het duidelijk is dat EenUtrecht en GL het helemaal niet met elkaar eens zijn. GL vindt het goed dat dit gebeurt. Het is een zeer gebruikelijke procedure bij dit soort projecten.

De voorzitter merkt op dat dit geen vraag is.

Mevrouw **Smit** (VOLT) brengt naar voren dat haar fractie coördinatie juist heel handig vindt voor inwoners. Dan ligt alles tegelijkertijd ter inzage en alles is gelijk bij bezwaar en beroep. Kan de heer Dijkstra toelichten waarom participatie slechter wordt door dit coördinatiebesluit?

De **voorzitter** geeft aan dat de heer Dijkstra dit nog één keer mag toelichten.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) doet dat graag. Dit is slechter omdat de gang naar de bestuursrechter niet meer mogelijk is waar iemand inhoudelijk kan onderbouwen waarom dit een verkeerd besluit is. Door het coördinatiebesluit kan iemand alleen nog bij de Raad van State terecht. Er zijn uitzonderingen, maar in de regel kan iemand daar alleen iets beargumenteren op grond van procedures, op het volgen van de goede routes. Dat beperkt de bewoners enorm in de mogelijkheden om er iets aan te doen.

Mevrouw **Smit** (VOLT) merkt op dat de heer Dijkstra het altijd over procedures heeft omdat windenergie van belang is en omdat het proces verkeerd doorlopen is. Dan zou de Raad van State toch juist het orgaan zijn om dit te doen?

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) antwoordt dat dat de laatste instantie is. Normaal gesproken wil de overheid mensen de ruimte geven om een punt inhoudelijk bij een rechter aanhangig te maken. Uiteindelijk kan er in de procedure ook iets mis zijn gegaan. Dan kan iemand in hoger beroep gaan bij de Raad van State. Maar nu is er uitsluitend de stap naar de Raad van State. Dat beperkt mensen om op inhoudelijke gronden hun zaak goed neer te zetten. Hij ziet wel een efficiëntievoordeel, maar het beperkt mensen om in beroep te gaan op inhoudelijke gronden. Dat wijst EenUtrecht af. Spreker vraagt de wethouder of zij kan erkennen dat belanghebbenden nu minder in beroep kunnen gaan. Kan de wethouder ook toegeven dat het in het debat ging over het wat en dat dit is genegeerd hetgeen leidde tot een slechte beoordeling van het informatietraject? Is de wethouder mede om die reden bereid alsnog ruimte te bieden voor beroepsprocedures bij de bestuursrechter? Het tweede punt is dat zijn fractie dit windmolenpark een ramp vindt. Het kan schadelijk zijn voor de gezondheid van duizenden mensen. Het is onbegrijpelijk dat dit college niet wacht op adviezen over nadere normeringen van de WHO (World Health Organisation) en ook over landelijke normen. De kans is groot dat er binnenkort op basis van deze adviezen nieuwe normeringen komen omdat de kans toch te groot is dat er gezondheidsschade is voor mensen die te dicht bij een windmolen wonen. Daarom vraagt hij of de wethouder vandaag de zekerheid durft te geven aan alle mensen die daar wonen of gaan wonen op een afstand van minder dan 800 m of 500 m dat zij geen enkele gezondheidsschade op zullen lopen.

De **voorzitter** wijst erop dat afgesproken is dat de commissie het over de procedure zou hebben en niet een inhoudelijk debat zou voeren over de windmolens zelf. De heer Dijkstra stelt nu toch weer vragen over de positie van omwonenden. Hij verzoekt de heer Dijkstra echt om zich tot de procedure te beperken. Spreker wil het debat op tijd afronden.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft een punt van orde. Hij vond dit echt wel een procedurepunt.

De **voorzitter** meent dat het echt niet over de procedure die voorligt ging.

Mevrouw **Heijne** (GL) wil de voorzitter bijvallen. Zij vraagt om het alleen te hebben over het punt dat nu voorligt en verder niet.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) denkt dat zijn laatste punt ook een procedurepunt is. Dit gaat over het risico dat de gemeente nu één procedure start en de volgende procedure niet kunt starten. Dat is die van de woningbouw. Als de raad hiertoe besluit, kan de gemeente straks bij de besluiten over Klein Rijnenburg geen kant meer op en moet zij vaststellen dat die woningen toch niet op die 500 m afstand kunnen. Dan wordt het een mini-Rijnenburg. Spreker vraagt aan D66 en de PvdA of zij dit risico ook zien en of zij bereid zijn daar alsnog eens goed naar te kijken. Straks loopt het klem en dan hebben zij geen Klein Rijnenburg.

De **voorzitter** vraagt de heer Dijkstra of dit het einde van zijn betoog is.

De heer **Dijkstra (**EenUtrecht) bevestigt dit.

Mevrouw **Heijne** (GL) heeft een punt van orde. De voorzitter en zij moeten nog preciezer zijn. De commissie gaat niet alle procedures bespreken, maar uitsluitend de procedure die hier voorligt, het coördinatiebesluit. Zij vraagt de wethouder uitsluitend in te gaan op de vragen die daar betrekking op hebben.

De **voorzitter** beaamt dat de commissie het heeft over het procedurebesluit. De heer Dijkstra heeft geprobeerd het bij de procedure te houden, in elk geval bij zijn eerste en zijn derde vraag. Daar kan de wethouder op ingaan en hij kan zich voorstellen dat het echt daartoe beperkt blijft.

De heer **Dijkstra (**EenUtrecht) heeft een punt van orde. Dat laatste punt is echt een procedurepunt. Bij het tweede kan erover worden gediscussieerd, maar het derde punt is het

absoluut wel omdat, als deze procedure wordt ingezet, die andere niet kan gaan lopen. Hij wil graag dat de wethouder daar ook op reflecteert.

De **voorzitter** meent dat het aan de wethouder is om dit te beoordelen.

De heer **Bosch** (PVV) vindt het een beetje gek dat raadsleden doen alsof zij ook de agenda in de gaten moeten houden. Volgens hem kan de voorzitter dat prima zelf doen. Anders kan de commissie hier eindeloos over doorgaan. Bovendien gaan fracties zelf over wat zij zeggen. Of daar antwoord op wordt gegeven, is een tweede.

De **voorzitter** dankt voor het vertrouwen. Aan de andere kant is het zo dat de commissie hier dertig minuten voor heeft gereserveerd. Als de leden de behoefte hebben om daar uitgebreid over te praten, moeten zij dat echt van tevoren aangeven. Anders komt de commissie in de knoop met haar agenda, zeker in de middag. In die zin begrijpt hij de opmerkingen van leden.

De heer **Vintges** (VVD**)** deelt mee dat bekend is dat de VVD tegen windmolens in Rijnenburg is en meer ziet in zonnepanelen. Nu gaat het over het coördinatiebesluit. Dat had in 2017 genomen moeten worden, maar toen was het te licht. Toch is zijn fractie blij dat er nu een nieuwe versie ligt. Technisch lijkt het de VVD de meest wenselijke uitwerking, alleen brengt het de windmolens dichterbij die zijn fractie niet wil hebben. Hij sluit zich aan bij de eerste vraag van EenUtrecht. Ook zijn fractie heeft haar twijfels over de mogelijkheid voor burgers om bezwaar aan te tekenen. De VVD heeft ook gehoord van de buren van Rijnenburg dat het hele pakket nu al meer dan vierduizend pagina's telt. Het lijkt zijn fractie lastig om dat binnen zes weken tot zich te nemen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of de VVD aan deze vaststelling geen politieke consequenties aan verbindt zoals EenUtrecht doet.

De heer **Vintges** (VVD) antwoordt dat zijn fractie voornamelijk tegen het coördinatiebesluit is omdat zij geen windmolens wil, maar dat zij zich wel kan vinden in het procedurele gedeelte ervan.

De heer **Bosch** (PVV) heeft negen minuten, maar hij zal de voorzitter ter wille zijn. Hij kan zich voor een groot deel aansluiten bij de opmerkingen van de heer Dijkstra. Het is duidelijk dat de PVV tegen windmolens is in welke vorm dan ook. Over dit coördinatiebesluit heeft de heer Dijkstra een aantal interessante vragen gesteld die hier deels op slaan. Daarom laat hij het hierbij. Wat vindt de voorzitter daarvan?

De **voorzitter** dankt daarvoor. Het is een voorbeeld voor andere fracties.

De heer **Stellinga** (CDA) deelt mee dat het CDA onderschrijft wat de VVD zegt. Zijn fractie is wel voor windenergie, maar niet op deze plek. Het CDA is tegen dit plan, maar wat de procedure betreft kan hij zich deze gang van zaken goed voorstellen, gegeven het feit dat iemand dit plan wel wil.

De heer **Usta** (DENK) deelt mee dat zijn fractie zich aansluit bij EenUtrecht.

Wethouder **Van Hooijdonk** zet uiteen dat het college aan de raad voorstelt om een beslissing te nemen in de geest van de beslissing die de raad al in 2017 heeft genomen. Toen is al de afweging gemaakt om alle besluitvorming te coördineren. In dat opzicht is het niets nieuws, maar de jurisprudentie na 2017 maakte dat de formulering van dat besluit waarschijnlijk niet sterk genoeg is. Het gaat dus om de formulering, het is niet een nieuw besluit van de raad. Ook qua procedure is het niet ongebruikelijk. De rechtsgang is die welke de raad kent bij bestemmingsplannen. Ook projecten buiten Utrecht doorlopen deze procedure. Wat de heer Dijkstra zegt klopt, mensen kunnen terecht bij de Raad van State. Maar het klopt niet dat daar geen inhoudelijke beoordeling plaatsvindt. Mensen kunnen daar over de volle breedte zaken aanhangig maken.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) brengt naar voren dat de wethouder formeel gelijk heeft, maar dat de praktijk er anders uitziet.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft geen oordeel over allerlei analyses van de heer Dijkstra. Zij constateert alleen dat iemand bij de Raad van State met alle steekhoudende juridische argumenten terecht kan.

De heer **Dijkstra (**EenUtrecht) stelt dat de praktijk bij de Raad van State laat zien dat het vooral om procedures en procesmatige zaken gaat. Dat beperkt toch de mogelijkheden voor mensen?

Wethouder **Van Hooijdonk** meent dat de heer Dijkstra zich hiermee een particuliere mening aanmatigt over het functioneren van de Raad van State. In de Nederlandse rechtsstaat is dat de hoogste rechter. Het oordeel van de Raad van State is het hoogste rechterlijke oordeel, wat de heer Dijkstra er ook van vindt. Zo werkt het.

Volgens de heer **Dijkstra** (EenUtrecht) is dat geen antwoord op zijn vraag. Hij ziet dit wel, maar hij ziet ook dat iemand niet naar de bestuursrechter kan en alleen naar de Raad van State. Ziet de wethouder dat ook?

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft daarnet gezegd dat mensen inderdaad terecht kunnen bij de Raad van State, maar dat het niet klopt dat daar geen inhoudelijke beoordeling plaatsvindt.

De heer **Stellinga** (CDA) wijst erop dat de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State de hoogste bestuursrechter van Nederland is. Het is dus wel een bestuursrechter.

Wethouder **Van Hooijdonk** meent dat de heer Stellinga het preciezer formuleert dan zij. Dat was inderdaad de crux. Er waren ook nog vragen en opmerkingen over het wat en hoe van de participatie. Zij was erbij en het college heeft echt duidelijk aangegeven wat het onderwerp van de participatie was. Er zijn inderdaad allerlei scenario's uitgewerkt, maar het college is hierin duidelijk geweest. Zij loopt er niet voor weg dat mensen daar niet vrolijk van worden. Er zijn meer gevoelige voorzieningen waar het college een plek voor probeert te vinden. Het is niet altijd prettig, als dat in iemands achtertuin speelt. Dat geldt ook voor de energievoorziening van de toekomst, die wordt meer decentraal en komt dichterbij. Daar zoekt het college ook een plek voor gezien de klimaatverandering, zo ongeveer het grootste probleem van de mensheid, en andere ecologische belangen. De gemeente heeft daarin ook een verantwoordelijkheid en het college probeert het verantwoord en redelijk te doen, ook met dit plan waar de commissie het vandaag overigens niet over heeft. Raad en college kunnen daar dieper op ingaan, wanneer dat binnenkort aan de orde komt. Dan gaat het ongetwijfeld ook over het wegen van de gezondheid. Zij zou bijna zeggen dat het leven zelf een risico voor de gezondheid is. Eigenlijk zegt het college dat windenergie niet anders is dan allerlei andere bestemmingen in de stad. Ook bij (snel)wegen of industriële activiteit is er altijd een mate van overlast en is er zelfs geen perfecte gezondheid. Als de heer Dijkstra auto rijdt, draagt hij bij aan een slechtere gezondheid van de medemens en van zichzelf.

De heer **Bosch** (PVV) heeft een punt van orde. Als de wethouder blijft grossieren in algemene opmerkingen over het leven en klimaatverandering, dan lokt zij uit dat hij gaat reageren. Daarom verzoekt hij de voorzitter de wethouder te vragen het te houden bij het coördinatiebesluit.

De **voorzitter** denkt dat de wethouder dat nu ook gaat doen.

Wethouder **Van Hooijdonk** staat voor een dilemma: zij kan de raad schofferen door de vragen van de heer Dijkstra niet te beantwoorden en door die wel te beantwoorden.

De **voorzitter** stelt de wethouder voor te proberen het bij het coördinatiebesluit te houden.

Wethouder **Van Hooijdonk** is dan gauw klaar, maar zij denkt dat de heer Dijkstra dat niet vindt.

De **voorzitter** vraagt of er gemiste vragen zijn.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft twee gemiste vragen. Dat weet de wethouder heel goed. Zij zegt dat zij die niet beantwoordt. Hij wil ze beantwoord zien.

De **voorzitter** verzoekt de heer Dijkstra kort aan te geven welke twee vragen dat zijn.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) geeft aan dat dat de ene vraag is of de wethouder 100% zekerheid kan geven dat dit besluit niet zal leiden tot gezondheidsschade. Daar maken mensen zich zorgen over. De andere vraag richtte hij eigenlijk aan D66 en de PvdA, maar die hebben niet gereageerd. Die vraag schuift hij dus door naar de wethouder. Ziet zij ook dat het een groot risico is dat, als dit besluit wordt genomen, straks de woningbouw op het spel staat?

De **voorzitter** meent dat dit wel wat breder is dan een vraag over het bij elkaar voegen van een aantal procedures. Kan de wethouder hier kort op ingaan zodat de heer Dijkstra in de raad het gevoel heeft dat alle vragen beantwoord zijn?

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft daarnet geprobeerd de eerste vraag te beantwoorden. Daar houdt zij het maar bij.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wil echt een antwoord op zijn vraag. Hij vroeg of zij voor 100% kan garanderen dat er geen gezondheidsschade zal optreden door deze windmolens op een afstand van 500m of 800 m. Hij heeft geen ja of nee gehoord.

Volgens **de voorzitter** gaat dit niet over de procedure.

Wethouder **Van Hooijdonk** heeft dit echt behandeld. Zij heeft gezegd dat, als de heer Dijkstra in de auto stapt, hij die garantie ook niet kan geven. Het college kan die garantie niet geven bij heel veel economische activiteiten en bij mobiliteit. Ook de gascentrale die nu draait is niet neutraal voor de gezondheid. Zij heeft het antwoord gegeven en het is ook buiten de orde. Dit is immers het gesprek dat commissie en college met elkaar gaan voeren bij de bespreking van het plan.

De **voorzitter** concludeert dat dit niet het antwoord dat de heer Dijkstra wil horen, maar dat het wel een antwoord op zijn vraag is.

Wethouder **Van Hooijdonk** geeft aan dat de tweede vraag ging over de mogelijkheden voor woningbouw in Rijnenburg. De raad heeft destijds een besluit genomen. Dat is een kader dat staat. Toen is dat gewogen, er was toen nog geen beeld van de verdere ontwikkeling van Rijnenburg. Er is altijd gezegd dat er ruimte blijft voor ontwikkeling. Dat blijft ook zo. Die windmolens staan er ook niet tot in de eeuwigheid. De heer Dijkstra moet dit zelf afwegen bij het voorstel voor het bestemmingsplan. Maar het is al lang vastgesteld dat hier ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk zijn.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) hoort nu dat de wethouder vaststelt dat er een besluit is genomen. Maar zijn vraag was juist of zij ook het risico ziet dat het nu voorliggende besluit kan maken dat dat andere besluit moet worden aangepast omdat er minder ruimte zou kunnen ontstaan door het besluit door te zetten met deze vier reuzenwindmolens.

Wethouder **Van Hooijdonk** zet uiteen dat dit niet het geval is bij het nu voorliggende voorstel. Dat is een coördinatiebesluit. Het is gewoon het bevestigen van een bestaand raadsbesluit. Pas als de raad hiermee instemt, vervalt dat oude besluit. Het is niet nieuw, het maakt het besluit steviger.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) hoort dat de wethouder zegt dat het een herhaling is. Dat klopt, het maakt het besluit steviger. Het is als het ware weer een stapje op weg naar meer definitieve besluitvorming over de windmolens. Uiteindelijk spreekt de raad erover bij het bestemmingsplan en dan is het een finaal besluit. Dan is het risico helemaal levensgroot. Ziet de wethouder dat er een reële kans is dat dit kan betekenen dat de gemeente niet al die woningen in Rijnenburg kan bouwen?

De **voorzitter** ziet dit wel als een procedurevraag, maar denkt dat de wethouder het antwoord al heeft gegeven.

Wethouder **Van Hooijdonk** brengt naar voren dat het college er gewoon rekening mee heeft gehouden in het huidige beeld waarvoor overigens nog geen voorstel is uitgewerkt. De heer Dijkstra doet alsof het college daar plannen voor heeft die de raad nu kan beschadigen, maar dat is niet zo. Dit moet nog een heel proces doorlopen. Het huidig oogmerk bestaat uit drie delen. De

twee onderste delen worden ontwikkeld. Het college denkt dat dit prima verenigbaar is met het voorstel dat de raad later nog krijgt over het ontwikkelen van windenergie in de polder.

De **voorzitter** stelt vast dat er geen gemiste vragen zijn en dat er geen behoefte is aan een tweede termijn. Hij vraagt of dit onderwerp als A-punt naar de raad kan.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) zal een motie indienen om dit niet te doen.

De **voorzitter** wijst hem erop dat hij ook kan tegenstemmen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) meent dat, als hij de enige is die hier iets over zegt, het in feite een A-punt wordt.

De **voorzitter** merkt op dat, als het een A-punt is, de heer Dijkstra altijd een stemverklaring kan afgeven.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) stelt voor er een B-punt van te maken. Met alleen een stemverklaring redt hij het niet.

De **voorzitter** zet dit onderwerp als B-punt op de raadsagenda voor vijf minuten. Hij schorst de vergadering om 11.15 uur voor een wisseling van de voorzitter en van de wethouder.

De nieuwe **voorzitter,** de heer **Bos,** heropent de vergadering om 11.18 uur. Hij ziet dat de vergadering iets is uitgelopen en hij wil in volle vaart verder.

9. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht

De **voorzitter** deelt mee dat de behandeltijd zestig minuten is. De wethouder zal het kort houden. Spreker verzoekt ook de leden het kort te houden. Dan komt alles goed. In het coalitieakkoord is afgesproken de leegstand aan te pakken via een leegstandsverordening. In het raadsvoorstel wordt voorgesteld om een leegstandsverordening in te voeren voor alle woonruimten in deze gemeente. Utrecht gaat hiermee een meldplicht, een leegstandsoverleg en een leegstandbeschikking instellen om de langdurige leegstand van woonruimten te bestrijden.

De heer **Zwanenberg** (GL) deelt mee dat GL in zijn nopjes is met dit raadsvoorstel. Zijn fractie heeft ernaar uitgekeken en heeft er vorig jaar twee keer schriftelijke vragen over gesteld samen met verscheidene fracties. In Utrecht staan er 1590 panden langer dan een jaar leeg. Daarin kunnen heel veel mensen wonen. Hier kan dus een enorme winst worden behaald. Het is de hoogste tijd om hier werk van te maken. Het is mooi dat het raadsvoorstel inzichtelijk maakt hoe het in zijn werk gaat vanaf de eerste leegstandmelding. Het was wel even slikken om te zien dat het in het gunstigste geval vijftien maanden duurt voordat de gemeente die leegstand kan opheffen. Is het niet beter om een leegstandmelding te doen, als een woning vier maanden leegstaat? Hij vraagt een reactie van de wethouder. Ook was GL aanvankelijk sceptisch over het niet meenemen van corporatiewoningen in deze verordening. Maar na lezing van de antwoorden op de vragen daarover wil zijn fractie de wethouder het voordeel van de twijfel geven en hem de leegstandaanpak bij de corporaties laten uitwerken. In Q 1 2024 kijkt zijn fractie dan wat zij hiervan vindt.

De heer **Bosch** (PVV) neemt aan dat GL het met de PVV eens is dat ook de leegstand of de lengte daarvan in corporatiewoningen drastisch naar beneden moet.

De heer **Zwanenberg** (GL) is het hiermee eens. Het is onacceptabel dat er zoveel corporatiewoningen leegstaan door onderbezetting bij woningcorporaties. De wooncrisis moet worden aangepakt en dan is het niet te verteren dat er zoveel woningen leegstaan. Er werd steeds verwezen naar een leegstandaanpak voor die corporatiewoningen. GL is erg nieuwsgierig naar hoe die eruit gaat zien.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vindt het belangrijk dat ook hier het principe gelijke monniken, gelijke kappen moet worden aangehouden. Iedereen moet zich er aan houden, dus ook de woningcorporaties.

Voor de heer **Zwanenberg** (GL) is dat heel duidelijk. Daarom heeft GL ook die vragen over de rechtsongelijkheid bij corporatiewoningen gesteld. Hij hoopt wel dat die aanpak voor corporatiewoningen een sneller traject is. Vijftien maanden is erg lang, ook voor corporatiewoningen. Hij hoopt op een instemmende reactie van de wethouder. GL vond het stuk over de boetes wel wat minimalistisch. Hij heeft de antwoorden op de vragen uit 2020 teruggelezen. Daarin stond dat de boete maximaal 9000 euro kon zijn. GL heeft ambtelijk nagevraagd wat nu eigenlijk het idee is voor de boetes waarop wordt gestuurd en hoorde dat dat 2008 euro en 5000 euro zou zijn, het laatste bedrag voor eigenaren met meer panden. Zijn fractie vindt dat wel wat karig. Waarom is in dit stuk niet gekozen voor een maximale beboeting? Verder leest spreker dat het opnemen van kantoren in deze verordening niet leidt tot transformatie van kantoorpanden. Dat begrijpt zijn fractie, maar zij vraagt zich wel af waarom leegstaande winkelruimtes niet zijn meegenomen. Op de voorkant van het RIGO-rapport staat een rijtje panden die berucht zijn omdat zij al bijna tien jaar leegstaan. Het zijn de panden aan de Burgemeester Reigerstraat. Samen met andere fracties heeft GL hierover verscheidene keren vragen gesteld. Deze panden komen volgens GL als eerste in aanmerking voor leegstandoverleg. Die zes of vier maanden kunnen hier wel worden weggelaten. Hij vraagt de wethouder of dat mogelijk is. De eigenaar van deze panden heeft ze willens en wetens onbewoonbaar gemaakt door vloeren eruit te slopen. De panden moeten dus eerst worden opgeknapt voordat zij weer bewoond kunnen worden. Hij leest helaas niet hoe de leegstandverordening hierin voorziet. Er kunnen meer panden zijn die eerst nog reparatie behoeven. Hij vraagt de wethouder hoe de gemeente dat varkentje gaat wassen. Is het ook mogelijk om panden op last van de gemeente te repareren en de rekening naar de eigenaar te sturen? Als deze panden aan de Reigerstraatweer bewoonbaar zijn, staat GL klaar met champagne.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vindt het echt goed dat deze leegstandverordening er is en dat daartoe is besloten in het coalitieakkoord. Er staan 4300 woningen leeg, 1600 meer dan een jaar geleden. In een tijd van grote woningnood is dat veel te veel. Dankzij het RIGO-rapport is die leegstand nu in beeld. Spreker vraagt de wethouder of de gemeente dit nu periodiek gaat bijhouden zodat de raad inzicht heeft en kan zien dat die leegstand minder wordt. In het coalitieakkoord en in de begroting is ruimte gemaakt voor handhaving. Dat is goed, maar lukt dat met het bedrag van 400.000 euro? Het moet ook efficiënt worden gemaakt met een uitdraai van wie bezit wat en een uitdraai van wie waar woont. In de gevallen van een mismatch moet de gemeente actief aanschrijven en langsgaan. De gemeente moet gaan voor de maximale impact. De PvdA sluit zich aan bij twee punten van GL. In de eerste plaats hadden de boetes uitgebreider beschreven moeten worden en zij moeten zo hoog mogelijk zijn, zij moeten afschrikken. In de tweede plaats kan die periode korter: zes maanden kan vier maanden worden. Maar ook het geheel van vijftien maande is erg lang. De PvdA steunt deze voorstellen van GL. Over de corporatiewoningen behoudt zijn fractie haar twijfels. Zij wil best die leegstandaanpak afwachten, maar de raad moet een goed beeld hebben van de leegstand bij corporatiewoningen. De corporaties weten dat zelf echt heel goed. In de beantwoording van de vragen krijgt hij te horen dat het college dat inzichtelijk gaat maken. Dat is prima, maar ook dat wil hij periodiek zien, net als bij het RIGO-rapport. Hij weet zeker dat de corporaties dat gewoon uit kunnen draaien. Dat hoeft niet zo ingewikkeld te zijn en het hoeft niet zolang te duren. Een aanvullend punt is dat tweede woningen worden uitgesloten. Er moet een melding worden gedaan en dan mag een tweede woning gewoon leegstaan. Hij kan zich dat best voorstellen in het geval van een vechtscheiding of van het binnenhalen van een specialist van het UMC die nog ergens anders woont, maar het kan ook een Saoedi zijn die nog een appartement aanhoudt bij Utrecht Centraal. Moet dat generiek hetzelfde zijn? Hij vraagt de wethouder of hierin onderscheid kan worden gemaakt. Nu staat het open, maar in een tijd van grote woningnood moet de gemeente scherp zijn ten aanzien van tweede woningen. Hij is benieuwd om van de wethouder te horen hoe de aanpak hier strenger kan worden gemaakt. Het is jammer dat de leegstand in kantoren hier niet inzit. Daar heeft de gemeente in de toekomst nog een grote slag te slaan.

De heer **Bakker** (D66) heeft een wat andere benadering van die tweede woning. Het lijkt hem wel goed om een bepaalde mate van ondergrens te hebben, maar hij slaat aan op het punt van de handhaafbarheid en het budget. Denkt de heer Van der Zweth niet dat het daarmee wat te complex wordt, als er moet worden gekeken of het een specialist is, een Saoedi of een Saoedische specialist?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) antwoordt dat het nu complex is doordat deze uitzondering wordt gemaakt. Dit komt tevoorschijn bij de uitdraai van de administratieve leegstand en dan moet daar weer een uitzondering worden gemaakt. Die complexiteit zit er al in. Maar volgens hem moet de gemeente sowieso goed checken wie dat meldt. Met het huidige voorstel gaat immers iedereen proberen die tweede woning aan te melden. Ook dan moet de gemeente heel streng controleren en kijken of het een derde of een vierde woning is. Wat de heer Bakker zegt klopt, maar nu is het ook zo.

De heer **Bakker** (D66) denkt dat de heer Van der Zweth en hij dat met elkaar eens zijn. Het gaat hem erom dat hij bij de PvdA proefde dat die er een bepaalde mate van subjectiviteit in wilde aanbrengen door te beoordelen of het voor iets 'belangrijks' is of niet. Dat lijkt hem een heel lastige discussie. Het helpt om het heel duidelijk te maken.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) meent dat dat juist is. De raad heeft heel weinig toelichting gekregen over wat nu een tweede huis is. Wat is een derde huis? Hoe zit het, als de heer Bakker een huis heeft in Groningen, in Maastricht en ook in Utrecht? Nu wordt een uitzondering gemaakt waarvan hij zich afvraagt of de gemeente dat wel moet doen. Hij begrijpt dat er urgente situaties zijn waarin het college dat wil doen, maar daarmee ontstaat de mogelijkheid dat mensen de leegstandverordening gaan ontwijken. Dat lijkt hem echt onwenselijk. Daar moet de gemeente iets aan kunnen doen en daarom vraagt hij de wethouder het inzichtelijk te maken.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vindt wel interessant wat de PvdA zegt over die tweede woningen en of de raad dat wel of niet moet willen. De voorliggende verordening geeft eigenlijk al ruimte om de periode van vijftien maanden of een jaar op te rekken voor gevallen zoals de heer Van der Zweth die schetst, zoals een nieuwe baan, het wel of niet kunnen verkopen van een huis of een ingewikkelde scheiding. Is het niet te overwegen om die hele uitzondering voor tweede woningen eruit te halen omdat die twaalf tot vijftien maanden wel genoeg zijn voor die specifieke situaties?

Volgens de heer **Van der Zweth** (PvdA) **klinkt** dit logisch, maar hij weet niet of dat zo is. In veel situaties kan die tijdelijkheid al helpen, maar misschien niet in alle gevallen. Misschien brengt de gemeente een groep in verdringing, terwijl zij dat helemaal niet wil. Dat is ook weer een vraag aan de wethouder. Maar voor een deel kan hij zeker volgen wat mevrouw Sasbrink zegt.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) kan op een aantal punten bij de twee voorgaande sprekers aansluiten. De PvdD vraagt al jaren om een leegstandheffing en een meldplicht voor leegstaande kantoren en woningen. Haar fractie is blij dat er nu wettelijke mogelijkheden zijn en ook blij met het voorliggende voorstel. De PvdD wil nog wel een aantal aandachtspunten meegeven. Het eerste punt is de snelheid voor het oplossen van leegstand. Na de melding en het leegstandoverleg duurt het nog twee keer drie maanden voordat een pand weer bewoond wordt. Die vijftien maanden is lang. Als er na die vijftien maanden een gebruiker is gevonden, kan die er dan direct intrekken? Zij vraagt aan de wethouder of er ruimte is om die termijn te verkorten. Zij verwijst naar het voorstel van GI daarvoor. Zij vraagt aan de wethouder wat het college kan doen om te voorkomen dat een pandeigenaar zo lang mogelijk treuzelt en al die termijnen probeert op te rekken. Het moet sneller kunnen, maar zij kan zich voorstellen dat een pandeigenaar aan het einde van een termijn gaat zitten. Wat kan het college daaraan doen? Een aandachtspunt is ook die bestuurlijke boete van 2800 en van 5000 euro. Deelt het college de zorg van de PvdD dat dat relatief lage bedragen zijn en dat die niet afschrikwekkend genoeg zijn om te voorkomen dat mensen die meldplicht aan hun laars lappen? Verder vraagt de PvdD waarom de verordening niet voor kantoorpanden geldt. In het voorstel staat dat maar 4,2% van de kantoren leegstaat, maar haar fractie vindt dat best veel. Er wordt gewezen op frictieleegstand, maar in het voorstel gaat het over langdurige leegstand. Dat is dus niet hetzelfde. Daar komt bij dat kantoren tegenwoordig een voorkeur hebben voor specifieke kantoren en specifieke locaties. De PvdD is er niet helemaal van overtuigd dat een meldplicht voor leegstaande kantoren niet van toegevoegde waarde zou zijn. Omzetten naar woonruimte is moeilijk, maar in het leegstandoverleg kan de gemeente de mogelijkheden met de eigenaar bespreken. Zij vraagt de wethouder uit te leggen wat nodig is om kantoorruimte alsnog toe te voegen aan de verordening. Haar fractie had ook twijfels over het niet opnemen van de corporatiewoningen in deze verordening, maar zij vraagt zich ook af wat het voor een corporatie betekent, als die hierdoor weer meer administratie krijgt. Dat werkt dan misschien door in de huur. Zij is benieuwd wat hier kan, maar zelf heeft zij geen voorstel om die corporatiewoningen er wel in

op te nemen. Zij heeft echter ook niet het vertrouwen dat het college er voldoende bovenop zit. Het college zegt dat het in overleg is met de corporaties, maar dat zegt het college elk jaar.

De heer **Bakker** (D66) stelt dat het zich van overheidswege toe-eigenen van of het geven van een bestemming aan privaat eigendom a priori best een lastige zaak is. Maar als de overheid dit doet, dan moet zij dit doen met een heel goede reden. Die is er hier, dat is de zeer grote woningnood. D66 kan dit voorstel steunen. Hij heeft zes punten waarvan sommige punten aansluiten bij die van vorige sprekers. Zijn eerste punt is de haalbaarheid en het budget. De PvdA ging daar al op in. Dat is best lastig Hij vraagt hoe de wethouder aankijkt tegen de vele mogelijke juridische procedures en wat dit betekent voor de gemeentelijke organisatie. Zijn tweede vraag is of er een informatiecampagne komt. Het is heel belangrijk om uit leggen wat de gemeente gaat doen en waarom zij dit gaat doen. Zijn derde vraag is hoe de gemeente er precies achter komt dat een woning meer dan zes maanden leegstaat en de eigenaar dat niet meldt. Hij vindt dat niet per se wenselijk, maar wil de gemeente dat ook omwonenden meldingen gaan doen? Is de gemeente dan verplicht dat op te volgen?

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) komt terug op het punt van de informatiecampagne. Op dit moment is het plan om alles via de reguliere communicatiekanalen te verspreiden en via het openbare netwerk van bemiddelaars en verhuurders. Welke mogelijkheden ziet de heer Bakker nog meer om de informatie te verspreiden?

De heer **Bakker** (D66) denkt dat het heel goed is dat, als de gemeente dit gaat doen, boetes gaat opleggen en misschien naar verplichte voordrachten toe gaat, zij heel duidelijk maakt waarom zij dit doet. Dat ontbreekt nog wel eens en dat kan consequenties hebben voor het draagvlak voor dit soort vergaande maatregelen. Die zijn te billijken, maar er moet wel goed worden uitgelegd waarom de gemeente dit doet.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) is het daarmee eens. Maar de heer Bakker gaf eerder aan dat er mogelijk een extra campagne zou moeten komen. Gaat het dan over de plannen om dat via de reguliere kanalen te doen met een verbreding van de informatie met het waarom of om het optuigen van nog een campagne?

Volgens de heer **Bakker** (D66) hoeft het niet in ieder bushokje te hangen. Hij is geen communicatie-expert, maar hij kan zich goed voorstellen dat de gemeente wil dat mensen die meldingen gaan doen en uiteindelijk leegstand wil tegengaan. Het is heel goed om aan te kondigen wat de gemeente gaat doen en hoe het gaat werken. Via de reguliere kanalen klinkt voor heem een beetje als: “Je kunt het vinden op de website”. Zijn vraag is of de gemeente duidelijk over het voetlicht brengt wat hier gaat gebeuren, wat de gevolgen kunnen zijn, maar ook wat het doel is en dat het b.v. niet gaat om vijf woningen. Wat de verplichte voordracht betreft schrijft het college zelf dat het kwetsbare Utrechters niet in die positie wil laten komen. Maar als hij erover doordenkt, lijkt het hem toch in potentie een kwetsbare situatie. Een eigenaar wil het eigenlijk niet en toch komt er een verplichte voordracht. Hij wil meer context van de wethouder. Is dit goed doordacht, hoe gaat het in de praktijk werken en hoe zorgt de gemeente voor een duurzame woonrelatie? Hij sluit zich aan bij de opmerkingen over de langdurige leegstand van kantoren. Zijn laatste vraag zoomt wat uit. De gemeente doet nu heel veel tegelijk. De heer Van der Zweth sprak over het herhalen van het onderzoek, spreker ziet opkoopbescherming, leegstandaanpak, etc. Dat is allemaal goed omdat het een hoger doel dient, maar houdt de gemeente grip op wat er landelijk en ook hier lokaal gebeurt zodat de gewenste effecten worden bereikt? Of leidt dit misschien tot dingen die de gemeente niet wil? De wethouder heeft destijds gezegd dat het college dat overzicht zou moeten bieden, maar hij heeft niet terug kunnen vinden, wanneer de raad wat meer in samenhang hoort wat er gebeurt. Hij vraagt of de commissie daar een terugkoppeling over kan krijgen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt wat het standpunt van D66 over kantoren is. D66 sluit zich aan, maar bij wie? Wil deze fractie het wel of niet doen?

De heer **Bakker** (D66) antwoordt dat alle sprekers voor hem van mening waren dat de gemeente meer zou moeten doen om langdurige leegstand van kantoren tegen te gaan. Daar wil hij zich bij aansluiten. Onlangs heeft zijn fractie daar nog schriftelijke vragen over gesteld.

Mevrouw **Meerding** (VVD**)** heeft een vraag over de volgorde van sprekers. Dit is een raadsvoorstel. De voorzitter heeft blijkbaar een bepaalde volgorde op een briefje staan. Zij begrijpt het niet helemaal. Of had DENK achter haar zijn hand opgestoken? Dat heeft zij dan niet gezien.

Volgens de **voorzitter** is mevrouw Meerding abuis. Hij heeft geen volgorde voor ogen. Hij kijkt naar mensen die hun hand opsteken. Zij krijgt ook een beurt.

De heer **Usta** (DENK) heeft er geen probleem mee, als de VVD eerst wil spreken. Hij vindt het goed dat de gemeente met deze leegstandverordening het woningtekort aanpakt. DENK is altijd voorstander geweest van het volledig benutten van kansen voor nieuwe woningen. Zijn fractie sluit zich aan bij het punt van de PvdD over het verkorten van de termijnen zodat het soepeler verloopt. Dat geldt ook voor het punt van de PvdD over het toevoegen van corporatiewoningen aan de leegstandverordening. D66 heeft vele nuttige vragen gesteld. Zijn fractie is benieuwd naar wat de beboeting van de niet-melders inhoudt.

De **voorzitter** twijfelt, maar hij geeft het woord toch maar aan de VVD omdat die er uitdrukkelijk om verzocht.

Mevrouw **Meerding** (VVD) was gewoon benieuwd naar de onzichtbare handen. De VVD is blij dat de gemeente iets gaat doen aan de leegstand van woningen in Utrecht. Situaties zoals de welbekende panden aan de Burgemeester Reigerstraat die al jaren leeg staan en verloederen wil niemand. Dat is de VVD ook een doorn in het oog. In tijden van woningnood moet de gemeente haar woonruimte zo goed mogelijk benutten, tegengaan van leegstand kan daarbij helpen. De VVD deelt de intentie van het college zeker, maar heeft toch wel wat vragen en zorgen bij deze leegstandverordening. De hoofdvraag is hoe strikt deze verordening gehandhaafd zal worden. Blijft er wel ruimte om per geval te beoordelen of bepaalde maatregelen op hun plek zijn? Zij wil graag een antwoord van de wethouder. Zij stelt deze vraag omdat het eigendomsrecht voor de VVD van groot belang is en de instrumenten die de leegstandverordening bevat best vergaand zijn, zeker als zij strikt worden toegepast. Zo wordt er na een halfjaar leegstand een leegstandoverleg gevoerd en kan aan de hand daarvan een leegstandbeschikking worden opgelegd. Daarin krijgt de eigenaar als het ware de opdracht om het pand binnen een aantal maanden alsnog te verhuren. Daarbij kan ook een maximale huurprijs worden opgelegd. Ook kan de gemeente de eigenaar de opdracht geven om zijn pand te verbouwen zodat het bewoonbaar en verhuurbaar is.

De **voorzitter** heeft twee punten. In de eerste plaats gaat hij over de handjes en degenen die hij aan het woord laat. Hij hoopt dat zij dat respecteert. In de tweede plaats krijgt zij een interruptie.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt een vraag aan mevrouw Meerding. Zij had het over de balans en over het evenwicht in de ingrepen. Vindt de VVD zes maanden of twaalf maanden leegstand voldoende reden om in te grijpen?

Mevrouw **Meerding** (VVD) komt daar nog op in haar betoog. Op zich vindt zij leegstand echt een teken aan de wand. Er is dan ook reden om zo'n leegstandoverleg te voeren, maar het gaat haar erom dat er situaties kunnen zijn waarin er wel een verklaarbare reden is waarom het pand leegstaat. In dat soort situaties vraagt de VVD om de menselijke maat of een meer coulante oplossing.

Volgens de heer **Van der Zweth** (PvdA) wordt in het stuk ook gesproken over uitzonderingen, b.v. omdat er verbouwd moet worden of er een renovatie plaatsvindt. Als dat goed geregeld is en er redelijk rekening wordt gehouden met het feit dat iemand een pand b.v. niet in zes maanden bewoonbaar krijgt, dan steunt de VVD dus de lijn dat er wordt ingegrepen?

Mevrouw **Meerding** (VVD) antwoordt dat dit in principe klopt. Zij wijst erop dat de gemeente na twaalf maanden zelf een verhuurder kan aandragen. Zij kan zich overigens volledig aansluiten bij wat D66 hierover heeft gezegd. Maar de VVD kan zich ook voorstellen dat er een reden is waarom een pand leegstaat en dat er geen sprake is van dwarsliggen of onwil bij de eigenaar, b.v wanneer een eigenaar al lang in gesprek is met een partij, maar het uiteindelijk toch niet tot een huurovereenkomst komt of wanneer een eigenaar zijn pand grondig wil opknappen. Hoe kijkt de wethouder aan tegen dergelijke situaties? Is er ruimte om hier wat coulanter te zijn in de

afspraken en de leegstandbeschikking? Hoe zien die afspraken er dan uit? Zij hoort dat graag van de wethouder. Zij heeft ook een vraag over woningen die in de verkoop staan en niet binnen zes maanden worden verkocht. Volgens het voorstel kan de gemeente de eigenaar dwingen om het pand te verhuren. Hoe zit het dan met de huurcontracten en de huurbescherming? Haar fractie voorziet nog wel wat problemen bij panden die de eigenaar wil verkopen, maar waar huurders in komen. Dat gaat niet altijd goed samen. Over handhaving is al veel gezegd, zij kan zich aansluiten bij de andere fracties. De heer Van der Zweth deed daarnet een voorstel voor hoe de handhaving vorm zou kunnen krijgen, maar dat lijkt haar heel arbeidsintensief. Zij is benieuwd hoe de wethouder daarnaar kijkt, ook in verband met het budget dat hiervoor is vrijgemaakt en of dat allemaal haalbaar is. Tenslotte sluit zij zich aan bij de opmerkingen over het niet opnemen van de corporatiewoningen in de verordening. Gelukkig gaat de wethouder daarmee wel op een andere manier aan de slag, maar het lijkt haar juist dat de gemeente de corporaties aanspreekt op leegstaande woningen en dat het niet alleen om particuliere eigenaren gaat.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) heeft reikhalzend uitgekeken naar dit voorstel. Als hij de tekst bekijkt, zegt hij tegen de wethouder dat het jammer is dat het stuk er al niet eind 2023 heeft gelegen. Hij is in elk geval blij dat het er nu ligt. De verordening moet ook snel in werking treden. Er is al veel gezegd, hij heeft nog twee punten. Zijn fractie ziet dat op veel plaatsen in het voorstel net niet de maximale wettelijke mogelijkheden worden benut. Zijn fractie zou dat wel graag willen zien. Hij denkt aan de door GL genoemde boetes. Hij is het daarmee helemaal eens. Hij denkt ook aan de termijnen waar de PvdD en anderen iets over hebben gezegd. Soms is het mogelijk drie maanden te pakken, Utrecht neemt zes maanden. Waarom wordt van die termijn afgeweken? Zijn fractie is er voorstander van om de termijnen zo kort te maken als wettelijk mogelijk is. Het punt van gelijke monniken, gelijke kappen is al genoemd. Zijn fractie is ervoor dat er een geëigende aanpak komt voor kantoren. De gemeente moet uitstralen dat elke leegstaande woning er een te veel is. Zij moet dus ook uitstralen dat voor alle woningen dezelfde regel geldt. Dat geldt ook voor woningcorporaties. In Zuilen kon onlangs een bewoner hem zo twee handenvol sociale huurwoningen aanwijzen die al heel lang leegstaan. Hij heeft zelf lang genoeg bij een woningcorporatie gewerkt om te weten dat zij prima in staat zijn om dat uit te draaien. Maar soms worden woningen vergeten. Het is dan ook goed om de corporaties aan diezelfde regels te houden.

De **voorzitter** wijst de heer Dijkstra erop dat hij door zijn tijd heen is.

Voor mevrouw **Zwinkels** (CDA) is de verleiding groot om een interruptie te plaatsen richting EenUtrecht, maar zij heeft het woord gekregen voor haar eigen inbreng. Ook het CDA deelt het belang van het tegengaan van leegstand, maar tegelijkertijd heeft haar fractie ook wel wat bedenkingen bij deze verordening. Haar fractie had graag gezien dat het college meer had ingezet op het oplossen van knelpunten, zoals het wonen boven kantoren en winkels. Zij weet dat daarover wel gesprekken zijn gevoerd, maar het is echt ingewikkeld. Iedereen ziet die leegstaande woningen boven winkels, met name in de binnenstad. Zouden daarvoor niet andere instrumenten moeten worden ingezet dan een leegstandsverordening? Net als D66 mist haar fractie de samenhang. Ook het CDA had graag een oplossing gezien voor kantoorpanden. Ook anti-kraak kan een oplossing zijn. Waarom is dat hier niet bij betrokken? Gisteren kreeg zij een brief over het contract kortlopend leegstandsbeheer van gemeentelijk vastgoed. De gemeente kan ook naar haar eigen vastgoed kijken en zichzelf ook boetes opleggen. In het derde kwartaal komt er pas een raadsvoorstel over leegstandsbeheer. Waarom is dit niet gecombineerd? Er wordt nog steeds gesproken over een marktconforme huur. Haar fractie ziet dat het college hinkt op twee gedachten. Gaat dit nu wel of niet bijdragen aan de betaalbaarheid? In dit voorstel is daar geen enkel middel voor. Er is al gesproken over handhaving. Er gaat weer 400.000 euro per jaar naar handhaving voor één instrument. Zij vindt dat echt veel geld en misschien wel te veel geld. Op het gebied van wonen wil de gemeente veel meer de regie pakken. De andere instrumenten kwamen ook al voorbij. Ook daarvoor is handhaving nodig. Waar haalt de gemeente de mensen en het geld daarvoor vandaan? Wat gaat de wethouder niet doen?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) zoekt naar wat mevrouw Zwinkels zegt. Het budget is sowieso al in de programmabegroting aangewezen. Voor die andere middelen zijn er ook al budgetten. Waar zit de zorg over waar het geld vandaan moet komen? Het geld is al geregeld. Dan is het toch goed om grip op die volkshuisvesting te krijgen?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is benieuwd of de heer Van der Zweth dezelfde voorjaarsnota heeft gelezen als zij. In deze Voorjaarsnota heeft het college voorgesteld om een aantal ambities te verlagen en bij te sturen op het coalitieakkoord. Dat vindt zij op zich wel stoer. Wat haar betreft mag ook op dit punt worden bijgestuurd. Het is logisch om te kijken naar waarvoor geld is gereserveerd en daar op terug te komen. Dat zou hier ook prima kunnen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) denkt dat dat zou kunnen, maar dat ligt niet voor in de Voorjaarsnota. Het CDA kan dat indienen, maar daar zal niet veel steun voor zijn. Die 400.000 euro is in de programmabegroting gereserveerd en die is er. Als het CDA grip wil hebben op de volkshuisvesting, dan kan die 400.000 euro toch goed worden gebruikt om dat te doen? Het gaat om misschien om 7 tot 8 fte om in de hele stad de handhaving te doen. Dat is toch eerder een tekort dan een teveel? Hij zoekt de rode draad in wat mevrouw Zwinkels wil bereiken.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) wil bereiken dat de raad kijkt naar hoeveel al deze regulerende instrumenten kosten. Er is ook een wens om een fonds betaalbare koop in te stellen. De gemeente heeft ook een opkoopbescherming waarbij vergunningen worden verleend. Die instrumenten zijn in lijn met het landelijke beleid. Dat vindt zij heel mooi. D66 refereerde daar ook aan. Hier gaat het om 1590 woningen. Dat zijn er veel, maar zij vraagt zich af of dit opweegt tegen het vrijspelen van 400.000 euro voor deze grote leegstandverordening. Dat is een heel terechte vraag die de commissie zichzelf moet stellen. Zij wil niet vooruitlopen op de vraag of er steun komt voor een voorstel.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) blijft het een wat gekke volgorde vinden. De raad heeft een budget vrijgemaakt voor de leegstandverordening, voor de opkoopbescherming en voor het fonds betaalbare koop. Daar hoeft mevrouw Zwinkels zich geen zorgen over te maken. Andere fracties uitten de zorg of de gemeente het redt met die 400.000 euro. Hij hoort bij het CDA wel die grip op de volkshuisvesting, maar dit budget is te veel. Hij vindt het ingewikkeld dat met elkaar te rijmen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft er moeite mee dat de PvdA allerlei conclusies trekt en niet luistert naar wat zij heeft gezegd. De PvdA en haar fractie zijn het erover eens dat zij meer regie willen. Maar de middelen zijn niet toereikend en er moeten dus keuzes worden gemaakt. Dat heeft zij geprobeerd uit te leggen. Zij denkt dat de twee fracties hier op een iets andere manier in staan. Het is mooi dat er eerder middelen zijn vrijgespeeld, maar bij een aantal instrumenten wil de raad juist nog veel meer bereiken. Dan begrijpt zij niet waarom dat een afgedane zaak moet zijn en dat zij maar rustig moet gaan slapen.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of het CDA het met zijn fractie eens zou zijn dat de toezichthouders zouden kunnen worden ontlast door goedkoper te investeren in een meldpunt voor bewoners die dus allerlei woningen kunnen melden. Daarvoor zijn dan geen betaalde professionals nodig.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) weet niet of die een op een te vervangen zijn. Een meldpunt is interessant om te onderzoeken, maar zij zou er geen kliksysteem van willen maken. Zij zou het dan zo willen maken, dat mensen die zelf te maken hebben met leegstand en zoeken naar een invulling daar ook kunnen aankloppen. Het zou open moeten zijn en een constructieve lading moeten hebben. Het zou een plek moeten zijn waar uit de samenleving ideeën naartoe kunnen komen voor locaties waar ingegrepen zou moeten worden en waar ook prioriteiten kunnen worden gesteld. Het zou misschien ook minder kosten dan de zware handhaving die nu wordt opgetuigd.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) vraagt of het CDA het met hem eens is dat de gemeente het opsporen van leegstand volledig kan overlaten aan zo'n punt en niet meer hoeft te laten uitvoeren door toezicht en handhaving. Dat scheelt dan sowieso.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is dat helaas niet eens met EenUtrecht. In de stukken wordt b.v. ook gesproken over een energiecorrectie. Dan is het pand officieel leeg, maar wordt het toch bewoond. Dat is dan te zien op basis van energieverbruik. Over dat soort gegevens beschikken mensen niet. Daarom is het altijd aanvullend op elkaar.

De **voorzitter** vraagt mevrouw Zwinkels haar antwoorden wat korter te maken.

De heer **Usta** (DENK) vraagt of het CDA het met hem eens is dat juist die investering in toezicht en handhaving leidt tot besparingen door het dekken van het woningtekort.

De **voorzitter** zet uiteen dat, als hij voorzitter is, gewoon antwoord kan worden gegeven. Mevrouw Zwinkels hoeft niet te wachten tot hij haar het woord geeft.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is dat duidelijk. Zij is het ermee eens dat de gemeente hier een probleem kan oplossen. Maar de vraag is hoe groot de bijdrage aan de oplossing is. De VVD zei al dat het een vergaand instrument is. Dat instrument wordt fors opgetuigd. Op andere vlakken kan veel meer worden bereikt voor de oplossing van het woningtekort. Zij kan zich aansluiten bij de opmerkingen van D66 over die campagne. Het moet goed bekend worden gemaakt, als het wordt ingevoerd. De aanpak moet ook aansluiten bij landelijke regels. Er wordt b.v. ook onderzoek gedaan naar vitale binnensteden, dit is daar ook een onderdeel van. Tenslotte vraagt zij aan de wethouder in hoeverre hij voorziet dat een dergelijke nieuwe verordening wellicht tot perverse prikkels of verschuivende effecten leidt. Zij noemde al de illegale verhuur. Wat wordt daartegen gedaan? Vorig jaar heeft zij al gewezen op wantoestanden bij verhuurmakelaars. Als straks de druk om te verhuren wordt opgevoerd, hoe wordt dan voorkomen dat verkeerde partijen worden ingezet?

De heer **Van der Zweth** (PvdA) heeft nog één vraag. Hij hoort dat de budgetten te hoog zijn, dat andere middelen wellicht effectiever zijn en dat er nog veel vragen zijn. Steunt het CDA het voorstel?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vindt dit een terechte vraag. Zij heeft daar nog niets over gezegd. Zij weet dat eenvoudig nog niet. Haar fractie heeft nogal wat bedenkingen. Het hangt ook af van de beantwoording en het verdere verloop van dit debat. Voor haar is dit debat oordeelsvormend. Het CDA begrijpt de intentie, maar heeft een aantal bedenkingen ten aanzien van het instrument.

Mevrouw **Passier** (VOLT) zal zich voor een groot deel aansluiten bij wat al is gezegd. VOLT is erg blij met dit voorstel. Het is onacceptabel dat er zoveel woningen lang leegstaan. 1600 woningen staan al langer dan één jaar leeg. Dat komt overeen met het aantal woningen dat nodig is voor huisvesting van kwetsbare mensen. Ook VOLT vraagt zich af of de doorlooptijd vanaf de eerste melding tot aan de verplichte voordracht (vijftien maanden) niet korter kan. Zij sluit zich aan bij alle vragen die daarover zijn gesteld. Waarom kunnen leegstaande kantoorpanden niet worden getransformeerd tot woonruimte? De gemeente is in contact met eigenaren. Wat betekent dit concreet? Heeft de wethouder het idee dat eigenaren welwillend zijn om geschikte kantoorgebouwen te transformeren tot woonruimte? In het stuk wordt geschreven over externe factoren waar de gemeente van afhankelijk is. Kan de wethouder dat toelichten?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) is benieuwd naar de ideeën van VOLT over die kwetsbare groepen. In het raadsvoorstel staat juist dat moet worden voorkomen dat kwetsbare groepen hiervan nadelen ondervinden en dat zij zelfs beschermd zouden moeten worden. VOLT legde een een-op-een-relatie tussen leegstand en kwetsbare groepen. Maar er is ook leegstand boven winkels in de binnenstad. Dat zal best een hoge huur zijn. Stelt VOLT nu voor om kwetsbare groepen een op een in deze potentiële woonruimte te huisvesten?

Mevrouw **Passier** (VOLT) antwoordt dat dit niet haar bedoeling was. Het ging er alleen om dat het aantal kwetsbaren overeenkomt met het aantal langer dan een jaar leegstaande woningen. Het lijkt haar meer dan logisch de kwetsbare groepen hier niet te huisvesten. Zij vraagt tenslotte hoe de gemeente de transformatie van leegstaande kantoorpanden kan versnellen.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) is ook blij met de komst van de verordening. Leegstaande huizen zijn erg zonde. Het is erg goed dat de gemeente nu handvatten heeft om deze leegstand stevig aan te pakken. De leegstandverordening geeft op dit moment geen ruimte om leegstaande kantoorpanden te gebruiken voor huisvesting. Haar fractie begrijpt dat er ook ruimte moet zijn voor het doorschuiven van bedrijven en dat sommige panden niet geschikt zijn voor wonen. Toch is het zonde dat 1 op de 37 gebouwen leegstaat. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om deze panden bijvoorbeeld tijdelijk in te vullen met huisvesting met hulp van Socius Wonen en andere organisaties? Bij D66 kwam ook al naar voren dat het belangrijk is dat mensen goed worden geïnformeerd over waarom dit gebeurt, hoe de verordening uitgevoerd zal worden en wat de

consequenties zijn van niet-melden of lang leeg laten staan. Haar fractie ziet graag een duidelijke campagne zodat woningeigenaren die niet in het netwerk van de gemeente zitten of niet bereikt worden door de reguliere communicatiekanalen zich bewust zijn van de verordening.

De heer **Bosch** (PVV) hoort nu weer iemand over kantoren beginnen, terwijl hij duidelijk ziet dat het hier om leegstaande woonruimte gaat. Het gaat helemaal niet om kantoren. Waarom ziet Student & Starter dit wel als een van de belangrijkste punten?

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) antwoordt dat zij hierop ingaat omdat de leegstandverordening de ruimte biedt om dit ook voor kantoren in te voeren, maar het college er de voorkeur aangeeft om op dit moment alleen woningen op te nemen. Haar fractie wil graag dat het verbreed wordt naar kantoorpanden.GL noemde de panden aan de Burgemeester Reigerstraat. Die woningen zijn niet meer bewoonbaar en zelfs onbewoonbaar gemaakt. Zij schrikt daarvan. Wat gaat de gemeente eraan doen dat panden niet onbewoonbaar worden gemaakt en wat gaat zij doen om eigenaren te helpen panden bewoonbaar te maken, als hen dat niet lukt? Zij sluit zich ook aan bij de wens om de boetes te verhogen en de termijn van de looptijd van de meldingen te verkorten tot vier maanden of in elk geval de totale termijn van vijftien maanden te verkorten. Er wordt gekeken naar inschrijvingen in de BRP (Basisregistratie Personen) om te zien of een woning langer dan zes maanden leegstaat. Zij vraagt aan de wethouder of dat een volledig beeld geeft of dat een meldpunt nodig is.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt waar Student & Starter die vier maanden op baseert.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) vindt het in de eerste plaats een mooi voorstel van GL. In de tweede plaats denkt zij dat er ook een zekere termijn moet zijn voor de eigenaren om een woning te kunnen melden. Zij kunnen zich b.v. niet bewust zijn van de verordening. Die ruimte wil zij hen ook nog wel geven. Vier maanden is dan genoeg.

Mevrouw **Alblas** (CU) deelt mee dat ook de CU heel blij is dat deze verordening er nu ligt. Zij heeft een aantal vragen, gelukkig zijn vele daarvan al gesteld. Zij sluit zich graag aan bij de vragen over een kortere doorlooptijd en een hogere bestuurlijke boete. Van de ambtenaren heeft zij begrepen dat deze verordening niet geldt voor onzelfstandige woonruimte. Ook daar is soms sprake van langdurige leegstand. Waar kunnen dan studentenhuizen, woongroepen en anderen terecht, als bij hen een ruimte langdurig leegstaat en de verhuurder die niet wil verhuren? Die vraag geldt ook voor andere inwoners die een huis leeg zien staan, zoals het CDA al zei. Het CDA noemde ook al anti-kraak en leegstandbeheer. Dat speelt vaak niet in woningen, maar de CU vraagt toch wat de gemeente eraan kan doen, als niet maximaal gebruik wordt gemaakt van die ruimte. Ook haar fractie vindt het jammer dat leegstand in kantoorpanden niet wordt meegenomen. Student & Starter vroeg al of tijdelijke bewoning mogelijk is. Haar fractie is benieuwd naar de mogelijkheden om eigenaren eventueel te verplichten tot op zijn minst leegstandbeheer. Ook daar heeft haar fractie een voorkeur om maximaal gebruik te maken van de ruimte. Tenslotte is de CU blij dat bij een verplichte voordracht ook gekeken wordt naar iemand die daarvoor weerbaar genoeg lijkt te zijn. Zij kan zich immers voorstellen dat de relatie tussen huurder en verhuurder niet een erg prettige wordt. Als die huurder toch hulp nodig heeft, is de wethouder dan van mening dat het huurteam voldoende is? Of kan de gemeente die huurder op een andere manier ondersteunen?

De heer **Bosch** (PVV) heeft geen acht minuten nodig om te laten weten dat hij aanwezig is. Voor de PVV staat het als een paal boven water dat leegstand niet goed is in een stad, als tegelijkertijd zoveel mensen een woning zoeken. Zijn fractie vindt het goed dat daar iets aan wordt gedaan. Zij vindt ook dat er richting corporatiewoningen iets moet gebeuren. De wethouder komt daar nog op terug, zijn fractie kijkt daarnaar uit. Enkele vragen van de VVD vindt hij ook wel valide. Er zijn immers verschillende facetten in leegstand. Hij ziet de heer Van der Zweth wat meewarig kijken, maar spreker is het wel met hem eens dat er een bepaalde grens moet zijn waarbij de gemeente vragen moet gaan stellen of er achteraan moet gaan om te zien hoe dit kan en waar iemand mee bezig is. Als iemand dan zegt dat hij die woning gaat verbouwen, dan mag zo iemand ook wel aantonen dat dat inderdaad zo is. Het moet niet zo zijn dat iemand jarenlang zegt dat hij een woning gaat verbouwen. Iedereen kan in de Reigerstraat zien waar dat toe leidt. De PVV is het ermee eens dat dat wordt aangepakt.

De **voorzitter** deelt mee dat de wethouder tien minuten nodig heeft om de beantwoording van de vragen voor te bereiden. Hij zal daarom de vergadering schorsen.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 12.10 uur en heropent deze om 12.20 uur.

De **voorzitter** wijst erop dat voor dit onderwerp zestig minuten is uitgetrokken. Het ziet er echter naar uit dat het behoorlijk uitloopt. Hij vraagt daarom de leden interrupties kort te houden. De wethouder heeft ook beloofd het kort te houden.

Wethouder **De Vries** dankt voor het debat over dit belangrijke onderwerp. Het gaat over grip krijgen op de woningmarkt waarvoor het college dit instrument en aantal andere instrumenten in wil zetten. Dat maakt dat dit nodig is. Te veel panden staan leeg en het college hoopt hiermee een stap te zetten in de richting van vermindering. Maar ook hangen heel veel zaken met elkaar samen. Dat geldt voor het budget hiervoor en de mensen die de gemeente hiervoor in kan zetten, maar ook voor alle andere instrumenten die de gemeente hiervoor gebruikt. Die samenhang is delicaat. De vraag is bijvoorbeeld gesteld of het niet sneller kan. Theoretisch zou iemand al een melding kunnen doen na drie maanden. Maar in de praktijk is te zien dat mensen bezig zijn met een verbouwing of dat er problemen zijn in de relationele sfeer. Als eerder zo'n melding zou worden gedaan en eerder zo'n gesprek wordt gevoerd, dan zitten daar woningen tussen die na zes maanden niet meer leegstaan. Dat kost gewoon meer geld. Als hij hiervoor mensen inzet, betekent dit dat op andere plekken minder kan of dat minder wordt gehandhaafd. Dat is de samenhang. Hij komt daarop terug.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) vraagt of de wethouder een ruwe schatting kan geven van bij hoeveel van die woningen een verbouwing of een echtscheiding spelen.

Wethouder **De Vries** vindt het moeilijk om die schatting te maken, maar het is wel precies hetgeen waar het college mee rekening heeft gehouden bij het vaststellen van de termijnen. GL vroeg of het eerder kon. Op die vraag heeft hij nu hopelijk het antwoord gegeven.

De heer **Zwanenberg** (GL) vraagt of bij het melden van leegstand ook wordt aangegeven waarom een woning leegstaat, b.v. in verband met scheiding of renovatie. Misschien helpt dat om wat scherper de rest van het proces te volgen.

Wethouder **De Vries** antwoordt dat in principe hierover de gesprekken worden gevoerd. Hij komt dan op de uitzonderingen waarnaar wordt gevraagd. Onder andere mevrouw Meerding vond dat dit nogal hard klinkt en vroeg of er uitzonderingen zijn te maken. Daarom zijn deze gesprekken ook zo belangrijk. Soms is er sprake van administratieve leegstand waarbij mensen een tweede woning hebben of niet staan ingeschreven. Die komen dan naar boven en met deze mensen gaat de gemeente het gesprek aan. Mensen kunnen aangeven wat er speelt en dat verlangt de gemeente ook, maar in de kern gaat het over woningen die voor een langere periode leegstaan. De gemeente vraagt mensen ook om hun argumenten aan te leveren, maar het punt is dat de gemeente het gesprek met deze mensen aangaat omdat zijn in deze tijd gewoon niet accepteert dat woningen leegstaan.

De heer **Zwanenberg** (GL) begrijpt dat mensen dat dan moeten aangeven bij de leegstandmelding. Het komt bij dat leegstandgesprek aan de orde, maar dat is drie maanden later.

Wethouder **De Vries** bevestigt dat het onderdeel is van de melding. Door verscheidene fracties is gesproken over de corporaties. Het college heeft eerder al aangekondigd dat het met een speciale aanpak komt, gericht op corporaties. Corporaties zouden dit goed in beeld moeten hebben met hun systemen, maar in de praktijk komen toch vraagtekens omhoog over lang leegstaande woningen. Enkele leden hebben voorbeelden genoemd. Soms komt dat doordat de bewoners niet zijn ingeschreven in de registratie bij de gemeente. Het is ook van belang dat mensen zich laten inschrijven. Maar soms is er sprake van een verbouwing waarbij de leverancier van een keukenblok erg lang op zich laat wachten. Het college denkt overigens dat het ontwikkelen van een aparte aanpak voor de corporaties effectiever zal zijn dan deze aanpak. Hij vraagt de commissie om geduld te hebben. Als die aanpak voor de corporaties er is, kan de raad daar zeker iets van vinden.

De heer **Zwanenberg** (GL) gaat er dan vanuit dat die aanpak geen vijftien maanden duurt bij die corporatiewoningen.

Volgens Wethouder **De Vries** klopt dat. Dat is zeker niet het idee. Als het in incidentele situaties zo is, dan zal dat zo zijn omdat er vertraging is, maar uiteindelijk gaat het college voor een kortere leegstand. Er is ook gevaagd of die boetes niet hoger kunnen. Spreker vindt het belangrijk om erop te wijzen dat dit in lijn is met boetes voor andere overtredingen in Utrecht. Hij geeft een voorbeeld. De boete voor het aanbieden van woonruimte voor toeristische verhuur zonder registratienummer bedraagt bij een eerste overtreding 150 euro en 8700 euro bij een tweede overtreding. Het college kijkt hoe bedragen zich tot elkaar verhouden. Hij denkt dat de door verscheidene fracties gestelde vraag eigenlijk ook ging over een pandjesbaas of iemand met veel geld die een pand leeg laat staan omdat een boete hem niet zoveel doet. Dit soort personen kan de gemeente echter bestuurlijk beboeten en dat zijn veel hogere bedragen.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) hoort dat de wethouder zegt dat die boetes in lijn moeten zijn met andere boetes. Maar het kan dus wel. Hogere boetes zijn wel mogelijk.

Wethouder **De Vries** bevestigt dat dat mogelijk is.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) stelt dat hogere boetes waarschijnlijk ook meer inkomsten betekenen. Dat biedt een kans om bekorting van die termijnen te financieren. Doet de wethouder dat?

Wethouder **De Vries** kijkt dan naar het aantal woningen en het aantal woningen waar de gemeente waarschijnlijk gaat handhaven. Dat laatste aantal is een eerste voorzichtige voorspelling. In Amsterdam b.v. is dat aantal uiteindelijk toch minimaal omdat vele eigenaren hierop gaan handelen in dit proces. Dan zegt hij dat de mogelijkheid om met hogere boetes meer handhaving te betalen minimaal is. Er is ook gesproken over leegstaande winkels en kantoren. In de raad heeft hij het hier eerder al over gehad. Hij wijst erop dat het percentage frictieleegstand ongeveer 4% is in deze stad. Dat is extreem laag in vergelijking met andere steden. Er wordt ook gezegd dat een bepaalde frictieleegstand nodig is. Dat is het argument op grond waarvan het college zich echt op woningen wil richten. Het tweede en misschien belangrijker argument is dat het niet mogelijk is om zomaar kantoorruimtes om te zetten in woningen. De omgevingsvergunning moet b.v. worden aangepast. Bovendien is er al zeer weinig leegstand. Het college richt zich op woningen omdat de urgentie daar het grootst is en het de mensen daarvoor moet inzetten.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) gaat in op die frictieleegstand. Die is toch niet langdurig. In dat geval zou het probleem van de leegstand toch binnen een halfjaar opgelost zijn? Dan is er toch iets anders aan de hand?

Wethouder **De Vries** is het daarmee eens. Frictieleegstand is over het algemeen niet langdurig. Ook in de raad is hierover gesproken. Het aantal kantoorpanden dat langer leegstaat is minimaal.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) meent dat die frictieleegstand eigenlijk buiten de meldplicht zou vallen. Die start pas na een halfjaar en dan is hopelijk een nieuwe huurder gevonden. Dan gaat het dus om een ander aantal kantoren. Het zou dan toch geschikt zijn om die hierin mee te nemen?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat vanuit het argument dat kantoren niet zomaar om te zetten zijn in woningen hij zou zeggen van niet. Dan doorloopt de aanpak ook bestuurlijk een heel ander proces. De panden aan de Burgemeester Reigerstraat zijn verschillende keren in het debat langsgekomen. Uiteindelijk neemt de gemeente die mee, maar de vraag was of er nu al iets aan kan worden gedaan. Zijn antwoord is dat een overheid die verschillende personen wel gelijk moet behandelen niet kan zeggen dat zij deze panden het eerst gaat aanpakken.

De heer **Zwanenberg** (GL) merkt op dat iedereen weet dat deze panden al bijna tien jaar leegstaan. Het lijkt hem een formaliteit die de gemeente gewoon kan skippen.

Wethouder **De Vries** wijst erop dat er misschien ook wel andere panden in deze stad meer dan tien jaar leegstaan. Het college kan niet zeggen dat zij deze eigenaren gaat voortreken, hoe graag hij dat zou willen.

De heer **Zwanenberg** (GL) meent dat dit geen antwoord is op zijn vraag.

De **voorzitter** wijst de heer Zwanenberg erop dat de wethouder over zijn eigen antwoord gaat.

De heer **Zwanenberg** (GL) erkent dat er misschien verscheidene panden zijn die meer dan tien jaar leegstaan. Deze panden springen in het oog en verscheidene fracties hebben hier vragen over gesteld. Hij wil best met een motie komen, als de wethouder dat fijn vindt, maar zijn vraag is of het niet mogelijk is de eigenaren van deze panden gewoon aan te pakken. Op 1 oktober 2023 kan het college daar gewoon mee beginnen.

Wethouder **De Vries** denkt dat het aan de heer Zwanenberg is om met een motie te komen. In dit voorstel staat ook een termijn waarop het college hiermee wil starten. Er is al gesproken over een informatiecampagne en het inrichten daarvan. De eigenaren van de panden die in beeld komen worden persoonlijk benaderd. Dat vereist heel veel menskracht. Dit lijkt het college de meest geschikte manier. Hij vervolgt zijn beantwoording. De PvdA heeft vragen gesteld over het bijhouden van de aanpak. Het lijkt hem goed om dat te doen. Het college gaat dit volgen. Dat doet het jaarlijks. In Q1 2024 komt het college met een raadsbrief over de corporatiewoningen. Het periodiek volgen van de corporaties neemt het college jaarlijks mee in de monitor. Gevraagd is of tweede woningen altijd uitgezonderd moeten worden. Het standpunt is nu dat het mogelijk is om één tweede woning te hebben voor eigen gebruik. De voorbeelden zijn in het debat al genoemd: iemand die buiten de stad is, iemand die internationaal werkt, etc. Dit is de manier waarop het college dit nu benadert, ook omdat het wel een enigszins uniform beleid hiervoor wil voeren. De mitsen en maren kwamen ook al naar voren in het debat. Het college gaat dit natuurlijk wel volgen. Spreker kan zich wel voorstellen dat op grond van de meldingen en de gesprekken wordt bekeken of dit later nog gespecificeerd moet worden of dat aanvullend beleid nodig is. De PvdD vroeg wat het college kan doen om te voorkomen dat een pandeigenaar lang treuzelt.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) vraagt hoe de wethouder voorkomt dat de tweede woning een geitenpaadje wordt om te ontsnappen.

Wethouder **De Vries** antwoordt dat personen ingeschreven moeten staan in de stad. Dat is een manier waarop de gemeente dit kan volgen. Als het gaat om een tweede woning, dan komt dat naar boven en dan gaat de gemeente daarover het gesprek voeren. Hij kan zich bijna niet voorstellen dat dit alleen wordt gebruikt als excuus of geitenpaadje.

Van der Zweth (PvdA) meent dat, als het iemand is met twee woningen in Utrecht, hij zeker moet worden aangepakt. Hij noemt het voorbeeld van iemand die in Groningen woont, maar hier werkt. Die heeft hier een woning, maar staat hier niet ingeschreven.

Volgens **Wethouder De Vries** is dit administratieve leegstand. Het zou zomaar kunnen dat dat in beeld komt en dan gaat de gemeente het gesprek hierover aan.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) voorziet dat dit dan toch een geitenpaadje kan worden. Iedereen gaat zeggen dat dit een tweede woning is en hij is ervan af. Hoe kan de gemeente dat voorkomen? Misschien kan hierover informatie naar de raad komen

Wethouder **De Vries** ziet dat de heer Van der Zweth zoekende is. Hij begrijpt dat ergens wel. Theoretisch is het mogelijk om hiervoor geen uitzondering te maken. Dan is het dus niet meer mogelijk om die tweede woning te hebben. Dan valt daar weer een aantal personen tussen wal en schip. Dit is een soort grijs gebied en hij denkt dat de heer Van der Zweth dat wel te pakken heeft. In de loop van dit proces moet dit uitkristalliseren, ook aan de hand van de meldingen. Spreker komt terug op de vraag van de PvdD over de lang treuzelende eigenaar. Door het inrichten van dit proces en de termijnen die daaraan worden gehangen komen deze eigenaren in beeld. De gemeente gaat bij hen langs en stuurt hen een brief. Komt er geen reactie, dan gaan de handhavers langs. In die zin zit de gemeente er met haar mensen bovenop en voorkomt zij dat het uiteindelijk nog weer langer gaat duren. D66 vroeg of deze aanpak wel handhaafbaar is en wat dit

gaat betekenen bij juridische procedures. Op deze verordening gaan inderdaad juridische procedures volgen. Woningeigenaren kunnen natuurlijk bezwaar maken of beroep aantekenen tegen de handhaving. Partijen gaan gezamenlijk het gesprek aan. Daarin is ook ruimte voor het verhaal van de andere kant, met de langdurige verbouwing of de menselijke maat. Maar tegelijkertijd heeft de gemeente wel middelen om hier te handhaven. Dan is het aan die eigenaar om beroep aan te tekenen tegen die handhaving. Juridische ondersteuning is ook meegenomen in dit handhavingsbudget. Onderdeel van deze aanpak is ook een communicatiecampagne. Natuurlijk zal het college de raad hierover informeren. D66 vroeg hoe wordt voorkomen dat een woning langer dan zes maande leegstaat, als het niet wordt gemeld. De belangrijkste indicator is misschien wel de inschrijving in de BRP. Dat komt tevoorschijn in het systeem en vervolgens is aan het adres te zien of een woning langer dan zes maanden leegstaat. Daarmee hoopt het college dit te kunnen volgen. Verscheidene fracties hebben het gehad over die verplichtende voordracht. Zij vroegen of dit wel geschikt is voor kwetsbare personen en of het niet gevaarlijk is. Spreker zegt eerlijk dat dit het uiterste middel is. Te zien is dat dit tot nut oe zeer zelden voorkomt. Hij noemde Amsterdam al als voorbeeld. Uiteindelijk wil een gemeente dat dit niet nodig is. Het zal zelden voorkomen omdat de eigenaren zelf ook een mogelijkheid hebben om een huurder te kiezen. Eerder is al gesproken over het huurteam dat daarin een ondersteunende rol kan vervullen. Er is ook nog een vraag gesteld over alle andere maatregelen die de gemeente toepast, zoals opkoopbescherming, en over hoe die verschillende maatregelen zich tot elkaar verhouden. Dat is een terechte vraag. In de praktijk moet worden bekeken hoe de maatregelen zich tot elkaar verhouden. Bij de leegstandverordening is wel belangrijk dat dit hele proces lang gaat duren. Het zal echt wel even duren voordat de effecten zichtbaar worden. Hij verwacht dat dit op zijn vroegst in de tweede helft van 2024 zal zijn. Hij zegt wel toe dat het college met een brief aan de raad komt over alle maatregelen voor de regie op de volkshuisvesting en de tot nu toe zichtbare effecten. Hij stelt voor om dit in Q 4 2023 te doen.

De heer **Bakker** (D66) lijkt het heel fijn dat wordt uiteengezet wat Utrecht lokaal aan die regie doet, wat er landelijk gebeurt en wat in de praktijk merkbaar is. Hij stelt voor dat jaarlijks te herhalen omdat de gemeente ook dingen doet waarvan college en raad op een bepaald moment zullen zeggen dat het een tandje minder kan.

Wethouder **De Vries** dankt voor het voorstel. Hij wil afspreken dat de eerste brief in Q4 2023 komt en dat die elk jaar in Q4 wordt herhaald. Er was ook een vraag over hoe die beboeting eruit ziet. Het college hanteert hier de reguliere werkwijze. De gemeente stuurt een vooraankondiging van die bestuurlijke boete. De eigenaar kan vervolgens een zienswijze indienen. Als die niet leidt tot een aanpassing van het besluit, kan de gemeente een boete opleggen. Hij hoopt dat hij daarnet al een antwoord heeft gegeven op de vraag van de VVD over hoe strikt wordt gehandhaafd. Er is ruimte voor overleg. Daarom is de aanpak ook zo arbeidsintensief. Vervolgens werkt de gemeente toe naar het maken van afspraken om die leegstand te voorkomen. Als die afspraken niet worden nagekomen, volgt een beschikking.

Mevrouw **Meerding** (VVD**)** zoekt toch naar wat meer inkleuring in het antwoord van de wethouder. Wat gebeurt er, als iemand al heel lang in gesprek is met een potentiële huurder, maar het op het laatste moment mis gaat? Wordt dan heel strikt gezegd dat de gemeente met hem in gesprek gaat en dat de gemeente, als hij het over zes maanden nog niet heeft verhuurd, iemand gaat voordragen of is dan coulance mogelijk?

Wethouder **De Vries** vindt het lastig om allerlei individuele casussen nu te gaan benoemen. Maar er is ruimte voor dat verhaal. Daarvoor is er die afspraak. Eerst komt het gesprek, dan volgt de handhaving. De gemeente kan immers niet accepteren dat in deze tijd woningen zeer langdurig leegstaan. Er worden afspraken gemaakt over hoe verder, als het op de gewone manier niet is gelukt. Er is ook iets gezegd over de verhouding tussen het eigendomsrecht en de instrumenten van deze verordening. Dit speelt ook al in Amsterdam. Dat dit kan is inmiddels ook aangetoond door een onderzoek van RIGO. Gezien die schaarste aan woningen is het noodzakelijk om leegstand van woonruimte tegen te gaan. Regulering van het eigendomsrecht is alleen toelaatbaar, als is voldaan aan drie voorwaarden:
1. de maatregel is bij de wet voorzien; dat is in dit geval zo;
2. de beperking is noodzakelijk in het algemeen belang;
3. er moet sprake zijn van een balans tussen de mate van regulering van het eigendomsrecht en het algemeen belang.

Die lijn volgt het college hier dus ook. Hij heeft al iets gezegd over maatwerk. Er is ook een vraag gesteld over huurbescherming. Mocht tot die uiterste maatregel worden overgegaan, dan gaat het over een vast contract. Dan is er de huurbescherming die daarbij past, tenzij in het voortraject andere afspraken zijn gemaakt. Hij merkte in het debat dat de meningen verschilden over de vraag of de gemeente met dit budget kan handhaven. Het college is blij met het budget, maar het is minimaal. Als de raad zegt dat daar iets van af moet, dan zal het college dingen moeten aanpassen in de aanpak of in andere matregelen. EenUtrecht vraagt of deze maatregel er niet eerder had kunnen liggen. Natuurlijk wil ook het college zo snel mogelijk handelen, maar onlangs heeft de raad de nieuwe huisvestingsverordening vastgesteld en per 1 juli 2023 gaat de Wet goed verhuurderschap in. Het college is daar blij mee, maar dit brengt ook ambtelijk heel veel werk mee. De tijd en de capaciteit die daarvoor nodig zijn kan het college maar één keer inzetten. Zonder tegenvallers is de verordening nu gereed zodat zij op 1 oktober 2023 in werking kan treden. Het CDA heeft een aantal vragen gesteld. Over wonen boven kantoren heeft hij al iets gezegd, deze verordening gaat over woonruimte. Maar bij wonen boven winkels gaat het over woonruimte. Dat valt dus onder deze verordening. Theoretisch is het mogelijk dat een anti-kraak woning verhuurd wordt. Ook bij deze woningen dient de bewoner zich te registreren in de BRP. In die zin staat de woning dan niet leeg. Zij zou dan dus niet tevoorschijn moeten komen. Als dat wel zo is, dan moet de gemeente kijken wat daar aan de hand is. Er was ook een opmerking over het eigen vastgoed van de gemeente. Dat wordt niet voor wonen gebruikt en dit is echt een leegstandverordening voor wonen. Zij gaat dus niet over het eigen vastgoed. Ook is gevraagd of die marktconforme huur zal bijdragen aan betaalbaar wonen. Dat is een goede vraag. In essentie gaat deze verordening over het tegengaan van leegstand en niet per definitie over betaalbaar wonen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat dit wel in het raadsvoorstel staat. Dat moet dan misschien worden aangepast.

Wethouder **De Vries** vindt dit een heel scherpe opmerking. Het staat niet zo scherp op zijn netvlies, maar hij zal er nog even naar kijken. Er staat wel iets in de verordening over de huur die de eigenaar kan vragen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt wat dan ’maximaal conform’ betekent.

Wethouder **De Vries** heeft daar al iets over gezegd. De gemeente heeft een puntensysteem waaraan het huren toetst. Dat systeem hanteert het college ook hier. Er is ook gevraagd of dit een onderdeel is van de aanpak vitale binnensteden. Dat is niet het geval. Dit hoort bij het beschermen van de bestaande woningvoorraad. Ook is gevraagd of deze verordening tot perverse prikkels, b.v. illegale verhuur, leidt. Op grond van het programma bescherming van de bestaande woningvoorraad controleert de gemeente natuurlijk op illegale verhuur. VOLT had een vraag over kantoren. Daarover heeft hij al voldoende gezegd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) begrijpt dat controleren op illegale verhuur betekent dat, als er toch al mensen wonen, dit toch wordt meegenomen in de aanpak van illegaal wonen en wordt gezien als leegstand. Die wordt aangepakt en dan komen er andere mensen te wonen.

Wethouder **De Vries** geeft aan dat de gemeente nu eigenlijk al een aanpak heeft van b.v. huisjesmelkers. De gemeente maakt al rondes door de stad en komt soms situaties van illegale verhuur tegen. Dat heeft geen relatie met deze leegstandverordening. Die gaat echt over panden die op dit moment leeg (lijken te) staan.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) ziet dat in het onderzoek staat dat gecorrigeerd wordt met die energiecorrectie. Hanteert het college die nu wel of niet? Dat heeft immers te maken met die illegale verhuur.

Wethouder **De Vries** zoekt naar een antwoord op deze vraag. Hij komt hier schriftelijk op terug. Student & Starter vroeg onder meer wat de gemeente doet om te voorkomen dat panden onbewoonbaar worden gemaakt. Uiteraard kunnen woningen alleen in gebruik worden genomen, als zij geschikt zijn. Door deelname aan het experiment met BZK heeft de gemeente meer bevoegdheden gekregen, waaronder art. 6, lid 2 onder a van de leegstandverordening. Daarin staat dat de eigenaar verplicht kan worden om die woning geschikt te maken voor gebruik als

woonruimte. Daarop kan worden gehandhaafd. Hij heeft al iets gezegd over een dwangsom. Gevraagd is of de BRP een volledig beeld geeft of dat dit meldpunt echt nodig is. Dat meldpunt is een juridisch instrument vanuit de Leegstandwet. In die zin volgt de gemeente dus die wet. De CU stelde een vraag over een kortere doorlooptijd. De mitsen en maren daarvan heeft hij al aangegeven. De CU vroeg ook waar bewoners van onzelfstandige eenheden terecht kunnen. Deze verordening geldt voor alle woonruimte, maar vanuit de controle staat een woonruimte pas leeg, indien niemand daar zijn woonadres heeft. Dat maakt het lastig in verband met de BRP. Als één kamer op een adres met meer kamers leegstaat, kan dit niet worden gecontroleerd. Meldingen over leegstand kunnen wel opgevolgd worden. Het is een terechte opmerking over een grijs gebied. Ook wordt gevraagd of maximaal gebruik wordt gemaakt van beschikbare ruimte bij anti-kraak en of de gemeente daarin kan ondersteunen. Dat is geen leegstaande woonruimte zolang er mensen in zitten. Het valt niet onder deze verordening omdat de huurders niet staan ingeschreven op dat adres. Hij heeft al iets gezegd over het ondersteunen van huurders bij een verplichtende voordracht. Het huurteam blijft hierbij betrokken. De heer Bosch vraagt of de gemeente grenzen kan stellen aan een verbouwperiode. Dit wordt inderdaad bepaald door die toezichthouders in dat leegstandgesprek en vervolgens vastgelegd in een leegstandverslag en zo nodig in een beschikking. Spreker hoopt dat hij de meeste vragen heeft beantwoord.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) had een vraag over een duidelijke campagne voor mensen die niet bereikt worden.

De heer **Bakker** (D66) had gevraagd of het de bedoeling is dat andere bewoners gaan melden, als zij langdurige leegstand zien. De wethouder is daar voor een deel op ingegaan.

Wethouder De Vries antwoordt dat dit zou kunnen. Over de voorlichtingscampagne heeft hij al iets gezegd. Het college gaat een campagne opzetten.

De **voorzitter** vraagt of de commissie behoefte heeft aan een tweede termijn

De heer **Zwanenberg** (GL) lijkt dit een B-punt voor de raad. GL denkt met twee moties te komen: een motie over hogere boetes die ten goede kunnen komen aan extra handhaving en zo aan verkorting van de termijn en een motie over het beginnen met de panden waarvan bekend is dat zij langdurig leegstaan.

De heer **Bakker** (D66) is blij dat die informatiecampagne er komt en dat de raad een terugkoppeling krijgt. Misschien behoeft het nog even aandacht hoe het melden van andere bewoners moet gaan en of dat netjes is. Hij broedt, wellicht samen met andere fracties, nog op wat de gemeente kan doen met kantoren en winkelpanden.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) kondigt aan dat haar fractie ook met een aantal moties zal komen. Dat is ook afhankelijk van datgene waar de wethouder schriftelijk mee komt. In ieder geval komen er moties over wonen boven winkels, perverse prikkels en energiecorrectie.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) heeft een punt van orde. Er wordt altijd een ronde gemaakt waarin fracties aangeven of iets een B-punt wordt en met welke moties zij komen. Nu zitten fracties dat in hun eigen tijd te doen. Is het mogelijk te zeggen: tweede termijn en dan te kijken wat naar de raad komt?

De **voorzitter** antwoordt dat dat kan, maar hij wil mensen echt ook de mogelijkheid geven. Hij kiest ervoor om het op deze manier te doen en die tweede termijn met toezeggingen en moties toe te laten.

Mevrouw **Meerding** (VVD) brengt naar voren dat het voor de VVD heel belangrijk is hoe dit uiteindelijk in praktijk zal worden gebracht. Daar zitten ook de twijfels. Zij heeft de wethouder verschillende dingen horen zeggen, maar zij weet niet of zij nu gerustgesteld is. Daarom moet zij nadenken of haar fractie het voorstel kan steunen. Moties zullen wellicht een onderdeel van de reactie zijn.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) wil iets over een motie zeggen.

De **voorzitter** begrijpt dat de heer Dijkstra een motie wil aankondigen. Dat mag. Spreker wijst de heer Van der Zweth erop dat hij vandaag voorzitter is. Hij heeft ervoor gekozen om mensen in die tweede termijn de ruimte te geven voor moties. Hij begrijpt dat de heer Van der Zweth het anders doet als voorzitter van een commissie, maar hij heeft ervoor gekozen om het zo te doen.

Volgens de heer **Van der Zweth** (PvdA) is dat het punt niet. Het is prima dat de voorzitter hierover gaat. Volgens hem zijn er twee varianten: of er is een tweede termijn met spreektijd die wordt afgerond of de commissie inventariseert de moties en dan kan iedereen er iets over zeggen, los van de spreektijd. Dat liep door elkaar en hij vindt dat verwarrend.

De **voorzitter** kiest ervoor om het op deze manier te doen. Hij verwacht van de heer Dijkstra dat hij alleen een motie aankondigt en dat dat zijn bijdrage is.

De heer **Dijkstra** (EenUtrecht) komt met een motie over het beter betrekken van bewoners in het meldpunt en over het meer opzoeken van de maximale termijnen die mogelijk zijn.

De heer **Van der Zweth** (PvdA) heeft twee gedachten voor moties. De eerste is dat het tweede huis geen geitenpaadje mag worden. Daarnaast denkt hij aan een motie dat de inkomsten uit boetes ten goede moeten komen aan de handhaving, maar wellicht kan worden samengewerkt voor een motie over boetes in het algemeen.

Wethouder **De Vries** heeft daarnet aan mevrouw Zwinkels toegezegd dat hij met een brief zou komen, maar hij heeft het antwoord nu al. Als de het college vanuit de AVG (Algemene verordening gegevensbescherming) toestemming krijgt, neemt het die energiecorrectie mee. Het college verwacht deze goedkeuring voor 1 april 2024 te verkrijgen.

De **voorzitter** stelt vast dat niemand nog het woord wenst. Dit wordt een B-punt in de raad. Hij vraagt of een halfuur te krap is.

De heer **Zwanenberg** (GL) denkt aan drie kwartier.

De **voorzitter** stelt vast dat de commissie instemt met drie kwartier. Het onderwerp wordt geagendeerd voor de raad van 22 juni 2023.

Mevrouw **De Vos** deelt mee dat de wethouder heeft toegezegd dat in Q4 2023 een verzamelraadsbrief komt met verschillende maatregelen over de regie van de volkshuisvesting. Die volgt dan jaarlijks in Q 4.

De **voorzitter** sluit dit deel van de vergadering af. De commissie begint vanmiddag om 13.45 uur met punt 10 van de agenda. Dat zal waarschijnlijk voor een deel in het geheim worden behandeld.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 12.45 uur.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 1 juni 2023
Locatie Raadzaal, stadhuis
Verslag door dhr. C. de Bouter (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter dhr. C. Bos, de wethouder dhr. D. de Vries, commissiegriffier mw. M. de Vos, de leden mw. K. Alblas (CU), dhr. H. Bakker (D66), dhr. D. Bosch (PVV), dhr. F. Dekkers (GL), dhr. G. te Hoonte (VVD), mw. I. Hornsveld (GL), mw. E. Kendir (Student & Starter), mw. T. Meerding (VVD), mw. X. Minnaert (PvdD), mw. A. Oudejans (PvdD), mw. C. Passier (VOLT), mw. I. Raaijmakers (PvdA), mw. A. Sasbrink (PvdD), dhr. R. Snijder (Student & Starter,) dhr. T. Stam (PvdA), dhr. M. Usta (DENK), mw. J. Zwinkels (CDA)

Afwezigen

-.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

10. Raadsvoorstel overzicht mogelijke locaties tijdelijk wonen…….....30
11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030……..31
12. Raadsbrief Evaluatie Utrecht Standaard Toegankelijk, uitvoering project Toegankelijkheid……..45
LIJST VAN TOEZEGGINGEN……...50

10. Raadsvoorstel overzicht mogelijke locaties tijdelijk wonen 2023

De **voorzitter** heropent de vergadering om 13.45 uur Hij gaat door naar het besloten deel van de agenda om 13.46 uur. Om 14.22 uur gaat hij terug naar het openbare gedeelte.

De heer **Bakker** (D66) hoopt dat het in de volgende raadsvergadering met dit voorstel lukt om echt meters te gaan maken. Hij heeft nog een opmerking voor het openbare gedeelte. Hij weet dat hij dat namens het CDA mag doen en hij weet bijna zeker ook namens andere fracties. Vele commissieleden zijn op bezoek geweest in Buurland, een mooie gemeenschap.

De wethouder is daar ook geweest. De bewoners willen graag doorgaan en willen een bijdrage leveren aan het tijdelijk wonen. Volgens hem steunt de wethouder Wonen dat ook, maar de deadline van 1 oktober 2023 nadert. Hij vraagt daar niet alleen aandacht voor, maar vraagt de wethouder ook om daarbovenop te zitten. Wellicht kan hij aangeven, wanneer hij de commissie daarover wat meer kan informeren.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) merkt op dat in het raadsvoorstel in de context wordt geschetst dat er per locatie een haalbarheidsonderzoek wordt gedaan. Er worden drie aandachtspunten genoemd. De PvdD mist een vierde aandachtspunt, de impact op de omgeving. Dan denkt zij niet alleen aan de mensen, maar ook aan de flora en de fauna die op braakliggend terrein snel interessant kunnen worden. Kan de wethouder toezeggen dat hij dit als vierde aandachtspunt meeneemt in de haalbaarheidsonderzoeken? Het tweede aandachtspunt gaat nu alleen over geluidhinder. De

PvdD maakt zich zorgen over hoe gezond verschillende plekken zijn die op de lijst staan. Haar fractie vraagt of Utrecht alleen maar locaties heeft waar alleen veerkrachtige bewoners mogen of kunnen wonen en waar kwetsbare doelgroepen vanwege gezondheidsproblemen niet welkom zijn. Kan de wethouder toelichten in hoeverre dit punt wordt meegenomen in het haalbaarheidsonderzoek per locatie?

Wethouder **De Vries** is vorige week ook op bezoek gewest in Buurland. Hij werd heel enthousiast over de organisatie, de manier waarop mensen daar samenwerken en de urgentie die de bewoners hebben bij het zoeken naar een nieuwe locatie. Hij zit hier bovenop en er is ambtelijk naar gekeken. Enerzijds wil hij kijken naar op welke locatie dat past. Er is nu een aantal locaties in beeld die openbaar zijn. Een daarvan is Wetering-Zuid waar vaak over is gesproken in de raad. In theorie is dat misschien een plek, maar tegelijkertijd moet het juridisch haalbaar zijn. Het experimenteerartikel in de Huisvestingsverordening zou het college eventueel kunnen toepassen, maar ook wil het zo goed mogelijk met deze en andere bewoners het proces doorlopen. Hij zit er bovenop en hij ziet een grote kans. Hij denkt dat het goed is om hierover na te denken. De gemeente ziet het als een crisissituatie die zij wil oplossen met tijdelijk wonen, maar Buurland wil juist die tijdelijkheid, omdat daar creativiteit en nieuwe manieren van samenleven ontstaan. Met elkaar zou kunnen worden nagedacht over het toewerken naar een flexibele schil en nieuwe manieren van samenleven. Dit is een voorbeeld daarvan. De commissie merkt wel dat hij hier enthousiast van wordt. Hij gaat ermee aan de slag. Mevrouw Sasbrink komt met aandachtspunten. Hij begint met een algemene opmerking. Hij herhaalt wat hij al vaker in de raad heeft gezegd. Deze gemeente stelt, als het gaat om een omgeving met wonen, terecht, vaak hoge eisen. Maar er is ook een enorme urgentie. Heel eerlijk zegt hij daarbij dat het niet altijd mogelijk is een tien te scoren. Soms moeten er concessies worden gedaan, soms op geluid, soms op de snelheid van het proces en soms op de inrichting of de omgeving. Uiteindelijk is dat wel de afweging ten opzichte van de positie van mensen die nu geen dak boven hun hoofd hebben. Natuurlijk kijkt het college ook naar impact op de omgeving. Mensen, planten en dieren worden altijd meegenomen in die algehele afweging. Ook geluidhinder wordt meegenomen in het onderzoek per locatie. Op een aantal van die locaties kan wel worden gewerkt met tijdelijk woningen, maar niet met permanente woningen. Zo is het in de wet geregeld. Maar ook hier moet weer een afweging worden gemaakt. Misschien is het niet altijd een tien en misschien moeten de dingen soms anders worden georganiseerd bij het plaatsen van units en woningen.

Mevrouw **Sasbrink** (PvdD) begrijpt wat de wethouder zegt, maar dan vraagt zij waarom in de context van het raadsvoorstel drie aandachtspunten worden genoemd, maar flora en fauna niet. Waarom staat het er niet in?

Wethouder **De Vries** kan zich voorstellen dat mevrouw Sasbrink het fijn vindt dat dat wordt toegevoegd. Dan zal hij dat hier nog even aan toevoegen. Er blijft natuurlijk de afweging om te zeggen hier wel en hier niet.

De **voorzitter** stelt vast dat niemand nog iets wil inbrengen. Hij denkt dat dit raadsvoorstel als A-punt naar de raad gaat.

Mevrouw **Sasbrink (**PvdD) hoorde de wethouder toezeggen dat hij dat punt van de omgeving zal toevoegen aan de aandachtspunten. Zij vertrouwt erop dat het goed komt, maar zou het punt toch voor vijf minuten als B-punt willen opvoeren om te checken of het goed in het stuk staat.

De **voorzitter** ziet dat er verder geen mensen zijn die er een B-punt van willen maken. Dan wordt het een B-punt voor de raad van 22 juni 2023 voor vijf minuten. Als de PvdD tevreden is, kan het punt van de raadsagenda worden afgevoerd. Hij stelt vast dat de commissie hiermee instemt. Hij sluit dit agendapunt af.

11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030

De heer **Bakker** (D66) heeft een punt van orde. Hij vraagt of het niet wijs is om te concluderen dat de commissie agendapunt 12 niet meer haalt vandaag.

De **voorzitter** vindt het erg fijn dat de her Bakker hierover begint. Hij wil het namelijk met de commissie hebben over agendapunt 12. De wethouder is over twee uur niet meer beschikbaar

voor deze vergadering. Dit punt kan ook niet worden doorgeschoven naar vanavond. Zijn voorstel is om agendapunt 12 door te schuiven naar 15 juni 2023. De commissie zou agendapunt 12 gedurende zestig minuten kunnen behandelen en dan kunnen bekijken of zij agendapunt 11 nog kan bepreken, maar dat kan gewoon niet. Hij stelt vast dat iedereen met zijn voorstel kan instemmen.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 14.35 uur en heropent deze om 14.37 uur.

De **voorzitter** deelt mee dat de behandeltijd van dit agendapunt 120 minuten is. Hij ziet dat de vertegenwoordiger van Student & Starter haar hand opsteekt. Heeft zij een punt van orde of wil zij als eerste het woord? Hij zal haar als eerste het woord geven, maar daarvoor licht hij het agendapunt toe. Studentenhuisvesting is cruciaal voor Utrecht, voor kennisinstellingen en voor de student. Er is een groot tekort aan betaalbare studentenhuisvesting. Doel van het actieplan is het vergroten van het aanbod voor studentenhuisvesting, met de nadruk op onzelfstandige eenheden.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) brengt naar voren dat het gemiddeld 4 jaar, 8 maanden en 12 dagen duurt voordat een student in een kamer in een studentencomplex kan gaan wonen. Bij een gemiddelde studie van vijf jaar kan een student dus in de laatste maanden van zijn studie zijn scriptie schrijven in een studentenkamer. Dat is natuurlijk onwenselijk. Het zoeken naar een kamer leidt tot onzekerheden, stress en vermindering van studieprestaties. Studenten moeten vier uur reizen, missen tentamens door uitvallende treinen, moeten in een veel te duur hostel slapen of raken zelfs dakloos. Dit zijn voorbeelden van verhalen die onder andere bij VIDIUS zijn binnengekomen. Deze studentenunie heeft vanochtend ook een petitie overhandigd aan de wethouder. Ook wordt het sociale leven van de student hier stevig door beïnvloed. In zijn studietijd wil iemand zich binden aan zijn studie, aan zijn studiestad en aan andere studenten. Een student wil zichzelf ontdekken in een fijne omgeving. Maar zonder plek om te wonen in de stad valt de student buiten de boot. Het gevolg is eenzaamheid en misschien mentale problemen. Haar fractie wil dat studenten een plekje krijgen in deze stad. Zij kunnen genieten van de stad en tegelijkertijd bijdragen aan de levendigheid. In het actieplan is te zien dat de gemeente deze problemen ziet en hier hard mee bezig is. Haar fractie bedankt de ambtenaren die hier samen met Vidius, SSH en Box aan hebben gewerkt. De gemeente wil met dit actieplan 5300 woningen voor studenten toevoegen. Dat is een stevige ambitie die precies past. Op dit moment zoeken immers 5300 studenten een woning. Bewust is niet geanticipeerd op de toekomstige kamerzoekenden. De verwachte toename van het tekort is alweer 5000 studentenwoningen. Dat betekent dat over zeven jaar hier weer moet worden gepraat over de ambities om weer 500 studentenwoningen te realiseren om het tekort weer weg te werken. Hoe reflecteert de wethouder hierop? Het plan beschrijft de intentie om studentenhuisvesting terug te laten komen in de plannen. Dat is een eerste, goede stap, maar het zegt weinig over het terugkomen van studentenwoningen in alle plannen. Hoe gaat de wethouder ervoor zorgen dat daadwerkelijk huisvesting wordt gebouwd? Daarnaast zijn tijdelijke woningen een mooi middel olm aanvullende studentenhuis vesting te realiseren. Haar fractie vraag de wethouder nadrukkelijk dat studenten een plekje krijgen in tijdelijke woningen. Haar fractie denkt aan een aandeel van 15%. Het verlagen van de grondprijzen voor studentenhuisvesting vormt een extra prikkel voor ontwikkelaars. Dat is voor haar fractie zeer goed nieuws. Een vaste lagere grondprijs geldt echter alleen voor onzelfstandige woningen met eigen douche en wc. Zij vraagt de wethouder te kijken of het mogelijk is om ook nog de grondprijs te verlagen voor deze categorie onzelfstandige huisvesting. Het staat vast dat er veel gebouwd gaat worden. Toch is nog onduidelijk waar wordt gebouwd en hoeveel huizen ergens komen. Zij vraagt de wethouder om een lijst met mogelijke bouwlocaties toe te sturen zodat de commissie kan zien dat de ambities ook concrete plannen zijn. Haar fractie heeft al eerder aangegeven dat hoge servicekosten echt niet kunnen en dat de gemeente hier stevig tegen moet optreden. Dat ziet zij ook terug in dit plan. Kan de wethouder in de gesprekken met het Rijk ook meenemen dat de kosten van de services die worden afgenomen zo laag mogelijk zijn, met behoud van kwaliteit? Natuurlijk wordt haar fractie graag betrokken bij de uitkomsten van het gesprek over het Besluit servicekosten. Haar fractie gaat ervanuit dat met de Wet goed verhuurderschap huren van studentenhuisvesting goed worden geregeld en dat huisjesmelkers streng zullen worden aangepakt. Zo wordt studentenhuisvesting betaalbaar. Er zijn zorgen over huurverhoging als gevolg van de invoering van het woningwaarderingsstelsel voor onzelfstandige woonruimte. De waardering van buitenruimte in punten is beperkt, de waardering van badkamers is relatief ruim en voor gezamenlijke keukens is deze juist weer krap. Hoe zorgt de wethouder ervoor dat dit scherp in de gaten wordt gehouden en dat dit geen onnodige of grote

huurverhogingen veroorzaakt? Op een aantal plekken worden studentencomplexen gesloopt of anders bestemd, ook in Nieuw Buurland.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt mevrouw Oudejans wat zij ervan vindt dat meteen al wordt gesproken over een afwijkingsbevoegdheid vanuit het college.

Mevrouw **Oudejans (**Student & Starter) denkt dat dat het college heel veel ruimte geeft om af te wijken en dat de raad daar weinig grip op heeft. Het lijkt haar goed om dit aan de raad mee te geven. Zij denkt dat mevrouw Zwinkels daar ook op doelt.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) ziet dit als een iets te grote vrijbrief om onder alles te zetten dat het college ergens van af kan wijken.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) is het hiermee eens. Dit mag zeker naar de raad komen. Zij gaat verder met de verdwijnende studentencomplexen en studentenhuizen. Het is dweilen met de kraan open, als op ene plek studentenwoningen verdwijnen en op een andere plek weer verschijnen. Kan de wethouder toezeggen dat, wanneer studenten uit een pand vertrekken, deze studenten gehuisvest worden in een andere woning die bovenop de geplande 5300 geplande woningen komt? Bij nieuwe studentenkamers wordt een eis van een oppervlak minimaal 14 m^2 aangehouden. Het is goed dat hier ondergrenzen voor zijn. Zij vraagt zich af hoe dit gaat bij nieuwe hospita-verhuur en bij het splitsen van woningen. Haar fractie ziet nog steeds de noodzaak van het toevoegen van studentenhuisvesting en houdt scherp in het oog of de geplande woningen ook werkelijk worden gerealiseerd. Verder is haar fractie erg positief over het plan en kijkt deze uit naar de uitwerking.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vindt het goed dat er een ondergrens wordt gehanteerd. Zij had zelf wat twijfels bij die 14 m^2. Zij heeft zelf altijd in een studentenkamer van 12 m^2 gewoond. Dat beviel haar prima. Kan mevrouw Oudejans zich helemaal vinden in die 14 m^2 ? Of zou het een bandbreedte moeten zijn?

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) denkt dat studenten ook ruim mogen wonen en dat 14 m^2 voor sommige mensen en ook voor mevrouw Meerding wat ruimer is dan wat zij kennen. Dat is heel mooi. Zij denkt dat het wel goed is om te kijken hoe de leef-kwaliteit van studenten kan woerden verbeterd. Er zijn nu nog studenten die in te krappe woningen wonen. Dat wil iemand gewoon niet. Die ondergrens van 14 m^2 betekent een kwalitatief goede woning voor studenten.

De heer **Bakker** (D66) hoorde dat mevrouw Oudejans het risico noemde dat de commissie hier over een paar jaar weer zit. Hij kan haar punten best onderschrijven, maar hij wil één spade dieper gaan. Mevrouw Oudejans vroeg om een reflectie van de wethouder, maar moet de gemeente om dit te voorkomen niet ontzettend hard draaien aan de woningbouwknoppen en het Utrechtse woningbouwproces niet echt gaan versnellen? Moet Utrecht niet minder ambities stapelen en sneller doorpakken? Hoe kijkt Student & Starter daarnaar?

Wat mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) betreft gaat die ambitie dan meteen omhoog naar 10.600. De gemeente is al bezig met het aanvullen van het UWP. Dat moet gebeuren, maar tegelijkertijd wil zij ervoor waken dat de raad onrealistische ambitie uitspreekt. Zij wil niet dat de gemeente de belofte doet aan studenten dat er straks ineens 8000 extra studentewoningen worden gebouwd, terwijl de gemeente dat niet kan waarmaken. Zij vraagt om een reflectie of de ambitie omhoog kan. Maar zij wil niet dat de gemeente beloftes doet die zij niet waar kan maken.

De heer **Bakker** (D66) is het daar wel mee eens, maar zijn punt is niet zozeer dat de gemeente de beloftes niet nakomt, maar dat raadsleden, niet specifiek Student & Starter, veel beloftes doen en zeggen dat zij dit heel belangrijk vinden, maar in andere debatten zeggen dat wat daar speelt belangrijk is. De raad heeft tienduizend en een ambities, het Utrechts planproces willen raadsleden vijftien keer agenderen, maar intussen schiet het gewoon niet op. Als de gemeente echt wil leveren, dan moeten de raadsleden ook naar zichzelf kijken en echt die woningproductie gaan versnellen.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) is dat ook wel eens met de heer Bakker.

De heer **Stam** (PvdA) brengt naar voren dat de PvdA blij is met dit voorstel. Het nieuwe college zet grote stappen om de woningcrisis aan te pakken, met dit plan gebeurt dat ook voor studenten. Hij complimenteert het college met de zonet genoemde grondpolitiek. Hiermee maakt de gemeente studentenhuisvesting, net als andere sociale huur, goedkoper. Aanpak van de woningcrisis is het nieuwe doel en niet langer de bottomline van de gemeente. Hij heeft twee vragen. De exploitatietermijn staat op twintig jaar. Dat is kort voor een woning en zeker in een stad waar tijdelijke studentenwoningen er al zeventig jaar staan. Een ontwikkelaar kan de grondkorting pakken, er twintig jaar studenten laten wonen en ze er daarna uitknikkeren om de woningen als dure appartementen te verkopen. Dat lijkt hem geen goed idee. Waarom is besloten tot een verplichte exploitatietermijn van twintig jaar? Kan de bestemming van de studentenhuur niet beter worden geborgd door een langere termijn, b.v veertig jaar? Zijn tweede punt is dat 50% van alle nieuwe studentenkamers onzelfstandig zouden moeten zijn. Dat is een mooie stap, maar legt het college de lat niet te laag? Onzelfstandige kamers zijn betaalbaar. Ook in dit plan is te lezen hoe belangrijk het is om contact te hebben met huisgenoten om eenzaamheid en psychologische klachten tegen te gaan. Nu geeft de gemeente met haar grondbeleid de projectontwikkelaars een behoorlijk grote korting en daar kan best iets tegenover staan. Daarom vraagt hij aan de wethouder waarom het maar 50% is. Kan dat niet omhoog? Bij de projecten in de pijplijn zijn er nog veel zelfstandige kamers. Kan de wethouder, zeker bij de projecten die nog aan het begin van dit proces zijn, bijsturen voor meer onzelfstandige kamers? 41% van de studenten woont bij particulieren, maar deze groep wordt weinig genoemd in het plan. Dat is logisch omdat de gemeente weinig toekomst ziet in de particuliere verhuur. Toch moet de gemeente er voor die studenten zijn. Zij krijgen te maken met misstanden zoals huisjesmelkers. Dat aanpakken zit onder andere in het gemakkelijker maken van het melden van misstanden, het actieve handhavingsbeleid en het tegengaan van huisjesmelkers. Hij vraagt een reflectie van de wethouder over wat de gemeente nog meer kan doen om die groep te helpen. Internationalisering is een van de redenen waarom Utrecht zoveel studentenwoningen nodig heeft. Het zijn vaak de internationale studenten die het slachtoffer worden van deze wooncrisis. Zij komen in moeilijkheden en soms moeten zij hun studie staken. Moet de universiteit niet worden aangesproken op haar verantwoordelijkheid en met die niet meebetalen aan de huisvesting van studenten? De universiteit regelt al huisvesting bij University College, waarom dan niet voor een grotere groep? Een andere oplossing is minder internationale studenten aannemen en minder hard werven in het buitenland. De wethouder heeft hier veel over gesproken met de universiteit, maar welke middelen ziet hij nog meer om deze wooncrisis aan te pakken?

De heer **Bakker** (D66) signaleert een tekort aan studentenkamers van een kleine zevenduizend. Afgelopen maandag en vanmorgen vroeg Vidius ook namens andere studenten daar aandacht voor. In de verhalen en in de foto's is de wanhoop te voelen. De raad heeft hier een verantwoordelijkheid. Het gebrek aan een eigen dak boven je hoofd betekent vaak een valse start in het leven. Het betekent het niet kunnen benutten van alle kansen en het niet kunnen genieten van Utrecht om hier talenten tot volle wasdom te laten komen. D66 kan het voorliggende actieplan steunen. Maar de kern van het succes zal de bereidheid zijn om echt de leiding te nemen als politiek en meer te doen dan mooie woorden en beloftes uiten. Er staan twee dingen te doen: versnelde bouw van met name onzelfstandige studentenwoningen en beter benutten van de bestaande woningvoorraad. Voor D66 betekent dit niet oneindig ambities stapelen, maar het Utrechts planproces echt inkorten, snel tijdelijke woningen neerzetten en daarin ook studenten laten wonen, aan de slag gaan en niet oneindig praten over de UBB, De Kwekerij, Archimedeslaan, etc. De gemeente moet tot een Utrechtse aanpak komen voor het optoppen en aanplakken van etages op bestaande gebouwen, in participatieprocessen constant op zoek gaan naar de stem van studenten en doorpakken in het gesprek met de Utrechtse Woonraad en de Woonbond. Is de wethouder dat met D66 eens en gaat de gemeente boter bij de vis doen? Waarom is ervoor gekozen deze elementen niet op te nemen in het actieplan? Het college schrijft zelf immers dat het geen enkel instrument uitsluit. Zijn vraag is: is het actieplan genoeg?

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft in de uitgangspunten gezien dat onzelfstandige studentenhuisvesting altijd onder sociale huur valt. Hoe ziet D66 dat?

De heer **Bakker** (D66) vindt het goed om dat na te streven. De gemeente heeft gezegd dat sociale huur corporatiehuur is en studentenhuur via SSH is volgens hem prima. SSH is in essentie een fijne huisbaas. Hij ziet daar geen probleem in. Hij is het met de heer Stam eens dat de gemeente de particuliere huur niet moet vergeten.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) merkt op dat haar punt nu juist is dat dat wel een beetje wordt vergeten. Er is zelfs een trend dat steeds meer particulieren kiezen voor minder studenten. Is volgens de heer Bakker dit plan een voldoende antwoord daarop?

De heer **Bakker** (D66) heeft dit zelf niet gekozen voor zijn inbreng, maar hij vindt het een heel goed punt waarvoor terecht aandacht wordt gevraagd.

De heer **Usta** (DENK) vraagt de heer Bakker of, als die studentenwoningen onder de sociale huur vallen als speciale doelgroep, hij het niet met spreker eens is dat het percentage sociale huur omhoog moet.

De heer **Bakker** (D66) vraagt ten opzichte van wat. De ambities in het coalitieakkoord zijn glashelder. De ambitie om meer studentewoningen te bouwen is ook glashelder. Volgens hem is het genoeg, maar het is buitengewoon hard nodig daadwerkelijk te gaan bouwen. Utrecht Science Park is een locatie waar veel mogelijk is. High Five wordt daar nu ontwikkeld, maar veel hangt af van de universiteit die daar veel grond in bezit heeft. Het gaat eigenlijk kavel voor kavel. Een planning en een mogelijkheid om te versnellen lijken te ontbreken. Kan de wethouder samen met zijn collega mevrouw Schilderman zorgen voor een planning met de universiteit en andere gebiedspartners van waar de ruimte zit en waar versneld kan worden? Zijn tweede punt is de SSH. Dat is een belangrijke partij voor studentenhuisvesting, maar soms is dat wel riskant. Het gaat bij SSH nog wel eens fout in de realisatie. Bij De Kwekerij was dat bijvoorbeeld lastig. Ook bij beheer en onderhoud liep het in de afgelopen winter niet goed. Maar natuurlijk is SSH een fijne huisbaas en is zij onmisbaar om deze plannen uit te voeren. D66 zou meer grip willen hebben op de prestaties van SSH ten opzichte van andere corporaties en andere studentenhuisvestingsorganisaties in b.v. de realisatie, de verduurzaming en de betaalbaarheid van studentenwoningen. Op basis daarvan zou gezamenlijk moeten worden bekeken of het mogelijk is met SSH afspraken te maken om het nog beter te doen. Hij krijgt graag een toezegging dat geprobeerd wordt daar meer grip op te krijgen. Ten aanzien van de 14 m^2 is hij het waarschijnlijk wel met mevrouw Meerding eens, maar op zich zijn minimumafspraken helemaal niet erg. Maar zorgt die minimumopvang uit het programma nu echt voor meer onzelfstandige studentenwoningen ten opzichte van zelfstandige? Er was een prikkel om meer zelfstandig te gaan bouwen door de huurtoeslag en door de verhuurderheffing. Hoe kijkt de wethouder daar nu naar? Sprekersoordeel hangt daar wel heel erg van af. Gaat het helpen? Zijn vierde punt gaat over het splitsen. In het coalitieakkoord staat dat het college dat onder bepaalde voorwaarden zoals kwaliteit verder gaat uitwerken. Wanneer komt dat plan? Daar ligt immers een kans. Over het aanbod van hospita's leest hij met name STUW (Stichting Utrechtse Woningcorporaties), maar waarom richt de gemeente zich niet juist op private eigenaren? Uit onderzoek van BZK bleek dat bij ouderen juist veel kansen liggen. Voor de internationale studenten heeft hij een iets andere oplossing dan de PvdA. D66 vindt dat de gemeente met de onderwijsinstellingen en zeker met de universiteit een streefgetal zou moeten afspreken voor het maximale aantal internationale studenten, gebaseerd op de aanwezige capaciteit aan huisvesting en voorzieningen. De universiteit en andere instellingen moeten ook in hun promotiebeleid zich daarbij aanpassen. Dit gebeurt nu niet of te laat. Dat is gewoon onwenselijk en oneerlijk voor Nederlandse en voor internationale studenten. Is de wethouder bereid om dit met de universiteit en andere onderwijspartijen op te pakken, meerjarige afspraken te maken en zo de regie te pakken?

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) hoort dat de heer Bakker ingaat op het specifiek promoten bij buitenlandse universiteiten. Het is niet precies te meten hoeveel een instelling met promotie gaat bereiken, dat heeft ook te maken met mond-op-mondreclame. Hoe effectief is dat volgens de heer Bakker?

De heer **Bakker** (D66) stelde in de eerste plaats voor om afspraken te maken over een streefgetal op grond van de huisvesting en andere voorzieningen en daar het promotiebeleid en informatievoorziening op te richten. Misschien komen er wel andere dingen uit. Hij weet dat mevrouw Oudejans veel ervaring heeft in de universiteit. Nu gebeurt dit niet of, zoals in de afgelopen zomer, veel te laat. Iedereen is gefrustreerd en dan leidt het zeker niet tot succes.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) vindt het idee mooi, maar dan is er volgens haar nog niet veel invloed op de instroom van internationale studenten. Haar fractie vindt dat hierin keihard moet

worden geschrapt. Een manier om de instroom van buitenlandse studenten te beperken is een numerus fixus. Hoe kijkt de heer Bakker daartegenaan?

De heer **Bakker** (D66) probeert voorzichtig te zijn bij het vanuit de gemeenteraad aan allerlei onderwijspartijen voorschrijven van wat zij wel en niet mogen doen. Zelf heeft hij daar een broertje aan dood. Hij meent dat, als er niets wordt gedaan, het zeker is dat het verkeerd gaat. Hij is helemaal niet voor het weren van internationale studenten. Als de studentenwoningen voor het oprapen lagen, is zoiets helemaal niet nodig. Maar het leidt nu tot frustratie en daarom vraagt hij om die afspraak met de universiteit en andere partijen te maken. Hij zag een tweet van de wethouder: “In actieplannen kunne studenten niet wonen”. Dat is hij helemaal met hem eens. Spreker hoopt dat de gemeente waarmaakt wat hier wordt beloofd.

Volgens de **voorzitter** waren het wachtlijsten waarin niet gewoond kan worden.

De heer **Usta** (DENK) geeft aan dat ook DENK vindt dat studenten recht hebben op huisvesting. Daarom is zijn fractie blij. Met een fatsoenlijke woning zijn de meeste studenten vaak meer dan tevreden De door Student & Starter genoemde cijfers van het tekort tonen de noodzaak aan van nieuwe woningen voor studenten. Daarom vraagt DENK om transformatie van leegstaande kantoorpanden en industriële gebouwen tot woningen voor studenten. Zijn fractie vraagt wat hier de mogelijkheden zijn in deze studentenstad.

Mevrouw **Passier** (VOLT) deelt mee dat VOLT afgelopen maandag bij het studentenprotest was. VOLT heeft met studenten gesproken over het tekort aan studentenkamers. Het was meer dan duidelijk dat dit actieplan nodig is. Als voorbeelden noemt zij zeventien hospiteeravonden en nog geen kamer en een huur van 475 euro voor een kamer van 8 m^2 met een vloer van houten planken en gaten in de muur. Studenten vormen een grote groep onder de Utrechters, een groep met specifieke behoeften op het gebied van wonen. Haar fractie is dan ook blij met het voorliggende actieplan. Zij heeft drie vragen. Studentenkamers vallen onder de sociale huur en daarmee onder de corporatiehuur. SSH is meegenomen in het actieplan, maar VOLT vroeg zich af of ook corporaties als Woonin in deze plannen zijn meegenomen. Er wordt een informatiecampagne voor Hospi Housing opgezet. Hoe wordt dit meegenomen in campagnes voor kwetsbare doelgroepen zoals Onder de Pannen? Kan de wethouder toezeggen te onderzoeken of de campagnes elkaar versterken in plaats van dat zij elkaar in de weg zitten? Wellicht drukt dat ook de kosten. Haar derde punt is dat een van de voorgenomen maatregelen is onzelfstandige studenteneenheden onderdeel te laten uitmaken van de nieuwe Nota grondbeleid en een derde grondprijs categorie te introduceren voor studentenhuisvesting. Het voorstel is om een aparte prijs te bereken voor kamers met een eigen toilet en was-voorziening voor 5000 euro per eenheid. Haar fractie begrijpt niet goed waarom het vertrekpunt is dat huurprijs en oppervlakte van een kamer met was-voorziening gelijk blijft aan een kamer zonder was-voorziening. Zij vraagt om een toelichting.

De heer **Bakker** (D66) vindt het mooi dat VOLT dit steunt, maar hij ziet ook dat in een andere commissie die gaat over de ruimtelijke projecten VOLT plannen in Rijnenburg niet steunde en zeer kritisch is over plannen om in het Beurskwartier 2500 woningen toe te voegen. Er komen altijd eisen bij die inhoudelijk niet verkeerd zijn, maar is het eerlijke verhaal niet dat VOLT altijd zo kritisch is op alles dat te maken heeft met woningbouwplannen, dat dit gewoon niet wordt gerealiseerd, als het aan VOLT ligt?

Mevrouw **Passier** (VOLT) is verrast te horen dat haar fractie plannen voor woningbouw in Rijnenburg niet steunt. Volgens haar is haar fractie juist voor bouwen in Rijnenburg. Zij zou de vraag andersom willen stellen. Het college maakt het zichzelf erg lastig met bouwprojecten binnen de bestaande stadsgrenzen. Is het eerlijke verhaal niet dat er heel veel mogelijkheden zijn, als de gemeente gaat bouwen in Rijnenburg?

De **voorzitter** ziet dat mevrouw Passier komt met een interruptie op een interruptie. Zo werkt het niet. Het is eigenlijk een vraag waar geen antwoord op nodig is.

De heer **Bakker** (D66) zal het stemgedrag er op nakijken, maar er lag een mooi voorstel. Maar iedereen weet dat het nog wel even gaat duren voordat daar zal worden gebouwd. Hij is benieuwd naar de andere plekken buiten de stadsgrenzen waar VOLT wil gaan bouwen. Maar daar gaat het

hem niet om. De gemeente kan op korte termijn tenders uitgeven om in het Beurskwartier en op andere plekken te gaan bouwen. Maar VOLT zegt keer op keer bij dat soort binnenstedelijke plannen dat zij dat gewoon niet wil. Dat betekent dat Utrecht ook de hier genoemde benodigde aantallen woningen voor studenten niet gaat halen. Waarom ontkent VOLT dat?

De **voorzitter** ziet dat het hakketakken wordt. Dat mag, maar dan moet er wel een goede tijdregistratie zijn. Als interruptie op interruptie plaatsvindt terwijl de heer Bakker zijn termijn al heeft gehad, dan moet er gewoon tijd worden gecorrigeerd. Hij stelt voor dat er vijftien seconden van zijn spreektijd afgaat en dat, als de commissie dat wil, het op die manier wordt vormgegeven.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) heeft een punt van orde. De afspraak in de raad is dat interrupties uit Diversen gaan in commissiedebatten. Met alle respect, maar het is niet aan de voorzitter om dat te veranderen.

De **voorzitter** begrijpt dat, maar voor het geval dat degene die wordt geïnterrumpeerd zijn inbreng al heeft gehad, is geen afspraak gemaakt. Daarom stelt hij het voor.

De heer **Stam** (PvdA) heeft ook een punt van orde. In aansluiting op mevrouw Oudejans merkt hij op dat, als iemand in antwoord op een interruptie een vraag stelt, het heel logisch is dat de volgende vraag van de interrumperende partij, hier D66, antwoord geeft op de vraag en dat die dan de volgende vraag stelt. Hij ziet geen reden om het anders te doen.

De heer **Bosch** (PVV) meent dat de voorzitter aan de andere kant weer gelijk heeft dat de leden niet moeten gaan hakketakken. Een voorzitter kan volgens hem zoiets wel beslissen. Hij denkt dat de heer Bakker die vijftien seconden ook niet nodig heeft. Het is mogelijk een heel punt te maken over vijftien seconden die de commissie nu weer verliest.

Mevrouw **Passier** (VOLT) heeft ook een punt van orde. Wat zij zei was meer als antwoord bedoeld en niet als vraag. Misschien kan zij beter zeggen dat het ‘onzes inziens’ was.

De **voorzitter** wil vindt het erg leuk, als er discussie ontstaat, maar bij gehakketak gaat het alle kanten op en de commissie moet een beetje op de tijd letten. Hij hoopt dat de leden daar begrip voor hebben. Zij hebben deze tijd bepaald. Hij wil niet weer uit de tijd lopen. Hij vraagt mevrouw Passier verder te gaan.

Mevrouw **Passier** (VOLT) was klaar met haar inbreng. Of bedoelt de voorzitter dan zij kan reageren in het kader van het hakketakken?

De **voorzitter** wil het antwoord op het hakketakken maar vergeten, tenzij de heer Bakker er heel veel aan hecht dat het antwoord nog wordt gegeven.

De heer **Bakker** (D66) wil het voor de gemoedstoestand van de voorzitter laten bij “we agree to disagree”.

Mevrouw **Meerding** (VVD) wijst erop dat Utrecht een studentenstad is. Studenten horen bij Utrecht en daarom is studentenhuisvesting belangrijk. Daarom is het goed dat er nu een nieuw actieplan studentenhuisvesting is opgesteld dat een uitwerking is van het Convenant studentenhuisvesting. In het actieplan wordt een aantal uitgangspunten voor de visie van de gemeente op studentenhuisvesting genoemd. De VVD kan zich in principe vinden in deze uitgangspunten. Haar fractie is b.v. groot voorstander van het meer inzetten op onzelfstandige studentenkamers in plaats van op zelfstandige studio’s. Haar fractie hoort namelijk vaak van studenten dat zij graag in een huis willen wonen en dat het een meer betaalbare woonvorm is. Ook tijdelijke woningen zijn heel geschikt voor studenten. De VVD staat er dus achter om hierop in te zetten. Jammer is dat het actieplan zich richt op algemene kaders en niet zozeer op concrete woningen en locaties. Haar fractie mist dit ook ten opzichte van eerder jaren. Sinds de komst van het Convenant heeft de gemeente namelijk de wijze waarop over studentenhuisvesting aan de raad wordt gerapporteerd gewijzigd. In het verleden werd de raad halfjaarlijks op de hoogte gehouden over de voortgang van de studentenhuisvesting met een lijst van de planvoorraad. In die lijst werd voor een aantal jaren per project precies aangegeven hoeveel studentenwoningen gepland waren en opgeleverd werden. Ook werd gerapporteerd over wat gesloopt werd. Een

dergelijke lijst mist zij nu heel erg. Die zou helpen om de plannen concreter te maken en de raad meer inzicht te geven in hoe het er nu voorstaat, wat de raad kan verwachten en of de eigen doelstellingen worden gehaald. Zij vraagt de wethouder om die lijst weer terug te laten komen en om zo mogelijk weer aan de raad te rapporteren over hoe het ervoor staat. De VVD maakt zich wel enigszins zorgen over de vraag of ontwikkelaars nu met de eisen uit de voeten kunnen. De ondergrens voor een studentenkamer is nu 14 m^2, terwijl zij zelf, zoals zij al zei, jaren op een kamer van 12 m^2 heeft gewoond en daar best mee uit de voeten kon. De VVD denkt aan het hanteren van een bandbreedte. Een ondergrens van 14 m^2 is een harde grens waarvan lastig kan worden afgeweken.

De heer **Stam** (PvdA) had als student een kamer van 6 m^2. Hij begrijpt het punt van mevrouw Meerding dus wel, maar volgens hem zijn het landelijke richtlijnen waar de gemeente zich aan houdt met die 14 m^2. Ondersteunt mevrouw Meerding die lijn dan wel?

Mevrouw **Meerding** (VVD**)** durft niet zeggen of dat een landelijke richtlijn is. Zij weet wel dat er ook een landelijk actieplan is. Zij heeft niet kunnen vinden waar die 14 m^2 op is gestoeld. Als dit landelijk is bedacht dan zal Utrecht dat moeten volgen. Maar persoonlijk zou zij die bandbreedte willen hanteren. Zij denkt dat b.v. 12 m^2 niet onoverkomelijk is.

De heer **Stam** (PvdA) neemt aan dat de wethouder hem gaat informeren, maar dit is volgens hem een richtlijn in het nieuw puntentelsysteem.

De **voorzitter** beklaagt de leden vanwege de vierkante meters waarop zij gewoond hebben. Hij begon met 30 m^2.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vraagt of het mogelijk is een bandbreedte te hanteren. Een ander punt is dat ontwikkelaars zeggen soms ook vertraging te ervaren door de gemeente. High Five was hier een voorbeeld van, daar was er gedoe met het bestemmingsplan. Zij is benieuwd naar hoe de wethouder denkt dat de ontwikkelaars op dit actieplan zullen reageren en of de gemeente samen met hen dan snel tot nieuwe woningen kan komen. Ook de VVD vindt dat de hogeschool en de universiteit hun verantwoordelijkheid moeten nemen ten aanzien van de internationale studenten. Zij moeten geen studenten werven, als zij weten dat er geen woonruimte is en ook niet willen bijdragen aan een oplossing. Deze instellingen moeten nieuwe internationale studenten goed informeren dat zij, als zij hierheen komen, zich ervan bewust moeten zijn dat het heel moeilijk is om hier woonruimte te vinden. Daarmee worden internationale studenten ook geholpen. Splitsen is een mooie vorm om meer studentenwoningen te creëren. Zij sluit zich aan bij de vraag van D66. Ook de VVD ziet dat studenten niet alleen in de sociale husvesting huren, maar zeker ook in de particuliere verhuur. Zij begrijpt dat de gemeente daar minder invloed op heeft en b.v. geen afspraken kan maken met particulieren over bouwen, maar zij is wel benieuwd naar wat de gemeente wel zou kunnen doen en of wel naar particuliere verhuur wordt gekeken.

De heer **Dekkers** (GL) vindt het goed dat dit actieplan er is. Het tekort aan studentenhuisvesting is groot. Het is ook goed dat het plan focust op meer onzelfstandige eenheden. Daaraan is grote behoefte. GL kan zich in principe vinden in de voorgestelde uitgangspunten en maatregelen. GL mist wel iets over de internationale studenten. Zijn fractie heeft daar ook op gewezen. De toename van de vraag naar studentenhuisvesting in de komende jaren komt vooral door die toestroom van internationale studenten. Ook in Utrecht dreigen mensen in een kwetsbare positie op straat te komen. Wat GL betreft mag de instroom van internationale studenten meer onderwerp van gesprek worden. Dan gaat het zowel om een maximum als om het nemen van verantwoordelijkheid voor het huisvesten van studenten die binnenkomen. Hij vraagt de wethouder te vertellen hoe het loopt met het gesprek dat gaande is en wat de gemeente nog meer kan doen. In het coalitieakkoord is afgesproken dat onzelfstandige studentenhuisvesting onderdeel wordt van sociale huur. Het is goed dat dit in het actieplan wordt geregeld. Onderzocht wordt of dit een volumepercentage moet worden in plaats van een aantal. Deze voorwaarde moet goed en snel uitgewerkt worden. Wanneer verwacht de wethouder de raad hierover verder te informeren?

Mevrouw **Alblas** (CU) dankt namens haar fractie voor dit actieplan. Er zijn al vele mooie en terechte punten gemaakt, maar zij heeft nog wel een paar aanvullingen. De CU is ook blij dat er wordt gekeken naar meer kamers omdat samen wonen helpt om eenzaamheid en mogelijk ook

andere mentale problemen tegen te gaan. Haar fractie leest in dit plan echter niets over bijzondere samenwoonprojecten, met b.v. starters, ouderen en nieuwkomers, etc. terwijl dat juist mooi is voor gemeenschapsvorming en ook weer kan bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid, het bevorderen van integratie en dergelijke. Zij vraagt hoe de wethouder dit ziet en of dit kan worden meegenomen in het plan. In het plan staat ook ergens dat servicekosten optioneel zouden moeten zijn. Als voorbeelden worden genoemd bíoscoop- en sportabonnementen. Zouden die niet sowieso optioneel moeten zijn? Iemand moet toch zelf kunnen kiezen of hij wel of niet sport en of hij wel of niet naar de bioscoop gaat. Hoe kijkt de wethouder hiernaar? Haar fractie las ook iets over spreiding door de stad. De CU realiseert zich dat de ruimte schaars is, maar vraagt of dat wordt meegenomen.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft al veel gehoord dat ook in haar eigen inbreng zat. Zij sluit zich dus aan bij een aantal andere fracties. Het is goed dat dit actieplan er ligt. Het CDA zal het plan ook van harte steunen. Ten aanzien van sloop kan haar fractie zich aansluiten bij Student & Starter. Het is goed om te kijken naar de aantallen die verloren gaan. Verder kan het CDA zich aansluiten bij fracties die zich afvragen of er niet enigszins een rem moet worden gezet op het aantal internationale studenten en die in ieder geval met de universiteit in gesprek willen gaan. Zij heeft al iets opgemerkt over de particuliere verhuur die r ook gewoon bij hoort. Vidius reikte laatst de ‘Huisbaas van het jaar’-award uit. Daar zitten ook particuliere verhuurders bij. Haar fractie vindt het ook mooi dat het aantal onzelfstandige woningen zal toenemen. Net als de PvdA meent het CDA dat het percentage van 5 % nog wel wat omhoog kan. Haar fractie is erg benieuwd hoe goed verhuurderschap wordt uitgewerkt om huisjesmelkers aan te pakken. Zij kan zich aansluiten bij de punten van de CU ten aanzien van de optionele servicekosten en het samenwonen met ouderen, natuurlijk indien er een match is. Evenals D66 is haar fractie benieuwd naar de doelgroep van de campagne voor hospi-housing en waarom speciaal naar de sociale huur wordt gekeken. Wat haar betreft is het ook goed naar de private eigenaren te kijken. Haar laatste punt is de ruimtelijke ontwikkeling. Haar fractie is vooral benieuwd hoe de gemeente die onzelfstandige woningen voor nieuwbouw gaat monitoren en straks goed gaat vastleggen in tenders, overeenkomsten, bestemmingsplannen, etc. Zij heeft al iets gezegd over die afwijkingsbevoegdheid van het college. Zij zou het mooi vinden, als de gemeente het actieplan ook weet te handhaven bij alle ruimtelijke ontwikkelingen. Zelf vindt zij De Kwekerij een goed voorbeeld. Tenslotte is zij benieuwd hoe het staat met de MBO-boulevard in Kanaleneiland.

Mevrouw **Minnaert** (PvdD) geeft aan dat er al veel input is gegeven. De PvdD is ook voor dit raadsvoorstel. Zij heeft nog een punt van BIJ 1 die niet bij de vergadering kan zijn, de PvdD kan zich daar wel bij aansluiten. De fracties hebben zorgen over de internationale studenten en hun zoektocht naar huisvesting. Het valt hen op dat internationale studenten vaak hun opleiding moeten afbreken omdat zij geen kamer kunnen vinden onder andere door het grote aantal gevallen van discriminatie richting internationale studenten op kamergroepen. Wat gaat de wethouder doen om deze discriminatie aan te pakken? Kan de wethouder toezeggen aandacht te besteden aan de positie van internationale studenten?

De heer **Bosch** (PVV) kan zich wel iets voorstellen bij dit betoog van de PvdD. De PvdA zei dat er misschien eens moet worden gekeken naar een numerus fixus of een aantal buitenlandse studenten dat hier geborgd blijft worden. Ondanks het feit dat de universiteit weet dat het heel krap is blijft zij maar steeds internationale studenten werven. Iedereen weet dat die allemaal geen plek krijgen. Het wordt steeds erger. Hoe ziet de PvdD dat?

Mevrouw **Minnaert** (PvdD) kan zich daarin vinden. Aan de ene kant moet Utrecht eerlijk zijn bij het werven van studenten, maar tegelijkertijd zijn er gewoon internationale studenten en komen die hierheen. Die moeten ook een plek krijgen. Het is tweeledig. De PvdD is voor het puntensysteem, maar een nadelig gevolg ervan is dat woningen duurder worden, als zij bijvoorbeeld worden verduurzaamd. Van Vidius hoorde de PvdD dat het voorkomt dat studentenwoningen worden geïsoleerd wat op zich een wenselijke ontwikkeling is, maar dat de huisbaas dit vervolgens ziet als een mooi excuus om de huurprijs flink op te schroeven. Zo blijft duurzaamheid een stukje luxe, terwijl het volgens de PvdD voor iedereen mogelijk zou moeten zijn, zijn woning te verduurzamen. Dit geldt natuurlijk ook voor andere verbeteringen aan een woning. In hoeverre heeft de wethouder hier een oplossing voor? Kan hij toezeggen dat hij bij de lobby naar het Rijk dit punt ook meeneemt? De PvdD zou graag wat meer horen over de afwegingen die het college hierbij maakt.

De **voorzitter** deelt mee dat de wethouder tien minuten nodig heeft om de ragen goed te kunnen beantwoorden.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 15.25 uur en heropent deze om 15.37 uur.

Wethouder **De Vries** herhaalt het citaat van de heer Bakker “În wachtlijsten kun je niet wonen”. Daarom is dit actieplan ook zo belangrijk en dat de gemeente er keihard aan gaat werken om die achterstand in te lopen. Maar tegelijkertijd vindt het college het van belang om geen onrealistische ambities te hebben. Dat hoopt het college ook terug te zien in dit plan. Het inhalen van de achterstand is al een opgave op zich. In het debat is de vraag gesteld of dit de ambitie is en of het niet meer moet zijn. Tegelijkertijd hangt dat ook weer samen met de verwachte instroom in de toekomst. Een deel van het debat ging over aanpak van internationalisering. Er zij verscheidene maatregelen van het Rijk op dit terrein, b.v. dat universiteiten niet meer op internationale beurzen werven en dat er is sprake van een numerus fixus waar enkele leden ook over spraken. Het streven is inderdaad om dat percentage internationalisering terug te dringen en dat is ook weer afhankelijk van het huisvesten van studenten in deze stad. Hij wilde dit algemene punt toch even naar voren brengen bij het begin van zijn betoog. Hij gaat over tot het beantwoorden van de vragen. In reactie op Student & Starter zegt hij dat de gemeente nu eigenlijk het tekort inhaalt, maar dat daarbij wel naar de toekomst wordt gekeken en met name naar de processen rond de internationalisering. Het college denkt dat het hier een stevige basis heeft voor de realisering van plannen, met name als het gaat om de gebiedsontwikkelingen. Daarbij komt de inzet op tijdelijke woningen en het onderzoeken of daar studentenhuisvesting kan worden gerealiseerd. Mevrouw Oudejans doet een voorstel voor een percentage. Hij zegt daarbij dat het vooral van belang is om te kijken naar de locatie en de invulling daarvan. Dat betekent dat op bepaalde locaties wel een hoger percentage wordt behaald. Daarbij denkt hij aan de Pagelaan. Hij wil zich dus niet vastleggen op een percentage, maar wel per project bekijken hoe dit wordt gerealiseerd. De vraag is ook wat de juiste mix is. Mevrouw Alblas vroeg of daar kansen liggen. Die liggen er zeker. Het college gaat dat ook toepassen, met name in het realiseren van een aantal van die tijdelijk wonenprojecten. Dan gaat het soms over dragende en vragende bewoners, ook bij gemengd wonen. Gevraagd is waarom de grondprijs voor de reguliere onzelfstandige huisvesting niet is verlaagd. De prijs voor kamers met gedeeld toilet en wasgelegenheid is marktconform en die verlaagt de gemeente niet. Wel verlaagt het de grondprijs voor kamers met eigen toilet en wasgelegenheid. Dat is ook een product dat Den Haag graag ziet. Natuurlijk is het woningwaarderingssysteem hieraan gekoppeld. Dat betekent in de praktijk dat die kamer met die voorzieningen enkele tientjes duurder zal zijn. Maar dat is weer niet genoeg om de meerkosten in de bouw op te vangen. Zo hoopt het college dit uit te middelen. Mevrouw Oudejans en mevrouw Meerding vroegen om een lijst met bouwlocaties voor studentenhuisvesting. De locaties zitten bij de NPR-stukken, studentenhuisvesting is daarin opgenomen. Hij komt straks nog terug op de vraag van mevrouw Meerding, hij denkt dat het goed is dit jaarlijks te volgen. Dat is alvast een kleine toezegging. Een aantal keren is gesproken over de servicekosten. Gevraagd is of die zo laag mogelijk kunnen blijven. Het college is in gesprek met het Rijk over die servicekosten. Een algemene bovengrens voor servicekosten lijkt niet haalbaar. Voor deze gemeente is het niet wenselijk en dat heeft het college ook aangegeven. Mevrouw Alblas heeft het misschien wat anders geïnterpreteerd, maar het voorbeeld van sporten of de bioscoop is wat Utrecht niet wil. Helaas zijn er andere gemeenten die dat wel willen. Maar daarvoor zijn die servicekosten niet bedoeld. Mocht het uiteindelijk wel zo zijn, dan kan het alleen, als het ‘paper use’ is, dus dat alleen wordt betaald op het moment dat iemand er gebruik van wil maken. Als dat niet zo is, hoeft iemand er niet voor te betalen. Het aantal plannen voor sloop van studentenwoningen is op dit moment niet groot en waar mogelijk gaat het college inzetten op verdichting. Met SSH is het college in gesprek over IBB; daar weten de commissieleden alles van vanuit de raad. Ook is gevraagd of er in het actieplan nog ondergrenzen zijn voor b.v. hospita-verhuur. Het actieplan studentenhuisvesting gaat specifiek over gebiedsontwikkelingen en het realiseren van die huisvesting. Het antwoord is dus dat er hiervoor geen ondergrenzen zijn, ook niet als onderdeel van dit plan. Die kamers bestaan al, het gaat hier specifiek om nieuwbouw.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) heeft een vraag over die sloop. De wethouder ging daar snel aan voorbij. Volgens haar is er wel degelijk een aantal projecten met een relatief hoog aandeel studentenwoningen dat wordt gesloopt. Oe kan inzichtelijk worden gemaakt dat wat wordt bijgebouwd nauwelijks compenseert wat wordt gesloopt.

Wethouder **De Vries** geeft aan dat dit ook een relatie heeft met de vraag van mevrouw Meerding over dat overzicht. Het gaat hier om het totaal aantal woningen dat de gemeente in beeld heeft en de woningen die erbij komen, maar ook om woningen die eventueel gesloopt zouden worden. De wens is om uiteindelijk die achterstand in te lopen. Hij zal straks toezeggen dat het college jaarlijks tergkomt met een specifiek overzicht. De laatste vraag van mevrouw Oudejans was of die doelstelling nog omhoog kan. Het college denkt dat dit realistisch is en in het kader van realistische doelstellingen is het voorstel van het college om het op deze manier te doen.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) komt terug op de grondprijzen. Waarom komen er geen lagere grondprijzen voor normale onzelfstandige woningen zonder wc en douche? Dat is nog niet helemaal duidelijk.

Wethouder **De Vries** komt straks terug op het punt van de heer Stam over dat percentage. Er is een onderlinge verhouding tussen grondprijzen, onzelfstandig en zelfstandig en de nieuwe categorie onzelfstandig die het college heeft toegevoegd. Met dit actieplan wil het college sturend zijn in de markt. Dat moet ook haalbaar zijn. Het college denkt dat door deze verhouding toe te voegen het zo zal zijn. Hij komt straks terug op de vraag van mevrouw Meerding of dit voor ontwikkelaars nog haalbaar is.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) denkt dat er toch wel veel woningen verdwijnen. Waarom doet de gemeente daar niets mee?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat wat hier staat beschreven over gebiedsontwikkelingen is wat ook in het coalitieakkoord wordt beschreven over nieuwbouw en percentages sociaal.. Hij heeft daarnet toegezegd gaat over het geheel en hoe de delen zich tot elkaar verhouden. Daar wil het college jaarlijks op terugkomen. Uiteindelijk hebben mevrouw Oudejans en hij dezelfde doelstelling: de achterstand inlopen. Als er aan de ene kant wordt gesloopt en er aan de andere kant weinig wordt gebouwd, komt het op min uit. Daarom is dat totaaloverzicht nodig. De heer Stam vroeg of de exploitatietermijn niet langer kan. Het lijkt spreker wel belangrijk om erop te wijzen dat deze twintig jaar niet zomaar is gekozen. Dit sluit aan op de termijnen die andere gemeenten ook hebben. Het college zag hier dan ook geen aanleiding om er anders mee om te gaan. Ook kunnen er schommelingen zitten in die vraag naar studentenhuisvesting. Hij verwacht b.v. dat de internationalisering echt wel gaat veranderen. Dat betekent ook iets voor de huisvesting in de stad. Het college vindt een langere termijn niet logisch.

De heer **Stam** (PvdA) merkt op dat in het coalitieakkoord de ambitie is om het langer te gaan doen voor alle huisvesting. Als de termijn voor de hele nota wordt uitgebreid tot veertig jaar, waarom kan dat dan niet bij studentenhuisvesting?

Wethouder **De Vries** kan zich voorstellen dat, als de gemeente dat met het sociale segment doet, dit onderdeel dat ook sociaal is ook wordt meegenomen. Hij geeft alleen antwoord op de vraag hoe het college het nu heeft ingericht en hoe het college er nu over denkt. De situatie kan schommelen en daarom zegt het college, ook in de verschillende segmenten, dat dat twintig jaar is. De heer Stam vraagt of het percentage niet hoger kan worden dan 50%. Het gaat hier om de business case. Het college zette hier al op in, maar probeert dat te verstevigen met dit actieplan. Het is echt wel spannend om deze business case rond te krijgen, de huuropbrengsten zijn ook lager. Uiteindelijk zijn die wel nodig voor de exploitatie. Bij High Five b.v. kan SSH met moeite 200 van de 925 eenheden als kamer kan realiseren. Dat is dus 22%. Hij denkt dat de 50% die hier is gekozen erg ambitieus is. Dat wil het college zeker gaan waarmaken.

De **voorzitter** vraagt de interrupties en de beantwoording kort te houden. Als het een beetje meezit, kan de commissie agendapunt 12 nog behandelen.

Mevrouw **Oudejans** (Student & Starter) meent dat, nu de grondprijzen lager zijn voor studentenwoningen, er toch meer kans is om te kijken naar meer studentenhuisvesting. Bij High Five ging het om de oude grondprijzen, nu om de nieuwe.

Volgens wethouder **De Vries** klopt dat helemaal.

De heer **Stam** (PvdA) vraagt waar de wethouder het op baseert dat het met deze korting voor de ontwikkelaars gaat. Zou dat niet tot en hoger percentage leiden?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat de gemeente (of de universiteit bij het USP) een grondprijs vraagt die eigenlijk het residu is van alle andere kosten die de gemeente maakt. Het college probeert ook tegemoet te komen aan de vraag die met name van SSH komt, met name als het gaat om onzelfstandige woningen met voorzieningen zonder daarmee te kort te doen aan de aantallen die het college wil halen. Aantallen, relatie tot de grondprijs en huuropbrengsten die zorgen voor de exploitatie zijn de puzzelstukjes (ingrediënten) die uiteindelijk tot dit actieplan hebben geleid. De PvdA vroeg naar het bijsturen van projecten. In de kern is het zo dat wanneer een besluit is genomen en een EDOC is samengesteld, dan maakt dit daar onderdeel van uit. Bij lopende projecten is het natuurlijk moeilijk om bij te sturen. Hij wijst erop dat het niet zo is dat de gemeente dit niet deed. Hiervoor was er al een Convenant dat stuurde op het uitbreiden van het aantal kamers. Gevraagd werd ook of niet nog meer kan worden gedaan dan de aanpak van huisjesmelkers om ook studenten bij particuliere verhuurders te beschermen. Studenten kunnen altijd terecht bij het huurteam dat studenten ook ondersteunt mij mogelijke verhuurproblemen. Het college denkt dat voor nu dit de weg is. Er is in deze stad ook een stevige aanpak van huisjesmelkers. Gevraagd werd ook of de universiteit niet zou moeten meebetalen aan de huisvesting van internationale studenten. Hij wijst erop dat het college in gesprek is met het Rijk. De universiteit informeert al actief dat, als iemand geen kamer heeft, het studeren hier een moeilijk verhaal wordt. De universiteit is ook niet meer aanwezig op internationale beurzen om studenten te werven. De minister wil eigenlijk een centrale regie introduceren voor de internationalisering van universiteiten en hogescholen. Er komen ook extra mogelijkheden als het gaat om een numerus fixus, b.v. gericht op anderstalige trajecten binnen opleidingen. Het college volgt dit ook en het denkt dat dit hierbij zal helpen. De heer Bakker vroeg of het misschien nodig is om meer instrumenten in te zetten. Eigenlijk gaf hij antwoord op zijn eigen vraag. Het college is onder andere bezig met het versnellen van het UPP (Utrechts Plan Proces), met optoppen en met het gebruikmaken van meer flex. Dat is wat het college al doet.

Het versnellen van het UPP is van enorm belang evenals de inzet op tijdelijk wonen. Er is ook nog een opmerking gemaakt over het USP en de ontwikkelingen op verschillende sporen en het doorschuiven.. De planning hangt samen met de samenwerkingsovereenkomst voor het gebied die nu wordt gemaakt naar aanleiding van de recente omgevingsvisie USP. Zodra die planning bekend is, kan worden gekeken naar eventuele versnelling. Het streven is om die overeenkomst voor het eind van dit jaar af te hebben. Dit loopt via wethouder Schilderman. De heer Bakker vroeg ook nog wat er moet gebeuren, als prestaties tegenvallen en of dan verdergaande afspraken met SSH worden gemaakt of iets moet worden gedaan aan de prestatieafspraken. Op dit moment heeft het college prestatieafspraken met SSH en ook met de andere corporaties met daarin deze aantallen. Het college kan dat volgen met dit actieplan. Er zijn ook productieve gesprekken met SSH.

De heer **Bakker** (D66) geeft aan dat hij vroeg of de wethouder inzichtelijk kan maken hoe SSH presteert ten opzichte van andere studentenhuisvesters in realisatie, duurzaamheid en betaalbaarheid. Er is hierover wel informatie, maar die is er niet voor het publiek. SSH is eigenlijk bijna een monopoliepartij.

Wethouder **De Vries** denkt dat dit lastig is omdat er verschillende studentenhuisvesters zijn in verschillende steden. Dat is ook te zien bij de corporaties. Soms is het appels met peren vergelijken omdat het gaat over het vastgoed dat zij in bezit hebben, hoe oud dat is en wat de stand van zaken daarvan is. Het is lastig om een benchmarkvergelijking van deze prestaties te geven. Hij zou het wel willen afzetten tegenover de afspraken die de gemeente hier lokaal maakt met SSH. Dat zegt hij toe. Die minimale oppervlakte waarover werd gesproken is met name bedoeld om de kwaliteit te waarborgen. Het stimuleren van meer kamers komt terug in die lagere grondprijs. Het stimuleren van meer kamers is vooral terug te zien in die lagere grondprijs en ook die inzet op meer projecten. Dat is in ieder geval die 50%. Er werd ook nog gevraagd om voor internationalisering een specifiek streefgetal op te nemen. Hij heeft daarover al iets gezegd. Het is lastig om dat hier zo te bespreken. Het is op dit moment ook een discussie tussen het Rijk en de verschillende onderwijsinstellingen. Het college volgt die discussie nauwlettend. Het aantal internationals in Utrecht is 8% tegen 15% landelijk en in Amsterdam 20%. Hij wil het zeker niet bagatelliseren, maar het in samenhang laten zien.

De heer **Dekkers** (GL) hoort de wethouder tot twee keer toe zeggen dat het college die landelijke discussies volgt, maar zijn vraag is welke acties het college zelf onderneemt richting hogescholen en universiteit.

Wethouder **De Vries** is hier al op ingegaan. Het college heeft hierover gesprekken gevoerd met de universiteit. De universiteit laat internationale studenten niet hiernaartoe komen wanneer zij nog geen kamer hebben. Dat is een concrete actie. Een andere concrete actie is niet op internationale beurzen werven.

De heer **Dekkers** (GL) hoort de wethouder nu dingen noemen die de universiteit doet, maar wat doet het college richting universiteit? Wat is de inzet in de gesprekken die het met de universiteit voert?

Wethouder **De Vries** antwoordt dat de universiteit betrokken is bij dit plan.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) steunt de heer Dekkers in deze vraag. Dit blijft maar en beetje in de zaal hangen. Als iemand het goed naleest, dan staat er niets over in het stuk behalve dat een discussie is aangewakkerd en dat het college dat afwacht. Is de wethouder bereid in dit actieplan op papier te zetten hoe het college hierin staat? Het staat er nu niet.

Wethouder **De Vries** is daartoe niet bereid, Studenten in bepaalde studierichtingen kunnen veel betekenen voor deze stad. Het is een afweging die door onder andere universiteiten gemaakt moeten worden. Internationale studenten hebben een dak boven hun hoofd nodig en dat is iets waar de universiteit wel invloed op kan uitoefenen en dat doet zij ook. De heer Bakker maakte ook een opmerking over splitsen. Hij heeft eerder toegezegd dat er een plan komt. In Q4 komt er een plan voor het optimaliseren van de bestaande woningvoorraad. Daarin wordt ook gekeken naar het splitsen en optoppen. Verder is er in het debat een aantal malen gevraagd naar de hospitaregeling. De heer Bakker vraagt waarom het college zich vooral op de STUW-partners richt en niet op particuliere eigenaren. De eerste slag voor de hospitaverhuur maakt het college bij STUW omdat het denkt daar snel resultaten te bereiken. Zij beschikt over een groot deel van de woningvoorraad in de stad, maar natuurlijk vergeet het college de particuliere eigenaren niet en neemt het hen hierin mee. Mevrouw Passier heeft een vraag gesteld over de verschillende aanbieders daarvan, zoals Onder de Pannen en Hospi Housing. Er komt ook een gezamenlijke campagne. Het is een goed voorstel en wat zij voorstelde gaat gebeuren. Er komt ook een gezamenlijke ingang zodat mensen kunnen bekijken welke organisatie of woonvorm het beste bij hen past. DENK noemde het transformeren van bestaande panden voor studentenhuisvesting. Op dit moment wordt in kaart gebracht wat hier de stand van zaken is. Er is ook over gesproken in verband met tijdelijke huisvesting. Overigens heeft het college vanuit de raad de opdracht gekregen om specifiek te kijken naar andere panden in de stad, zoals het eigen vastgoed en andere panden die leegstaan. Het college probeert dit in kaart te brengen en te bekijken wat de potentie ervan is. In Q4 wordt de raad daarover geïnformeerd. Hij geeft daarbij de winstwaarschuwing dat het percentage leegstand in kantoorgebouwen en in het eigen vastgoed relatief laag is. VOLT vroeg of Woonin ook is meegenomen in deze plannen. Woonin beheert enkele studentenwoningen en is dus meegenomen. Maar SSH is echt gespecialiseerd in studentenhuisvesting en is daarom specifiek betrokken bij dit plan.

Verder werd gevraagd waarom oppervlak en huurprijs hetzelfde is bij beide categorieën onzelfstandig. Spreker heeft daar al iets over gezegd. In het puntenstelsel van het woningwaarderingssysteem is het resultaat nagenoeg gelijk. Bij bepaalde kamers wordt een douche en een toilet toegevoegd. Daardoor neemt het oppervlak niet toe, mar de wws-punten neme wel iets toe door die eigen voorzieningen. Dan wordt de huur enkele tientjes hoger. Mevrouw Meerding vroeg om een halfjaarlijkse update van de studentenhuisvesting. Hij heeft begrepen dat het college dit de laatste jaren jaarlijks deed. Dat is ook zijn voorstel. Hij wil de raad jaarlijks informeren via een voortgangsrapportage. Die wil hij kort na of gelijk met de NPR meesturen. Dan kunnen de plannen van de NPR daar ook bij worden betrokken.

Mevrouw **Meerding** (VVD) vraagt of dat dan een zelfde soort rapportage is als die welke de raad eerder kreeg met een Excel-bestand, exacte locaties en aantallen.

Wethouder **De Vries** antwoordt bevestigend. De vraag van de VVD of ontwikkelaars met deze nieuwe eisen uit de voeten kunnen is terecht. Eerder was er een Convenant en nu is er het actieplan en is het college daar steviger in. Het eerlijke antwoord is dat de gemeente dat zal moeten zien. Maar ook in het coalitieakkoord zijn wel stevige eisen geformuleerd voor nieuwe projecten, b.v. in de sector sociaal en het actieplan middelhuur, waarnaar de ontwikkelaars zich gaan voegen, waarschijnlijk omdat er goed overleg is met hen. Hij verwacht dat ook hier. Er was een klein debat over het aantal vierkante meters en een bandbreedte daarvoor. Deze grens is samen met alle partners, waaronder de SSH, opgesteld en deze ondergrens sluit wel aan bij de praktijk. Er is echter ook een hardheidsclausule opgenomen waardoor afwijking mogelijk zou kunnen zijn. Dat is echter niet vanzelfsprekend. Ook werd gevraagd hoe het er in de praktijk uitziet, wanneer ontwikkelaars vertragen. Hij heeft al aangegeven dat het college dit actieplan niet met terugwerkende kracht op alle lopende projecten toepassen. Dan gaat de gemeente inderdaad de vertraging in. Dat wordt ook lastig met de exploitatie. Het college neemt hem specifiek mee, als het gaat om een EDOC en een nieuwe ontwikkeling

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt onder welke voorwaarden gebruik wordt gemaakt van die afwijkingsclausule waar zij het eerder over had.

Wethouder **De Vries** antwoordt dat de verhouding tussen oppervlakte ten opzichte van de grondprijs en de exploitatie eigenlijk het rekensommetje vormen dat de gemeente maakt. Theoretisch zou het kunnen zijn dat de gemeente er daarmee binnen een bepaalde gebiedsontwikkeling niet uitkomt. Daar is deze clausule voor die heel specifiek kan worden ingezet, als dat nodig is. Over de internationalisering heeft hij al het een en ander gezegd. De vraag is ook gesteld wat de gemeente kan doen voor studenten bij de particuliere verhuur. Ook grotere particuliere ontwikkelaars zullen zich aan dit actieplan moeten houden. GL vroeg, wanneer de raad wordt geïnformeerd over de vervanging van het aantal door een volumepercentage in het actieplan. Een logisch moment lijkt hem de voortgangsrapportage over de. It is iets wat het college nog moet onderzoeken en dat doet het samen met de partners. Het staat studentenhuisvesting. van volgend jaar. Hij heeft al iets gezegd over de door de CU genoemde samenwoonprojecten en servicekosten die het college eigenlijk niet ziet zitten. Het college probeert rekening te houden met spreiding van studenten in de stad, maar kijkt ook naar de kansen en de in te vullen opgaven. Bekeken moet worden of een locatie geschikt is voor studenten of voor gemengd wonen. De PvdD vroeg ook namens BIJ 1 wat de gemeente doet aan het tegengaan van discriminatie van internationale studenten. Op dit moment pakt de gemeente discriminatie op de woningmarkt actief aan met campagnes en met een huurteam, maar er is ook de Wet goed verhuurderschap die eraan komt. Dit soort maatregelen gebruikt de gemeente om dit tegen te gaan. Er werd ook een vraag gesteld over verduurzamen. Het is te zien dat, wanneer wordt verduurzaamd, de huurprijs omhoog gaat. Dit heeft ook te maken met het al genoemde WWS-systeem met punten voor bepaalde voorzieningen. Verduurzaming is er een van. Hij vindt het heel moeilijk om hier lokaal iets aan te doen. Hij zegt erbij dat verduurzaming ook een investering is. Woonlasten kunnen afnemen door een lagere energierekening. Natuurlijk is dit nog steeds onderdeel van het debat, ook in de lobby richting Rijk. Dat moet de gemeente blijven volgen.

De **voorzitter** vraagt of de leden antwoorden op vragen hebben gemist.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) was benieuwd naar hoe het met de MBO-boulevard Kanaaleiland gaat.

Wethouder **De Vries** komt daar schriftelijk op terug.

De **voorzitter** stelt vast dat er verder geen gemiste vragen zijn. Hij gaat over tot de tweede termijn en stelt vast dat er ook geen inbreng is voor de tweede termijn. Hij vraagt of het voorstel als A-punt of als B-punt naar de raad gaat.

De heer **Stam** (PvdA) adviseert er een B-punt van te maken, aangezien zijn fractie nog wil ingaan op de mogelijkheden voor de termijn en de onzelfstandigheidsnormen.

De heer **Bakker** (D66) denkt aan een B-punt. D 66 overweegt een of twee moties, onder andere over het USP en internationalisering.

Mevrouw **Kendir** (Student & Starter) vervangt mevrouw Oudejans die naar een ander debat moest. Ook wat haar fractie betreft wordt het een B-punt. Student & Starter overweegt ook moties.

Mevrouw **Alblas** (CU) geeft aan dat het voor de CU ook een B-punt wordt. Haar fractie overweegt een motie over samenwoonprojecten.

De **voorzitter** concludeert dat veel leden denken over een motie of het over dit onderwerp willen hebben in de raad. Dan gaat het raadsvoorstel als B-punt naar de raad van 22 juni 2023.Hij stelt vast dat de behandeltijd drie kwartier wordt.

Mevrouw **De Vos** deelt mee dat de wethouder heeft toegezegd dat Q4 2023 een raadsbrief volgt inzake de bestaande woningvoorraad en de jaarlijkse voortgangsrapportage na NPR.

De heer **Dekkers** (GL) meent dat de wethouder wat meer specifiek een aantal dingen heeft gezegd over wat er dan in die voortgangsrapportage terugkomt, onder meer aantallen, maar ook over het volumepercentage.

De **voorzitter** merkt op dat de heer Dekkers dit ook in het verslag kan lezen. De wethouder heeft iets gezegd en dat is genoteerd.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) vraagt of ook dat specifieke overzicht over sloop in die brief is opgenomen.

Mevrouw **De Vos** bevestigt dit.

De **voorzitter** rondt dit agendapunt af. Het lijkt erop dat de commissie tijd over heeft. Als de commissie uiterlijk om 16.55 uur stopt, dan zou zij agendapunt 12 nog kunnen behandelen. De vergadering van de commissie VOW loopt erg uit. Dat zou beteken dat er een knip wordt aangebracht met een deel nu en een deel in het avondtraject. Maar als de commissie inzet op snelle afhandeling en beantwoording nog in dit blok, dan mag de commissie erg blij zijn.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zou als een van de eerste agendeerders van dit stuk heel graag willen behandelen. Zij belooft het kort te houden. Hopelijk kan het voor 16.55 uur worden afgedaan.

De heer **Stam** (PvdA) vraagt om een heel korte schorsing. Dan kan de woordvoerder van zijn fractie heel snel naar boven komen.

Volgens de **voorzitter** is mevrouw Raaijmakers onderweg. Zij komt wat later aan het woord, dus hij wil gewoon overgaan tot de behandeling van punt 12.

12. Raadsbrief Evaluatie Utrecht Standaard Toegankelijk en uitvoering project Toegankelijkheid

De **voorzitter** stelt voor dit stuk in één termijn te behandelen. De commissie heeft daarvoor zestig minuten. R is een behoorlijk aantal agenderende fracties. De CU is de hoofd-agenderende partij, samen met het CDA. Hij begint met mevrouw Alblas.

Mevrouw **Alblas** (CU) dankt voor de heldere eindrapportage. Haar fractie is geschrokken van de uitkomsten, zoals het feit dat men niet eens op de hoogte was van het bestaan van UST (Utrecht Standaard Toegankelijk). De CU is dan ook blij dat de evaluatie heef plaatsgevonden en met het overnemen door de gemeente van de aanbevelingen. Op die manier kan het toegankelijk maken van panden hopelijk effectief gebeuren. Voor de CU is het belangrijk gestructureerd te werk te blijven gaan. De vele personeelswisselingen hebben hierbij niet geholpen. Zij vraagt aan de wethouder of dit inmiddels onder controle is of dat het project daar nog steeds mee kampt. Toegankelijkheid wordt nog steeds niet standaard meegenomen door projectleiders. Het zou inderdaad mooi zijn, als Solgu hierin wordt betrokken. Zij vraagt zich dan wel af op welke manier projectleiders dan getraind zullen worden zodat het wel standaard wordt meegenomen. Haar fractie vreest dat enkel instrueren niet voldoende is. Zij vraagt of bij de panden waar de gemeente alleen beheerder is aan de eigenaren wordt verzocht om het pand toegankelijk te maken. Op welke manier kan de gemeente daarin ondersteunen? Bij het lezen van de evaluatie lijkt het vooral

een probleem binnen de organisatie van de gemeente. De CU vraagt zich af of er al aken verbeterd zijn. Binnenkort wordt de raad geïnformeerd over het binnenkort op orde krijgen van de VGU (Vereniging Gehandicaptenzorg Utrecht). Wanneer is 'binnenkort' precies? Kan de wethouder dat aangeven? Tenslotte stoort het haar fractie dat er weer iets in staat over 'verder onderzoeken' en dat er nog steeds niet wordt begonnen met de uitvoering. Welke stappen worden gezet om het project tot uitvoering te brengen? Waarom is er niet voor gekozen om met het deel waarvan de nodige maatregelen wel bekend zijn al wel aan de slag te gaan? Dan had parallel daaraan onderzocht kunnen worden wat nog wel onderzocht met worden. Kan de wethouder ook aangeven in welk kwartaal de raad bericht wordt over de aanbesteding? Voor de inwoners die door de ontoegankelijkheid van gebouwen al te lang wachten voordat alles echt toegankelijk is voelt het extra naar dat zij nog langer moten wachten. Dan is het fijn, wanneer de raad weet, wanneer er echt aan de slag wordt gegaan.

De **voorzitter** vraagt om zoveel mogelijk aan te sluiten bij de inbreng van voorgaande fracties.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) brengt naar voren dat ook het CDA een beetje is geschrokken van deze evaluatie. Haar fractie weet dat er hard aan wordt gewerkt. De evaluatie is goed uitgevoerd. Er is alleen goed naar rolstoelgebruikers gekeken en nog onvoldoende naar slechtzienden en mensen met andere beperkingen. Zij verzoekt het college daar nu echt werk van te maken wen er in de breedte naar te gaan kijken. Haar fractie is ook benieuwd naar de koppeling met de openbare ruimte, het gaat ook om de toegang naar gebouwen. Kan het college ervoor zorgen dat ook dat wordt meegenomen in de afbakening. Met zaken als blindegeleidelijnen met de gemeente nu echt aan de slag. Zij is benieuwd of de wethouder daartoe bereid is. Zij kan zich aansluiten bij het punt van de CU over de uitvoering. Ook het CDA vindt het vervelend om te lezen: "voordat we overgaan tot verdere uitvoering van de maatregelen willen we eerst een beter beeld hebben". Maar er is genoeg te doen. Ook staat er iets in over professionele inventarisaties maken. Dat kost veel tijd. Er was afgesproken dat er ervaringsdeskundigen zouden worden ingezet en hen als klankbord een positie te geven. Kan de wethouder dat bevestigen? Zij vraagt om bij de panden waar de gemeente gebruiker is, maar geen eigenaar, toch invloed uit te oefenen. Er zou geen centrale projectadministratie zijn waardoor overdracht van de ene projectleider op de andere er simpelweg niet is. Dat zou haar erg verbazen. Zij vraagt een reflectie van de wethouder over hoe dit in het vervolg op orde wordt gebracht.

De heer **Te Hoonte** (VVD) geeft aan dat mevrouw Meerding op de lijst staat, maar dat dat was omdat zij bij de agendering aanwezig was. Hij agendeert het echter graag mee omdat destijds de motie is ingediend om het weer onder de aandacht te brengen. Hij kan zich volledig aan sluiten bij de CU en bij het CDA. Hij denkt dat het ook goed is dat er in deze raad een breed draagvlak is voor de opvatting dat de panden van de gemeente toegankelijk moeten zijn voor iedereen, dat dat het uitgangspunt is, maar dat dat nog steeds niet zo is. In de korte tijd die de commissie nu heeft kan zij heel duidelijk de boodschap aan de wethouder overbrengen dat dat moet. Hij mist actie. In de evaluatie staat heel veel over onderzoeken. De gemeente heeft de panden blijkbaar beter in beeld. Het blijk dan ineens dat de gemeente panden niet in bezit heeft. Over de administratie van vastgoed maakt hij zich nog steeds zorgen, maar hij leest ook dat daaraan wordt gewerkt. Hij is benieuwd of de wethouder kan zeggen, wanneer er niet meer aan gewerkt wordt, maar het gewoon op orde is. Ook zou hij een datum willen krijgen waar de raad resultaatverantwoordelijkheid aan kan hangen. Er wordt nog steeds hard gewerkt aan het pakket dat er ligt. Het zou wat de VVD betreft in het basisprogramma van eisen van alle gebouwen van de gemeente moeten zitten. Hoe kan het dat projectleiders die binnenkomen en programma's van eisen gaan maken voor gebouwen of verbouwingen niet weten dat dit bij het standaard eisenpakket zit? Is er dan wel een soort basisprogramma dat wordt meegegeven voor elk gebouw en elke verbouwing en moet dat er dan niet zijn? Zou dat niet op de website van de gemeente moeten staan zodat iedereen kan zien wat de gemeente eist van een gebouw? Daarna komen circulariteit en allerlei andere dingen, maar dit moet op orde zijn. De gemeente voldoet aan de bouwnormen, de gemeente voldoet aan Utrecht Standaard Toegankelijk, dat zijn de eisen. Hij laat het hierbij, de rest is al gezegd.

Mevrouw **Passier** (VOLT) stelt dat toegankelijkheid van de stad ontzettend belangrijk is. Mensen moeten vrij kunnen leven ondanks beperkingen. Al vijf jaar geleden is de UST vastgesteld voor nieuwbouw en renovatieprojecten van gemeentelijk vastgoed. Ook VOLT schrok van de evaluatie. Zij herhaalt niet wat al is gezegd. Haar vraag aan de wethouder is hoe de gemeente ervoor gaat

zorgen dat UST vijf jaar na dato eindelijk wordt toegepast en dat de projectleiders hiervan op de hoogte zijn. Het is vrij bizar dat dit na vijf jaar nog niet bekend is. Zij sluit zich ook aan bij het punt van het CDA dat het ook gaat om de koppeling met de openbare ruimte. Zij noemt als voorbeeld het Plantsoen Boedapest nabij het cultuurcentrum in Leidse Rijn dat alleen met trappen bereikbaar is. Het zou mooi zijn, als in de toekomst de omgeving van vastgoed wordt meegenomen en ook toegankelijk wordt gemaakt.

De heer **Bakker** (D66) kan heel kort zijn, de voorzitter krijgt hem helemaal in de goede modus. Hij sluit zich aan bij veel dat al is gezegd. Toegankelijkheid moet gewoon op orde zijn. Hij kreeg twee korte punten mee. Het eerste gaat over het opnemen van toegankelijkheidseisen bij het eerste ontwerp en de toets of dit correct is gebeurd. Solgu heeft daarvoor meermaals aandacht gevraagd. Het tweede gaat over ervaringsdeskundigen. Daar is al vaak over gesproken. Zij worden bij het ontwerp betrokken, maar niet in eerste instantie, terwijl zij aan het begin erbij horen te worden betrokken. Die twee punten geeft hij aan de wethouder mee. Verder vond zijn fractie de aanbevelingen uit de brief helder en goed.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) loopt al een tijdje mee in de raad bij het dossier toegankelijkheid, maar hier is zij echt van geschrokken. Het is ook iets om een beetje moedeloos van te worden dat de raad bijna zes jaar geleden Utrecht Standaard Toegankelijk heeft vastgesteld, maar dat nu hier moet worden geconcludeerd dat het nooit is toegepast en dat de raad zelfs niet weet of het ooit is toegepast. Zij roept de naam van Tim Schipper in herinnering die erg zijn best heeft gedaan om dat te achterhalen. Door aandringen van de raad is er iets meer informatie verkregen, maar nu is het nog steeds niet op orde. Zij kan zich aansluiten bij wat de anderen zeiden, maar zij is misschien niet zo hoopvol als de vorige spreker dat het nu wel goed gaat. Zij heeft enkele kritische punten. Zij hoort graag van de wethouder hoe hij ernaar kijkt dat het niet is toegepast tot nu toe en dat hij gaat zorgen dat het wel wordt toegepast. Het punt is niet alleen dat er, zoals in het rapport staat, een standaard was die niet is nageleefd en dat sturing en verantwoording nodig zijn. Het klinkt simpel, maar het is kennelijk niet gelukt. Hoe gaat de wethouder zorgen voor een cultuuromslag in de organisatie met inzet van deskundigheidsbevordering, ervaringsdeskundigen en trainingen? Daar leest zij veel te weinig over. Zij kan zich aansluiten bij wat is gezegd, ook over de aansluiting op de openbare ruimte. Tenslotte wijst zij erop dat de gemeente een voorbeeldfunctie heeft in de stad. Als het de gemeente niet lukt om haar eigen panden op orde te hebben, is het moeilijk dat te vragen van alle andere mensen die in de stad bouwen. Laat het college alles op alles zetten om het op orde te krijgen.

De **voorzitter** kijkt of andere fracties nog een inbreng hebben. Hij vraagt om het een aanvullende inbreng te laten zijn en niet een herhaling van eerder gestelde vragen en eerder geuite zorgen.

De heer **Snijder** (Student & Starter) sluit zich omwille van de tijd aan bij wat eerder is gezegd. Het verbaast zijn fractie ook. Kan de wethouder het goede idee overnemen om bij tussentijdse evaluatie van de stand van zaken bij het toegankelijkheidsproject tegelijk ook een evaluatie te laten plaatsvinden van de werknemers en de afspraken van het UST?

Mevrouw **Hornsveld** (GL) excuseert zich voor het geval dat zij toch iets herhaalt. Zij komt net uit een andere commissie. Zij doet het zo snel mogelijk: GL ook geschrokken, evaluatie, moeilijk toegang krijgen – dat is niet zo mooi – projectleiders die het UST niet kennen. GL gaat niet uit van onwil, maar het moet wel veranderen. GL staat achter de aanbevelingen. Zij heeft nog twee opmerkingen. In de eerste aanbeveling staat dat het raadzaam is om organisaties als Solgu hierbij te betrekken. Dit is haar fractie veel te vrijblijvend. Kan de wethouder hier een dwingende vorm voor vinden? GL vindt het sowieso een verplichting om ervaringsdeskundigenorganisaties te consulteren. Zij vraagt om een toezegging hierop. Wat gaat gebeuren met de panden waar het niet gelukt is ze zelfstandig toegankelijk te maken volgens de UST? Worden die nog aangepast?

De **voorzitter** laat het college weten dat de commissie de tijd heeft tot 16.55 uur. Het college krijgt dus zij tien minuten wel.

De heer **Usta** (DENK) heeft een heel korte inbreng. Er is een vrijwilliger die nog wel eens op de fractiekamer van DENK komt. Dat is gelukkig goed geregeld. Anders zou hij niet weten hoe hij haar kan helpen. Zijn fractie is daar blij om, maar dit moet ook goed worden geregeld voor andere mensen met beperkingen. Gezien de tij sluit zijn fractie zich aan bij de PvdA.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 16.25 uur en heropent deze om 16. 33 uur.

De **voorzitter** verontschuldigt zich bij de wethouder voor het feit dat hij zo'n haast heeft om de punten toch door de vergadering te krijgen, maar het is de opdracht van de raad. Hij weet dat hij de wethouder opzadelt met een last, maar hij heeft de tijd. Met het aantal vragen dat is gesteld moet het lukken. Het is maar één termijn. Hij dankt de wethouder voor zijn inspanning.

Wethouder **De Vries** zat wat te worstelen met de tijd omdat hij het belangrijk vindt om voor dit onderwerp de tijd te nemen. Dat is ook het signaal uit de raad. De boodschap van de heer Te Hoonte is overgekomen. Hij hoopt in deze zaak open, eerlijk en transparant te zijn. Hij wil de vastgoedorganisatie verder op orde brengen. Dit is een voorbeeld van een slecht verhaal, maar het gaat ook over cultuur. Een aantal leden heeft het daar ook over gehad. Cultuurverandering eist tijd, inzet en betrokkenheid. Hij voelt zich daar echt verantwoordelijk voor en daarom waardeert hij het zeer dat de raad hier zo betrokken bij is. Wat hij zeker meeneemt is de actiestand: er moet iets worden gedaan. Raad en college verwachten veel van het vastgoed. Het gaat daarbij ook om het inrichten van standaardprocessen en het daarin meenemen van collega's. Organisaties als het door de CU genoemde Solgu worden er nu wel goed bij betrokken. Er worden nu intern trainingen georganiseerd, samen met deze organisaties, om de projectleiders hierin mee te nemen. De vraag werd gesteld of de gemeente eigenaren kan verzoeken de toegankelijkheid aan te passen, als de gemeente slechts beheerder is. Dat was niet de standaard, maar hij zegt dit hierbij wel toe en ook dat het college hen allemaal gaat aanschrijven. Er is voor gekozen om niet nu al aan de slag te gaan omdat het college de juiste expertise hierbij wil betrekken en omdat de gemeente ook gebonden is aan de aanbestedingsregels. Het gaat hier om een inventarisatie van de panden gekoppeld aan het bedrag dat hiervoor nodig is. Dat is nu nog moeilijk te overzien. De aanbesteding voor de inventarisatie zal in Q12024 plaatsvinden. Dat moet goed gebeuren. Eerder is dat niet zo goed gegaan. Het CDA heeft gevraagd gebruik te maken van een brede mate van toegankelijkheid, dus niet alleen voor rolstoelgebruikers. De gemeente werkt niet alleen conform het UST, maar ook met het handboek toegankelijkheid. Dat is breder dan alleen rolstoelgebruikers. Verscheidene leden hebben gevraagd naar de relatie met de openbare ruimte. Een pand met een grindpad ervoor gaat niet. Dit zal het college zeker meenemen bij de ontwikkeling van een pand en de ruimte daaromheen. Het CDA vroeg om een reflectie over de projectadministratie. Een projectadministratie is nuttig en noodzakelijk. Hij zegt toe die in te zullen voeren en daar toezicht op te houden. Hij doet nu een aantal toezeggingen tussen de regels door. Hij zal dat concretiseren in een brief aan de raad.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt wanneer die brief klaar is. Dan kan die in het register worden gezet.

Wethouder **De Vries** denkt aan een brief met alle maatregelen die hieraan vastzitten in Q4 2023. Hij heeft al iets gezegd over de planning en de partijen waar het college mee in zee gaat. Gevraagd werd ook of er een basispakket voor het programma van eisen is en of dit erin zit. Toegankelijkheid is inderdaad een onderdeel van het basispakket. VOLT vraagt hoe ervoor wordt gezorgd dat Utrecht Standaard Toegankelijk wordt toegepast. Hij wijst erop dat het is toegepast in projecten, maar niet in voldoende mate. Dat is ook te zien in de analyse. Er is een grote wisseling van projectleiders. Daarin moet echt een slag worden gemaakt.

De heer **Te Hoonte** (VVD) begrijpt dat toegankelijkheid in het standaardprogramma van eisen zit, maar hij neemt dan aan dat het tot de verplichte eisen behoort. Het is een 'must to have' en niet een 'nice to have'. Er zijn andere dingen waar een project zonder kan.

Wethouder **De Vries** antwoordt dat dit klopt.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) hoort de wethouder zeggen dat UST is toegepast. Maar het pijnlijke is dat UST niet is toegepast.

Wethouder **De Vries** vergelijkt deze discussie met het debat rond de verduurzaming. Ook daar is te zien dat het beleid in het verleden niet altijd structureel op de juiste manier is toegepast. Soms zijn wel losstaande maatregelen uitgevoerd, maar het moet structureel en planmatig worden meegenomen.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) wijst erop dat bij toegankelijkheid het probleem juist is dat een beetje toegankelijk niet bestaat. Iets is toegankelijk of niet.

Wethouder **De Vries** herhaalt dat het niet voldoende is. D66 vraagt het ontwerptraject te checken. Het handboek toegankelijkheid wordt daarin meegenomen en is ook voorwaardelijk. Raad en college kunnen het hebben over maatregelen, maar het gaat ook over cultuur, zoals mevrouw Raaijmakers al aangaf. Het zit ook in planmatig werken: heeft de gemeente alle panden in zicht en wat betekent dat in relatie tot toegankelijkheid en duurzaamheid? Een van de dingen die de gemeente ambtelijk heeft is een wekelijkse of tweewekelijkse staf op het gebied van vastgoed. De boodschap is zeker bij hem als wethouder overgekomen. Hij heeft de ambtenaren van vastgoed ook gezegd dat hij hier persoonlijk bovenop zit en hij verlangt dit ook in het overleg dat hijzelf voert. Op die manier wil hij het volgen.

Mevrouw **Raaijmakers** (PvdA) bedoelde met cultuuromslag ook meer kennis over toegankelijkheid. Zij begrijpt dat de organisatie zelf geprofessionaliseerd en op orde gebracht moet worden, maar hier gaat et om het opzoeken van de samenwerking met collega's die hier veel verstand van hebben.

Wethouder **De Vries** bedoelde dit in zijn antwoord op de vraag van GL. Het college wil Solgu echt betrekken bij de projecten. Maar deze organisatie geeft zelf aan dat zij onvoldoende capaciteit heeft om al deze projecten te evalueren of hierin een rol te spelen. De gemeente betrekt deze organisatie erbij bij eindoplevering, maar ook tussendoor. Maar soms loopt de gemeente aan tegen het ook door Solgu zelf aangegeven capaciteitsvraagstuk. Het college probeert dat te ondervangen dor de organisatie zelf daarin mee te nemen.

Mevrouw **Alblas** (CU) heeft drie dingen gemist. Zij vroeg of de personeelswisselingen inmiddels onder controle zijn, welke zaken al verbeterd zijn in de eigen organisatie en wanneer precies de raad wordt geïnformeerd over het verder op orde krijgen van de VGU. Zij kan zich voorstellen dat dat valt onder de aanbesteding in Q1 2024, maar zij heeft dat niet duidelijk gehoord.

Wethouder **De Vries** antwoordt dat er veel personeelswisselingen zijn geweest, maar dat hij er nu een goede controle op heeft. Er is nu een goede projectleider, dat helpt ook. Wat betreft het op orde brengen van de VGU geeft hij aan dat er al een raadsbrief over de gehele organisatie is uitgegaan. Het college zal de commissie hierin meenemen. Hij kan zich voorstellen dat het college dat een jaar later weer doet. Natuurlijk zal het college dat doen wanneer de inventarisatie van de panden gereed is en de uitvoering daaraan is gekoppeld. Die inventarisatie is er in Q1 2024. Het college zal de raad daarover informeren.

Mevrouw **Hornsveld** (GL) had nog gevraagd of 'raadzaam' kan worden veranderd in een verplichting om bijvoorbeeld Solgu in te schakelen, ongeacht of die organisatie capaciteit heeft. Dan is het aan hen om te zeggen dat zij de capaciteit niet hebben en te vragen hoe dat wordt opgelost. Maar zij zou het toch mooi vinden, als het een verplichting wordt.

Wethouder **De Vries** neemt dit graag over. Het is een goed voorstel.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) had nog één vraag aan de wethouder. Mag dat nog?

Volgens de **voorzitter** mag dat eigenlijk niet, het is één termijn. Hij stelt voor dat zij die vraag in een bijzin stelt, als de vergadering is afgelopen, en het antwoord met de commissie te delen. De wethouder heeft nogal wat toezeggingen gedaan.

Mevrouw **De Vos** heeft genoteerd dat in Q4 2023 een verzamelbrief volgt. De wethouder gaf zelf al aan dat hij veel toezeggingen heeft gedaan. In die verzamelbrief zal hij onder andere ingaan op mensen aanschrijven over toegankelijkheid en projectregistratie, maar dat komt dus allemaal in de verzamelbrief.

De **voorzitter** vraagt aan de agenderende fracties of zij met deze bespreking hun doel hebben bereikt of dat behandeling in de raad wenselijk is.

Mevrouw **Alblas** (CU) vindt dit een goede vraag. Zij moet daar nog even over nadenken. Zij is ook benieuwd wat de rest van de commissie denkt.

De **voorzitter** gaat naar mevrouw Zwinkels omdat die wacht op een antwoord op een niet gestelde vraag. Wellicht hangt het daarvan af.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) doet dat niet. Zij dankt de wethouder voor de eerlijke beantwoording. Zij hoopt dat er wordt gewerkt aan verbetering. Het past haar fractie om dat even af te wachten. Het CDA wil dus niet naar de raad gaan. Haar vraag was hoe wordt voorkomen dat de actie op zich laat wachten, gezien die aanbestedingen begin volgend jaar. Als de wethouder kan toezeggen dat urgente acties wel worden opgepakt, dan laat haar fractie het hier voor vandaag bij.

Wethouder **De Vries** denkt dat dit al een beetje in zijn beantwoording zat. Die toezegging kan hij zeker doen.

De heer **Te Hoonte** (VVD) meent dat de urgentie blijkt uit de beantwoording van de wethouder. Voor zijn fractie is het nu even af, maar de VVD hoopt wel dat de brief in Q4 2023 laat zien dat de resultaten eraan komen.

Mevrouw **Passier** (VOLT) sluit zich aan bij wat al is gezegd.

De **voorzitter** ziet dat de heer Bakker dat ook doet.

Mevrouw **Raaijmakers** is het hiermee eens. Zij zou hooguit willen dat de hele raad dit moreel ondersteunt, maar voor haar is heel duidelijk wat het standpunt van de commissie is. Voor nu is dat voldoende.

De **voorzitter** denkt dat de wethouder de ernst hiervan duidelijk inziet, getuige zijn beantwoording. De commissie wacht op die brief in Q4 2023 en gaat ervan uit dat dit wordt opgepakt. Er komt dus geen behandeling in de raad. Hij sluit dit agendapunt af. Vanavond kan de commissie dus beginnen aan de behandeling van agendapunt 13. Agendapunt 12 is afgedaan en de commissie heeft dus toch de verloren tijd teruggewonnen.

De **voorzitter** schorst de vergadering om 16.50 uur.

Gemeente Utrecht

Verslag openbare avondvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid en Wonen

Datum 1 juni 2023
Locatie Raadszaal, stadhuis
Verslag door mw. E. Wijsman (Notuleerservice Nederland)
Vaststelling verslag

Aanwezigen

De voorzitter, dhr. B. van Steeg, de wethouder, mw. Van Hooijdonk, de leden, mw. K. Alblas (CU), dhr. J. Cornielje (PvdA), mw. R. Heijne (GL), mw. W. Hoenkamp (PvdD), dhr. G. te Hoonte (VVD), dhr. R. Peeters (D66), dhr. M. Usta (DENK), mw. J. Zwinkels (CDA)

Afwezigen

-

Verslag vergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

13. Verduurzaming particulieren woningen én Verduurzaming van sociale woningen in niet-corporatiebezit.....51
LIJST VAN TOEZEGGINGEN.....56

Er komen gele arceringen voor op pagina 2 en 5

13. Verduurzaming particulieren woningen én Verduurzaming van sociale woningen in niet-corporatiebezit

De **voorzitter** heropent de vergadering en geeft een toelichting op agendapunt 13.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat haar fractie het belangrijk vindt dat de gemeente de VvE's helpt met verduurzaming en daarom moet het door de gemeente makkelijker worden gemaakt om de weg te kunnen vinden en om maatregelen te nemen. Ze spreekt uit eigen ervaring, want bij haar eigen VvE heeft zij gemerkt dat het advies dat zij kregen vanuit het mailadres van de gemeente, vveloket@utrecht.nl, niet aan de subsidie-eisen voldeed. Daarnaast waren de adviezen die zij ontving verwarrend en ze vraagt of de gemeente met een professionelere aanpak kan komen. Op de website www.jouwhuisslimmer.nl is het erg onduidelijk waar je nu subsidie voor krijgt, daarop staat geen stappenplan, er bleken geen collectieve inkoopacties te zijn en er stond niets over aardgasvrije wijken. Ze vraagt de wethouder hoe deze hier invulling aan geeft en hoe het traject voor begeleiding voor Utrecht wordt uitgerold.

De heer **Peeters** (CU) sluit zich aan bij de woorden van mevrouw Zwinkels. Woningeigenaren willen graag hun woning verduurzamen, maar er is een wildgroei aan websites en informatiepunten. Hij vreest dat VvE's en woningeigenaren afhaken, omdat zij niet weten welke informatie betrouwbaar is en daarom vraagt hij of de gemeente kan aangeven welke websites wel of niet betrouwbaar zijn en waarmee kan worden gewerkt. Hij vindt het belangrijk dat inwoners op de juiste manier bereikt worden. Daarnaast vraagt hij of het mogelijk is dat er organisaties zijn die het logo van de gemeente gebruiken, maar die niet van de gemeente zijn en hij wil weten hoe de samenwerking met de provincie is. Hij verzoekt de wethouder om een totaaloverzicht van

organisaties die op een bepaalde manier gelieerd zijn aan de gemeente en die informatie bieden over verduurzaming van de woning. Mochten dergelijke lijsten er niet zijn, dan verzoekt hij de wethouder om deze op te stellen en om de wildgroei aan informatiepunten beter te organiseren. Daarnaast heeft hij advertenties gezien van bedrijven die gratis zonnepanelen aanbieden wat kennelijk een verdienmodel kan zijn. Hij vraagt of de gemeente wellicht ook zonnepanelen zou kunnen verhuren aan inwoners met een kleine beurs. Daarnaast vraagt hij de gemeente om ondersteuning via de eigen communicatiekanalen.

Mevrouw **Heijne** (GL) vindt het idee dat de gemeente zonnepanelen gaat verhuren mooi. Zij heeft contact met Solys die daar actief mee bezig is en ze vraagt zich af waarom een gemeente dat niet zou kunnen doen. Op een vraag van de heer **Peeters** (CU) of ze vindt dat de gemeente een rol kan gaan spelen bij de energie- en warmtevoorziening en of dit misschien met het door haar genoemde bedrijf gecombineerd kan worden, zegt zij benieuwd te zijn naar de reactie van de wethouder.

De heer **Te Hoonte** (VVD) mist bij de inbreng van D66 de liberale kant, want hij vraagt zich af waarom, als bedrijven dit al doen, de overheid dat dan ook zou moeten doen. Hij denkt dat het beter is dat een overheid zich inzet daar waar bedrijven dat niet kunnen en vraagt of de heer Peeters het met hem eens is.

De heer **Peeters** (CU) is het daar wel mee eens, maar het gaat om de vraag of de energievoorziening in publieke of private handen moet liggen. Hij is van mening dat dit publiek geregeld moet worden en zou het een goede zaak vinden als de gemeente iets dergelijks tegen een goed tarief aan inwoners kan aanbieden. Hij vindt dat het onderzoeken waard.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat dit al gebeurt en wijst op een tender die in de stad is gehouden. Toch ziet hij liever dat de schaarse capaciteit van de gemeente anders wordt ingezet en niet wordt besteed aan zonnepanelen.

De heer **Peeters** (CU) denkt dat deze discussie afleidt van het werkelijke en denkt dat dat niet de bedoeling is. Hij zou graag zien dat, tegelijkertijd met het onderzoek dat wordt gedaan naar het energieontwikkelbedrijf, wordt meegenomen of er voor bepaalde groepen zonnepanelen kunnen worden ingezet.

De heer **Te Hoonte** (VVD) zegt dat zijn fractie zich vooral zorgen maakt over het punt dat VvE's niet toekomen aan het plaatsen van zonnepanelen, omdat dat te ingewikkeld is. Het is niet helder wat de gemeente daaraan gaat doen. Hij heeft jarenlang in een VvE-bestuur gezeten en toen merkte hij dat dit best ingewikkeld is, want het gaat om grote investeringen en niet iedereen kan dat betalen. Dat is lastig bij de planvorming. Hij denkt dat de gemeente daar een goede rol bij zou kunnen spelen en wellicht kan aanschuiven bij een VvE-vergadering om informatie te geven over subsidies. Hij vraagt de wethouder wat er concreet kan worden gedaan, zodat alle woningen van VvE's duurzame energie gaan opwekken.

Mevrouw **Heijne** (GL) is het eens met de heer Peeters als het gaat om zonnepanelen voor mensen met een kleine beurs. De doelstellingen van de zonnepanelen worden weliswaar gehaald, maar mensen met een kleine beurs kunnen daar vaak niet aan meedoen vanwege te hoge investeringen en daardoor missen zij die voordelen. Zij verzoekt de gemeente om hiernaar te kijken, zodat ook mensen met weinig geld en een eigen huis de vruchten kunnen plukken van de energietransitie. Zij is ook blij met de actie dat woningen in een aantal wijken spouwmuur- en vloerisolatie aangeboden hebben gekregen. 50% van de mensen doet daaraan mee en dat vindt zij een mooi resultaat. Zij vraagt de wethouder of daar nog extra op kan worden ingezet en kijkt uit naar de opschaling van dit plan. Met betrekking tot huurders van particuliere woningen hoort zij vaak dat die mensen graag willen dat de verhuurder gaat verduurzamen, maar er zijn verhuurders die dat niet doen. Ze vraagt de wethouder of het verhuurteam hier wellicht bij zou kunnen helpen en wat de mogelijkheden zijn. Ook huurders willen graag verduurzamen en als de verhuurder dat niet doet, dan willen zij dat ook wel zelf doen, maar zij kunnen nergens subsidies of ondersteuning krijgen. Zij zou daarom graag zien dat ook huurders gebruik kunnen maken van het energieloket Jouw Huis Slimmer en zij vraagt de wethouder of leningen en subsidies ook beschikbaar gemaakt kunnen worden voor huurders.

De **voorzitter** constateert dat dit agendapunt mede is ingediend door de fractie van Stadsbelang Utrecht, maar dat er vanavond geen vertegenwoordiger van deze partij aanwezig is.

De heer **Cornielje** (PvdA) kan zich vinden in het standpunt van D66 en denkt dat er lessen getrokken kunnen worden uit het verleden als het gaat om de aanpak van koopkracht en de energiecrisis. Hij verwijst naar de raadsbrief waarin de aantallen staan voor mensen die in aanmerking komen voor energievergoeding en dergelijke. Hij vindt dat hieruit lessen getrokken zouden kunnen worden en vraagt de wethouder welke les zij trekt.

Mevrouw **Hoenkamp** (PvdD) is blij dat inwoners geholpen worden om de energietransitie betaalbaar te maken, maar zij maakt zich zorgen over het tempo van verduurzaming bij particulieren ten opzichte van corporatiebezit. Zij vraagt of het college stappen wil ondernemen om voor particulieren een en ander betaalbaarder te maken. Zij vraagt ook hoe het zit met een gespikkeld complex als daar geen energievoordeel geboekt kan worden en wil weten of de wethouder daarvan op de hoogte is en wellicht iets voor die bewoners zou kunnen doen. Ook zij is op zoek gegaan bij energieloket Jouw Huis Slimmer, maar raakte al snel de draad kwijt en merkte dat de huurder daar verwezen wordt naar de landelijke Woonbond. Ze vindt een en ander onduidelijk en geeft als tip mee om te gaan werken met een keuzehulp. Ze vraagt of de wethouder het met haar eens is dat de communicatie met de bewoners beter kan en vraagt of ze bereid is om de website van Jouw Huis Slimmer uit te breiden en te optimaliseren, er een keuzehulp aan toe te voegen en te zorgen dat mensen op die site kunnen blijven en niet verwezen worden naar andere sites.

De heer **Usta** (DENK) werkt zelf in een organisatie voor warmtepompen en heeft gemerkt dat klanten daarover twijfelen. Hij vertelt hun over de mogelijkheden van subsidies en leningen en hij heeft gemerkt dat communicatie daarbij heel belangrijk is. Hij zou graag zien dat deze verbeterd wordt, zodat mensen sneller over de drempel stappen.

Wethouder **Van Hooijdonk** is het met de commissieleden eens dat mensen vaak door de bomen het bos niet meer zien. Vooral grote steden hebben last van deze ingewikkelde situatie, omdat daar relatief veel VvE's zijn. Ook wet- en regelgeving en financiële mogelijkheden zijn lastig, maar de aanpak daarvan moet in Den Haag gebeuren. Morgen overlegt zij weer met haar G4-collega's en dan staat ook het onderwerp VvE's op de agenda. Het veld is divers, want er zijn zowel kleine als hele grote complexen en die laatste hebben vaak bureaus die hen ondersteunen. Vooral kleine VvE's kunnen dat niet. De gemeente heeft een aanbod van advies, trajectbegeleiding en financiering en subsidies voor kleine, middelgrote en grote VvE's en probeert aandacht te hebben voor alle zaken. Voor VvE's pakken de landelijke regels veel ongunstiger uit dan voor particulieren en wellicht kan de gemeente daarom zelf iets organiseren of dat laten lopen via het energiefonds. De gemeente zoekt op dit vlak nog naar mogelijkheden. Een tijd geleden heeft de raad een brief ontvangen van het college over de inzet voor het isolatieprogramma. Dit blijkt het beste te werken als er een verandermoment is en daarom benadert de gemeente de VvE's ook actief en probeert collectiviteit te krijgen. Daarbij wordt ook gesproken over gespikkeld bezit. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) hoe zij als bewoner van Utrecht die verdeling klein, middel en groot kan zien, zegt de wethouder dat, als de gemeente VvE's benadert, de rest van de stad dat niet weet. Onlangs is er een onlinemeeting over dit onderwerp gehouden waarvoor meer dan 1000 aanmeldingen waren en uiteindelijk deden er ruim 700 mensen mee. De gemeente weet de mensen dus wel te bereiken. Zij gelooft de ervaringen van mevrouw **Zwinkels** (CDA) onmiddellijk en vindt het goed om te kijken wat er precies is gebeurd. Zij benadrukt dat de gemeente ermee bezig is en hoopt kleine VvE's van begin tot eind te kunnen begeleiden, zodat ze succes boeken. Landelijk kan de gemeente het helaas niet makkelijker maken. Op een vraag van mevrouw **Zwinkels** (CDA) hoe zij mensen helderheid denkt te kunnen bieden, zegt ze dat ze probeert om uit te leggen wat de gemeente doet om het voor mensen makkelijker en laagdrempeliger te maken.

De heer **Te Hoonte** (VVD) vraagt of er een analyse is gemaakt van welke gebouwen kansrijk zijn als het gaat om verduurzaming.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat er zowel proactief als reactief gewerkt wordt. Er wordt proactief ingezet waarbij bekeken wordt of er een collectieve aanpak mogelijk is, maar mensen die iets willen, kunnen ook zelf de gemeente benaderen en dan wordt ervoor gezorgd dat er een

goede adviseur is die op maat advies kan leveren. Daarnaast is de gemeente ook bezig met specifieke inkoopacties voor VvE's. Zij is het ermee eens dat communicatieacties ingewikkeld zijn. Zij denkt wel dat de gemeente meer een gids moet zijn om mensen de weg te wijzen. De website Jouw Huis Slimmer heeft weliswaar een gidsfunctie, maar moet toegankelijker worden gemaakt en daar is de gemeente mee bezig. Op een vraag van de heer **Peeters** (CU) hoe zij dat wil bereiken, zegt ze dat er een tijd geleden met elkaar is afgesproken om te starten met een klimaatpanel waarin bekeken wordt of hetgeen de gemeente zich voorneemt ook lukt. Er zit een aantal mensen in het testpanel en daarbij is gebleken dat veel mensen er niet aan denken om naar de gemeente te gaan voor informatie. Dit is een kwestie van positioneren als gids en meer zichtbaar zijn op allerlei plaatsen. Daarnaast moet er ook geoefend worden, want het moet zo georganiseerd worden dat er veel mensen bereikt worden. Deels zit een en ander echter ook buiten de invloedssfeer van de gemeente als het gaat om organiseren. Geprobeerd wordt om het in de regio goed te doen en de provincie is actief op het gebied van VvE's en zij zou er graag voor willen zorgen dat dat niet leidt tot extra verwarring. Zij weet niet of er bedrijven zijn die oneigenlijk gebruik maken van het logo van de gemeente Utrecht, maar ontvangt daar graag informatie over.

De heer **Peeters** (CU) roept op om nog eens gezamenlijk te kijken of er wellicht dubbel wordt geadverteerd en om ervoor te zorgen dat men eenduidig is in de communicatie. Hij noemt in dit kader de ROM en de provincie en vraagt of de wethouder kan toezeggen dat er eenduidigheid is in de communicatie.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat toe, maar zou verbaasd zijn als de ROM aan consumenten informatie geeft. De provincie geeft informatie voor VvE's, maar zij vindt hoe dan ook dat de verwarring niet groter mag worden en dat er dus afstemming nodig is. Met betrekking tot gespikkeld bezit zegt zij dat er een afspraak ligt dat, als een corporatie zelf geen meerderheid aan stemmen heeft, deze altijd meestemt met de meerderheid. Dat betekent dat corporaties niet blokkerend kunnen zijn, maar de eigen particuliere bewoners moeten dan nog wel worden overtuigd.

Mevrouw **Hoenkamp** (PvdD) vraagt of er ook regelingen zijn als er bij particuliere complexen geen meerderheid gevonden kan worden.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat corporaties vaak zelf aan de slag gaan en de rest op sleeptouw nemen, maar als bewoners geen meerderheid in de corporatie hebben, dan kunnen zij alleen per woning nog iets doen. Zij hebben dan dezelfde faciliteiten als particulieren. Met betrekking tot lage inkomens zegt zij dat de gemeente bezig is met het uitzoeken wat mogelijk is en zij hoopt in de tweede helft van 2023 de raad daarover te kunnen rapporteren. Naar aanleiding van de opmerking van mevrouw Heijne zegt zij dat de conversie gratis spouwmuurisolatie destijds een regeling van de provincie was die niet aan de hele stad mocht worden aangeboden. Hiervoor waren een aantal wijken uitgezocht, maar inmiddels wordt dit wel voor de hele stad gedaan. Zij verwacht dat, als er een paar schepjes bovenop worden gedaan, dat aanzienlijk omhooggaat. Wat betreft de lessen die geleerd zijn, denkt zij dat er in de toekomst veel gewerkt moet worden met intermediairs, maar ook dat mensen gericht benaderd dienen te worden, want dan kan bekeken kan worden of mensen ook aan de deur benaderd kunnen worden. Wellicht kan dit eerst massaal worden gedaan waarna er verfijnder wordt gewerkt en daar worden middelen voor uitgetrokken. Met betrekking tot particuliere verhuur verwijst zij naar het programma Besparen dat vorig jaar is vastgesteld. Daarover zou jaarlijks een update komen en het is de bedoeling dat deze in de zomer van 2023 verschijnt. Zij zal dan ook meer op de particuliere verhuurders terugkomen. De regeling die er nu al voor corporaties ligt, zal dan ook voor de verhuur gaan gelden en dat maakt het financieel gemakkelijker. Op deze manier wordt geprobeerd om huurders te ondersteunen om zichzelf juridisch te kunnen laten bijstaan als een en ander achterblijft. Ook hierop komt zij na de zomer 2023 terug. Zij bevestigt dat een huurder die wil verduurzamen ook recht heeft op regelingen, maar dit moet vaak wel met toestemming van de verhuurder gebeuren. De gemeente zet er echter op in dat verhuurders gaan verduurzamen.

Mevrouw **Heijne** (GL) bedankt haar voor het antwoord en vraagt of dat nog op de website Jouw Huis Slimmer kan worden gezet.

De heer **Peeters** (CU) verzoekt de wethouder nog om actief de websites op te sporen, een en ander te kanaliseren en overbodige logo's uit de lucht te halen.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat de gemeente bezig is met het toegankelijker maken van de website, maar ook kijkt wat er weg kan. Daarnaast wordt er gewerkt aan het inzichtelijker maken van andere routes en als er samengewerkt kan worden met partners, dan wordt dat ook gedaan. Zij zal ervoor zorgen dat er ook actie ondernomen wordt op websites die onterecht met het gemeentelijke logo werken. Op de vraag van de heer **Peeters** (CU) om een terugkoppeling antwoordt zij dat deze na de zomer zal komen.

De **voorzitter** constateert dat er in Q3 een brief van de wethouder hierover aan de raad zal worden gezonden.

Mevrouw **Hoenkamp** (PvdD) maakt zich zorgen over eigenaren die in het gespikkelde bezit complex zitten en die vaak € 10.000-100.000 kwijt zijn aan verduurzaming

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat er al eerder een debat is gevoerd over een professioneel onderhoudsplan en daarbij bleek dat bij corporaties met gespikkeld bezit en grondgebonden woningen dat de eigenaren wel kunnen meeliften op acties. De gemeente blijft dergelijke acties stimuleren, maar weet ook dat het niet altijd goed werkt en daarom wil de gemeente de eigenaren benaderen. Zij wijst erop dat het bij particulieren vaak te maken heeft met een verandermoment in hun leven en de gemeente kijkt of er momenten zijn die aantrekkelijk zijn voor mensen om te verduurzamen. Zij zegt toe dat er aan het eind van Q3 of begin van Q4 een brief aan de raad zal worden gezonden waarin wordt ingegaan op het eenvoudiger maken van de reis. Daarin zal ook worden aangegeven wat er gebeurt op het gebied van besparing.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zegt dat er niet alleen over besparen is gesproken en vraagt of de wethouder die verbeteringen ook kan meenemen in die brief.

Wethouder **Van Hooijdonk** zegt dat de brief zowel over VvE's als over particuliere verhuur zal gaan. Zij wijst op het programma besparen dat al eerder is vastgesteld. Daarnaast was er de losse toezegging over PV-panelen en verhuur en deze loopt inmiddels.

Mevrouw **Zwinkels** (CDA) zou al blij zijn als de website Jouw Huis Slimmer.nl toegankelijk wordt gemaakt.

De **voorzitter** constateert dat er een toezegging is gedaan, namelijk dat de wethouder eind Q3/begin Q4 2023 een brief aan de raad hierover zal sturen. Hij sluit de vergadering om 20.50 uur en wenst de aanwezigen wel thuis.

Verslag openbare middagvergadering commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Datum 15 juni 2023
Locatie Stadhuis Raadszaal, Stadhuisbrug 1, Utrecht
Verslag door mevrouw M. de Mul (Notuleerservice Nederland)

Aanwezigen

De voorzitter Cees Bos, wethouder Dennis de Vries, de leden Kirsten Alblas (CU), Meike Hellevoort (GroenLinks), Gertjan te Hoonte (VVD), Xenia Minnaert (PvdD), Annemarijn Oudejans (Student & Starter), Charlotte Passier (Volt), Titus Stam (PvdA), Nadia Stylianou (D66), Mirac Usta (DENK), Joost Vasters (D66), Jantine Zwinkels (CDA), de commissiegriffier Mariska de Vos

Verslag commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

1 Opening 1
2 Vaststellen agenda 15 juni 2
3 Vaststellen van ingekomen agenderingen 2
3.1 Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht 2
3.2 Voortgangsrapportage Samen voor Overvecht 3
3.3 Groene verantwoordingsdag 3
4 Raadsbrief Rapportage Wonen in Utrecht 4
Lijst van toezeggingen 17

1 Opening

De voorzitter opent de vergadering. Hij meldt dat men zich uiterlijk tot dinsdag 20 juni bij de griffier kan aanmelden voor het werkbezoek aan Wenen.
Dit is de laatste reguliere commissievergadering voor het zomerreces. De volgende vergadering is op 7 september. Mochten er onderwerpen tijdens het reces voorbij komen die de leden willen toevoegen aan de agenda dan kan dat via de groepsapp kenbaar worden gemaakt. De voorzitter zal vanuit zijn mandaat en in overleg met de griffier kijken of er tijd is, de agenda van 7 september dan aanvullen en aan de commissie terugkoppelen. De urgentie van het onderwerp wordt meegenomen in de afweging of iets direct geagendeerd wordt.

De voorzitter heeft begrepen dat er aankondigingen voor agendering zijn. Daar wordt bij punt 3 op teruggekomen. Hij vraagt of er commissieleden zijn die een mededeling willen doen.
De voorzitter peilt of er animo is voor een werkbezoek aan energieontwikkelingsbedrijven. Meerdere partijen geven aan daar met één of twee personen aan te willen deelnemen. De voorzitter verzoekt dit via de app door te geven, zodat er verder invulling aan gegeven kan worden.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) heeft een voorstel voor een werkbezoek aan Energie-U en Milieucentrum Utrecht. Het werkbezoek zal gaan over de vraag hoe bewoners meer kunnen worden gestimuleerd en begeleid bij duurzaam leven en het treffen van duurzame maatregelen aan huizen. Ze hoort graag of daar interesse voor is.

De voorzitter vraagt of daar animo voor is. Er is weinig animo. De voorzitter vraagt om hier via de app op terug te komen.
Hij vraagt of er mededelingen vanuit het college zijn.

Wethouder De Vries zegt dat er raadsvragen zijn gesteld over de aanpak huisjesmelkers. Hij stelt voor om daar een technische bijeenkomst voor te organiseren. Daarin wil het college de commissie informeren over de aanpak van huisjesmelkers en het handhaven ervan.

De voorzitter constateert dat daarvoor binnen de commissie belangstelling bestaat, en vraagt de wethouder om dit initiatief te nemen.

2 Vaststellen agenda 15 juni

De voorzitter vraagt of de commissie kan instemmen met de agenda. Er zijn geen reacties. De voorzitter stelt de agenda vast.

3 Vaststellen van ingekomen agenderingen

3.1 Initiatiefvoorstel Aanpak houtstook, volgende stap naar schone lucht

De voorzitter geeft aan dat in de commissie EDVW van 1 juni is aangekondigd dat het voorstel wordt geagendeerd voor de commissie van 7 september met een voorgestelde behandeltijd van 120 minuten.

De heer Te Hoonte (VVD) wil hierover graag eerst een RIB. Dit initiatiefvoorstel kan vergaande consequenties hebben. Het is dan ook belangrijk om de keerzijde van de medaille te horen. Hij heeft begrepen dat dit in augustus nog kan, maar dan moet wel gekeken worden of het uitnodigen wel lukt gezien het zomerreces. Op basis van de RIB kan de definitieve behandeltijd worden vastgesteld.

De voorzitter geeft aan dat het onderwerp is ingepland op 7 september. Waarschijnlijk wordt er een RIB op 29 augustus ingeroosterd. Dat betekent dat daar tussenin maar enkele werkdagen zitten. De vraag is of kan worden ingestemd met een agendering in de commissie van 7 september met een behandeltijd van 120 minuten.

De heer Te Hoonte (VVD) merkt op dat hij verbaasd is dat het op 7 september op de agenda staat, omdat nog niet gevraagd was of er behoefte is aan een RIB. Bij initiatiefvoorstellen wordt dat vaak wel gedaan. Om de initiatiefnemers tegemoet te komen stelt hij voor om een RIB daarvoor te organiseren, maar daar moet wel ruimte voor zijn.

De voorzitter zegt dat het aan de commissie is om het te agenderen. Als er behoefte is aan een RIB, dan moet dat snel gebeuren. Dan kan het onderwerp ook op korte termijn worden geagendeerd voor de commissie.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat haar partij de RIB graag mee-organiseert. Het zou goed zijn om dat zo snel mogelijk te doen. Als het qua planning heel ingewikkeld wordt is het wat GL betreft oké om de behandeling een commissie later te doen.

De heer Vasters (D66) sluit zich aan bij GL en de VVD. Als de RIB in augustus plaatsvindt kan het onderwerp in september worden behandeld, en anders wordt het oktober.

De voorzitter informeert of de commissie daarmee in kan stemmen. Hij constateert dat dat zo is. De RIB zal plaatsvinden op 29 augustus en de behandeling op 7 september voor 120 minuten. Lukt dit niet, dan zal de RIB in september plaatsvinden en in oktober de commissiebehandeling.

Mevrouw Minnaert (PvdD) doet graag mee met de RIB. Haar collega Louise de Vries zal dit overnemen van Anne Sasbrink.

3.2 Voortgangsrapportage Samen voor Overvecht

De voorzitter meldt dat deze rapportage door de heer Van der Steeg (CDA) is geagendeerd. Deze is niet aanwezig.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat deze rapportage samen met D66, Volt, PvdD, GL, PvdA, VVD, DENK en UtrechtSolidair is geagendeerd. Zij geeft aan dat zij hiervoor eerst een RIB en daarna een commissiedebat zouden willen.

De voorzitter geeft aan dat dit in principe ook op 7 september zou kunnen plaatsvinden, als de RIB in augustus georganiseerd kan worden. Hij vraagt hoeveel tijd hiervoor gereserveerd zou moeten worden.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zou, gezien het aantal agenderende partijen, in de commissie wel meer willen uittrekken dan een uur. Wellicht dat dit voor de RIB wel passend is.

Mevrouw Stylianou (D66) zegt dat het goed zou zijn om voor deze RIB de wijk in te gaan om specifieke ervaringsverhalen van de bewoners te horen. Daarmee kan worden beoordeeld of de juiste dingen gedaan worden. Zij stelt voor om de RIB op locatie te houden en daar 90 minuten voor te reserveren. Dat past dan misschien niet op dezelfde RIB-avond als het vorige onderwerp.

De voorzitter zegt dat dat de 29e inderdaad niet gaat lukken. Dat zou betekenen dat dit moet worden doorgeschoven: RIB in september, behandeling in de commissie van oktober.

De commissiegriffier zegt dat op 26 september een RIB-avond is die gebruikt zou kunnen worden. De behandeling kan dan plaatsvinden op 5 oktober.

De voorzitter vraagt of de commissie zich daarin kan vinden.

Mevrouw Zwinkels (CDA) kan zich daar in vinden.

De voorzitter stelt vast dat hier 90 minuten voor wordt gereserveerd.

3.3 Groene verantwoordingsdag

De voorzitter meldt dat dit onderwerp, geagendeerd door het CDA, is ingepland voor de commissie van 7 september. Hij vraagt naar de behandeltijd.

Mevrouw Zwinkels (CDA) geeft aan dat dit naar aanleiding van een brief is die gisteren is ontvangen. Op dit moment doen Volt en PvdD mee als agendeerders, mogelijk ook D66. Een uur lijkt haar voldoende.

De voorzitter vraagt aan de commissiegriffier of er nog ruimte is op 7 september. Dat blijkt zo te zijn. Er wordt 60 minuten voor gereserveerd.
Daarmee is dit agendapunt afgehandeld.

4 Raadsbrief Rapportage Wonen in Utrecht

De voorzitter geeft aan dat deze raadsbrief door veel partijen is geagendeerd. De fracties willen met elkaar en met het college in debat over de Rapportage Wonen in Utrecht van 2023. De rapportage maakt inzichtelijk hoe de Utrechtse woningmarkt en woningvoorraad zich ontwikkelen. De fracties willen in debat over hoe de bevindingen uit de rapportage geduid moeten worden en wat dit betekent voor (eventuele) bijsturingen van het beleid. Daarbij willen zij het in ieder geval hebben over de afname van het aantal uitgegeven bouwvergunningen, de afname van het percentage sociale huur en de verslechterde positie van het middensegment. De bespreking vindt plaats in één termijn in 90 minuten. Wethouder Eerenberg is niet aanwezig. Het onderwerp valt onder de verantwoordelijkheid van wethouder De Vries, maar mochten er vragen zijn die een andere portefeuille raken dan wordt wethouder De Vries gesouffleerd door de andere portefeuilles.

De voorzitter geeft het woord aan de VVD voor hun inbreng.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat dit onderwerp al in maart was geagendeerd, om aandacht te vestigen op de cijfers en het feit dat de woningbouw snel genoeg ging. Mevrouw Meerding zou het woord voeren maar zij zit nu in een andere commissievergadering. Daarom voert de heer Te Hoonte het woord. De VVD zag toen al een dreigend probleem in de woningbouw en was helemaal niet zo enthousiast als de cijfers leken te zijn. Inmiddels hebben zij dat bevestigd gezien in de Voorjaarsnota. Het aantal uitgegeven bouwvergunningen is enorm teruggelopen. Het percentage middensegment komt niet in de buurt van de ambitie. De woningmarkt is de laatste jaren aan het veranderen. Wensdenken en hoge ambities stellen klinkt misschien mooi, maar je moet ook realistisch zijn over hoe de woningmarkt zich ontwikkelt en hiernaar handelen. Het college doet dat onvoldoende en kijkt teveel door een roze bril, terwijl de cijfers uit de rapportage Wonen een ander beeld laten zien. Op veel vlakken kan het college haar eigen gestelde ambities niet waarmaken. Dat is terug te zien in de woningbouwproductie bij het aantal afgegeven bouwvergunningen maar ook in het percentage sociale huur dat is teruggelopen van 36 naar 32 procent, het middensegment, waar het percentage is teruggelopen van 30 naar 25 procent, en er is ook sprake van terugloop op bijna alle andere ambities. Hoe verklaart de wethouder deze terugloop, en het feit dat de Voorjaarsnota, die twee maanden later komt, al veel negatiever is? Wat gaat het college anders doe nu deze cijfers bekend zijn? Gaat het beleid ingetrokken worden? Worden er geplande ontwikkelingen geannuleerd? Doorgaan met de ambities zoals die zijn gesteld in het coalitieakkoord lijkt de VVD onverstandig nu de woningmarkt sinds het schrijven van dat akkoord verder is veranderd. Het wordt tijd dat het college kritisch kijkt naar de hele eisenlijst die er aan ontwikkelaars wordt gesteld en de keuzes die moeten worden gemaakt. Daarmee moet de woningbouw een impuls krijgen.

Mevrouw Hellevoort (GL) vraagt wat de VVD anders zou willen doen.

De heer Te Hoonte (VVD) antwoordt dat het eisenpakket volgens de VVD kritischer tegen het licht moet worden gehouden. Misschien moet bij sommige projecten gezegd worden “hier gaat het echt om woningbouw, dus dan moet het wel volgens het Bouwbesluit maar niet volgens het extra pakketje aan eisen dat door de gemeente is geformuleerd”. Het kan per project verschillen welke eisen je laat varen. Het gewoon doorgaan met het stapelen van ambities en eisen zoals dat nu gebeurt is geen weg die tot een resultaat zal leiden.

Hij vervolgt zijn betoog door aan te geven dat het de VVD in het rapport opviel dat de lasten bij koopwoningen nauwelijks verschillen. Dat geldt wel voor mensen die een lage hypotheekrente hebben kunnen afsluiten, maar mensen die moeten herfinancieren met een hogere hypotheekrente kunnen in de problemen komen. Daar gaat het college helemaal niet op in. De VVD maakt zich ook zorgen over mensen die hun huis voor de hoofdprijs hebben gekocht en over 5 of 10 jaar hun hypotheek moeten oversluiten tegen een hogere rente. Zou dat ook niet moeten worden gemonitord?

Ook wordt er opgemerkt dat de lasten voor 65-plussers lager zijn dan voor anderen. Er wordt gezegd dat dat zou kunnen komen doordat ze een oudere hypotheek hebben, maar dat zou ook kunnen komen doordat ze dertig jaar geleden hun huis hebben gekocht voor een heel ander bedrag dan waar je het nu voor koopt. Het probleem hier is de vraag hoe je de mensen, die het college wil laten verhuizen naar een ander type woning, wil laten verhuizen als de lasten zoveel lager zijn dan een nieuwbouwwoning, want dan gaan ze gewoon naar het starterstarief. De VVD mist duiding op de dingen die niet goed gaan in de stad en ziet vooral duiding op de dingen die volgens het college wel goed gaan.

De voorzitter geeft het woord aan D66 voor hun inbreng.

Mevrouw Stylianou (D66) geeft aan dat het een heel actueel onderwerp is. Vanmorgen stond er in het AD een artikel over koophuizen die onbetaalbaar zijn, huurhuizen te duur, jongeren die zich grote zorgen maken. Afgelopen dinsdag was er een RIB over prestatiedruk, waarbij nadrukkelijk naar voren kwam dat jongeren alleen meer bezig zijn met zoveel mogelijk geld vergaren om later een toekomst te hebben. De woningmarkt is daarvan een van de zorgen. Dat is ook de conclusie die uit de Woonmonitor getrokken kan worden. Als naar de cijfers wordt gekeken, bijvoorbeeld figuur 2.7, is duidelijk dat de slaagkans naar leeftijd per jaar echt heel erg laag is voor jongeren en heel erg hoog voor 65-plussers. Er is een toename van 500 reacties per woning ten opzichte van een jaar eerder. Duidelijk is dat jongeren en starters de klos zijn in Utrecht. Vaak gaat het in debatten over de huisvesting van kwetsbare Utrechters of van studenten, wat ook ontzettend belangrijk is, maar er dreigt een groep vergeten te worden. D66 vraagt of de wethouder die zorg deelt.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat D66 het heel erg over huren heeft. Terecht, want daar hebben starters het lastig. Maar het is opvallend dat het aantal koopwoningen dat aan starters worden verkocht al een aantal kwartalen rond de 500 ligt. Roept D66 dan niet op om ook koopwoningen beschikbaar te maken voor starters?

Mevrouw Stylianou (D66) zegt dat ze het helemaal eens is met de roep om betaalbare koopwoningen voor starters. Daar is een enorme vraag naar en het aanbod neemt af. D66 deelt die zorg absoluut.

Ze vervolgt haar betoog door aan te geven dat de wethouder heeft laten weten dat het fonds betaalbare koop pas in Q4 dit jaar komt. D66 wil de wethouder wel uitdagen om op basis van die eigen monitor hiervan breder werk te maken. Het Actieplan Koop wordt veel genoemd maar het lijkt nog geen breed thema. D66 vraagt de wethouder om alvast de belangrijkste acties te schetsen en te laten weten hoe de gemeente hier werk van maakt.
D66 betreurt het dat naar tien procent loting is gegaan. Toch wordt aangegeven dat het aandeel toewijzingen via het lotingsmodel als gevolg van het veranderende lokale beleid het afgelopen jaar is afgenomen van achttien naar zeven procent. Dat is niet hoe D66 het wil zien. Zij willen graag een toezegging van de wethouder dat er echt tien procent via het lotingsmodel toegewezen gaat worden vanaf nu.
Tenslotte doet D66 twee oproepen. Het tekort aan betaalbare woningen blijft groot. D66 moedigt de wethouder aan om hier vaart mee te maken en het beter benutten van de bestaande woonvoorraad en daarmee meteen aan de slag te gaan met kansen voor het optoppen van gebouwen met één à twee woonverdiepingen. Ten tweede vraagt D66 om snel werk te maken van de rol die woningcorporaties kunnen spelen bij het ontwikkelen van middenhuur. Ook hierop lijkt urgentie te ontbreken.

De voorzitter geeft het woord aan Student & Starter voor hun inbreng.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) zegt dat door D66 al is aangegeven hoe nijpend de woningnood is. Zeker jonge Utrechters ervaren enorme stress over het niet kunnen krijgen van een woning. Zij gaat daarom in op een paar kritische punten die Student & Starter tegenkwam in het rapport.
Ten eerste de afname van het aandeel sociale huur van 36 naar 32 procent. Dit komt vooral voor binnen de particuliere sociale huur. Tegelijkertijd is het aantal sociale huurwoningen in het bezit van woningcorporaties stabiel gebleven.

Mevrouw Zwinkels (CDA) is hierover verbaasd omdat in het coalitieakkoord, van onder andere Student & Starter, staat dat sociale huur corporatiehuur is. Stelt Student & Starter dan voor om dit open te breken, omdat zij ook de particuliere huurders wil terugzien?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) zegt dat sociale huur wat hen betreft inderdaad corporatiehuur is. Het aantal sociale huurwoningen is afgenomen van 36 naar 32 procent, en dat is hoe dan ook onwenselijk. Dus zolang er geen nieuwe corporatiewoningen in de sociale huur komen is het voor Student & Starter niet erg als er in de tussentijd ook particulier verhuurd wordt. Maar de inzet moet natuurlijk zijn om corporatiewoningen toe te voegen. Daarna kunnen particuliere woningen uitgefaseerd worden.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vindt het vreemd dat eerst particuliere verhuurders weggejaagd worden door alleen corporatiehuur toe te staan, en daarna te zeggen “zolang we er nog niet zijn vinden we particuliere verhuurders goed”. Wat wil Student & Starter nu?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) zegt dat sociale huur wat haar partij betreft corporatiehuur is.

Mevrouw Zwinkels (CDA) neemt aan dat de eerdere stellingname in het betoog van Student & Starter wordt teruggenomen, want dat is tegenstrijdig met wat zojuist werd gezegd.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat dat klopt.

De heer Te Hoonte (VVD) is hierover ook verbaasd. De vorige periode zijn er best wel wat woningen van particuliere verhuurders toegevoegd die sociaal zijn. Student &Starter kiest er bewust voor om dat nu niet te doen. Waarom kiest Student & Starter hier zo bewust voor? De corporatie kan straks door zijn geld heen zijn. Wie gaat er dan investeren?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat dat een als-dan-situatie is. Voor zover zij heeft begrepen zitten de corporaties niet in zwaar weer en kunnen zij de sociale huurwens gewoon realiseren.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat Utrecht wel vastzit aan de corporaties die er nu zijn. Er kan niet zomaar een corporatie van een andere gemeente worden ingevlogen. Als deze corporaties zeggen “dat doen we niet” dan is er dus niemand die die woningen gaat ontwikkelen. Zij moeten keuzes maken over welk project ze nu doen en welk project volgend jaar, zij kunnen niet alles tegelijkertijd investeren. Hij vraagt Student & Starter om nogmaals naar de opmerking uit het coalitieakkoord te kijken.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat dat opnieuw een als-dan-stelling is. Zij gelooft dat er met de corporaties goede afspraken worden gemaakt. Daar moeten wij als gemeente vertrouwen in hebben. Student & Starter vertrouwt erop dat het aantal woningen kan worden gerealiseerd.

De heer Te Hoonte (VVD) vraagt waar het vertrouwen dat deze corporaties het allemaal gaan oplossen en de doelstellingen van het college gaan halen op is gebaseerd. Waarom moet er tevoren al een hek voor worden geplaatst om andere partijen te weren?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat bij corporaties beter gecontroleerd kan worden of het wel goed gaat dan bij particuliere verhuurders. Bij het huurteam komen veel aanvragen binnen over particuliere verhuurders die niet doen wat ze beloven en te hoge huren vragen. Dit kan door de gemeente niet worden gereguleerd. Wat Student & Strater betreft wordt dus vol ingezet op verhuren via woningcorporaties.

Zij vervolgt haar betoog door aan te geven dat er een flinke daling in het aantal nieuwbouwwoningen te zien is. Dat is zorgelijk, want zonder vergunning kan er niet worden gebouwd en komen er ook geen nieuwe huizen bij. Dat is helaas een landelijke trend. Student & Starter vraagt wat er specifiek in Utrecht aan kan worden gedaan om het aantal vergunningen omhoog te krijgen. Aan de wethouder wordt gevraagd hoe hij reflecteert op het behalen van de ambities op het gebied van woningaantallen door het dalen van het aantal vergunningen voor

nieuwbouwwoningen.
Verder toonde het rapport aan dat het aantal verlote woningen ook drastisch is gedaald met als reden lokaal beleid. In het coalitieakkoord is genoemd dat tien procent van alle nieuwbouwwoningen wordt verloot, en toch is het percentage gedaald naar zeven procent. Hoe kan dit en hoe zorgt de wethouder ervoor dat het percentage weer opgehoogd wordt?
De kans op een sociale huurwoning is vier procent. De groep 65-plussers in Utrecht heeft de grootste kans op een sociale huurwoning. Hoe jonger je bent, hoe lager de kans op een sociale huurwoning. Dit terwijl jonge Utrechters net zo hard een woning nodig hebben als ouderen. De oorzaak is grotendeels de lange wachttijd en het feit dat het aantal verlote woningen zo laag ligt. Hoe wordt ervoor gezorgd dat ook jonge Utrechters aan een sociale huurwoning komen? In een eerder debat heeft de PvdA al voorgesteld om de inschrijving eerder open te stellen, zodat wachttijden eerder opgebouwd kunnen worden. Hoe kijkt de wethouder daarnaar?

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat het beleid van het college in de afgelopen en huidige periode was om te sturen op woningen waar ouderen naar toe kunnen verhuizen, zodat ze een eengezinswoning achterlaten. Andere partijen, zoals de VVD, wilden liever in een polder eengezinswoningen bouwen, maar dat werd als heel slecht bestempeld want er moest vooral voor worden gezorgd dat de bestaande eengezinswoningen vrij komen. Is het dan niet juist goed dat 65-plussers snel aan een woning kunnen komen en uit hun bestaande woning gaan?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat het goed zou zijn als ouderen naar een kleinere of meer passende woning zouden doorverhuizen, zodat er wat beweging is op de woningmarkt. Tegelijkertijd kunnen jonge Utrechters nu helemaal niet aan een huis komen. Daarom vraagt Student & Starter hoe dat verbeterd kan worden zodat zij meer kans krijgen om toe te treden tot de woningmarkt of een sociale huurwoning krijgen.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt naar het voorstel om jongeren zich eerder in te laten schrijven om zo meer jaren te kunnen sparen voor een sociale huurwoning. Volt koppelt dat aan de ton die jongeren tot voor kort konden krijgen, wat er toe leidde dat de huizenprijzen omhoog werden gestuwd. Hoe ziet Student & Starter dat voor zich?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) zegt dat het hier om de verloting van sociale huurwoningen gaat, en niet over de koop of verkoop van huizen.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt of het over de verloting van sociale huurwoningen gaat, en dus niet over de algehele wachttijd die mensen hebben voordat ze hoger op de lijst komen te staan.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) zegt dat het om de wachttijd voor sociale huur gaat.

Mevrouw Passier (Volt) zegt dat het haar ook om die wachttijd gaat. Die is nu elf tot twaalf jaar. Als mensen zich nog eerder kunnen inschrijven loopt de wachttijd ook op. De mensen komen niet eerder aan de juiste woning.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat als een zestienjarige zich voor een woning inschrijft dan betekent dat dat deze eerder in zijn leven een kans heeft op een sociale huurwoning. Het zal niet veel schelen maar het helpt jonge mensen wel om eerder toegang te krijgen tot een sociale huurwoning.

Mevrouw Minnaert (PvdD) zegt dat niet alle ouders van jongeren weten dat ze hun kinderen eerder in moeten gaan schrijven. Dat creëert ongelijkheid. Hoe ziet Student & Starter dat?

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) antwoordt dat ze dat een goed punt vindt, dat ze juist wilde adresseren in haar betoog.

Ze gaat verder met haar betoog. De SSH heeft al een mooie deal met Woningnet. Als je je voor allebei tegelijkertijd inschrijft krijg je korting op Woningnet. Dit is echter alleen voor studenten. Student & Starter vraagt hoe ervoor wordt gezorgd dat alle jonge Utrechters bekend worden met Woningnet en het voordeel van je vroeg inschrijven.

De voorzitter geeft het woord aan Volt voor hun bijdrage.

Mevrouw Passier (Volt) merkt op dat de woningvoorraad die in het rapport is vermeld niet overeenkomt met de gewenste woningen. Er is een groter aanbod van appartementen dan vraag, terwijl er juist meer behoefte is aan eengezinswoningen dan het aanbod. Dat terwijl we zien dat er vooral appartementen worden gebouwd die steeds kleiner worden. Volt vraagt of hetgeen er nu aan plannen ligt gaat voldoen aan de vraag, en wat die plannen gaan oplossen in die vraag. Wat Volt ook mist in het rapport is de conclusie uit het onderzoek. Het is een mooie opsomming van gegevens, maar wat Volt graag zou willen zien is een conclusie waaruit de samenhang blijkt. Verder vraagt Volt hoe het college hiernaar kijkt.
Tenslotte vraagt Volt of er zicht is op de hoeveelheid mensen dat op de wachtlijst staat en echt op een woning wacht, en hoeveel mensen punten sparen voor als dat echt nodig is. Verschillende mensen staan op de lijst terwijl ze niet direct een woning zoeken.

De voorzitter geeft het woord aan de CU.

Mevrouw Alblas (CU) ziet ook dat er weinig gebouwd wordt en dat het moeilijk is om aan een sociale huurwoning te komen. Tegelijk doet Utrecht het niet slecht, als je naar andere grote steden kijkt. Daar koopt of huurt de woningzoeker natuurlijk niets voor. Er zijn al wat vragen gesteld, dus de vragen die daaraan gelijkend zijn zal mevrouw Alblas overslaan.
De CU vindt het belangrijk dat woningen worden toegewezen aan kwetsbaren, ondanks de woningnood. Gelukkig gebeurt dat nog steeds. Tegelijk is er ook veel druk bij het toewijzen van woningen aan mensen zonder huis en thuis, waardoor ook de opvang voor deze mensen stroopt. Kan de wethouder toelichten of op dit moment toewijzingen aan kwetsbaren nog steeds gebeurt op een niveau dat we wenselijk vinden, of dat dit op dit moment beter zou kunnen en zo ja, of daar plannen voor zijn buiten het tijdelijk wonen om.
Het valt de CU net als Volt op dat appartementen steeds kleiner worden en eengezinswoningen steeds groter. De CU is voorstander van meer wooneenheden van net iets minder woonoppervlakte, zodat woningen betaalbaarder worden en de beperkte grond beter benut wordt. Wel vinden zij dan dat dat niet alleen voor appartementen zou moeten gelden, maar ook voor eengezinswoningen want dat is wel zo solidair. Hoe kijkt de wethouder daarnaar en is er invloed daarop mogelijk?
Bij kleinere woningen is het heel belangrijk dat er kwalitatief goede en groene gemeenschappelijke tuinen en wellicht ook andere gemeenschappelijke ruimtes zijn. Dat geldt niet alleen voor eengezinswoningen, maar ook voor appartementen en hoogbouw. Heeft de wethouder daar goed aandacht voor bij alle plannen die gaan komen?
Verder vraagt CU of de gemeente actief innovatieve wooninitiatieven zoals woongroepen, friendswoningen en andere coöperatieve woonvormen ondersteunt om hun initiatief uitvoerbaar te krijgen. Kan de wethouder daar iets over zeggen?
Tot slot vraagt de CU zich af of er al iets creatiefs met de doorstromingsproblematiek wordt gedaan. Vaak zijn er wel voldoende woningen, maar wonen mensen niet in passende woningen, en zijn wel passende woningen niet beschikbaar. Er worden wel eens briefjes opgehangen in de supermarkt van mensen die op zoek zijn naar woningruil, maar het bereik is dan wel klein. Is het misschien mogelijk om ergens aan te geven dat je groter of kleiner wilt wonen, en dat iemand van de gemeente dan passend aanbod aan elkaar koppelt? Of bestaat het al en is dat nog niet bekend? Heeft de wethouder nog andere creatieve ideeën hiervoor?

Mevrouw Zwinkels (CDA) geeft aan dat ze dat laatste een goed idee vindt. Zo'n instrument was er bij de woningcorporaties, maar dat is gestopt. Zij vraagt of de CU het met haar eens is dat aan de woningcorporaties aangegeven zou moeten worden dat de gemeente dat weer terug wil.

Mevrouw Alblas (CU) kende dit instrument nog niet. Misschien is het inderdaad een idee om hiernaar te vragen. Ze weet niet waarom het destijds gestopt is en vraagt de wethouder of hij hier iets over kan zeggen.

De voorzitter geeft het woord aan GL voor hun inbreng.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat de rapportage met cijfers onderbouwt wat al een tijdje gebeurt in de stad. Het soort woningen dat Utrecht heeft en dat erbij komt sluit onvoldoende aan op de vraag. Teveel mensen, met name onder de 35 jaar, zijn aangewezen op hele dure particuliere huur. Het zijn mensen die liever willen kopen, maar voor wie de huizenprijzen veel te hoog zijn geworden. Het zijn ook mensen die net niet meer in aanmerking komen voor sociale huur, maar

niet genoeg inkomen hebben voor een huur van vijftienhonderd euro per maand. Wat GL betreft bestaat de meest zorgelijke groep uit mensen die eigenlijk recht hebben op een sociale huurwoning, maar daar niet tussen komen. Deze mensen moeten nu een veel te groot deel van hun inkomen besteden aan woonlasten. Meer dan zestig procent, zo blijkt uit de rapportage.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat deze intro zomaar de intro van het CDA zou kunnen zijn. Zij is benieuwd wat GL zou willen doen om die doorstroming op gang te brengen. Is GL het met haar eens dat er moet worden gestopt met de focus op het sociale segment, maar juist naar het middensegment moeten worden gekeken? Dan komen de sociale huurwoningen echt beschikbaar voor de mensen die daarop zijn aangewezen.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat het allebei nodig is. De focus van GL ligt vaker op het sociale segment, want daar zijn de wachttijden lang en het is een kwetsbare groep.

De heer Stam (PvdA) vraagt of GL weet dat het segment dat scheef woont eerder teveel huur dan te weinig betaalt. Het sociale segment verplaatsen naar het middensegment werkt dus eigenlijk niet. Is GL dat met hem eens?

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat het misschien niet zo stellig is als de heer Stam zegt. Het is wel een mooi bruggetje naar het vervolg van haar betoog.

Ze gaat verder met haar betoog door aan te geven dat elf procent van de huurders in Utrecht scheef woont. Daarbij gaat het niet over mensen met een te hoog inkomen voor een sociale huurwoning, maar het duur scheefwonen door mensen die met een te laag inkomen in een duur huis wonen. Elf procent is echt hoog. De oplossing daarvoor is het bouwen van veel sociale huurwoningen. Helaas is in de rapportage te zien dat het aandeel sociale huurwoningen daalt. Dat dat in de particuliere sector gebeurt is te verklaren, maar dat het aandeel van de corporaties gelijk blijft is opmerkelijk, zeker gezien het feit dat we als sinds 2014 de ambitie hebben dat dit aandeel moet groeien. Aan de wethouder wordt gevraagd hoe het kan dat dit nog steeds niet gebeurt.

De heer Te Hoonte (VVD) zegt dat mensen die te duur scheefwonen alleen naar een sociale huurwoning terug kunnen als ze voldoende in inkomen zijn gedaald. De sociale huurwoning is geen oplossing als je niet aan de eisen voldoet.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat ze doelt op de groep mensen die in aanmerking zouden komen voor een sociale huurwoning maar die niet hebben kunnen vinden, en daardoor als een noodoplossing dan maar hele dure huur kiezen. Het lijkt haar heel moeilijk als je met deze situatie te maken hebt, maar het komt blijkbaar best veel voor.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt hoe GL het ziet voor mensen die wel genoeg verdienen om in de vrije sector te huren, maar waarvoor geen betaalbare huurwoningen zijn.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat dat inderdaad ook een probleem is. Het gaat ook helpen als mensen doorstromen naar middenhuur. Dat is alleen niet waar ze nu op heeft gefocust.

Mevrouw Passier (Volt) vraagt wat daar volgens GL de oplossing voor is.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat ze daar zo op in gaat.

Ze vervolgt haar betoog door aan te geven dat het belangrijk is dat in het coalitieakkoord is afgesproken dat bij nieuwe projecten minimaal veertig procent sociale huurwoningen moet worden toegevoegd en dat er een stop komt op de verkoop van sociale huurwoningen. Helaas worden alle problemen daarmee niet in één klap opgelost. Het is niet voldoende voor mensen die nu in de problemen zitten of komen. GL vraagt de wethouder of deze groep goed in beeld is. Zo nee, zou die goed in beeld kunnen komen? Zijn er manieren om deze groep te ondersteunen?
Tenslotte geeft zij aan dat de rapportage laat zien hoe belangrijk het is dat de overheid weer regie krijgt op de volkshuisvesting. Als het alleen maar aan de markt wordt overgelaten rijzen de prijzen de pan uit en wordt Utrecht een stad voor de happy few. Dat mag niet gebeuren. In dat kader vraagt GL zich af in hoeverre corporaties positief staan tegenover het oppakken van middenhuur. Kan de wethouder daarover iets zeggen?

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt hoe GL wil inzetten op dat middensegment. In het coalitieprogramma staat iets van vijfendertig procent bij nieuwbouw, maar op dit moment gebeurt dat nog niet. Wat kan van GL op dit punt worden verwacht de komende tijd?

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat daarover goede afspraken moeten worden gemaakt met ontwikkelaars. Zij zou het college willen vragen of hierbij ook een rol is weggelegd voor corporaties, want daar is meer regie op.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat deze discussie vaak in de raad heeft plaatsgevonden, ook met GL. Het is mooi als GL zich hierbij wil aansluiten, maar het is niet het beleid van de gemeente. Zij is benieuwd wat de reactie van de wethouder gaat zijn.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat ze daar ook heel benieuwd naar is.

Mevrouw Passier (Volt) mist de reflectie van GL. Die partij wil bouwen op hele dure grond, en dat heeft invloed op de huizenprijzen.

Mevrouw Hellevoort (GL) antwoordt dat dat een heel ingewikkelde discussie is. Wat GL betreft, en dat is ook in het coalitieakkoord afgesproken, zou het een goed idee zijn om als gemeente meer grond te hebben. De grondprijzen zijn inderdaad hoog, en daar heeft de gemeente maar beperkt invloed op. Dat zou één van de dingen kunnen zijn die de gemeente kan doen en daarover zijn afspraken gemaakt.

Mevrouw Passier (Volt) doelde op het bouwen in Rijnenburg. Zij geeft aan dat dit het Grondbeleid raakt, en geeft dit aan haar collega door.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat in de rapportage staat dat de middeninkomens het zwaar hebben. Die constatering wordt ongetwijfeld gedeeld. Het CDA wil van de wethouder graag weten of er wordt vastgehouden aan het Actieplan Middenhuur in de komende tijd. Verder is het CDA benieuwd of de uitsplitsing is gemaakt naar betaalbare koop en middenhuur, conform het Rekenkamerrapport. Het CDA roept het college op om de genoemde vijfendertig procent inderdaad waar te maken bij nieuwbouwprojecten.
Ten tweede gelooft het CDA erin dat de doorstroming op gang moet worden gebracht, ook om ouderen een alternatief te bieden. Vorige week stond in de krant een voorbeeld in de gemeente Assen, waarbij een seniorenmakelaar met knarrenhofjes en allerlei praktische zaken aan de gang gaat. Er is in Utrecht ook een verhuismakelaar. Het CDA vraagt of dat voorbeeld gevolgd kan worden en nog meer kan worden gedaan om dit succesvol voor elkaar te krijgen, en ook na te denken over voorzieningen en toegankelijkheid van woningen die al met al gaan helpen om die doorstroming tot een succes te maken.

De voorzitter geeft het woord aan de PvdA voor hun inbreng.

De heer Stam (PvdA) meldt dat ook hij de woordvoeder vervangt. De PvdA vraagt of deze rapportage op termijn niet moet worden uitgebreid naar een Rapportage Volkshuisvesting. Dus wat er nu in zit, maar ook een observatie van waar we naar toe willen met de stad: de sociale samenhang, de krachten in de wijk, de wijkaanpak, het breder observeren.
Daarnaast heeft de PvdA een extra grote zorg die ook in de brief wordt gesignaleerd: de afname van de sociale huur. De corporaties blijven in ieder geval gelijk, wat wederom bewijst dat het altijd via corporaties moet en niet moet worden toevertrouwd aan marktpartijen. Daarom vraagt de PvdA om extra inzet om corporaties in positie te brengen.
Verder wil de PvdA onderstrepen dat middenhuur gewoon stijgt, in absolute en percentuele getallen. Daar is de PvdA erg blij mee.
De heer Stam merkt op dat Utrecht erg veel bouwt, toch zijn er grote zorgen. Daarom doet hij wederom de oproep om de corporaties aan zet te brengen door met grondprijzen te werken en ze te helpen met bouwen nu het economisch tegenzit. De huidige situatie bewijst hoe kwetsbaar onzekere marktprijzen zijn. Bij een beetje tegenwind kunnen de winstmarges al zo klein uitvallen dat bouwprojecten stil liggen bij de particuliere sector.
Tenslotte merkt de PvdA dat scheefwonen vooral de andere kant op werkt: mensen wonen vooral te duur in plaats van te goedkoop. Zij roepen op om vooral daarop te focussen.

De voorzitter wil het woord geven aan de fracties van Bij1 en EenUtrecht. Van beide partijen is echter niemand aanwezig. Vervolgens wil hij het woord geven aan de fractie van Stadsbelang Utrecht. Daarvan is hij zelf de woordvoerder, maar omdat hij voorzitter is kan hij geen bijdrage leveren. Hij geeft het woord aan de fractie van DENK voor hun bijdrage.

De heer Usta (DENK) sluit zich aan bij de vraag van Volt omtrent de gemiste conclusie. Zij zouden ook graag een conclusie willen zien waarin is onderbouwd wat er verkeerd gaat en wat er beter kan. Als een partij die zich hard inzet voor betaalbare woningen voor Utrechters is DENK blij met deze rapportage. Het is goed om ervan bewust te zijn wat er speelt. Het is spijtig om te lezen dat de gemiddelde grootte van woningen krimpt. DENK zet zich in voor ruime woningen waarin mensen fatsoenlijk kunnen leven en niet moeten overleven. Het valt DENK ook op dat de voorraad sociale huur is afgenomen ten opzichte van de voorgaande jaren. Ook op dit punt maakt DENK zich altijd hard om meer sociale huur te realiseren. Goed dat met deze brief de urgentie nogmaals wordt erkend. Is het college het met DENK eens dat we op het gebied van betaalbare woningen ambitieuzer moeten zijn? Daarnaast vindt DENK, gezien het tekort, dat er een knip moet komen tussen sociale huur en de bijzondere groepen die onder sociale huur vallen. Kan de wethouder hierop reflecteren?

De voorzitter geeft het woord aan de PvdD voor hun bijdrage.

Mevrouw Minnaert (PvdD) sluit zich aan bij het punt van de PvdA over sociale huur en de onwenselijkheid van markt bij wonen. De PvdD ziet graag veertig procent sociale huur en minimaal veertig procent middenhuur of koop. D66 en Student & Starter hadden het ook over jongeren. Hoewel nagenoeg iedereen onder de wooncrisis lijdt wil PvdD graag aandacht vragen voor de situatie waarin jongeren zich bevinden. Door de lange wachtlijsten is het voor hen extra moeilijk om aan een woning te komen. Welke mogelijkheden ziet de wethouder om de achterstand van jongeren op de wachtlijsten te verminderen? Dit naast het al genoemde idee om jongeren eerder te laten inschrijven op woningen.
De PvdD krijgt signalen dat er behoorlijk wat winkelpanden met leegstaande bovenverdiepingen zijn. Gezien de ernst van de wooncrisis kunnen we ons dat niet veroorloven. In hoeverre heeft het college hier zicht op en wat wordt hieraan gedaan?

De voorzitter schorst de vergadering voor tien minuten.

- *Schorsing* –

De voorzitter heropent de vergadering geeft de wethouder het woord voor de beantwoording van de vragen.

Wethouder De Vries zegt dat hij eerst een algemene beschouwing zal geven. Daarna zal hij ingaan op de gestelde vragen. Hij bedankt de commissie voor het agenderen van het onderwerp. Het is goed om af en toe uit te zoomen en te kijken naar volkshuisvesting in algemene zin. Het onderzoek geeft cijfers en de duiding ervan is een politieke kwestie. Volgens de wethouder worden er conclusies aan verbonden die zijn terug te zien in het beleid en in het coalitieakkoord, waar wordt ingezet op 40 procent sociaal en 35 procent middensegment. Dat is ook te zien in de aanpak van de bestaande woningvoorraad.

Mevrouw Passier (Volt) zegt dat het voor het eerst is dat er zo'n rapportage is voorgelegd. Is al het beleid gestoeld op soortgelijke rapportages die er intern allang waren, of is dit een rapportage die aansluit op beleid dat al was gevormd?

Wethouder De Vries antwoordt dat het inderdaad voor het eerst is dat er zo'n rapportage is, maar het is beide waar. Als het gaat om inzicht op het gebied van wonen is er ook de Woonrapportage. Er waren dus al langer cijfers op het gebied van wonen. Deze zijn nu gebundeld. Deze rapportage helpt bij het duiden van de ontwikkelingen in Utrecht. Tegelijkertijd is het ontzettend complex. Het gaat over de mensen in de stad, over de woonwensen, over grondzaken, over ro. Daarbij is er momenteel heel veel in beweging. Er is veel beleid vanuit het rijk dat zich moet uitkristalliseren. In het coalitieakkoord is te zien dat het college gaat voor betaalbaar wonen. Dat gaat niet vanzelf. In het verleden werd gesproken over de woningmarkt, als je de markt zijn werk laat doen kom je niet tot betaalbaar wonen. Het college wil dat doen door corporaties een grote rol te geven. Het

middensegment is ook een aantal keer benoemd vandaag. Gevraagd werd wat het college daaraan gaat doen. Dit jaar wordt gestart met twee wooncoöporaties. Dat zou een vorm kunnen zijn van betaalbaar wonen. De mensen die onderdeel worden van de wooncoöperatie kopen zich in, en op het moment dat ze eruit gaan kan een nieuwe er weer in komen. Daarmee kan de prijs betaalbaar blijven. Een ander voordeel daarvan is dat het zorgt voor gemeenschapszin. Het college houdt zich dus niet alleen bezig met het vergroten van de woningvoorraad, maar juist met dat middensegment. Wooncoöperaties zouden daar een onderdeel van kunnen zijn.

De wethouder begint met het beantwoorden van de vragen, en haalt de opmerking van de VVD aan over het dreigende probleem in de woningbouw. Volgens de wethouder is het een glazen bol. Het gaat niet zoals het college dacht dat het zou gaan, maar het is de vraag of dit een beetje tegenwind is of een storm. Dat is niet bekend, maar het college handelt daar wel naar en reageert er actief op. Er wordt specifiek naar een aantal projecten gekeken. Bij sommige projecten worden niet dezelfde standaard-eisen gesteld. Samen met projectontwikkelaars wordt bekeken hoe een klap kan worden gegeven op het project zodat er daadwerkelijk woningen gerealiseerd worden. Dat betekent soms dat er iets moet worden toegegeven op de eisen die zijn gesteld, maar dat moet een ontwikkelaar misschien ook. Dat doen we wel met open boeken. Dus geen generiek beleid, we houden de eisen die we hebben, maar we gaan wel per project bekijken wat er voor nodig is. De terugloop heeft te maken met marktontwikkelingen en stijgende prijzen. Verder is de sociale huur in de particuliere sector uit het segment geschoten. Dat is één van de redenen waarom het college meer inzet op de rol van woningcorporaties. Daarbij merkt de wethouder op dat het aandeel middenhuur juist is gestegen. Dat heeft een relatie met het puntensysteem, waarin ook een verandering te zien is. Het college verwacht dat er meer woningen in het middensegment bij gaan komen. Op de vraag of de gemeente de hypotheekrente monitort antwoordt de wethouder dat zij geen invloed hebben op de hypotheekrente. De betaalbaarheid van de koopsector wordt wel gemonitord, dat kan in het woononderzoek 2024 weer worden gedaan.
Op de vraag van D66 en Student & Starter wat er gedaan kan worden voor jongeren in Utrecht antwoordt de wethouder dat het inschrijven vanaf 16 jaar een interessante gedachte is die hij graag wil laten onderzoeken. In de Huisvestingsverordening is al vaker gesproken over toewijzing aan specifieke groepen. Daarbij zou dit vraagstuk kunnen worden meegenomen.
Verder is er gevraagd naar de toename van het aantal reacties op Woningnet. De vraag of dit wel helemaal eerlijk is vindt de wethouder terecht. Er zijn mensen die zich voor de zekerheid inschrijven, terwijl ze niet op zoek zijn naar een woning. Volgens de wethouder is dit een vraag waarover moet worden gesproken in relatie tot de Huisvestingsverordening. Er zij namelijk ook andere systemen, zoals in Amsterdam, waarbij rekening wordt gehouden met het feit of mensen komen opdagen bij bezichtigingen. Hierover gaat de wethouder graag het gesprek aan.
Over betaalbare koop zegt de wethouder dat het meenemen van wooncoöperaties ervoor kan zorgen dat het ook betaalbaar blijft. In de praktijk wordt namelijk gemerkt dat het door de markt duurder wordt. Daar moet aan de voorkant over nagedacht worden. Binnenkort ontvangt de raad een brief over het betaalbaar houden van de woningvoorraad en het woonfonds.
Over het lotingsmodel, waarbij geen tien procent wordt gehaald, zegt de wethouder dat dit de verantwoordelijkheid is van de corporaties. Hij zegt toe dat hij hierover het gesprek met hen zal aangaan, en gaat ervan uit dat dit volgend jaar verbeterd is.
Over het beter benutten van de bestaande woningvoorraad zegt de wethouder dat er in Q4 zal worden teruggekomen op het plan van aanpak daarvoor. Daar is optoppen een onderdeel van, net als woningdelen en woningsplitsen.
Verder is er gevraagd naar het betrekken van de corporaties bij middenhuur. Daarover heeft de wethouder al vaker met de corporaties gesproken, want ook het college ziet daar een kans. Maar de investeringsmogelijkheden in de middenhuur zijn voor corporaties beperkt. Zij mogen niet zomaar investeren in het middensegment om het te vergroten.
Vervolgens kaart de wethouder de vraag over de afname van het percentage sociale huur aan. In het coalitieakkoord is opgenomen dat sociale huur corporatiehuur is. Dat is met name omdat er dan afspraken over gemaakt kunnen worden waardoor er meer grip op is. De afname is met name te zien in de particuliere sector. In de reguliere sociale woningvoorraad komen woningen bij. De wethouder wil de commissie wijzen op het coalitieakkoord waarin is opgenomen dat de verkoop gestopt moet worden. Daarover worden gesprekken gevoerd met de corporaties.
Verder benoemt de wethouder de daling in het aantal afgegeven bouwergunningen. Dat is in 2021 inderdaad het geval, maar vanaf 2022 is er weer een stijging te zien.
Op de vraag hoe ervoor kan worden gezorgd dat alle Utrechters bekend zijn met Woningnet

antwoordt de wethouder dat het wellicht kan worden meegenomen in de felicitatie van Utrechters die achttien jaar worden.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) geeft aan dat de stijging van de vergunningverlening in 2022 vooral komt door vergunningen voor tijdelijke woningen. Hoe reflecteert de wethouder daarop?

Wethouder De Vries refereert aan waar hij zijn betoog mee begon: sommigen zeggen dat het briesje wat meer is dan alleen tegenwind. In de gesprekken die met elkaar gevoerd worden en met de eisen die de gemeente stelt, moet je verder tot elkaar komen. Die betaalbaarheid is daarin heel belangrijk, maar dat gaat niet vanzelf. Dit is hoe de wereld werkt, er zijn ook partijen die dit moeten kunnen exploiteren. Dan moet er dus een rekensom worden gemaakt.
De wethouder komt daarbij meteen terug op de opmerkingen die over de grootte van de woningen zijn gemaakt. Ook dat is de verhouding die je meeneemt in een nieuw project. De woonvraag ligt vaak bij eenpersoonshuishoudens, dus daar moet je ook naar toe proberen te bouwen. Dat betekent wellicht wat kleinere woningen, appartementen. Maar uiteindelijk moet alles rondgerekend kunnen worden. Als gerekend wordt met 40 procent sociaal en 30 procent middensegment, dan is er ook nog een segment nodig met relatief grotere en duurdere woningen om daar de rest van de woningen mee te kunnen betalen. Ook omdat de grond vaak niet van de gemeente is.

Mevrouw Oudejans (Student & Starter) vraagt of het niet beter zou zijn om in de cijfers het aantal tijdelijke en permanente woningen te splitsen, zodat de raad beter geïnformeerd is over wat voor soort woningen onder die vergunde woningen zouden vallen.

Wethouder De Vries antwoordt dat dat meegenomen kan worden in het overzicht dat volgend jaar naar de raad gestuurd zal worden.

Mevrouw Passier (Volt) zegt dat de wethouder aan de ene kant zegt dat er meer vraag is naar eenpersoonswoningen, maar in de rapportage staat dat er meer vraag is naar eengezinswoningen. Kan de wethouder dat verklaren?

Wethouder De Vries antwoordt dat in de kern wordt gekeken naar hoe kan worden voldaan aan de vraag die er is. Tegelijkertijd kan niet geheel aan die vraag worden voldaan. Er moeten woningen maar vooral buurten worden gebouwd waarbij niet alleen wordt gekeken naar de vraag maar ook naar de samenhang in de wijk. Tegelijkertijd zijn er ook woonwensen waar rekening mee moet worden gehouden. Het Woononderzoek geeft enigszins een indicatie van de vraag en de woonwensen. Er is echter ook een grote verdichtingsopgave waardoor er moet worden nagedacht hoe er gebouwd wordt binnen de bestaande stad. Binnen de projecten wordt geprobeerd om afgewogen keuzes te maken om zo een gevarieerd woonprogramma te realiseren. Het zal nooit volledig voldoen aan de vraag die er is, en daarbij kan de vraag veranderen in de tijd.
Over de vraag over de zoektijd op Woningnet geeft de wethouder aan dat er in de regio Utrecht 306.000 ingeschreven woningzoekenden zijn, waarvan er 57.000 actief op zoek zijn naar een woning. In Utrecht zijn bijna 40.000 mensen actief op zoek naar een woning. De inschrijving gebeurt regionaal. Het debat over de vraag of dit eerlijk en wenselijk is zou in relatie tot de Huisvestingsverordening gevoerd moeten worden.
De CU vroeg naar de aandacht voor kwetsbare groepen. De wethouder geeft aan dat als de vraag naar huisvesting wordt bekeken, dan is duidelijk dat dit niet zomaar opgelost is. Er is eerder gesproken over het realiseren van tijdelijke woningen. Als dit makkelijk was, dan was dit wel gedaan. Er zijn allerlei factoren waardoor dit ingewikkeld is: netcongestie, het rondrekenen van de exploitatie, geen duidelijke vervolglocatie, de woningen passen niet op het stukje grond et cetera. Er moet dan ook kritisch worden gekeken naar de bestaande woningvoorraad. In Q4 zal daartoe een voorstel worden aangeleverd. Daarin wordt gekeken naar woningdelen en woningsplitsen. Verder kan er naar de Leegstandsverordening worden gekeken. Gezien de grote woonvraag die er is en de aandachtsgroep die uit veel verschillende personen bestaat wordt het heel spannend om hieraan te kunnen voldoen. De wethouder merkt op dat hij met de gedeputeerde hierover heeft gesproken omdat hij van mening is dat de regio hierbij aan zet is. Na de zomer wil het college de raad hier specifiek over informeren.
Het bevorderen van innovatieve woonconcepten, zoals wooncoöperaties, gaat inderdaad niet vanzelf. De gemeente voert daarom zelf actief gesprekken met banken om te zien of kan worden

toegewerkt naar een model om dat te financieren. Een ander voorbeeld is het vergunningvrij samenwonen tot en met drie personen.
De wethouder geeft aan dat het inderdaad allemaal begint met doorstromen. Als het lukt om ouderen door te laten stromen ontstaat een hele keten van doorstroming. Dit wordt onderdeel van het plan dat in Q4 naar de raad wordt gestuurd.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de wethouder nog iets specifieker kan maken wat de raad in Q4 gaat terugzien op dit onderwerp.

Wethouder De Vries antwoordt dat het niet alleen over doorstroming gaat, maar ook over optoppen en splitsen, en andere kansen die er in de breedste zin van het woord liggen binnen de bestaande woonvoorraad. In het verleden was er een verhuisadviseur actief en zijn er een aantal proeven gedaan. Er moet worden bekeken wat er wel en wat er niet werkt. Daarop komt het college in Q4 op terug.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de wethouder het doorstromen in de eigen buurt bedoelt. Dat zijn dingen die nog steeds plaatsvinden. Worden deze dan structureler ingezet?

Wethouder De Vries antwoordt dat er kritisch moet worden bekeken wat werkt en wat beter kan. Er moeten echt dingen met elkaar worden scherp gesteld.

Hij vervolgt met de beantwoording van de vragen over scheefwonen. Daarbij gaat het inderdaad soms juist de andere kant op. Zeker als het gaat om de bestaande voorraad wordt nu passend toegewezen, waardoor minder duur wordt scheefgewoond.
Het aandeel sociale huurwoningen daalt niet, maar blijft volgens de wethouder gelijk ten opzichte van de gehele voorraad. Het sociale deel verdwijnt wel uit het particulier bezit.
De oproep om minstens 40 procent sociale huur te realiseren bij nieuwbouwprojecten ondersteunt de wethouder. Dat staat ook in het coalitieakkoord.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat er een visie is dat het aandeel sociale huur moet groeien. Hoe duidt de wethouder dat dit vrij langzaam gaat?

Wethouder De Vries antwoordt dat het de afgelopen vier jaar stabiel is gebleven. De voorraad in absolute aantallen is gegroeid. Tegelijkertijd zijn er woningen uit de particuliere sector verdwenen. Dat is een deel van de verklaring. Met nieuwe projecten wordt echt ingezet op 40 procent sociaal. De corporaties moeten daarvoor in positie worden gebracht.

Hij vervolgt met de beantwoording van de vraag of mensen met hoge huurlasten goed in beeld zijn en ondersteund worden. Over het algemeen zijn de mensen die scheefwonen goed in beeld. Hij heeft al iets gezegd over passend toewijzen.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat passend toewijzen over de sociale sector gaat. Haar punt gaat ook over de mensen die eigenlijk wel recht hebben op een sociale huurwoning maar nu noodgedwongen particulier duur huren.

Wethouder De Vries antwoordt dat dit precies is waarom het college zegt dat sociaal wonen door corporaties moet worden gerealiseerd. De voorraad sociaal zou echt moeten stijgen. Dat gebeurt niet alleen met de nieuwe woningen maar ook met tijdelijke woningen. Daardoor kan het aantal sociale huurwoningen substantieel, binnen korte tijd toenemen.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat ze die ambitie helemaal deelt. Het punt blijft dat deze groep in de problemen komt. Is de wethouder bereidt om dat beter in beeld te brengen en iets te doen voor die groep, door bijvoorbeeld inkomensregelingen beter in beeld te brengen?

Wethouder De Vries antwoordt dat er allerlei regelingen zijn voor mensen die in armoede zitten. Als het gaat om wonen is er de huurcommissie, of het huurteam, die mensen kunnen ondersteunen bij de prijs die ze moeten betalen voor de huurwoning waarin ze zitten. De wethouder vraagt zich af wat daar dan nog bovenop zou moeten komen.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat ze zich zou kunnen voorstellen dat mensen die hiermee te maken krijgen niet precies weten wat er allemaal aan regelingen is. Het gaat hier om mensen die echt in grote problemen kunnen komen als ze lange tijd duur moeten huren.

De voorzitter geeft aan dat dit de vierde interruptie van GL was en dat de wethouder duidelijk was in zijn antwoord. Hij vraagt of GL een eventuele toelichting op de vraag schriftelijk zou kunnen doen.

Wethouder De Vries geeft aan dat hij in de haalbaarheid van de vraag niet weet hoe hij daar nu aan tegemoet moet komen.

Mevrouw Hellevoort (GL) zegt dat ze wellicht met een aanvullend voorstel zal komen op een ander moment.

Wethouder De Vries gaat naar de beantwoording van de vragen van het CDA. Eén van de vragen was of nu echt wordt vastgehouden aan het Actieplan Middenhuur. Dat is wel de intentie. Het is ook belangrijk dat de landelijke ontwikkelingen worden gevolgd rondom de Wet betaalbare huur. Eerder is toegezegd dat de raad zal worden geïnformeerd over de verschillen tussen het lokale Actieplan en de landelijke Wet. Die verschillen hebben gevolgen voor een aantal projecten. Het is niet zeker dat die doorgang kunnen vinden. Het lokale Actieplan is anders dan de Wet betaalbare huur en ook het middenhuurstuk daarin. Dan kunnen andere keuzes worden gemaakt om ervoor te zorgen dat die woningen wel gerealiseerd worden, zoals is benoemd in de Voorjaarsnota.

Mevrouw Zwinkels (CDA) hoopt niet dat er nu al voorstellen komen die afwijken van het Actieplan Middenhuur. Kan de wethouder dat bevestigen?

Wethouder De Vries antwoordt dat de raad altijd wordt betrokken bij wijzigingen in het Actieplan. Als een aantal bouwprojecten niet door dreigt te kunnen gaan, dan moet je ergens toegeven op de eisen die wij stellen als stad. Dan kan dit een onderdeel zijn. Ook de ontwikkelaars hebben daar een rol in.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de wethouder kan toezeggen dat hij in eerste instantie zal kijken of hij financiële steun kan krijgen vanuit het rijk om het project voor elkaar te krijgen onder onze eigen voorwaarden, het Actieplan Middenhuur, en als dat niet gaat dan wil de raad tevoren geïnformeerd worden over de afwijking. Het CDA wil voorkomen dat het bij de intentie blijft om ons aan onze eigen regels te houden.

Wethouder De Vries zegt dat dat een goed voorstel is. Uiteraard wordt een lobby gevoerd bij het rijk, bijvoorbeeld als het gaat om start-bouwimpuls. Daarvoor komt het rijk met een regeling die specifiek voor dit soort projecten bedoeld is. Daarover wordt een actieve lobby gevoerd en er vinden gesprekken plaats. Dat kan de wethouder toezeggen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) vraagt of de wethouder een termijn aan de toezegging kan koppelen, zodat er een moment is dat er een brief kan komen waarin duidelijk wordt gemaakt welke afwijkingen er dan zijn.

Wethouder De Vries zegt dat hij dat niet kan doen. Hij heeft toegezegd dat er een actieve lobby op gevoerd wordt. Mocht er een wijziging in komen dan wordt de raad daarover geïnformeerd.

Over de splitsing tussen betaalbare koop en middenhuur zegt de wethouder dat er op dit moment gewerkt wordt aan het uitwerken hiervan. In Q4 ontvangt de raad hierover een raadsbrief. Dat gaat met name over het pijlenschema rondom de Woonvisie. Dit wordt ook meegenomen in de actualisatie van het Actieplan Middenhuur en de nieuwe Omgevingsvisies.
Over het bieden van een alternatief om doorstroming te verbeteren zegt de wethouder dat in Q4 een plan van aanpak wordt aangeboden. In de projecten wordt vastgehouden aan 35 procent middenhuur en betaalbare koop. Zo staat het ook benoemd in het coalitieakkoord.
Verder werd er gevraagd naar woonmogelijkheden voor ouderen. Er is het Actieplan Thuis voor ouderen, dat specifiek op ouderen is gericht als het gaat om de woonvraag die zij hebben. Dit staat in relatie tot een verbetering van de doorstroming.

De PvdA vroeg of dit niet moet worden uitgebreid in de richting van een bredere volkshuisvesting. Dat zou de RSU kunnen zijn. Wat hier wordt gepresenteerd is een feitelijke rapportage over wonen in de stad. Het is goed om daar in debatten zoals deze lading aan te geven aan de hand van de cijfers zoals ze voorliggen.
Het aandeel middenhuur stijgt inderdaad, van elf procent in 2021 naar veertien procent in 2022. Verder werd opgeroepen om de corporaties meer aan zet te brengen. De wethouder geeft aan dat wordt geprobeerd om de corporaties zo goed mogelijk in positie te brengen. Daarbij kan actief grondbeleid helpen. Op dit moment geven de corporaties zelf aan dat ze best wel kansen en mogelijkheden zien in het doen van investeringen. De wethouder roept dan ook op om niet aan de voorkant te wanhopen, maar daar vooral gebruik van te maken, en ook van het aanbod dat ze hier hebben.
DENK vroeg naar het toevoegen van conclusies aan de monitor. De wethouder geeft aan dat het goed is om de cijfers te delen met elkaar. Hij verneemt graag welke conclusies de raad er aan koppelt.
De gemiddelde grootte van appartementen neemt inderdaad af en de gemiddelde grootte van eengezinswoningen neemt toe. De gemiddelde grootte van alle woningen in het segment neemt af.
Verder werd gevraagd of het college de ambitie van betaalbare woningen ook belangrijk vindt. Het antwoord daarop is ja, dat staat ook in het coalitieakkoord. Als het gaat om nieuwe projecten staat de wens om dat te veranderen onderop het lijstje. Het college wil vasthouden aan de percentages zoals zij ze hebben benoemd. Wellicht kan er nog worden geschoven op andere zaken als het gaat om het realiseren van nieuwe ontwikkelingen, maar de percentages zijn ontzettend belangrijk voor het college.
Voor wat betreft jongeren zegt de wethouder dat hij het inschrijven voor Woningnet met zestien jaar een interessant voorstel vindt.
Betreffende loting zal de wethouder actief het gesprek aangaan met de corporaties. Dat zijn allemaal middelen die kansrijk zijn.
De PvdD stelde voor om veertig procent sociaal en veertig procent middenhuur aan te houden. De wethouder geeft aan dat het coalitieakkoord wordt gevolgd. Dat is al spannend genoeg als je kijkt naar ontwikkelingen in deze tijd.
Betreffende leegstaande bovenetages boven winkels haalt de wethouder de Leegstandsverordening aan, die kort geleden is besproken. Als het een woonbestemming heeft komt het in aanmerking voor de Leegstandsverordening. In deze tijd zouden deze woningen niet leeg mogen staan. Er kan dan ook actief op worden gehandhaafd. Voor de binnenstad is er een specifiek plan, Morgen Mooier Maken, waarin het wonen boven winkels wordt gestimuleerd.

Mevrouw Minnaert (PvdD) zegt dat zij het eerder inschrijven op de wachtlijsten niet als een oplossing zien, vanwege de kansenongelijkheid. Wat voor andere ideeën heeft de wethouder?

Wethouder De Vries zegt dat hiervoor de tijd genomen moet worden met elkaar. Dat is tegelijk de uitdaging van het debat dat hier vandaag wordt gevoerd. Het is ontzettend breed en raakt vele beleidsterreinen. De wethouder gaat hier graag langer het gesprek over aan in relatie tot de Huisvestingsverordening.

De voorzitter vraagt of er niet-beantwoorde vragen zijn.

De heer Usta (DENK) verwijst naar zijn vraag over de knip tussen sociale huur en de bijzondere groepen die onder sociale huur vallen.

Wethouder De Vries antwoordt dat hij zoekt naar de knip. In principe is er dertig procent toewijzing voor aandachtsgroepen binnen de sociale huur.

De heer Usta (DENK) licht toe dat het hem gaat om de splitsing tussen sociale huur en bijzondere groepen die onder sociale huur vallen, zoals studenten. Kan daar een onderscheid in worden gemaakt zodat het niet onder sociale huur valt?

Wethouder De Vries antwoordt dat er een Actieplan Studentenhuisvesting is, waarover enkele weken geleden gedebatteerd is. In dat Actieplan is aangegeven dat studentenhuisvesting onder sociale huur valt.

De heer Usta (DENK) vraagt of het mogelijk is om dat te splitsen. Dat geldt niet alleen voor studenten maar voor alle bijzondere groepen die onder sociale huur vallen.

Wethouder De Vries antwoordt dat dat nu niet gebeurt.

De voorzitter informeert of er nog meer onbeantwoorde vragen zijn. Die zijn er niet.

Lijst van toezeggingen

- In Q4-2023 volgt een raadsbrief over het betaalbaar houden van de woningvoorraad en het woonfonds, waarin het pijlenschema rondom de Woonvisie wordt meegenomen;
- In Q4-2023 volgt een plan van aanpak voor het beter benutten van de woningvoorraad, met daarin aandacht voor optoppen, woningdeling en woningsplitsing;
- De wethouder gaat in gesprek met het rijk over de start-bouwimpuls;
- De wethouder gaat in gesprek met de corporaties over de wachtlijst op Woningnet en over het behalen van de tien procent bij loting.

De voorzitter vraagt of er nog toezeggingen zijn die niet zijn benoemd.

Mevrouw Stylianou (D66) vraagt hoe de toezegging over de tien procent bij loting wordt teruggekoppeld.

Wethouder De Vries zegt dat hij hoopt dat D66 wil aannemen dat hij dit inderdaad gaat doen, zonder dat dat wordt teruggekoppeld. De resultaten daarvan kunnen pas volgend jaar met het onderzoek worden teruggezien. De werkdruk is momenteel erg hoog omdat er heel veel gebeurt op het gebied van wonen. Hij hoopt dat het niet nodig zal zijn om met een verzamelbrief te komen.

De voorzitter vraagt of de agenderende fracties met deze behandeling hun doel hebben bereikt of vinden zij behandeling in de raad wenselijk.

Mevrouw Stylianou (D66) wil dat met haar woordvoerder overleggen.

Mevrouw Zwinkels (CDA) zegt dat zij op dit moment geen behoefte heeft aan behandeling in de raad. Ze kan zich wel voorstellen dat de brieven in het vierde kwartaal opnieuw worden geagendeerd in de commissie. Dat is wellicht een beter moment om naar de raad te gaan.

De voorzitter sluit de vergadering. Hij meldt dat op 29 juni de commissie in het teken van de Voorjaarsnota staat. Op 7 september is de eerstvolgende reguliere commissie na het zomerreces.

Nummer Toezegging	Agendapunt	Toezegging	Beleidsveld	Deadline	Stand van zaken openbaar	Datum afdoening
469	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	M242 Maak gascompensatie relevanter	Energie en Klimaat	06-10-2023	230807: De raad wordt in het najaar over de uitvoering van deze motie geïnformeerd.	
460	Gemeenteraad 06-07-2023 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota 2023 en Eerste bestuursrapportage 2023	M217 Verzacht netcongestie met (waterstof)buffers	Energie en Klimaat	06-10-2023	230807: We verwachten de raad in 2024 nader over de uitvoering van deze toezegging te informeren.	
448	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	M213 Gedegen onderzoek naar woonwensen student	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023		
447	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan	M212 Voorkom dat studenten dakloos raken	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023		

	Studentenhuisvesting 2023-2030					
446	Gemeenteraad 22-06-2023 40. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	M211 Iedere internationale student verdient een kans op een kamer!	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
445	Gemeenteraad 22-06-2023 38. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	M208 Geen leegstand maar wonen boven winkels	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2024		
444	Gemeenteraad 22-06-2023 38. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	M206 Hogere boetes	Wonen en Volkshuisvesting	22-09-2023		
457	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 15-06-2023 4. Raadsbrief	In Q4 2023 volgt een brief inzake peilen schema woonvisie.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

	Rapportage Wonen in Utrecht					
411	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 13. Verduurzaming particuliere woningen én Verduurzaming van sociale woningen in niet-corporatiebezit	Eind Q3/begin Q4 2023 volgt een raadsbrief met een brede update.	Energie en Klimaat	30-09-2023	De raadsbrief volgt in het najaar.	
410	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 12. Raadsbrief Evaluatie Utrecht Standaard Toegankelijk en	In Q4 2023 volgt een verzamelbrief (wethouder heeft meerdere toezeggingen gedaan, o.a. mensen aanschrijven toegankelijkheid,	Vastgoed	31-12-2023		

	uitvoering project Toegankelijkheid	projectregistratie).				
409	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	Jaarlijkse voortgangsrapportage na MPR.	Wonen en Volkshuisvesting	01-09-2023		
408	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 11. Raadsvoorstel Actieplan Studentenhuisvesting 2023-2030	In Q4 2023 volgt een raadsbrief inzake bestaande woningvoorraad.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
407	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en	In Q4 2023 volgt een verzamelraadsbrief met	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

	Wonen 01-06-2023 9. Raadsvoorstel Verordening Leegstand gemeente Utrecht	verschillende maatregelen regie op volkshuisvesting. Deze volgt jaarlijks in Q4.				
406	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp Programmabegroting 2024 Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht	in Q4 2023 volgt een raadsbrief inzake verdere ontwikkelingen en in Q1 2024 worden de directeuren van de diensten uitgenodigd.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-12-2023		
405	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 01-06-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp	Voor de zomer 2023 volgt een raadsbrief inzake andere taken dan asbest.	Milieu en Emissieloos Vervoer	07-07-2023		

	Programmabegroting 2024 Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht					
423	Gemeenteraad 16-05-2023 22. Raadsvoorstel Wijziging Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019 en intrekken verordeningen woon(ruimte)advies commissies	Wethouder De Vries zal rondom het zomerreces de raad een brief sturen met de contouren van de woonzorgvisie. De woonzorgvisie zelf komt in het eerste kwartaal van 2024.	Wonen en Volkshuisvesting	30-09-2023	De raadsbrief Opstellen Woonzorgvisie is verstuurd op 21 juni 2023, waarmee aan deze toezegging is voldaan.	
421	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting kwetsbare Utrechters	Wethouder De Vries zal in het vierde kwartaal van 2023 een raadsbrief sturen over het benutten van de bestaande	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

		woningvoorraad en in die brief een aantal acties en maatregelen met de raad delen.				
420	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting kwetsbare Utrechters	Wethouder De Vries zal de raad in de driemaandelijkse update over de locaties informeren over het toewerken naar 4.000 woningen.	Wonen en Volkshuisvesting	16-08-2023		
419	Gemeenteraad 16-05-2023 19. Besluitvorming Huisvesting kwetsbare Utrechters	Wethouder De Vries zal voor de zomer een keuze maken met betrekking tot de 40-60-verdeling en de raad daarover informeren.	Wonen en Volkshuisvesting	16-08-2023		

386	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 12. Raadsbrief Tijdelijk wonen	Raadsbrief evaluatie tijdelijke herverdeling 60/40 (trede 5) volgt in Q4 2023.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
385	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 12. Raadsbrief Tijdelijk wonen	Raadsbrief plan van aanpak bestaande woningvoorraad volgt in Q4 2023.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		
384	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 8. Raadsvoorstel Vaststelling Huisvestingsverord	In Q2 2023 volgt een raadsbrief met daarin o.a. opgenomen invulling nadere regels buurtvoorrang, bestaande woningvoorraad	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	Er wordt momenteel gewerkt aan deze raadsbrief. Naar verwachting verschijnt deze na het zomerreces.	

	ening gemeente Utrecht	, dak- en thuislozen zonder indicatie, reflectie 16 jaar, misstanden.				
383	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-04-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze ontwerp programma- en productbegroting AVU 2024	In Q2 2023 volgt een raadsbrief met o.a. daarin opgenomen kledinginzameling, restafval, drankkartons.	Circulaire Economie	30-06-2023	De raad is op 10 mei 2023 met de raadsbrief Nascheiding plastic, blik en pak geïnformeerd over de toegezegde onderwerpen.	10-05-2023
363	Gemeenteraad 06-04-2023 20. Raadsvoorstel Rekenkamerrapport Middenhuur: Meer grip op groei	M86 Meer middenhuur in Utrecht	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	We hebben de gemeenteraad geïnformeerd over de wijze waarop we uitvoering geven aan Motie 86: Meer middenhuur in Utrecht middels de raadsbrief Plan van aanpak n.a.v. Rekenkameronderzoek Middenhuur Meer grip op groei op 16 mei 2023. We blijven ons	

					inzetten voor de realisatie van meer middenhuur in Utrecht en zullen na het zomerreces een technische sessie organiseren over de verschillen tussen het nieuwe landelijke beleid en het lokale Actieplan Middenhuur.	
394	Vragenuur 30-03-2023 MV.3. Sterkere inzet circulaire economie - Julia Kleinrensink (GroenLinks) mede namens Jantine Zwinkels (CDA)	Wethouder Schilderman verwacht de raad in het tweede kwartaal uitgebreider te informeren over de stand van zaken wat betreft upcyclen in het kader van de circulaire economie.	Circulaire Economie	30-06-2023		
349	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-03-2023 10.	Wethouder De Vries zegt toe in Q4 2023 te komen met een verzamelbrief.	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2023		

	Raadsbrief Verduurzaming particuliere woningen bij 'gespikkeld bezit' en SV 2022 nr. 226 Uitsluiten verduurzaming huurwoningen					
367	Vragenuur 16-02-2023 MV.2. Afvalcontainers mogen niet in het Zocherpark - Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren) mede namens Gertjan te Hoonte (VVD) en Jantine Zwinkels (CDA)	Wethouder Schilderman zegt toe om opnieuw een besluit te nemen en daarbij alle locaties uit het locatieonderzoek zorgvuldig af te wegen en te motiveren hoe opnieuw tot een besluit te komen. De raad wordt hierover schriftelijk geïnformeerd	Circulaire Economie	30-06-2023		

		eind Q2, begin Q3 2023.				
343	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 16-02-2023 8. Beantwoording SV 2022 nr. 154 vragen over Uitsterfbeleid Fossiele Tankstations Gevaar van afschalen tankstations met toename aantal auto's	Wethouder Oosters zegt toe dat in Q2 een visie uitfaseren tankstations inclusief waterstof en LPG volgt.	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-06-2023		
342	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 16-02-2023 7. Raadsbrief Groot tekort aan	Wethouder De Vries zegt toe: In maart 2023 volgt een raadsbrief inzake brief van Woning aanbod	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	20230314: Op 14 maart 2023 heeft de gemeenteraad de Raadsbrief Aanbod 1000 woningen WoonIn ontvangen, waarmee aan deze toezegging is voldaan.	14-03-2023

	woonruimte voor kwetsbare Utrechters	1000 tijdelijke extra woningen en locaties, conform toezegging in het mondelinge vragenuur van 9 februari jl.				
366	Vragenuur 09-02-2023 MV.4. De Week van de Circulaire Economie - Jantine Zwinkels (CDA) mede namens Maartje Vermeulen (GroenLinks) en Charlotte Passier (Volt)	Wethouder Schilderman zal in het derde kwartaal de raad een voorstel voor een nieuwe visie op Utrecht Circulair uitbrengen.	Circulaire Economie	29-09-2023	Loopt conform planning LTA.	
329	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	Wethouder De Vries zal in Q3 een uitvoeringsplan voor de wijk- en buurtaanpak	Wijk- en Buurtaanpak		20230515 Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	

		aan de raad voorleggen.				
288	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	M17 Geld van de buurtagenda's gaat straks ook naar de buurtinitiatieven	Wijk- en Buurtaanpak	02-05-2023	20230515Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	
287	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	M15 Ongelijk investeren in gelijke kansen op buurtniveau	Wijk- en Buurtaanpak	23-06-2023	20230626 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn die 22 juni 2023 is verstuurd.	22-06-2023
286	Gemeenteraad 02-02-2023 20. Debat Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	M10 'Definieer succes mét en voor de buurt!'	Wijk- en Buurtaanpak	26-05-2023	20230626 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn die 22 juni 2023 is verstuurd.	22-06-2023
322	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 9. Raadsbrief	Wethouder Van Hooijdonk zegt toe dat in Q1 2024 een raadsbrief inzake evaluatie	Energie en Klimaat	31-03-2024		

	Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij	geleerde lessen/lokale initiatieven volgt.				
321	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 8. Raadsbrief Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q3 2023 een verzamelbrief met o.a. verdeling middelen en wijkwethouders volgt.	Wijk- en Buurtaanpak	30-09-2023	20230515 Motie wordt beantwoord met de nota wijk- en buurtaanpak 2024 en verder die in het 4e kwartaal van 2023 naar de raad wordt gestuurd.	
320	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 8. Raadsbrief Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q2 2023 een brief inzake onderzoek buurtbudget volgt.	Wijk- en Buurtaanpak	30-06-2023	20230626 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn die 22 juni 2023 is verstuurd.	22-06-2023
319	Commissie Energie(transitie),	Wethouder Schilderman	Circulaire Economie	29-12-2023		

	Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling AVU	zegt toe dat in Q4 2023 een raadsbrief inzake uitkomst evaluatie volgt.				
318	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 19-01-2023 7. Raadsvoorstel Zienswijze Ontwerp wijzigingsbesluit Gemeenschappelijke Regeling AVU	Wethouder Schilderman zegt toe dat in Q2 2023 een update raadsbrief met o.a. up circle center en samenwerkingsverband AVU volgt.	Circulaire Economie	30-06-2023	Gestreefd wordt om in Q2 2023 de raad een update te geven over de uitwerking van deze toezegging.	
303	Vragenuur 08-12-2022 MV.8. Zelf opladen elektrische auto op openbare parkeerplaats - Veerle Smit (Volt)	Wethouder Oosters zal bekijken hoe de gemeente Soest inwoners faciliteert bij het	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-06-2023	Gesprek met Soest is geweest en heeft niet geleid tot nieuwe inzichten die het college eerder ook eerder met de raad heeft gedeeld via de afhandeling van schriftelijke vragen (SV 2020-	

	mede namens Gertjan te Hoonte (VVD), Cees Bos (SBU), Mahmut Sungur (DENK), Anne Sasbrink (PvdD) en Yvonne Hessel (Utrecht Solidair)	opladen van hun elektrische auto op een openbare parkeerplaats vanuit hun woning en de raad daarvan een terugkoppeling geven in uiterlijk Q2 2023.			158). Na het zomerreces volgt een raadsbrief.	
302	Vragenuur 08-12-2022 MV.4. Zero Waste Cities - Joost Vasters (D66) mede namens Maarten van Heuven (PvdD), Ilse Raaijmakers (PvdA), Gertjan te Hoonte (VVD), Annemarijn Oudejans (Student & Starter), Maartje Vermeulen (GroenLinks) en	Wethouder Schilderman zal in de nieuwe visie ter vervanging van de visie 'Utrecht Circulair', die mogelijk al in 2023 beschikbaar wordt, de mogelijkheden en de wenselijkheid	Circulaire Economie	23-06-2023	De visie 'Utrecht Circulair' zal eind 2023 aangeboden worden aan de raad. Deze toezegging zal dan worden meegenomen.	

	Kirsten Alblas (ChristenUnie)	van de certificering ‘zero waste cities’ afwegen en aan de raad voorleggen				
296	Gemeenteraad 01-12-2022 8. Actuele moties	Wethouder De Vries zegt toe dat er maatwerk verleend zal worden voor de bewoners die zo lang mogelijk willen blijven en zal hier in het eerste kwartaal van 2023 met een brief op terugkomen.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Er wordt momenteel samen met de bewonerscommissie van de Queridostraat gekeken hoe we het beste invulling kunnen gaan geven aan het maatwerk voor de bewoners. Wij zullen u informeren over de uitkomsten hiervan zodra er afspraken zijn gemaakt met de bewoners.	
229	Gemeenteraad 01-12-2022 26. Raadsvoorstel Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in 2023 voor	M392 Tijdelijk wonen met kwaliteit	Wonen en Volkshuisvesting	01-03-2023	Per tijdelijk wonen project zullen we de raad meenemen in de kwaliteit van de tijdelijke woningen. Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad voortaan ieder kwartaal informeren over de	

	Pagelaan Befu terrein en Wetering Zuid				stand van zaken, waarbij we dit onderwerp ook meenemen.	
263	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 17-11-2022 7. Raadsvoorstel Chw bestemmingsplan kookgasvrij Overvecht	In Q1 2023 volgt een raadsbrief inzake planning en evaluatie 'terug- en vooruitblik'	Energie en Klimaat	31-03-2023	230807: De raadsbrief over kookgasvrij volgt na de zomer.	
276	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal, nadat de consequenties van de vraag over Buurtstroom op gemeentelijke daken in beeld zijn gebracht, daar in het eerste kwartaal bij de raad op	Vastgoed	31-03-2023		

		terugkomen, bij het Plan van aanpak herijking energie, transitie gemeentelijk vastgoed.				
275	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal het gestelde in motie 340 over het aanbod van alternatieve koopconstructies meenemen in de uitwerking van het Fonds betaalbare koopwoningen, die in het tweede kwartaal van 2023 aan de raad zal worden voorgelegd.	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	Motie 340 over het aanbod van alternatieve koopconstructies zullen we meenemen in de verdere uitwerking van het Actieplan betaalbare koop. U wordt hierover geïnformeerd rondom het zomerreces.	

274	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zal volgend jaar met een doorstromingsplan komen om jongeren meer kansen te bieden op de Utrechtse woningmarkt.	Wonen en Volkshuisvesting	29-12-2023	In Q4 2023 volgt een plan van aanpak voor het optimaliseren van de bestaande woningvoorraad. Doorstroming zal daarin ook een belangrijk onderdeel zijn.	
209	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M327 Kringloop studenten	Circulaire Economie	10-02-2023	Gestreefd wordt om in Q2 2023 de raad een update te geven over de uitwerking van de motie.	
204	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M315 GFT-inzameling in de gehele gemeente	Circulaire Economie	31-03-2023	20230620: De raad is hierover op 20 juni 2023 geïnformeerd met de Raadsbrief Voortgang Gemeentebrede inzameling Gft. Hierin is toegezegd om in het najaar van 2023 nader terug te komen op de voorbereiding van inzameling door middel van Cocons.	

202	Gemeenteraad 10-11-2022 6. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	M340 Verken aanbod van alternatieve koopconstructies zoals huurkoop	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	Deze motie zullen we meenemen in de verdere uitwerking van het Actieplan betaalbare koop. U wordt hierover geïnformeerd rondom het zomerreces.	
233	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 12. Debat Magazijn de Zon	In Q1 2023 volgt een raadsbrief inzake VJN krediet (beeld investeringen/opbrengsten).	Vastgoed	31-03-2023	De raad is op 21-6-2023 geïnformeerd over de businesscase voor Magazijn de Zon.	21-06-2023
232	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 12. Debat Magazijn de Zon	In Q1 2023 volgt een raadsbrief inzake analyse voorstel risicovolle projecten.	Vastgoed	31-03-2023	De raad is op 21-6-2023 geïnformeerd over de businesscase voor Magazijn de Zon.	21-06-2023
231	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 11. Raadsvoorstel	In Q1 2023 volgt een raadsvoorstel inzake kwaliteit woningen.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Per tijdelijk wonen project zullen we de raad meenemen in de kwaliteit van de tijdelijke woningen. Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad voortaan ieder	

	Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in 2023 voor Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid				kwartaal informeren over de stand van zaken, waarbij we dit onderwerp ook meenemen.	
230	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 03-11-2022 11. Raadsvoorstel Versnelling realisatie tijdelijke woningbouw in 2023 voor Pagelaan, Befu terrein en Wetering Zuid	- In Q1 2023 volgt een raadsverzamelbrief met daarin o.a. opgenomen: - aantal opties, proces onderhandelingen, vakantiewoningen, rol provincies, rijk, bewoners.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Zoals toegezegd bij de raadsbehandeling van 16 mei zullen we de raad voortaan ieder kwartaal informeren over de stand van zaken, waarbij we deze onderwerpen ook zullen meenemen.	
248	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-	Wethouder Oosters zegt toe dat in Q1 2023 de raadsvoorstellen	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023		

	2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	nota externe veiligheid en nota geluid volgen. Dit hangt wel samen met de inwerkingtreding van de Omgevingswet.				
247	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief algemeen sociaal plan volgt.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Het traject rondom het actualiseren van het Algemeen Sociaal Plan duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover na het zomerreces geïnformeerd.	
246	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief algemeen sociaal plan volgt.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2023	Het traject rondom het actualiseren van het Algemeen Sociaal Plan duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover na het zomerreces geïnformeerd.	

	Programmabegroting 2023-2026					
245	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q2 een raadsbrief onderzoek uitbreiding opkoopbescherming volgt.	Wonen en Volkshuisvesting	30-06-2023	Zodra de resultaten van het onderzoek over uitbreiding van de opkoopbescherming bekend zijn, zullen wij u daarover informeren. Naar verwachting is dit in Q4 2023, zoals vermeld in de raadsbrief Indexering opkoopbescherming en onderzoek verhoging prijsgrens (21 juni 2023).	
243	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Streefland zegt toe dat het college in Q1 2023 meer inzichtelijkheid en sturingsmogelijkheden zal bieden bij de wijkaanpak.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023		
242	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid,	Wethouder Oosters zegt toe dat het college	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-12-2022	Er is een nieuwe visie luchtkwaliteit in de maak in	

	Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	in de jaarstukken zal ingaan waar de gemeente staat ten opzichte van de nieuwe WHO-advieswaarde van 2021.			afstemming met de klimaatvisie. Planning q4 2023.	
241	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-10-2022 2.a. Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026	Wethouder Oosters zegt toe dat de raad in Q1 2023 de Nota Externe veiligheid en het raadsvoorstel Nota Geluid en Trillingen zal ontvangen.	Milieu en Emissieloos Vervoer	31-03-2023	Planning is Q1 2023	
197	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 06-10-2022 7. Raadsbrief Aanpak	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1 2023 een raadsbrief volgt inzake meldpunt	Energie en Klimaat	31-03-2023	De uitwerking van deze raadsbrief vergt iets meer tijd. Wij streven ernaar om de brief na de zomer aan uw raad te versturen.	

	koopkracht- en energiecrisis	particuliere verhuur.				
198	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 29-09-2022 7. Raadsbrief Aanpak koopkracht- en energiecrisis	Wethouder De Vries zegt toe dat in Q1-Q2 2023 een raadsvoorstel volgt inzake transitie gemeentelijk vastgoed.	Vastgoed	30-06-2023	De raad is geïnformeerd over de Uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda gemeentelijk vastgoed.	28-06-2023
179	Gemeenteraad 07-07-2022 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Wethouder De Vries zal aangaande Magazijn De Zon per raadsbrief bij raad terugkomen op het verschil in kosten zodra de aanbesteding en de huurderselectie is gedaan.	Vastgoed	28-04-2023	De raad is op 21-6-2023 geïnformeerd over de businesscase voor Magazijn de Zon.	21-06-2023

147	Gemeenteraad 07-07-2022 11. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	M156 Maak ruimte voor initiatieven vanuit de wijk	Wijk- en Buurtaanpak	30-06-2023	20230626 Motie is beantwoord met de raadsbrief Voortgang Buurtagenda's Kanaleneiland, Noordwest en Leidsche Rijn die 22 juni 2023 is verstuurd.	22-06-2023
187	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 30-06-2022 6. Rekenkameronderzoek: 'Onbegonnen werk - Een onderzoek naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed in Utrecht'	de commissie begin 2023 een plan voor de uitvoering van de verduurzaming sturen.	Vastgoed	30-01-2023	De raad is geïnformeerd over de Uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda gemeentelijk vastgoed.	28-06-2023
186	Commissie Ruimtelijke Ordening en Grondzaken 30-06-2022 6. Rekenkameronderz	De commissie een overzicht sturen van welke panden verduurzaamd	Vastgoed	30-11-2022	De raad is geïnformeerd over de Uitgangspunten voor een verduurzamingsagenda gemeentelijk vastgoed.	28-06-2023

	oek: ‘Onbegonnen werk - Een onderzoek naar de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed in Utrecht’	gaan worden tot 2023.				
156	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-06-2022 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en Eerste Bestuursrapportage 2022	Sociaal besparingsoffensief (doelen klimaatvisie) volgt in Q4 2022 en bij 1e herziening programma in Q2 2023.	Energie en Klimaat	30-12-2022	Volgt na de zomer.	
155	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 23-06-2022 2. Raadsvoorstel Voorjaarsnota en	In Q4 2022 volgt een raadsbrief inzake uitkomst juridisch onderzoek zon op dak.	Energie en Klimaat	30-12-2022	Volgt na de zomer. Vertraging vanwege ambtelijke capaciteit.	

	Eerste Bestuursrapportage 2022					
150	Vragenuur 09-06-2022 MV.4. Hanoidreef - Charlotte Passier (Volt) mede namens Pepijn Zwanenberg (GroenLinks), Yvonne Hessel (SP), Rick van der Zweth (PvdA), Mahmut Sungur (DENK), Tess Meerding (VVD), Berdien van der Wilt (D66), Annemarijn Oudejans (Student & Starter), Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren), Myrthe Minnaert (Bij1), Nando Temming (Stadsbelang	Wethouder Streefland zegt toe dat de gemeente bij de prestatieafsprak en van 2022 niet alleen zal kijken naar het energielabel dat een woning krijgt, maar ook specifiek zal kijken of er sprake is van bovenmatig veel schimmel. De gemeente zet hierbij in op afspraken met een dwingend karakter.	Wonen en Volkshuisve sting	30-09-2022	Beide punten zullen worden meegenomen in de gesprekken over de prestatieafspraken. Het proces rondom de prestatieafspraken duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover na het zomerreces 2023 geïnformeerd.	

	Utrecht), Gert Dijkstra (EenUtrecht) en David Bosch (PVV)					
149	Vragenuur 02-06-2022 MV.3. Wat is waar over dieselgeruchten 20 nieuwe kraantrechtercombinaties? - Nando Temming (Stadsbelang Utrecht), mede namens Cees Bos (Stadsbelang Utrecht)	Wethouder Voortman zal de raad uiterlijk in het derde kwartaal van 2022 per raadsbrief informeren over de keuze voor kraantrechtercombinaties met een brandstofmotor voor het legen van afvalcontainers in plaats van (volledig) elektrische exemplaren in de recente aanbesteding. In de brief neemt	Circulaire Economie	30-09-2022	We verwachten de raad hier in het eerste kwartaal 2023 over te informeren.	

		zij tevens de specificaties van de aanbesteding en een voertuigenvergelijk met de gekozen en elektrische exemplaren op.				
144	Vragenuur 12-05-2022 MV.3. Is woningvoorrang voor vitale beroepen in de praktijk een wassen neus? - Hester Assen (PvdA)	Wethouder Van Hooijdonk deelt mee dat wethouder Diepeveen de gestelde vragen ("Is woningvoorrang voor vitale beroepen in de praktijk een wassen neus?" vragenuur d.d. 12 mei 2022) betrekt en beantwoordt in de in september toegezegde	Wonen en Volkshuisvesting	30-09-2022	Zoals aangegeven bij de commissiebehandeling van de huisvestingsverordening zullen wij de raad rondom het zomerreces informeren over de verdere invulling die in de huisvestingsverordening gegeven wordt aan beroepenvoorrang.	

		brief over de huisvestingsverordening en het middenhuur segment.				
125	Gemeenteraad 10-03-2022 29. Raadsvoorstel Wijziging voorwaarden middenhuur	M109 Meer toegang tot middenhuur	Wonen en Volkshuisvesting	31-12-2024	Deze motie wordt meegenomen in de actualisatie van het Actieplan middenhuur. Deze aanpassing volgt naar verwachting in Q1 2024.	
132	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 10-02-2022 12. Raadsbrief Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector	De wethouder stuurt in de 2e helft van 2022 de businesscase en uitkomsten gesprekken met huurders Vlampijpateliers via een raadsbrief aan de raad.	Vastgoed	30-12-2022	We verwachten hierover in Q1-Q2 2023 nader te kunnen informeren	
131	Commissie Jeugd, Welzijn, Cultuur en Sport 10-02-2022 12. Raadsbrief	In de kadernota vastgoed komt de wethouder terug op	Vastgoed	31-05-2022	Op dit moment worden de mogelijkheden onderzocht voor een maatschappelijk tarief voor muziekdocenten wanneer zij	

	Uitvoeringsnota huisvesting culturele en creatieve sector	tarieven muziekdocenten met onderzoeksvragen zoals gesteld door D66.			gebruik maken van bijvoorbeeld buurthuizen. Zodra we hierover duidelijkheid hebben, zullen we hierover nader informeren.	
124	Vragenuur 10-02-2022 MV.1. Voorrang voor regionale kopers bij nieuwbouwhuizen - Bülent Isik (PvdA)	Wethouder Diepeveen zal in uiterlijk Q2 2022 bij de raad terugkomen om te spreken over de inzet tijdens de wetconsultatie over de nieuwe Huisvestingswet.	Wonen en Volkshuisvesting	30-12-2023	Wij staan positief tegenover de mogelijkheid van regionale voorrang en dit hebben we bij de wetconsultatie ook aangegeven. Momenteel onderzoeken we nog op welke manier we hier gebruik van willen en kunnen maken. We nemen de raad daar graag in mee. Een natuurlijk moment daarvoor zou de tweede helft 2023 zijn in de aanloop naar de herziening huisvestingsverordening per 1 jan 2024.	
118	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 20-01-2022 7.	De raad ontvangt 3e kwartaal 2022 een brief met reflectie op de taken van de	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-09-2022		

	Raadsvoorstel Zienswijzemogelijkheid Kadernota RUD Utrecht 2023	RUD na invoering omgevingswet en de taakverdeling tussen gemeente en RUD. (termijn op voorwaarde van inwerkingstelling omgevingswet per 1 juli 2022)				
101	Gemeenteraad 23-12-2021 19. Raadsvoorstel Besluit tot wijziging van de Huisvestingsverordening Regio Utrecht 2019 Gemeente Utrecht	M489 Huurbehoud bij van groot naar beter	Wonen en Volkshuisvesting	23-03-2022	Deze motie wordt meegenomen in de gesprekken over de prestatieafspraken. Het proces rondom de prestatieafspraken duurt iets langer dan verwacht. Naar verwachting wordt de raad hierover na het zomerreces 2023 geïnformeerd.	
96	Gemeenteraad 16-12-2021 9. Discriminatie op de woningmarkt	M456 Bestraf discriminatie woningmarkt	Wonen en Volkshuisvesting	30-12-2022	Zoals aangegeven in de Raadsbrief Wet goed verhuurderschap van 15 maart 2023 willen we geen verhuurdervergunning invoeren,	

					omdat de algemene regels van de wet goed verhuurderschap al een anti-discriminatiebepaling bevatten. De wet is op 1 juli 2023 in werking getreden, waarmee aan deze motie is voldaan.	
103	Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen 09-12-2021 6. Raadsvoorstel Actieplan betaalbare koopwoningen	De raad ontvangt in Q1 2022 informatie over de verdere uitwerking van maatregelen uit het actieplan betaalbare koopwoningen voor de iets langere termijn (waaronder het fonds en erfpacht, alsmede informatie over de pilot koopcoöperaties.	Wonen en Volkshuisvesting	31-03-2022	Rondom het zomerreces wordt de raad geïnformeerd over de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de maatregelen uit het actieplan betaalbare koop.	

87	Gemeenteraad 11-11-2021 3. Programmabegroting 2022	M347 Extra subsidie voor U-pas houders voor verwijderen rookkanaal of vervangen kachel	Milieu en Emissieloos Vervoer	10-12-2021		
86	Gemeenteraad 11-11-2021 3. Programmabegroting 2022	M346 Als een 'lichie'	Vastgoed	11-11-2021	In 2022 en 2023 is het helaas nog niet mogelijk de lantaarn van binnenuit te verlichten in verband met een ingepakt carillon en de omringende steiger. Bij het gereedkomen van de restauratie medio 2024 is de steiger verdwenen. Naar verwachting zal vanaf medio 2024 het dus weer mogelijk zijn om de lantaarn te verlichten.	
58	Gemeenteraad 15-07-2021 18. Raadsvoorstel Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	M290 Divers leegstandsbeheer	Vastgoed	30-06-2022	Dit wordt meegenomen in het voorstel voor een nieuw Kadernota (voorjaar 2023).	

57	Gemeenteraad 15-07-2021 18. Raadsvoorstel Ambitiedocument Maatschappelijke Meerwaarde Vastgoed	M289 Community right to bid	Vastgoed	30-06-2022	Dit wordt meegenomen in het voorstel voor een nieuw Kadernota (voorjaar 2023).	
34	Gemeenteraad 17-12-2020 3. Ingekomen stukken	Raadsbrief Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij. De in de brief genoemde toezegging wordt toegevoegd aan toezegging 20/T336 in de lijst van toezeggingen: De raad ontvangt eind 2021 het wijkuitvoeringsplan voor de energietransitie	Energie en Klimaat	30-09-2020	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	

		in Overvecht-Noord.				
33	Gemeenteraad 17-12-2020 3. Ingekomen stukken	Raadsbrief Toelichting 3,75 miljoen voor Overvecht-Noord. De raad ontvangt in het 3e kwartaal 2021 de uitkomsten van deelonderzoeken om tot een sluitende businesscase te komen voor diverse alternatieve warmteoplossingen in Overvecht-Noord.	Energie en Klimaat	30-09-2022	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	
29	Gemeenteraad 05-11-2020 11. Raadsvoorstel Nota Inkoop en	M332 Maak Utrecht Circulair concreet en controleerbaar	Circulaire Economie	29-12-2023	Dit zal worden meegenomen bij de 'beleidsnota Utrecht Circulair 2030'. Gestreefd wordt dat dit raadsvoorstel begin 2024 ter	

	Contractmanagement 'Doelmatig en duurzaam bijdragen aan een gezond Utrecht' en collegevoorstel 'Beleidsregel drempelbedragen bij aanbesteden'				besluitvorming aan de raad zal worden voorgelegd.	
26	Gemeenteraad 15-10-2020 3. Ingekomen stukken	Het college zegt toe de raad te informeren over de mogelijkheid om een zogenaamde ‘Lawaaiflitspaal’ in te zetten zodra de technische en juridische randvoorwaarden voldoende duidelijk zijn.	Milieu en Emissieloos Vervoer	30-06-2022	Voortgangsbericht in raadsbrief van 16 mei 2023 over monitoring en start metingen in Utrecht.	
21	Gemeenteraad 17-09-2020 3.	Het Wijkuitvoeringsplan (WUP) voor	Energie en Klimaat	30-09-2022	Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland	

	Ingekomen stukken	Overvecht Noord zal in concept en op hoofdlijnen naar verwachting eind 2021 gereed zijn.			voor het eerste kwartaal van 2024, zie gerelateerde raadsbrief.	
20	Gemeenteraad 17-09-2020 3. Ingekomen stukken	Het college onderzoekt de alternatieven in den lande over interne huuropbrengsten en doorbelastingen en de raad wordt hierover geïnformeerd	Vastgoed	30-06-2022	In de raadsbrief van 19 april 2023 over de Vastgoedorganisatie verder op orde is opgenomen dat we in 2023 een voorstel uitwerken om de financiële robuustheid van vastgoedsturing te versterken. Hiervoor onderzoeken we o.a. hoe andere gemeentes hiermee omgaan.	19-04-2023
16	Gemeenteraad 09-07-2020 14. Raadsvoorstel Visie en uitnodigingskader Energielandschap Rijnenburg en Reijerscop	M185 Nedereindse plas	Energie en Klimaat	30-12-2022	230807: De raad is over de uitvoering van de motie geïnformeerd in de brief over de voortgang van de doorontwikkeling van het Nedereindse Park. De raad wordt in Q2 2023 geïnformeerd over de stand van zaken.	28-06-2023

8	Gemeenteraad 21-11-2019 3. Ingekomen stukken	In december 2020 raadsvoorstel over de mogelijke besluitvormings trajecten bij aardgasvrij maken van Overvecht-Noord, met specifieke rollen en taken van de raad daarin.	Energie en Klimaat	30-09-2022	230807: Aanbieding van het raadsvoorstel met het Uitvoeringsprogramma Overvecht-Noord staat gepland voor het eerste kwartaal van 2024, zie de raadsbrief over de warmtetransitie. Het Programma Overvecht-Noord aardgasvrij volgt in Q4 2023, zie raadsbrief Voortgang Overvecht-Noord aardgasvrij van 13-12-2022.	

Besluit tot wijziging van de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010, verbod vuur te stoken

De raad van de gemeente Utrecht

Gelezen het initiatiefvoorstel van Rachel Heijne (GL) en Anne Sasbrink (PvdD) van 1 juni 2023;

Gelet op artikel 149 van de Gemeentewet;

Overwegende dat:

- We in Utrecht streven naar het behalen van de WHO advieswaarden 2021 en het aanvullende maatregelen vergt om aan deze advieswaarden te voldoen.
- Houtrook negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit heeft en schadelijk is voor de gezondheid. Houtrook is voor iedereen ongezond, specifieke gezondheidseffecten hangen af van de mate waarin wij met rook in aanraking komen, onze fysieke gesteldheid en de samenstelling van de rook. Mensen met luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen behoren tot de gevoeligste groepen van de bevolking. Zij kunnen meer en eerder klachten ontwikkelen als zij met houtrook in aanraking komen.
- In houtrook verschillende stoffen zitten die schadelijk voor de gezondheid zijn, waaronder fijnstof, koolmonoxide, verschillende vluchtige organische stoffen, PAKs en roet.
  De uitstoot van fijnstof door houtstook is in Nederland groter dan die van wegverkeer. Uit recent onderzoek door het RIVM blijkt dat houtstook door consumenten een bijdrage levert van 23% aan de landelijke uitstoot van de fijnere fractie fijnstof ($PM_{2,5}$). In het RHDHV onderzoek dat de grondslag vormt voor het Utrechtse luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma 'Utrecht kiest voor gezonde lucht' kwam houtstook ook al naar voren als vervuilende bron. RHDHV geeft aan dat maatregelen gericht op het verminderen van houtstook potentieel de meeste gezondheidswinst opleveren. Potentieel, omdat de huidige maatregelen (voorlichtingscampagne en subsidieregeling) op vrijwillige basis zijn. Mede daarom verwachten we dat met regulerende maatregelen (zoals nu worden voorgesteld) meer effect bereikt wordt.
- Het Utrechtse luchtkwaliteitsbeleid en het bijbehorende uitvoeringsprogramma beleid en maatregelen op gebied van binnenshuis stoken omschrijven.
  Het luchtkwaliteitsbeleid is van toepassing op alle vervuilende bronnen, inclusief stoken buitenshuis, maar in het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn daarvoor nog geen maatregelen opgenomen. Voor het stoken buitenshuis staan regels in de Algemene Plaatselijke Verordening.

Hierin is een uitzondering gemaakt voor een aantal categorieën, terwijl deze wel leiden tot luchtvervuiling en gezondheidseffecten hebben. Door de Algemene Plaatselijke Verordening op dit punt aan te passen worden ook de meest vervuilende lokale bronnen buitenshuis meegenomen in de maatregelen voor gezonde lucht. Met deze wijzing werken wij het luchtkwaliteitsbeleid verder uit in concrete maatregelen.

Besluit de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010 als volgt te wijzigen:

Artikel I

A. Artikel 5:17 tweede lid, komt te luiden:

2. Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:
   a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;
   b. sfeervuren indien geen afvalstoffen, hout worden verbrand;
   c. voedselbereiding op gas, briketten of houtskool.

Artikel II

Dit besluit treedt in werking op 1 januari 2025.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van <datum>

De burgemeester
Sharon A.M. Dijksma

De griffier,
Merel van Hall

Bijlage: Overzicht van de wijzigingen in de Algemene plaatselijke verordening Utrecht 2010

Bestaande tekst:	Nieuwe tekst:
Artikel 5:17 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken 1. Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben. 2. Het verbod geldt niet voor het betreft: a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke; b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, indien geen afvalstoffen worden verbrand of c. vuur voor koken, bakken en braden, voor dat geen gevaar voor de omgeving oplevert. 3. Het college kan van het in het eerste lid gestelde verbod ontheffing verlenen. 4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd a. ter bescherming van de woon- en leefomgeving; b. ter bescherming van de flora en fauna; c. ter voorkoming van hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu door rook, roet, stof, walm of stank. 5. Het verbod geldt niet voor in het geregelde onderwerp wordt voorzien door: a. de Provinciale milieuverordening Utrecht 2013; b. artikel 429, aanhef en onder 1 of 3, van het Wetboek van Strafrecht. 6. Paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing.	Artikel 5:17 Verbod afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen of anderszins vuur te stoken 1. Het is verboden in de openlucht afvalstoffen te verbranden buiten inrichtingen in de zin van de Wet milieubeheer of anderszins vuur aan te leggen, te stoken of te hebben. **2. Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:** **a. verlichting door middel van kaarsen, fakkels en dergelijke;** **b. sfeervuren zoals terrashaarden en vuurkorven, indien geen afvalstoffen, hout of houtproducten worden verbrand;** **c. voedselbereiding op gas, briketten of houtskool.** 3. Het college kan van het in het eerste lid gestelde verbod ontheffing verlenen. 4. Onverminderd het bepaalde in artikel 1:8 kan de ontheffing worden geweigerd a. ter bescherming van de woon- en leefomgeving; b. ter bescherming van de flora en fauna; c. ter voorkoming van hinder of nadelige beïnvloeding van het milieu door rook, roet, stof, walm of stank. 5. Het verbod geldt niet voor in het geregelde onderwerp wordt voorzien door: a. de Provinciale milieuverordening Utrecht 2013; b. artikel 429, aanhef en onder 1 of 3, van het Wetboek van Strafrecht. 6. Paragraaf 4.1.3.3. van de Algemene wet bestuursrecht is van toepassing.

Gemeente Utrecht

Voorstel aan de gemeenteraad

Initiatiefvoorstel ‘Aanpak houtstook, de volgende stap naar schone lucht’

Beleidsveld	Milieu en Emissieloos Vervoer
Opsteller	Rachel Heijne (GroenLinks) en Anne Sasbrink (Partij voor de Dieren)
Kenmerk	11301361
Vergaderdatum Raad	Volgt
Referendabel	Ja
Geheim	Nee

Rachel Heijne (GL) en Anne Sasbrink (PvdD) stellen de raad voor te besluiten:

1. Het ‘Besluit tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht, verbod vuur te stoken’ (artikel 5:17) vast te stellen, zodat het verbod op vuur stoken in de open lucht wordt aangepast, en deze aanpassing in te laten gaan op 1 januari 2025; de aanpassingen betreffen:
    a. het vervangen van lid 2 (*“het verbod geldt niet voor betreft:”)* door *“Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:”;*
    b. het wijzigen van lid 2 sub b, waarmee de uitzondering voor sfeervuren gestookt met hout komen te vervallen;
    c. het aanpassen van lid 2 sub c in “*voedselbereiding* op gas, briketten of houtskool*”*.
2. Communicatie over deze wijziging, indien mogelijk, in te bedden in de communicatiecampagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’ danwel een aparte campagne te starten en hiermee te starten zodra dit raadsbesluit is genomen.

De leden van de gemeenteraad van Utrecht,

Rachel Heijne,
Anne Sasbrink.

Samenvatting

In de huidige Algemene Plaatselijke Verordening is in artikel 5:17 een verbod opgenomen om in de open lucht (‘buiten inrichtingen’) vuur te stoken. Daarbij zijn uitzonderingsbepalingen opgenomen, voor kaarsen, fakkels, sfeervuren en vuur voor koken, bakken en braden. Door in artikel 5:17 de uitzonderingen (lid 2) aan te passen, wordt het daarin genoemde verbod om buitenshuis te stoken uitgebreid. Deze verbreding is noodzakelijk om de luchtkwaliteit te verbeteren en daarmee de gezondheid van inwoners, ondernemers en bezoekers in Utrecht te beschermen tegen de schadelijke uitstoot van de genoemde verbrandingsvormen.
De uitzondering voor sfeervuren (lid 2 sub b) wordt gewijzigd in “sfeervuren zoals terrashaarden indien geen afvalstoffen of hout worden verbrand.” De uitzondering voor koken, bakken en braden (lid 2 sub c) wordt gewijzigd in: “voedselbereiding *op* gas, briketten of houtskool”. Daarnaast wordt artikel 5:17 lid 2 gewijzigd: “Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:”.
Tevens wordt met dit voorstel besloten over de aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening te communiceren met een communicatiecampagne gericht op bewustwording van de schade van houtstook in de buitenruimte voor gezondheid en milieu.

Context

Houtrook heeft negatieve gevolgen voor de luchtkwaliteit en is schadelijk voor de gezondheid. In Utrecht streven we naar het behalen van de WHO advieswaarden 2021. Het vergt aanvullende maatregelen om aan deze advieswaarden te voldoen.

Houtrook is voor iedereen ongezond, specifieke gezondheidseffecten hangen af van de mate waarin men met rook in aanraking komt, de fysieke gesteldheid en de samenstelling van de rook. Mensen met luchtwegaandoeningen, hart- en vaatziekten, ouderen en kinderen behoren tot de gevoeligste groepen van de bevolking. Zij kunnen meer en eerder klachten ontwikkelen als zij met houtrook in aanraking komen.

In houtrook zitten verschillende stoffen die schadelijk voor de gezondheid zijn, waaronder fijnstof, koolmonoxide, verschillende vluchtige organische stoffen, PAKs en roet. De uitstoot van fijnstof door houtstook is in Nederland groter dan die van wegverkeer. Uit recent onderzoek door het RIVM blijkt dat houtstook door consumenten een bijdrage levert van 23% aan de landelijke uitstoot van de fijnere fractie fijnstof ($PM_{2,5}$). In het RHDHV onderzoek dat de grondslag vormt voor het Utrechtse luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma ‘Utrecht kiest voor gezonde lucht’ kwam houtstook ook naar voren als vervuilende bron. RHDHV geeft aan dat maatregelen gericht op het verminderen van houtstook potentieel de meeste gezondheidswinst opleveren. Potentieel, omdat de huidige maatregelen (voorlichtingscampagne en subsidieregeling) op vrijwillige basis zijn. Mede daarom verwachten we dat met regulerende maatregelen (zoals nu worden voorgesteld) meer effect bereikt wordt.

Het Utrechtse luchtkwaliteitsbeleid is van toepassing op alle vervuilende bronnen, inclusief stoken buitenshuis, maar in het bijbehorende uitvoeringsprogramma zijn daarvoor nog geen maatregelen opgenomen. Voor het stoken buitenshuis staan regels in de Algemene Plaatselijke Verordening. Hierin is een uitzondering gemaakt voor een aantal categorieën, terwijl deze wel leiden tot luchtvervuiling en gezondheidseffecten hebben. Door de Algemene Plaatselijke Verordening op dit punt aan te passen worden ook de meest vervuilende lokale bronnen buitenshuis meegenomen in de

maatregelen voor gezonde lucht. Met dit initiatiefvoorstel werken wij het luchtkwaliteitsbeleid verder uit in concrete maatregelen.

Juridische context
Op grond van artikel 149 van de Gemeentewet is de gemeenteraad bevoegd om verordeningen vast te stellen, waaronder ook het wijzigen van de Algemene Plaatselijke Verordening.

Beoogd effect
Verbetering van de gezondheid van onze inwoners, ondernemers en bezoekers door het voorkomen van schadelijke emissies naar de lucht.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad
Raadsbesluit over 'Utrecht kiest voor Gezonde Lucht', luchtkwaliteitsbeleid en -uitvoeringsprogramma, december 2020.

Beslispunten, Argumenten en Kanttekeningen/Risico's

Beslispunt	
1	Het 'Besluit tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht, verbod vuur te stoken' (artikel 5:17) vast te stellen, zodat het verbod op vuur stoken in de open lucht wordt aangepast, en deze aanpassing in te laten gaan op 1 januari 2025; de aanpassingen betreffen: a. het vervangen van lid 2 (*"het verbod geldt niet voor betreft:")* door *"Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:";* b. het wijzigen van lid 2 sub b, waarmee de uitzondering voor sfeervuren gestookt met hout komen te vervallen; c. het aanpassen van lid 2 sub c in "voedselbereiding op gas, briketten of houtskool".
Argumenten	
1.1	De aanpassing van de Algemene Plaatselijke Verordening is nodig om de luchtkwaliteit te verbeteren, en daarmee gezondheidsschade veroorzaakt door stook te voorkomen.
	Doordat bij buitenstook de emissie op leefniveau optreedt is er sprake van directe blootstelling: de omgeving - en ook de stoker zelf - worden blootgesteld aan hoge concentraties schadelijke verbrandingsproducten zoals fijnstof, roet en PAK's. Dit kan op korte termijn leiden tot acute gezondheidsklachten, voor stoker zelf én voor omwonenden of andere mensen in de omgeving, zoals prikkende ogen, irritatie van de luchtwegen (prikkeling) en geuroverlast. Hoewel gevoelige groepen eerder nadelige effecten zullen ervaren, heeft houtrook ook nadelige gevolgen voor niet-gevoelige groepen. Blootstelling aan houtrook levert op de lange termijn velerlei gezondheidsrisico's op (verhoogde kans op longaandoeningen en hart- en vaatziekten). Door bepaalde vormen van vuur stoken buitenshuis niet langer uit te zonderen van het verbod in de Algemene Plaatselijke Verordening, verkleinen we de kans op het ontstaan van gezondheidsschade. Daarnaast is er bij sfeervuren veelal geen (hoge) schoorsteen. De emissie vindt plaats op leefniveau en wordt slechter verspreid dan bij (open) haarden

	met schoorsteen. Bij - bijvoorbeeld - terrashaarden is een schoorsteen circa 2,5 meter hoog (met emissies op leefniveau). Bij kampvuren en vuurkorven is helemaal geen schoorsteen. Evenmin is er bij stoken buitenshuis een mogelijkheid om de rookgassen te reinigen met filters. Tenslotte is er kans dat het hout in een vuurkorf in de eindfase gaat smeulen en niet volledig verbrandt. In de Ecodesignrichtlijn 2022, waarin de Europese Unie richtlijnen geeft voor duurzaamheid van consumentenproducten, is geregeld dat nieuwe kachels (voor gebruik binnenshuis) moeten voldoen aan uitstooteisen (bijvoorbeeld: hoog rendement, relatief lage fijnstofemissies). Voor (hout) stoken buitenshuis bestaan geen richtlijnen zoals Ecodesign. Hierdoor is meer uitstoot van roet en fijnstof te verwachten bij het branden van sfeervuren dan bij het gebruik van moderne houtkachels. Er is sprake van het blijven hangen van rook. Bij windstil weer is sprake van zeer lage verversing, met hoge concentraties fijnstof/roet. Beperkte verversing binnen de bebouwde omgeving geeft een grote kans op overlast.
1.2	Er zijn alternatieven voor sfeervuren beschikbaar
	Sfeervuren, zoals terrashaarden en vuurkorven, worden veelal gebruikt als sfeermakers, schonere alternatieven voor het creëren van sfeer met (open) vuur zijn ruimschoots beschikbaar. Als direct alternatief voor een sfeervuur kan worden gedacht aan een sfeerhaard gestookt op bio-ethanol. Bij de verbranding van de alcohol komen geen schadelijke stoffen vrij en alcohol verbrandt geurloos. Bio-ethanol is een hernieuwbare brandstof.
1.3	Wijzigen van de regelgeving maakt handhaving mogelijk.
	Handhaven op klachten over houtrook kan nu maar zeer beperkt. Alleen als er afval wordt verbrand of als het rookkanaal niet voldoet. Inwoners die overlast melden, voelen zich hierdoor niet gehoord. Door de uitzondering in de Algemene Plaatselijke Verordening te wijzigen wordt het mogelijk hierop te handhaven. Hierdoor pakken we de problematiek bij de bron aan, en worden klachten voorkomen. Bronaanpak is bovendien de meest effectieve aanpak bij luchtkwaliteitsmaatregelen: emissies worden voorkomen.
1.4	Het stellen van eisen aan brandstoffen voor voedselbereiding leidt tot minder emissies
	Voor voedselbereiding op vuur verplichten we het gebruik van minder vervuilende brandstoffen: gas, briketten of houtskool. In de communicatie benadrukken we dat voedselbereiding op elektriciteit nog minder vervuilend is en daarom de voorkeur heeft. . Houtskool en briketten zijn droge producten (minder dan 5% vocht), waarvan de meest geurende componenten via pyrolyse al verbrand zijn, ze verbranden volledig en gelijkmatiger, op een hogere temperatuur, langduriger, met minder rook. Er is sprake van een gelijkmatigere, minder vervuilende verbranding dan bij hout (dat niet volledig droog is). Maar het zijn nog steeds vaste ‘fossiele’ brandstoffen, met daarbij nog steeds het vrijkomen van fijnstof (roet) en PAK’s . Gas zorgt voor minder uitstoot van schadelijke stoffen dan briketten en houtskool. Bij verbranding van gas is sprake van een zeer gelijkmatige verbranding, met een rook- en geurloze vlam. Ook de uitstoot van fijnstof blijft tot een minimum beperkt. Het gebruik van gas als brandstof levert ten opzichte van briketten en houtskool de minst vervuilende verbranding op.

	Elektriciteit is een nog schonere keuze. Omdat er bij elektriciteit geen sprake is van vuur stoken wordt deze energiebron niet genoemd in dit artikel in de Algemene Plaatselijke Verordening. In de communicatie wordt meegenomen dat elektriciteit voor barbecueën de voorkeur heeft.
1.5	Wetenschappelijk onderzoek toont aan dat luchtverontreiniging tot gezondheidsschade leidt
	Het Longfonds geeft op haar website het volgende aan: *"Van benauwdheid en veel hoesten tot een longaanval: bijna 1 miljoen mensen met een longziekte hebben soms tot heel vaak last van luchtvervuiling. Houtstook, industrie, wegverkeer en landbouw leiden tot de grootste gezondheidsklachten. Meer dan 50.000 mensen belandden hierdoor het afgelopen jaar zelfs één of meerdere keren in het ziekenhuis. Dit blijkt uit nieuwe cijfers van onderzoeksinstituut Nivel." […] "Ruim 750.000 mensen met een longziekte geven in het Nivel-onderzoek aan soms tot heel vaak last te hebben van houtstook. Zowel houtstook door openhaarden en houtkachels als door vuurkorven en barbecues veroorzaken gezondheidsklachten. Houtstook door houtkachels leidt bij een kwart van de mensen met een longziekte tot een longaanval, één op de drie heeft dusdanig veel klachten dat hij of zij extra medicijnen moet slikken."*
Kanttekeningen	
1.1.	Enkele uitzonderingen op het verbod blijven gehandhaafd
	Het branden van kaarsen/fakkels en het stoken van sfeervuren of vuur voor voedselbereiding (bijvoorbeeld met gas, houtskool of briketten) is ook slecht voor de luchtkwaliteit. Door deze uitzonderingen op het verbod in de Algemene Plaatselijke Verordening te laten staan blijft luchtvervuiling hierdoor bestaan. Echter, kaarsen en fakkels leveren, mede door het lagere brandstofverbruik (het primaire doel is verlichting, lont met verdamping) een veel kleinere bijdrage aan luchtverontreiniging. Roet en walmen komt voor, maar het brandstofgebruik is laag en daarmee de emissie ook. Veelal betreft het hier verbranding van een homogene, droge, niet vaste brandstof (kaarsvet, parafine, vloeibare brandstoffen zoals ethanol) welke (enigszins) gecontroleerd verbrandt. Rook, (geur)overlast of overmatige luchtvervuiling is niet waarschijnlijk. De wijziging in de uitzondering op sfeervuren, is gericht op vuurkorven en sfeervuren gestookt op hout. Minder vervuilende alternatieven voor sfeervuren blijven mogelijk zoals een sfeerhaard gestookt op bio-ethanol. Bij de verbranding van de alcohol komen geen schadelijke stoffen vrij en alcohol verbrandt geurloos. Bij voedselbereiding kiezen we ervoor uitsluitend eisen te stellen aan de brandstof. Uit de landelijke emissieregistratie blijkt dat de bijdrage van barbecues aan de luchtverontreiniging gering is, zeker in vergelijking tot andere vormen van houtstook. Barbecues volledig verbieden draagt daarom weinig bij aan verbetering van de luchtkwaliteit (en daarmee de gezondheid). Daarnaast is barbecueën voor veel mensen een belangrijke sociale activiteit.
Beslispunt	

2	Communicatie over deze wijziging, indien mogelijk, in te bedden in de communicatiecampagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’ danwel een aparte campagne te starten en hiermee te starten zodra dit raadsbesluit is genomen.
Argumenten	
2.1	Om de stad te informeren over het aanpassen van de Algemene Plaatselijke Verordening is communicatie nodig.
	Vanuit ‘Utrecht kiest voor Gezonde Lucht’ wordt jaarlijks (in het najaar/de winter) de communicatiecampagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’ gevoerd. In deze campagne wordt uitsluitend over binnenstook gecommuniceerd. Communicatie over het aanpassen van de Algemene Plaatselijke Verordening is een logische uitbreiding van de bestaande campagne. Door hierbij aan te sluiten kan in samenhang gecommuniceerd worden over de schadelijke effecten van stoken, zowel binnen- als buitenshuis. Daarvoor is het nodig om de looptijd van de campagne uit te breiden. De campagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’ loopt momenteel alleen in het najaar en de winter. Buiten stoken gebeurt het hele jaar door, daarom moet een nieuwe of aangepaste campagne ook in de lente en zomer gevoerd worden.
2.2.	Met een goede communicatiecampagne bereiden we de stad voor op de wijzigingen in de Algemene Plaatselijke Verordening.
	Door vanaf 2024 te communiceren over de schadelijke effecten van buitenstook en het aanstaande verbod op sfeervuren, kunnen we inwoners hierin meenemen, zodat zij zich kunnen voorbereiden, waardoor naleving kansrijker wordt, en het handhaven ervan in 2025 makkelijker wordt.

Financiën
Het aanpassen van de Algemene Plaatselijke Verordening heeft geen directe financiële consequenties.

Communicatie over het besluit wordt bij voorkeur ingebed in de reeds lopende voorlichtingscampagne over houtstook. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt binnen de dekking voor het luchtmaatregelenpakket ruimte gezocht voor een op zichzelf staande campagne.

Dit voorstel leidt mogelijk tot een intensievere handhaving. Daarom treden we alleen op naar aanleiding van klachten. Structurele kosten kunnen gedekt worden door herprioritering van taken binnen het handhavingsprogramma of door dit te betrekken bij de integrale afweging bij de Voorjaarsnota. We gaan er vanuit dat het college hier in het handhavingsprogramma 2025 rekening mee houdt.

Vervolg
Na dit raadsbesluit wordt gestart met communicatie richting de stad.
Na inwerkingtreding van de Omgevingswet, per 1 januari 2024, worden geleidelijk regels over de fysieke leefomgeving uit diverse verordeningen omgehangen naar het omgevingsplan. Tot dat moment blijft het onderhavige artikel in de Algemene Plaatselijke Verordening staan.
In het handhavingsprogramma 2025 worden de prioriteiten binnen de handhaving inzichtelijk gemaakt, waarbij aandacht is voor de gevolgen van dit raadsbesluit. Handhaving vindt plaats op basis van bij de gemeente gemelde klachten, waarbij het mogelijk is om te starten met een waarschuwingsperiode.

Participatie
De gemeente ontvangt veel klachten over houtrook. In 2022 (306 meldingen) was sprake van een lichte daling ten opzichte van 2021 (498 meldingen), maar over meerdere jaren bekeken is sprake van

een toename. Wij zijn van mening dat het aantal klachten weerspiegelt hoe zeer de problematiek in onze stad leeft, en dat is voor ons mede de aanleiding om maatregelen te nemen.

Communicatie
Voor communicatie over dit raadsbesluit wordt aangesloten bij de lopende campagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’. Indien dit niet mogelijk blijkt, wordt een op zichzelf staande campagne ontwikkeld.

Bijlagen
Bijlagen besluitvorming:
- Wijzigingsbesluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	E.C. Tabak	**Datum**	28 augustus 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11465413
E-mail	emma.tabak@utrecht.nl	**Onderwerp**	Initiatiefvoorstel Aanpak Houtstook
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Milieu en Emissieloos Vervoer

Geachte leden van de raad,

Op 7 juni 2023 is door Rachel Heijne (GL) en Anne Sasbrink (PvdD) een initiatiefvoorstel ingediend met als titel ‘Aanpak houtstook, de volgende stap naar schone lucht’. Wij hebben het initiatiefvoorstel met belangstelling gelezen. Met deze brief geven wij u graag onze wensen, bedenkingen en advies ten aanzien van dit voorstel.

Het initiatiefvoorstel
Het initiatiefvoorstel stelt de raad voor te besluiten:

1. Het ‘Besluit tot wijziging van de Algemene Plaatselijke Verordening Utrecht, verbod vuur te stoken’ (artikel 5:17) vast te stellen, zodat het verbod op vuur stoken in de open lucht wordt aangepast, en deze aanpassing in te laten gaan op 1 januari 2025; de aanpassingen betreffen:
    a. Het vervangen van lid 2 (“het verbod geldt niet voor betreft:”) door *“Mits geen sprake is van gevaar voor de omgeving, is het verbod niet van toepassing op:”;*
    b. Het wijzigen van lid 2 sub b, waarmee de uitzondering voor sfeervuren gestookt met hout komen te vervallen;
    c. Het aanpassen van lid 2 sub c in *“voedselbereiding op gas, briketten of houtskool”.*

2. Communicatie over deze wijziging, indien mogelijk, in te bedden in de communicatiecampagne ‘De Utrechtse Stookstandaard’ dan wel een aparte campagne te starten en hiermee te starten zodra dit raadsbesluit is genomen.

Wensen en bedenkingen
Hieronder zijn onze overwegingen per voorgesteld beslispunt weergegeven.

- Beslispunt 1 b) en c): Uit het visiedocument luchtkwaliteit blijkt dat, onder andere, met maatregelen gericht op de bron “Consumenten” potentieel de meeste winst behaald kan worden voor het verbeteren van de luchtkwaliteit. Onder deze bron vallen, onder andere, houtstook, roken en vuurwerk. Voor fijnstof is met name veel winst te behalen op gebied van houtstook door particulieren. Beslispunten 1b en 1c uit het initiatiefvoorstel zorgen voor een verbod op het stoken van hout buitenshuis. In de praktijk zal het hierdoor verboden worden om hout te stoken in vuurkorven, vuurhaarden en barbecues. Barbecues gestookt op houtskool, briketten of gas zijn dan nog wel toegestaan. Dit zal gelden voor zowel tuinen van bewoners als openbare plekken zoals parken en zal alle inwoners van Utrecht raken.

Argumenten vóór het voorstel:
- Het verbieden van houtstook buitenshuis zal de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen verminderen. Daarnaast kan dit verbod overlastsituaties oplossen en voorkomen.
- Een verbod op houtstook buitenshuis geeft daarnaast een signaal af naar de stad dat wij ons inzetten voor luchtkwaliteit en streven naar een emissievrije stad.

Argumenten tegen het voorstel
- Het is onduidelijk wat precies het effect is van een verbod op buitenstook op de luchtkwaliteit in Utrecht en hoe dit samenhangt met de kosten (kosteneffectiviteit).Veel beschikbare kennis is gericht op houtstook in het algemeen (binnen- en buitenstook) en/of landelijk georiënteerd in plaats van gericht op Utrecht. Hier is meer onderzoek voor nodig.
- Volgens het initiatiefvoorstel zal alleen gehandhaafd worden op dit verbod bij klachten. Dit is een risico voor de effectiviteit van het voorstel omdat het verbod mogelijk slechter wordt nageleefd. Uit onderzoek naar houtstook (binnen- en buitenstook) in Nederland (uitgevoerd door I&O research in januari 2023) blijkt namelijk dat 80% van de mensen die overlast ervaren geen actie onderneemt. Van de mensen die wel actie ondernemen doet 6% een melding via de Stookwijzer en 11% via de gemeente. We kunnen er vanuit gaan dat de cijfers voor Utrecht vergelijkbaar zijn. Indien er een verbod komt, is het mogelijk dat er meer meldingen bij de gemeente worden ingediend dan nu het geval is waardoor het risico kleiner wordt, maar dit is niet met zekerheid te zeggen.
- Handhaving van dit verbod kan moeilijk zijn, vooral wanneer het gaat om stoken in tuinen die privé-eigendom zijn. De handhavers van de gemeente mogen niet zonder toestemming van de bewoners het huis betreden. In gevallen waarin de tuin betreden kan worden via de achterzijde, dus zonder eerst door een woning te hoeven, kunnen handhavers deze tuin betreden zonder toestemming (artikel 5:15 Awb). In de gevallen waarin de tuin enkel via de woning betreden kan worden, moet er toestemming van de bewoner zijn. Hierdoor is het lastig om te bepalen of er daadwerkelijk hout wordt gestookt of dat, bijvoorbeeld, gebruik wordt gemaakt van een andere brandstof die niet verboden is. Om te handhaven moet de overtreding geconstateerd worden. De inspecteur moet dus op het moment van stoken aanwezig zijn en observaties kunnen doen.
- Voor het handhaven van het voorstel zal uitbreiding van de handhavingscapaciteit nodig zijn. In het voorstel is geen inschatting gemaakt van de benodigde uitbreiding die nodig is voor de handhaving en hiervoor is geen financiële dekking aangegeven.
- Het belang van draagvlak voor dit voorstel is groot gezien de onzekerheid wat betreft de handhaafbaarheid en effectiviteit. Vóórdat besloten wordt om maatregelen zoals voorgesteld te nemen, is het dan ook belangrijk om te onderzoeken hoe dit speelt in de stad en of er draagvlak is voor het voorstel. Over draagvlak is nu nog (te) weinig informatie bekend.

Op dit moment zijn wij bezig met het opstellen van een nieuwe beleidsnota en uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit. Hierin onderzoeken we maatregelen om de luchtkwaliteit binnen Utrecht te verbeteren. Dit doen we voor verschillende bronnen, waaronder houtstook (zowel binnen- als buitenstook). Op basis van de criteria effectiviteit, kosteneffectiviteit, gezondheidswinst, samenhang met klimaat en stikstof en kansengelijkheid, zullen wij maatregelen selecteren. Ook hebben we de kans om met deze onderzoeken een duidelijker beeld te krijgen van het draagvlak voor verschillende maatregelen

Het verbieden van het stoken van hout in de buitenlucht is één van de maatregelen die wij onderzoeken in het maatregelenpakket. Wij adviseren om de beslissing van het wel of niet verbieden van houtstook in de buitenlucht pas te nemen ná de uitvoering van het maatregelenonderzoek. Er is dan meer bekend over het daadwerkelijke effect van de maatregel op luchtkwaliteit, de kosteneffectiviteit van deze maatregel, de handhaafbaarheid van de maatregel en het maatschappelijke draagvlak. Met het maatregelenonderzoek kunnen we een pakket van maatregelen opstellen die, in samenhang, het meest effectief en haalbaar zijn.

- Beslispunt 1 a): Dit betreft een tekstuele wijziging waarmee de inhoud van de wetstekst niet wijzigt. Wij kunnen instemmen met deze wijziging.

- Beslispunt 2: Indien de APV gewijzigd wordt, en houtstook buitenshuis wordt verboden, is het wenselijk om hiervoor een communicatiecampagne op te stellen. Omdat dit gaat over nieuwe regelgeving, en daarmee anders is dan onze huidige houtstook campagne, die gericht is op voorlichting, is het, in lijn met het initiatiefvoorstel, wenselijk om hiervoor een aparte campagne op te starten.

Conclusie
Wij adviseren om niet in te stemmen met het initiatiefvoorstel. Er is op dit moment nog te veel onzekerheid over de (kosten)effectiviteit en handhaafbaarheid, evenals over draagvlak voor dit voorstel. Wij adviseren om het voorgestelde verbod mee te nemen in het maatregelenonderzoek ten behoeve van het uitvoeringsprogramma luchtkwaliteit. In het maatregelenonderzoek worden maatregelen meegenomen die effect hebben op verschillende bronnen (waaronder houtstook binnenshuis en buitenshuis). Hierin wordt ook onderzocht of het huidige voorstel het gewenste resultaat oplevert en of het handhaafbaar is. Tevens kan daarmee een betere afweging gemaakt worden of het wenselijk is om middelen te besteden aan dit voorstel of dat andere maatregelen kosten-effectiever zijn. Afhankelijk van de resultaten van het maatregelenonderzoek wordt dan besloten of de voorgestelde maatregel wordt opgenomen in het maatregelenpakket of niet.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3515
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2023
Agendapunt	8
Titel	Raadsbrief Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag
ID	3715
Behandelend ambtenaar	
Telefoon	
E-mail	
Datum collegebesluit	
Geocodering	
Thema	
Portefeuillehouder	
Beleidsveld	
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	J. Satter	**Datum**	14 juni 2023
Doorkiesnummer	030-2869010	**Kenmerk**	11298511
E-mail	j.satter@utrecht.nl	**Onderwerp**	Uitvoering motie Groene Verantwoordingsdag
Bijlage(n)	-	**Beleidsveld**	Milieu en Emissieloos Vervoer

Geachte leden van de raad,

Tijdens de gemeenteraad van 7 juli 2022 is motie 163 ‘De Groene Verantwoordingsdag’ ingediend door het CDA.

Wij hebben in antwoord op deze motie gezegd dat we positief staan tegenover een Groene Verantwoordingsdag, dit graag samen oppakken waarbij het initiatief bij de raad ligt.

Om u te helpen bij de invulling van een Groene Verantwoordingsdag hebben we het initiatief genomen gesprekken te voeren met een aantal leden van uw raad. In deze raadsbrief laten we zien wat we voor u hebben opgehaald.

Resultaten verkennende gesprekken
Uit de verkennende gesprekken kwam naar voren dat een doel van De Groene Verantwoordingsdag het voeren van het goede gesprek over duurzaamheid tussen inwoners, gemeente en raad is. Dit als aanvulling op verschillende rapportages die we u jaarlijks toesturen zoals het Duurzaamheidsverslag, Energie van de stad en Global Goals dashboard.

Raadsleden hebben aangegeven dat een gesprek op locatie van meerwaarde is. Samen met Utrechters kan dan het gesprek worden aangegaan over hoe Utrecht aan de slag gaat om de klimaatcrisis tegen te gaan en te werken aan gezond stedelijk leven voor iedereen. Elementen in het programma kunnen zijn: elk jaar naar een andere wijk, toelichting van 2 initiatieven, plenair panelgesprek (waarin ook raadsleden deelnemen) en vervolgens voortzetting van het gesprek in kleinere groepen waarbij er alle ruimte is voor meningen en inzichten. Zo kan er op een open manier gereflecteerd worden hoe Utrecht er als stad voorstaat. Wat gaat goed en wat kan er beter.

Bovendien is het een manier om het netwerk in de stad uit te bouwen en initiatiefnemers uit de stad beter te leren kennen en te waarderen. Initiatieven voor en door jongeren mogen hierbij niet ontbreken. Door het elk jaar rond het uitkomen van het duurzaamheidsverslag te organiseren wordt het een herkenbaar moment.

In de gesprekken is het initiatief Utrecht4Globalgoals benoemd. Deze stichting heeft een groot netwerk in de stad. Met dit netwerk zien we kansen voor een samenwerking in het organiseren van een Groene Verantwoordingsdag.

Wij kijken uit naar de uitwerking die de raad de Groene Verantwoordingsdag uiteindelijk wil geven. Indien nodig kunnen wij ondersteunen met informatie en het in contact brengen met verschillende partners.

Hoogachtend,
Burgemeester en Wethouders gemeente Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,

Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen

Dossiernummer	3588
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	7 september 2023
Agendapunt	9
Titel	Raadsbrief Update businesscase Magazijn De Zon
ID	3791
Behandelend ambtenaar	N. Baan Hofman
Telefoon	
E-mail	naomi.baanhofman@utrecht.nl
Datum collegebesluit	
Geocodering	Binnenstad
Thema	Ruimtelijke ordening
Portefeuillehouder	Wethouder De Vries
Beleidsveld	Vastgoed
Referendabel	
Reden niet referendabel	
Raadsadviseur (lijst)	
Behandelvoorstel	
Resultaat commissiebehandeling	
Resultaat raadsbehandeling	

Geagendeerd	Vergaderdatum
Commissie Energie(transitie), Duurzaamheid, Vastgoed en Wonen	7 september 2023

Voorgesteld besluit

Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	N. Baan Hofman	**Datum**	21 juni 2023
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	10223218
E-mail	naomi.baanhofman@utrecht.nl	**Onderwerp**	Update businesscase Magazijn De Zon
Bijlage(n)	1 (geheim)	**Beleidsveld**	Vastgoed, cultuur

Geachte leden van de raad,

In deze brief geven we u een update over de businesscase van Magazijn De Zon, voorafgaand aan de vaststelling van de Voorjaarsnota 2023, en laten we zien dat de businesscase binnen de eerder gepresenteerde financiële bandbreedte blijft. Hiermee gaan we in op de toezegging 22/T262 die is gedaan tijdens in de raadsvergadering van 7 juli 2022 en de toezeggingen 22/T370 en 22/T372 die zijn gedaan tijdens de bespreking van de raadsbrief Verkenningsfase Magazijn De Zon van 16 september 2022 in de raadscommissie ROGV van 3 november 2022 waarin we u hebben geïnformeerd over de voortgang van de herontwikkeling van Magazijn De Zon. Daarnaast hebben we u op 14 maart 2023 geïnformeerd over de uitkomst van de huurdersselectie voor Magazijn De Zon met de raadsbrief Intentieovereenkomst met Literatuurmuseum Kinderboekenmuseum in Magazijn De Zon.

Geheimhouding
Wij hebben tijdelijke geheimhouding opgelegd op de bijlage ‘Financiële update businesscase Magazijn De Zon’ op grond van artikel 87 Gemeentewet om redenen genoemd in artikel 5.1 lid 2 sub b Wet open overheid (Woo), tot de huurcontracten in het kader van de definitieve invulling zijn getekend. Het belang van openbaarmaking van de bijlage Financiële update businesscase Magazijn De Zon weegt niet op tegen de bescherming van de economisch en financiële belangen van de gemeente Utrecht.

Ontwerp en huurdersselectie
In oktober 2022 is het ontwerpteam gestart met het schetsontwerp voor Magazijn De Zon. De scenario’s zoals in de verkenningsfase omschreven, zijn hiervoor als uitgangspunt gebruikt. Dit betekende concreet een combinatie van commerciële (casco) ruimtes op de begane grond en kelder en verhuurbare eenheden met een kantoorafwerking op de verdiepingen. Daarnaast hebben er aanvullende onderzoeken plaatsgevonden in het gebouw, zoals onder andere onderzoek om de draagkracht van de constructie beter inzichtelijk te krijgen.

Op basis van dit ontwerp en de daarbij horende verhuurbare m2's heeft een huurdersselectie plaatsgevonden. Uit deze huurdersselectie is het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum gekomen als huurder voor de kelder, alle verdiepingen en een klein gedeelte van de begane grond. Eind juni wordt de huurovereenkomst ondertekend met het museum, waarbij er ook afspraken worden vastgelegd over het proces om te komen tot een samenwerkingsovereenkomst. De huurinkomsten van het Literatuurmuseum dienen als dekking voor de investering in Magazijn De Zon. De huurovereenkomst wordt afgesloten met het voorbehoud van uw goedkeuring op het investeringskrediet. Het investeringskrediet voor Magazijn De Zon is opgenomen in de Voorjaarsnota 2023 paragraaf 9.7 waar de investeringsprojecten Utrechts Vastgoed staan genoemd, behorende bij het Meerjaren Perspectief Utrechts Vastgoed (MPUV). Bij het MPUV zit de geheime bijlage met de actualisatie van de Nota Kapitaalgoederen 2020-2023. Hierin vindt u onder de portefeuille Overig het gevraagde investeringskrediet voor Magazijn De Zon.
De businesscase is op basis van deze huurder en de aanvullende informatie uit het ontwerpproces herijkt. De businesscase is opgenomen als geheime bijlage. Hierin worden de investeringskosten inzichtelijk gemaakt en laten we zien dat de verwachtte huurinkomsten nog steeds binnen de eerder gepresenteerde financiële bandbreedtes passen. De verhuur van de begane grond heeft impact op de uiteindelijke businesscase vanwege de relatief hoge marktwaarde van deze m2.

Regeling Risicovolle Projecten (RRP)
Tijdens de commissie van 3 november 2022 is gevraagd om een advies te geven over het wel of niet opnemen van Magazijn De Zon onder de RRP. Om te bepalen of een project binnen de RRP valt, is een risicoladder opgesteld. Er kan worden overgegaan tot het opnemen van een project binnen de RRP als het project minimaal 30 punten haalt. Voor Magazijn De Zon is de risicoladder ingevuld en kwam de score ruim onder de 30 punten. Om projecten niet onnodig binnen de RRP te laten vallen, wordt geadviseerd om Magazijn De Zon niet op te nemen onder de Regeling Risicovolle Projecten. Op het moment dat deze analyse verandert, zullen we u opnieuw informeren.

Vervolg Magazijn De Zon
Met de komst van het museum naar Magazijn De Zon is een belangrijk deel van de businesscase ingevuld. We hebben hiermee een langjarige, stabiele en maatschappelijke huurder voor het grootste deel van het pand en daarmee een belangrijke dekkingsbron voor de investering. Met de ondertekening van de huurovereenkomst volgt een intensief samenwerkingstraject waarbij de investering van de Gemeente Utrecht in het pand goed moet aansluiten bij het gebruik als museum.

Daarnaast zal eind 2023/begin 2024 de begane grond te huur worden aangeboden volgens de maatstaf van het Didam arrest; hieruit volgt opnieuw een huurdersselectie. Dit doen we op basis van een definitief ontwerp, zodat het voor potentiële huurders helder is wat er wordt aangeboden. Het tijdspad tussen de huurdersselectie en daadwerkelijke oplevering sluit dan ook goed aan bij de verwachtingen in de markt.

We verwachten in de eerste helft van 2024 een aannemer te kunnen contracteren voor de uitvoering van de werkzaamheden. Naar verwachting worden deze werkzaamheden eind 2025 opgeleverd. Dit is later dan de eerder gecommuniceerde planning waar begin 2025 werd aangehouden. Dit komt enerzijds omdat we tijdens de ontwerpfase meer inzicht hebben gekregen in de noodzakelijke werkzaamheden en daarmee de inschatting van de bouwtijd langer is geworden. Anderzijds wijkt het programma van het museum af van het uitgangspunt van verhuurbare eenheden met een kantoorafwerking. Het laten aansluiten van het gemaakte ontwerp op de functie van een museum en daarnaast het komen tot een goede samenwerkingsovereenkomst kost tijd.

Na oplevering door de gemeente Utrecht is de huurovereenkomst van kracht en zal het museum haar gebruikersspecifieke onderdelen realiseren. De opening van het Literatuurmuseum en Kinderboekenmuseum is naar verwachting in 2027.

Wanneer uw raad overgaat tot het goedkeuren van het investeringskrediet wordt daarmee ook het uitgangspunt dat Magazijn De Zon verhuurd wordt aan het Literatuurmuseum en het Kinderboekenmuseum en in eigendom blijft van de gemeente Utrecht bevestigd.

Met de verhuur aan het Literatuurmuseum en de huurdersselectie van de begane grond, is de dekking voor de investering rond. Het tekort op de begroting vanuit Magazijn De Zon is hiermee nog niet opgelost. Het exacte tekort op de begroting is afhankelijk van de verhuur van de begane grond en daarom nog niet bekend. In de geheime bijlage met de financiële update wordt dit nader toegelicht. In de Raadsbrief Vastgoedorganisatie verder op orde hebben wij aangegeven dat wij bij de Voorjaarsnota 2024 een voorstel doen over de financiële robuustheid van de vastgoedbegroting. Hierbij zullen wij ook het tekort op de begroting vanuit Magazijn De Zon betrekken.

We hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd over de inhoudelijke voortgang van Magazijn De Zon en de daarbij horende businesscase voorafgaand aan de VJN 2023.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,